

Contenta in hoc volumine.

¶ Albubetri arazi filij zacharie Liber īcipit: qui ab eo Almansor vocatus est: eo ꝙ regis mansoris Ysaac filij precepto editus est. ¶ Uerba albubetri.

IN hoc meo libro regi cuius vitā prolonget deꝰ aggregabo sūmas: et aggregationes: ⁊ flores doctrine medicialis. ⁊ hoc faciā cōpēdiose. Dicā qꝫ in eo de ꝯseruatiōe sanitatum: ⁊ curatione egritudinū: ⁊ ea ꝗ sequunt̄ ista: ⁊ ꝗ sine itermissiōe fiūt. necnō ea ad ꝗ scienda necessitas ꝑducit: ⁊ ꝑ ꝗ est possibile acutū hn̄tibꝰ igeniū: ⁊ ꝯsiliū eg perari medicis: ea vero ꝗ raro solent accidere postponā et dimittā ea qbꝰ est nimia doctrine profunditas in arte. Hūc aūt librū in decē distinguā tractatus: ⁊ in vnoquoqꝫ tractatu ipsius ponā capitula litteris alphabeti ſm numeri ipsaruꝫ ordinē signata: vt qd̄ queritur cito inueniri possit. Ut hoc autē decenter explere valeam: diuinū iploro ducatum ⁊ auxiliū: vt ipsi prius: deinde regi placeaꝫ: eiqꝫ incessanter adherere possim.

Intentiones tractatuum huius libri.

¶ Tractatus primus de figura ⁊ forma membrorum.
¶ Tractatꝰ secūdus de notificatiōe cōplexionū corpoꝝ: ⁊ humoꝝ dominātiū in ipsis: ⁊ significationū malaꝝ particulaꝝ phisonomie collectaꝝ. ⁊ cōprehensarū breuiter.
¶ Tractatꝰ tertiꝰ in v̄tutibꝰ ciboꝝ. ⁊ mediciaꝝ simpliciū.
¶ Tractatus quartus de conseruatione sanitatis.
¶ Tractatus quintus de decoratione.
¶ Tractatus sextus de regimine iter agentium.
¶ Tractatus septimus de aggregationibus. ⁊ summis artis chirurgie: ⁊ vulnerum: ⁊ apostematum.
¶ Tractatus octauus de sanatione venenatoꝝ: ⁊ de morsibus venenosoꝝ animalium.
¶ Tractatus nonus de curatione egritudinū ꝗ accidūt a capite vsqꝫ ad pedes.
¶ Tractatus decimꝰ de febribꝰ: ⁊ de his ꝗ sequūt̄ eas: ex illis ꝗ sūt necessaria ad sciēdū: ad ꝑfectā curationē ipsarū.

Tractatus primus de figura ⁊ forma membrorum qui. 26. continet capitula.

¶ Capitulū p̄mū. De aggregatiōibꝰ ⁊ sūmis iuuamēti mēbroꝝ quas nos p̄mittere oꝫ p̄ncipio huius tractatus.

2	De forā ossiū capitis.	15	De forā meri ⁊ stōachi.
3	De forā musculoꝝ.	16	De forā intestinorum.
4	De forā neruorum.	17	De forā epatis.
5	De forā venaꝝ ꝗ ꝓcedūt ab epate ⁊ n̄ st̄ pulsatiles.	18	De forā splenis.
		19	De forā chistis fellis.
6	De forā arteriarum.	20	De forā renum.
7	De forā cerebri.	21	De forā vesice.
8	De forā oculi.	22	De dicēdis sūmis ⁊ collectiōibꝰ vtilitatis istrumentoꝝ nutricationis.
9	De forā narium.		
10	De forā auris ⁊ bucini eiꝰ.		
11	De forā lingne.	23	De forā mirach.
12	De forā gule ⁊ oris.	24	De forā testicl̄oꝝ ⁊ v̄ge.
13	De forā pectoris ⁊ pl̄mōis	25	De forā mamillarū.
14	De forā cordis.	26	De forā matricis.

Tractatus. I. De aggregationibus et sūmis iuuamēti mēbroꝝ. Cap. i.

CReator oīum deꝰ ossa condidit: vt ꝑ ea corpꝰ sustētaret̄ ⁊ rectificaret̄. Qr v̄o vnā corpis ptē sine alia aliqn̄ moueri necesse fuit: nō vnū tm̄ os ī toto corpe fecit: sꝫ multa qbus diuersas tribuit figuras: vt ad id apta forēt qd̄ ꝑ ea fieri ē nece. Qm̄ aūt necesse fuit vt ꝗdā eoꝝ qn̄qꝫ ꝯiūcti qn̄qꝫ sigillati mouerent̄: ea cuidā subecopilauit: quā ex vna vniꝰ ossis extremitate procreauit. ⁊ cū alteriꝰ extremitate ossis ꝯtinuauit. Est. n. iferiori extremitati ꝯtinua. Hec aūt substātia ligamentū vocat̄: qd̄ est corpꝰ albū: duꝝ nō hēs sensū. In vniꝰ ēt ossis extremitate additamētū rotūdū fecit. In alteriꝰ aūt ossis extremitate ꝯcauitatē p̄dicti additamēti capacē cōdidit: vt in ea collocaret̄ ⁊ ex hmōi dispōne ossiū ꝓueneꝛt iuncture ex qbꝰ apta fuerūt mēbra moueri qn̄qꝫ sil̄ qn̄qꝫ sepatim. Ossium. n. ligamēta nō ꝓhibuerūt: qn mēbra insimul ac si vnū tm̄ essꝫ mēbrū mouerētur. Nā cū totā manū mouere volumꝰ: eā cum iunctura humeri ac si in ea vnuꝫ tm̄ essꝫ os motu vno mouebimꝰ: ita ꝙ in eo a ꝯiūctura cubiti non ꝓhibebimur: neqꝫ rascete: neqꝫ digitoꝝ. Unā autē ipsiꝰ ptē si absqꝫ alia aliqn̄ mouere voluerimꝰ: cum iunctura illius partis ꝓpria illud faciemꝰ. Ob hoc igitur duos motionis modos aīal habuit: ꝑticularē. vꝫ. ⁊ vl̄em: ſm vnum quēqꝫ quoꝝ prout ei esset necessarium moueretur.

Sed qr ossa ex sua essentia nō mouētur: sꝫ ꝑ motorē ⁊ ad modū patiētiū ꝯtinue fuerūt eis a principio sensus ⁊ motꝰ. ⁊ ipsorū origine. i. cerebro cōcauitates ꝗdā ꝗ sunt nerui. Nerui vero isti nō ꝑ se vt simplices sunt ossibꝰ ꝯiungunt̄: nisi p̄us cū carne cartilagine ⁊ ligamētis misceant̄. Neruꝰ. n. si ꝑ se grandi mēbro ꝯiungerētur: vl̄ nullo mō vel debiliter ipꝫ neruꝰ mouēt. Quāobrē neruꝰ anteqꝫ ad mēbruꝫ ꝑueniat: qd̄ ꝑ ipꝫ moueri debeat diuidit̄: ⁊ s̄btiles ⁊ minime ꝑtes carnis ⁊ ligamēti in ipsis diuisiōibꝰ ꝯtexūt̄: ⁊ qd̄ ex toto ꝓuēit musculꝰ vocat̄. ⁊ ē huiꝰ corꝑis magnitudo ſꝫ mēsurā mēbri qd̄ ꝑ ipm̄ moueri dꝫ ⁊ sitꝰ eiꝰ ē in ꝑte v̄sus quā motus ipsius membri fuerit.

Postea vero ex vna duaꝝ musculi extremitatuꝫ ꝗ scꝫ ē v̄sus ꝑtē mēbri qd̄ mouet̄: ꝗdā nascit̄ substātia ꝗ chorda vocat̄: ipa aūt est corpꝰ cōpositū ex neruo q ad mēbrū dirigit̄: ⁊ ligamēto qd̄ ex osse ortū fuit ꝗ ē separata a carne ꝗ in musculo erat. Chorda vero ꝓtēdit̄ quousqꝫ iferiori extremitati mēbri qd̄ ꝑ ipam dꝫ moueri ꝯiungatur. Ex qua dispōne ꝯtingit vt ex parua retractōe qua musculus versus partē sue radicis trahitur: chorda fortiter trahatur: ⁊ membrum cum sua totalitate moueat̄ Est. n. inferiori extremitati eius continua.

Cerebrū quoqꝫ fecit deꝰ vt sensuū origo essꝫ: ⁊ motus volūtarij: ⁊ ab eo ꝓduxit neruos qui mēbris ꝯtinuant̄ ⁊ dāt ei sensuū ⁊ motiōis modos. Nos v̄o on̄demꝰ vn̄ orian̄t nerui: cū de eoꝝ tractabimꝰ anathomia. Et qr ꝑtes corꝑis inferiores ⁊ ꝗ a cerebro valde remote sunt: ⁊ sensu ⁊ motu indigent: motū āt ⁊ sensū absqꝫ neruis hēre nō pn̄t: nerui qꝫ si a cerebro recta ꝓtēderem via: ex lōgitudine descēsus debilitarētur: vn̄ eoꝝ ꝓtensio nec firma foret nec fortis: fecit deꝰ sub craneo foramē ꝑ qd̄ ꝑtē cerebri ꝓduxit ꝗ nucha vocat̄: ꝗ qr mollis erat: ad ipiꝰ custodiā dorsi spōdiles ⁊ susenta ossa fecit: quēadmodū ad cerebri custodiā cranei ꝯdidit ossa: quā tal̄r munitam scd̄m corꝑis lōgitudinē ꝓlōgauit: ex ꝗ ēt cū in alicuiꝰ mēbri directo ē qd̄ ei appropiquat neruos ꝓduxit: q ꝑ spōdiliū foramina exeūtes: ipsi mēbro ꝯtinuant̄: sensū ei dātes ⁊ motū. Cerebro igr̄ si graue suꝑuenerit accn̄s: toti corꝑi sensus auferet̄ ⁊ motꝰ. Nuche v̄o si acciderit mēbris qbꝰ nerui ab illa ꝑte nuche ꝓcedētes ꝯiungunt̄: ⁊ ꝗ sub eis sꝫ motus auferent̄ ⁊ sensus. ¶ Cerebꝝ. n. qs̄i fons sensuū ē: ⁊ motꝰ voluntarij. Nucha v̄o sicut fluuiꝰ magnꝰ ab eo manans. Nerui āt q ab ea ꝓdeunt sicut riuuli ex fluuio exeūtes. Fōti v̄o cum aliqd̄ acciderit ipedimētū: erit cōmune Qd̄ si riuulus euenerit nocumentum: erit ꝓpriuꝫ locoꝝ ad ꝗ ipsi dirigunt̄ riuuli. Iōqꝫ scire vn̄ quisqꝫ oriat̄ neruus: ⁊ ad qd̄ mēbꝝ dirigatur in arte medicine ē ꝑutile qd̄ ⁊ Gal̄. in libro de interioꝝ mēbroꝝ passiōibꝰ testat̄: sic inquiēs. Quidā in itinere romanꝰ de mulo lapsus suꝑ lapidem cecidit: a ꝗ vna ex spōdilibus lesa fuit ex cuiꝰ lesiōe digitus auricularis: ⁊ mediꝰ duriter ad tēpus mouebāt̄ quibꝰ medici empl̄a ⁊ alia medicamina supponebāt: ex q

bus eger nullũ ſentiebat iuuamen: qđ Gal. cernēs eadē medicamina ſpondilibꝰ a quibꝰ nerui qui ad p̄dictos digitos ꝓtendunt ⁊ ꝓcedunt ſuperpoſuit: ⁊ ſic breui eũ reſtituit ſanitati. Nerui q̄dē in p̄ncipio ſui exitus a cerebro vel nucha molles multũ ſunt: ⁊ ipſi cerebro vel nuche ſimiles. cũ aũt magis elōgari incipiunt indurant̄. donec ꝑfectā neruoꝝ formā ſuſcipiūt. Iuuamēti igit̄ neruoꝝ ſũma eſt: ꝙ ipſi ſunt inſtr̄a ⁊ vie per que ſenſus ⁊ motꝰ oībꝰ tribuitur mēbris ⁊ trāſfundit̄: vñ ſi ex trāſuerſo incidant̄ aut ſenſus: aut motꝰ mēbri: aut vtrūq̄ deſtruit̄: ad qđ ipſi dirigūtur. Nucha vō ſi ꝯſtringatur aut ex trāſuerſo incidatur: ſenſus ⁊ motus oīū mēbroꝝ quoꝝ nerui a locis ꝓdeunt qui ſub illa ſunt inciſione auferūtur: in lōgitudine aũt lʒ ipa incidatur: nō multũ tñ ipediet. Silr̄ q̄ʒ mō neruoꝝ inciſio in lōgitudine ſi acciderit nō magnā faciet leſionē. Ex trāſuerſo aũt ſi euenerit: actio illa deſtruet̄ ſm̄ menſurā qua inciſio penetrauit. ⁊ partē v̄ſus ad quā penetrauit. ¶ Cerebrũ aũt p̄ter h̄ qđ ipʒ ē origo ſenſus ⁊ motus volūtarij. ē ēt ſm̄ Gal. ſniaʒ: imaginatiōis: cogitationis: ⁊ memorie fundamētũ. Imaginatio q̄dē in duobus vētriculis anterioribꝰ perficiuur: cogitatio vō in medio expletur: memoria aũt poſteriorē poſſidet ventriculum.

Cor uero fecit deus vt eſſet fons ⁊ origo inati caloris: ⁊ vt ab eo totũ corpꝰ calefieret ꝑ arterias que ab ipſo ad oīa mēbra ꝓcedūt. Vñ ſi aliqđ mēbꝝ arterias amiſerit que ad ipm̄ venire ꝯſueuerāt ꝯgelatur ⁊ motus ⁊ ſenſus indurantur p̄us: deinde deſtruuntur: ⁊ poſtremo quaſi mortuũ redditur. ¶ Muſculi. n. ⁊ nerui necnō ipm̄ cerebrũ: vt in ſua ꝯſeruētur nā: ⁊ vt ſuas perficiāt actiōes: q̄dā inati caloris idigēt mēſura: quāobrē arterie eis trāſmiſſe ſunt. ⁊ qđ aīal ſupra vegetabilia hʒ: eſt p̄mũ iuuamen qđ a corde ꝯtrahit. Qđ aũt a cerebro recipit eſt ſcđm ꝑ qđ ē ꝑfectio: ⁊ ad qđ tota actoris intētio ⁊ volūtas ꝓna fuit. Qđ vō ab epe ſuſcipit iuuamētũ: ē ei cũ vegetabilibꝰ cōe: nō. n. recipit ab eo niſi nutrimētũ ⁊ incrementũ: ſʒ q2 cordi vt in ſua ꝯſeruaretur nā: aeris attractio eo ſuperioris necīa fuit: ⁊ aeris in ſuis ꝯcauitatibus nimis calefacti expulſio: fc̄a ſūt ei aerē attrahēdi inſtr̄a: pectus vʒ. ⁊ pulmo: ⁊ inter ipa ⁊ cor ꝯcauitates ⁊ foramina poſita ſunt: per q̄ aer attractus trāſire poſſit: queadmodũ cuʒ de huius diſpōne tractabimus dicturi ſumus.

Epar aũt ad ſanguis gn̄atiōnē atq̄ ipiꝰ depurationē ſcm̄ eſt: ⁊ vt vene ab ipſo manantes ad oīa mēbra dirigātur: ⁊ ad ipſoꝝ hūectationē ⁊ ſāguis diſionē ꝓut cuiq̄ necīũ eſt. q̄ʒobrē nutrimētũ ⁊ eoꝝ ꝯſeruatio q̄ ſicut fuerant remanēt ꝓuenit: ⁊ eoꝝ incrementũ fit que creſcūt. Nulla. n. remanent vt fuerūt: niſi ex q̄bus nihil diſſoluitur: ſicut eſt diſpō in lapidibꝰ. vt iacitho: auro: ⁊ vitro. vel q2 qđ diſſolutũ eſt in eis reſtauratur: ſicut aq̄ maris: que lʒ q̄tidie magnā patiatur diſſolutionē. tñ ab itroitu fluminũ ſinglis diebꝰ reſtaurationē ſuſcipit. vñ ſꝑ eadē fere forma remanet bñ cuſtodita tāta q̄ta fuerat q2 ꝓpt̄ paruitatē ſui ſenſibile nō ē. Corpa igr̄ aīaliũ q2 ex eis que diſſoluūtur cōpoſita ſunt nō fuit poſſibile vt augmētari vel in ſuo ſtatu permanere poſſent abſq̄ nutrimēti bñficio. ſʒ q2 nutriētia cũ diſſolutis nō ſūt ſpēi vniꝰ: mēbꝝ in corpore adeſſe oportuit qđ ipa in diſſolutoꝝ ſilitudinē permutaret. Nutrientia vō q2 nō totalr̄ ꝯuertuntur. ſʒ quedā eoꝝ pars ꝯuertitur ⁊ aſſimilatur. pars autē alia remāet q̄ſi hūor ſuperfluꝰ nō ſuſcipiēs ꝯuerſionem neq̄ aſſilatiōnē eoꝝ que diſſoluta ſunt: que ſi in corpore remanēt: ḡuiũ egritudinũ māſ gn̄aret p̄parata ſunt eius expulſioni inſtr̄a apta ⁊ canales. Et q2 nutritionis operatio in tribus locis perficitur tria ſuperfluitatũ ſunt gn̄a. ¶ Vna q̄dē ē p̄me digōnis ſuperfluitas que. ſ. in ſtō fit ⁊ in teſtinis ⁊ vocatur ſtercus ſiue egeſtio. ¶ Alia vō ſcđe digōnis eſt ſuperfluitas que in epe perficitur qñ ſanguis gn̄atur. ⁊ ipa q̄dē eſt colera ru. ⁊ nig. ⁊ vrina. Hec aũt tria a ſanguine ſeparata ꝓpria a q̄bus ſuſcipiuntur receptacula hn̄t ſicut fel colerā rubrā: melancoliā ſplen: ⁊ vrinā renes ſuſcipiūt. queadmodũ dicturi ſumꝰ in manifeſtiori tractatu: cũ de hoꝝ mēbroꝝ formis loquemur. ¶ Digōnis vō tertie ſuꝑfluitas que in oībꝰ fit mēbris cũ illis aſſimilatur ſanguis q̄ vnicuiq̄ illoꝝ delegatur eſt ſudor ⁊ ſordities: ⁊ q̄cq̄d ex ſuperfluitatibꝰ a mēbris exeūtibꝰ eis aſſilatur vt mucilagines ⁊ lippitudies ⁊ his ſilia. ¶ Preterea modi mēbroꝝ in corꝑe quattuor exiſtunt. q̄rũ tres ſunt principaliũ q̄ in vite ꝯſeruatione valde ſūt necīa. q̄rũ quedā nutritiōis ſunt inſtr̄a vt ſtōus: ⁊ epar: ⁊ eorũ canales: ⁊ vene ⁊ vie que ad ipa ꝑueniūt vt os: ⁊ meri ⁊ reliq̄ vie que ab eis exeūt: vt inteſtina. ⁊ iſtrumēta caloris inati ⁊ ꝯſeruationis ipius. q̄rũ p̄ma ſunt cor ⁊ arterie. ſecūda vō pulmo ⁊ pectus. ⁊ q̄cūq̄ alia valēt ad aeris attractionē queadmodũ in ſuo loco dicturi ſumꝰ. Alia vō eoꝝ ſunt inſtrumēta ſenſus ⁊ motꝰ: ⁊ intellectualiũ actionũ: q̄ ſunt cerebrũ: ⁊ nucha: ⁊ nerui: ⁊ muſculi: ⁊ chorde. ⁊ que ſunt ſilia his necīa ⁊ valētia ad ꝯplendā actionē ⁊ paſſionē. In vnoq̄ʒ aũt mō iſtoꝝ iſtrumētoꝝ vnũ eſt p̄ncipale ⁊ operans. Alia vt ſeruientia ⁊ ipm̄ in ſuis actiōibꝰ adiuuātia. Inſtrumētoꝝ vō nutritiōis p̄ncipale eſt epar. ſʒ inati caloris inſtrumētoꝝ p̄ncipale eſt cor. ⁊ inſtrumētorũ ſenſus ⁊ motꝰ ⁊ intellectualiũ actionũ p̄ncipale eſt cerebrũ. Vnūqđq̄ aũt iſtorũ alijs duobꝰ ꝯnexũ eſt ⁊ eis indiget. Epar. n. niſi oībus alijs mēbris nutrimētũ tranſmitteret diſſolueretur. Ipm̄ q̄ʒ niſi a corde calorē hr̄et: eiꝰ nō ꝯſeruaretur ſubā q̄ ſua ꝯpletur actio. Cerebrũ ēt ſi nō ab arterijs calefieret nec a venis que ab epe ꝓcedūt nutriet̄: eiꝰ nō ꝯſeruaretur nā q̄ ſuas aptũ ē ꝑficere actiōes. Muſculi q̄ʒ pectoris niſi a cerebro mouerentur: aerē attrahi foret īpoſſibile neq̄ cordis ꝯſeruaretur ſubā q̄ calor inatꝰ qui eſt in corde euentatur. ¶ Quarti vō mēbroꝝ modi p̄ncipalia ſūt inſtrumēta gn̄atiōis. q̄ ſunt matrix: ⁊ v̄ga: ⁊ teſticuli. ⁊ vaſa ſꝑmatis. hec aũt iſtrumēta nō ſūt necīa vt vnũ ꝑduret ſingulare. ſʒ vt ſpēs ꝑmaneat ⁊ ꝯſeruetur. Q2. n. deus qui ſit bn̄dictus: corpꝰ hoīs ex corpibus fecit diſſolubilibus: non durabilibus neq̄ ſtabilibꝰ: vñ cũ non ſit poſſibile vt vnũ ſingulare ſꝑ manēt: fecit gn̄atiōis inſtrumēta per que ſaltē ſpēs durare poſſet. Iſta aũt que p̄miſimus ſumme ſunt ⁊ aggregationes de mēbroꝝ diſpōnibus ⁊ ipoꝝ iuuamētis. q̄d totũ nos clarius dicemꝰ. ⁊ ſm̄ plr̄es diſiōes. Sūmas tñ colligē nō dimittemꝰ. huiꝰ. n. libri intētio nō fuit poſtrema oīa colligere.

¶ De forma capitis oſſium. Cap. ij.

c **Aput** qđ eſt nāle: lʒ nō ex toto tñ rotundũ eſt In quo multa ſunt foramina: per que multi egrediuntur nerui: ⁊ vene intrant: ⁊ arterie. Ipm̄ q̄ʒ anteriꝰ in parte. ſ. frontis ⁊ poſterius in occipitio eminens eſt: In vtraq̄ vero auriũ parte eſt latum: foraminũ aũt oīum que in ipo ſunt maius eſt illud qđ eſt in occipitio per qđ nucha egreditur. Ipm̄ p̄terea ex multis cōpoſitum eſt oſſibus: quoꝝ vnũ alij ꝯtinuat̄. Locus vō vbi cōiunguntur: ſerrarũ ꝯiunctioni ſilis apparet. Craneo aũt ſuperior ꝯtinuatur mandibula in qua maxille ⁊ dentes ꝯtinent̄ ſuꝑiores que ēt ex multis cōponitur oſſibꝰ: quoꝝ vnũ alij ad ſerre ſilitudinē ꝯtinuatur. ¶ Poſt hāc aũt mādibula eſt inferior: in qua inferiores exiſtūt dentes. Cuiꝰ quid ē oſſa nō ad ſerre ſilitudinē vt p̄dcā ſed ſolr̄ ꝯtinuantur iuncturis. Inferior nāq̄ mādibula motu indiguit. q̄ q̄dē ſuꝑiori ꝯtinuatur mādibule in loco q̄ çephin arabice vocatur. i. ſuſtentatio. Hec aũt dētibꝰ exceptis: ex duobus cōpōitur oſſibꝰ que ad ſerre ſilitudinē in medio mēto ꝯtinuantur. ¶ Eſt p̄terea ſub craneo in ꝑte poſteriore q̄ddā magnũ os: qđ inter ipm̄ craneũ ⁊ ſuperiorē mādibulā poſitũ ē: a quo diminutio que in oſſiũ inuēitur figuris ꝯplet̄ qđ alguateda vocatur. ¶ Oīa igit̄ capitis oſſa cũ numerata fuerint. xxxvi. erūt exceptis dētibꝰ quoꝝ ſex ipius cranei ꝓꝑa ſunt. ⁊ vnũ qđ vocatur alguatedi ſuper qđ ſex predicta ſunt oſſa. ⁊ mādibule ſuperiores q̄ttuor.

decim: ⁊ inferioris duo. ¶ In vnaq̄q̄ʒ aūt mādibula sunt dētes sexdeci: quoꝝ duo sunt incisores: ⁊ duo qui istos vtrinqʒ sequūtur quadrupli noiantur. post q̄s vtriqʒ sūt duo q̄ vocātur canini. post q̄s sunt q̄nqʒ molares dextri. ⁊ q̄nqʒ sinistri. q̄nqʒ tn̄ de molaribꝰ minuitur vnꝰ: ⁊ nō sunt nisi quattuor. Molariū aūt supioꝝ q̄dā tres hn̄t radices q̄nqʒ q̄ttuor. Inferiores vō molares duas tm̄ hn̄t radices exceptis duobꝰ molaribꝰ vltimis qui hn̄t tres: q̄ꝝ vnꝰ est ī dextra: aliꝰ in sinistra. Alij vō dētes vna tm̄ radice sūt cōtēti. Sunt itaqʒ oia capitis ossa quinquagintaquinqʒ.

Capiti aūt iuxta magnū foramē per qꝺ nucha egredif. pⁱma ex spondilibus colli ꝯtinuaf: q̄ q̄dē sunt septē. He aūt a duabꝰ ptibꝰ sūt pforate. p quaꝝ foramina nerui progrediunf q̄ ad dextrū ⁊ sinistrū dirigunf latus. ¶ Post has aūt spōdiles collaꝝ sūt: q̄. xvij. numero sunt. q̄rū. xij. spondiles pectoris dicunf: eo q̄ in eaꝝ rectitudine inferior pectoris terminꝰ finiaf. Quinqʒ vero q̄ sequunf: sūt spōdiles renū ⁊ alcati. Sūt igif oēs spōdiles q̄ ab exitu nuche vsqʒ ad os qꝺ sup renes locaf vigintiq̄ttuor. Q̄nqʒ tn̄ addif vna vel minuitur qꝺ p raro est. Ex h̄ vō loco os alauis spōdilibꝰ ꝯtinuaf. qꝺ ex tribꝰ ꝯponitur ptibꝰ q̄ sunt spōdilibus silr̄s. Cui ab inferiori: os alhosor ꝯtinuatur: qꝺ ex tribꝰ silr̄ cōpositū est ptibꝰ. Haꝝ āt tertia q̄ est iferior: ē cauda q̄ ē cartilago ossuosa. ¶ Ab vnaq̄q̄ʒ aūt duarū p̄dcārū spōdiliū iunctura in vnaq̄qʒ duaꝝ partiū egredif nervꝰ q̄ ad illā corpis ptē ꝓtēdif: ⁊ in ipa diuiditur. Ab extremitate vō caude vnꝰ tm̄ ꝓgreditur nervꝰ q̄ illis diuiditur locis. Duo vō ancarū ossa. q̄ꝝ vnū est in vno latere: alterū in altero: ossi qꝺ est alauis ꝯtinuantur vnū. s. ab vna pte: alterū ab alia. in q̄bꝰ sūt ancaꝝ pyxides q̄s ossiū capita q̄ sūt in coxis igrediunf: q̄ ⁊ ipsaꝝ vocāf vertebra. Iste aūt sunt forme ossiū ⁊ spondilium que sūt in posterioribus ab ortu nuche vsqʒ ad caudam.

Nūc vero alioꝝ ossiū formas q̄ sūt sub collo noiare incipiemꝰ. De q̄bꝰ sūt duaꝝ furclarū ossa: ⁊ ossa spatularū. ⁊ pectoris ossa. ⁊ ossa manuū: ⁊ ossa femoris: ⁊ pedū ossa. Furcule vō os exteriꝰ gibbosum est ⁊ interiꝰ ꝯcauū: cuiꝰ vnū duoꝝ capitū humero ꝯtinuatur capiti. s. ossis: qꝺ adiutoriū vocaf. Alia aūt extremitas sūmitati pectoris continuatur: vbi est pyxis gule.

Spatula vero a parte qua dorso superponif lata est: cū qua caput cartilaginosuʒ ꝯtinuatur. A parte vō qua furcule appropinquat est rotūda: in qua ē pyxis quā caput ossis qꝺ noiaf adiutoriū ingredif. ¶ Pectoris aūt ossa sunt torax: q̄ ex septē cōponitur ossibꝰ in q̄rū cuiusqʒ extremitate ē cartilago. quoꝝ p̄ncipiū est a pyxide gule: finis vō est inferius paꝝ sub mamillis: qui locus est angustior oibus locis que sunt in ventre: q̄ cum palpantur mollia inueniuntur ossa non habētia.

Coste vero in vnoquoqʒ latere sunt duodeciʒ: q̄ curue sunt. Quarū oium longior est media. Quarū septem vna duarū extremitatū: q̄. s. ē posterior dorsi spōdilibus ꝯtinuatur. Que vō anterior ē: vni ex ossibꝰ q̄ in torace sunt cū capite cartilaginoso ꝯtinuaf. Ex his vō q̄nqʒ curtātur ita q̄ toraci nō ꝯtinuātur: q̄ꝝ extremitates cum p̄miuntur: interiꝰ flecti reperiuntur: q̄ posteriores noiantur coste. Qꝺ vō sub torace de ventre existit totum molle est vsqʒ ad femoris ossa.

Nūc aūt manuū ⁊ pedū ossa noiabimꝰ. Manꝰ q̄dē os p̄mū illud ē: qꝺ adiutoriū vocatur: qꝺ ē os vnū exteriꝰ gibbosuʒ: iteriꝰ ꝯcauuʒ: cuiꝰ caput spatule pyxidē igreditur. p quātitatē q̄ iā ꝓpata ē ei. Hec ē igitur vna suaꝝ extremitatū. Alīa vō extremitas in cubito ē in quo est rotula instr̄o hauriēdi aquā silr̄s quā supioris focilis ingreditur extremitas. Duoꝝ vō faciliū lōgitudo ē a cubito vsqʒ ad rascetā. q̄ꝝ vnū qꝺ est minꝰ: superius vocatur focile. Aliud vō q̄d ē maiꝰ: inferiꝰ vocatur. Quorū vnūq̄dqʒ in suis sūmitatibꝰ q̄ a pte rascete sūt: additamētū q̄ddā hʒ p q̄d fit iūctura q̄ existit inter rascetā ⁊ ipsa.

Rasceta aūt ex octo ꝯpōitur ossibꝰ: q̄ꝝ q̄ttuor ī duobus ordibꝰ dispositi: alia quattuor eodeʒ ordie disposita in lōgitudīe ꝯiūgunf: q̄ cū mltū dura sint medulla carēt. q̄ꝝ figura ē curua. ex q̄ rascete figura apta ꝓuenit. Post rascetā vō ē pectē q̄ ex quattuor ꝯpōitur ossibꝰ: q̄ ossibꝰ rascete q̄busdā ligamētis valde firmis cōtinuātur. Pectinis vō ossibꝰ digitoꝝ ꝯtinuātur ossa que ī vnoq̄ʒ eoꝝ sūt tria. q̄rū vnūq̄dqʒ alijs ꝯnexiōibꝰ vl̄ iūcturis ꝯfirmatis ligamētis ꝯtinuatur. Oia igr̄ manꝰ ossa sūt. xxx. Os. s. q̄d adiutoriuʒ noiatur: ⁊ ossa duo q̄ focilia vocātur Rascete q̄ʒ ossa q̄ sūt octo: ⁊ ossa pectinis q̄ sunt quattuor: ⁊ q̄ndecim q̄ sunt digitorum q̄nqʒ. Os āt policis p̄muʒ superioris focilis extremitati ꝯtinuatur in loco iuncture ample ⁊ laxe. Qꝺ ideo factum est: q̄r magno indiguit motu: vt reliquis quattuor digitis ꝯiungi posset.

Ossiū vero pedis p̄mū ē coxe q̄d ē vnuʒ exteriꝰ gibbosuʒ: iteriꝰ latuʒ. Cuiꝰ supior extremitas ē rotunda q̄ coxe vocatur vtebꝛ. Hoc q̄dē āche pyxidē igreditur: a q̄bꝰ p̄ma iunctura fit pedis. Eius vō inferior extremitas pyxidē maioris duoꝝ focilium cruris ingredif. Duoꝝ vō faciliū terminꝰ a genu vsqʒ ad calcaneū ꝓtendif. Qꝺ āt ex his duobꝰ maius est: inferius vocatur focile: qꝺ ēt altero lōgius est. Minꝰ vō focile vocaf superiꝰ. Hoꝝ āt duoꝝ faciliū sūmitates calcaneo ꝯtinuanf a q̄bus tertia pedis orif iunctura. Iūcture aūt q̄ in genu est superponif os rotundū: cartilaginosuʒ: qꝺ genu noiatur oculus: ⁊ a q̄busdā vocaf mola. Calcaneo vō in anteriorībꝰ os qꝺ vocatur nauicula ꝯiungif. Inferiꝰ aūt cuidaʒ ꝯiungif ossi: qꝺ achib vocaf: q̄bꝰ pedis rasceta q̄ ex tribꝰ ꝯponif ossibꝰ ꝯtinuatur. Ex q̄bꝰ q̄ ad id qꝺ h̄ est necium apta ꝓuenit forma. ¶ Rascete āt pedis cōtinuatur pectē q̄ ex q̄nqʒ ꝯponif ossibꝰ quibꝰ digitoꝝ ꝯtinuanf ossa: que in vnoq̄ʒ sunt tria: excepto magno digito in quo duo tm̄ sunt ossa. ¶ Oia igr̄ pedis ossa. xxix. sunt. Anche. s. vnum cruris duo: ⁊ os calcanei: ⁊ os qꝺ vocaf achib: ⁊ os nauicule: ⁊ ossa tria ex q̄bus pedis cōponif rasceta. ⁊ alia q̄nqʒ ex quibꝰ pedis ꝯponitur pectē: digitoꝝ q̄ʒ ossa. xiiij. ⁊ os genu. Et cū oia corpis ossa numerata fuerint prout Gal. numerauit ducēta: ⁊. xlviij. erūt: excepto osse qꝺ ē in epigloti: qꝺ laude grece lr̄e os silr̄e nuncupaf. cuius hec ē figura. ¶ Os q̄ʒ qꝺ est in corde: qꝺ a quibusdā chirurgicis cartilaga dr̄: ⁊ ossa pua a quibꝰ vacuitates q̄ sunt in iūcturis replentur ⁊ vocantur sisamiachel excipiuntur.

¶ De musculis. Cap. iiij.

Musculi qui in toto reperiunf corpore cum sm̄ Gal. numerati fuerit ⁊ diuisi q̄ngēti. xxix. inueniētur: de quibꝰ prout nr̄o ꝯpetit tractatui loquemur. Musculū itaqʒ ex carne ⁊ neruo ⁊ ligamento cōponi dicimus. Ipsi q̄ʒ voluntarioꝝ motuū sūt instr̄a: quoꝝ figure sm̄ suoꝝ diuersitatem locoꝝ ꝓut eis necesse est diuersificanf. Plures āt ex eis ita vt carne sunt circūuoluti ꝓtenduntur: vsqʒ q̄ ad suas inferiores ꝓueniant extremitates. Ex quoꝝ extremitatibꝰ q̄ddā exorif corpus qꝺ chorda vocatur. Que q̄usqʒ illiꝰ mēbri qꝺ p ipsām moueri dʒ inferiori ꝯiungatur extremitati porrigitur. Mēbrū vō per illā mouetur sic. Colligitur. n. ⁊ ad sue radicis ptē retrahif. Nā tm̄ mēbrū ad illā retrahif partē ad quā colligif musculꝰ. si āt mēbrū qꝺ mouef magnū fit: musclꝰ q̄ʒ ipʒ mouēs magnꝰ erit ⁊ g̃ssꝰ. A q̄ aut vna g̃ssa aut plr̄es oriuntur chorde: q̄ mēbro qꝺ dʒ moueri ꝯtinuanf. Plerūqʒ ēt in vnius mēbri motu multi musculi sibiinuicē auxiliū p̄bent. Musculus āt qui paruū mouet mēbrū: puus est ⁊ subtilis. Musculus nāqʒ qui est in coxa ⁊ totū mouet crus: valde est magnꝰ. Musculi vō superiores mouētes palpebras: multū parui sunt ⁊ subtiles a q̄bꝰ chorda non oritur. Oē igr̄ mēbrū qꝺ volūtario mouetur motu musculum hʒ q̄ mouetur. Qꝺ si ad partes mouētur ꝯtrarias: in situ ꝯtrario musculos hʒ: ab vnoq̄ʒ q̄ruʒ ad suā trahitur parteʒ q̄n talr̄ mouetur. Musculus vō ei ꝯtrarius a sua

tūc q̄escit actiōe. Cū aūt q̄lꝫ musculus in situ ꝯtrario posi tus suā simil̄r ꝑfecerit actōez: mēbꝝ tūc erectū erit ī neutrū duaꝝ declināns ptē. Verbi grā. Manꝰ cū a musculo q ē in domestica brachij ptē trahit̄ īteriꝰ curuat̄: si v̄o a muscl̄o q pōit̄ ī siluestri brachij pte trahit̄ exteriꝰ flectit̄. Cū v̄o ab vtroqꝫ sil̄r trahit̄ eq̄l̄r iter illos duos māebit ⁊ erecta. Motus āt volūtarij q ī corpe sūt: hi sūt. Motꝰ .s. q ē ī cute frō tis: ⁊ ocl̄oꝝ motꝰ: ⁊ motꝰ maxillaꝝ: ⁊ sūmitatis nariū mo tus. ⁊ labioꝝ: ⁊ ligue: ⁊ epiglott motꝰ: ⁊ motꝰ mādibule īferioris ⁊ capitꝫ motꝰ: ⁊ colli: ⁊ motꝰ humeri: ⁊ iūcture spatl̄e ⁊ adiutorij motꝰ: ⁊ motꝰ iūcture q fit a sūmitate ad iutorij ⁊ brachij ⁊ motꝰ iūcture fociliū ⁊ rascete: ⁊ motꝰ di gitoꝝ ⁊ vniuscuiusqꝫ suaꝝ iūcturaꝝ ⁊ motꝰ mēbroꝝ q̄ sūt ī gutture: ⁊ alij duo motꝰ q īferiꝰ labiū mouēt īferiꝰ: ⁊ supiꝰ mouēt supiꝰ: ⁊ motꝰ pectoris q fit ī attractōe aeris ⁊ virge motꝰ: ⁊ motꝰ vesice qñ ꝓ retinēda vrina claudit̄: ⁊ sūmita tis recti itestini motꝰ q fit vt stercꝰ exire ꝓhibeat̄: ⁊ motus mirach vētris: ⁊ motꝰ iūcture q̄ fit ab ācha ⁊ coxa: ⁊ motꝰ genu: ⁊ motꝰ iūcture pedis cū crure: ⁊ motꝰ digitoꝝ pedis Quoꝝ vnusq̄sqꝫ muscl̄os hꝫ figuras ꝯtractioni ⁊ extēsio m aptas hñtes: qbꝰ motꝰ ꝑfici possint ꝑdicti. quos oēs si ī uestigare ⁊ distiguē īcepimꝰ: augm̄tabit̄ liber ⁊ ꝓueniemꝰ ad id ex q̄ nō magna ꝓueñit vtilitas. nō ē .n. possibile vt mu scl̄oꝝ forma ita alioꝝ mēbꝰ nr̄is īsigat̄ sermōibꝰ: quēad modū ī ossibꝰ: ⁊ neruis: ⁊ vēis: ⁊ arterijs. In his .n. muscu lis freq̄ns necessariꝰ ē visus: testificatio: ⁊ studiū mr̄ū. Jdō qꝫ muscl̄oꝝ q ī mēbris sūt: numeꝝ tm̄modo ꝯꝓhēdemꝰ.

Dicemus itaqꝫ ꝙ ī facie sūt musculi .xlv. ex qbꝰ ad oculoꝝ ⁊ suaꝝ palpebraꝝ motꝰ sūt xxiiij. Ad mādibule v̄o motꝰ .xij. Et faciei ptibus q̄ volū tarie mouentur .ix. Quoꝝ vnus est sub extremitate cutis frōtis: cuiꝰ auxilio fit vt magna fiat oculi aptio. ⁊ alij duo a quibus nariū mouet̄ extremitas. ⁊ alij duo qui superiꝰ labiū mouēt sursum: ⁊ alij duo qui labiū inferiꝰ deorsum mouēt. Preter hos v̄o sūt duo muscl̄i q mouēt maxillas.

Musculi v̄o a qbꝰ caput mouet̄ ⁊ collū sunt .xxiij. Quoꝝ quidā solūmō caput mouent ad partē in qua est musculus. Alij v̄o ēt cū capite mouēt col lū. Et sunt alij q ip̄m mouēt sursum: ⁊ qdā eoꝝ mouēt ipꝫ añriꝰ: quidā v̄o posteriꝰ ⁊ alij dextrorsum ⁊ alij sinistror sum. Linguā vero mouētes nouē sunt. Qui aūt gulam et epiglotum mouent: sunt trigintaduo.

In cuiusqꝫ aūt spatule motiōe in oī latere sunt septē q oēs ipsiꝰ ꝑficiūt motꝰ. Ab vna quaqꝫ ēt pte sunt .xiiij q adiutorium mouēt. Adiutorio qꝫ ab vnaquaqꝫ pte supponunt̄ q̄ttuor: quoꝝ duo qui sūt ite rius: brachiū trahūt iterius: ⁊ duo qui in siluestri sunt p te ip̄m extēdūt. Sūt ēt in vnoqꝫ brachio decē ⁊ septē q̄rū decē in pte siluestri: ⁊ septē in pte locātur domestica: a q bus manꝰ intus ⁊ extra ⁊ ad ptē pollicis: ⁊ ad partem auri cularis mouetur: ⁊ ꝯtrahunt̄ digiti ⁊ extenduntur.

In vnaquaqꝫ v̄o manu ab vnaquaqꝫ pte sunt decē ⁊ octo a quibus digiti ver sus pollicem ⁊ versus auricularem mouentur.

Ad pectoris v̄o motionē: cētū ⁊ septē musculi sūt ꝯstituti: q̄ꝝ qdā dilatāt: alij v̄o ip̄m ꝯstringūt. Qui v̄o oēs dorsi ꝑficiūt motꝰ .xl. ⁊ octo sꝫ Et sunt alij octo qui sup vētrē ab īferiore pte toraci loca ti vsqꝫ ad femur ꝓtēduntur: q̄ꝝ in lōgitudine qdā sūt qdā vero in obliquū extenduntur. a quibꝰ oēs vētris motus q ꝯstringēdo fiūt vel cōprimēdo perficiuntur. Horum etiā auxilio alij sunt motus.

In masculorū quoqꝫ testiculis q̄ttuor īueni untur musculi. ꝑter q̄s sūt alij q̄ttuor mouētes v̄gā. Est vnꝰ qui vesice collū ꝯstrigit: ne inuoluntarie vrina egrediatur. In lōgaōe sil̄r sunt quat tuor qui ipsius orificiū tenēt: ne stercus inuolūtarie exeat In natibus ēt sunt .xxvj. a quibꝰ coxe mouent̄. Coxis etiā sūt .xxvj. a quibꝰ coxe mouētur quoꝝ sitꝰ est supior. Coxis vero .xx. supponunt̄ q crura mouēt. Ad pedis aūt motio nē ⁊ quorūdā suoꝝ digitoꝝ suppositi sunt cruribꝰ .xxviij. Vt autē reliqui pedis digiti moueātur super pedes .xxij. sunt locati.

De neruis. Cap. iiij.

Neruorū ortꝰ aut a cerebro ē aut a nucha. nu cha āt a posteriori cerebri pte egre dit̄: q̄ pāniculis īuoluitur cerebri: q̄s cū de cerebri tractabimꝰ anathomia noīabimꝰ. Spōdilibꝰ qꝫ cooperit̄ vsqꝫ q̄ ꝑuenit ad os qd̄ vt diximꝰ alohosos vocat̄. Ab hac āt nucha ꝑ vnā q̄qꝫ duaꝝ spōdiliū iūcturā. vnū neruorū par exorit̄: q̄ꝝ vnꝰ dextrorsū alter sinistrorsū tēdit. Qd̄ tā diu fit q̄usqꝫ ꝑuenit ad finē alohosos: a q̄ neruꝰ pari carēs egredit̄: q̄zobrē īpar dr̄. Nerui sil̄r a cerebro egrediētes pares īueniunt̄: q̄ꝝ vnꝰ dextrorsū aliꝰ vt ꝑdcm̄ ē sinistror suꝫ dirigit̄. Primū v̄o hoꝝ septē pariuꝫ neruoꝝ q a cere bro ꝓdeūt. duos hꝫ neruos: q in anteriori cerebri pte exo riunt̄: ⁊ ocul̄ directi sensuꝫ visus eis tribuūt. q̄ꝝ vnusq̄sqꝫ ꝯcauꝰ est: qui cū aliquātulū ab eo elōgati fuerint ꝯiūgūt̄ ⁊ ex vtrorūqꝫ ꝯcauitatibꝰ vna ꝓuenit ꝯcauitas. ante tñ q̄ꝫ egrediant̄ ex craneo separant̄. q̄rū vnusq̄sqꝫ a craneo exi ens: ocl̄o in pte sua existēti dirigit̄. Par āt scd̄z: post ꝑmū orit̄ par: qd̄ ꝑ foramia q̄ in sinu ocl̄i sūt exit a craneo: et ꝑ ocl̄oꝝ muscl̄os sꝑgit̄ dans eis suos motꝰ. Tertiū v̄o par post scd̄i paris ortū exorit̄: vbi ꝑmꝰ cerebri vēter ad scd̄z ꝑ uenit vētrē. hos āt vētres postea dicā. Quarto qꝫ pari qd̄ ē post ip̄m admiscet̄ a q̄ postea sepatū ī q̄ttuor didit̄ ptes. q̄ꝝ vna ad vētrē sub diafragmate descēdit. Aliaꝝ v̄o q̄dā ꝑ loca faciei: ⁊ auriū ⁊ nariū sꝑgit̄. Quedā āt pari qd̄ seq tur: hꝫ par ꝯtinuat̄. Par qꝫ quartū post tertiū exorit̄ par: ⁊ per palatū sꝑgit̄ dans sensum ei ꝓpriuꝫ. Quintū āt par est per cuiꝰ vnā partē audiēdi fit sensus: ⁊ per aliā mouen tur musculi qui faciē mouent. Par qꝫ sextū ē cuiꝰ vna ps gutturi transmittit̄ ⁊ lingue: alia v̄o muscul̄ q in spatulis sunt: ⁊ in mēbris q̄ sunt circa ipas dirigit̄. Alia v̄o pars ꝑ collū descendit q̄ a se m̄ltos emittit ramos: quoꝝ qdā ad musculos qui sunt in epigloti vadūt: q cū ad pectꝰ veniūt didunt̄ iterū. q̄rū ptes q̄dā sursū reuertunt̄ q̄usqꝫ muscu lis qui sūt in epigloti ꝯiūgāt̄. Alie v̄o ꝑ cordis capsulam sꝑgunt̄: ⁊ ꝑ pulmonē ⁊ meri ⁊ ꝑ loca his vicīa. qd̄ v̄o ex hꝫ pari reliquū ē qd̄ est ēt eiꝰ maior ps q̄usqꝫ penetret diafra gma ꝓtēdit̄: ⁊ eius maior ps ori ꝯtinuat̄ stōi. Alij v̄o eius ps pāniculo epati ⁊ spleni ꝯiungit̄ ⁊ alijs visceribꝰ: vbi etiā tertij paris partes q̄dā ei ꝯtinuant̄. Septimū āt par a posteriori parte cerebri a qua oritur nucha: generatur qd̄ per lingue ⁊ epiglotis diuiditur musculos.

A nucha v̄o .xxxj. paria neruoꝝ exoriunt̄: ⁊ vnꝰ neruus q caret pari. q̄ꝝ septē a colli spōdilibꝰ oriūt̄ .xij. v̄o paria a dorsi spōdilibꝰ vsqꝫ vbi dorso opponit̄ pectꝰ exoriuntur. Quiqꝫ v̄o paria q̄ sūt post ista ex spondilibꝰ cathin q ē in ferior dorsi locꝰ ab īferioꝝ costarū spōdilibꝰ nascunt̄. Ab osse āt alahauis tria alia oriūt̄: post q̄ alia tria ab osse alo hosos exorta repiunt̄. Ab alohosos v̄o sūmitate neruꝰ pa ri carēs exorit̄ ex medio eiꝰ. Primū aūt istoꝝ pariū a nu cha ꝓcedētiū: a ꝑme spōdil̄ colli foramīe exorit̄ qd̄ caput ascēdēs ꝑ ipiꝰ sꝑgit̄ musculos. Par āt scd̄m a foramīe: qd̄ īter ꝑmā ⁊ scd̄az repit̄ spōdilē exortū: cuti ꝯtinuat̄ capitis dās ei tactū: Muscul̄ qꝫ colli ꝯiūgit̄ ⁊ maxillarū dās eis motū. Et par tertiū a foramīe qd̄ ē īter scd̄az spōdilē ⁊ ter tiā exortū in duas didit̄ ptes. Quaꝝ vna muscul̄ q mouēt maxillas trāsmittit̄. Alia v̄o ꝑ muscl̄os dispartit̄ qui īter vtrasqꝫ locant̄ spatulas. Per itidē q̄rtū īter tertiā ⁊ q̄rtā exorit̄ spōdilē qd̄ in duo didit̄. q̄ꝝ vnū posteriꝰ per dorsi muscl̄os ptit̄. aliud v̄o añriꝰ ꝓtēsū ꝑ musculos segregat̄: q in directo eiꝰ sūt ⁊ supra ip̄m. Quintū qꝫ par īter q̄rtā ⁊ quintā egressū spōdilē: ī tres diditur ptes. q̄ꝝ vna diafra gmati dirigit̄. Alia vero muscul̄ qui caput mouēt ⁊ collū porrigitur. Alia āt ad musculos portēditur spatulaꝝ. Et sextū sil̄r par īter quintā ⁊ sextā nascitur spōdilē. Septi mū qꝫ īter sextā ⁊ septimā spondilē oritur. Octauū vero

inter septimā spōdilē ꝛ octauā nascitur vbi colli spōdiles finiūtur. Neruoꝝ vō ab his oībꝰ paribꝰ ꝓcedētiū: quidā per capitis ꝛ colli musculos partiuntur. et quidā ꝑ dorsi musculos ꝛ diafragmatis: exceptꝭ his qui ab octauo ꝓcedunt pari. q̄ꝝ nullus ad diafragma ꝑuenit: ꝛ quidam ad adiutoriū ꝛ ad brachiū vadunt ꝛ manū. Sexti q̄ȝ parꝭ partes q̄dā ad spatulaꝝ dirigūtur muscl'os. alie adiutorium mouent. alie vō supiorībꝰ adiutorij ptibꝰ sensum prebent. Septimi inde parꝭ ptium q̄dā muscul' mādātur qui sunt in adiutorio. Alie brachiū mouēt. alie q̄ȝ ꝑ adiutorij cutē dispguntur sensum ei dātes. Octaui q̄ȝ paris ptes q̄dam per brachij cutē ptiuntur dātes ei sensum. Alie vō ad brachij tēdunt muscl'os: manibꝰ motum pstātes. Nonū iteꝝ par iter octauā ꝛ nonā egreditur spōdilē vbi dorsi spōdiles initiū sumunt. Cuiꝰ q̄dā partes ꝑ musculos qui sūt in costis sepantur. Alie vō per dorsi musculos partiuntur. Quedā vō ad manū descēdētes per eā segregātur sensū ei dātes ꝛ motū. Decimū q̄ȝ par iter nonā spōdilē exorit ꝛ decimā: cuiꝰ vna ps cuti trāsmissa adiutorij: dat ei sensū. Reliq̄ vō pars diuiditur: cuiꝰ q̄dā parꝭ antiꝰ ꝓgressa per musculos qui sunt iter costas: ꝛ per musculos qui vestiūtur super pectꝰ dispartitur: ꝛ alia eiꝰ pars per dorsi ꝛ spatulaꝝ musculos diuiditur. Et ad hūc quidē modū ꝓgrediuntur ꝛ diuiduntur reliquoꝝ pariū nerui vsq̄ȝ ad decimūnonū. Par aūt vicesimū ē ꝑmū: cuiꝰ nerui ab iferioribꝰ dorsi spōdilibꝰ exeūt: ꝛ iter decimānonā ꝛ vicesimā egreditur spōdilē. Et ad hūc modū iter spōdiles quiq̄ȝ oriuntur paria. quoꝝ nerui quidā vadūt añ ꝛ per musculos qui supponuntur ventri diuidūtur. Alia autem per musculos partiūtur qui sunt super lūbos. Tertia autem hoꝝ quiq̄ȝ paria supiora: neruis qui descēdūt a cerebro miscētur. Reliq̄ vō duo paria q̄ sub istis tribꝰ existunt ramos ex se magnos mittūt: qui ad crura descēdētes: vsq̄ȝ ad pedū extremitates perueniūt. Vicesimi āt quiti parꝭ nerui sunt ꝑmi qui a ꝑmo triū ossiū alahauis egrediūtur A scdo āt osse hoꝝ triū pariū scdm exit atq̄ȝ a tertio tertiū ꝓcedit. Hec āt tria paria oīa neruis miscētur: qui ab inferioribꝰ dorsi egrediūtur. q̄rū magna pars ad pedes descēdit. Sed tria paria sil' cū neruo pari carēte ab ossibꝰ alohosos exeūtia: ad virile mēbrū: ꝛ ad muscl'os ani: ꝛ ad vesicam ꝛ ad alia loca inferiora his ꝓtenduntur.

De venis. Capitulum. v.

Vene oēs a gibbosa epatꝭ pte oriunt. Epar .n. iteriꝰ ꝯcauū ē: exteriꝰ gibbosū. Sup gibbosā vō ipiꝰ ptē: q̄dā magna oritur vena. q̄ quidē cū paꝝ elōgata fuerit in duas didītur ptes. Quarum vna q̄ maior ē. ad iferiores corpis ptes deriuatur: vt oīa mēbra ibi repta: ipa ibibat. Scda vero ad supiorū corpis mēbrorū ibibitionē supiꝰ vadit. q̄ vsq̄ȝ adeo sursū tendit q̄usq̄ȝ diafragmati ꝯtinuetur: vbi ipa in duas didit ur venas: q̄ ꝑ diafragma vt nutriāt ipm disgregātur. q̄ postea ꝑforāt diafragma. Post cuiꝰ ꝑforationē: vene subtiles ab eis disgregate. pānicl'o qui pectꝰ in duas didit ptes. ꝛ cordis capsule atq̄ȝ glādule q̄ a medicꝭ vocatur morum ꝯtinuātur: ꝛ per ꝑdcā spargūtur mēbra: q̄rū formas i seq̄ntibꝰ demōstrabo. Postea vero quidā magnꝰ ab ea separatur ramꝰ: qui vni duarū cordis auricularū dextre. s. ꝯtinuatur. ꝛ in tres didītur partes. q̄rū vna dextrā cordis igreditur ꝯcauitatē: q̄ ēt alia maior existit. Scda vero ea q̄ exteriꝰ sunt in cordis superficie circuit ꝛ per ipm totū partitur. Tertia āt iferioribꝰ pectoris partibꝰ ꝯiungitur: ꝛ mēbra q̄ ibi sunt nutrit. q̄ postq̄ȝ pertrāsierit cor in rectitudinē porrigitur: q̄usq̄ȝ ad furcl'as pectoris perueniat. In hꝭ āt itinere ramusculi ab ea subtiles in vnāquāq̄ȝ duarum segregātur partiū dextrorsum ꝛ sinistrorsum. q̄ mēbra q̄ i eorum locātur rectitudinē vl' circa ipos ibibūt. Exteriꝰ ēt a se ramos emittit qui muscl'os extiꝰ i ꝑdcorum mēbrorum rectitudine q̄ interiꝰ sunt repertos humectāt: q̄ cum in rectitudine asselle fuerit: ramꝰ quidā magnꝰ exteriꝰ ab ea egreditur: qui ad manū q̄ ē ex parte asselle illiꝰ ꝓtēditur: q basilica nūcupat. Hec āt cū in rectitudie fuerit medietatis q̄ iter duas existit furculas: q̄ iube vocant i duas diuiditur ptes. Quaꝝ vna ad dextrā pteȝ alia vō ad sinistrā tēdit. Haꝝ āt vnaq̄q̄ȝ in duas iteꝝ diuidit ptes. Quarum vna hūero supposita ad manū a pte siluestri tēdit: et vocat cephalica. Alia vō vtriq̄ȝ in duas diuidit partes. Quaꝝ vna per iteriores colli ascēdit ptes. quousq̄ȝ craneum ingredit: ꝛ ptes mēbroꝝ cerebri ꝛ suoꝝ pāniculorū ibidē reptas ibibit. Et in trāsitu eiꝰ per colliū vsq̄ȝ q̄ ad cerebrū ingrediat: rami ab ea subtiles diuidunt: q mēbra in collo occulta humectāt. Hec aūt vena guidē occulta vocatur. Alia āt manifesta ascēdit q̄usq̄ȝ ꝑ faciem: ꝛ caput: ꝛ oculos: ꝛ nares diuidat: ꝛ mēbra hec oīa nutriat: q̄ etiāȝ guidē manifesta vocat. A vena vō hūerali dū ꝑ cubituȝ trāsit rami q̄dā subtiles sepant: a qbꝰ ea q̄ in adiutorio exteriꝰ sunt manifesta ibibunt. Silī q̄ȝ modo ab assellata segregātur vena rami subtiles: q occultas adiutorij carnes nutriāt. Et cū humeralis vena ꝛ assellata ꝓpe cubiti iuncturā veniūt: due ab eis separātur ptes. vna. s. ab assellata ꝛ alia ab humerali: ꝛ ꝯiunctim descēdūt q̄usq̄ȝ vna ex eis fiat vena: q̄ purpurea vocat. Alia vero humeralis vene pars: ꝓtēdit per manifestas adiutorij partes: ꝛ sup focile altū trāsit: ꝛ vocatur hec funis brachij. Assellate vō pars altera q̄ est inferioris loci ꝑ ptē brachij q̄ ē in ꝓfūdo transit: q̄ vsq̄ȝ adeo ꝓtēditur: q̄usq̄ȝ ad caput inferioris focilis perueniat: ꝛ fit ex vno suoꝝ ramoꝝ vena: q̄ est iter medium ꝛ auricularē: q̄ saluatela vocat. Pars aūt q̄ ad corporis inferiora descendit: super dorsi spondiles trāsit: q̄ descendendo inferius porrigitur: a qua rami egrediuntur qui ad renū fascias ꝛ suoꝝ pāniculoꝝ ꝛ ad mēbra q̄ his circūponunt tēdunt: ꝛ ea nutriunt. A quā postea duo magni separātur rami: qui renū igrediūtur ꝯcauitates. post quos duo alij reperiuntur: q ad testiculos vadunt: deinceps etiā ab eadē in directo cuiusq̄ȝ spondilis: duo alij separātur rami. qui ad vtraq̄ȝ ꝓcedētes latera: mēbra que circa ipa sunt: q̄ vel occulta sunt: vt matrix vel vesica: vel manifesta sicut venter ꝛ ilia: humectant. que cum ad vltimā peruenerint spondilē: in duas separātur partes. quarum vna ad dextrū pedē: ꝛ alia ad sinistrū tēdit: ꝛ ab his segregantur partes q̄ coxarū nutriūt musculos: quarum q̄dā sunt occulte: a quibꝰ occulti nutriuntur musculi: q̄dā manifeste: q̄ manifestos humectāt muscl'os q̄ iterū cū ad genu peruenerit: in tres diuiditur partes. quaꝝ vna per mediū trāsit: cuius rami oēs cruris nutriunt musculos: q iteriꝰ ꝛ exteriꝰ reperiūtur. alia vō ad ptē cruris domesticā tēdit: q̄ vsq̄ȝ adeo taliter icēdit: donec sup cauillā iteriorem apparere incipiat: ꝛ tūc ex ea fit vena: q̄ saphena vocatur. pars vō tertia: ad partē cruris siluestrē tēdit: q̄ sil'r occultatur: q̄usq̄ȝ ad cauillā perueniat exteriorē: q̄ ēt vena dr̄ sciatica. Ab vnaq̄q̄ȝ āt istaꝝ cū ad pedē ꝑuenerit separant partes q̄ per pedē segregātur. q̄ꝝ ille q̄ in partibꝰ dictoꝝ minimi. s. ꝛ scdi ab eo reperiūtur: vene sciatice ꝑtes sūt. Que vō in partibꝰ reperiunt pollicꝭ vene saphene sunt partes.

De artarijs. Cap. vj.

Artarie oēs a corde ꝓcedētes ab eius sinistra oriūtur ꝯcauitate. Ab hac āt due exeunt artarie: q̄ꝝ vna que minor ē vna tm̄ velatur tunica que ēt aliaꝝ artariaꝝ duabꝰ tunicꝭ gracilior existit. hec q̄ȝ in vene essentiā transiens: pulmonē ingreditur ꝛ per ipm partitur. Ab alia vō que multo maior est: in sua pria egressione duo separantur rami. quoꝝ vnꝰ q minor ē: ad dextrā cordis tēdit ꝯcauitatē. Alter vō ad ea que circūq̄ȝ in cordis ꝯsistūt superficie trāsmittitur. deinde igreditur ipm: ꝛ in ipo spargitur. Huiꝰ āt artarie pars que post duoꝝ ramoꝝ ꝑdictoꝝ separationē ab ea remāsit in duas separatur partes. quarū vna quidē ad inferiores corporis descēdit partes. altera vero superiora petit corporis. Hec aūt ps supiora petēs: in ramos dispartitur ad vtraq̄ȝ

tēdētes latera: q mēbris in ipoꝝ ramoꝝ rectitudie existē
tibꝰ ꝯtinuātur: vt calorē eis tribuāt nālem. Hi āt rami tā
diu sic ꝓtēdunt: donec in directo assellē existāt. vbi a ꝑdi
cta artaria vnꝰ egreditur ramus: qui vnacū assellata ad
manū vadit ⁊ per ipaꝫ diuiditur. quēadmodū venā diui
di diximꝰ. Ab hꝫ aūt ramo separātur rami ad occultos et
manifestos adiutoriȷ́ musculos tēdētes. Ipe tñ sp coopꝉꝰ
est ⁊ occltꝰ. vsqꝫquo ad cubitū peruenit: vbi in multꝭ cor
poribꝰ ipsius apparet pulsus. Ipe qꝫ tamdiu subvena va
dit assellata ei ꝯiunctus: donec suo cubito parū descēdit.
De hinc vō interiꝰ penetrat magꝭ ⁊ dilatatur: ⁊ separātur
ab eo rami ad modū capilloꝝ subtiles: q brachiȷ́ ꝯtinuā
tur musculis: qd tādiu fit donec magnā ꝑtrāseat brachiȷ́
ꝑtē. Post hec vō in duas diuiditur ꝑtes: qꝝ vna superiꝰ
trāsiēs focile: ad rascetā vadit: ⁊ hec est arteria quā medi
ci tāgūt. Altera silr eiꝰ pars per focile trāsiens iferius ad
rascetā tēdit q ē minor artaria. He āt vtreqꝫ ꝑ volā partiū
tur: quarū pulsus in dorso manꝰ qñqꝫ apparet. Hec iterū
artaria quā corpis superiora petere diximus: cū ad locū
q duarū medius est furcularū venerit in duas separātur
partes quarum vnaqueqꝫ in duas similiter distribuitur
partes: quarū vna guidez vicinatur occulte: ⁊ tādiu ascē
dit donec craneū ingrediaꝛ. In hꝫ aūt sui itineris ascensu
rami ab ea separātur: q mēbris occultis ibi existētibꝰ ꝯti
nuātur: sicut in venarū diximꝰ tractatu. Sꝫ cū craneū in
gressa fuerit mirabilr ibi diditur: ⁊ fit ex ea illud qd rete
super cerebrū expāsuꝫ vocatur: qd est corpꝰ multis silr re
tibꝰ. qꝝ vni aliud suppōitur. Post huiꝰ vō retis disionē
adunātur ⁊ exeunt a ꝑdicto rete due artarie eq magne vt
erāt añqꝫ in ꝑdcm̄ diuiderētur rete: q tunc subām ingre
diuntur cerebri ⁊ ꝑ ipm̄ separātur. Alia āt duaꝝ istarum
ꝑs q ēt minor est: superiꝰ ad faciei ⁊ capitis supficiē tendit
vbi per mēbra diditur manifesta: sicut guidez māifesta.
¶ Cuiꝰ quidē pulsus aliqñ post aurē apparet ⁊ in tēpore
Pulsus āt qui iuxta guidez apparet nō est huius artarie
pulsus: sed ē maioris ꝑtis q guidez ꝯtinuaꝛ occlte. Et he
due artarie lithargice vocantur. pars āt aliaꝝ duaꝝ cor
dis artariaꝝ: ad iferiores corpis descēdēs ꝑtes: sup dorsi
spōdiles posita: descēdit inferius: a qua iuxta vnāquāqꝫ
spōdilē quidā sepantur rami. qꝝ quidā dextrorsū tendē
tes: ⁊ aliȷ́ sinistrorsum. mēbris que in eoꝝ locātur rectitu
dine ꝯtinuātur. Primꝰ āt ramꝰ ab ea egrediēs ē ille q ad
pulmonē vadit. post quē sūt aliȷ́ qui ad musculos iter co
stas existētes tēdūt. Post istos āt sunt aliȷ́ rami ad diafra
gma ꝓcedētes. qs aliȷ́ sequunꝛ q ad stōm ⁊ epar ⁊ splenē
⁊ omētū siue reticulū: ⁊ itestina: ⁊ renes: ⁊ mrīcē: ⁊ testi
culos: ⁊ vesicā: ⁊ ad vgā dirigūtur. qꝝ ēt qdā adeo ꝓten
dūtur: donec extioribꝰ musclis qui in hoꝝ reperiūtur lo
coꝝ rectitudinē: ꝯtinuētur. Et cū oēs isti rami ad vltimā
venerint spōdilē: in duas separātur ꝑtes ad pedes descē
dētes. q eodē mō q ⁊ vene diuidūtur ⁊ nihil iterest aliud
nisi ꝙ artarie ꝑ mēbroꝝ ꝓfunditatē vadūt qꝝ pulsus in
iguibꝰ ⁊ sub cauilla interiꝰ ⁊ extius: ⁊ in pedis dorso ꝓpe
magnā chordā appet.

¶ De figura cerebri. Cap. vij.

c **Erebrū** vō ē solidū sꝫ quasdā hꝫ ꝯcauitates
q ipiꝰ dñr vētricl'i. ⁊ sunt ꝭm Galie.
.iiij. iter qs ⁊ qdā reperiunꝛ transitꝰ qbꝰ ab vno in
aliū ꝑueniri possit. qꝝ duo in anteriori cerebri parte sta
tuunꝛ. ⁊ vnꝰ in medio. aliꝰ āt in occipitio sistitur: qꝝ hec
ē figura. Vtrū apud istos trāsitꝰ qdā repiunꝛ ꝑtes aptas
hñtes figuras ad hꝫ vt apiat eos aliqñ ⁊ aliqñ claudat. duo
qꝫ hꝫ additamēta a duobꝰ añrioribꝰ vētricul'ꝭ exorta. q ma
millaꝝ capitibꝰ silia: ad os qd assilatur colotario tendunt
quibꝰ sensus qui dr̄ odoratus ꝑficitur. Hoc vō os multis
ꝑforatū foramibus nō equalibꝰ in loco cranei vbi nares
figuntur positum ē. ¶ Cerebꝝ qꝫ ꝑter supradicta duos
hꝫ pāniculos: qꝝ vnꝰ grossus ē: alter subtil'. Subtilis
vō cerebꝝ mltum viciatur ⁊ in quibusdā locis ei misceꝛ
Grossus āt craneo adheret: qui ēt in quibusdā locis cere
bro sit multum vicinꝰ. ⁊ in duobus locis multis ꝑforatus
est foraminibus: qꝝ vnum est iuxta foramē vbi nares
craneo iunguntur: ꝓpe os qd colatorium noiatur. ⁊ aliꝰ
est iuxta os perforatum qd ē in palato. Per ꝑmū vō os
qd superiori narium extremitati ꝯiungitur. añrioꝝ ven
triculorū supfluitates ad nares descendunt. Per scd'ꝫ āt
os qd est in palato mediȷ́ vētricl'i supfluitates ⁊ posterio
ris ad os effluunt. Harū āt superfluitatū expulsione. ce
rebꝝ a multis malis egritudinibꝰ illesum ꝯseruaꝛ. Sub
cerebro qqꝫ ⁊ sub eius panniculo grosso est textura reti
silis q ex artariȷ́s caput ascēdentibꝰ gnātur. A qua due vt
iam diximus in tractatu arteriarum arterie exeunt: que
panniculum intrantes grossum cerebro ꝯtinuantur. De
ortu āt neruorum a cerebro ꝓcedētium sufficiēter in ner
uorum tractatu diximꝰ.

¶ De figura oculi. Cap. viij.

o **Culus** ex septē tunicꝭ ⁊ tribꝰ cōponi iuēitur
humoribꝰ. Cuius quidē cōpōnis mo
dum nunc dicturi sumus. Neruus nāqꝫ ꝯcauus q
a cerebro ꝑmus egreditur: ad sinum oculi tēdēs: craneū
egreditur. Hic āt in suo exitu duobꝰ cerebri velatur pan
niculis: qui craneum egrediens ad sinū ocularis ꝑuenit
ossis ibiqꝫ ab eo grossus separatur pāniculus. qui in ve
stimētum ⁊ totius superficiei ocularis ossis transit panni
culū. Hic aūt pāniculus a chirurgicis tunica vocatur scli
rotica. Subsequēter qꝫ a ꝑdcō neruo pāniculus separaꝛ
subtilis: qui sub sclirotica in aliud trāsit vestimentū qd se
cundina vocaꝛ: eo ꝙ secūdine mulieꝝ silis existit. ¶ Di
lataꝛ ꝑterea neruꝰ ipe: ⁊ sub ꝑdcis duobꝰ fit ex eo pānicu
lus qdā q retina vocaꝛ tunica. In huiꝰ aūt tunice medio
qddā ꝑterea molle gnātur corpꝰ humidū: qd in colore vi
tro assilatū vitreꝰ appellaꝛ humor. In cuiꝰ silr medio ali
ud ꝓcreatur corpꝰ cū rotūditate qdā ꝑticipās latitudinē:
qd qr in sua radiatiōe gndini silē ē: gndineꝰ vocaꝛ hūor.
Cuiꝰ medietas ꝑdcō vitreo circūdatur hūore: alia āt ipiꝰ
medietas: qdā circūdatur tunica: q multū luminosa cum
aranei tele sit similata aranea noiatur tela. Sup hāc aūt
qddā liqdū locatur corpus. qd qr albugini oui assilaꝛ: al
bugineꝰ dictꝰ ē hūor cui corpꝰ suppōitur subtile: iteriꝰ. vꝫ.
a ꝑte hūoris albuginei rugosū. exteriꝰ vō tēsum. cuius q
dē color in corpibꝰ diuersificatur. Aliqñ. n. ē mltū niger:
qñqꝫ minꝰ qñqꝫ ēt ē variꝰ. In huiꝰ āt medio in loco. s. vbi
gndieo oppōitur hūori ē foramē: qd qñqꝫ dilātaꝛ qñꝫ cō
strigiꝛ: ꝓut gndieo hūori cā lumis neciū fuerit. Cōstrin
gitur. n. cū lumē ē mltū: ⁊ dilatatur cū ē in obscuro. Hoc
āt foramē ē pupilla. Predictꝰ vō pāniculus: vuea noiaꝛ
tunica. Huic vō tunice aliud qddā supponitur corpꝰ eā
coopiēs: spissū: durū: luminiqꝫ ꝑuiū albi cornu frustulo
silē: qd cornea noiatur tunica. q ꝭm tunice sibi supposite
colorēꝫ: coloraꝛ q vuea noiatur: quēadmodū cū vitro in
anulo iclusō aliqd suppōitur a q colorē suscipit: ⁊ sup istd
sic vestitū: ñ tñ sup totū: sꝫ vsqꝫ ad nigredinē ocl'i ꝑtingēs:
aliud locatur corpꝰ qd ē duꝝ ⁊ albi coloris: ⁊ ꝯiūctiua vo
catur tunica: q ē id qd in ocl'o albū apparet. Tūica āt ista
ex cute q extiꝰ supponiꝛ craneo nascitur. Cornea vō a scli
rotica oritur tūica. Vuea āt nascitur a scdina. ⁊ aranea te
la: ex retina ꝓcreatur.

¶ De figura nariū. Cap. ix.

n **Ariū** foramina ascendendo in duas separātur
partes. Quoꝝ vnū interius ad oris ten
dit extremitatēꝫ: aliud vō superius vsqꝫ ad os qd
assilatur colatorio porrigitur: qd añ duo cerebri addita
mēta mamillaꝝ silia additamētis positū est. per hūc trā
situ fit odoratus. Sed ꝑ ꝑmū foramen qd oris ꝯiungitur
extremitati solita aeris ꝑuenit attractio: nō illa q qñqꝫ so
let fieri ore.

¶ De forma bucini auris. Cap. x.

a **Vris** foramē in osse duro qd vocatur petro
sū inuenitur. hoc aūt os valde tortuosuꝫ
est: ⁊ multas hꝫ reuolutiones. ⁊ talr ꝓtēditur vsqꝫ
ad neruū qnti paris qd a cerebro exoritur: per quē fit au
ditus.

¶ De figura lingue. Cap. xj.

l Ingua aūt ē caro mollis ⁊ alba q̄ mltī par
uis circūdat venis in qbꝰ existit san
guis. q̄ꝫobrē eiꝰ color in rubꝛū mutat. Sub pte vō
eiꝰ inferioꝛi vene sūt ⁊ artarie mlte ⁊ nerui mlti: q̄ꝝ oīuꝫ
magnitudo lingue supat mēsuram. Sūt ēt sub ea orificia
duo a qbꝰ egredit saliua q̄ vsqꝫ ad carnē glādosā ⁊ mollē
ꝓpe lingue radicē positā ꝑtēdunt. Hec āt caro saliuā ge
nerās noiatur: ⁊ duo silr p̄dcā orificia saliuā emittētia vo
cant. Per ipa. n. duo hūoꝛ nālis in lingua ⁊ in eis q̄ sunt
circa ipsā rēanet. De formis gutturis ⁊ oris Ca. xij.

o Ris extremitas ad duo tēdit foramina. q̄ꝝ vnū
qdē qd̄ anteriꝰ locat: trachea ē arteria: qd̄ a
cirurgicis pulmonis dr̄ canal: Alteꝝ vō posteriꝰ ad
ptem colli sup eiꝰ. vꝫ. spōdiles positū: meri vocat p qd̄ ci
bꝰ trāsit ⁊ potꝰ. Per tracheā vō arteriā nō trāsit nisi aer
q attrahit ⁊ emittit p anhelitū. Cui coopꝛtoꝛiū ipsi ꝯnexū
fcm̄ ē qd̄ eā cū cibꝰ traijcit coopit qd̄ idō fcm̄ ē ne aliqd eoꝝ
q̄ traijciunt ipaꝫ ingrediat. nā cū ipaꝫ aliqd igredit: hōi
estuatio accit: ⁊ nociua dispō silis dispōni q̄ accidit alicui
cū in naribus aliqd ponit: vsqꝫ q̄ sternutatio icipiat. Eo
dē q̄ꝫ mō estuat pulmo: ⁊ fit in eo tussis foꝛtis: q̄usqꝫ illud
qd̄ in trachea est arteria ꝓiectū fuerit. Ista āt mēbroꝝ di
spō valde bn̄ fcā ē: q2 p h̄ foramē ad pulmonē fit transitꝰ:
cūqꝫ pulmo nutricatiōis instr̄ꝫ nō fit: sꝫ attrahēdi aerem:
nec inferiꝰ pfoꝛatꝰ: vn̄ si in ipm aliqd cadēt: aeris attractio
angustaret: nec̄e fuit vt custodiret. Fuit itaqꝫ satis cōgrue
p̄munitū ne istud accidere posset nisi raro. qd̄ tūc. s. accit
cū hō aut tussit: aut clamat: aut loquit: ⁊ traijcit cibuꝫ: ⁊ silr
attrahit aerē. qd̄ cū accit nō quiescit tussiēdo: donec totū il
lud expellat. In h̄ q̄ꝫ loco vocis instr̄m fcm̄ fuit. Uox. n.
ex aere gn̄at attracto q ē eiꝰ mā: in h̄ itaqꝫ loco: instr̄a ad vo
cis gn̄atiōnē apta fcā fuerūt: nō ad vniꝰ solū vocis gn̄atio
nē: sed ad oēs eiꝰ gn̄andos modos. q̄ꝝ vnū ē instr̄m qd̄ epi
glotis vocat q̄ ex tribꝰ talr̄ ꝯponit cartilaginibꝰ vt ad vo
cis gn̄atiōnē sit apta. Aliud vero ē coꝛpꝰ q̄ddā qd̄ lingue
assilat fistule: qd̄ oībꝰ alijs vocis instr̄is nobiliꝰ existit. Alia
āt sūt musculi multi ad gn̄andos motus apti: q in h̄ loco
sūt nec̄ij. p q̄ꝝ diuersitate figuraꝝ: diuersi vocis ꝓueniūt
modi. Oīa āt mēbra h̄. s. trachea arteria: ⁊ canales plmo
nis ⁊ totꝰ ēt pulmo: pectꝰ q̄ꝫ totū cū oībꝰ suis musculis suisqꝫ
pāniculis ⁊ diafragma: pp aeris attractiōnē fcā sūt. postea
vero ab attractiōe aeris p epiglotū: ⁊ coꝛpꝰ lingue fistule
assilatū ꝓuenit vox. post h̄ āt toni: ⁊ loq̄la auxilio lingue
⁊ labioꝝ ⁊ dentiū: ⁊ oīum eoꝝ q̄ sunt in oꝛe perficiuntur.
De figura pectoꝛis ⁊ pulmonis. Cap. xiij.

c Oncauitas totiꝰ vētris q̄ a furculis vsqꝫ ad
duo ancaꝝ ossa inuenit: in
duas magnas separat ptes. q̄rū vna q̄ supioꝛ ē: pulmonē
ꝯtinet ⁊ coꝛ. altera vō q̄ ē inferioꝛ: stōꝫ ꝯtinet: ⁊ intestina:
⁊ epar: ⁊ splenē: ⁊ fel: ⁊ renes: ⁊ vesicā: ⁊ matricē. Has āt
ꝯcauitates q̄ddā sepat coꝛpꝰ qd̄ diafragma nuncupatur.
Diafragma qdē icipit a capite toꝛacis. ⁊ ex trāsuerso tēdit
īferiꝰ: ad vtrūqꝫ latus: dōec duodecīe spōdili ꝯtinuat doꝛsi
separās ea q̄ supra ipm sūt: ab his q̄ sunt sub ipo. Supioꝛ
q̄ꝫ ꝯcauitas in duas iterū distribuit ptes q̄s altꝰ pāniculus
lus distinguit diafragmati silis tēdēs per mediū eoꝝ quo
usqꝫ doꝛsi ꝯtinuat spōdilibꝰ. ⁊ fit haꝝ triū ꝯcauitatū figu
ra talis. Tota vō supioꝛ ꝯcauitas pectꝰ vocat: cuiꝰ supioꝛ
terminꝰ sunt furcule: inferioꝛ vero diafragma vētrē in la
titudinē diuidēs. Et h̄ quā diximꝰ ē pectoꝛis figura. pul
monis āt canalis ab oꝛis: vt diximꝰ extremitate incipit. q
cū ad locū q est sub furculis ꝑuenit: in duas diuidit ptes.
q̄rū vnaq̄qꝫ iteꝝ in mltas separat ptes: inter q̄s caro q̄ ē in
pulmone texit ⁊ solidat. Et ex istis canalibꝰ qui sic diui
dūt: ⁊ ex vēis ēt q̄ ad eas veniūt necnō ex carne q̄ eas cir
cūdat: coꝛpꝰ gn̄atur pulmonis. Cuiꝰ vna medietas in ꝯca
uitate pectoꝛis dextra: altera vero in sinistra locat. altera
āt trachea ex cartilagībꝰ duas iperfecti circuli hn̄tibꝰ par
tes cōponit. q̄rū extremitates pāniculꝰ mollis s̄m rectā
incedēs lineā ꝯtinuat: vt in hac apparet figura. Inter
istos vō anulos: molles ꝯtinuant pāniculi: ipi vero anuli
duri sunt ⁊ cartilaginosi. Pars āt anuloꝛū gibbosa extiꝰ
in pte coꝛpis manifesta ponit: q̄ ēt manu tāgi pt. Pānicu
lus vero s̄m rectam lineam incedēs: meri ꝯiungit. Qꝫ si
tu imaginatꝰ fueris duas canulas parū lōgas: ex vna q̄rū
tertiā scindēdo auferas ptē: ⁊ postea scissure locū pgamē
to claudas: cuiꝰ in lōgitudine cānā aliā itegrā adijcias: p
ficiet visio: q̄ trachee arterie ⁊ meri ꝯiūctiōis forma itel
ligi pt. Tota āt supioꝛ ꝯcauitas nō ob aliud est: nisi vt aer
attrahat. Pectꝰ. n. cū dilatat: dilatat ⁊ pulmo. ⁊ cū plmo
dilatat: extioꝛē attrahit aerē: ⁊ fit vna duarū ptiū āhelitꝰ:
q̄ ē aeris attractio. Postea vero ꝯstringitur pectꝰ cū q̄ con
stringitur ⁊ pulmo: ⁊ fit ꝯstrictiōe eiꝰ aeris expulsio: que ē
anhelitꝰ ps scda. Extioꝛis āt aeris attractio ⁊ ipiꝰ expulsio:
ad coꝛdis euētatiōnē fuit nec̄ia. Pars. n. attracti aeris per
foramina q̄ inter plmonē ⁊ coꝛ existūt: ad coꝛ vadit: q cū
calefactꝰ fuerit: nec̄e ē expelli ⁊ mutari: idōqꝫ pectꝰ ꝯstrigit
⁊ pulmonē: q ꝯstrictꝰ aerē expellit. Iterūqꝫ dilatat pectꝰ
⁊ dilatat plmonē: q dilatatꝰ: aliū attrahit aerē: quēadmo
dū fit i follibꝰ qbꝰ euētat ignis: q cū dilatāt: aere iplent ⁊ cū
ꝯstrigūt ab aere euāant. Idōqꝫ pectꝰ in lōgitudie i duas di
uisū fuit ꝯcauitates: ⁊ in vnaq̄qꝫ eaꝝ plmōis medietas lo
cata fuit: vt anhelitus duo hr̄et instr̄a: q̄tenus si vni aliqd̄
malū ꝯtingēt accn̄s: cū alio ad id qd̄ nec̄e ē ꝑpari possꝫ qd̄
silr in oculis fcm̄ fuit. Actio. n. h̄. s. anhelitus p sue nobilita
tis vehemētiā: ⁊ vehemētiā nec̄itatis ipsius vt vita pduret
vt mltū ꝯseruaretur nec̄iū fuit. qd̄ ꝓ certo bn̄factum fuit.
Pectoꝛi. n. sepe accidit pcussio: ex q̄ vna eiꝰ pfoꝛatur ꝯca
uitas: sꝫ cū alia ad anhelitū pficiēdū: scdꝫ qd̄ ei nec̄iū ē tē
patur. Duo vō eiꝰ latera si fuerint pfoꝛata: aial nō diutiꝰ
viuere poterit: q̄ꝫ illud qd̄ suffocatur. Sed q2 trachea
arteria a parte occulta meri adiūcta fuit: qd̄ ē foramē per
qd̄ cibꝰ trāsit ⁊ potꝰ: idō pāniculꝰ mollis a pte p̄dicti meri
positꝰ fuit: vt cū meri eā pp nimiā ꝯpsserit repl'ōnē: cedat
ei: ⁊ nō āgustet meri: ⁊ nisi vellemꝰ huiꝰ libri mēsurā ꝯser
uare: in istoꝝ mēbroꝝ formis: ⁊ in ipsoꝝ iuuamētis: vba
āplificaremꝰ: qd̄ deuitātes sūmā ꝯphēdēdo: vboꝝ breui
tati insistimꝰ iq̄ꝫtū possumꝰ. De figura coꝛdis. Ca. xiiij.

c Or in figura sua pinee assilat. Cuiꝰ qdē caput
toꝛnatile: qd̄ q̄dāmō acutū ē: ad iferio
ra coꝛpis tēdit. eiꝰ vō radix supiꝰ est. Coꝛ āt capsulā
hꝫ: q̄ ex spisso ꝯstat pāniculo ipm circūdāte. Hec aūt nō
totaliter: sed tm̄ ꝓpe suā radicē ei ꝯtinuatur. Coꝛ āt in me
dio pectoꝛis positū est. cuius quidē caput toꝛnatile: ad sini
strā parū declinat partē. a qua magna tm̄ exoꝛit arteria.
Un̄ ēt pulsus in sinistra magis apparet pte. Duos p̄terea
magnos ēt hꝫ vētriculos: quoꝛū vnꝰ in dextro ē latere: al
ter in sinistro. Inuenit ēt iuxta originē vel radicē suā q̄d
dā qd̄ cartilagini assilat: qd̄ q̄si totiꝰ coꝛdis ē basis. Inter
dextrū āt ventriculū ac sinistrū: q̄dā reperiunt foramina
Hoꝝ aūt ventriculoꝝ dexter: duo hꝫ orificia. q̄rū vnū ē p
qd̄ vene q̄ oꝛiunt ab epe ingrediunt: ⁊ per qd̄ sāguis ad
dextrū coꝛdis trāsit vētriculū. Sup qd̄ ēt os tres pāni
culi existūt: q̄ꝝ icessus de foꝛis icipiēs: iteriꝰ ꝯplet. Qd̄ idō
fuit: vt reflectant ad illud qd̄ ingredit. Alteꝝ vō os vene
ēt ē os: q̄ ab h̄ vētriculo pulmoni ꝯtinuat: q̄ ēt cū sit vena
⁊ non arteria sue tm̄ tunice grosse sunt ⁊ spisse. Q̄ꝫobrē ab
anatomicis vena vocat arteriata. Arteriarum. n. tunice
grossioꝛes sunt ⁊ durioꝛes ⁊ spissioꝛes tunicis venaꝝ. qd̄
idō sic eē debuit: q2 arterie assidue mouent: q̄ꝫdiu hō viuit
ex quo motu si ꝯtingeret eas rumpi maiꝰ sequeret nocu
mētū q̄ꝫ ex venaꝝ ruptura. Sup h̄ aūt os a q̄ p̄dcā ꝓcedit
vena: pāniculi tres locant: quoꝝ incessus ab interioꝛi in
cipiens: foꝛis fruit: ad h̄ vt redeāt ⁊ reflectant ad id qd̄ a
coꝛde egredit. Uentriculus inde sinister: duo hꝫ orifi
cia. Quoꝝ vnū est os magne arterie a qua totius coꝛpo
ris oꝛiunt arterie. Sup h̄ quoqꝫ os: tres pāniculi repiūt:
quoꝝ icessus ab inferioꝛibꝰ incipiēs foꝛis finit: ad hoc vt

redeāt ꝛ reflectanẜ ad id qđ a corde egreditur de ſpū ꝛ ſā guine. Aliud vero ē os vene q̄ ad pulmonē tēdit: ꝛ i quo aeris ē penetratio: ꝑ qđ a pulmone aer ad coꝛ trāſmittiẜ: ſuꝑ qđ ēt duo repiunẜ pānicl'i: q̄ꝝ icelſus de foris icipiēs īteri⁹ ꝯpleẜ: ad h̄.ſ. vt apianẜ ꝛ apti fiāt vt aer ꝑ eos ad coꝛ ītrare poſſit. Duoq̄ꝫ ꝓterea h̄ꝫ additamēta auriculis ſīl'ia. quoꝝ vnū ē dextrū aliud ſiniſtrū. Pulmo q̄ꝫ coꝛ ē coopi ens: ꝓhibēs ne oſſa pectoꝛis anterioꝛa ipſum tangant.

¶ De figuris meri ꝛ ſtomachi. Cap. xv.

i A precedētibus iā ē oñſum in oꝛis extremitate duos eē meat⁹. Quoꝝ vn⁹ vt aer ad pulmonē trahaẜ fa ctus eſt q ēt trachea ē arteria. Alter v̄o vt comeſta ꝛ bibi ta per ipm ad ſtomachū tranſeant: q eſt meri. Meatus āt h̄ qui meri vocatur: ſuꝑ colli ſpondiles retropoſitus eſt. Qui īferi⁹ deſcendēdo vadit donec ꝑfoꝛat diafragma. ſꝑ exñs ligat⁹ cū ſpōdilib⁹ pāniculis qbuſdā. Qui poſtq̄ꝫ ꝑ foꝛauerit diafragma dilatatur: ꝛ gñatur ex eo mēbꝛuꝫ qđ vocatur ſtōus: q ēt poſt ꝓdictā ꝑfoꝛationē diafragmatꝭ: in ꝑtē parūꝑ inclinatur ſiniſtrā. Vñ os ſtōi ad ſiniſtrā partē īclinatū repitur. Ipſi⁹ vero fund⁹ ad dextrā īclinatur ꝑtē Q. ſi tu imagiat⁹ fueris cucurbitā rotundā lōgi colli ſu peri⁹: cui ab inferioꝛib⁹ aliud ꝯtinuetur collū erit ſicut vi deres ſtōi ꝛ meri figurā. Stōus ꝓterea a ꝑte q̄ eſt in ꝑte doꝛſi: ē aliquātulū lat⁹. Cui⁹ vnū caput qđ ē ſupi⁹ ē meri: alteꝝ vero qđ eſt inferius ꝓncipiū eſt inteſtinoꝝ. Et eſt li gat⁹ cū ſpōdilib⁹ ꝛ alijs viſcerib⁹ ligamētis firmis: q̄ ea fir miter tenēt. Firmitudo āt ligatiōis ꝛ ſuſtētatiōis oīuꝫ īte rioꝝ ē ꝓut eoꝝ expetit nobilitas: ꝛ eis nečiū fuit. ꝛ timoꝛ ſuper ea ad vltimū ꝓut eoꝝ miſert⁹ eſt de⁹. Meat⁹ āt ſtōi q eſt īferi⁹: poꝛtonariū vocatur. Qui poſtq̄ꝫ cib⁹ i ſtō adu nat⁹ fuerit: ꝯtrahitur ꝛ clauditur in tm̄ q̄ꝑ nihil ab eo etiā aq̄ egredi pōt: donec digō ꝯpleatur vl' cib⁹ coꝛrumpatur: deinde apitur donec qđ in ſtō eſt ad inteſtina currat. Et locus qdē hvī ꝓdcm̄ eſt: oꝛtus inteſtinoꝝ ꝓncipiū ē. Stōi q̄ꝫ coꝛp⁹ ex trib⁹ ꝯponitur tunicis: q̄ꝝ vna villos ſuos in lōgitudine h̄ꝫ trāſeuntes. Alia v̄o eos h̄ꝫ in latitudinem tēdētes. Tertia vero h̄ꝫ eos obliq̄ ex trāſuerſo trāſeūtes: quoꝝ iuuamēta lōgum eſt per ſingula narrare.

¶ De figura inteſtinoꝝ. Cap. xvi.

i Nteſtina ex duab⁹ tunicis cōponi reperi unẜ. Suꝑ īterioꝛē v̄o tunica viſco ſitas q̄dā adherēs repiẜ: ſicut ſtagnatio. Inteſtina vero oīa ſex tm̄ ſunt. Quoꝝ tria ſupioꝛa ſūt ḡcilia: ꝛ alia tria q̄ ſunt inferioꝛa ſunt ḡſſa. Gracilium aūt ꝓmū ē inteſti nū qđ oꝛi īferioꝛi ſtōi ꝯtinuari īuenitur: qđ ēt duodenuꝫ noīatur: h̄ āt aliud ſeq̄tur inteſtinū qđ vocatur ieiunum: q̄ duo inteſtina erecta ſtant ꝛ in lōgitudinē extēdunẜ coꝛ poꝛis. Orificia tñ q̄ ep̄i vehitur nutrimētū: pl'a in iſto ſūt inteſtino.ſ. ieiuno q̄ꝫ in alijs: q̄ in ep̄is tractatu noīabunẜ

¶ Predcm̄ vero īteſtinū ſeq̄tur q̄ddā aliud q̄d īuolutuꝫ vocatur: q̄d ml'tis īuolui īuolutiōib⁹ inuenitur. Hoꝛuꝫ aūt triū īteſtinoꝝ amplitudo poꝛtonarij amplitudini in magnitudine repitur eq̄ri. Poſt h̄ vero aliud ſeq̄tur in teſtinū: q̄d monoculū vocatur. Hoc āt ē inteſtinū amplū vnū tm̄ h̄ñs foramē: ac ſi eēt ſacc⁹ vl' marſuppiū. H̄ꝫ q̄ꝫ os vnum ꝑ q̄d illud q̄d hoꝛa vna īgreditur: alia egreditur hoꝛa q̄d ēt in dextro locatur latere. Poſt iſtud āt ꝯtinuo ſeq̄tur inteſtinum q̄d colō vocatur: cuiuſquidē ꝓncipium in dextro exiſtit latere: ſed ipm ꝑ latitudinē vētrꝭ vſq̄ꝫ ad lat⁹ ſiniſtrū poꝛrigitur. Poſt h̄ āt rectū ſeq̄tur īteſtinum: in q̄ cum āplaꝫ h̄eat ꝯcauitatē coll'r ſterc⁹: queadmodum in veſica adunatur vꝛina. Hui⁹ āt īteſtini extremitas an⁹ ē: ſuꝑ quē ē muſcul⁹ ꝓhibēs exire ſterc⁹ dōec deſiderium adſit qđ ipm ſoluat.

¶ De figura epatꝭ. Cap. xvij.

e Par in dextro latere poſitum ſub coſtꝭ ſupioꝛi bus q̄ ſunt poſteri⁹ locatur. Cui⁹ qdē figu ra ē lunaris: qđ interi⁹ a parte ſtōi ꝯcauum cerniẜ. H̄ꝫ ꝓterea additamēta q̄dā: q̄ q̄nq̄ꝫ q̄tuoꝛ q̄nq̄ꝫ q̄nq̄ꝫ inue niunẜ: qđ ēt dextꝝ lat⁹ ſtōi ꝯplectiẜ. A ꝑte āt diafragmatis īuenitur ei⁹ gibboſitas: ꝛ ē ligatū ligam̄tis q̄ ꝯtinuāt epar pānicl'o q ē ſuꝑ ipm. Ex hui⁹ āt ꝯcauitate canal' q̄dā naſci tur q̄ poꝛta vocatur epatꝭ: cui⁹ figura vene tenēt ſilitudinē ſanguinē vero ñ retinet. Hec āt canal' in ml'tas ſepatur ꝑ tes: q̄ꝝ vnaq̄q̄ꝫ iteꝝ tādiu in ml'tas ſepatur partes: q̄uſq̄ꝫ diſiōes recipiat infinitas. q̄ꝝ ml'te diſiōes ad inferioꝛa tē dunt ſtōi: ꝛ ml'te iſtaꝝ ad duodenū: ꝛ diuiſiōes multe ad ieiuniū vadunt: ꝛ ſic ēt ad alia ꝓtēdūtur inteſtina: donec ad inteſtinū perueniunt rectū. Et iſta qdē ſunt oꝛificia q̄ noīauim⁹: per q̄ nutrimētū ep̄i attrahitur: q̄ in ſuo tranſi tu nō ceſſat ire donec ex ſtrictioꝛi ad locū āplioꝛē: donec aggregetur in canali q̄ eſt ep̄is poꝛta. Predict⁹ āt cana lis in interioꝛi ep̄is parte: in partes ad modū capilloꝛum ſubtiles diuiditur in q̄b⁹ nutrimtū qđ fuit tractū ad epar diſpartitur: ꝛ a carne ep̄is tādiu cogitur donec ſāguis fuit A gibbo vero ep̄is q̄dā magna exoꝛitur vena a q̄ oēs to tius coꝛpoꝛis vene oꝛiginē ſumunt: queadmodū in vena rum diximus anathomia. Huius q̄ꝫ vene radix in partes ad modum capilloꝝ ſubtiles ſegregātur: q̄ partibuꝫ a fo ramine qđ vocatur poꝛta ſegregatꝭ ꝯiunguntur. Et ſic fit vt ſanguis a diuiſionibus poꝛte aſcēdēs ad partes vene q̄ a gibbo oꝛiẜ trāſeat: q poſtq̄ꝫ in partib⁹ a gibbo venien tib⁹ fuerit tādiu de ḡcilioꝛi parte ad amplioꝛē trāſeundo eleuatur donec totus ſanguis in vena q̄ in gibbo egrediẜ ep̄is ꝯgregeẜ.

¶ De figura ſpenis. Cap. xviij.

ſ Plen ſm̄ ſuā figurā lōg⁹ eſt. q in ſiniſtra poſi tus parte qbuſdā nectiẜ ligamētꝭ: q̄ pā niculo q ē ſuper eum ꝯtinuanẜ. Et ab vna parte ad h̄ēt ſtō: ab altera v̄o coſtis doꝛſi ꝯtinuaẜ. a q̄ duo exoꝛiunẜ poꝛi q̄ꝝ vn⁹ ad os ſtōi: alier ad ep̄is tendit cōcauitatem.

¶ De figura fellis. Cap. xix.

f El ſuper epar locatū duos ſil'r h̄ꝫ poꝛos. quoꝝ vn⁹ ad ep̄is vadit ꝯcauitatē: alt' v̄o in partes ſeparaẜ q̄ ad ſuperioꝛa tēdūt inteſtina ꝛ ad fundum ſtōi.

¶ De figura renum. Cap. xx.

r Enes circa epar ab vtraq̄ꝫ parte ſpōdiliū doꝛ ſi poſiti ſunt. q̄ꝝ dexter altioꝛē tenet lo cum. Vnuſq̄ſq̄ꝫ āt eoꝝ duo habet colla: q̄ꝝ vnum a latere in q̄ ē: ad magnā q̄ eſt in gibbo ep̄is venā tēdit. alteꝝ ve ro inferi⁹ deſcēdit: donec veſice mirabiliter ꝯtinueẜ. Iſta āt que ad veſicā deſcendunt poꝛi vꝛitides ſunt: ꝛ vocan tur emunctoꝛia.

¶ De figura veſice. Cap. xxi.

v Eſica vꝛine eſt vas: ꝛ ipi⁹ receptaculum que inter femur locata ꝛ anum ex duabus ꝯpōiẜ tunicꝭ. Super os vero ei⁹ q̄dā ſunt muſcl'i q ipm ꝯſtringunt ꝛ ꝓhibēt ne vꝛina a veſica inuoluntarie egrediaẜ: dōec voluntas eā dimittat. Ad veſicā vero a rē nib⁹ per duo colla ꝓfluit vꝛina que emunctoꝛia vocari di xim⁹. q̄ cū ad veſicā ꝑueniūt vnā ꝑfoꝛāt tunicaꝝ: ꝛ poſtea inter duas ipſi⁹ trāſeūt tunicas: dōec ad collū ꝑueniāt veſi ce vbi alia ꝑfoꝛātia tunicā ad veſice deſcēdūt ꝯcauitateꝫ.

¶ De dicendis ſummis ꝛ collectionibus vtilitatis inſtru mentoꝛum nutricationis. Cap. xxij.

o Supꝛa ſenſū tactus q oīb⁹ mēbꝛis ē cōis: guſtandi ſenſum habuit ꝓpꝛiuꝫ. Qđ ideo fuit: vt inter ea que ſuauitatē ꝛ delectationē affe runt ꝛ ea que hoꝛribilitatē diſcernat. Res.n. delectatio nem afferentes pl'es alijs nutriunt ꝛ ꝓficiunt. Lingua q̄ꝫ pꝛeter magnū iuuamētū qđ in loquele foꝛmatiōe tꝫ: cibū cū maſticaẜ in oꝛe reuoluit: ꝓut ē neče donec equal'r mo latur. In q̄ molēdinarij man⁹ ſilitudinē tꝫ: que ea q̄ moli tioni ſunt neceſſaria reuoluit. ¶ Dentes q̄ꝫ tripl'r ſunt. eo rum.n. q̄dā ſunt ad incidēdū apti de quib⁹ q̄dā dicunẜ du ales: ꝛ dñr inciſoꝛes alij q̄drupli. Alij v̄o facti ſunt vt ad aliq̄ ꝯfrigēda apti eſſent: ꝛ ipſi ſunt canini. Alij āt vt apti fierēt ad molēdū ꝛ ſūt molares. Eſt ꝓterea in dētib⁹ q̄dda qđ mirabili eſt aſcribēdū ſapie dei.ſ. qđ inciſoꝛes ꝛ qua drupli ſibi adiuicē obuiādo cū neče fuerit ſe tāgunt. Qđ

tūc ꝯtingit cū aliqd fuerit mōdēdū vl̄ molēdū qꝺ nulloꝰ
fieri possꝫ: nisi iferioꝛ mādibula tādiu ꝓcedēt añrius: do
nec dētes iferioꝛes supioꝛibꝰ obuiare possint vt in rectitu
dine iūgant̄. ¶ Cū āt cibus masticādꝰ vel molēdꝰ fuerit:
mādibula iferioꝛ ad locū suū redit: ⁊ incisoꝛes ⁊ q̄drupli
inferioꝛes: interiꝰ trahūt̄: ⁊ supioꝛibꝰ: vt ꝑus nō occurrūt
Et accidit cū h̄ vt molares supioꝛes sup inferioꝛes cadāt
cū nec̄e fuerit. Qꝺ tūc accit cū masticādū fuerit. Impol̄e
.n. erat vt duales ⁊ q̄drupli supioꝛes suis occurrēdo infe
rioꝛibus iūgerent̄: ita ꝙ molares sibiinuicē obuiarēt: qꝺ
eis accidit cū aliqd frāgit̄. Molariū ꝑterea radices: alio
rū dētiū radicibꝰ pl̄es sūt: q2 ipoꝝ actio ml̄ta est et longa.
Molares ēt q sūt supiꝰ: pl̄es h̄ūt radices: q2 pēdēt. Ma
xima q̄ꝫ adhibita ē cautela ne aliqd eoꝝ q̄ cōeduntur: tra
cheā ingrediat̄ arteriā: sicut supiꝰ fuit ośsuꝫ. In hoꝛa trāſ
glutiēdi meri descēdit inferiꝰ: ⁊ epiglott eleuat̄ supius: ⁊
tūc trachee artarie suū optīe adh̄ēt coopꝛtoꝛiū: et tal̄r qꝺ
est trāsglutiēdū sup ꝑdicti doꝛsū trāsit coopꝛtoꝛij: donec ꝑ
uēit ad meri. ¶ Sꝫ postq̄ꝫ ad stōachū descēdit qꝺ cōedit̄
stōus ipꝫ circūdat ⁊ poꝛtonariū claudit̄. Qꝺ ēt sic manet
donec digō cōpleat̄. Ipe ēt stōus a pte dextra ab epe: et a
sinistra a splene: añrius v̄o a girbo: ⁊ posteriꝰ a carnibus
doꝛsi circūdat̄. Que oīa iccirco sūt circūposita vt caloꝛ
retineat̄: ⁊ vt ipꝫ stōꝫ multū calefaciāt. ¶ Cibꝰ āt in stō ta
liter moꝛans tādiu digerit̄: donec succo assil̄et̄: q ꝑ ꝑdicta
oꝛificia q̄ ad epar tēdūt: ad epar trāsire sit aptꝰ: q̄ iō ml̄ta
fuerūt: q2 si vnū tm̄ eēt: ⁊ ad vnū solū iret locuꝫ: deficeret
ei qꝺ ex cibo ꝺscēdit a loco: ⁊ egredētur ꝑditū vn̄ magnū
seq̄ret̄ nocumētū. Quāobrē ꝑdicta oꝛificia mltā fuerūt q̄
maioꝛi ꝯcauitatū intestinoꝝ pti ꝯtinuātur: vt qꝺ ꝑ vnū ꝺ
ꝑdictꝭ oꝛificijs ꝑterierit: ab alio trahat̄. ¶ In intestis q̄qꝫ
fuerūt multe reuolutiōes: vt qꝺ cōedit̄ tādiu teneri possit
donec tota succositas q̄ est in ipo abstrahatur: ⁊ cibus nō
cito elabatur. Actio v̄o h.s. attrahēdi: in intestino ꝓpe cō
pletur: qꝺ monoculū vocatur. Qꝺ .n. ab isto egreditur in
testino: nihil in se retinet qꝺ ad nutriēdū valeat. Nā pu
tredo mltū in eo ꝑualet. ¶ Et q2 qꝺ ad epar trahit̄: ipius
carne tādiu coquitur donec in sāguinē trāsit. Et necesse
fuit vt qꝺ attrahitur tādiu dispꝛtiatur: donec ꝑua eius q̄ꝫti
tas a mlta epatis carne circūdetur: q̄tinus eius cōuersio
velox fit ⁊ facilis: iō canalis q̄ poꝛta vocatur epis: cui qc
qd trahitur ad nutriendū adiungitur: ⁊ in ptes minutas
in epatis ꝯcauitate sepatur. Qꝺ sil̄r factū ē: vt qꝺ attrahi
tur in sanguinē velociter ⁊ facile ꝯuertatur. Et q2 mēbꝛa
nutri ⁊ augeri absq̄ꝫ sanguine mūdo ⁊ ꝯueniēte nō pn̄t:
cū sāguine āt siml̄ due gn̄antur supfluitates: q̄s n̄ gn̄ari:
tūc ipol̄e ē: eo ꝙ in oībus coctōibus ⁊ digōnibus sic fieri
ꝯuenit: q̄rū vna feci assil̄atur: altera spume sil̄is iuenitur
nec̄e fuit vt sanguis ab illis mūdaretur. Quapꝛopt̄ factū
fuit fel: h̄ns collū tādiu ꝓtēditur donec epis ingreditur
ꝯcauitatē: ꝑ qꝺ colera trahitur rubꝛa: q̄ siml̄ cū sāguie ge
neratur. ¶ Splen q̄ꝫ creatꝰ fuit. h̄ns sil̄r collū ad epar tē
dens: q̄ alia attrahatur supfluitas: ex q̄ colera gn̄atur ni
gra. Remanet ḡ sāguis tūc mūdꝰ nihil in se de colera ru
bꝛa vl̄ niḡ h̄ns nisi qꝺ ē nec̄e: subtilioꝛ tm̄ ē q̄ꝫ necesse sit.
Oꝫ igitur vt aq̄sa supfluitas q̄ in eo remāsit: ab ipo expel
latur qꝺ tādiu faciēdū ē donec grossitiē h̄eat q̄ ad carneꝫ
gn̄ādā aptꝰ fiat. Qꝛobrē fc̄i fuerūt renes ab vnoq̄ꝫ q̄ruꝫ
collū lōgū ꝓtēsū fuerit: tēdēs ad venā q̄ ē in gibbo epis.
A q̄ loco aq̄suꝫ qꝺ ē in sanguine añq̄ꝫ sāguis eleuetur et
ibibat mēbꝛa: ꝑ ꝑdcm̄ trahitur collū. Cū v̄o sāguis a tri
bus ꝑdictꝭ purgatꝰ fuerit supfluitatibꝰ: sua tūc ꝯpleta erit
mūdificatio: ⁊ erit aptus nutrire mēbꝛa ⁊ augmētare ea
put eis ꝯueniēs fuerit. ⁊ tu scies magnitudinē iuuamēti
qꝺ h̄r ex purgatiōe sāguis ab istꝭ supfluitatibꝰ: cū accn̄a
q̄ istiꝰ eueneñt istr̄is ꝯsideraueris. Fel .n. cū colerā n̄ tra
hit rubꝛā. sꝫ cū sāguine tādiu dimittit: dōec ad mēbꝛa va
dat nutriēda: mlt̄e q̄ ex col̄a rubꝛa fiūt egritudines acci
dunt: sicut ycthericia. ⁊ pustule rubꝛe ꝑue ⁊ foꝛmica ⁊ rube
do q̄ accidit cū pꝛuritu: ⁊ tūoꝛe ⁊ febꝛes acute: ⁊ his sil̄ia.
Splen q̄ꝫ cū col̄aꝫ nig. n̄ trahit: col̄e ni. egritudines acci
dūt: sicut ycthericia nig. ⁊ mōphea ni. ⁊ lētigines: ⁊ lepꝛa:
⁊ melia: ⁊ his sil̄ia. ¶ Aq̄sa v̄o supfluitas si nō trāsierit ad
renes: vna dua ꝝ spēꝝ ydropis: asclites. vꝫ. vel yposarca
gn̄abitur. Nisi igr̄ tria ꝑdcā foꝛēt instr̄a: ꝑdcē assidue ac
ciderēt egritudines. Qꝛ aūt collū fellis ⁊ collū splēis ad
epatis ꝯcauitatē veniētia: q̄ expellēda erāt ab eo trahūt:
mirabiliter est actū ac sapienter. ¶ A renibꝰ āt ad venā
q̄ ē in gibbo epatꝭ descēdētē duo dirigūtur colla: q̄ ide aq̄
sam trahūt supfluitatē. qꝺ ē ꝓptea q2 sāguini fuit nec̄riū
vt ad hūc eleuaret̄ locū in meatibꝰ in sūmitate capilloꝛū
minutꝭ: tūc opoꝛtuit vt hec aq̄sitas in ipo relinq̄ret̄ q̄tinꝰ
sua sublimitas sibi remanēt adiuuās ipꝫ sup velocitatem
ascēsiōis sue in istꝭ meatibꝰ. Quāobrē instrumētū trahēs
ipaꝫ nō illic ꝯtinuatū fuit. sꝫ postq̄ꝫ ascēdit ⁊ in istis subti
libꝰ vijs penetrauit: ⁊ ꝑuenit ad viā āplā: executꝰ est a sua
subtilitate: ⁊ indiguit grossitudine sua: ⁊ iūctū ē ei illic. et
qn̄ ascēdit ad istas venas sanguis mūdꝰ ꝑ totū diuiditur
coꝛpꝰ: vt oīa coꝛpis ibibat mēbꝛa et suā vnicuiq̄ꝫ deleget
ꝑticulā: q̄ s̄m ipsiꝰ q̄ꝫtitatē ipsū iuste ꝯtingit: quēadmodū
in venaꝝ diximꝰ diuisiōe. Sāguis autē q mēbꝛis sic diui
sus ē in vnoq̄ꝫ ipsoꝝ in ipsiꝰ ꝯuertit̄ nām: ⁊ sic nutrit ⁊ au
get ipm: si coꝛpꝰ adhuc indiget incremēto. Sin autē ea q̄
ab eo sūt dissoluta restaurat: si non: minuitur coꝛpus. Si
aūt iam minui incipit: minꝰ eo restauratur qꝺ dissolutū ē
Actio aūt quā mō diximꝰ finalis existit cā: q̄re oībꝰ nutri
catiōis instr̄is indiguit aīal. Et ne ꝑdicte supfluitates a q
bus sanguis purgatur oīno inutiles viderētur: fecit eas
deꝰ q sit bn̄dictꝰ: alijs magnis vtiles iuuamētꝭ. Fel .n. vno
suo collo sāguinē a col̄a rubꝛa purgat: vt ꝑdcm̄ est. Alio
v̄o collo ipsaꝫ dirigit intestis: vbi ipsa col̄a acuitate ⁊ pū
ctiōe sua: intestina ad stercoꝛis expulsionē cōmoueri fac̄.
Et hec ē cā q̄ coꝛpꝰ a stercoꝛe purgatur ⁊ securatur a ster
coꝛis induratiōe ⁊ ipsiꝰ retētiōe. ¶ Splen q̄ꝫ feculētā tra
hit supfluitatē a q̄ sāguinē purgās ꝯuertit eā adhuc dōec
ipsa acetositatē sit adepta ⁊ pōticitatē. Postea v̄o oꝛi stōi
ex ea aliqd q̄tidie mādat vt sua acredine ⁊ pōticitate ap
petitū in eo excitet ⁊ cōmoueat q̄ postea siml̄ cū stercoꝛe
eijcitur. ¶ Renes āt vt ꝑdcm̄ ē aq̄sā trahūt supfluitatē sā
guis ⁊ ex pte q̄ eis ꝯuenit in ꝑdcā supfluitate repta nutri
unt̄. Reliq̄ v̄o eiꝰ ꝑ sꝑ duo foꝛamia q̄ noīauimꝰ ad vesicā
trāsmittit̄. ¶ Uesica v̄o ampla fuit vt nō sit nec̄e aīal cōti
nue ad mingēdū surgē. Sup cuiꝰ os musculꝰ qdā positus
fuit: q ipsaꝫ adeo ꝯstringit ne aliqd ab ea exeat: nisi pꝛius
plena fuerit ⁊ estuare icipiat pꝛe multitudine vrine ⁊ eiꝰ
acuitate: ⁊ tūc volūtarie soluat̄ ⁊ vrina extra expellatur.
¶ Duoꝝ aūt foꝛaminū renū trāsitꝰ mirabil̄r ⁊ sapiēter fa
ctꝰ ē. Uidēs .n. ꝙ cū vesica inflat̄ vētꝰ tn̄ nō ab ea egredit̄
q̄ꝫuis in ea duo sint foꝛamina ꝑ q̄ radiꝰ ingredit̄: per q̄ et
sanguis aquositas q̄ est vrina a renibꝰ ad vesicā dilabit̄.
Qꝺ iō fit q2 duo colla ꝑdcā vnā vesice ꝑfoꝛāt tunicā: ⁊ ꝑ
foꝛādo iter duas ipsiꝰ tunicas trāseūt donec collo adiun
gant̄ vesice: vbi etiā aliā ꝑfoꝛāt tunicā: iōq̄ꝫ oīa vesice ꝯca
uitatē intrātia eiꝰ interioꝛē distēdūt tunicā ⁊ exterioꝛi ap
pꝛoximare faciūt: vn̄ ēt q̄ꝫto magis iplet̄ tāto magis eius
tunice ꝯiungunt̄. Quāobrē foꝛamen pꝛedictū adeo coar
tatur vt nihil ex vrina postq̄ꝫ in vesica fuerit: retro redi
re possit. Urina quoq̄ꝫ facile emulget̄: ⁊ non cessat vrina
emulgēdo ad vesicā fluere: donec ab ea grauet̄. q̄ postq̄ꝫ
estuationē istā pn̄tit: laxat̄ musculꝰ os vesice ꝯstrigēs ⁊ cō
strigit̄ vesica ⁊ elabit̄ vrina. ¶ A stercoꝛe āt spisso postq̄ꝫ
illꝺ q̄ aliqd nutriri ꝑt abstractū fuerit: qꝺ relictū fuēit ad
rectū mittit̄ itestinū: qꝺ āplā h̄ꝫ ꝯcauitatē: vt qꝺ ibi ꝯgre
gat̄ ex stercoꝛe: colligere ⁊ retinē possit: ne sꝑ ad egerēdū
surgē sit nec̄e. Qꝛ postq̄ꝫ ab eo qꝺ ibi retētū ē agḡuari vl̄
pūgi icipit sentit estuationē istā: ⁊ aīal musculū volunta
rie laxat q ipꝫ claudebat ⁊ egredit̄ stercꝰ. Et ad hūc mo
dū nutricatōis ꝓcedit regimē: ex q̄ aliqd nutriēs igredi

tur corpus: donec ipm corpus ex eo qd ipsum nutrire debet nutriat: et supfluitas ab eo diuisa expellatur.

De forma mirach ventris. Cap. xxiij.

Ab cute qua vēter exteri⁹ cooperit: iterius octo inueniuntur musculi quos noiauimus. Post quos in interioribus est panniculus quidā rugosus qui vocatur siphac: post quē est girbus post girbū vero sunt intestina. Ruptura vero q̄ in mirach accidit: est qn̄ rumpitur hoc siphac.

De forma testiculorum et virge. Cap. xxiiij.

Ex osse femoris qddā corp⁹ ligamēto sile exorit multa ampla hn̄s foramina sub q̄ multe ample existūt artarie: supra id qd ei⁹ meret mēsura et vene: corpus vero pdictū virile est mebrū. A siphac pterea duo descendūt canales: q eis q̄ a renibus ad gibbū epatis in suis ptēdunt foraminib⁹ in sui natura similes ɔspiciunt. Ex qb⁹ postea dilatatis iteriores folliculi testiculorum et tunice gn̄ant: in qb⁹ ipsi ɔtinent testiculi. Veniūt q̄q3 ad ptes testiculorum a ptib⁹ inferiorum venarū rami qdā: q multiplr circūuoluti: a carne glādosa et alba ɔprehendunt: q̄ qcqd sanguis in eis ē adeo imutāt: q albū fit: et fit tūc aliq̄ ps vnctuositatis spermatis. Postea v̄o ab hac carne ad testiculos trāsmittit: vbi sua cōplet ɔuersio et in suā trāsiēs spēm pfectū fit spma. Ibiq3 duo generant foramina q̄ ad vgā vadūt: cui⁹ erectio fit: cū ipsa q̄ in vga sunt foramina grossa replent ventositate: et ei⁹ vene sanguine silr replete fuerint. Et nō qescit erectio sua qn̄ extēdit: et pparant vasa ex qb⁹ ē spma: et cōmouēt ad expellēdū qd ē i eis: pp multitudinē et mordicationē suā. Que qd i eis ē expellē appetūt: vel q2 spma qd ē i eis ē multū, vl q2 ē acutū. Una aūt ex cāis ex qb⁹ h ɔtigit est cū caput vge aliqd corp⁹ sibi obuiū hūerit i ip3 se ɔfricādo vl scalpēdo. Ex h.n. spmatis vasa tēdunt: et vt euomāt qd in eis est nitunt.

De forma mamillarum. Cap. xxv.

Mamille ex artarijs: venis: et neruis: cōpoñi inueniunt: iter qs carnis glādose et albe spēs solidari et spissari iuenit. Et q2 ei⁹ natura lactis assimilat nāe: creauit eā de⁹: q sit bn̄dict⁹: vt ad lactis ɔuersionē et gn̄ationē apta foret. Vene aūt iste et artarie in mamill subtilr didunt. Et iste artarie et vene i mamilla i disiōes subtiles didunt: et reuoluunt et iuoluunt iuolutionib⁹ mltis. et ɔppēdūt illā carnē lacti gn̄atiuā: et ɔuertūt qcqd est in ɔcauitate sua de sanguie p suā assimilationē cū nā sua: queadmodū caro epatis pp assimulationē illi⁹ qd secū a stōacho trahit et ab itestis: tādiu ɔuertit donec fit sanguis.

De forma matricis. Cap. xxvi.

Matrix inter vesicā et rectū posita ē intestinū. Supiorē tn̄ q3 vesica. Que in vgib⁹ et q̄ nōdū peperūt pua ē: in eis aūt q̄ iam pregnātes fuerūt vel peperūt magna iuenit. Que ligamētis qbusdam ligat nō valde strictis: et in seipsa neruosa existit: vt extēdi possit cū necesse fuerit et āpliari: et colligi et ɔstringi: cū āplificatio necessaria nō fuerit. pp aliud ēt neruosa fuit: vt in ptu multiplr āplificari qat: cui⁹ ligamēta n̄ multū stricta s3 āpla fuerūt. Que duos h3 vētricl'os q ad vnū ɔueniūt orificiū. Duo pterea h3 additamenta: q̄ ipsi⁹ cornua vocant. Post aūt ista duo additamēta mulieris locāt testiculi: qui virorum testiculis minores sunt et latiores: a qbus mliebre spma ad ɔcauitatē descēdit matricis. Matricis pterea collū ad mulieris porrigit vuluā: qd in muliere est sicut in viro virga. Vulue aūt orificiū: in vgie ɔstrictū ē et rugosū. In rugis aūt ipsi⁹ colli vginalis. s. vene ɔtexunt subtiles: q̄ qn̄ corrūpit vgo abrūpunt: et pdicte dilatant ruge. Cū aūt mulier ipregnat: os matricis in tm̄ ɔstringit: vt etiā acus ipm ingredi neq̄at. Cū vero pariendi hora euenerit: vel nocumētū aliqd fetui acciderit ex quo corrūpat: pdictū os adeo dilatatur vt infantis corpus p ipm transire possit. Infans aūt s̄m sniam Gal. ex spmate generat: sed crescit et auget ex sanguine mēstruo

Cuius forma si mascul⁹ fuerit p⁹us cōplet q3 femine. Fetui ēt qdā ɔtinuant vene: q ad matricē veniētes ipm fetū tādiu nutriūt donec cōpleat. Qui postq3 cōpletus fuerit ab eo qd ipsi dirigit: sufficienter foueri nō pōt. Quādobrē duriter mouetur et fortiter et abrūpuntur retinacula quibus matrici alligatus erat et ɔsequitur partus.

Tractatus. II. de cognitiōe cōplexionū corporis q. 58. ɔtinet capitula.

De summis colligentibus scientiam cognoscendi complexiones. Cap. I.

Corporis cōplexio: ex colore et corporis habitudine: et ex tactu: et ex operationib⁹: et ab exeuntibus a corpore cognoscitur. Color nāq3 alb⁹: et fuscus: et ex albedine et glaucedine mixtus: et gipse⁹: et plumbe⁹: frigidam innuunt complexionem. Rube⁹ vero et subrubeus: et ruffus: et inops: omnes isti complexionis demonstrant caliditatem. Et si claritas et subtilitas colori ɔiungat: humorum claritas declarat: et subtilitas. Turbulētia vero si ei āmisceatur et grossities: humorum significatur grossitudo. Alb⁹ pterea color cui cū subtilitate et claritate rubedo āmiscet: ɔplonis demōstrat eqlitatē. Q si rubedo supauerit: et claritas fuerit mior: sanguis significabit dn̄ū. Rubedo aūt si adeo fuerit diminuta: vt colori approximet eboris: sanguinis innuit paucitatē. Que ēt si adhuc magis diminuta fuerit: ita. s. vt ex ea fere nihil appeat: ɔueniat color q gipse⁹ a medicis appellari solet. Qui vtriusq3 cole ac sanguinis paucitatē et flatis dn̄iū in corpe portēdit. Hic autē si albedini cui viriditas sit āmixta approxiet: color seqtur qui

qui a medicis plumbinus appellaẽ. Qui sanguis ac cole re rube. diminutioné ostẽdit: ac colere nig. ac flegmatis indicat dominiũ. ¶ Fuscus si rubedini vicineẽ. vel ei ammisceatur sanguiné grossũ dñari demõstrat: fm q̃titaté qua ei approximat: vel qua ei ãmiscetur rubedo. ¶ Color autem pure fuscus qui viriditati appropinquat col'. nig. ostẽdit dominiũ. ¶ Corpa vero russo colore colorata: q. s. albedini magis iueniẽ ppinqu⁹: frigidioris sũt ↄplonis. ¶ Viriditati aũt vel glaucedini si magis appropinq̃erit: calidioris erit ↄplonis ad hũc modũ. ¶ Citria võ alia sũt que albedini ppinq̃ spbtilitate pticipãt. q color in cõuale scentibus vel a qbus sanguis multitudo pfluxit iueniẽ. Et fit hec citrini coloris spẽs: qr sanguis diminut⁹ ẽ: non pter colere dominiũ. Et corpa ista nõ sũt citrina: nisi accidentalr. Alia vero vere citrina sũt: r parũ clara q̃ omi tpe talia pseuerãt. r ista sũt corpa col'ica. Sũt pteria eorũ quedã q̃ cũ citrinitate viriditati r fusco appropinquãt colori: pua pticipãtia pulcritudie: qbus vtraq3 dñatur col'a. quorꝫ ↄplo: oibus alijs deterior cõprobaẽ. Epar q3 r splẽ hmõi habẽtiũ ↄploné: plerũq3 sũt egra. Et horũ corporꝫ sanitas nec ẽ firma nec pmanẽs. Corpa vero caloré i oppositũ habẽtia q̃ citrinitati magis sũt ppinq̃: caloris sũt complexionis. r col'e ru. vicina. Que autem viriditaté habẽt admixtam: minus sũt calida r colere attinẽt nigre.

Ex formis q3 corpis: cõplonũ cognitio habeẽ. Grossum nãq3 r crassũ: complexioné significat humidã. Gracile r macrũ si fuerit corp⁹: cõplo mõstraẽ sicca. Verũtñ qñ grossitudo est ex carne solida dura: r ẽ rubedo r sanguitas apparẽs in colore compl'o simul cũ hũiditate caliditaté obtinebit ad hũc modũ. Qr si grossitudo ex pinguedie fuerit: r corpus fuerit molle r in sanguie diminutũ cõpl'o frida simul erit et humida.

¶ Mẽbrorũ etiã equalitas r pportionũ obseruantia i suis mẽsuris: qñ vnũ alij cõparatũ fuerit suarũ ppinquitatẽ cõplonũ ostendit. Que si in hoc diuersificanẽ: innuitur φ eorũ complexio nec vna est nec ppinqua.

¶ Largitas itidẽ foraminũ que sũt in mẽbris r suorũ canaliũ: calidã ostẽdit cõplexioné. Eorũ aũté angustia et paruitas frigidam significant cõplexionem.

Ex tactu quoq3 dinoscitur complexio. Nã corp⁹ qd̃ semp tactu calidum inueniẽ calidam videtur habere cõplexioné. Qd̃ vero semp sentiẽ frigidũ cõplexioné habet frigidã. Si auté corpus cũ tangiẽ lene sentiatur: complexionis erit humide: asperũ vero sicce. Sz auté caliditas tactus ipius lenitati ammixta fuerit cõplexioné calidã demõstrabit r humidã: aspitati vero si adiungatur: compl'oné calidã significat r siccã: frigiditatis q3 tactus lenitati ammixta: frigidã r humidã declarat cõplexioné. Que itidẽ cũ aspitati ãmisceẽ: fridam r siccam portendit cõplexioné. In plurib⁹ tñ corporib⁹ tact⁹ frigiditas lenitati ãmisceẽ: q̃3 asperitati. Vix eni corpus repiri põt: qd̃ frigide sit cõpl'onis r asperũ. Laxũ auté r molle si fuerit corpus: humida mõstratur compl'o. Solidum vero r durum: sicce phibetur esse complexionis.

Operationes q3 naturales sić appetit⁹: digõ ei augmẽtũ: r pulsus cũ fortes fuerit: r veloces cal'am significabũt ↄploné: debiles võ r tarde si fuerit: fridam demõstrabũt ↄploné. ¶ Et aniales sil'r opatões: vt ingenij acuitas. r loquẽdi velocitas: et velox motus atq3 audacia. calidã significant cõplexionem. His vero contraria cõplexionem demonstrãt frigidam.

Superfluitates q3 que a corpe solent egredi: vt sterc⁹ r vria: r sudor capilliq3 alia multa: cõplonũ sũt declaratie. Velox nãq3 capillorũ ort⁹: r spissitudo: r nigredo: r crispitudo r grossitudo atq3 aspitas: oia hic cõplexioné significãt cal'am. cõtraria vero his frida inuũt ↄploné. Sudoris etiã fetor: et malus in corpe odor: caliditaté declarãt ↄplonis: sudoris q3 multitudo ↄplonis significat humiditatem. q. vero his contraria sũt cõtrariam ostendũt cõplexionem. Egestio q3 pauca r sicca: vrine tinctura ac ipius fetor: cõplexioné significat calidã: his võ ↄtraria frigiditaté d̃clarãt.

¶ De signis corporis equalis. Cap. ij.

Color corpus habens equale est albus cui rubeus ammiscetur. Tactus vero eius nõ est frigidus: nec in calore supfluus: nec multum apparet lenis: lenitati tñ r caliditati: magis q̃3 frigiditati et asperitati approximare inueniẽ. Huius quoq3 corporꝫ habitudo inter maciẽ r carnositaté media existit. Paruꝫ tamẽ plus carnositati q̃3 maciei vicinatur. pcipue si regimẽ illius est trãquillitatis regimé et quietis. Cuius capilli inter subtiles r grossos: atq3 inter nigros r rubeos: r inter lenes r asperos medij existunt. Corpus pterea hmõi neq3 multũ pilosũ: neq3 valde a pilis nudũ cernẽtib⁹ apparet. Operatiões insup ei⁹ oẽs tam naturales q̃3 animales equalitate tenentur: adeo vt neq3 multũ desiderij habeat: neq3 sue cupiditates intantũ debiliteẽ: vt q̃si mortue inuenianẽ: neq3 multũ sit vigilans: neq3 multuꝫ dormiens neq3 multũ r velociter mobilis: neq3 multũ quietus. Superfluitates q3 ab ipius exeũntes corpore: inter predictas mediocres existunt dispositiões. Et ad vltimũ eius dispositio inter cõtrarias dispositiões equalitatem excedentes existit media: vene q3 eius nec occulte sunt et anguste: nec ample r manifeste: vox etiã eius: r ipius anhelitus: r pulsus: r eius motus: hec omnia inter paruum et magnum: r velox r tardum mediocria sunt.

¶ De significationib⁹ corporũ calidorũ. Cap. iij.

Hec citissime crescũt: que r tãgentib⁹ calida occurrũt: r macra existunt r gracilia. Vene q3 eorũ manifeste sunt. r motus velox: r omnia que in eis cõsideranẽ velocia. Obstinati preterea sunt pauci somni: multorũ capillorũ crispo rum: et in nigredine intensorũ. Eorum color ruffus: atq3 rubeus cum obscuritate quadam.

¶ De significatiõib⁹ corporũ frigidorum. Cap. iiij.

Hec tarde crescunt. Capilli q3 tarde eis nascũtur: hebetis existẽtes ingenij: et tardarũ operationum: pulsus eorũ parũus: r anhelitus occult⁹: tangentibus apparent frigida. Et hmõi habentes corpora: non sunt in coitu patẽtes: r sũt parum generãtes filios: debilis desiderij r multi somni.

¶ Significatiões corporꝫ humidorꝫ. Cap. v

Horum tactus multũ inuenitur lenis. Eorũ q3 caro mollis. r membra laxa. Iuncture eorũ: r ossa occulta: virtus similiter pauca: et parum patientes laboris: et cum laborant velociter dissoluũtur: r velociter in eis apparet ex labore dissolutio. Corpulenti preterea sunt. r multum dormientes: r debiles et paucos habentes pilos.

¶ De signif. cationibus corporꝫ siccorum. Cap vj.

Hec corpora aspera sunt r macra: r dura et fortia: r multum rigida: r multi patientia laboris. Quorũ iuncture r chorde manifeste. multorũ preterea sũt capillorꝫ r pilosi.

¶ De significatiõib⁹ corporꝫ calidorũ r siccorꝫ. Ca. vij.

Hec corpora in vltimo plurimis abũdãt capillis nigris r spissis. Macilenta q3 vltime repiunẽ. Que r tangentibus calida occurrunt: cutis habentia spissitudinem: r aspe ritaté r neruos fortes. Que chordas q3 habent manifestiores r ossa: r iuncturas r sũt paucioris somni r pulsus in eis sũt velociores: r motus similiter: r tactus caliditas et sunt audaciores: r obstinatiores.

¶ De significatiõib⁹ corporũ frigidorũ r hũidorꝫ Cap. viij.

Hec vltimo tangentib⁹ mollia sentiũtur et a pilis denudata capillos habentia lenes: r venarũ angustiam: r iũcturas occultas. et sunt corpulẽtia. multã habentia pinguedinem

Et laxa multū habentia sōnū: pigri motus eoꝝ tardātes.
¶ Corporis autē frigidi et sicci ⁊ calidi ⁊ humidi dispositiones ex simplicium dispositionibus mixte sunt. ex quibus cōposite fuerunt. quēadmodum .s. vni earum appropinquant. aut inter eas medio existunt.

¶ De significatione complexionis cerebri et sue forme et primo de complexione calida cerebri. Cap. ix.

Forma cerebri formā sequit̄ cranei. Paruū nāq̄ʒ si fuerit craneū: crebruʒ quoq̄ʒ ꝑuū erit: Et si ei⁹ figura corrūpit̄ cerebri ꝓpt̄ea figura corrūpet̄. Quapropt̄ caput ī puitate supfluū nec̄rio ē malū. Et cui⁹ figura existit feda sicut q̄ palmarū cisti siliꝫ est: ⁊ ipsius similis mala est. ¶ Caput autē melius est qđ in magnitudine moderatū existit. Decentem habēs rotūditatem: que .s. ante ⁊ retro ꝑparū emineat ⁊ ab vtrisq̄ʒ auribus paruam habeat compressionem.

¶ Complexio autē cerebri que calida est capitis ⁊ faciei tactuʒ supflue calidū reddit. In oculis quoq̄ʒ rubor ⁊ vene ī eis apparēt māifestiores. ⁊ capilli eoꝝ ī capite cito nascūtur. ⁊ sunt spissi ⁊ fortes ⁊ nigri ⁊ asperi. ⁊ somnus eoruʒ paruus ⁊ leuis. Huiusmodi preterea habētes complexionem a calidis cito ledūtur odorib⁹. Eorū capita cito grauantur ⁊ replentur. In cogitatiōibus q̄ʒ veloces sunt et instabiles. ⁊ multe mutationis. Superflue etiam sūt acuti: et veloces in operationibus animalibus.

¶ Frigida autē complexio his omnibus cōtraria operat̄. Est nāq̄ʒ somnolentus. ⁊ hebes. ⁊ tardi intellectus. capilli q̄ʒ capitis eius lenes ⁊ parū nigri. velociter catarrum patiens. cui detegere caput est nociuum. eius etiam palpebre tarde mouentur ⁊ pigre.

¶ Sed siccum cerebrū si fuerit. capilli in capite cito nascūtur. et cito calui fiunt. ⁊ vigilantes erūt. ex naribus quoq̄ʒ nihil defluet nisi parum. et capitis reumatism⁹ nō eis accidit neq̄ʒ coriza.

¶ Humidū āt huic ꝯtrariū ē. Ei⁹ nāq̄ʒ capilli subtiles sūt. et tarde nascūt̄. neq̄ʒ calui fiūt. Humor q̄ʒ ex narib⁹ semꝑ defluit. ⁊ reumatism⁹ leditur. ⁊ est somnolentus: ⁊ ei⁹ sēsus non sunt clari.

¶ Calidā aūt ⁊ siccā habens cōplexionem: capillos in capite habet in vltimo fortitudinis. ⁊ velocis natiuitatis. ⁊ vltime nigredinis. ⁊ crispitudinis. ⁊ calui citissime fiunt. et sūt in vltimo gradu paucitatis somni ⁊ in eo paꝝ ꝓfundi. Animalium quoq̄ʒ operationuʒ velocitatē habent eis veloces cogitationes ⁊ sensum claroruʒ. Superfluitate. etiā pauce ab eis descendunt. Frigidū autē et humidum huic dispositioni cōtrariū est. Est nāq̄ʒ multum habens somnum. piger. tardus. ⁊ hebes. Cui nullo mō accidit caluitium. coriza tamen ⁊ reumate valde molestatur et frequenter ei accidunt.

¶ Calida vero complexio ⁊ humida: ⁊ frigida: ⁊ sicca ſm hoc qđ alicui ex suis simpplicibus appropinquant. suas ostendunt significationes. Si eni simplices equales fuerint significationes quoq̄ʒ erūt equales.

¶ De signis complexionis cordis. Cap. x.

Cordis complexio si calida fuerit. pulsus velox erit ⁊ frequēs: cui anhelitus siliꝫ reperitur. Et sup pectus pili multi sunt ⁊ spissi: qđ etiam tactu calidum sentitur. huiusmodi cordis complexionem habens: audax est ⁊ obstinat⁹ ⁊ multe iracundie Habitudo p̄terea corporis in magnitudine ⁊ puitate sua cōsiderata cōplexionē demōstrat cordis. Pectus ei si magnū fuerit cordis caliditatē ⁊ magnitudinē ꝓprie manifestabit. Qđ adhuc manifestius erit. si cū hoc caput paruū fuerit. aut etiā non fuerit magnū. hoc eni si ita fuerit: alia nō oportebit attendere signa. Simili q̄ʒ modo si pectus paruū fuerit ⁊ caput magnū aut mediocre: ꝓprie cordis paruitas ⁊ sue cōplexionis frigiditas demōstrabitur. Qꝫ si pectoris magnitudo: capitis magnitudini: aut pectoris paruitas: capitis paruitati ꝓportionalis extiterit: alia attendere debes signa. ¶ Frigida aūt cordis cōplexio: ꝑuū facit pulsum cui anhelitus siliς inuenit̄. Pectus q̄ʒ paucos habebit pilos. ⁊ subtiles. Et pectus tangentib⁹ friḡ occurret. Qui hmōi cordis cōplexionē hūerit timidus ⁊ piger erit. ¶ Complexio autē sicca si fuerit pulsus erit durus: ⁊ totū corpus inuenietur musculosū ⁊ fuscum: pect⁹ q̄ʒ paucā habebit carnē: sed venas habebit manifestas: et pilosum erit. ⁊ cutē grossam ⁊ duram. ¶ Humida autē lenem facit pulsū: ⁊ pectus a pilis nudū carnē q̄ʒ pectoris mollem ac suauē. ¶ Complexio calida ⁊ sicca pulsuʒ reddit durū ⁊ velocem: ⁊ frequētem ⁊ multos in pectore pilos: ⁊ fortes: ⁊ spissos: ⁊ in femore similiter. Anhelitus q̄ʒ ex ea magnus ꝓuenit ⁊ frequēs. Totuʒ preterea corpus tactu calidum sentit̄: ⁊ musculosū: atq̄ʒ manifestas habēs venas: hmōi cōplexionē cordis habēs irascibilis erit et obstinat⁹. ¶ Frigida autē ⁊ hūida ꝯplr̄o his ꝯtraria opat̄.

¶ De signis cōplexionis epatis. Cap. xi.

Complexionis epatis caliditaꝫ ex venarum amplitudine ⁊ magnitudine ⁊ ex stercoris siccitate sepius reperta cognoscitur. Preterea appetitus ē fortis: ⁊ in corꝑe mlt̄a cole. ru. generat̄. Urina q̄ʒ ⁊ egestio tincte sūt: ⁊ sitis mlt̄a. Et calida cibaria ei nociua sūt. Et sub hypocūdrijs pilorū inuenitur multitudo. ¶ Epatis vero frigiditas: ex omnibus signis que p̄dictis sūt cōtraria cognoscit̄. ¶ Sꝫ eius siccitas ex sanguinis paucitate ⁊ ex hoc ꝙ corpus est macrū: ⁊ vēter gracilis: ⁊ ꝙ color pauca ꝑticipat pulchritudine cognoscit̄. Humiditas vero ei⁹ ex oībus signis q̄ his p̄dictis contraria existūt. perpendi pōt. ¶ Qꝫ si caliditas cū siccitate ei dominat̄. cognoscit̄ eo ꝙ signa calide cōplexiōis sūt manifesta: ⁊ in vltimo existūt fortia. ¶ Ei⁹ q̄ʒ humiditas cū frigiditate cognoscit̄. ex hoc ꝙ significationes frigide cōplexionis fortes existūt ⁊ in vltimo sūt manifeste.

¶ De signis cōplexionis pulmonis. Cap. xij.

Cum pulmo calidus fuerit: vox erit grossa: ⁊ anhelitus magnus ⁊ pectus amplū et magnū. Cui minuit̄ nocumentū a frigidi aeris attractiōe: ⁊ magnificat̄ ipsius nocumētū aeris calidi attractiōe. Si autē pulmonis cōplexio frigida fuerit: omnia his cōtraria euenient. Cum autē sicca fuerit vox erit clara: ⁊ ꝑ os pauce ꝓijcientur supfluitates.

¶ Humida aūt si fuerit cōtraria his euenient. ¶ Signationes vero cōplexionū cōpositarū ex simpliciū cognitionibus haberi possunt.

¶ De signis complexionis stomachi. Cap. xiij.

Cum stomachi cōplexio cal'a fuerit digestio fortior erit appetitu: ⁊ subtilia cibaria vt volatiliū caro ⁊ edulia in ip̄o corrūpent̄. Grossa vero cibaria vt vaccina caro: ⁊ frumētum coctū bene in ip̄o digerūtur: ⁊ sitit multum: famen etiā tolerare nō pōt. Accidit eni hmōi habētib⁹ stomachū ex ea capitis dolor ⁊ vertigo. Irascibilis q̄ʒ ē ⁊ acutus. ¶ Frigida vero cū fuerit. his hoībus cōtraria euenient. Appetitus eni maior ē digestione: cibaria q̄ʒ grossa ī eo corrūpuntur. Quāobrē apud ip̄orū corruptionē acida sequit̄ eructatio: quēadmodū apud ipsorū corruptiōeꝫ in stomacho calido est fumosa. Ciborū preterea frigidoꝝ appetitus erit. Et quoꝝ multa cōmestiōe lesio ꝓueniet.

¶ Cum autē stomachi cōplexio humida fuerit: sitis minuetur: ⁊ saliue multitudo ab ore ꝓfluet: nauseā q̄ʒ cito patietur: ⁊ vomitus cito ꝓueniet. Scotomiā q̄ʒ ⁊ vertiginē cito patiet̄: cū autē cōplexio est sicca oībuꝫ his cōtraria opatur. Sitis nāq̄ʒ est multa: ⁊ egestio ē sicca. ¶ Preterea cū cibaria in stomacho morā fecerit ⁊ nō cito ab eo descēderint. sed cū quadā duricie: ⁊ appetit⁹ fortis nō fuerit: nec purus stomachus debilis erit. Cōtraria vero his cuʒ stomacho dominata fuerit stomachi fortitudo significabit̄.

¶ Ex multa q̄ʒ cōmestione semel facta cū aliqs grauat⁹ fuerit non

rit; nō autem ex multa cōmestiōe in diuersis horis facta leditur sed facile ⁊ bene digeritur: significatur ꝙ illi⁹ stomachus est fortis: licet paruus sit.

¶De signis complexionis testiculorū. Cap. xiiij.

Esticuli cū calidi fuerint: vicine ptes multis ⁊ spissis vestient pilis. Uirga q̄ȝ eorū fortiter eriget. Sperma erit grossū. Coitū q̄ȝ velociter explebit: ⁊ tēp estiue. ante. s. pubertatis tēpa. Ad coitū feruēs erit: vene p̄terea que sūt in virge supficie grosse sūt ⁊ manifeste. Ipsius q̄ȝ chorde fortes repiunt ⁊ grosse. Cutis autē ipsā ⁊ testiculos circūdās: grossa ⁊ spissa ⁊ aspa cōspicit. Frigida autē cū fuerit cōplexio oīa his cōtraria apparebū. ¶Quādo āt cōplexio sicca erit: sperma in q̄ătitate paucū inuenief: ⁊ spissuȝ. virga vero nō solum nō erigef: verū etiā debilis erit. Cū autē cōplexio humida fuerit: sperma in q̄ătitate multū ⁊ in qualitate subtile erit: virga vero nō erigef. Est ei laxa ⁊ nō fortis: chordē etiā eius similes ei inuenienf: Ipsius vero cutis lenis est: cuius locus a pilis nudus existit. ¶Et cū cōplexio calida fuerit ⁊ humida: multa erit virge erectio: ⁊ sperma mltū et erit venereus: ⁊ multū in venerē potens. ¶Frigida autem ⁊ sicca cum fuerit. omnia his accident contraria.

¶De noiandis sūmis eximijs ⁊ necessarijs: quaꝝ auxilio aliqs cōplexiones cognoscere pōt. Cap. xv

Otius corpis cōplexio: mēbrorū principalium:: ⁊ ꝓprie cordis ⁊ epis: ⁊ cerebri ⁊ testiculorū cōplexionib⁹ silis inuenif. ¶Corpa q̄dem in qbus istorū mēbrorū ꝯplexiones diuerse inueniuntur alijs sūt deteriora corpibus. Hec nāq̄ȝ corpa incessanter infirmātur. Etates q̄ȝ ⁊ regiones: nō minima i cōplexionibus opari videnf. Etas nāq̄ȝ puerilis oībus etatibus humidior īuenif. Senilis aūt oībus ē frigidior. Hō eni a natiuitate vsq̄ȝ ad seniū desiccari nō cessat donec nihil fiat. ¶Seniū nāq̄ȝ nō ē aliud: nisi magnū in corpe siccitatis dominiū ¶Supfluitatū aūt multarū q̄ a senib⁹ cū tussi ⁊ emuntionibus ꝑfluunt cā est ꝙ foramina suorum mēbrorū supfluitatib⁹ ⁊ humorib⁹ crudis plena sf. Ipaꝝ q̄ȝ venarū ⁊ suerū mēbrorū corpus in vltimo siccitatis existit. ¶Et siccitas ⁊ fuscus color: ⁊ pulchritudinis. ac teneritatis: ⁊ hūiditatis minoratio in eis manifesta sūt ¶Puerorū vero caliditas ꝺm q̄ătitatē maior est: iuuenū aūt in q̄litate fortior vel acutior. ¶Senū p̄terea cōplexio: respectu eorū q in senio sūt cōstituti: calida ē ⁊ hu. Iuuenū vero cōpatione: frigida dicif ⁊ sicca. ¶Ex regionib⁹ vero que calide sunt: complexionem reddunt sicciorem: ⁊ corporis superficiem adurendo intendunt. Intestina vero ⁊ mēbra interiora frigida efficiūt. ¶Regiones aūt q̄ frē sunt. humores in corpe cōseruāt. corpis q̄ȝ supficiē: in lenitate ⁊ nuditate corporū sclauorū dispositioni similem reddunt. ¶Sed intestina ⁊ alia interiora mēbra supflue calida cōstituunt. ¶Unde in nigris capillorū crispitudo: et in arabicis color rubeus fuscū habēs ammixtū: nō absolute significāt ꝙ eorū cōplexio sit cal'a. ¶Lenitas q̄ȝ cutis pthorū: ⁊ ei⁹ a pilis nuditas atq̄ȝ albedo non significat eorū cōplexionis frigiditatē: immo pthorū interiora. nigrorū interiorib⁹ multū sūt calidiora: atq̄ȝ oīa nigrorū corpa: parthorū corpib⁹ valde sūt sicciora. ¶In regionibus autē q̄ inter caliditatē ⁊ frigiditatē temperate existūt significatio ex qua supficiei habetur noticia sup ipius interiora vera ē ⁊ firma. ¶Consuetudo etiā in cōplexionibus diuersa opaf. Comedendi eni ⁊ bibendi ⁊ dormiendi largitas cōplexionē facit humidā: his vero cōtraria siccam reddūt cōplexionē. Quapropter cū hominē grossū et carnosū viderim⁹ cui⁹ p̄terea ample sint vene: itelligere debemus hui⁹ corpis magnitudinē nō naturalē sed accidentalē fore. Quāobrē inter carnosū corpus ⁊ pingue diuidere debem⁹. Carnis eni multitudo sanguis multitudinē: ⁊ calidā ⁊ humidā sequif complexionē. Multa autem pinguedo. humiditatis mltitudinē. et frigidam ⁊ humidam imitatur complexionem.

¶De noiatōe significationū pticulariū q̄ alias q̄uoq̄ȝ iuuāt significatiōes in cōgnoscēdis cōplonib⁹. Cap. xvj.

Ox grossa caliditatē cōplexiōis. Gracil vero cōplexionis inuit frigiditatem. ¶Loquendi velocitas: calidam significat cōplexionē: velocitas apiendi ⁊ claudendi oculos: caliditatem significant complexionis.

¶Nam si acuitas: ⁊ collum longū ⁊ epiglotis foris ꝓminēs ⁊ vox acuta ⁊ pulchra cōplonis demōstrāt siccitateȝ.

¶Oculorū magnitudo foris ꝓminētiū. humidā portēdit cōplexionē. ¶Oculi in latitudinē corporis tendētes parthorū oculis similes corpis humiditatē designāt.

¶Capillorum crispitudo qui sursūelleuanf: compl'onis caliditatē demōstrat. ¶Nariū amplitudo ⁊ in maxillis carniū multitudo: ⁊ in genis pilorū paucitas cōplexionis significāt humiditatē. Traulitas vero humiditateȝ innuit cōplexionis. ¶Fetor corpis calidā demōstrat cōplexōeȝ. Color citrinitati parump ꝓpinquus: ⁊ facies parū tumida: ⁊ palpebre inferiores tumorē ordeolo similē habētes omnia hec epatis innuūt debilitatem. Dentiū raritas: et eorū debilitas totius corporis imbecillitatē: et vite breuitatem significat.

¶Nasus quoq̄ȝ curtus: ⁊ os paruum dentes curti ⁊ grossi humidā declarāt cōplexionē: et frigidam. Extremitatū lenitas: ⁊ earū tenuitas. atq̄ȝ equalitas humiditatē demōstrant complexionis.

¶Manus ⁊ pedes cum pulchri fuerint et parui totius corporis complexionem esse debilem: ⁊ ipsius caliditateȝ fore paucam demonstrant.

¶Significatiōes debilitatis neruorū. Cap. xvij.

Auca laboris tolerantia: ⁊ cu fortus sit opatio tremor ⁊ debilitas in coitu: atq̄ȝ ex aque frigide potu: laxatio: ⁊ iuncturarū paruitas ac chordarū subtilitas: ⁊ cutis ⁊ forme ei⁹ tenuitas. Qđ etiā hūidas habentibus complexiones magis accidit.

¶De signis cōpl'onis mēbrorū hūidorū. Ca. xviij.

Or omnibus corporis mēbris calidi⁹ est. Eo eni calorē totū recipit corpus. vnde ipm quasi fons ⁊ innati caloris origo inuenitur. ¶Epar vero post cor. in caliditate scđȝ existit. ¶Post epar vero sūt carnes. Adeps vero carne frigidior est. ¶Cerebri cōplexio frigida est ⁊ humida.

¶Ossis preterea complexio: similiter frigida est ⁊ sicca.

¶Cartilagies vero ⁊ ligamēta: ac chorde: ⁊ corpora venarum: atq̄ȝ panniculi: omnia hec cōplexionē habent frigidā ⁊ siccā. minus tamē q̄ȝ os. ¶Cutis cōplexio tempata ē ꝓprie tn̄ ea q̄ in volis manuū hoīs tempati reperif.

¶Neruorū cōplexio diuersificaf. Naȝ qui a cerebo nascūtur: humidiores sūt. Qui vero a nucha oriunf: in sua cōplexione cutis complexioni vicinātur.

¶Glandularū complexio: que lac ⁊ sperma: ⁊ saliuā generant frigida est ⁊ humida. ¶Carnis vero substātia: in membris diuersa inuenif: que in vnoquoq̄ȝ mēbrorum ꝓpriam tenet cōplexionē. ¶Carnis eni pulmonis complexio: a complexiōe carnis renū diuersa est. Sermo tamē hec diffiniēs: ab hui⁹ libri intētiōe remoueri iuenif.

¶De humiditatib⁹ aūt ⁊ humorib⁹ est calidior: ⁊ cū hoc: flegmatis ⁊ sanguinis comparatōe est sicca: flegma vero omnibus alijs humorib⁹ frigidius inuenif ⁊ humidius.

¶Colera q̄ȝ nigra: respectu sanguinis est frigida aliorum vero humorū comparatione est sicca. Preterea sanguis respectu flegmatis: ⁊ colere nigre. calidus vtriusq̄ȝ vero colere comparatiōe humidus conspicif. Cuius quidē species diuerse sūt sicut ⁊ flegmatis: quarū vna frigidior alia habetur fellis similiter species vel colere quedā alijs est acutior siccioris ⁊ qualitatis. Sanguinis indē quidā altio tempatior est: ita vt sit p comparationē ad sanguinem bonū colericus ⁊ flegmaticus ⁊ melancolicus.

¶De significatione repletionis. Cap. xix.

Si quod in venarū foraminib⁹ invenit̃ tante fuerit magnitudinis ac mltitudinis: ꝙ venas extendat ⁊ inflet: ꝓuenit dispositio: que a medicis repletio ꝫm foramina vel ex foraminibus vocat̃. Et quādo qđ in eis ē ei⁹ ex quo corpus nutriri debet mensurā adeo excedit: qđ natura aliqđ ex eo vt in corporis nutrimento nō necessariū dimittit: qꝫ ꝯuertere illđ nō pōt: neqꝫ ei domiari valet: ꝓuenit inde dispositio: que a medicis ꝫm virtutē repletio nominat̃. He aūt vtreqꝫ dispositiōes egritudinū sūt generatiue. ¶Repletiōis autē illi⁹ que ē ꝫm foramia significatio ē coloris rubedo: ⁊ corporis caliditas cū eiusdē intēsione: alicū qꝫ ⁊ oſitationū multitudo: ⁊ somn⁹ multus: ⁊ venarū repletio cū īparuꝫ tensione. sanguis si fᵗ ex narib⁹ ⁊ gingiuis guttatī fluens cū vtreqꝫ parū tacte fuerint: ⁊ capitis ꝓprie atqꝫ oculorū et timporū grauitas: ⁊ ingenij atqꝫ sensus turbulentia: et pulsus magnitudo: cui⁹ etiā dispositio fit sils sue dispositioni cū lapsus ē: ⁊ quod ante multa comestiōe ⁊ potatōe fuit vsus: ⁊ somno sup̃fluo: ac multa qēte. ¶Repletionis aūt q̄ ꝫm virtutē cōtingit: significatiōes iste sūt. Appetit⁹ casus ⁊ ad motiōes grauitas: ⁊ pigritia ⁊ dissolutio: ⁊ laxitas. Oīa eni hec si sine coloris rubedine: ⁊ mēbrorū extensione fuerint ꝓprie predictā significāt repletionē. Pulsus qꝫ in hac repletionis spē nō est magnus: vrina qꝫ non est tincta neqꝫ cocta.

¶De cognoscēdo qs q̄ttuor humorū dn̄etur. Cap. xx.

Significationes oēs ꝑme duaꝝ repletiōis spēꝝ: sanguinē dominari ostēdunt. Pruritus p̄terea loci ex q̄ sanguis solet minui: ⁊ oris dulcedo p̄ter solituꝫ: ⁊ pui in ore vesice: ⁊ in corpe carbūculi: atqꝫ vrina rub. ⁊ spissa: ⁊ si p̄ter ista etas sit iuuenilis: ⁊ corpus sit bone habitudis: mltas habēs carnes: ⁊ cibaria qbus in p̄cedenti tpe vsus fuit sanguis generatiua fuerūt: ꝓculdubio sanguinis abundare significatur.

¶De significatiōe dominij cole rubee. Cap. xxi.

Coloris citrinitas: ⁊ oris amaritudo: atqꝫ mlta in ore siccitatis ⁊ sitis mlta: ac appetitus debilitas: ⁊ nausea: atqꝫ vomitus citri. ⁊ viridis: ⁊ amarūs: ⁊ egestio mordicatiua: ac lingue siccitas: et ipius aspitas: ⁊ eorū que in albis oculorū appent citrinitas: ⁊ vrina tenuis ignea ⁊ clara: quecūqꝫ harū significationū apparuerit: si cū hoc tp̄s estiuū fuerit: ⁊ etas iuuenilis: ⁊ cibaria qbus ante vsus fuit pauca vel cal'a: ⁊ labor p̄cessit mult⁹: ⁊ somn⁹ paucus: atqꝫ corpis cōplexio calida inuenit̃: tūc fiducia habēda ē de eius dominio.

¶De significatione colere nigre. Cap. xxij.

Ardor stomachi multitudo canini appetitus ⁊ fuscus color: ⁊ sāginis nigredo ac spissitudo: ⁊ vrina nig. vl' ru. fusco p̄ticipās colore: vel viriditati appropinquās: corpus p̄terea tale sit in quo nigra generari solet col'a. i corpibus eni albis ⁊ crassis: ⁊ nudis a pilis: col'. nig. vel raro vel nullomodo generatur. ¶In corpibus aūt bruno colorati colore: ⁊ macris atqꝫ colorē habētibus ex rubeo ⁊ fusco cōmixtū: ⁊ musculosis: ⁊ i corporib⁹ ruffis. ⁊ rub. qn̄ multū laborāt vel male reguntur: ⁊ si cū hoc cibaria qbus p⁹us vsus fuit col'e nigre generatiua fuerūt ⁊ ipius regimē sil'e. ⁊ corpi preterea acciderint scabies: ⁊ morphea nigra: ⁊ pustule male: ⁊ splenis augmentū: quando ista affuerint: nō est amplius dubitādum coleram nigram dominari.

¶De significatione dominij flegmatis. Cap. xxiij.

Multitudo viscose salive. ⁊ sitis paucitas. et vrina alba. ⁊ pigritia. ⁊ ebetudo. ⁊ victoria somni. atqꝫ corporis mollities. ⁊ digestionis tarditas. ⁊ p̄terea si cū hoc cōplexio fuerit frigida. ⁊ tēpus hyemale. Homo qꝫ ante hec paruo fuerit vs⁹ motu. ⁊ pauco exercitio. ⁊ multa comestione. cibaria etiā quibus vsus fuit ꝫm maiorē ptē flegmatis generatiua fuerūt. atqꝫ aque dulcis balneo vsus fuit. tūc significationes fortiores erunt ⁊ firmiores i flegmatis dn̄ij significatiōe.

¶De somniorum significationib⁹. Cap. xxiiij.

Somniorum preterea significatiōes predictis mltotiēs ammisceri solēt. Cū eni aliqs in somno pluuias multotiēs videt. ⁊ mare ⁊ fluuios. multa in ei⁹ corpe hūiditas adesse significatur. Ignes vero ⁊ fulgura: ac lites cū aliquis frequenter in sōnis aspicit: colera rubea in ip̄o abūdare mōstrat̃. ¶Colores aūt rubeos: ⁊ tinctos: ac nuptia ⁊ cibaria dulcia: ⁊ vētosas atqꝫ fluxum sanguis: ⁊ flebotomiā si aliquis somniauerit: ꝙ sanguinis multitudo sit: declaratur. ¶Cūqꝫ multa fusco colore tincta: atqꝫ nigredinē ⁊ timores ac pauores: i sōno aliqs aspicit: colere nigre opatio significatur. ¶Et cū aliquis in somno videt se manere q̄si i loco niuis. vel frigido a quo ledit̃. frigoris significat̃ victoria. His autē cōtraria si visa fuerint ꝯtrarie erūt significationes. Et si aliquis videt se quasi in balneo: vel in sole: vel quasi canicularib⁹ exponat̃ diebus: vel in igne excessus significat̃ caliditatis. Et cū aliquis sōniauerit se quasi volare ⁊ inuadere sicut accipiter ⁊ īuadere ⁊ cape: siccitatis demōstrabit̃ excessus: atqꝫ humorū leuitas ⁊ subtilitas. Si quis etiā se q̄si ab aliquo grauari sōniat: repletionē laborare ostendit̃. Quicūqꝫ etiā se ꝑ loca quasi cenosa incedere videt. fetidū habentia odorē putridos in corpe demōstrat̃ habere humores. His vero ꝯtraria: ꝯtrariam habēt significationē. Qui autē in somnis videt ꝙ q̄si incedat ꝑ hortos bonū habētes odorē suorū significat̃ equalitas humorū: ⁊ ꝙ a putredine valde sūt remoti. Per loca vero q̄si angusta ⁊ ꝑ foramina si qs se ambulare cōspicit instrumēta anhelitus graue pati egritudinē demōstrant̃ q̄ ip̄m tātā aeris q̄ntitatē attrahere vetat: quāta ē ei necīa.

¶De cōpatiōe vl' ēptiōe captiuoꝝ. Cap. xxv.

In primis captiui colorē cū summa intueri diligentia oportet. Color ei cuꝫ i rubedie minuit̃. epatis infirmitas vel splenis vl' stomachi significat̃: vel qđ emorroydas patiat̃ a qbus sāguinis effluit multitudo. Post hec vero toti⁹ corpis sup̄ficies in loco claro: ⁊ luminoso cōsiderari debet. Ne morphea subtilis si in ip̄o fuerit vl' impetiginis initiū occultari possint. Morphea eni in suo initio valde ē occl'ta. Ip̄a naqꝫ nō est tūc nisi albedo: vel nigredo subtilis. que paulatim ꝓcedendo cū sui additiōe cōplet̃. Impetigo qꝫ non est aliud in sui initio: nisi crispitudo q̄ loco accidēs cū additione semꝑ de die in diē crescit. ¶Preterea si in aliquo loco corpis neruū: vel cocture similitudinē vel signū aliquod habuerit cū sūmo studio ꝯsiderādū ē ne in hoc loco forsitā habuerit baras. ꝓpter quā cōbust⁹ sit: vel excoriatus: vel tinct⁹: vt occultari posset. Que cū senuerit vel longi fuerit tpis: ticturā quasi debilē amittet ⁊ āplificabitur albaras vltra locum cocture ⁊ excoriatiōis. Cūqꝫ nerui dubitatio occurrit: ip̄e in balneo ponat̃ ⁊ cū aq̄ calida fortiter pri⁹ fricet̃. ⁊ cū semine alusuen. ⁊ baurac atqꝫ aceto. deinde cōsideret̃ etiā si in loco in q̄ coctura vel excoriatio fieri nō solet: fuerit coctus vel excoriat⁹ suspectior haberi dꝫ: lōqꝫ magis fricari dꝫ. Preterea sūmitas ⁊ extremitas cocture cū magna ingsitiōe cōsiderari dꝫ. In his ei locis euidenti⁹ apparet. Postea vero querat̃ qđ querendū ē: ⁊ qđ dꝫ sciat̃. ¶Deinde vero capitis pili atqꝫ totius cutis cōsiderādi sūt: an sit in ea furfur: vel rubor. Audit⁹ qꝫ acuitas pquirēda ē ⁊ verba ip̄ius ⁊ sensus attēdēda sᵗ. Pupille etiā attēdende sūt: an sint in magnitudine equales: eiusqꝫ visiōis acuitas. ⁊ albedinis q̄ i oculis ē claritas cōsiderāde sūt. Cū ei i eis est fusc⁹ color turbiditate p̄ticipans leprā designāt. Et qn̄ in eis est citrinitas. egritudo epatis significat̃. Et qn̄ vene rubee multe ⁊ manifeste sūt in eis patit̃ sebel. ¶Palpebre qꝫ ei⁹ cōsiderāde sūt si mlte sint ⁊ cito mobiles. Crosse aūt si sūt plerūqꝫ sūt scabro-

se vel sũt ad scabiẽ prepate. Que vero grauiter mouẽtur
et difficile sũt male. Oportet eni illum cuius talis ẽ dispo
sitio sua quãdo a somno cõcitaẽ tamdiu fricare palpebras
donec aperiãtur. Lachrymale q̃q3 quod a pte naris ẽ ex
primendum ẽ. decurret eni forsitan humor ab eo occasio
ne fistule si ibi est. ¶ Pili preterea palpebrarũ z ciliorũ
oculorũ pquirendi sunt. Si eni fuerint rari. malũ signifi
cabunt. z ppie si cũ hoc raucus fuerit: z faciem habuerit
rubeã. ¶ Deinde cũ magna diligẽtia anhelitus p osz na
res attendatur: ne ma lus sit ibi odor. ¶ Nariũ quoq3 fi
gura consideretur. Magne eni z forte si fuerint: fistulam
in se continebunt: ideoq3 in sole cõspici debẽt. ¶ Itemq3
anhelitus attendendus est. si sit facilis. ¶ Dentiũ preterea
modus obseruandus ẽ. videlicet si sunt recti. z fortes. et
mundi. z si aliqui eorũ moueñ. vel corrodunẽ. ¶ Dentes
enim fortes diu pmanẽt. Minuti vero vel debiles cito ca
dunt. preter hoc q̃3 totius corpis debilitatẽ pnosticanẽ.
¶ Deinceps eius collũ cõsidereẽ si est equale. z cõprimaẽ
et videaẽ si est ibi aliquis locus tumidus: vel cicatricẽ ha
bens. Fortassis eni glandule ibi erũ: ex quibus scrofule
cito generabunẽ. ¶ Pectus preterea attendaẽ si ẽ amplũ
et multas habẽs carnes. Paruũ eni si fuerit z macrũ: et
spatule foris pminuerit: ptisis significabiẽ. Post hec ve
ro supinus iacens statuatur: z totus eius venter pquiraẽ:
attendendo si tumor vel dolor inueniaẽ ibi cũ cõprimiẽ.
et precipue in loco epatis. z splenis z oris stomachi. De
inceps precipiaẽ ei vt incedat. cuius gressuum attendaẽ
virtus. Deinceps aliquid cõstringere iubeaẽ. z sue cõstri
ctionis fortitudo cõsidereẽ. debilis eni si fuerit omniũ ner
uorũ debilitatẽ demõstrabit. ¶ Postea vero pcipiaẽ vt
currat. z attendaẽ an post cursũ asma ipm inuadat vẽ tus
sis. Manus preterea ipius z pedes ad inuicẽ cõparando
respicianẽ. Una eni fortasse altera maior inuenieẽ.
¶ Juncturarũ q̃3 dispositiõ consideranda est si ad motões
sc3 pparate sũt. Deinde crura sũt inspiciẽda: an in eis ve
ne magne z crosse: z ample iueniaẽ. Ex his eni varices
et elephantia sepe accidũt. Alia etiã oĩa que in cõplexi
onum cognitione attendenda fore diximus. ad has res
adiuuant cognoscendas.

¶ Significationum capillorum. Cap. xxvj.

c Apilli lenes timoris sũt significatiui. Crispi autem audaciã significãt. In ventre etiã pilorum multitudo reperta: luxuriosũ demon
strat. Sup dorsum vero si multi fuerint pili. audacia iudi
cabitur. Sed si sup spatulas z colluz multitudo fuerit pi
lorum: dementia z obstinatio significabunẽ. In ventre q̃
q3 z pectore pillorũ mltitudo reperta: sapiẽtie innuit pau
citatẽ. Pili in capite vel in toto corpore stantes reperti ti
morem significant.

¶ Significationum colorum. Cap. xxvij.

c Olor rufus vel rubeus. sanguinis z caloris in nuit multitudinẽ. Color vero inter ru
beum z album medius equalem significat cõple
xionẽ: si cũ hoc cutis a pilis nuda fuerit. Cuius autem co
lor est velut flamma ignis instabilis est z maniacus. Cuius
etiã color rubeus z clarus conspiciẽ verecũdus ẽ. Cuius
preterea color viridis apparet vel niger irascibilis est.

¶ Significationũ oculorum. Cap. xxviij.

c Uius oculi sunt magni piger ẽ. Cuius quoq3 oculi in pfundo sunt positi calidus est
et deceptor. Cuius oculi foris pminent. inuerecun
dus est z loquax ac stolidus. Quãdo autẽ oculi in corpis
longitudine positi fuerint. calĩm z deceptorẽ demonstra
bunt. ¶ Cuius vero pupille multa participãt nigredine:
timidus est. Cuius oculi in colore caprarũ oculis similes
existunt stolidus est. ¶ Cuius oculi cito mobiles sũt z acu
te cernẽtes. deceptor est z calidus: atq3 latro. Cuius ocu
li adeo sunt immobiles vt quasi lapides sint. calidus est.
Cuius vero intuitus mlieris intuitu assimilatur: luxurio
sus est. z inuerecundus.
¶ Quando autẽ ita ac si puer esset intuetur: atq3 tota eius
facies z oculi quasi ridere videnẽ letus ẽ: z diuturna po
tietur vita. ¶ Cuz oculi magni sũt z tremuli: homo piger
est z spaciosus: z amator mulierũ. Cuius oculi parui sunt
et tremuli: ac varij valde ẽ inuerecũdus: z mulierz amator.
¶ Cum oculi in rubore prune assimulanẽ. homo pessimus ẽ
z obstinatus. ¶ Pupilla si ẽ nigra. pigrz portẽdit z hebetẽ.
¶ Oculi varij suo colori citrinitatẽ habẽtes ãmixtam: qui
quasi croco tincti esse videnẽ: pessimos significant mores
¶ Macule multe circa pupillã in oculo apparẽtes malũ
significãt hoiem. Qd si cum oculus etiam fuerit varius:
erit deterius.
¶ Oculi si parui fuerint. z foras prominẽtes vt oculi can
cri stultitiã significabũt z stoliditatẽ. z suas sequẽtẽ cupi
ditates. Cũ oculi fuerint parui. z multum mobiles: palpe
bre q̃3 frequẽter palpitãtes hoiez significabũt pessimũ.
¶ Pupille in quarz circuitu margarite apparet siĩitudo.
hominẽ demõstrãt inuidũ. z v̇bosũ z timidũ z pessimuz.
¶ Oculi qui sũt vaccarũ oculis siĩes. amẽtia protẽdũt.
¶ Cum pupilla nigra existens talem habet citrinitatem:
ex qua quasi deaurata appet: hominẽ malum. homicidã
sanguinem fundentem declarat.
¶ Oculi sursũ tendẽtes sicut oculi bouz q z cũ hoc rubei
videnẽ z maximi hominẽ pessimũ stolidum. atq3 stultuz
et ebriosum significant.
¶ Oculi autẽ meliores eẽ dñr. q inter nigrũ z variũ medij
sũt. si cũ hoc nec multũ sint radiosi. neq3 rubedo vel citri
nitas appet. Oculi eni isti bonã demonstrant naturam.
¶ Oculi varij cũ citrinitate radiantes: aut vt color lapi
dis sisuret virides hominem significant malum.
¶ Preterea homines cũ hoc habentes in oculis maclas
rubeas aut sanguis: aut albas: omnibus hominibus sũt
deteriores: z magis deceptores.
¶ Qui autẽ pupillã foris pminẽtem cum totius oculi sub
stantie latitudine habet. est amens.
¶ Cum oculi profundi fuerint z parui: calidum z decepto
rem z inuidum iudicabunt.
¶ Et quãdo pili palpebrarum curuantur inferius. vel ad
vnam naturaliter partem torquentur. mẽdacẽ significãt
et calidum et stultum.
¶ Homo habẽs oculos valde tremulos: malus est.
¶ Cum oculi fuerint parui: homo erit malus z stultus.
¶ Oculus vero si fuerit magnus: minor erit malitia: z stul
ticia maior. ¶ Qui oclos habet varios z virides malus
est z latro.
¶ Oculi quorũ palpebre cũ magna palpitant frequentia
hominẽ timorosum z maniacum declarant.

¶ De significationibus supciliorũ. Cap. xxix.

q Uin supcilijs pilorũ habet multitudinẽ multarũ est cogitationũ z multe tristitie: at
q3 eius loquela feda est z crossa.
¶ Cuius supcilia longa sunt. arrogans est z inuerecundus.
Cuius supcilia inferius descendunt a pte naris z supius
eleuantur a pte tiporis. inuerecundus est z hebes.

¶ Significationũ nariũ Cap. xxx.

c Uius nariũ extremitas ẽ subtil' homo est dili gẽs lites. ¶ Cuius nares magne sunt et
crosse pauce sapiẽtie homo ẽ. ¶ Cuius nariũ extre
mitas longa ẽ. z subtilis festinus est z stultus atq3 leuis.
¶ Cuius nares late sũt. luxuriosus ẽ. ¶ Cuius nariũ forami
na valde sũt apta irascibilis est.

¶ Significationis frontis. Cap. xxxj.

c Uius frõs plana ẽ rugas nõ habẽs litigiosus ẽ et cõmouẽs rixas. Cuius frons ẽ rugo
sa ad mediũ sui declinãs irascibil' ẽ. Qui puã h3 frõ
tem stolidus ẽ. Qui v̇o magnã h3 frõtẽ ẽ piger. ¶ Cuius frõs
vehemẽter ẽ rugosa inuerecundus est.

¶ Significatiõis oris z labiorũ z dentiũ. Ca. xxxij.

q Ui magnū habet os gulosus ē ⁊ audax Cuiꝰ magna sūt labia stultꝰ intelligit ⁊ hebes. Cuiꝰ labia nō bn̄ sūt ticta: egrotans ē. Cuiꝰ dētes debiles sūt ⁊ rari ⁊ minuti: totū eiꝰ corpꝰ ē debile. Cuius canini longi sūt ⁊ firmi: gulosꝰ ē ⁊ malꝰ.

Significatiōis faciei ⁊ forme. Cap. xxxiij.

c Uius facies hois ebriosi faciei assilat ebriosus ē. Iracūdo vero cū assilat: irascibilis ē. Cū aūt verecūdo iuenit silis verecūdus ē. Cuius facies carnosa ē. piger ē ⁊ stultus. Cuius maxillaꝝ caro crossa ē crosse ē nature. Qui subtilē hꝫ faciē: multaꝝ ē cogitationū. Cuiꝰ facies vehemēter rotūda ē: stultꝰ existit Cuiꝰ facies ē pmaxia: piger ē. Cuiꝰ facies ē valde pua malus ē ⁊ calidꝰ ⁊ adulator. Cuiꝰ facies ē deformis: mores hēre bonos nō pōt: nisi raro. Cuius facies ē longa inuerecūdus ē. Qui tīpora hꝫ islata. ⁊ venas arteriatas crossas irascibilis ē.

Significa. auriū. Cap. xxxiiij.

c Uius aures magne sūt. stolidꝰ ē ⁊ lōge vite.

Significatōis vocis ⁊ anhelitꝰ ⁊ loqle. Cap. xxxv.

c Uius vox ē valde crossa ⁊ alta audax est. Cuius loquela ē velox festinꝰ ē. ⁊ pui intellectꝰ. Cuius loquela cū quadaꝫ festinatiōe velox est festinꝰ est. irascibil: ⁊ malorū moruꝫ. Cuius anhelitꝰ lōgus ē: vilis ē. Qui vocē hꝫ grauē sui vētri seruiēs ē. Cuius vox est aspa iuidus ē: ⁊ malū in corde. tenet occultatū. Bonitas vocis stulticiā ⁊ paucā demonstrat sapientiam.

Significationū carniū. Ca. xxxvj.

c Arnes multe ⁊ dure: crossū declarāt sensum et itellectū. Carnes vero lenes bonaꝫ naturā significant ⁊ intelligentiam.

Significationū risus. Cap. xxxvij.

q Ui multū ridēs ē benignꝰ ⁊ oībꝰ ē ꝯueniens: neqꝫ ꝑ rebꝰ aliqbus sollicitus ē. Qui vero paꝝ ridet: huic ꝯtrarius ē. Displicent eni ei oīa hominū facta. Qui alta ridet voce: inuerecundus est. Qui aūt cū ridet tussit: aut inspirādi difficultatē patitur. inuerecundus est ⁊ tirannus.

Significa. motuū. Cap. xxxviij.

m Otus tardus: significat hebetudinē. Motus festinꝰ leuitatē designat.

Significationum colli. Cap. xxxix.

q Ui collū habet curtū calidꝰ ē ⁊ ingeniosꝰ. Cuius collum est longū ⁊ gracile stolidus ē: ⁊ garrulꝰ atqꝫ timidꝰ. Qui crossū habet collū durū ac forte iracundus est ⁊ festinus.

Sigaificationū costarum. Cap. xl.

c Ostarū fortitudo: ⁊ sup ipas carniū multitudo. stoliditatē declarat. Corpis sbtilitas. multā significat astutiā. Uētris magnitudo libidinis declarat nimietatē. Costarū gracilitas: ac earūdem subtilitas: cordis innuit debilitatē.

Significa. dorsi. Cap. xlj.

d Orsi amplitudo. fortitudinē declarat ⁊ arrogantiā: atqꝫ ire vehemētiā. Dorsi vō curuitas morū innuit malitiā. Equalitas dorsi bonuꝫ est signū.

De significa. spatulaꝝ. Cap. xlij.

s Patula subtil sensus oñdit paucitatē. Spatula lata bonū indicat itellectū. Capitis spatule eleuatio valde elongata stultitiam significat.

Significa. brachiorum. Cap. xliij.

c Um brachia adeo fuerint elōgata: vt manꝰ ad genua attingāt subtilitatē aīe ⁊ arrogantiā: ac regendi designāt cupiditatē. Cū brachia multū curta sūt. hominē timidū: ⁊ malitie amatoreꝫ significāt.

Significationū volarū manuū. Cap. xliiij.

m Anus leues ⁊ subtiles sapiētiā multaꝫ et bonū designāt intellectū. Manus valde curte stulticiā significāt. Manus grociles ⁊ multū longe: tirannidem declarāt atqꝫ stulticiā.

Significationū ancharꝝ coxaꝝ ⁊ pediū. Cap. xlv.

p Edes in quibus carnis est multitudo atqꝫ ipius duricies: mali intellectus homineꝫ portendunt. Pedes parui ⁊ pulchri: hoiem fornicatorē ⁊ iocundū innuit. Cū calcaneū est gracile: timoreꝫ significat. Crossum vero ⁊ forte cū fuerit fortitudinē indicabit. Cum cauille vtrimqꝫ atqꝫ crura crossa fuerint. hebetem ⁊ inuerecundū demonstrabunt. Coxe cū exteriꝰ multas habent carnes: fortitudinis imbecillitatē atqꝫ laxitatē declarant: Quādo coxarū ossa foris pminuerint audaciam significabunt. Ancharū quoqꝫ ossa cū exterius tēdūdur: fortitudinis demonstrant multitudinē ⁊ virilitateꝫ. Ancharum gracilitas: mulierū significat amatorē et corporis debilitatem atqꝫ timorē.

Significationis passuuꝫ. Cap. xlvj.

c Uius passus ampli sunt ⁊ tardi spatiosus est. Cuius passus veloces sūt ⁊ breues festinus est: ⁊ ꝑ rebus quibuslibet valde sollicitꝰ. quas tamen disponere ignorat

Significationis audacie. Cap. xlvij.

a Udax est cuius capilli sūt fortes ⁊ asperi: et statura ipius erecta: ossa qꝫ fortia. ⁊ extrema: atqꝫ coste: nec nō iuncture fortitudinē habētes: ⁊ magne. Pectus preterea magnū. ⁊ venter magnus ac spatule magne. Collū quoqꝫ forte ⁊ crossum in quo carnis nō sit multitudo. Est etiā torax latus: ⁊ coxe abscondite: atqꝫ lacertus q in pulpis cruris ab interiori inuenitur inferius descendit. Cutis etiā eiꝰ ⁊ carnes: siccitatis sūt additioris: frōs quoqꝫ eius venas habēs ⁊ rugis carens: nec ē sine pilis. Sunt preterea audacie signa carniū eqlitas ⁊ stature erectio: ac iuncturarū et digitorū fortitudo: et ventris gracilitas ⁊ qd̄ eius nates parue vel oīno vidētur delete: ⁊ qd̄ vtrasqꝫ spatulas magnū distinguit spaciū et quod supcilia sūt erecta: ⁊ frons nō ē rugosa. Ipe quoqꝫ est valde iracundus. ⁊ sempꝰ irā conseruās. Est etiaꝫ in pectore pilosus: ⁊ spatulis.

Significa. timidi. Ca. xlviij.

t Imidus est cuius capilli sūt plani ⁊ statura curua: ⁊ musculi cruris iteriores sursum ascendunt. Color citrinꝰ ⁊ oculi debiles: ⁊ frequenter palpitātes. Manus quoqꝫ ⁊ pedes subtiles ⁊ macri. Intuitus vero eiꝰ intuitui tristis similis ē.

Signifi. hois boni intellectus ⁊ boni nature. Ca. xlix.

h Uius signa sunt. ꝙ carnes sunt lenes: ⁊ molles ⁊ pauce: medius inter crassum existens ⁊ macrū: nō multas habēs in facie carnes: et ipsius spatule sūt eleuate: cuius dorsū carnes nō habet: ⁊ eius color inter rubeū ⁊ albū est mediꝰ ⁊ tener ⁊ lucidus atqꝫ clarus. Cutis preterea est subtilis. Capilli etiā nō sūt multi ⁊ duri: nec multū nigri. Cuiꝰ oculi sūt inter varios ⁊ nigros medij: sūt etiā molles.

Significa. corpis habētis bonā naturā. Ca. l.

h Uius signa sūt: ꝙ inter longū ⁊ curtū: crassū atqꝫ macrū: mediū inuenit: ⁊ est albuꝫ paucā habens ammixtam rubedineꝫ. Manus qꝫ et pedes: inter magnos ⁊ paruos: atqꝫ inter multas habentes carnes ⁊ paucas medij existunt. Caput pterea corporis magnitudini est proportionale. In cuius collo pauca extat crossities. Capilli quoqꝫ eiꝰ inter lenes medij et asperos: rubedini parumper vicinantur. Faciesqꝫ eius rotuda: ⁊ nares erecte et perpulchre: et in magnitudine equales.

Oculi etiam sunt inter nigros ⁊ varios medij in quibꝰ humiditas existit: et claritas.

Significa. hominis philosophi. Cap. lj.

h Uius signa suntꝙ eius statura est erecta. Carnis quoqꝫ tenet equalitatem: et est albus paruam habens rubedinem ammixtam. Capilli eius inter multos et paucos: ⁊ planos ⁊ crispos sūt medij: ⁊ nigros ⁊ rubeos. Manꝰ quoqꝫ sūt plane digitos

habẽtes diuisos. Frõs etiã ẽ magna: ⁊ oculi inter varios: ⁊ nigros sunt medij: molles quoqꝫ sunt. Et ꝙ eius intuit⁹ ridenti vel gaudenti similis inuenitur.

¶ Significa. hominis qui est crosse nature. Cap. liij.

b Eius signa sunt vel ꝙ ẽ multũ alb⁹: vel multũ brunus: vel fuscus: vẽter qꝫ est magnus: ⁊ digiti curti: ⁊ facies valde rotũda atqꝫ i maxillis carnis multitudo. De suis p̃terea significationibus est: ꝙ in collo ⁊ pedib⁹: ⁊ in eo qđ ẽ inter ea multa existit carnositas. Uenter quoqꝫ cum rotunditate foris prominet. Et ꝙ eius spatule sursum sunt eleuate: ⁊ frons in rotunditate pile similitudinẽ: ac si esset gibbosa tenet: multas habẽs carnes. Mãdibule etiã eius magne ⁊ crura lõga. Est etiam longa facies ⁊ collum crossum.

¶ Significationes hoĩs inuerecundi. Cap. liiij.

Inuerecũdus est: cuius oculi multum sunt aperti: ⁊ foris p̃minentes: ⁊ acute intuentes: eius qꝫ palpebre crosse. Statura autẽ eius nõ multũ longa. Cũ vero incedit. pect⁹ parũp anterius tendit. Cuius p̃terea spatule eleuate sũt: motus festinus. Color v̓o ruffus multũ habens sanguinẽ facies rotũda: torax parũp gibbosus. De suis insup significationibus est: ꝙ oculi multũ aperiunt: ⁊ sunt acute intuẽtes. Est etiã multum loquax.

¶ Significatiões hoĩs maloꝝ morũ. Caplm̃. lv.

h Huius signa sunt facies feda: colorẽ cũ quadã obscuritate rubeũ habens: cutis faciei sicca: totius corporis macies rugosa facies ac capillorum nigredo ⁊ lenitas.

¶ Significationes hominis luxuriosi. Caplm̃. lv.

h Huius signa sunt: albedo coloris ⁊ rubedinẽ habens ãmixtã: capillorũ etiã multitudo: ⁊ crossities: lenitas: atqꝫ nigredo. Preterea ꝙ super tympora multos habet capillos: ⁊ ꝙ ei⁹ oculi sunt crossi.

¶ Significationes feminee. Caplm̃. lvj.

i In omnibus animaliũ generib⁹ femine magis mortuũ habent animũ minusqꝫ sunt patientes: ⁊ citius ꝯuerti possunt citiusqꝫ irascũt: ⁊ veloci⁹ sedãt: maiorisqꝫ sũt calitati. Sũt preterea p̃cipites: ⁊ inuerecũde. Caput etiã habent paruũ: ⁊ faciẽ ⁊ collum subtilia. Pectus quoqꝫ ⁊ spatulas habẽt magis angusta: atqꝫ costas miores. Coxas v̓o vtrinqꝫ habent crossas: ⁊ nates similiter. Earuꝫ insup crura: gracilia sunt. Manus autem ⁊ pedes tenues. Que in oĩbus animaliũ vt predictũ est generibus masculis: ⁊ timidiores ⁊ deterius inueniũtur morigerate.

¶ Significationes eunuchi. Ca lvij.

e Eunuchus maloꝝ est moꝝ. Est enim stultus ⁊ cupidus: ⁊ p̃sumptuosus. Qui aũt castratus nõ fuit: sed sine testiculis natus vel paruissimos habeus: eunuchus apparet: cui videlꝫ barba nũqꝫ nascitur: deterior est.

¶ De summa eorum que in consideratione fisonomie sunt necessaria. Caplm̃. lviij.

o Oportet vt cũ iudicare volueris: nõ vnã tm̃ attendas intentionẽ: sed inquantũ vales ad ipsaꝝ intendas aggregationẽ. Etsi qñ significationũ acciderit contrarietas: ipsarum virtutes et testimonia metiaris. Deinde ad fortiores ipsarum declina: ⁊ earũ iudica testimonio: ⁊ similiter que plures sunt. Preterea scire debes. ꝙ faciei significatio ⁊ p̃cipue oculorum: omnibus alijs significationibus in fortitudine et firmitudine preiudicat.

¶ Completus est tractatus secundus auxilio dei cui gratie sint infinite.

Tractatus. III.

28. cõtines capitula. de mẽte auctoris: quoꝝ vltimũ ad faciliorem simpliciuꝫ inuentionẽ diuisum est in plura capitula vsqꝫ ad numerum. 32.

tum. 27. Tamarindi. 49. Zulenig 13
Sucar. 42. Tuderi 49. Zuccaꝝ viol̄m.27

¶Dictio vl'is ad sciēdū v̓tutes nutriētiū ⁊ mediciaꝝ. C. I.

Alce calidū est ƺ violēte nō sit cal'itatis. Cui⁹ cal'itatis fortitudo non appet: nisi cū aliqs eo freq̄nter vti cepit: vel cū eo vtēs cal'itati apt⁹ fuerit sic febri: ⁊ q calidā hƺ cōpl'onē. Et q dulci vsus fuerit: m'lta col'a ru. i eo gñabiꝭ: ⁊ sang. m'ltitudo: ⁊ egritudies ex vtrisq; fctās cōmouet. opilatiōes q̄ƺ gñat ⁊ apa in epate: ⁊ splene: ⁊ p̄cipue si h̄ mēbra: ad h̄ fuerit p̄pata. Uētris itidē fluxus ex eo seqꝭ: ⁊ mollificat stōm. Pectori v̓o ⁊ pl'mōi ꝯfert cōp⁹ itidē ipiguat: ⁊ aug^m spmati tribuit
¶Acidū fridū est ƺ vehemētis nō sit friditatis col'aƺ ru. ⁊ sang. rep̄mit atq; vētrē strigit: si stomach⁹ ⁊ itestina muda fuerit. Si aūt flegmatis i eis fuerit m'ltitudo: vētri efficit fluxū: ⁊ corpus ifridat: v̓tutē q̄ƺ debilitat digestiuā p̄priā in epate. Neruis v̓o ⁊ neruosis mēbris nocumētū affert: atq; corpus desiccat: virtutē aūt appetitiuā excitat.
¶Unctuosuƺ v̓o stōm mollificat: ⁊ vētrē fluere facit. Ac sanietatē affert añq̄ƺ hō cibi q̄ntitatē sibi neciā assumat: ⁊ calefacit: maxie tñ febricitātes: vel h̄ntes epar vel stōm calida: corpus p̄terea h̄uectat atq; lenit. F'la v̓o auget: ⁊ cogitationē reddit hebetē: ⁊ augmētat somnū. ¶Stipticū aūt corpus infridat ⁊ desiccat: carniū q̄ƺ ac sanguis miorationē facit: sigs eo m'ltotiēs vtaꝭ stōm q̄ƺ ꝯfortat: ac vētrē s̄m pl'm ꝯstringit: ⁊ sanguinē generat melancolicū.
¶Amarum calefacit ⁊ desiccat fortiter: sanguinēq; cito ad adustionē p̄duc̄ ⁊ malitiā. Col'aƺ q̄ƺ ru. i sāguie augmētat
¶Acutū m'lto plus calefac̄ q̄ƺ amaꝝ. Uñ ⁊ calorē auget: ⁊ corpus velociter iflāmat: ac sang. adurit: ip̄mq; p̄us i colerā mutat ru. postea i nig. ¶Insipidū aliō ē qō magl nutrit: qō eq̄litati vicinū ē. aliud v̓o qō tpate calefacit: ⁊ aliō est qō tpate ifridat: cū q̄ si m'lta fuerit h̄ūiditas h̄uectabit. cū aūt fuerit siccū: desiccabit. Cū aūt p̄dcōꝝ sapoꝝ vnius alicui rei adeo fuerit dñat⁹: vt alterius nō possit dominiū p̄cipi: aut si sentiꝭ: parū tñ ⁊ occulte sentiꝭ: erit tūc ei⁹ i corpore opatio s̄m q̓ dixim⁹. Duo aūt sapores si eq̄l'r dñati fuerint opatio coꝝ composita eq̄l'r erit s̄m hoc.

¶De virtutibus granoꝝ ⁊ seminū vsitatorum ex quibus solet fieri panis. Capl'm ij.

Riticū tpamēto est vicinū: ƺ cal'itati parū attineat. Qō aūt pōderosius inueniꝭ ⁊ solidi⁹ maioris ē nutrimēti. hoib⁹ q̄ƺ oib⁹ alijs granis magis ꝯueniēs ⁊ magis p̄priū inueniꝭ. Sāguis etiā ex eo gñat⁹: oi sanguie q ex alijs gñaꝭ granis tēperatior existit. ¶Ordeū eq̄litati ē p̄pinquū: ƺ frigiditati attineat Cuius nutrimentū tritici cōpatiōe est paruū. Est em̄ iflatiuū: ⁊ ifridatiuū. Solutos aūt ventositatē ac egritudies frigidas: ⁊ colicā pati ipedit. calefacit v̓o ⁊ q carniū volūt adipisci miorationē ꝯfert. Sāguinē v̓o col'e ni. vicinū gñat. ¶Riçi tēperiei q̄ est iter cal'itatē ⁊ frig. vicinū existit: ⁊ vētrē strigit. Solitis aūt colicā pati noc;. Qō ƺ m'ltū nutriat de vētre tñ nō facile descēdit nisi coquaꝭ cū aliquo multū vnctuositatis h̄nte. Qō qñ cū lacte coqtur: ⁊ cū çuc. comediꝭ: pl'm nutrit: atq; sanguinē augmētat. ¶Fabe tpamēto p̄xime existūt: ƺ friditati parūp attineāt. Que multū inflātes scothomiā gñat. Caput p̄terea grauant: corpusq; totū dissolutū efficiūt. Guttur v̓o leniūt qñ eaꝝ apoçia bibitur: ⁊ sine sale comedūꝭ. Cū aceto aūt si comeste fuerit vētrē strigūt. Solitꝭ v̓o pati vētositatē ex colica: vl' ex ruptura male sūt Uirides āt fabe h̄uores gñant crudos ⁊ i stō: ac intestis augmētāt f'la: ⁊ i ip̄is vētositatē excitāt. ¶Cicer calidū est: iflat ⁊ vrinā ac mēstrua p̄uocat: ⁊ auget spma. Uiride p̄terea cicer i stō ⁊ itestinis multas gñat supfluitates fabe tñ ⁊ cicer si assenꝭ mioris sūt vētositatis. ¶Lēticule fri. sūt ⁊ sic. ⁊ sang. gñant mel'icū: ⁊ corp⁹ desiccāt. Spma q̄ƺ destruūt: atq; sāguinē sedāt: cui⁹ extiguūt cal'itatē. Infridāt. n. atq; ocl'oꝝ tenebrositatē: ⁊ mel'icas efficiūt egritudies: cū aliqs i comestiōe eis freq̄nter vtiꝭ. Que aūt ex eis assanꝭ min⁹ iflāt: ⁊ magis desiccāt. ¶Mes fri. sūt ⁊ sic. Qui fabis ⁊ lēticulis leuiores: min⁹ illis sūt iflatiui. Ipoꝝ q̄ƺ nutrimētū fabaꝝ ac lētiū nutrimēto minus inueniꝭ.
¶Lupini grossi sūt: ⁊ ad digerēdū duri. Cū aūt dulcoranꝭ ⁊ comedunꝭ nō calefaciūt corp⁹: dū v̓o amari sunt: nō ad nutriēdū: ƺ ad medicinā sūt apti. dissoluūt. n. scrofulas ⁊ abstergūt fortiꝭ: qñ admīstranꝭ: nō multū dulcorati. Urinā q̄ƺ ac mēstrua p̄uocāt. Aborsuƺ p̄terea faciūt: ⁊ lumbricos atq; vermes de vētre expellēdo educūt. Emoroydarū insup ora apiūt. ¶Faseoli iflāt ⁊ ipiguāt corp⁹. Urinā q̄ƺ ac mēstrua p̄uocāt. Uētrē etiā reddūt mollē: qō illi p̄p̄e efficiūt q rubei sūt. Corp⁹ calefaciūt: capitꝭ efficiūt scothomiā: ac mala sōnia vidē faciūt. ¶Robelie fri. sūt ⁊ sic. q̄ parū nutriētes malū gñant sang. neruisq; ipedimētū p̄stāt. ¶Panicū atq; miliū fri. sūt ⁊ sic. q̄ ƺ paꝝ nutriāt vētrē tñ strigūt. ¶Dora sic. ē: q̄ ⁊ paꝝ nutrit: ⁊ vētrē strigit.

¶De his q̄ ex tritico ⁊ ordeo fiunt. Capl'm iij.

Panis q ex tritico fit pl'ib⁹ hoiuƺ ꝯueniētior ē. Qui etiā melior reddiꝭ qñ multū salis h̄ns ⁊ multū fermēti: bñ fermentaꝭ ⁊ coqꝭ: vñ ⁊ citius digeriꝭ ⁊ magl tenuis ac subtilior iueniꝭ. Açim⁹ āt panis dure digeriꝭ: tardeq; de stō descēdit. Qui in vētre dolorē efficiēs: in epate opilationē: atq; i renib⁹ lapidē creat. ¶Simula ex qua fit darmacha: ⁊ ip̄a darmacha maioris sūt nutrimēti: tarde tñ descēdūt. ¶Cōis aūt faria citi⁹ descēdit: min⁹ nutrit. Sāguis v̓o ex ea gñat⁹ mel'ie parūp attinet. ¶Panis p̄terea q i patella coqꝭ: oisq; pāis nō bñ coct⁹ ad digerēdū iueniꝭ dur⁹: ⁊ vētrē dolere fac̄. Cui⁹ frequētē comestionē pati nequeūt: nisi q multo vtunꝭ labore ⁊ exercitio. ¶Tri v̓o atq; pāis diescar negi: atq; cipule ⁊ artocleoli: ⁊ crustula. oia hec sūt vt panis açim⁹. Uerūtñ qōcūq; hoꝝ cū oleo vel lacte ꝯfectū fuerit spōgiosus erit: atq; magis vulunū: maioris tñ erit nutrimēti. ¶Ordeacius aūt panis triticiei panis cōpatiōe fridus repiꝭ. Qui pui ex ñs nutrimēti vētositatē ⁊ colicā atq; egritudies facit fridas: vētrēq; strigit. ¶Panis v̓o nā q ex alijs fit granis: ē vt gñi nā ex q̄ ip̄e fit. ¶In amilo aūt viscositas q̄ mēbra excoriata plana fiūt atq; lenia: iueniꝭ qō epiglotū: ac pect⁹ lenit: cū pultes ex eo cū çuc. ⁊ oleo amigd. fiūt. Sepe. n. comestū in epate opilationē creat. ¶Ex aq̄ etiā furfurꝭ fiūt q̄si pultes: q̄ quādā h̄ntes: tersionē pulmonē mūdificāt. ¶Aq̄ v̓o ordei acute febricitātib⁹ ꝯfert ⁊ lenit pectus: atq; sitim sedat ⁊ ardorē. ¶Simula triticea ⁊ calorē ⁊ sitiƺ extiguit. epar q̄ƺ h̄ntib⁹ cal'm ꝯfert: si cū aq̄ p̄us bñ abluta: deide cū m'lta aq̄ cal'a ac tādē cū çuc. mixta bibaꝭ. Ordeacea v̓o simula magis infridat. Uerūtñ hec magis nutrit ⁊ magis lenit: ac temperatior est.

¶De virtute aque. Capitulum. iiij.

Aqua nāles in corpe ꝯseruat h̄uores: q̄ cibuƺ subtiliās penetrare facit. Ipsa q̄ƺ calorē reprimēdo: calefactis calidāq; h̄ntibus cōpl'onem plusq̄ƺ vinū conueniēs est. Aqua insup q̄ ⁊ pondere leuior est: calorēq; ⁊ fri. velocius suscipit saporē retinēs meliorē: q̄. s. ad dulcedinē parūp iclineꝭ: melior iudicaꝭ. Aqua p̄terea malū h̄ns saporē aut odorē mala est: nec est bibendā. Qñq; tñ qdā cā medicie: bibūt aquā. ¶Turbida autē aqua in epate opilationē: ⁊ i renib⁹ lapidē gñat. ¶Salsa etiā aq̄ p̄us vētrē soluit. postea v̓o strigit: sigs eā ꝯsuete biberit: corpusq; desiccat: in q̄ scabiē atq; ragadias generat
¶Aq̄ v̓o stās ⁊ putrida splenē augm̄tat: ac cōpl'onē corrūpit: ⁊ generat febres. Aqua v̓o cū niue infridata vel ex se vt hec frigida inueniꝭ: stomachū percutit si a ieiunis bibatur: sed epar multū infrigidat. Quā nulli ieiuni bibere presumāt: nisi calefacti: ꝯfert. n. eis hoc modo. ¶Sup cibū aūt accepta. stōm corroborat. ⁊ apppetitū auget ex q̄ pua suffic̄ q̄ntitas. ¶Aq̄ v̓o q̄ ex friditate sui nō p̄uenit ad hoc: vt delectet: vētrē iflat: ⁊ sitiƺ nō minuit: ƺ appetitū destruit: ⁊ corp⁹ dissoluit: ⁊ ad vltimū nō ē ꝯgrua. ¶Aq̄ p̄te

res cocta quousq3 mitior reddat̃ ei⁹ sub̃a: min⁹ est iflatiua
citiusq3 descẽdit. Pluuialis aũt aq̃ his q cito icurrũt febres
est mala ⁊ maxie si lõgi ẽ tpis. Que tñ i suis aliȷs dispõni-
bus ẽ bona. ¶ Aq̃ ẽt tepida nauseã fac̃. Aq̃ aũt cal'a quã q
dã ieiuni bibũt: stõm a p̃cedẽtis nutrimẽti supfluitatib⁹ la
uat q̃ vẽtrẽ fortasse soluit. Hec aũt si freq̃nter bibat̃ stõm
corrũpit ⁊ debilitat. Aquã etiã i q̃ balneat̃: nõ ẽ bonũ mul
tũ eẽ cal'az vel multũ fridã. s3 ꝯuenit vt iter hec duo tẽpe-
riẽ teneat. Hec.n. tpatis corpib⁹ magĩ ꝯfert. Aq̃ v̊o frida
corpa piguia corroborat ac cal'iora reddit q̃3 p̃us erãt: se
nibusq3 nocet: ⁊ corpa hñtib⁹ debilia. Cal'a aũt aq̃: fatiga
tionẽ remouet: ⁊ dolores miuit: atq3 ap̃ata mollificat. Cor
pisq3 auget pulchritudinẽ: ⁊ ipsius carnes: atq3 vrinã ꝓ-
uocat: corpus tñ dissoluit: ac sanguinẽ a qb⁹ exire ꝯsueuit
cito fluere fac̃ v̊tutẽ q3 deiȷcit. ¶ De aqs p̃terea nal'r cal'is
q̃ sũt sulphuree ⁊ bitumiose: neruos calefaciẽdo: frigidis
neruoꝝ egritudib⁹ ꝯferũt: qñ eas igrediũt̃ patiẽtes. Sca
biei q̃3 ⁊ pustul' ꝓficiũt. Intestina v̊o fortiter calefaciũt: ⁊
p̃cipue epar. Aq̃ v̊o sale armõiaco salite: ac malũ hñtes sa
porẽ vẽtrẽ laxãt cũ bibunt̃: vel cũ i eis sedẽt aut cũ clisteri
zant̃. Aq̃ aũt cal'e q̃ sup alumẽ currũt: emoptoicĩ: atq3 mu
lierib⁹ mẽstruoꝝ nimietatẽ patiẽtib⁹ ⁊ emorroydib⁹ ꝯfe-
rũt. Febres tñ in cal'is gñant corpib⁹. Aq̃ v̊o nal'r calide q̃
bulliũt ⁊ adurũt colicã dissoluũt: atq3 grossam ventosita
tẽ mẽbris ĩfusaz: ⁊ spasmũ expellũt humidũ. Aq̃ itidẽ q̃ su
p terrã currit ex q̃ extrahit̃ ferrũ magnũ hñtib⁹ splenẽ cõ
fert. Que v̊o sup terrã: ex q̃ fit es trãsit cõplxonẽ habẽtibus
corruptã perutilis comprobatur.

¶ De virtute vini. Capitulũ v.

Vinum multis modis diuersificari ⁊ mutari
inuenit̃ ꝑm sui sub̃am ac suũ tempus
Vinũ quoq3 oẽ qd iebriat corp⁹ calefacit. Vinũ aũt
albũ ⁊ clarũ. qd nõ multe tolerat aq̃ cõmixtionẽ: minoris
est calefactiõis: s3 vrine est magis ꝓuocatiuũ. In colore
v̊o igneũ ⁊ amarũ: qd maiorẽ potest ãmixtionẽ recipere
maioris est calefactionis. Nigrum itidem ⁊ grossum atq3
dulce in quo est ponticitas: grossioris est nature. Vinũ p̃-
terea nouũ sanguinez magis generat: ac venas velocius
implet. huic autez vetus ꝯtrariũ inuenit̃. Vinũ preterea
gñaliter stomachũ ⁊ epar semp calefacit: atq3 nutrimen-
tũ penetrare facit: sanguinẽ quoq3 ac carnes: ⁊ innatũ ca
lorem augmentat. Ipsam em̃ naturã in suis ꝓpriȷs actio
nibus adiuuat ideoq3 etiã digestiua fit fortior. Et ꝑ illud
supfluitatũ expulsio ⁊ eaꝝ egressio fit facilis. Et hec est cã
q̃re sanitas ⁊ grossitudo ⁊ fortitudo ꝑdurãt: ⁊ seniũ tarda
tur. Vinũ preterea animũ letificat s3 si supflue in potu su-
matur epati ⁊ cerebro: ac neruis impedimentũ facit: tre-
morẽ quoq3 atq3 spasmuz: necnõ paralisim ⁊ apoplexiã
ac mortẽ generat subitaneã. Tempate autẽ si bibat̃ multe
bonitatis cã in corpe existit: ⁊ in senibus q̃3maxime. Vinũ
itidem purũ cui pauca ãmiscet̃ aqua: his q grossam in vẽ
tre soliti sunt ventositatẽ pati: ⁊ quoꝝ stomachus ⁊ epar
sunt frigida ꝯfert. Vinũ v̊o depuratũ multã aq̃ hñs ãmi-
xtionẽ. his q ex vino dolorẽ patiunt̃ capitis: vel ex eo ine
briant̃: auxiliũ p̃stat: s3 vẽtrẽ inflet. Vinũ grossuz ⁊ dulce
⁊ nouũ: interioꝝ hñtib⁹ opitulationẽ vel grossitudinẽ no
ciuũ est. Cito aũt volẽtib⁹ ipinguari est bonũ. Pot⁹ q de
vuis passis nude fit v̊tus est vt virt⁹ vini nigri ⁊ grossi: s3
minorẽ eo hẽat caliditatẽ. Qui aũt mellis habet ãmixtio
nẽ grosso vino est calidior ꝑm mellis multitudinẽ: vel ei⁹
paucitatem in ipso existentis.

¶ Potus de melle factus vehementer est calidus. Qui ⁊
colere rubee est generatiuus: ⁊ calidam habentibus com
plexionem non est congruus. frigidas tamen patientib⁹
egritudines confert. ¶ Potus qui fit de dactilis ⁊ ficub⁹
est grossus. ideoq3 ⁊ stomacho malus est: ⁊ sanguinẽ me
lancolicum: atq3 in interioribus opilationem generat: ⁊
ꝓprie si nouus ⁊ dulcis fuerit. Corpus tñ impinguat: ⁊ in
ipso sanguinem augmentat.

¶ De virtutib⁹ potuũ nõ inebriantiũ. Capl'm vj.

Ceruisia de ordeo facta neruos impedit: ca-
put dolere facit ⁊ inflat. Vrinã tñ ꝓ
uocat ac calorẽ ex ebrietate reprimit. ¶ Que vero
de riço fit ceruisia: p̃dicte in suis actionibus est vicina: mi
nus tñ inflat. ¶ Que autẽ de pane simulagineo ꝯficit̃: mẽ
thã ⁊ apiũ habens ãmixta oibus melior iudicat̃. Verũtñ
solis calefactis: ⁊ in dispõnibus ⁊ tpibus calidis nõ est bo
na. ¶ Oximel est frigidũ: qd calorẽ reprimit: ⁊ colerã ru
beã ac sang. sedat ⁊ sitim: cũ nõ multe participat dulcedi-
ne: flegma q̃3 icidit: ⁊ subtiliat: ⁊ abstergit: ⁊ opilationem
aperit: vrinã preterea ꝓuocat. Guttur tñ ⁊ pectus exasꝑat
qd ꝓprie opatur cũ multã habeat acredinẽ. Neruos autẽ
hñtibus debiles: vel in eis aliqd patiẽtibus mali: atq3 ab
rasione laborãtibus: ⁊ acide ructãtibus nocumentũ p̃bet
eos etiã ledit: qui stomachum ⁊ epar frigida habent.

¶ Syrupus iulep est tpatus: s3 friditati attineat. Extinguit
em̃ sitim: ⁊ guttur lenit: ac stõ iflãmato ꝯfert: ⁊ febrẽ acu-
tam cum niue potatus reprimit.

¶ Idromel simplex cal'm est ⁊ lenitiuũ fridas patiẽtibus
egritudines: remediũ affert. In cui⁹ aũt ꝯfectiõe spẽs ap
ponunt̃: magis vltimũ est in illo: ⁊ calidi⁹ est. Vñ ⁊ calefa
ctis nocet: ⁊ stõ ꝯfert ip̃m a flegmate mũdãdo: ac calefac̃.
Neruis p̃terea calorẽ inducit: ⁊ colerã cõmouet rubeã.

¶ De vinis falsis. Capl'm. vij.

Ista que falso vina dicunt̃ de passis vel çuc
caro vel melle facta: si loco vini
prius q̃3 bulliãt ⁊ resideãt bibant̃: inflationẽ gene-
rãt ⁊ sitim: ac fastidiũ ⁊ vẽtris fluxũ faciũt: sanguinẽ q̃3 cõ
mouẽt: ac colerã rubeã. qd vero fit de melle cum bene co-
ctũ est minus inflat.

¶ De robub. Capl'm viij.

Rob violarũ frigidũ est. Epigloti quoq3
⁊ gutturi ac pectori confert
stomacho aũt malũ ẽ: vẽtrẽ v̊o soluit. ¶ Rob qd fit
de aqua rosata: in q̃ buliẽte recẽtes rose multotiẽs posite
fuerũt: ⁊ quaq3 vice fuerũt renouate nauseã facit. vẽtrem
v̊o soluit. ¶ Rob de citoniȷs acetosis simplex vẽtrẽ strin
git: ac stomachũ corroborat: ⁊ aufert sitim. ¶ Rob de ma
lis granatĩ acetosis simplex vomitũ retinet: ⁊ vẽtrẽ strin
git atq3 crapulatis: ⁊ nausee ac dolori capitis ex crapula
veniẽtibus ꝯfert. ¶ Rob de malis acetosis simplex pul-
sui cordis: ⁊ ardori stomachi: atq3 nausee remediũ affert.
¶ Rob de succo vue acerbe col'am rep̃mit ru. ⁊ sanguinẽ
vehemẽter: ac stomachi ardorẽ. ⁊ sitim q̃ ex cal'itate ꝓce-
dit sedat: ventrẽ q̃3 atq3 vomitũ constringit. ¶ Rob de ri-
bes est sicut rob de succo vue acerbe: ⁊ parũ plus opatur.
¶ Rob de succo pomi citrini: opat̃ vt p̃dicta: ventrẽ tñ vt
ip̃a ꝯstringit: sed calorẽ fortius istis reprimit ⁊ extinguit.
Oia p̃terea robub que dicta sunt ei: in cuius pectore est
asꝑitas: nocẽt. ¶ Rob de prunis sanguis ⁊ col'e rubee ca-
lorẽ extinguit: ac vẽtrẽ laxat gutturi etiã nõ multũ nocet.

¶ De virtute carniũ ⁊ suis speciebus. Cap. ix.

Caro oibus nutriẽtib⁹ vehemẽtius nutrit. Cor-
pus p̃terea impinguat ⁊ corroborat. Qui
aũt ea vtit̃ multã h3 repletionẽ. Ideoq; frequenti
indiget flõmia: ⁊ precipue si qs cũ ea vinũ bibit. Aialium
v̊o decrepitoꝝ ⁊ impinguatoꝝ caro ⁊ eoꝝ que de ventre
aialiũ ante partũ extrahunt̃ mala est: nec est in eius come
stione vtilitas. Que aũt inter istas duas media reperitur
mediocris existit. Que cum fuerit aialis multo magis q̃3
alia iuuenis existentis erit humidior: Et qñ fuerit anima
lis multũ in senectute ꝓuecti erit siccior. Vl'r aũt ois caro
calefacit: q̃ febricitãtibus ac repletionẽ patiẽtibus: incon
grua iudicat̃. Caro p̃terea rubea sine pinguedine maio-
ris ẽ nutrimẽti: q̃3 q̃ ẽ cũ piguedie: q̃ ⁊ pauciores gñat su-
pfluitates: ⁊ stõm plus corroborat. Caro aũt crossa; mul-
tũ laborãtib⁹ ꝯueniẽs est. Subtilis aũt his q p̃dictis sunt
ꝯtrariȷ ꝯueñt. ¶ Hedulina caro ẽ tpata: nullã i se hñs ma
litie admixtionẽq̃ s3 tpatũ generet sanguinẽ. Laborãtib⁹

tñ nõ ꝯgruit.⁊ nõ oꝫ vt sup eã eligat: eis quoꝝ dispõ huic
dispõni ẽ ꝯtraria. Nõ est.n.adeo debil: vt ex ea v̾tus ꝺstru
atur: neqꝫ ei⁹ nutrimẽtũ adeo multũ ẽ ⁊ grossum: vt ex eo
in corpe ꝓueniat repletio: ⁊ grossus generet sãguis. Sã
guis qꝫ q ex eo gñat iter subtilẽ ⁊ grossuꝫ: ac iter calidũ ⁊
fridũ existit. ¶ Arietina aũt caro: edulina carne grossior
est viresqꝫ plus augmẽtat: ⁊ pl'es efficit supfluitates: q̃ i bo
nitate hedulinã seqt carnẽ. ¶ Caprina v̾o caro: arietina
carne fridior ẽ: paucas faciẽs supfluitates: atqꝫ vires mi
nus accrescẽ faciẽs ⁊ min⁹ nutriẽs: q̃ fridã hñtib⁹ cõpl'o
nẽ: atqꝫ his qbus fride accidũt egritudies incõgrua exi
stit: qb⁹ arietina plus ꝯfert. Calidã v̾o hñtib⁹ cõpl'onẽ: et
his qbus calide ex repletione solẽt accidere egritudies
plus ꝯfert capña. ¶ Caro vaccina grossa est: multũqꝫ nu
trit: sanguinẽ qꝫ spissum ac grossum generat: neqꝫ ꝯgruit
nisi his qui multo vtunt exercitio. A cuius comestiõe ab
stinere debẽt: qb⁹ mel'ice accidũt egritudies. ¶ Caro açeu
rina cal'a ẽ ⁊ grossa: sang. grossuꝫ generãs: cuius finis ad
mel'iam ducit. ¶ Caro camelina vehemẽter exñs calida
mel'iaꝫ gñat. Haꝝ v̾o triũ carniũ nulla est comedẽda: nisi
ab his q multũ laborãt. Inter illas tñ vaccina melior exi
stit. ¶ Caro gaçel iter siluestres carnes melior habet. san
guis qꝫ ex ea gñat⁹ paucas efficit supfluitates: q cũ siccus
sit mel'ie attinet. ¶ Hircoꝝ v̾o siluestriũ caro grossior est
ac mel'ie ꝓpingor. ¶ Ceruina sil'r caro atqꝫ onagria eadẽ
opant. ¶ Onagrina tñ manifesti⁹ calefacit. Oẽs aũt car
nes iste sanguinẽ generãt mel'icũ. ¶ Leporina v̾o caro h̾
p̃cipue opat. Ipsa eñ plus aliis mel'ie gñatiua existit.

¶ De carnibus volatiliũ. Capl'm x.

Carne caro oi carne auiũ leuior iueni atqꝫ his q subtili volũt custodiri regimie ꝯueniẽtior. Post istã aũt coturnicis caro scd'a in bo
nitate existit: q̃ paruã generãs supfluitatẽ: nõ multũ cali
da iudicat. ¶ Caro itidẽ pulloꝝ post ip̃am ponit. coturni
cis tñ caro melioris est gñatiua sanguis: ⁊ spermatis au
gmẽtatiua. ¶ Perdicis caro istis grossior exñs vẽtrẽ stri
git ⁊ multũ nutrit. ¶ Caro alaude q̃ pileata dicit: ventrẽ
stringit: cuius ventrẽ fluere facit. ¶ Caro passeris calidis
sima est: luxuriãqꝫ cẽ mouet. ¶ Pulli colũbini sil'r vehe
mentis sunt cal'itatis: q ⁊ sanguinẽ generãt inflãmatũ: ⁊ ci
to febrire faciũt. ¶ Anatis caro pl'es efficit supfluitates: ac
plus fastidire facit: ⁊ maioris est caliditatis. Non tñ plus
nutrit qꝫ caro gallinacea. ¶ Caro gruis est grossa q̃ ⁊ tar
de digerit: ⁊ sanguinẽ gñat mel'icum. ¶ Strutionis caro
oibus grossior iudicat. ¶ Caro fisonis ⁊ aliaꝝ auiũ silue
striũ quãto maiori pticipat rubedine ⁊ nigredine: tãto ca
lidior atqꝫ sanguie mel'ico ꝓpingor videt. Que aũt illarũ
malũ hꝫ odorẽ: sanguis gñatiua deterioris. ideoqꝫ nullo
mõ comedi debet. ¶ Volatiliũ aũt caro in fluminib⁹ vel
lacubus morantiũ multaꝝ est supfluitatũ effectiua: que si
malum habet odorem deterior iudicatur.

¶ De diuersitate mẽbroꝝ aialiũ in nutrimẽto. Cap. xi

Caput est grossum: qð multũ nutriẽs calefacit nec est comedẽdũ nisi in tpib⁹ frigidis
Ex eo.n.febres multotiẽs generant ⁊ colica: multũ
tñ ꝯfortat: sanguinẽ quoqꝫ ac sperma auget. cerebrũ cum
sit fridũ nauseã facit: ac stomacho nocet. qð ab oibus ip̃m
comedere volentibus: ante omnem sumendũ est cibum
nisi catarticũ sint sumpturi. Calidã p̃terea cõpl'onẽ habẽ
tibus ꝯfert. Quib⁹ v̾o fride accidere solẽt egritudies nõ
ꝯgruit. ¶ Medulla iter cal'itatẽ ⁊ fri. tpamẽto vicina exi
stit: cal'itati tñ magis appropinq̃t: q̃ ⁊ spma augmentat: ⁊
stõm mollificat. ¶ Uber est fridũ ⁊ grossuꝫ: qð lꝫ multuꝫ
nutriat: tarde tñ digerit. stõm v̾o ⁊ epar hñtib⁹ cal'ꝫ ꝯfert
¶ Epar calidũ est hu. qð ⁊ tarde digerit: ⁊ graue existit.
¶ Renes tarde digerunt: q nec bonũ generãt sanguineꝫ:
nec multũ dãt nutrimentũ. ¶ Splẽ mali exñs nutrimẽti:
tarde digerit: ac nigrũ gñat san. stõ tñ cõfert: sꝫ cito satiat.
¶ Uẽter tarde digerit: q frigidus exñs: parũ nutrit: atqꝫ
flegmaticũ gñat sanguinẽ. ¶ Cor cal'm ẽ ⁊ dure sub̃e: qð
⁊ tarde digerit: ⁊ nõ multũ nutrit. ¶ Pulmo tarde dige
rit: parũqꝫ nutrit: ⁊ ẽ frid⁹. ¶ Musculi siue lacerti sãgui
nẽ multa abũdantẽ hũiditate: multasqꝫ generãtẽ supflui
tates efficiũt: q i se viscositatẽ retinẽs minoris ẽ cal'itatis.
¶ Caro sine pinguedie rubea vꝫ. sanguis sicci est gñati
ua: paucas faciẽs supfluitates: magis tamẽ adipe nutrit.
¶ Pinguedo sanguinẽ gñat hũidissimũ multas faciẽteꝫ
supfluitates: minoris tñ est nutrimẽti. ¶ Caro variata: q̃
scꝫ iter pinguem ⁊ macrã existit: sanguinẽ generat tpatũ.
¶ Cauda ẽ cal'a: q̃ stomacho nocẽs: fastidiũ facit: ac colerã
gñat rubeã. ¶ Cutis fridũ gñat sanguinẽ in q̃ multa exi
stit viscositas: ⁊ opilationẽ facit: ¶ Pedes sanguinẽ gene
rãt viscosum: q fridior ac leuior eo existit: quẽ caro gñat.
¶ Aialium anteriora leuiora sunt ⁊ calidiora: posteriora
vero grauiora sunt ⁊ frigidiora.

¶ De v̾tutib⁹ q̃s acqrũt cibi ex artificio. Cap xii.

Caro sup prunas assata multum nutrit: corpus nãqꝫ corroborat atqꝫ velociter nutrit hec
etiã eis q multi sanguis fluxũ ꝓpexi sunt: ꝯfert tar
de tñ digerit atqꝫ vix vnq̃ꝫ tota oino digerit: q̃ neqꝫ post
aliũ sumenda est cibũ neqꝫ cũ ea alius sumi debet cibus.
post cui⁹ comestionẽ pot⁹ sumẽdus nõ est nisi in pua q̃ti
tate: maxie tñ cogẽte necẽtate. ¶ Caro aũt cũ pinguedine
frixa fastidiũ facit: atqꝫ de stomacho tarde descẽdit: cui⁹
nutrimentũ validũ est: grauior tñ est ea q̃ sup prunas assa
tur: q̃ aũt frigit in oleo leuior est atqꝫ digestibilior. ¶ Ca
ro q̃ in patellis posita in furno coqt mala est: parũ eñ nu
trit. Acide tñ ructãtib⁹ ꝯfert. Sil'r v̾o ois mortarioloꝝ ac
patellarũ spẽs parũ p̃bet nutrimentũ respectu cibario
rũ ius habentiũ: multos tñ hñtib⁹ hũores ꝯferũt: ac cor
pora sua desiccare ⁊ subtiliare volẽtibus auxiliũ p̃bent.
¶ Caro quoqꝫ q̃ in veru assat grossa ẽ ⁊ multũ dat nutri
mentũ: q̃ nõ digerit nisi cũ stõm iuenit robustũ ac cal'm.
vẽtrẽ v̾o stringit: ⁊ h̾ ꝓp̃e facit cũ ex ea illud qð ẽ pingue
nõ comedit. ¶ Iudebegi ante oẽm cibum comedi dꝫ cui
res vẽtri solutiua sit admixta. Ex ea.n. colica sepe accidit
ꝓp̃e tñ qñ cũ multis comedit herbis: post cui⁹ comestio
nẽ aqua in potu sumit. ¶ Triticũ coctũ q̃usqꝫ albũ sit ⁊ q̃si
puls oib⁹ cibis plus nutrit: ⁊ maxie si cũ lacte coctũ fue
rit. Qð his q viriũ indigẽt augmẽto ꝯfert: ⁊ q corpis desi
derãt grossitudinẽ: calidis qꝫ nã atqꝫ macris: necnõ qui
multũ laborãt ⁊ exercitant auxiliũ p̃bet. Dispõnes v̾o his
hñtib⁹ ꝯtrarias: cito replet venas: atqꝫ ad febres: ⁊ arteti
cũ p̃ducit dolorẽ. Lapidis qꝫ in eoꝝ renib⁹ atqꝫ flegmões
⁊ magna gñat ap̃ata. ¶ Caro cocta cũ aq̃ cui postea ãmi
scent acetũ ⁊ crocus est frida: q̃ sangninẽ ⁊ col'aꝫ rep̃mit
rubeã: atqꝫ cal'm habẽtibus epar: necnõ q in epate opila
tionẽ atqꝫ icteritiã ⁊ febres patiunt ꝯfert: stõmatis qꝫ bñ
ficiũ p̃stat. His v̾o q catarticũ hauserũt vel q in neruis le
sionẽ patiunt: siue q corpa hñtes macra ⁊ debilia necẽc ha
hẽt ea corroborare: atqꝫ ipinguare nocumẽtũ tribuit: de
siccat.n. ⁊ subtiliat. ¶ Carniũ v̾o ⁊ sanguis habẽtib⁹ mul
titudinẽ: atqꝫ his qbus sanguis ⁊ colere rubee multitudo
nocet: ꝯgruit: vẽtrẽ etiã stringit. ¶ Caro cũ aq̃ cocta ⁊ in
fridata cui vue acerbe ãmiscet succus frida est q̃ sang. et
colerã rep̃mit ru. ac vẽtrẽ stringit. Uerũtñ nõ subtiliat: ne
qꝫ opilationẽ apit: vt p̃dicta caro cum aceto facit: cui tamẽ
assimilat. ¶ Caro cocta cũ ribes vel sumac de nutriẽtibus
est q̃ in estate ꝯferũt: qñ cucurbita vel portulaca: vel citro
li: vel his sil'ia ei ãmiscent. Oia v̾o hec atqꝫ caro supradi
cta cũ aceto p̃parata: pectoris hñtib⁹ asp̃itatẽ nocẽt. ¶ Ca
ro cũ aceto cocta: tpate nutrit: stõqꝫ ac epati ꝯfert: q̃ carnis
p̃dicte cũ aceto p̃parate bonitatẽ in se hñs nullũ eius reti
net nocumentũ. ¶ Caro cocta cũ tritico ⁊ lacte grossa est:
que ⁊ multũ nutrit: ⁊ calidis nã: atqꝫ macris cõgruit. qui
bus flegmatice ex more accidũt egritudines: incõgrua est
Sed qbus febres acute ac tertiane ꝯsuete accidũt: bene si
ciũ p̃stat. ¶ Caro cocta cũ lacte acetose sil'is est ei que cuꝫ

lacte coquiť ⁊ tritico. ℭCaro cocta cū aqua ordei est sicut
illa cū q̄ succ⁹ poniť vue acerbe: hec tñ inflatiua est. ℭCa
ro cocta cū ouis ⁊ pipe semp calida est: ⁊ ipa est cib⁹ hye-
malis: que ⁊ corpus corroborat: ⁊ plus oib⁹ cibis nutrit.
Diuersificať tñ ſm quātitatē āmixtionis calidarū specierꝫ
scʒ ſm ꝙ habet eas āmixtas vel nō. Hec p̄terea: sperma
⁊ sanguinē augmētat: corpus etiā robustū reddit ⁊ hume
ctat: ⁊ pulchrū atqꝫ forte ⁊ crassum efficit. In estate vero
fastidium generat ⁊ calefacit: ac lapidem creat.

ℭDe virtutibus sisamorum vel de his que ex melle con-
ficiuntur. Capitulū xiij.

p Heludez multum nutrit. In stomacho tñ
diu morať. Ei aūt qui ipo vtitur
opilationē creat. Gutturi vero ⁊ pulmoni necnon
corpus habētibus debile ac vacuū confert.
ℭCaubez phe ludē leuius existit: minus tñ nutrit: atqꝫ ma
gis a generatiōe in epate opilatiōis est longinquū.
ℭAnahadha est sicut phe ludē: nisi qꝛ in eo poniť sisamuz
multū nutrit: ⁊ corpus valde robubstū reddit sanguinez
quoqꝫ ac sperma augmentat.
ℭCatahiť ē grosse naē: qꝺ fastidiū facit: ⁊ corp⁹ īpinguat.
ℭLeoçinegi siľr est catahiť: leuius tñ multo plus iudicať.
ℭZulenig calefacit: ac sitim gñat: ructusqꝫ fumosos ꝑcre-
at. Uľr aūt oia q̄ de melle fiūt sanguinē augmētant ⁊ sper
ma: corpusqꝫ īpiguāt: epati quoqꝫ ac spleni q̄ repletioni-
bus ⁊ oꝑatibus apta sunt nocumentū p̄bent: gutturi v̄o at
qꝫ pulmoni ꝯferūt: medulle q̄ꝫ: ⁊ cerebro augmentū tri-
buūt. Que oia si loco mellis çuccarū habeāt minus red
dūť caľa q̄ꝫ cū ex melle fiūt. ℭUnctuositas p̄terea que eis
āmisceť plus ꝯferens: oleū est amigdalarū. Ea vero q̄ de
melle cū nucibus vel fisticis: siue nuce indica fiunt: sunt su
perflue calida. De ouis. Capľm xiiij.

o Ua plus aliis hoibus cōueniētia: galline sunt
⁊ ꝑdicis. Postqꝫ oua anatis in bonitate exi
stunt: q̄ꝫuis malū efficiāt nutrimentū. Alia v̄o oua
sicut ea que sunt paruaꝝ auiū: atqꝫ magnaꝝ comedenda
non sunt: nisi medicine causa. Duo v̄o ouoꝝ prius dicta
gñā: galline. vʒ. atqꝫ ꝑdicis: sperma valde augmētant: at-
qꝫ ad coitū stimulādo incitāt. Anserū aūt oua fastidiū fa-
ciunt: grauē habētia odorē: sed galline ⁊ ꝑdicis oua tem-
perata sunt ⁊ ꝯueniētia. Uitellus q̄ꝫ oui in caliditate tem
ꝑatus exñs bñ nutrit. Albumē v̄o frigidū ē ⁊ viscosūꝫ: du
reqꝫ digeriť: sanguis etiā ex eo gñat⁹ nō ē bonus. ℭOua
cū elixanť ⁊ dura fiunt plus nutriūt: ad digerendū tñ sūt
duriora: tardiusqꝫ de stomacho descēdūt. Mollia v̄o ad
descendendū velocia his a q̄bus sanguis fluxit multitu-
do: ac vires fuerūt diminute cōferūt. Tremula vero q̄ ne
qꝫ dura sunt neqꝫ mollia inter illa duo media existunt.
ℭOua p̄terea gutturis ac pulmonis ꝯferūt asperitati: ex
q̄bus sanguis temꝑatus ac multarū viriū generať. Ipsa
q̄ꝫ aliqñ vicē carnis retinēt: q̄b⁹ valde pigues vti nō d̄bēt

ℭDe lacte: ⁊ his que fiunt ex eo. Capľm xv.

l Acrecēter multū tꝑamēto existit vicinū:
lꝫ frigiditati ⁊ hūiditati parū
per approximet: qꝺ corpus humectat ⁊ impinguat
ℭEthicis īsup ac ptisitis: nec nō sicce tussi: atqꝫ ardori vri
ne: ⁊ q̄bus iusquiamū vel cātarides danť auxiliū prebet.
ℭCorpibus siccis optimū tribuit nutrimētū: atqꝫ ad tēpe
riez ducit: sanguinē quoqꝫ atqꝫ sperma augmētat: eius tñ
ꝯuersio est velox. ℭQuapropter acute febricitātib⁹: vel
q̄bus capitis dolor ex more accidit: colicis q̄ꝫ: ac q̄bus fri-
gide ex cōsuetudine accidūt egritudines: nullo mō est tri
buēdū. Qꝺ multipliciter diuersificari inueniť: vʒ ſm ani-
malis speciē: ac ſm eius etatē: ſm loca quoqꝫ in q̄bus pa-
scit: ac ſm ꝓpinquitatē sui temporis partui.
ℭUaccinū eñ lac omni lacte cuiuslibet alterius animalis
grossius iudicať: qꝺ etiā oibus sui corporis pinguedinez
adipisci volētibus cōuenientius existit.
ℭAsininū aūt omni lacte subtilius est: qꝺ in pulmone pa-
tientibus dandum est.
ℭCaprinū vero lac: inter hec duo temperiē tenet.
ℭSed ouinuʒ plures q̄ꝫ aliqꝺ aliud ꝑcreat supfluitates.
ℭCamelinū p̄terea dolorē in epate patiētibus danduʒ est
atqꝫ cōplexionē habentibus corruptam.
ℭLac itidē animaliū pinguiū ⁊ iuuenū: q̄ discurrēdo bo-
nas pascūt herbas: ⁊ partui adhuc vicina existūt: tꝑatū ⁊
melius iudicať: qꝺ aūt huic ꝯtrariū est ꝯtraria oꝑať. Lac
in vtre morā ad minus ꝑ octo faciēs dies: vnde etiā pin-
gue efficiť: qꝺ arabice vocať seres: lacte recēte frigidius
est. Qꝫ calorē extinguēs: ante omnē comedi debet cibū in
die tamen laboris ac caloris.
ℭRaib vero seres multo est fridius: qꝺ stamacho calido
atqꝫ calidis natura cōueniētius exñs: neruis ac frigidis
egritudinibus nocet.
ℭLac aūt qꝺ post butyri extractionē remanet fluxū ven-
tris ex acumine colere rubee paniētibus: corpusqꝫ haben
tibus macrū ac debile ꝯfert: qꝺ ad hoc melius erit si fer-
rū ignitū totiens in eo post butyri extractionē extinguať
quoad inspisseť. hoc eñ mō p̄paratū ⁊ fluxū vētris ex co
lere rubee acumine: ac in intestinis vulnera a patienti-
bus vtile existit.
ℭSerū colorā expellit rubeā: scabiei quoqꝫ ac pustulis:
necnō sahasati: hyctericie etiā atqꝫ ei cui fortis vini potus
nocuit: auxilium prebet.
ℭAcubd asperitati gutturis: ac īpetiginē patiētibus: nec-
nō rubori faciei cū cutis grossitudine: atqꝫ pustulis siccis
⁊ asperis qñ fricanť cū eo auxiliať: fastidiū tñ facit: atqꝫ su
perius ad os stomachi descendit.
ℭButyrū coctum stomachū debilitat: ac dura mollificat
aꝑata qñ ex eo fit emplastrū: morsibusqꝫ viperarū: ac acu-
tis venenis ac acutissimis ꝯfert. Qui aūt eo in cōmestione
vsus fuerit flegmaticas patieť egritudines. Nutribilius
quoqꝫ oibus vnctuosis: atqꝫ maioris existit virtutis.
ℭCaseus recēs frigidius est ⁊ grossus: qui carnis augmē
tatiuus existens adustionē reprimit stomachi: neqꝫ natu-
ra frigidis bonus diciť. ℭUetus aūt ſm vetustatis quan-
tatē diuersificať. Qui eñ acuti est saporis calidus est adu
rens: atqꝫ sitim faciēs: ac male nutriēs. Uerūtamē cū post
comestionē parua ex eo sumiť quātitas: os stomachi cor
roborat. Sacietatē quoqꝫ nimiā atqꝫ fastidiū q̄ ex dulcib⁹
⁊ vnctuosis in ore stomachi ꝓueniūt cibis aufert. Uerū-
tamē oꝫ vt ⁊ recens dimittať ⁊ vetus. Lac siľr spissum om
nino vitandū est. gñat. n lapidē in renibus eo vtentium.
ℭLac coagulatū fastidiū facit: atqꝫ graue existēs: appetitū
nō irritat vt caseus: neqꝫ sitim facit. qꝺ in sapore lacte atqꝫ
caseo vnctuosius sentitur.
ℭMasal infrigidat fortiter: atqꝫ sitim ⁊ colerā reprimit ru
beam: neruis ac frigidis egritudinibus malum est.
ℭSerum lactis acetosi neruis minus prebet impedimen
tum q̄ꝫ masal.

ℭDe virtutibus piscium. Capľm xvj.

p Isces recētes fridi sunt ⁊ hu. Oēs v̄o pisces
ad digerendū sunt duri: ⁊ in stomacho
longā faciūt morā: sitim q̄ꝫ cāt. Sanguis autē ex
recentibus gñatus flegmaticus est. Hi aūt pisces corpus
humectāt: ac sperma augēt. q colicis: atqꝫ his q̄bus frigi-
de accidere solēt egritudines mali existūt. Complexionē
aūt habētib⁹ calidā: atqꝫ his q̄bus coľa dñať ru. ꝯferūt: lꝫ
eoꝝ nutrimentū oīno sit malū. Cū aliis p̄terea cibis mi-
xti ad colere rubee extinctionē sunt meliores. Pisces. n.
semp in stomacho longā faciētes morā: sitimqꝫ generan-
tes malas in corpore adunāt viscositates: ex q̄bus multe
ꝓueniūt egritudines. Oibus aūt piscibus eçie ⁊ buni sūt
meliores: ⁊ eis siľes. Postremo quoqꝫ illi sunt eligēdi pi
sces: quoꝝ caro nō est viscosa: neqꝫ multum crassa: neqꝫ
grauē hñs odorē: neqꝫ cito putresiens. Ipsi insup neqꝫ in
lacubus: neqꝫ in paludibus: neqꝫ in locis sordes habenti
bus sint capti neqꝫ in luto malū habēte odorem: neqꝫ in

aqua ma

aqua malas habẽte herbas sint nutriti: neqꝫ maximi sint. Huiusmõi eñ pisces oĩb⁹ sũt meliores q vo his sũt ꝯtrarij sũt deteriores. ¶ Salsi aũt pisces nullo mõ sũt comedẽdi: nisi i die in quo aliquis se medicare voluerit: si tñ eos aliqs appetit parua ex eis sumaꝭ quãtitas. Qui cũ rebus vnctuositatẽ habẽtibus ꝛ satietatẽ facientib⁹ sint preparati. Ipsi qꝫ si ita vt sunt vel in aqua salita positi comedanꝭ appetitũ parump corroborãt. Cocti aũt salsi pisces ꝛ infrigidati destructionẽ duorũ pdictorũ in se retinẽt. Neqꝫ eñi infrigidant: neqꝫ calidorũ generãt extinctionẽ: neqꝫ etiã incisionẽ: neqꝫ subtiliatõꝫ efficiũt. Qui in stomacho longã faciẽtes moram sitim generant.

¶ De semib⁹ ꝛ spẽbus ꝛ alijs coquine necessarijs: que qñ cum cibis miscenꝭ cõdimentũ prestant. Cap. xvij.

Al calidũ ẽ ꝛ sic. Qui cibis auferẽs fastidiendi nocumentũ subtiliat: atqꝫ appetitũ exiccat et acuit. Eorũ pterea sanguinẽ q multũ ex eo sumunt q̃titatẽ adurit: visũ qꝫ debilitat atqꝫ sperma minuit: ꝛ pruritum generat et scabiem.

¶ Acetũ fri. ꝛ sic. qd̕ ꝛ maciẽ efficit: ꝛ virtutẽ destruit: sperma quoqꝫ minuit: colerãqꝫ corroborat nigrã: rub. vo colerã ac sanguinẽ debilitat: cibosqꝫ qb⁹ ãmisceꝭ debilitat.

¶ Moriphia totũ qd̕ sal opaꝭ: licet fortior sit eo ꝛ subtilior: q̃ ꝛ vẽtrẽ laxat: ꝛ viscositatẽ incidit: cibosqꝫ subtiliat grossos: sitim: quoqꝫ facit: atqꝫ stomachũ: ꝛ epar calefacit.

¶ Piper cibũ digerit ac vẽtositatẽ dissoluit vehemẽter calidũ existens ꝛ sic. qd̕ stomachũ calefacit atqꝫ epar: cuius caliditas cũ vt dictũ ẽ fortis existat: corpora habẽtibus calida: ꝛ precipue in estate nocumẽtum prebet.

¶ Coriãdrũ fri. ꝛ ẽ sic. cui⁹ natura vt qd̕ nutrire dꝫ i stõ tãdiu morari faciat: quoad ei⁹ cõpleaꝭ digestio. Iõqꝫ oportet ne de eo in cibis grosse nature multũ ponaꝭ.

¶ Ciminũ ca. ꝛ sic. qd̕ digestiõi auxiliũ prebens: inflationẽ dissoluit min⁹ tamen qꝫ piper.

¶ Carui in caliditate ꝛ sic. sicut ciminũ existit: habilior tñ stomacho ẽ atqꝫ cõueniẽtior: ventrẽ qꝫ stringit.

¶ Keisim ca. ꝛ sic. qd̕ digestiuã adiuuãs: vẽtositatem dissoluit ꝛ inflationem.

¶ Auiden cali. ẽ ꝛ sicca: que in stomacho diu morãdo: inflationẽ nõ dissoluit: luxuriã tamẽ cõmouet.

¶ Origanũ ca. ẽ ꝛ sic. qd̕ valde existẽs habile. multũ a stõ diligiꝭ. Excitat eñi appetitũ atqꝫ vẽtositatẽ expellit.

¶ Cynamomũ ca. ẽ ꝛ sic. qd̕ stomachũ ꝛ epar roborãdo digestiuã adiuuat: atqꝫ ventositatem expellit.

¶ Galange calidum est ꝛ sic. qd̕ ventositatẽ dissoluit: ac digestiuam adiuuat.

¶ Cynamũ cynamo vicinũ existit: licet eo sit debili⁹.

¶ Maharot ca. ẽ ꝛ sic. q̃ stomachũ corroborat atqꝫ epar.

¶ De olerib⁹ ꝛ q̃ mistrãꝭ ex eis in decoctõe. Cap. xviij.

Lactuca frigida ẽ: que ca'li stomachi ardorẽ reprĩmit: atqꝫ spma miuit: sõnũqꝫ fac̃.

¶ Endiuia frigida existẽs: extinctionẽ male gignit caliditatis: q̃ stomachi ac epatis ardorib⁹ confert: opilationẽ quoqꝫ dissoluit.

¶ Porrũ ca. ẽ ꝛ sic. qd̕ lꝫ appetitui auxiliũ tribuat: caput tñ dolere facit: sõniaqꝫ mala demõstrat: atqꝫ his q cephaleam pati soliti sũt: ꝛ qui a calore leduntꝭ malũ existit.

¶ Coriandrũ recẽs fri. ẽ: de quo nõ multa sumẽda ẽ q̃titas forsitã eñi mors ex eo sequereꝭ: cuius pua q̃titas eadem que ꝛ lactuca opatur. Verũtamẽ ipm nõ humectat.

¶ Eruca ca. ẽ: q̃ inflatiua existẽs capitis creat dolorẽ: tardeqꝫ digeriꝭ: sed virgã erigere facit. ¶ Nasturtiũ calidũ est et sic. appetitũ adiuuat. licet inflationẽ ꝛ capitis efficiat dolorẽ digestiuã pterea retardat. ¶ Fenugrecũ ca. ẽ et inflationem nõ facit.

¶ Andacoca dolorẽ facit capitis. q̃ ca'la existit ꝛ inflatiua.

¶ Tarohon ca. ẽ ꝛ grossa: q̃ inflat ac digestiuã tardat.

¶ Ruta calida est ꝛ sicca. q̃ ꝛ subtiliat atqꝫ ventositatem et inflationem dissoluit.

¶ Melissa calida est: q̃ subtiliatiua existens: cordis patientibus tremorẽ congruit: atqꝫ inflationẽ faciens: virgã erigit desiderium pterea comedendi tribuit: vomitumqꝫ aufert ꝛ singultum.

¶ Albetarogi ca. ẽ. qd̕ ꝛ dolorẽ efficit capitis ꝛ male nutrit. Cuius comestio vtẽtis visũ turbat: qñ eo multũ vtiꝭ: sperma quoqꝫ ac lac deficcat: ori tñ stomachi cõfert: corroborat eñ ipm: atqꝫ cordi ipm auxiliaꝭ. ¶ Apiũ ẽ ca'lm: qd̕ opilationẽ apiens inflat luxuriã cõmouet: atqꝫ malo oris odori remediũ tribuit. Neqꝫ est comedendũ vbi scorpionũ timetur punctura.

¶ Apiũ romanũ est sicut pdictũ: licet subtili⁹ sit: atqꝫ fortius opereꝭ. ¶ Allia calida sũt ꝛ sic. hec sitim auferũt: libidinẽ efficiũt: atqꝫ vẽtositatẽ expellũt: ꝛ corpus calefaciũt: regionibus vero ac tpibus necnõ corpib⁹ calidis nocumẽtum prestant: ꝯueniẽtia in eis q̃ illis sũt cõtraria. ¶ Cepe calesũt ꝛ sic. q̃ sitiꝫ faciũt atqꝫ appetitũ adiuuãt: libidinisqꝫ augmẽtũ pbent: dolorẽ pterea capitis faciũt si crude comedanꝭ in stõ qꝫ humores generãt supfluos: atqꝫ flegma.

¶ Troximel agreste domestica silis existit: subtilior tñ ẽ atqꝫ fortius opaꝭ. ¶ Arse f. ca'lm ẽ ꝛ sic. ꝛ stomacho ꝯgruit.

¶ Caulis roman⁹: ꝛ caulis de syria: q impiaꝭ diciꝭ calidus est ꝛ sic. q colerã generãs nigrã: sõnia mala videre facit. Verũtñ guttur ac pectus lenit: vẽtrẽ quoqꝫ fluere facit: atqꝫ ebrietatẽ aufert. Impialis idẽ eadẽ opatur: lꝫ minoris sit ca'litatis. Alij pterea inueniunꝭ caules q mosali ꝛ amedeni vocati: frigidiores existunt: quorũ opatiões vaporꝫ opatiõibus si'les sũt: sperma qꝫ augmẽtãt. ¶ Melongia ca. ẽ ꝛ multũ sic. q̃ ꝛ colerã generat nigrã ꝛ sang. adurit. atqꝫ in ore pustulas facit: si qs ea vsus fuerit. Si vero cuꝫ aceto coquaꝭ in ore pustulas nõ facit: sed colerã fortiter reprimit rubeã: epis ac splenis apit opilationẽ. cui⁹ comestionis modus deterior ẽ qñ cruda comediꝭ: post quẽ est modus ipam comedendi assatã. Post hũc vero ẽ ille modus quo in patella coquiꝭ. ¶ Napi calidi sũt ꝛ hu. qui inflationẽ ac crudũ generãt f'ia. spma qꝫ acuũt: atqꝫ gutturis ꝛ pectoris lenitatẽ efficiũt: renes ẽt ꝛ dorsũ calefaciũt.

¶ Baucie ca. sũt ꝛ inflatiue: q̃ ꝛ dure digerunꝭ: ac spermati acuitatẽ tribuunt: vrinam quoqꝫ expellunt.

¶ Asparagi ca. sũt ꝛ hu. q spermati augmẽtũ tribuentes. renes calefaciũt: stõ tñ ñ sꝭ ꝯgruũt: imo nauseã aliqñ efficiũt.

¶ Tubera fri. sũt ꝛ grossa f'ia qꝫ generãt crudum: q̃ aũt ex eis ruborẽ hñt mala existũt. qrũ multa comestio colicam generãt. Nec etiã absqꝫ ca'lis sũt edenda cõdimẽtis.

¶ Fungi tuberib⁹ valde sunt deteriores. quorũ quidã hominẽ strangulãt: atqꝫ occidũt. q aũt ex illis boni existunt in corpe viscosũ generãt f'ia. ¶ Alcorsof ca'la sũt: q̃ appetitiuã spermati augmẽtũ tribuunt: atqꝫ vrine puocatiua siue expulsiua existũt: sudoris qꝫ fetorẽ auferũt: cum ex eis multa sumiꝭ q̃titas: ac renes calefaciũt. ¶ Gosie sꝭ fri. et hu. q̃ tuberib⁹ ppinq̃ exñtia min⁹ sũt fri. atqꝫ eis meliora.

¶ Fesich ẽ fri. ꝛ hu. quod gosie vicinũ existit.

¶ Cautar ca. ẽ ꝛ iflatiuũ: qd̕ spma augẽs: dolorem capitis

¶ Sahar ca. ẽ ꝛ sic. stõm qꝫ ac epar deficcat. (ꝛ nauseã fac̃.

¶ Cuscute calidũ temperate ꝛ sic. existens stomachum: atqꝫ epar robusta reddit.

¶ Talea fri. ẽ ꝛ sic. qd̕ stõm faciendo robustũ deficcat. atqꝫ sanguis ebulitionẽ reprĩmit. ¶ Sicle ca'le sunt: stõ qꝫ male existentes vẽtrẽ fluere faciunt: atqꝫ flegma incidunt.

¶ Firfir frigidus existens: sitim aufert.

¶ Portulaca fri. est: que sitim ꝛ adustionẽ extinguẽs ventrem stringit: ac dentiũ aufert cõgelationẽ: ꝛ co'le ru. supfluitatẽ habentibus: ꝛ his q ex colera rub. fluxum patiuntur ventris confert sperma quoqꝫ minuit.

¶ Atriplices fri. sũt ꝛ hu. q vẽtrẽ mollificãtes bñ tribuunt. hictericis qꝫ atqꝫ ca'lm hñtib⁹ epar beneficiũ pstant.

¶ Citri siue bliti atriplicibus vicinanꝭ: calidiores tamen atqꝫ minus humidi existunt.

¶ Malua atriplicibus vicina existit: sed est eis leuior.

Spinacia sunt tpata: que gutturi atqz pulmoni: nec non stomacho et epati cõgruentia: ventrẽ leniunt: quoꝝ nutrimentum bonum existit ꝛ optimum.

¶ Corrigiola calida ẽ: que stomacho mala existẽs: vẽtris facit fluxum ac nauseam efficit ꝛ angustiam.

¶ Acetosa fri. ẽ ꝛ sic. q̃ ꝛ vẽtrẽ strigit ꝛ stomachũ exaspat. coleráqz ru. ꝛ sitim extinguit. ¶ Cucurbita fri. ẽ ꝛ hu. que stõ mala existẽs appetitũ destruit: sitimqz sedat: ꝛ epis ac stomachi ardorẽ extinguit: qñ in eis abũdat calor. ¶ Anetũ ca. ẽ: qḋ stomacho incõueniẽs nauseã facit. Lac q̃z augmẽtat atqz ventrẽ lenit. ¶ Rafanus ca. ẽ ꝛ grossus: q in stõ longã faciẽs morã: flegma incidit atqz cibũ ad os eleuat stomachi: vomitũ q̃z cõmouet: cuius folia cibũ digerũt: et appetitiuã adiuuãt: qñ ex eis parũ sumit. ¶ Keneiuri fluxũ facit ventris: epatis q̃z ac splenis opilationem apit.

¶ Enula ca. ẽ ꝛ sic. q̃ stõ mltis repleto humoribus bona existens. epis ac splenis apit opilationẽ. Qui aũt ex ea multã comedit quãtitatẽ sanguinis patietur corruptionem: ac spermatis incurrit minorationem.

¶ De virtutibus que ex condimẽto auferũt fastidium de cibarijs ꝛ salsamentis. Cap. xix.

Carus calidus ẽ ꝛ sic. sitiqz facit. Uerũtñ stõm a flegmate purgat: maloqz oris odori beneficiũ prestat. ¶ Asaneru ca. ꝛ sic. q sitim faciendo stomachũ quasi abradendo a grosso purgat flegmate Eo aũt vtẽtis sanguis corrũpit: atqz ex eius esu scabies et eis siles generãtur egritudines. ¶ Rebite calidi sũt: qui appetitũ comedendi facientes sitim pcreant. stomachum q̃z mũdant: atqz ad spermatis emissionẽ stimulant.

¶ Sumelzit ca. sũt: q stõi humorẽ abradẽtes siti faciunt.

¶ Capparis salmuria cõdita ca. ẽ ꝛ sic. q̃ stomachi mala existens sitim inducit atqz corpus macrescere facit. ¶ Aludẽ sale cõditũ vehemẽter ẽ calꝫ: dolorẽqz facit capitis: stõ q̃z multis repleto humoribus: atqz cuius digestiua valde existit diuersa: auxiliũ prestat. ¶ Anetũ sale cõditũ calm est. qḋ vomere volẽti cõgruit: ꝛ qñ post cibũ comedit obest. Uniuersalit vero omniũ istorũ sale pditorũ vtus ẽ: vt eorũ ex qbus fiũt vtutes existũt. Que pterea ex sale ꝛ putrefactione scḋam adipiscũtur naturã: in q̃ supflue siccitas: atqz caliditas ꝛ acuitas existũt. ¶ Omnia vero que aceto pdiuntur multam ex ipso acquirunt subtilitatem. Epar quoqz infrigidant.

¶ Caparis q̃ cũ aceto condit: minus calida ẽ ea q̃ in salmuria ponit: opilatiõi q̃z epatis ac splenis cõgruit.

¶ Cepe aceto cõdite: neqz calefaciũt: neqz infrigidãt: neqz sitim faciũt: sed adiuuãt appetitiuã. ¶ Citrioli ꝛ cucu. aceto cõditi vehemẽter ifrigidãt: atqz cũ hoc subtiles existũt Omnia autem aceto vel salmuria cõdita in gutture aspe. ritatem habentibus nociua existunt.

¶ Salmuria pteria cõdita eis: qbus scabies ꝛ pruritus atqz sahafati accidũt nociua inueniũtur: atqz qbus egritudies predictis siles euenire solẽt. q̃ ex senguis adustione atqz ipius generãtur corruptiõe. ¶ Sinapi calm fortiter existit ꝛ acutũ: qḋ ꝛ flegma abradit: atqz stomachũ ꝛ epar calefacit. Ipm pterea sepe comedendũ nõ ẽ. Eius nãqz calor fortis existit: neqz debet comedi nisi grossis ãmisceat nutrientibus. ¶ Napi cũ aceto pditi frigidi existũt. Qui lz inflationẽ nõ faciãt: colerãt tñ extiguunt rubeã. ¶ Oliue de aq̃ ca. sũt ꝛ sic. q̃ si añ cibũ comedãt vẽtrẽ mouẽt: ꝛ os stõi minus corroborãt: ꝛ vẽtrẽ minus fluere faciunt. ¶ Oliue ãt de olo caliores st: q̃ ꝛ os stõi robustũ reddũt. ¶ Stirgar aceto pdita calefacit: ac digestiuã adiuuat. ¶ Bruculi q saliti nõ sũt parũqz calefaciũt: ꝛ islatiui existẽtes spma augmẽtãt. Saliti vo plus calefaciũt: ac siti efficiũt: ꝛ sũt mali nutrimẽti. sanguinẽ q̃z adurũt. ¶ Salsa q̃ ex aceto fit et carui cibũ digerit: ꝛ nõ multũ calefacit. ¶ Que vo ex alio fit vel sinapi in qua nõ ponit acetũ calidissima ẽ. Illa vo i qua acetosi lactis serũ ponit: eorũ reprimit calorem.

¶ Phezipherezegi calida ẽ: humor q̃z q ex ea fit malus ẽ qui ꝛ neruos impedit atqz inflationem facit.

¶ De virtutibus fructuum ꝛ pomorũ. Cap. xx.

Dactili calidi sũt ꝛ grossi: multũqz dãt nutrimentum. Qui si in comestiõe multo accipiẽtur vsu sanguinẽ in iterioribus generãt grossũ dentesqz corrũpunt: sanguinẽ quoqz ac flegma accrescere faciunt. ¶ Rotab minus calidi sũt q̃z dactili. Qui lenitiui existentes stomachũ rectificant. ¶ Uue multũ dulces calide sũt: minoris tñ sũt caliditatis q̃z dactili neqz opilationem vt ipi faciũt. Inflatiue vo sũt ꝛ vẽtrẽ mouẽt: atqz corpus velociter impinguãt. Uirge q̃z erectionẽ augmẽtãt: q̃ ãt ex eis corticẽ habẽt subtilẽ citius descẽdũt: minusqz islãt. His aũt cõtrarie cõtraria opant. Sed ille i qbus existit acetositas nõ calefaciunt: imo cũ aq̃ frigida ablute: atqz ante cibũ comeste: calorẽ q̃si extinguũt. Acerbe vo vue frigide sũt: que ꝛ ventrẽ stringũt: ꝛ colerã rubeã reprimũt ac sanguinẽ. ¶ Uue autẽ passe in calore sũt tpate. Que bene nutriẽtes opilationẽ vt dactili nõ faciũt lz ipi fortius ꝛ plus nutriẽt. ¶ Ficus calide sũt: que cũ sũt recẽtes ventrẽ inflant: ꝛ leniũt: humorẽ creãtes nõ malũ. Sicce vero multũ nutriũt ꝛ calefaciũt. Quarũ multus vsus pruritũ ꝛ pediculos creat: ventrẽ q̃z leniũt qñ ante cibũ comedũtur.

¶ Iumẽ calidi sũt: q stomacho mali existẽtes nauseã faciunt: atqz subtilioris nature sũt q̃z ficus citiusqz descẽdũt.

¶ Musa calida ẽ: que cũ stomacho sit mala: fastidiũ facit: citoqz in colerã conuertit rubeã: appetitũ q̃z aufert: atqz ventrẽ lenit: ꝛ gutturis remouet asperitatem.

¶ Cãna mellis tpata est calida: q̃ ꝛ guttur lenit: ꝛ vrinã puocat ardorẽ pterea qui in mictu sentit aufert. ac tussi auxilium prebet.

¶ Mala granata dulcia nõ infrigidãt: sed inflãmationem et sitim faciunt: atqz guttur leniũt. Acetosa vero pectoris aspitatẽ faciũt: stomachũ ꝛ epar infrigidãt. Epar tñ pprie q̃ colre ac sãguis calorẽ extiguẽtia: febrẽ repmũt ꝛ vomitũ

¶ Citonia dulcia ꝛ acetosa stomachũ efficiũt robustũ: licz acetosa ad hoc sint fortiora: appetitũ insup excitãt. Quorũ pprietas ẽ ventrẽ stringere. Nec aũt si post cibũ comedãtur stercus cito descẽdere faciũt: atqz a vẽtre expellũt. Ante cibũ aũt si comedant: totũ istud phibẽt. Illa autẽ q̃ acetosiora sentiũtur: in ventris pstrictione sũt fortiora.

¶ Pira que multũ sunt dulcia nõ infrigidãt. Oia tñ ventrẽ stringũt: si vero post cibũ comedant. Sic eni comesta stercus cito expellũt: post cuius expulsionẽ eorũ est finis ventrẽ stringere. ¶ Pira aũt semi: lz minoris sint nutrimẽti: in vẽtris tñ cõstrictiõe fortiora existũt: ac siti sedãt plus.

¶ Sorbe frigide sunt: que ꝛ ventrem stringunt: ꝛ coleram reprimunt rubeam.

¶ Nabach frigide sunt ꝛ sicce: q̃ ꝛ ventrẽ stringunt: et colerã repmũt rubeã. q̃ vo ex eis st dulces ad hoc sũt debiliores.

¶ Mora q̃ sũt dulcia in caliditate sũt tpata: ꝛ in stomacho fastidiũ faciũt. Acetosa vero frigida sũt q̃ ꝛ vẽtrem cõmouẽt: ꝛ sanguinẽ fortiter reprimunt.

¶ Poma frigidiora sũt acetosiora ꝛ magis stringẽtia: q̃ lz ori cõgruãt stomachi: ipm tñ viscositatibus replent.

¶ Pruna frigida sũt: que licet ventrem moueãt: colerãt tñ rubeam reprimunt: atqz appetitum auferunt.

¶ Persica frigida sũt ꝛ grossa: q̃ licet ardenti cõferãt stomacho: dure tñ descẽdũt: atqz in sanguinẽ dure cõuertuntur. Qui aũt eorũ esu vsus fuerit: febriũ flegmaticarũ incurret generationẽ. ¶ Crisomila frigida sũt: q̃ vẽtrẽ cõmouẽt: atqz inflant: ꝛ colerã repmũt rubeã. Stomachũ preterea debilitãt: eius extinguẽdo calorẽ. Quibus q freqnter vsus fuerit: in cõsequenti tpe febres patietur.

¶ Ribes frigida est: que ꝛ ventrem constringit: ac colerã rubeam et sanguinem extinguit.

¶ Melones dulces velociter in colerã vertunt rubeam Alij vero sitim sedant ꝛ humectãt: atqz vrinã prouocãt Melonibus autem si quis in comestione multum vsus fuerit: colericam patietur passionem.

¶Cucumeres ⁊ citroli frigidi sūt. qui ⁊ sitim auferūt ⁊ stomachum infrigidant: atqꝫ vrinam prouocant.
¶Glandes fri. sūt ⁊ sic. Que vētrē cōstringūt: atqꝫ vrinā.
¶Castanee melioris glandibꝰ sūt nutrimēti: minusqꝫ stri/
¶Nuces calide sunt. Que in ore vesicas faciunt: ꝯgunt. et calefaciunt: ac capitis generant dolorem.
¶Amigdale dulces in calore sūt tpate. Que licet leuitatē gutturis faciāt: graues tñ existunt: diuqꝫ in stō morantur. Verū ipe nō solū opilationē nō faciūt. verūetiā opilationē aperiunt: atqꝫ vrine sedant ardorem: ⁊ cuꝫ çucca comeste sperma augmentant.
¶Fisci calidiores existūt amigdalis: atqꝫ epatis apiūt opilationē. ¶Auellane nucibꝰ minꝰ sūt calē: grauioresqꝫ ipis existunt. Que a scorpiōe pūctis bñficiū pbēt. ¶Maragil cal. sūt: q̄ ⁊ sperma augmētāt. ⁊ renes calefaciūt: ⁊ ea que sūt in circuitu ipарū. ¶Caro hortulana ca. ē. Qꝺ spmatis tribuit augmentū ⁊ repes calefacit: ⁊ ipinguat eos: atqꝫ menstrua prouocat.
¶Fassasa genera ca. sſ. Que ⁊ spma augēt: ⁊ corpꝰ ipiguāt.
¶Pini fructꝰ mltū calefacit corpꝰ. Qui in aliqbꝰ mēbris tremorē patiētibꝰ atqꝫ asmaticis cōfert: spermaqꝫ auget.
¶Killzil ca. sūt que ⁊ spma augēt: ⁊ dolorē faciūt capitis.
¶Grana çelē ca. sūt ⁊ spma augēt. ¶Canapis semē ca. est. Qꝺ dolorē ac fastidiū facit. ¶Sisami semē ca. ē. Qꝺ ⁊ fastidiū facit ⁊ malū in ore generat odorē: stōm qꝫ mollificat: ac ventrē lenit. ¶Papaueris al. semē frigidū ē. Qꝺ gutturi ⁊ pectori bonum existēs somnum auget.
¶Gobora fri. sūt ⁊ sic. q̄ vētrē stringūt ⁊ vomitū abstinēt.
¶Juiube in cal. sunt tpate: ⁊ sunt bone gutturi ⁊ pectori sāguinis qꝫ acuitatē paꝝp extinguūt. ¶Siliq̄ q̄ in terra nascūtur ierosolimitana. tpatū hn̄t calorē ventrēqꝫ strigūt. Que v̊o in alijs nascūtur terris in vētris ꝯstrictiōe fortiores existūt: neqꝫ ē in eis calitas. ¶Lutū comedēdū fri. ē Qꝺ os stomachi robustū faciēs: fastidiū qꝺ post comestionē fit: aufert atqꝫ in ore bonū efficit odorē. Qui aūt ex eo maximā ieiunꝰ comedit q̄ꝫtitatē epis opilationē: atqꝫ sue cōplonis patieſ corruptionē. ¶Lutū lene ca. ē. Qꝺ i epe opilationē generat: atqꝫ splenē ingrossat: ⁊ destruit appetitū ⁊ sordidat stōꝫ. ¶Penidij ca. sūt. Qui guttur ⁊ ventrē ac vesicā leniētes ea q̄ in circuitu renū sunt calefaciūt.
¶Mel ca. ē. citoqꝫ in colam v̇tiſ rubeā: atqꝫ flegma q̄n lābendo destruit. Qꝺ senibꝰ fridā hn̄tibꝰ ꝯplonē ꝯfert. In estate autē: ⁊ q calidā habēt cōplonē malū existit.
¶Zuccarū guttur ⁊ ventrē lenit: neqꝫ calefacit nisi paruꝫ.
¶Teraniabin ca. est: ventrēqꝫ soluit: atqꝫ guttur lenit.
¶De herbis recētibus ⁊ bene redolētibꝰ. Cap. xxi.

Erabrā caliditati attinet. Que qn̄ suꝯ ipam aqua rozata rosata: infrigidat ⁊ sōnum ꝓuocat. ¶Maiorana ca. est ⁊ subtilis. om̄ibꝰ frigidis passionibus que in cerebro fiunt ꝓficiens.
¶Nemē calidum est ⁊ subtile.
¶Rosa fri. ē: capitisqꝫ dolorē ex calitate ꝓueniente remouet: atqꝫ crapulā aufert. Reumatismū tñ ⁊ sternutationē inducit. ¶Viole frigide sūt ac sōnifere. Que capitis dolorem a colore factū sedant. ¶Mirtus fri. ē ⁊ sic. Que debilia mēbra reddit robusta: quādo sup ea epithimatur.
¶Poma citrina cortices hn̄t calidos atqꝫ subtiles. Quorū caro lꝫ sit tpata: ad digeredū tñ ē grossa. Acetū v̊o eoꝝ frigidū ē ⁊ sic. colerāqꝫ repmit ru. Semia āt eoꝝ om̄ibꝰ venenis vtilia existūt. ¶Mādragore poma fri. sūt. Que quidē in capite grauedinē atqꝫ subet efficiūt. Comesta v̊o nauseā ac vōitū iducūt: ⁊ faciūt subet atꝫ forsitā iterficiūt.
¶Neufar fri. ē atqꝫ sōniferū: dolorē qꝫ capitis sedat.
¶Vchuē ē cala. grauedinē faciēs capitis: ⁊ facit subet.
¶Sea flos ca. ē ⁊ sic. Qui nares hn̄tibꝰ opilatas remediuꝫ
¶Geussini ca. ē ⁊ sic. Que opilatiōi ac dolori capitis (ꝓstat. ex frigiditate: vel grossa vētositate accidētibꝰ ꝓficiens cerebrū robustū efficit. ¶Nesrim ca. est ⁊ sic. Que quidem calidā habētibꝰ ꝯplonē capitis velociter affert dolorem

¶Narciseus ca. ē ⁊ subtilis. cerebro qꝫ auxiliū prebet.
¶Felēgemusk calidum est ⁊ subtile tremorisqꝫ cordis: et alguasa remedium prestat.
¶Flos lules frigidus est: atqꝫ cerebruꝫ corroborat: fumūqꝫ reprimit calidum.
¶Keiri calidi sūt ⁊ subtiles: ⁊ citrini ꝓprie hoc habent.
¶Om̄es pterea herbe i quarū odore sentiſ acuitas ⁊ acritas ⁊ stimulatio: vt flos sticados arabici: ⁊ mentastrū calide sūt. Quarū v̊o delicatꝰ ē odor: ex quo aīa sedaſ: vt menufar ⁊ flos salicis: atqꝫ rosa oēs frigide existunt.
¶De spēbꝰ bene redolētibꝰ ⁊ eaꝝ v̇tutibꝰ. Cap. xxij.

Mscus ca. est ⁊ sic. Qui calidis natura capitis dolorē velociter inferēs om̄ibus passionibꝰ q̄ in capite ex frigiditate fiūt valde congruit: nauseeqꝫ bonꝰ existit: atqꝫ appetitu carētibus confert. ¶Ambra cala ē: cerebrū q̄ꝫ atqꝫ cor robusta efficit.
¶Cāphora fri. ē ⁊ hu. atqꝫ subtilis. Que dolori capitis: nec nō oībus eis calidis cōfert egritudinibꝰ. Qꝺ etiā in toto opatur corpe Sed qui eiꝰ odore multum vsus fuerit vigiliarū sentiet detrimentū. Bibentis eā preterea renes ī frigidanſ atqꝫ testiculi: eiusqꝫ spma congelaſ. atqꝫ frigide egritudines in istis procreabunſ locis.
¶Ziloaloes ca. ē ⁊ sic. humidoqꝫ stomacho ac viscositate repleto congruum existit.
¶Zafarā ca. ē ⁊ sic. Qꝺ stomachi incōgruū existēs nauseā capitisqꝫ dolorē ⁊ grauedinē facit: somnūqꝫ ꝓuocat.
¶Sādali fri. sūt ⁊ sic. Qui acutis cōferūt egritudibus qn̄ patiētes eos odorāt: vel cū eis epithimanſ. Totum preterea corpus si cum eis in balneo epithimatum fuerit liberabitur a pruritu.
¶Bunc ca. ē ⁊ sic. Qꝺ stomacho congruū existēs mali sudoris odorem atqꝫ psilotri incidit ⁊ aufert.
¶Machaleb calidi sūt: neruos grossitiē habētes mollificātes: quorū egritudo diuturna fuit ⁊ cronica.
¶Aqua rosata fri. ē ⁊ subtilis. Que dolorē capitis ex caliditate remouēs: crapulā atqꝫ nauseā soluit: multū tñ ea vtētem cito canescere facit. ¶Gariofoli calidi sūt ⁊ sic. stōm qꝫ atqꝫ cor robusta faciūt. ¶Sigia ca. ē: capitis grauitatē faciens: ac dolorē. ¶Blacte biçātie calide sunt. Que in capite grauedinē atqꝫ dolorē creāt. ¶Costus calidus existens ⁊ ⁊ sic opilationē apit ⁊ purgat: carnēqꝫ corrodit superfluam. Qui reumatismū ex frigigitate patiētē si nares cū eo suffumigenſ adiuuat. ¶Ciperi calidi exn̄tes et sic. malo oris odori: atqꝫ hūido stōr viscositate rpleto ꝯgruūt.
¶Vsnē ca. ē ⁊ sic. Que purgat ⁊ apit opilationē: carnēqꝫ corrodit supfluā. Vlr oīm istarū herbaꝝ bonū habētium odorem q̄ꝫplures calide sunt: nisi ille ex qbus sentitur illud qꝺ diximꝰ: sicut sentiſ in aqua rosata ⁊ cāphora: atqꝫ (sandalis.
¶De nominandis liquoribus vnctuositatem habentibus. Cap. xxiij.

Oleum calidū est. In quo autē maior morsꝰ: atqꝫ fortior odor sentiunſ. calidius existit. Ipsū pterea neqꝫ fastidiū vt alia vnctuositatē habētia facit: nec eorū habet grossitudinem.
¶Oleum de nucibus vehemēter calidum atqꝫ dissolutiuum existit. ¶Oleū qꝺ fit de neridē ⁊ cipis calm existēs calefacit renes. ¶Oleū resim calidū ē: neruosqꝫ a viscositate que eis adherendo inuiscatur purgat.
¶Oleum amigdalinuꝫ tēpatum est. Qꝺ pectori atqꝫ pulmoni: nec nō vesice in renibus auxiliuꝫ prestat: fastidium tamen facit tardeqꝫ descendit.
¶Oleum seritinū stomachū laxū facit. Qꝺ si multis diebus bibitū fuerit rragadijs medelā pbebit: ac totius corporis aspitati auxiliabiſ. ¶Oleū raphanimuꝫ calidū est et subtile: atqꝫ dissolutiuū: dolori auris ex frigiditate: vel crossa vētositate medelā tribuēs. ¶Oleū de ben calm est et mollificatiuū. ¶Oleū de lilio calm ē ⁊ subtile: neruos leniēs doloriqꝫ matricis ꝓficiēs. ¶Oleū de narcisco: est sicut illꝺ qꝺ fit de lilio. ¶Oleū violatū frigidū ē ⁊ somni

niferũ. Oleũ de nenufare filr ẽ huic: fortı⁹ tñ opat. ¶ Oleum de femie cucurbite illis duob⁹ filr iudicat. Qđ etiã calori atq; vigilijs cõgruũ exiſtit. ¶ Butirũ oibus vnctuoſitatẽ habẽtib⁹ plus nutrit croſſiuſq; exiſtit. Oleũ roſatũ frigidũ eſt dolori capitis ac reliqs ei⁹ egritudibus ex calore euenıẽtibus: remediũ tribuit. Ad vltimũ vo: oĩa vnctuoſitatẽ habẽtia: eoꝝ ex qbus fiunt ſilitudinẽ retinent. ¶ Oleũ coſtinũ calm ẽ. neruoſq; calefacit: tremuloſis ac paraliticis auxiliũ pbens. Qđ ſtomacho frigido ſi cũ eo epithimet cõfert: atq; ſi empl'is mixtũ fuerit: auxiliabit. ¶ Oleũ mirtinum frigidũ ẽ: capilloſq; efficit robuſtos. ¶ Oleum de keiri calidũ eſt ꝛ ſubtile lenitiuum ꝛ reſolutiuum: ꝛ ꝓprie qđ ex citrino cõficit. ¶ Balſamũ vehemẽter exiſtit calidũ. Qđ ꝛ lapidẽ frangit et peſſariçatum ad impregnãdũ valet. ¶ Oleũ nardinũ calidũ eſt: qđ ſtomachi frigido cum ex eo epithimat congruit. ¶ Oleũ maſticinũ filr emplo'ãmixtũ: atq; ſtomacho frigido ſuppoſitũ vel etiã in emplaſtris poſitũ beneficium preſtat.

¶ De veſtimẽtis. Cap. xxiiij.

Omne veſtimentũ lene ꝛ terſũ: minorẽ corpori affert colorẽ. Qđ ad veſtiendũ eſtate melius exiſtit. Cui ſimile iudicat veſtimentũ qđ cũ texitur rarũ remanet. Qđ aũt piloſũ ẽ: neq; radioſum ꝛ ſpiſſum inuenit: corpus magis calefacit: quo in hyeme eſt vtendũ: lineũ vero oibus veſtimẽtis frigidius corpori exiſtit: eiq; min⁹ adheret: vñ ꝛ minus calefacẽ iudicat. Ueſtimẽtũ aũt de coto factũ lineo calidı⁹ ẽ atq; corpi magis adheret. Sed veſtimentũ de ſeta factũ: lineo calidı⁹ eſt. de coto vero facto frigidius exiſtit: carnẽ q; auget. Oẽ preterea veſtimẽtũ aſpitatẽ habẽs: carnem macreſcere ac durã ſentire facit. Qđ aũt huic contrariũ exiſtit: cõtraria opatur. Ueſtimẽta itidẽ de lana vel pilis facta calida ſũt et aſpa corpus debilitãtia ꝛ ꝓpꝛie in eſtate. Que autẽ de pilis cameloꝝ vel caprarũ fiũt calidiſſima ſũt corporiq; multũ adherẽtia ac vehemẽter calefaciẽtia. Gaſdia itaq; tñ calefacit: quãtũ veſtimẽta de lana vel pilis texta: licet neq; exaſpet: neq; carnibus noceat. Pellis q; a ſinceboibus pellbus pilos habẽtibus minus cal'a exiſtit. Uulpina aũt oibus eſt calidior: que calidã habẽtibus cõplexionẽ nullo mõ cõfert. Poſtq; ſiberis pellis i caliditate ſcđa exiſtit. ¶ Phanee autẽ ꝛ kbabalzun atq; aguaſil: tpate calefaciunt leueſq; exiſtũt: corpora tpataq; habẽtibus conferũt. Alie vo pelles atq; pili quoꝝ nõ fecimus mentionẽ: cũ in q̃titate ſint ſuperflua: nullis niſi corpora habentibus croſſa ꝛ aſpera conferunt.

¶ De ventis ꝛ aere. Cap. xxv.

Uentus a polo veniẽs ſeptẽtrionali: a pte vicꝫ minoris vrſe ac maioris: frigidus eſt ꝛ ſiccus. Qui corpa efficiẽs dura reddit robuſta: ſẽſuſq; atq; caput leuia facit. Jpe etiã omnibus vẽtis melior exiſtens putrefactionẽ plus remouet tuſſim tñ facit. Egritudies q; q in pulmone ac gutture fiũt: nec nõ reumatiſmũ ſiue corizã adducit. Uentrẽ inſup ſtringit. ſꝫ vrinã ꝓuocat. ¶ Uentus aũt a polo veniẽs meridiano a pte ſuhel: corpora diſſoluit ſenſus turbat: atq; dolorẽ capitis ꝛ oculoꝝ egritudinẽ facit. epilepſiã q; ante conſueta tẽpora accelerare facit: febres itidẽ parit ꝓpter ſuã putredinem. Gutturi tamẽ ꝛ pectori ꝛ pulmoni exaſpationẽ non attribuit. Eſt etiã plus oibus ventis egritudinẽ inferre paratus. ꝛ q̃maxime ſi in eſtate flauerit vl' in fine veris. Uentus autẽ q ab extremitate ortus vernalis vſq; ad extremitatẽ ortus hyemalis pflat atq; ille q ab extremitate occaſus vernalis: vſq; ad extremitatẽ occaſus hyemalis venit in caliditate ꝛ frigiditate oĩno tempati exiſtũt. Qui autem ab oriente ad nos tendit melior ẽ. Sed q ab occidẽte deterior: et croſſus magis exiſtit.

¶ Aer pterea oibus melior clarus ẽ ꝛ ſubtilis: in q̃ neq; mlti exiſtũt vapores: neq; qetus neq; ꝓuocat⁹ inuenit: ſꝫ vẽti veniẽtes ad eũ cõmouẽt ipm: atq; cũ attrahit: delicatus ſentitur: q velociter poſt ſolis occaſũ infrigidat. Aer vo oĩa que diximꝰ habẽs cõtraria oibus deterior iudicat. Qui aũt ori ſtomachi atq; cordi q̃ſi cõpreſſionẽ inferre ſẽtit: atq; ex multa ſua caliditate ꝛ croſſitie anhelitũ ſuum retinet. Atq; ille in q̃ multi ſequũtur vapores croſſi pro vicinitate lacũarũ ꝛ ſtagnoꝝ in qbus aque inueniũt ſtantes: vel in quibus fetores ex rebus putridis vel cadaueribus exiſtunt: aut in qbus eſt calor vehemẽter ardens: vel qui cõſtrictus a vẽtis nõ mouetur: oẽs iſti generalr peſtilentiales exiſtunt. Aer qdẽ ꝓfocatus in locis q̃ inter multas ſita ſũt fauces: inuenit: vel quẽ mõtes altiſſimi ꝛ lacune circũdant: ad quas multi nõ veniunt venti.

¶ De ciuitatibus. Cap. xxvj.

Sciendum eſt q maior mutatio i ciuitatibus eſt a pte ſuaꝝ latitudinũ. Ciuitates eni q̃ ſũt ſeptẽtrionales: frigidiores exiſtunt. Meridionales vo exiſtentes: calidiores ſũt: frigide autẽ ciuitates: ſaniores ſũt. Unde q in eis morant: corpore maiores ſũt ꝛ fortiores: atq; melius digerẽtes: et colore pulchriores: ac leuiora habẽt corpa. Calide autẽ his omnibus ꝯtrarie ſũt. Ciuitates itidẽ quas ſeptẽtrionales cooperiũt mõtes: q̃obrẽ ſeptẽtrionales vẽti ad eas min⁹ veniũt: vtilitates q̃s ſeptẽtrionales eis vẽti erant pbituri ãmittunt. Quapropter ſi cũ hoc meridionales vẽ ad eas trãſeunt. fit eoꝝ cõplexio calida ꝛ humida: ſꝫ citatũ ſeptẽtrionaliũ cõplexio frigida exiſtit ꝛ ſic. paucas febres atq; paucas efficiẽs putrefactiões. Ciuitates aũt meliores ſũt et tpatiores: q̃ cũ ab oriente ſũt diſcoopte: ab occidente cooperte inueniũtur. Quib⁹ cõtrarie deteriores iudicant. Ciuitates pterea q̃ a pte ſeptẽtrionalis habẽt mare: ſeptẽtrionales ſũt. Que vo a ſeptẽtriõis pte habẽt mõtes: ꝛ a meridionali ſũt diſcoopte: meridionales dicũtur. Ciuitates itidẽ quas vndiq; mõtes circũdant. q̃. ſ. in pdictis exiſtunt faucibus egritdinũ oculorum valde generatiue exiſtunt. Ciuitatũ autẽ in alto ſitarũ q̃ a multis pflant ventis; aer bene redolens ac ſubtilis exiſtit. Ille ſimulr ciuitates in quibus aquarũ multitudo ac mlte inueniunt arbores: humidiores ſũt: in qbus oculoꝝ egritudines ſepius generari ſolent. Ciuitates aũt in plano ſite: q̃ q̃ſi a baſe: vl' a pdictis nude exiſtunt: in qbus aquarũ eſt paucitas: ſicce ſũt. Que ſi ſup lapidẽ ſint ſite ſicciores iudicant. Ciuitates ſilr quaꝝ lutũ rubeũ habet colorẽ: inter huiditatẽ et ſic. mediocres exiſtũt. Quarũ autẽ lutũ nigrũ ꝛ cenoſũ exiſtit atq; inſuauẽ habet odorẽ male ſũt ac putride. Terra pterea paludeſtri q̃ cũ aere exiſtit cal'o: deterior ẽ. Que quãdo eſt frigida: minorẽ habet malitiã.

¶ Ad vltimũ vo ciuitas calida: colorẽ atq; corp⁹ citrinitate afficit vel nigredine. Que carniũ ꝛ ſanguinis minorationẽ faciẽs corpus debilitat atq; vtutẽ diſſoluit. Frigida autẽ exiſtẽs ciuitas: huic oĩno cõtraria exiſtit: humiditati q; attinẽs citas: capillos longos ꝛ corp⁹ lene ac pingue: neruoſq; efficit laxos. Sicca vo exñs citas huic reddit cõ

¶ De virtutib⁹ electoꝝ ad comedendũ ſuauiũ q̃ de citraria. fructibus ꝛ floribus fiunt ꝛ vocantur arabice miramba hat. Cap. xxvij.

Zucharum roſatũ ſtomacho humorib⁹ repleto ſi a ieiunis ſumatur et bene maſticet: cõfert qñ poſt ipm aq̃ bibitur ca. Qđ hi q calorẽ patiũtur ꝛ ardorẽ nullo mõ comedere debẽt: ꝛ maxie ſi eſtas fuerit. Calefacit eni ꝛ ſitim affert. Q ſi ipm ꝓpter illud qđ diximꝰ comedere neceſſe fuerit: cũ ſirupo acetoſo de çucharo facto accipiat.

¶ Zucharũ vio. guttur lenit ꝛ tuſſim mitigat faciléq; reddit ſcreatũ: atq; ventrẽ lenit. Stomachũ tñ diſſoluit ꝛ appetitũ deſtruit. ¶ Elemẽtũ de mirobalanis indis cum çucharo: ſtomachũ corroborat ꝛ ꝓpat. A q̃ humoꝝ ſupfluitates ex cibo pterito remanẽtes expmẽdo educit. Quo ſi quis ſepe vtat colorẽ acqrit bonũ: ac canicies tardabit. Triſaria tamẽ minor in iſtis actiõibus fortior exiſtit: licet

sperma minuat.
¶ Zinziber cōditū cū melle vehemēter calidū ē. Qd̄ stōm atq; epar calefaciēdo: cibi adiuuat digestionē: virgā q; erigere facit. ¶ Secacul conditū fastidiū faciēs appetitū destruit: sperma tñ vehementer augmētat quando eo aliquis sepe vsus fuerit.
¶ Piper nigrū conditū ⁊ longum: zinziberi cōdito vicinū existit. Alia vo electaria cā delitiarū tm̄mō comedūtur.
¶ De virtutibus specierū qbus omni hora multū est vtendum: qd̄ ſm litterarū arabicarū ordinē dispositū est. Cuius eni speciei nomē incipit ab. A. in capitulo de. A. inuenitur: sitr q; in alijs sit litteris. Cap. de. A. xxviij.

a Sarum calidū est ⁊ siccū. Qd̄ in epe opilationē habētib⁹ cōfert: ⁊ vrinā ꝓuocat: atq; yposarcā patiētibus auxiliū confert.
¶ Squinantū calidū est ⁊ siccū: duro apati stomachi vel epis beneficiū p̄stās: qn̄ ex eo fit emplastrū desup.
¶ Usnee parū existit calidum. Qd̄ vomitum abstinendo stomachum efficit rigidum.
¶ Antimonium frigidum est ⁊ siccū. Qd̄ oculū efficiēs robustū: ipi⁹ custodit sanitatē: suppositū q; mēstrua ꝯstrigit.
¶ Abel calidum est ⁊ siccum menstrua vehementer prouocat atq; abortire facit.
¶ Acatia est frigida ⁊ sic. Que sanguis arcet fluxū: atq; lōgaonē exeuntē reducit interius. Uentrē q; stringit.
¶ Sarcocolla in oculis patiētibus lippitudinē cōfert. plagis etiā recentibus remediū prebet.
¶ Epithimum calidum existens: colerā expellit nigram ac timorem timuit.
¶ Berberis frigidū ē. Qd̄ ⁊ ventrē stringit ⁊ sitim aufert. stomacho q; ac epi ardorē patiētib⁹ remediū affert.
¶ Emblici frigidi sūt ⁊ sicci. Qui ⁊ stomachum faciūt robustum: ⁊ capillorum corroborant radices.
¶ Azedarach calida est ⁊ sicca. Hec opilationibus que sūt in capite cōgrua existens: capillos prolongat: fructus tamen eius valde existit stomacho nociuus: qui etiā quandoq; perniciosus inuenitur.
¶ Urtica calida ē: que coeundi stimulās voluntatē de pectore viscosum expellit flegma: ventremq; mouet.
¶ Coagulū oīe calidū ē. Qd̄ ⁊ vētrē vehementer constringit atq; sanguinem fluere non ꝑmittit.
¶ Squilla calida est ⁊ acuta. Hec antē epilepsie ac tumori splenis: necnō eius magnitudini atq; viperarū morsib⁹ et disnie vetuste auxilium tribuit.
¶ Absinthiū ca. ē ⁊ sic. Qd̄ stomachū reddēs robustū: epis aperit opilationē: atq; febribus longi tp̄is auxiliat᷑.
¶ Sticados cali. ē: colerāq; nigrā ⁊ flegma expellit: epilepsie quoq; ac melancolce beneficiū prebet cū multotiens bibitur vt ventris faciat purgationem.
¶ Mellilotum calidum existens: dura apostemata in artubus vel in interioribus nata mollificat.
¶ Anisum calidū ē. Qd̄ vētositatis dissolutiuū existēs epis apit opilationē coeundi p̄terea volūtatem stimulat.
¶ Amoniacum calidum existens: dura mollificat apostemata: scroffulasq; dissoluit.
¶ De. B. balsami. Cap. xxix.

b Alsami semen atq; lignū viperarū ac scorpionum morsibus: necnon matricis dolori congrua existunt.
¶ Anacardi calidissimi sunt: frigidis egritudinibus ⁊ obliuioni auxilium ferentes. Sanguinis tamen generant adustionem: ac fortassis ad amentiam perducunt.
¶ Baurach calidus est ⁊ siccus. Qui vomitus ꝓuocatiu⁹ existens: ventrē cum supponitur mollem reddit.
¶ Corallus fri. ē. Qui bene trit⁹ ac potui dat⁹: emoptoicis auxiliat᷑. Oculū p̄terea corroborat atq; lachrymas stringit.
¶ Bedeguart caliditati attinet: ac febribus longi temporis remedium affert.
¶ Ebus vel ebul calidus ē. Qui dura apata mollificando resoluit: ⁊ faciei suppositus: pānū ei⁹ aufert: Cuius vnctuositas: crossitudini in mēbro post sui rectificationem remanenti confert: chordasq; siccas: molles efficit: neruos preterea calefacit: stomacho tñ malus exn̄s nauseā facit atq; ventrem laxat.
¶ Faugēlzest calidus est ⁊ siccus. Qui cū tumori epatis ꝑficiat: virgam tamen erigere non permittit.
¶ Oēs iusquiami spēs inebriant ⁊ stuporē faciunt: deterius autē oībus nigrū iudicat᷑: quia interficit. Jusquiamū autem tritum: atq; apostematibus in quibus vehemens pulsus est superpositum destruit sensum.
¶ Psilium frigidum est. Qd̄ si cum iulep bibitum fuerit: febrem extinguit acutam: ardoremq; sedat: pectus q; leuit: atq; intestinis vulnera habentibus sanguinolentas assatum et bibitum auxiliatur. Si autem cū aceto mixtū moueatur donec coaguletur: atq; artubus calida patientibus apostemata supponatur: dolorem sedat.
¶ Been rubeū calidū ē: ⁊ coeundi incitat desiderium.
¶ Capillus veneris calidus est. Qui si adustus fuerit: ⁊ loca capillis denudata ex eo fuerint inūcta: capillos nasci facit: ⁊ scroffulas dissoluit. pulmonē q; a crossis humoribus quibus est imbibitus mundat.
¶ Bulbus est cepe qd̄ comedit᷑. Qui coeūdi p̄terea stimulat desiderium: atq; faciei suppositus: eius delet pannū.
¶ Satrion calidus est. Qui et spermatis augmentatiuus existit ⁊ podagre confert.
¶ Polipodium calidum existēs: coleram expellit nigrā: colicamq; dissoluit.
¶ Berongi flegma atq; ascarides expellit.
¶ Bellirici in sua natura emblicoꝝ vicinantur nature.
¶ De Cain. Cap. xxx.

c Astoreuz calidū exn̄s neruos calefacit: ac mēstrua ꝓuocat tumorēq; dissoluit. ¶ Gilbeuce calidū ē. Qd̄ vehemēter vomere faciens: confert paliticis si cum eo vomere cogant᷑. Cuius actio operatiōi elli vicina existit: de quo nō est dandū nisi pondus dragme vnius: fortasse enim ex multo vomitu qui fit ex eo prouenit mors.
¶ Nux methe facit stuporē. Que quandoq; ꝑniciosa existens inebriat ⁊ nauseam ac vomitum infert.
¶ Nux muscata calida ē ⁊ sicca. Que ventrē stringens. stomacho atq; epati frigidis confert.
¶ Gentiana calida existēs: puncture scorpionis: ac epi frigido: splenis q; opilatiōi atq; tumori ꝯgrua existit.
¶ Opoponax calidissimū ē. Qd̄ cū vehemēter vētositatis sit dissolutiuū: his qbus crossa accidit vētositas ꝯfert. doloriq; matricis ex frigiditate auxiliatur.
¶ Jadac calida ē. Que licet capiti generet dolorē: febrib⁹ tamē longi tp̄is atq; ydropisi: necnō ycterície: atq; puncture scorpionis remediū affert.
¶ Gipsū frigidū est ⁊ sic. Qd̄ sanguinē cū albumie oui mixtum: atq; loco suppositū retinet. Jp̄m aūt nullo mō bibendum ē. Bibitū eni forsitan ꝑniciem affert.
¶ Balaustie frigide sunt ⁊ sicce. Que ⁊ ventrē stringunt. ac sanguinē fluere non ꝑmittunt.
¶ De del. Cap. xxxi.

d Arsesahan calīm ē ⁊ pōticū. Qd̄ vesicis oris si cū eo fiat gargarismus: vel eius apoçimate eos abluat: vtile est. minctus p̄terea difficultati: atq; neruorū mollicie ꝓficit: fetori q; nariū si liciniū in ei⁹ apoçimate intinctū naribus immissū fuerit auxiliatur.
¶ Dulb folia ⁊ nuces frigida sūt ⁊ sicca. Que trita ⁊ aceto mixta: atq; ꝓ emplastro loco igne adusto supposita remediū afferunt. Cuius cortex cū aceto coctus dolori dentiū confert: si eo os abluatur.
¶ Uiscus cali. ē ⁊ sic. Qui vētositatē dissoluit atq; apata.
¶ Saiem fri. ē: vētrē q; stringit: plagasq; recētes ꝯiungit.
¶ Uatiramech ca. ē: q̄ crosse ꝯferēs vētositati dolori matri

cis ex frigiditate tremoriq3 cordis cuz frigiditate: ac pun
ctur e scorpionis: auxilium prebet.
¶ Oleander calida ẽ: scabiei atq3 pruritiui cõfert asinos z
animalia ac hoies comesta interficiẽs. Antiqs tñ doloribꝰ
et vetustis genuũ z renũ remediũ affert: si ex ea fiat ẽplz.
¶ Oeiudar vehemẽter est calidũ. Qd frigidis egritudini
bus cerebri z neruorũ ꝯferẽs: stomacho ac epati frigidis
bonũ existit. Cuius est ꝓprietas appoplexie atq3 parali
si remedium prebere.
¶ Fex vini calida exñs: dura dissoluit apostemata.
¶ Fex aceti nõ calefacit: immo apostematũ calorem super
ipsa epithimata reprimit. ¶ De he. Cap. xxxij.

m **Irabolani** citrini colerã rubeã ex corpe educũt. Nigri vo stomachuz ꝑparando corroborãt emoroidisq3 ꝯferunt.
¶ Ylboe calida est z sicca atq3 subtilis stomacho z epati au
xilium prebens.
¶ Ypericon calida est z subtilis. Que z opilationis est api
tiua: z dolori coxarum confert.
¶ Ypoqstidos que herba vocaẽ yrcina: frigida ẽ z pontica.
Qua vtuntur vbi necessaria est retentio z stipticitas.
¶ De gau. Cap. xxxiij.

a **Lorus** calidus est z siccus. Qui crosse ventositati: ac spleni duro: necnon graue dini lingue confert.
¶ Guasima calida est: z pontica: cum qua capillorum fit
tinctura. De çe. Cap. xxxiiij.

ȝ **Inziber** calidũ est z humidũ. Qd z cibum digerit: z ventrẽ mouet: stomacho q̃3 atq3 epati frigidis cõfert. Obscuritati itidẽ ocu
lo ex humiditate in oculis positũ vel comestũ auxiliaẽ.
¶ Oñes aristologie species calide sũt: opilationẽ aperiẽ
tes: z scorpionis puncture conferentes. Que z menstrua
prouocant: z abortire faciunt.
¶ Ysopus que vegetaẽ calida est z sicca. Que vt origanum
valens: pectus a pulmone purgat. Asmati preterea atq3
vetuste tussi z antique confert. Flegma itidem z vermes
e corpore educit.
¶ Ysopus autẽ humida que z cerotes dicitur: que ex lane
sordibus fit: dura maturat z mollificat apostemata: z pro
prie ea que in vesica fiunt z matrice.
¶ Zurũbet calida ẽ z sicca. Que vẽtositatẽ dissoluẽs: vene
nosorũ anialium: morsibꝰ valde ꝓficit: atq3 impinguat.
¶ Argentum viuum quando extinguitur: ardens est. Qd
scabiei z pediculis auxilium affert.
¶ Açegi calidũ existens z siccũ scabiem ex humiditate de
siccat: atq3 sahafati ex humiditate faciam emendat: sãgui
nemq3 ex naribus fluentem naribus insuflatuz: z sangui
nis fluxum ex percussione: suppositũ stringit.
¶ Arsenici oẽs species calide sunt: z incendentes cõferũt
scabiei: z putredini: z sahafati humide. Herpeti preterea
estiomeno atq3 pediculis remediuz aufert: asmati ꝑterea
si cum eo suffumigatio vel epithima fiat. cõfert. Maculã
insuper que ex sanguine mortuo accidit propter percus
sionem remouet.
¶ Spuma maris plures habet species. Que omnes cali
de existẽs z sicce: scabiei z morphee atq3 alopitie auxiliaẽ.
¶ Vitri proprietas est: lapidem qui in vesica generaẽ frã
gere: furfures preterea aufert. si cum eo caput lauetur.
¶ Zarnab calidũ existens z siccũ: stomacho atq3 epati fri
gidis confert: ventremq3 stringit.
¶ Ziniar calidum est z corrodit carnẽ. De ha. Cap. xxxv

a **Pomum** calidum est z siccũ. Qd opilationi epatis ex frigiditate proficiens: doloẽe aufert matricis. In capite tamen gra
uedinem: et dolorem atq3 scotomiam generat.
¶ Alchãma: pustulas que sũt in ore z adustioni ignis re
medium affert.
¶ Litium inter caliditatem z frigiditatem temperatũ exi
stens: calidis oculorum apostematibus confert: si cũ eo
epithimẽtur. Quod mollibus atq3 solutis apostematibꝰ
confert: et pannum faciei epithimatum: necnon in guttu
re transglutiendi duritiem gargariçatum aufert: orisq3
pustulis auxiliatur.
¶ Horf calidissimũ existens: stomachum z epar calefacit.
ventrem mollificat: ac vẽtres e ventre educit. coeundi ꝑ
terea stimulat desiderium: z pulmonẽ mũdat. Asmati q
q3 z crossitiei splenis prodest abosum itidem facit.
¶ Masse calida est. Que in oculo posita vl' comesta: visꝰ de
bilitati cõfert: asmatiq3 prodest: atq3 vermes expellens
facit aborsũ. Ad digerendũ insup cibũ adiutorũ prebet.
¶ Harmel calidũ existẽs: inebriat dolorẽ capitis facit: vo
mitumq3 commouet: vrinã quoq3 z menstrua prouocat.
¶ Hasech frigida est. Cuius opoçima bibitum lapidez frã
git z sperma auget: atq3 vrine soluit constrictionẽ. ¶ Ha
benil flegma expellit: morphee albe atq3 albaras auxili
atur. Conturbationem tamen z nauseam facit. ¶ Collo
quintida calida existens z sicca crossum expellit flegma:
ac caput mũdat: z neruorũ dolori atq3 sciatice passioni:
nec non podagre frigide: et elefancie beneficium parat.
¶ Ferri squama: stomachum corroborat: z emorroydarũ
stringit sanguinem. ¶ Aqua vero in qua ferruz extingui
tur coeundi stimulat desiderium: crossoq3 cõfert spleni.
¶ Semperuiua frigida est. Que calidis apostematibus ac
adustioni ignis: et oculorum egritudini: epithimata cõ
grua existit.
¶ De ta. Cap. xxxvj.

t **Amariscus** frigida est z sicca: ex cuiꝰ folijs ẽplastrũ sup molle apostema positũ auxiliaẽ. Eius aũt apoçima in ore ten
tũ: dolorem dentiũ sedat. Uinũ preterea in quo folia eius
cocta fuerint bibitum splenem subtiliat.
¶ Idem q3 facit vinũ vel sirupus acetosus cũ puo sciphio
ex eiꝰ radice facto si diu bibaẽ. ¶ Thubab est frigida apo
stematibꝰ calis cũ exe aemplastrũ desup poniẽ: cõferens.
¶ Tarathit frigida ẽ z sicca. Que z ventrẽ stringit: z sãgui
nem exire ꝓhibet. ¶ Spodiũ frigidũ est z siccũ. Qd febri
bus acutis: ac siti z nimio ventris fluxui: z vomitui con
fert pustulis quoq3 q̃ in ore z lingua nascuntur: atq3 tre
mori cordis auxiliatur. ¶ Terra sigillata: z armena vtre
q3 sanguinem spuentibus atq3 emorroydas patientibꝰ
nuc omni loco ex quo sanguis fluit congruunt.
¶ Alia vero terra que a quibusdam consuete comeditur:
in epate creat opilationẽ: z cõplexionem destruit: z preci
pue eorũ qui ad hoc pati sũt: os tñ stomachi rigidũ red
dit fastidiũ ex cibis fastidiosis fcm: atq3 nauseã remouẽs.
¶ Talisafar calida est z sicca. Que fluxum ventris: atq3 vl
cera intestinorum z emorroydas remouet.
¶ De ge Cap. xxxvij.

m **Andragora** frigida est faciẽs stuporẽ. Que si in vino mittaẽ: valde inebriat. Medicinis autem ammixta dolorem
aufert de qua si maxima bibatur q̃titas pniciem inducit
¶ Titimalli multe sunt species: que omnes calide existen
tes: adurunt ac soluunt ventrem et nauseam efficiũt. Cor
pus quoq3 vlcerant.
¶ Gẽbut frigidum est z siccum: fluxum' prohibens vẽtris
succusq3 eius bibitus icterice medetur.
¶ De lr. Cap. xxxviij.

v **Itis** de qua fit vinum folia vel preputia trita: et more emplastri sup calida apostemata posita: atq3 dolenti capiti: beneficium prebet. Suc
cus preterea ipsorum: si bibatur ventrẽ ac vomitum stri
git. Gummi autem eius lapidem frangit: et scabiem re
mouet. ¶ Thus calidum existens z siccum carnem i vul
neribus creat: ventrem quoq3 ac vomitum arcet: et intel
lectum acuit: de quo tamen si multa sumatur q̃titas: adu
rit sanguinem z efficit alguesegues: tremori itidem cor

dis auxiliatur. ¶ Ramepitheos calidus est: cõstructioni vrine: atqz hicteritie: et sciatice passioni ↄferens. ¶ Condi si calidũ est. qḋ vehemẽter vomitũ ac vẽtris solutionẽ prouocat: sternutationẽqz commouet. ¶ Karmesich frigidũ est et siccũ: qḋ et ventrẽ retinet et fluentem sistit sanguinem dẽtibus ꝑterea qui frangi incipiũt atqz moueri auxiliatur.
¶ Charabe frigidũ existens et siccũ: menstruorum superfluitati atqz emorroydis et emoptoicis necnon dissintericis: ac cordis tremori remedium confert.
¶ Kesile calidi sunt et sicci. Qui cũ corpus ĩpinguent: stomacho boni existunt.
¶ Keste calidũ est: corpusqz ĩpinguat: ac stomacho ↄfert.
¶ Cubebe calidũ est opilatiões aperiẽs. Qḋ et vritides poros mũdat: et guttur mũdificat ventrẽqz stringit.
¶ Sulphur calidũ est. Qḋ adustionẽ faciẽs: scabiei ↄfert: si cũ eo fiat iunctio: atqz asmati si bibatur auxiliũ prebet.
¶ Camedreos calidus est. Qui cũ opilationẽ aperiat: splenis grossitiem atqz hicteritiam remouet.
¶ Dragagãtũ guttur lenit atqz pulmonẽ: tussi qz ↄfert.
¶ Kebilzegi calidũ exñs adurit ac sitim facit scabiemqz remouet: si ex eo inunctio fiat.
¶ Kildaru calidum est et expellit ascar des.
¶ De lem. Caplm. xxxix.

a **Migdale** amare calide sunt. Que epatis aperiẽtes opilationẽ: asmati atqz lapidi qui in renibus et vesica: est conferunt.
¶ Plantago frida est: ↄgrua exñs apatibus calidis et adustioni ignis: qñ more emplastri supponitur: dolori qz auris auxiliatur si ex caliditate fuerit. Cuius semen vlceribus cõfert intestinorum.
¶ Dragontea calida est. que opilationẽ aperiẽs: desideriũ stimulat coeũdi: atqz antiq asmati beneficiũ prebet.
¶ Lacca calida est: calori epatis: atqz ydropicis ꝓficiens.
¶ Lingua auis spermati augmentum tribuit: ac cordis remouet tremorem.
¶ Buglosa melancolicis est bona: tremori cordis atqz veficis oris conferens.
¶ Larghia calidũ est: atqz adurens. que et ventrem soluit et vomitum facit.
¶ De mum: Caplm xl.

m **Ucalidum** exñs: vrine ↄgruit constrictioni: si bibatur vel super femur more emplastri ponatur.
¶ Mastix calidũ exñs stõm et epar corroborat.
¶ Bdelliũ iudaicũ calidũ exñs. Qḋ dura dissoluẽs apata emorroydis vtile iudicatur: bdellium tñ de mecha. frigidũ est et siccum: ventremqz stringit.
¶ Mumia emoptoicis bona exñs: rupturã vel fracturam velociter restaurat. Dolorẽ ꝑterea gutturis ac dissolutionis: et cõcussionis: et plagarũ sedat. Illi aũt q dixerũt qꝫ perfecte emendat: mẽtiti sunt dolori insup ex friditate naribus cum oleo sambuccino insufflata auxiliatur.
¶ Meizabara calida est. que ventrem soluens podagre: ac coxarum: et costarum dolori confert.
¶ Mirrha calida est. que tussi antiq congrua exñs: vocem efficit claram. Scotomiam tñ inducit: dormire preterea faciẽs menstrua ꝓuocat: ac puncturis scorpionũ bibita beneficium prebet.
¶ Memithe frigidũ existens: apostematibus calidis: more emplastri suppositum confert.
¶ Meubedhena: calide sunt ventrẽqz soluunt atqz vomitum ꝓuocant vehemẽter: podagre quoqz ↄferunt.
¶ Marchasitha calida existens: oculum facit rigidum: et abradit fortiter.
¶ Fuligo si de ea fiat epithima: ignis adustioni confert.
¶ Stafisagria calida est et adurẽs. que et pediculos iterficit. ac scabiẽ remouet: de q parua accepta qͣntitas: vomitũ prouocat. Ipsam tñ dare timorosum ẽ. forassis. n. pniciẽ iferret
¶ Celidonia calida ẽ. qͣ albedini oclorum ↄgruit: visũqz acuit.
¶ Mugath bona existit si ex ea emplastrũ super dissoluta membra fiat.
¶ Meçerion calida est. que et bona est et multũ acuta. Et licet aquã citrinã vehemẽter expellat: epati tñ nocet.
¶ Merdasengi frigidũ est et siccũ. qḋ excoriationibus: atqz fetori sudoris ↄferi: carniqz augmẽtũ tribuit. ¶ In emplastris ꝑterea ponitur. ¶ Oia fellis genera calida existunt: oculorumqz auferunt tenebrositatem.
¶ Mescathramesir calidũ existens ꝓuocat menstrua.
¶ De non. Caplm. xlj.

Ilcalidum existens et ponticũ: desiccat apostemata mollia.
¶ Ameos calidũ est et siccũ: stomachũ calefaciẽs et epar: lapidẽqz frãgit: atqz vrinã ꝓuocat.
¶ Nitrum calidũ est: abradens: et mundans.
¶ Calx calida existens: adurit atqz supfluã corrodit carnem fluxum preterea stringit sanguinis. que cum lauatur adustioni ignis confert.
¶ Salamoniacus calidus est. q vuule cadẽti: ac dolori gutturis q nõ pmittit trãsglutire: et albedi oclorum auxiliũ pbet
¶ Neheremish calida est: stomacho et epati frigidis remedium tribuens.
¶ Naphara calida est. que asmati atqz ventositatibus congrua existens: vermes paruos ano supposita interficit.
¶ De sim. Caplm. xlij.

f **Pica indica** calida est. Que stomacho ac epati frigidis auxiliatur vrinam etiam prouocat.
¶ Piperi calidi sunt et sicci. qui stõm ac epar calefacientes frangunt lapidẽ: et putrefactioni: ac malo dolori: q in naribus atqz in ore sunt: beneficiũ tribuũt.
¶ Salegha calida ẽ. exñs et sicca acuit visum et vrinã ꝓuocat.
¶ Foliũ calidũ est: et vrinã ꝓuocat: tremori qz cordis atqz fetori auxiliatur.
¶ Sãdoros sangninẽ vomẽtibus: atqz emorroydis cõfert.
¶ Sel calida est dolori neruorum ac ventositati conferens.
¶ Cipressi nuces et folia calida existũt et pontica. que rupture inguinis auxiliũ prebẽt: si ex eis emplastrũ fiat.
¶ Sumach frigidũ existens et siccum: ventrem stringit ac stomachum preparat.
¶ Sidere frigida est et sicca: ventrem stringens.
¶ Cancri caro ptisicis auxiliatur: ac sperma augmentat.
¶ Hermodactili podagre cõferunt: sperma qz augent.
¶ Scedurã vel scedeguarã frigidus existens et siccus: retinet saguinẽ: ac capillos ne cadant ↄfirmat.
¶ Subedigi dentium concauitates radendo abstergit.
¶ Secãcur calidus est: coeundi stimulans desiderium qḋ eius renes proprie operãtur.
¶ Liquiritia gutturi ↄfert ac pulmõi: supflua in eis exñtia expellẽdo. Sitim ꝑterea atqz vrine ardorem aufert.
¶ Seuesten guttur et pectus lenit.
¶ Siseleos calidus exñs: asmati et retẽtioni vrine: atqz inflationi ventris confert: partũqz accelerare facit.
¶ Selzebinegi calidũ est. qḋ crosse vẽtositati ac colice: nec nõ epilepsie: ac paralisi ↄferens: oculorum tenebrositatem aufert: et scorpionũ pũcturis auxiliatur.
¶ Saculusuudurion calida est spleniqz crosso: ac strãguirie: et lapidi remedium affert.
¶ Scamonea colerã rubeã vehemẽter expellit: stomacho atqz intestinis et epati nocumentũ parans.
¶ De ham. Caplm. xliij.

h **Arar est** arbor cuius fructus calidus existẽs ꝓuocat vrinã ac stomacho cõfert.
¶ Asarai frida est: calidis apatibus: et ardori stomachi beneficiũ tribuẽs: qñ mori empastri supponitur.
¶ Haelchalunibit: calidum existens: fissuris et plagis congruit.
¶ Piretrum calidum existens: dolori dentium atqz pustulis oris congruum existit.

¶Solatrum frigidum est: ardenti epati remediũ tribuẽs.
¶Curcuma calida est. Que cum sit abradens: visum acuit atq3 albulam delet.
¶Juiube in calore sunt tẽperate que ⁊ guttur leniũt: ⁊ sanguinẽ licet parum clarificant: graues tñ sunt ⁊ fastidium facientes: tardeq3 descendunt.
¶De fe. Capitulum. xliiij.
f **Fa calida** existens: prouocat vrinam.
¶Felenge est calidũ ⁊ siccum.
¶Fel calidum est dolori neruoꝝ ꝓficiens.
¶Fesire calida est. Que cũ sit detergens ⁊ abradens: pannum ⁊ lentigines magnas delet.
¶Fesarastin vel fesiresin brionie similis est menstrua ⁊ vrinã ꝓuocans: atq3 epilepsie proficiens.
¶Argentum frigidum est: cordisq3 proficit tremori.
¶Fuifeleminie calida sunt: colice atq3 ventositati congruentia.
¶Fausel frigidum est. Qđ apostematibus calidis epithimatum bene facit.
¶Euforbium vehementer est calidum. Qđ ⁊ aquam expellit fortiter: atq3 paralisi3: ⁊ filibus egritudinibus confert. Jn oculis vero positum initianti aque cataractarum auxiliatur.
¶Felucaharagi: capillos facit rigidos.
¶Marubium calidum est: disnie proficiens: ⁊ diffcultati anhelitus: atq3 icteritie.
¶Mentastrum calidu3 est ⁊ siccũ. Qđ ⁊ veteri asmati: atq3 difficultati mictus auxiliũ prebet.
¶Peonia pueris epilepsiam patientibꝰ ꝯfert: si sup eos appensa fuerint vel ex ea suffumigentur.
¶Rubea calida existens: vrinã atq3 menstrua ꝓuocat.
¶Morphee itidẽ albe atq3 albaras epithimata confert.
¶De sath. Capitulum xlv.
c **Oclee** marine aduste: abradẽdo purgãt dentes. Et nõ adustis vero ⁊ tritis: emplastrum factũ: ⁊ adustioni ignis suppositum sana eũ.
¶Sapo calidus existit. Qui vlcerans corpus: in ipso fortem efficit abstersionem.
¶Aloes calidũ est: coleram rubeam expellens. ⁊ caput ac stomachum purgans carnemq3 creat.
¶Gũmi arabicum frigidum existens ventreq3 stringens: intestinorum excoriationi confert.
¶Cordumeni calidũ est. Qđ epilepsie atq3 asmati ⁊ paralisi conferens expellit ascarides. atq3 scorpionis puncture remedium affert.
¶De caph. Capitulum. xlvi.
c **Calamus** aromaticus calidus existens stomacho atq3 epati mõ emplastri super positus auxiliatur.
¶Cartamũ calidũ est. Qđ ⁊ ventrẽ soluit: ⁊ sperma auget Stomacho tamen nocet.
¶Katram vehementer existit calidũ. Qđ menstrua ꝓuocat ac fetum expellit. Aquã vo in oculũ descẽdere ꝓhibet Scabiei preterea ꝓficiens: sperma ita imutat qđ ex eo embrion generari non potest.
¶Centaurea crudum flegma e corpore educens neruoꝝ dolori ac colice confert.
¶Curth frigidus est ventrẽ quoq3 stringit.
¶Cambil calidum existens expellit ascarides.
¶Kerfe calidũ est: stomachũq3 calefacit ⁊ nauseã reꝓmit.
¶Milium solis calidum est. Qđ ⁊ vrinam prouocat ⁊ lapidem frangit.
¶Kana calida existens ꝓuocat menstrua: ac ventositate3 dissoluit: carnem preterea in vulneribus creat atq3 scrofulas dissoluit.
¶Cathimia argenti: scabiei que in corpore oritur ac pustulis que sunt in oculis congrua existit.
¶Cathimia auri ea subtilior est. Que etiam albulam que est in oculo remouet.

¶Calcanthum corrosiuum ⁊ calidum est ponticumq3 existens: polipum a naribus remouet.
¶Pumex frigida existens: in medicinis ponitur oculoꝝ dentiumq3 mundificat concauitates.
¶Cacule aquam repellens: lac prouocat ⁊ vrinam.
¶Es vstum capillos tingit: vulnusq3 consolidat: ⁊ aquam expellit.
¶De re. Capitulum. xlvij.
b **Acce lauri** existẽtes calide: pucturis conferunt scorpionũ. qñ cũ vino bibunf: ac naribus insufflate: torture ꝯferunt oris.
¶Gumi pini calidũ existens: carnẽ in vulneribus creat ideoq3 ponitur in emplastris.
¶Fassasa calida est: carneq3 crescere facit: ⁊ vrinã ꝓuocat cuius semen spermati ac lacti incrementũ prebet.
¶Reubarbaꝝ calidũ est. Qđ stomacho ac epati conferẽs casui atq3 ꝑcussioni bibitũ remediũ tribuit.
¶Cinis calidus est ⁊ siccus. Qui ⁊ adustionẽ facit: ⁊ mollia dissoluit apostemata.
¶Feniculũ calidũ est: ⁊ vrine ꝓuocatiuũ: ac antiquis conferens febribus. Qđ cũ recens est: lac generat. Cuius succus in oculo positus: acuit visum.
¶De sin. Capitulum. xlviij.
f **Eilen est** calidũ ⁊ dissoluit apostemata.
¶Sertaragi: calidus est ⁊ acutꝰ Morphee quoq3 albe atq3 lepre cum aceto epithimatus confert.
¶Seucar est calidus. Qui morphee cũ aceto epithimatꝰ atq3 bicteritie ⁊ crossitudini splenis: bibitus confert.
¶Sebran calida est. que coleram rubeam ⁊ aquam atq3 flegma vehementer purgans: epati existit nociua.
¶Sepum omne dissolutiuum est atq3 mollificatiuum.
¶Scordion calidum existens: crosso spleni confert.
¶Seteregi calidus est: scabiei atq3 pruritui valens ventrisq3 efficit solutionẽ.
¶Sedine frigida est ⁊ stiptica atq3 in pulueribus ponitur oculorum.
¶Alumen vehemẽter existit stipticum: dentes quoq3 motos confirmat.
¶Sebenic vel senesc hila calida est. que fluori ab ore infantium decurrenti: atq3 epilepsie remediũ affert.
¶Sacahic calidus existens tenebrositatẽ visus atq3 oculorum albulam remouet.
¶Suchaha est calida existens: antiquis confert febribus.
¶Suniç calida est ⁊ acuta: que flegma quasi lambẽdo destruens: aufert reumatismum atq3 ventositatem expellit
¶De te Caplm. xlix.
t **Vderi** est calidũ ⁊ augmẽtat sperma ac pueroꝝ lapidibus remediũ aufert.
¶Tamarindi frigidi existentes ventrẽ soluunt ac coleram rubeam ⁊ sanguinem reprimunt.
¶Tereniabin temperata est: ventreq3 soluit.
¶Tuchia vtilis existit ad oculi rigiditatem faciendã: ascelarumq3 remouet fetorem.
¶Tiregi calidum est: atq3 apostemati congruũ existit.
¶Turbit calidum existens expellit flegma.
¶De che. Caplm. li.
f **Hesisse** calida est multũ atq3 adustionẽ faciens. Que alopitiam patientibus pilos renasci facit. Mollificationi preterea si ex ea fricetur corpus auxilium prebet.
¶Thil ꝓuocat vrinam ⁊ frangit lapidem.
¶De cha. Caplm. lj.
c **Heruha** calida existens: colice atq3 paralesi confert: durities quoq3 mollificat: si ex ea fiat emplastrum.
¶Sinapi calidum est. quod in palato positum flegma incidit. vermes preterea expellit: atq3 apostemata maturat
¶Maluauiscus in calore tꝑata est. Que aꝑata mollificãs

dolorem sedat. Cuius semen morpheā remouet: si cū eo ⁊ aceto in sole epithima fiat: atq3 ardori mictus auxiliatur.
¶ Ellebórus niger coleram expellit nigram. Albus vero vomitum vehementer prouocans: multum vomere facit. Ipsum tamen bibere non est securum.
¶ Cassiafistula ventrem soluit ⁊ apostematibus interiorū confert.
¶ Fermentum de farina triticea: doloribus qui sunt in plātis pedum si ex eo fiat emplastrum auxiliatur: ⁊ apostemata maturat.

¶ De thel. Capl'm. iij.

c **Antarides** calide sunt ⁊ acutissime. que lȝ scabei pferāt: vesicant tñ si ex eis multa sumatur quātitas: vulnerāt ac sanguinē mingere faciūt ⁊ interficiūt. Ex qbus parua accepta qātitas: vrinā vehemēter prouocat: atq3 albaras albe cū aceto epithimate remediū afferūt. ¶ Cauda eqna est frigida: q ventris fluxū patiētib⁹: ⁊ emoptoicis: ac calidis auxiliatur apostematibus. ¶ Aurum tremori cordis ⁊ melancolie adiutorium prebet.

¶ De that. Capl'm. iiij.

a **Tabro** solutioni: ⁊ vesicis oris: atq3 intestinorum: maximum affert remediū.

¶ De gaim. Capl'm. iiiij.

g **Ar apostemati** matricis confert: atq3 puncture scorpionis ⁊ dolori neruo⁊ auxiliatur. Q̄ð totū semen ⁊ oleū operantur. Nauseam tñ atq3 vomitū faciūt. ¶ Glutē de corijs antiquis: faciei pustulis que cum cutis duritie ⁊ rubore consistunt: confert: atq3 ramici initianti: ⁊ emoptoicis auxiliatur. ¶ Agaricum calidum existens: epatis aperit opilationē. Asmati quoq3 atq3 epilepsie: necnō vetustis febribus: remediū affert. Humores pterea crossos a capite expellit. ¶ Gafit epatis opilationem aperit: ac vetustis febribus auxilium prebet.

¶ Expletus est tractatus tertius.

Tractatus. IIII. 32. continēs capitula.

¶ Capitulū primū. De dicēdis aggregatiōibus pseruādi sanitatē ⁊ eius summis.

¶ De dicendis aggregationibus conseruandi sanitatē ⁊ eius summis. Capl'm. j.

s **Anitas** conseruatur bonitate mensurationis motus ⁊ quietis: atq3 comestionis ⁊ potus necnō expulsionis supfluitatum ac domo⁊: ⁊ ceterorum loco⁊ in quibus homines manere debent: malorūq3 accidentiū anteq3 augmentum recipiant succursus: atq3 animaliū cogitationū sibi cōuenientiū: ⁊ psuetudinū custodie. Nos aūt in vniuscuiusq3 isto⁊ tractatu: quātum nostro competit tractatui si deus voluerit loquemur.

¶ De mensura motus ⁊ suarum dispositionum ac suarum horarum. Capl'm. ij.

s **Anitatem** conseruare volētī: ante comestionē moueri necesse ē. Motu aūt qsq3 vti debet sibi vt psueto: qđ vires ipsius nō excedat. Sit etiā motus deambulationis vel vectationis. Quo nemo tā3 diu vti presumat: donec fatigationē ⁊ multā sentiat grauedinē. Sed cū vtitur motu ex quo lassari se senserit: dimisso motu statim anteq3 aliquā inde cōsequatur lesionē quiescat. De natura eñ motus est q qñ ante comestionē fit: calorē accrescere facit innatū. Quāobrē ⁊ cibus calorē inuenit accensum: ⁊ corpus inde crossitudinem ⁊ tolerabilitatē ⁊ vires acqrit. Sūmopere pterea obseruandū est: vt qui fortibus ⁊ grauibus vti vult motibus gradatim in eis pcedat: neq3 de quiete ad grauē motum subito transeat. Venter quoq3 eius si grauis fuerit ⁊ magnus: lata pstringendus est fascia. Post comestionē vero: a forti motu ac longi tpis: oino est cauendū. Sicut eñ motus ante comestionē factus sanitatis est pseruatiuus: ita post comestionem egritudinis inuanitur generatiuus.

¶ De mēsura sōni ⁊ sue hore: atq3 sui iuudmēti. Cap. iij.

o **Portet** vt tamdiu post comestionē aliqs se a somno abstineat donec cib⁹ ab ore stomachi descendisse: atq3 inflatio ⁊ grauedo minui: atq3 inferius mergi sentiatur. Q̄ si tardetur nō incongruū est vt parua iuuetur deambulatiōe donec descendat. ¶ Est etiam obseruandū ne de vno latere ad aliū: sepe voluatur. Tardatur. eñ inde digestio: atq3 inflatio ⁊ rugitus sentitur. Oportet itidem vt puluinar sit altum: ⁊ precipue si cibus nondū ab ore stomachi descenderit. Sōni autem vtilitas: anime aufert laborem: eamq3 reddit subtiliorem: atq3 cogitationem ⁊ rationē que ebetes erant ⁊ q̄ si fesse subtiliat ⁊ acuit: corporisq3 fatigationē mitigat: ⁊ digestiuā meliorē efficit: ac corpus impinguat: Multū aūt dormire corp⁹ desiccat ac tenerū efficit: flāns q3 multitudinē in eo creat: ipmq3 infridat. Q̄ð in corpib⁹ crossis ⁊ pinguibus pcipue operatur. Vigilie vō multe calorē intēdunt ac formā corrūpūt: corpusq3 desiccāt atq3 colerā rubeam in ipo augmētant. Q̄ð pcipue operantur: cū corpa sunt macra. Op3 itaq3 vt aia vigilare nō cogatur cū dissoluta ⁊ stupida fuerit: neq3 ad dormiendū incitetur: cū excitata atq3 subtilis ⁊ acuta fuerit: motusq3 leues ⁊ sensus fortes.

¶ De regimine cibi. Capl'm. iiij.

c **Omedere** pđstq3 cibi preteriti fex inferius descēderit ⁊ ps vētris inferior leuis efficitur in qua nulla remāsit tensio: ⁊ mot⁹ precessit cōueniens: appetitiua quoq3 preualet melius iudicatur. Et preterea cauendū ne comestio postq3 appetitus affuerit: tardetur nisi appetitus fuerit mendosus: sicut ebrijs: ac fastiditis accidere solet. Sed postq3 homo q ebri⁹ nō ē appetere iceperit: ⁊ cib⁹ q pcessit neq3 mult⁹ neq3 crossus fuit: ipa hora comedere d3 sine dilatiōe aliq̄ lȝ nāq3 meli⁹ ē. Si. n. comestio adeo tardetur q̄ ad appetitiua destruatur q̄ pus intēsa erat: sirupū iulep vł acetosū3 vel

aquã calidã sumere debet: aut comestionẽ vna hora tar/
dare donec vomat vel assellet: aut appetitiua excitetur ꝛ re
deat. Quibus rite pactis: comestio subsequi debet. ¶ Val
de quoqꝫ cauendũ cẽsemus ne cibo adeo impleatur hõ: vt
stomachus tendatur vel multũ grauetur: aut anhelitus angu
stetur. Quapropter si hoc aliqñ acciderit: cibus sumptus
anteq̃ꝫ descẽdat euomi debet. Qꝫ si euomi nõ poterit: som
nus ꝛ motus incrementũ recipe debent: atqꝫ ea q̃ ventrẽ
soluãt: sumẽda sunt. Cibuꝫ p̃terea quo vti cõsueuerat in se
quẽti die minuẽdus erit. ¶ Et etiã sũmopere obseruan/
dũ: vt cibos sibi ꝯsuetos quisqꝫ accipiat: ꝛ totiẽs edat quo
tiens cõsueuit: nisi cõsuetudo ꝑuersa fuerit: a qua oĩno
ꝑmutari gradatim debet. Quã tñ nõ repente sed ordina/
te paulatim vꝫ. de illa ad bonã transeũdo deserere debet
¶ Ordo quoqꝫ in comestione iste obseruari debet: vt sani
inter diem ꝛ noctẽ ad minus semel: ad maius autẽ vt his
in die: ꝛ qḋ tempatius est inter duos dies ter reficiantur. Se
mel aũt in die comedere: corpa habẽtibus macra ꝛ sicca:
nocet. Bis v̊o in die refici: corpora habẽtes crossa ꝛ pin/
guia ledit. ¶ Multo preterea vtẽtes motu: ac multũ labo
rantes: maiori ꝛ crossiori indiget cibo. His aũt contrarijs
cõtraria inueniuntur. Quapropter cuiusqꝫ hoĩs querenda
est ꝯsuetudo: quisqꝫ ei cibus ꝯueniẽs sit interrogandũ.
Sepe em̃ cõtingit: vt cibaria aliqua q̃ mala sunt aliq̃bus
cõueniẽtia reperiantur: a q̃bus ipsi sicut alij sibi cauere non
debent. Et fortassis cibaria aliq̃ existẽtia bona: aliquibus
incõgrua inueniuntur: a q̃bus penitus sibi cauere debẽt. Si
aũt sint aliqua cibaria aliq̃bus cõuenientia q̃ ipsi appetãt
licet minus bona sint: appetitui tñ tribuenda sunt nisi om
nino pessima fuerint. Nõ tñ malis sp̃ vtẽdũ ẽ cibis. Qua
re si aliq̃s hoc egerit: solutiuis medicis malos hũores ex
tali cibo generatos mouere solitis vti debet. In hora etiã
qua talẽ comedit cibũ: aliq̃d cũ eo comedere: vel post ipꝫ
bibere debet: qḋ eũ temperet ꝛ minus malũ faciat: sicut si
deus voluerit dicturi sumus. ¶ Qꝫ aũt digestio fit mala: ꝛ
corrumpitur: inde est ꝙ cibi multi ꝛ diuersi in vna sumuntur
hora: ꝛ ꝙ cibus crossus ante subtilẽ comeditur: ꝛ ꝙ multa
cibaria cũ iure habẽte micas panis accipiuntur: atqꝫ ꝙ iter
ꝓncipiũ prandij ꝛ finẽ multa sit hora. ¶ Opꝫ preterea vt
in hyeme sit cibus actualr̃ calidus in estate actualr̃ fridus
Est etiã abstinendũ a cibis calidissimis: quales sunt tunc
cũ ab igne remouentur: ꝛ ab illis q̃ sunt vehemẽtis frigoris
sicut q̃ sup niuẽ refrigerantur: q̃bus nullus vti debet. Cibo
em̃ sup niuẽ infridato: nullo mõ est vtendũ: nisi in tp̃e ma
ni caloris: corpe q̃si inflamato exñte. ¶ Meliores q̃ꝫ hore
ad sumendũ cibũ hore sunt fride. Qꝫ si hore fride esse nõ
possunt: mãsiones saltim fride sint. Sint itẽ hore come/
stionis: post q̃s dormire ꝛ q̃escere possint. ¶ Fructus etiã
si in prandio sumẽdi sunt: ante oẽm edẽdi sunt cibũ nisi
sint de his q̃ in stomacho multã faciũt morã: atqꝫ tardantur
in q̃bus est põticitas ꝛ acetositas: vt citonia ꝛ poma ꝛ ma
la g̃nata. Si aũt de his cã medicie sumere parũ voluerint
comedãt. Meli⁹ tñ in cõseruãda sanitate iudicatur: vt oẽs
recẽtes fructus dimittantur vel ꝑua ex eis sumatur quãtitas.
Ex q̃bus si multũ comederint cũ medicis solutiuis ꝛ mo
tu eis succurrendũ est. Est etiã diligẽter obseruandũ: ne
recẽtibus vtatur fructib⁹: nisi in die quo multo vsi fuerit ex
ercitio atqꝫ in stomacho ardor sentitur. Est em̃ ꝯueniẽs vt
in hac dispõne fruct⁹ comedãt recẽtes: sicut sunt ficus: ꝛ
vue: ꝛ pira: ꝛ mora: ꝛ crisomila: infridata ĩ aqua. Postq̃ꝫ
aũt p̃dictos comederit fructus: aliq̃ interposito spatio: ci
bũ quẽ debẽt sumere edãt. ¶ A fastidio p̃terea sũmopere
est cauendũ. Qꝫ si q̃s fastidiũ passus fuerit: in eadẽ die mi
noret cibũ atqꝫ in sequẽti silr̃ alleuiet cibũ. Sed si multis
dieb⁹ ꝛ cõtinuis fastiditus fuerit: medicinã bibere debet
nõ multũ solutiuã q̃lis est ea q̃ stercus expellere: ac stõm
ꝛ intestina: ꝛ epatis foramia mũdificare solet: sicut trifera
minor q̃ pigrã recipit ꝛ turbith. ¶ Vel pillule q̃ sp̃ẽs reci
piũt redolẽtes: vel pillule de mastice ꝛ aloe ꝯfecte: vl̃ dia
citonitẽ solutiũ. Vel electuariũ laxatiuũ de dactilis: vel
scheri ebeçen ꝛ his silr̃a. ¶ Sunt etiã hoĩes in q̃bus cros
sa bene digeruntur cibaria: ꝛ corrũpuntur in eoꝝ stomachis
cibaria subtilia. Istis ergo ea q̃ nõ in stomacho corrũpũ
tur tribuẽda sunt: ꝛ q̃ digeruntur. Huic aũt dispõni habenti
bus cõtrariã ꝯtraria danda sunt. Et expedit vt plus nu/
trimenti illius in quo alicuius humoris generatio corrũ
ptibilis multiplicari solet sibi inferẽs nocumẽtũ: sit huic
cõtrariũ hũori: ipmqꝫ generari ꝓhibeat.

¶ De regimine potus. Capl̃m v.

In potationis regimie obseruãda est regula ne aquã ieiuni
vel sup mensam nisi postq̃ꝫ comederit: ꝛ ventris su
periora alleuiata fuerit: sumere p̃sumãt. Si tñ ea cã repri
mendi sitim vti voluerit: nõ ad satietatẽ: sed parũ ex ea su
mant. Postq̃ꝫ v̊o vẽtris supiora vt prius dictũ est alleuia
ta fuerint: cibusqꝫ ab eo descẽderit: satiari ex ea vel vino
debẽt. Sũmopere aũt cauendũ est: ne aquã niuis aliq̃ bi/
bant neqꝫ aquã in mẽsa accipiãt: nisi fridã. Frida em̃ cuꝫ
fuerit: parua ex ea sufficit quãtitas. Ab aqua p̃terea niuis
neruos habẽtes debiles: quoꝝ stomachus ꝛ epar frigida
sunt: atqꝫ q̃ in digedione sua ĩuenit diuersitatẽ: ꝛ cui⁹ aĩa
debilis ac quasi cõsumpta cernitur: sibi cauere debẽt. Qui
aũt carnosus fuerit: ꝛ sanguinẽ multũ atqꝫ colorẽ rubeuꝫ
habuerit: quoꝝ ꝛ appetitiua fortis existit: nihil ab aqua
timere debẽt. ¶ Nullus etiã ieiunus aquã bibere debet:
nisi q̃ magnũ habet ardorẽ: vel qui est ebrius: debet insup
q̃sqꝫ ieiunus vel post balneũ vel post coitũ: vel post forteꝫ
motũ q̃ hoĩs anhelitũ frequentẽ facit cauere ne multũ aq̃
fride subito bibat. Sꝫ parũ ex ea paulatim sumere debet.
Qḋ eo vsqꝫ facere debet. donec illud remoueatur accidens
atqꝫ ei⁹ extinguatur ĩpressio. Aqua etiã noctu bibẽda nõ est:
si sitis mendosa fuerit. Signũ v̊o huius est: ꝙ sitiens ebri
us est: vel qḋ iam bibit aquã sibi sufficientẽ anteq̃ꝫ dormi/
ret: sicut cõsueuerat. Qꝫ si cõtingat aliquẽ aquã multã bi
bere: ꝛ sitim augmẽtari a potu ipsius abstinere debet: atqꝫ
sitim multum tolerare. Cito em̃ remouebitur sitis. Homo
aũt famelicus ꝛ vacuus: vinũ bibere nõ debet. Neqꝫ post
cibũ acutũ: nec post balneũ. Neqꝫ post fortẽ motũ. Neqꝫ
post ciboꝝ saturitatẽ: nisi postq̃ꝫ descẽderit cibi. Neqꝫ post
crapulã neqꝫ vini tãta sumẽda est q̃ꝫtitas: vt ex ea grauetur
stomachus ꝛ tẽdatur: nisi aliq̃s post eiuꝫ potũ sibi medicare
velit. Debet etiã q̃sqꝫ vinũ eligere: qḋ sibi ꝯueniẽtius est
ẜm ꝙ diximus. Diuersificatur em̃ vinũ in suis sp̃ẽbus mul
tipliciter. Frequẽti q̃ꝫ ebrietate nullo mõ est vtendũ. Ma
las em̃ generat egritudines. ¶ Vna aũt ebrietas vel due
in mẽse auxiliũ p̃bẽt si nõ sint ꝯtinue. Sitqꝫ cuiuiusqꝫ ho
minis inclinatio ad ipm vel ab ipo: ẜm ꝙ sibi ꝯueniẽtius
est. Sũt. n. q̃ cibũ sine vino digerere nullo mõ pñt: ꝛ sunt
alij q̃ a vino grauantur: ꝛ in q̃bus cibus cũ vino corrũpitur
q̃b⁹ colorẽ atqꝫ repletionẽ facit febrẽqꝫ cito inducit.

¶ De mũdificatiõe corpoꝝ a supfluitatib⁹. Cap. vj.

Vt corpus a supfluitatib⁹ mũdũ ꝑmaneat valde studere cõuenit. Qꝫ ven
tris solutiõe ac vrine ꝓuocatiõe necnõ motu ꝛ exer
citio fieri põt. Vnũqḋqꝫ. n. istoꝝ aliq̃ꝫ supfluitatũ speciẽ a
corpe expellit. Quapropter si egestionẽ cõpatiõe ciboruꝫ
assumptoꝝ paucã inuenerimus: atqꝫ minorẽ q̃ꝫ esse ꝯsue
uerat: ventrẽ cũ aliq̃ re tpata hoc faciẽte: soluere debem⁹
Vrinaꝫ quoqꝫ si minuatur: similiter tempate ꝓuocare de/
bemus. Qꝫ vinum subtile ꝛ sirupus acetosus atqꝫ melo/
nũ ꝛ citroloꝝũ semina necnõ ipm apium: ꝛ feniculũ: ꝛ cu
cumeres: ꝛ citrulli: ꝛ melões ꝛ his silr̃a faciẽt. Qñ aũt qḋ
p sudorẽ expelli solet: minuitur: atqꝫ lõgũ iã p̃terijt tp̃s: ex q̃
magno nõ vsi fuim⁹ exercitio: neqꝫ aer circũdãs ẽ calidus
cũ exrrcitio atqꝫ balneis sudorẽ ꝓuocare debem⁹. ¶ Et si
contingat vt cibis colere rubee generatiuis vtamur: rem
ipam tpate expellentẽ sumere debemus. sicut sunt mira/
bolani citrini: ꝛ pruna: ꝛ tamaridi: ꝛ serũ: ꝛ succ⁹ granato/

rum enz pulpa sua tritorū. Quod si causa erroris illud facere dimiserimus: donec humoris maxima quātitas in nostris adunetur corporibus fortioribus tunc vti oportebit medicinis: quas in parte de curandis egritudinibus in locis illarum nominatione dignioribus noiabimus: atqꝫ tunc forti oportebit nos vti medicia: sicut q egritudines medicatur: nō sicut qui sanitatē cōseruat. ¶ Si aūt cibus coleram nigrā generare solet: mirabolanos indos atqꝫ polipodium necnō epithimū sumere debemus. Et si flegma generare solet: trifera minore pigrā ꝛ turbith recipiente vel electuario ex çinçibere: ꝛ turbith ac çucharo facto vti cōuenit. ¶ Stomachū quoqꝫ si viderimus quasi stupidū ꝛ sine sensu: atqꝫ appetitiuā destructā: ꝛ homo iam nō appetit nisi acuta: aliaqꝫ cibaria eum grauāt ꝛ ꝑprie dulcia ꝛ vnctuosa vomitus tūc hoc modo ꝓuocādus erit. Prius comedat res salsas ꝛ sinapim aut siclam aut rafanum: postea bibat sirupū acetosum: vel ydromel aut medicias que tempate purgare solent quas noiauimus. ¶ Corpus aūt si qñ inflāmatū atqꝫ ad motōes graue: colorem quoqꝫ rubeū ꝛ tactū calidū viderimus: venasqꝫ eleuatas ac plenas cōspexerimus. Sanguinē minuere festinabimꝰ atqꝫ ciboꝝ mensurā minuemus: carnē quoqꝫ atqꝫ vinū necnō oīa dulcia dimittere cogemus ꝛ nitemur ad hoc vt oīa cibaria sint pontica vel acetosa. Quod tādiu fieri cōuenit donec predicta cessent accidētia. ¶ Viri ꝑter ea ac mulieres cum appetūt coire debent. Quod quidē faciāt nature nō repugnātes. ¶ Sunt etiā quedā alia q̄ sūma cū diligētia fieri debent: vt dentiū ꝛ gingiuarū: ac labioꝝ cū corticibus radicū nucū fricatio: ꝛ gargarismꝰ: atqꝫ sternutatio in aligbus horis. ¶ Supfluitatū quoqꝫ nulla est retinēda. Ex retentione.n. vrine mingēdi accidit difficultas: Egritudines quoqꝫ q̄ vesice in suis partibus solēt accidere: eueniunt. Egestio vō retēta: ventositatē ꝛ tenasmon: atqꝫ malā colicā: necnō appetitiue destructionē ac fastidiū gñant.

¶ De mansionibus ꝛ domibus siue hospitijs temperandis. Capitulum vij.

Oportet attēdere ne i his locis sit calor talis: ex quo corpus in sudorē resoluaꝭ ꝛ humectationē: neqꝫ frigus tantū sit vt ex eo corpus cōtrahaꝭ: ꝛ horripileꝭ. Terra qꝫ nō sit mollis neqꝫ hūida neqꝫ multū sicca: neqꝫ sit sordida: neqꝫ puluerulēta: sed sit inter has dispositiōes mediocris. Quod erit si locus sordidꝰ ꝛ puluerulētus ita roretur aqua vt ex ea recipiat temperamentū. Et si fuerit mollis: super lectos vel in solario sedeatur. Mansiones sicut ꝑdictū est tempate corporibus quoꝝ sanitas est pfecta: ꝛ natura tempata ꝯferunt. Corporibus vō dispositionē his habētibꝰ ꝯtrariā: que.s. macra sunt ꝛ colerica. mansiones molles ꝛ humide cōgrue existunt: si cum hoc etiam frigide fuerint. Sicce aūt ꝛ calide mansiones: que cū hoc mollitiē nō habeant corpibus dispositionē istis habētibus ꝯtrariā auxilianꭍ. Quibꝰ ille q̄ ab istis diuerse inueniunꭍ: nocumentū ꝑbent. Decet preterea sūmopere caueri ne malus in eis sentiaꭍ odor. Qui si forte affuerit suffumigationibus erit emendandus.

¶ De significatione malorum accidentium anteqꝫ preualeant ꝛ augeantur. Capl'm viij.

Capitulum hoc ex elemētis ꝯseruandi sanitatē nobile existit. Et esset satis ꝯueniēs vt in ipso multiplicaremus verba: ꝛ vsqꝫ ad vnguē ea q̄ in ipo sunt cōsideranda pscrutaremur. Sed qꝛ istius nostri libri intentionē ꝑterire nolumus in nullo suoꝝ moram faciemus capituloꝝ aggregationes: ꝛ sūmas apponētes paucas. Dicamꝰ igiꭍ qꝫ cū capitis dolor fortis est ꝛ mansiuus: vel emigranea verendū est ne ad oculos aqua descēdat ꝛ dilateꭍ pupilla. Quapropter si capitis dolor diu pseuerādo grauiter infestauerit: neqꝫ medicinis releuari poterit: infirmanti succurrendū erit cum extractione artariaꝝ q̄ in timporibꝰ pulsant. ¶ Saltus faciei diu permanēs si multus fuerit ꝛ fortis oris toturam adeo portendit viciā: vt statim inuadere debeat. Postqꝫ igitur istud sentiri ceperit medicine vehementer solutiue: ac vomitus ꝓuocatione dari debent. Facies quoqꝫ cum forti aceto qd de vino factū sit in quo mentastrum sit decoctū fricari cōuenit: ꝛ comestio parua erit dāda. A vino ꝑterea oīno abstinere debet. Fortibusqꝫ euacuationibus: ac fricationibꝰ: necnō gargarismis ꝛ sternutionibus vtendū erit. ¶ Totius vō corporis saltus mītus ꝛ diu permanēs: spasmū ꝓnosticaꭍ. Opꝫ igiꭍ cum istud acciderit: fortiter euacuare ꝛ fricare corpus: ꝛ ipsius regimen subtiliare: medicine quoqꝫ calide quas in suo noiabimus capitulo dande erūt. ¶ Stupor paralisim portendit. Quapropter cū accidit: regimē subtiliandū erit: corpusqꝫ cum medicinis acutis: quas in paralisis capitulo noiabimus: euacuandū erit. ¶ Faciei ꝛ oculoꝝ rubedo atqꝫ venarū in ipsis manifestatio ꝛ lachrymarū descēsus: ꝛ claritatem luminis patiendi impotētia. Oīa hec si cū forti capitis dolore affuerint frenesis ꝓnostica erūt. ¶ Succurrēdū igiꭍ erit cū flōmia ac vētris solutiōe. Caput quoqꝫ oleo roseo cum aceto mixto infundendū erit: totūqꝫ corpus infrigidandū. ¶ Incubus ꝛ vertigo si diu pseuerauerit: fortesqꝫ extiterint: epilepsiam portēdent. Non est igiꭍ negligendum qn taliter laborantibꝰ succurramus cū his que in capitulo de epilepsia dicturi sumus. ¶ Tristitia absqꝫ manifesta causa diu pmanens: ꝛ cordis malignitas atqꝫ desperatio meliam significāt. Quapp succurēdū ē: vt dicturi sumus. ¶ Cū aliquis ante oculos quasi muscas volare: vel quasi pilos stare aspexerit: vel in circuitu eoꝝ que aspicit quasi fumū vel vaporē viderit: ꝑncipiū descensus aque inuiꭍ. Hoc igiꭍ diligēter est cōsiderādū vt in suo dicturi sumꝰ caplo: ꝛ vt medicēꭍ ꝓperandū. ¶ Reumatismus ꝛ coriça si frequēter euenerint ne ptisis: vel asma vl' pulmonis ꝓueniāt passiōes: timēdū erit. Ideoqꝫ stati erit succurrēdū. ¶ Sudor multus ꝛ diu pseuerans: corpis significat repletionē: Subueniēdū igiꭍ erit cū flōmia ac cibi paucitate. Si aūt sudor male fuerit olēs qꝫ febris sit iam vicina significat. Quapp ea q̄ rubeā soluāt coleraꝫ danda erunt. ¶ Cordis tremor fortis ꝛ freques: mortē portēdit subitaneā. Ideoqꝫ cū flōmia ꝛ medicis vētrē leuiter soluētibus succurrere oꝫ. Repletio sup flua timorē emoptoice passionis future: atqꝫ apoplexie: ꝛ mortis subitanee affert. Unde stati cū flōmia subuenire oꝫ. Si sensuū turbatio ac motuū debilitatio cū rēpletiōe affuerit: ne supueniat apoplexia: timēdū erit. Succurēdū igiꭍ erit cū flōmia ꝛ gargarismo. ¶ Grauitas si in dextro fuerit latere apud costas posteriores pūctura atqꝫ tensio epatis significat lesionē. Subueniēdū igiꭍ erit: put i suo dicemꝰ caplo. ¶ Egestio plus solito tincta hictericiā significat. ¶ Facies ēt ac palpebre ꝛ extremitates si inflate fuerint: ꝓnosticabūt ydropisim. ¶ Ogestionis fetor: fastidiū atqꝫ grauedinē q̄ existit in venis: inuiꭍ. ¶ Fetor q est in vrina: putrefactionē significat: ꝛ qꝫ febres euenire debēt. ¶ Lassitudo ꝛ dissolutio cū destructione appetitiue febrē significāt. ¶ Appetitiue autem destructio ꝛ nausea innuūt colicam. Succurrendum est igitur cum longo somno ꝛ cibi abstinētia postea cū medicis q̄s ibi noiabimus. ¶ Grauitas ꝛ tensio in inferioribꝰ vētris ꝛ yliōꝝ: cū vrine a dispōne soluta pmutatiōe: nocumētū in renibꝰ iceptū demōstrat. Ideoqꝫ cito succurrendū erit. ¶ Urine ardor diu pseuerās: vesicā ꝛ virgā pustulis hereditabit. Subueniēdū igiꭍ erit: sicut i suo dicemꝰ caplo. ¶ Mollis egestio ani adustiōeꝫ ac pūcturā faciēs dissinteriā demōstrat futurā. Subueniēdū ē igitur. ¶ Pruritꝰ ani futuras significat emoroidas: si nō cāꝛ vmiū puoꝝ multoꝝ: ibi exitū ꝯtingat. ¶ Ex multitudine ademenul magne exiture aduentꝰ timeꭍ. ¶ Ex multis nodis magne collectionis suspitio exoriꭍ. ¶ Morphea alba: albaras albe timorē iducit. ¶ Multus faciei rubor cū obfuscatiōe ꝛ anhelitus angustia ꝛ vocis raucedo: leprā aduētare q̄ iam incepit accedere timere faciūt. ¶ Si

aũt aliq̃ dispositionũ corpis sani ꝑter solitũ ꝑmutata fuerit vt.s. appetitiua fortior vel debilior existat: vel exeũtia a corpore plura sint vel pauciora: vel somnus lõgior sit aut breuior: vel agitatio vel etiã insõnietas adsit: vel sudor ꝑter solitũ ex corpore decurrat: vel ea q̃ a corpe manare solita erãt retineãť: vt emoroidaꝝ ⁊ mẽstruoꝝ sanguis atq̃ sanguis vomitus q statutis dieb⁹ euenire solit⁹ erat: vel sanguis q ex naribus fluere consueuit: vel si totius corporis dissolutio fiat: vel ingenij pigritia aut in ore extrane⁹ sentiať sapor: aut ea que nõ ꝯsueuerũt delectationẽ afferant aut ecõtrario: aut coeundi desideriũ aliqs augmẽtari sentiat: vel diminui: vel in somno occurrat somniũ qδ nõ cõsueuit euenire. vel corporis color ꝯuertať ⁊ muteť: aut tactus ꝑter solitũ: ⁊ vltimũ cũ aliqδ nõ assuetũ acciderit ⁊ ꝑmanserit: ac augmẽtari cepit egritudinẽ ꝓnosticabit futurã. Quãobrẽ cuiuslibet ꝑdictoꝝ cã subtiliter est iuestigãda: ⁊ ad eius sanationẽ festinandũ. ¶ In corpe q̃z si qñ repletionis significatio visa fuerit in ipsius flõmia elaborãdũ erit: ac comestio minuẽda. Et si qñ alicuiuſ hũoris dominij significatio apparuit: succurrẽdũ erit cũ solõne ei⁹ ⁊ cũ medicis qbus hmõi humor ex corpe duci cousueuit. ¶ Preterea si infirmitas alicui cũ periodo nota supuenire ꝯsueuit: anteq̃z ꝓximi hora accedat flõmari debet: vł qδ assellare faciat tribuendũ: oĩa quoq̃z alia que post egritudinis aduentũ fiunt exerceri debent: queãdmodũ in suis si deus voluerit capitulis dicturi sumus.

¶ De cogitationibus anime. Caplm ix.

Quecunqz ex illis animam gaudere atq̃z letari facit: robur viribus tribuit ⁊ nãm excitat: ⁊ in suis adiuuat actionibus. oĩbusq̃z sanis confert: nisi his q carnis minoratione: eo q̄ supflua sit indigent. Qui tñ sani nõ existunt ecõtrario. Que vo tristari facit: oĩbus sanis nocumeutũ infert: exceptis his q carnis indigent minoratione.

¶ De cõseruatione consuetudinũ. Caplm x

Consuetudines cõseruare: ⁊ ꝟm eaꝝ icidẽ regulã nisi sint pessime oꝫ. Qñ ergo sunt sic ab eis paulatim ac ordinate est recedẽdũ. Quapropter qsq̃z cauere debet ne alicuius rei sibi cõsuetudinẽ faciat: quã ipm obseruare oporteat: ex cuius obseruatiõe ꝯstrictionẽ patiať. Ut si qs vno cibo ꝯsuete semp vtať: vel aliquo potu vel oĩno ab eis abstineat: vł dormire vł moueri: vel egerẽ vł coire ꝯsuescat ⁊ ex aliq̃ istoꝝ grauiter cõstringať: maximũ incurret nocumentũ si ab eis abstinuerit. Quapropter quisq̃z corpus suũ sic disponere debet vt caloris ⁊ frigoris patiens esse possit: ⁊ ad motiones ⁊ cibaria sibi necessaria aptum reddatur: ⁊ vt somni ⁊ vigiliarũ horas: atq̃z mansiones ⁊ domos sine lesione permutare possit. Fortassis eñ ex necessitate hoc agere cogetur.

¶ De his qui a cibis inconuenientibus nocumentum expellunt. Caplm. xj

Saluus existit a ciboꝝ malitia: q nõ eis vtitur Qꝫ si aliquẽ eis vti contingat: sibi subuenire debet: catarticũ humorẽ ex eis generatũ expellẽs sumẽdo: Multotiẽs tñ aliquis eoꝝ euadet nocumentum si ea tempauerit. Tempari aũt possunt si ante ea vel post ipsa aliqd qδ eoꝝ reprimat malitiã: ac digerẽdo ducat ad temperiẽ edať. Ut si qs dulcia diligat a qbus tñ ledať: post ipa sirupũ valde acetosum bibat: vel acetũ cũ aqua vel comedat post ipsa mala ḡnata acetosa: ⁊ ad summũ q̃libet sumat acetosa: ⁊ flõmia vti incipiat: ⁊ catartico colere rubee solutiuo. Sed qui cibaria diligit acetosa: sicut est caro cũ aceto cocta: ⁊ alcharis: ⁊ almosos. ⁊ his similia: ex quoꝝ esu ꝯtrahať nocumẽtũ: post ipa comedat mel: ⁊ vinũ vetus ⁊ forte bibat. ¶ Quib⁹ vo vnctuosa nocent cibaria: post ipsa pontica ⁊ stiptica atq̃z amara ⁊ salsa ⁊ acria comedere debẽt sicut sunt lentes: ⁊ glandes ⁊ almuri ⁊ garus: ⁊ cauguamich que sale condiuuť: ⁊ cepe ⁊ allia. Quibus aũt ista nociua existũt: ipsoꝝ refrenare malitiam debent cum vnctuosis ⁊ hũidis ac solutiuis. ¶ Sz qbus crossa incõgrua existũt cibaria vt triticũ cum aqua simplici coctũ: vel cum lacte: ⁊ his silia: ⁊ tñ ex eis edunt ante ea vel post ipsa de almuri parum sumere in potu debent: motũ quoq̃z ⁊ exercitiuꝫ augere cõuenit: atq̃z diaciminũ: ⁊ diatrion pipereon sumere ꝯueniẽs est. Qui si ex eis multum comederint: ventrẽ forti medicina flegma expellente soluere debent. ¶ Si quis aũt in epate grauedinẽ atq̃z puncturas ꝓpter crossoꝝ ciboꝝ comestionẽ pati solitus est: sirupum acetosum cum multis radicibus ⁊ seminibus factum assidue bibat. ¶ Si quis ꝑterea ex recẽtibus fructib⁹ multũ comederit: sirupũ acetosuꝫ post esuꝫ dulciũ sumat: vt sunt rotab ⁊ musa ⁊ melones dulcissimi ⁊ fic⁹. post acetosoꝝ vo ⁊ stipticoꝝ comestionẽ bibat ydromel: nisi ideo comederit vt sibi medicareť. post quos si inflationẽ fecerint diaciminũ sumere cõuenit: ⁊ vinũ vetus ⁊ forte bibere: ⁊ aquã seminũ ⁊ his silia. ¶ Post fructus aũt siccos ⁊ quoꝝ tm̃ interiora comeduuť: q̃ comedentes calefacere consueuerũt: sirupũ valde acetosuꝫ ⁊ apoçimata q̃ fiunt ex siccis fructuũ acetosoꝝ ad spissitudinẽ decoctis bibere cõueniens est ⁊ cibaria edere acetosa. ¶ Post fructus aũt q inflare ⁊ appetitũ auferre ac disturbare consuerũt miua sumẽda est. Postea aũt comedat diaciminũ: ⁊ diatrion piperion: ⁊ çinçiber conditũ. ¶ Aqua vo crossa que tarde descendit nequaq̃z absq̃z vino est bibenda. ¶ Si qs ꝑterea aquã niuis sepe in potu sumpserit: opꝫ vt adeo sepe intret balneum: quoad sudet: ⁊ incipiat sumere medicinas vẽtris solutiuas: quas cum de neruoꝝ tractabimus egritudinibus nominabimus.

¶ De illis q̃ nocumentũ a vino illatũ auferũt. Cap. xij.

Si vinũ epatis ac totius corpis calefactiuũ existat: multe aque ãmixtionẽ habẽs bibendũ est: post qδ granata acetosa sunt edẽda ⁊ acetositas citri sumẽda: ⁊ his silia. Ipsum q̃z tunc erit bibendum qñ cibaria comederint acetosa: sicut ea q̃ vue acerbe succum hẽbẽt ãmixtũ: ⁊ eis similia. Qꝫ si qs ex vino grauẽ capitis incurrit dolorẽ: vinũ non bibat nisi clarũ. qδ multe aque habeat ãmixtionẽ. Et dũ ipm bibere appetit citonia ⁊ his silia stipticitatẽ habentia edat. Deinde vo post ipsius potũ: cibarijs vtať leuibus in qbus stipticitas sit et vaporis extinctio: sicut sunt cibaria infrigidata: vue acerbe succum habẽtia: ⁊ his silia. Si qs ventris inflationem vel dolorem patiatur: vinum purum bibat: aut parũ ãmixtum: cũ quo nihil crossitiẽ habẽs comedat: neq̃z post ei⁹ haustum comedat.

¶ De illis q̃ vice vini in potu sumuuť. Caplm. xiij.

Vinum stomachũ ⁊ epar calefacit: inflationẽ quoq̃z dissoluit: cibumq̃z digerit atq̃z vrinam prouocat ⁊ ventrem soluit: ⁊ propter hoc aiam letificat: ⁊ gaudere facit. Huc aũt postremũ bonitatis vini modũ nondũ inuenim⁹ aliqd: qδ vicem vini cõpleat. In alijs aũt modis qñq̃z repiri possunt quedẽ vini vicẽ supplẽtia: lꝫ in his opationib⁹ vino debiliora existãt. ¶ Sirupus calefaciẽs stomachũ: ⁊ epar ⁊ remouẽs inflationẽ: ⁊ cibi adiuuãs digestionẽ ⁊ nutrimentũ penetrare faciens. ℞. mellis apũ. lib. i. aq̃. lib. vj. Hec mixta tãdiu coquanť ⁊ spumenť donec iulep teneãt silitudinẽ. Deĩde in vna lib. hui⁹ ydromellis qδ remãsit: puluis subtilissimus in pãno lineo subtili ligat⁹: q ℞. çinçiberis pipis nigri ⁊ longi: cinamomi masticis garioſiloꝝ spice añ. ʒ. i. manibus exprimať: duꝫ adhuc bñ calet ⁊ in ipo manere dimittať. ⁊ sic postea bibať. ¶ Sirupus ventris solutiuus. ℞. ficus albas: qbus aque decuplũ super fundať: ⁊ tãdiu coquãtur donec dissolui incipiãt: ⁊ ꝑ noctẽ vnã dimittatur: postea vo colenť: ⁊ in colatura illa mel ad sue medietatis mensurã ponať: ⁊ bulire dimittať: donec ad iulep redeat similitudinẽ ⁊ reponať. Sunt autẽ qdã q vnicuiq̃z libra huius sirupi. ʒ. ij. lactificij siculnee admiscent vt ventris

solutiuus

solutiuus magis existat.

¶De iuuamentis τ nocumentis flebotomie τ quomodo debeat fieri. Cap. xiiij.

E X frequenti sanguinis extractione complexiōis malignitas: τ ydropisis ac festina senect⁹: ac appetitiue destructio. Pulsusq̄ꝫ pulitas. τ stomachi ac epatis τ cordis debilitas: tremorq̄ꝫ τ paralisis: necnō appoplexia: τ postremo oīm virtutum naturaliū imbecillitas: sepissime euenire solēt. Ex negligentia autē extractiōis eius cū aliq̄s ea indiget: accidunt denemul. τ apostemata. τ exiture. τ febres cōcluse: ac freneſ. τ pleureſ. τ variole. τ morbill⁹: τ passio emoptoica: τ mors subitanea. τ pestilētia: atq̄ꝫ apoplexia sanguinea: de qua facies viridis appet: vel nigra τ sinanchia et lepra. Flebotomia pterea magna existit medicina in sanitate cōseruāda valde pficiens: τ ad egritudinū curationem cōgruens: si vt oportet fiat. Qui vō flebotomiā plus aliis tolerare possunt sunt hi in quorū corporibus vene manifeste cernunt τ ample. Et quorū corpa pilosa τ bruna. vel rubea vel recentia τ carnosa cōspiciūtur: nisi piguia fuerint. Sint etiā qui flebotomant: iuuenes vel senes.

¶Infantes eni vel decrepiti flebotomādi nō sunt: nisi magna imminente necessitate. Qui vō ea multū indigent. hi sunt q̄bus pustule: τ maxima apostemata: atq̄ꝫ adenemul accidūt: τ febres. His q̄ꝫ necessaria est flebotomia q̄ multa carne τ vino ac dulcibus vti cōsueuerūt. ¶Illi vero a flebotomia abstinere debēt: qui stomachū et epar habent debilia: atq̄ꝫ q̄bus frigide accidere solet egritudines. Nō enim isti absq̄ꝫ magna flebotomādi sunt necessitate. Alia vero q̄ de flebotomia sciēda sūt: iā in suo dicemus capitulo. ¶Est etiā sumope in flebotomia cauendū ne in tpe calidissimo multa sanguis fiat extractio neq̄ꝫ in tempore frigidissimo.

¶De iuuamento purgationis τ eius nocumento τ quomodo debeat fieri. Cap. xv.

S Olutione ventris vti put oportet: summa est medicina ad sanitatis cōseruationē. magnū prebens adiutoriū. Est eni possibile vt huius opationis cā corpus ab humore q̄ pter ciborū errorē: vel ex diete negligētia: vel q̄ ex corporis intemperantia solet generari: mūdificeſ. Ob hoc igiſ esse pōt: vt corpus semp mundū existat: τ neq̄ꝫ in eo superfluitates ad egritudinū generationē apte remaneāt. Quapropter medicina ventris solutiua quisq̄ꝫ vti debet: que humorē qui ei nocere solet vel q̄ in eo ex sui corporis dispositiōe generari cōsueuit: vt cā erroris sui regiminis expellere psueuit. Oportet etiā vt a medicīa que humorē pdicto hūori ↄtrariū: educē solita ē. sibi caueat. Hui⁹ ei actōis inocumētum: maximū existit. Sed quē humorē vnaqueq̄ꝫ species ventris solutiua educat: iā in suo caplo nominauim⁹.

¶Qui autē ventris solutione plus indiget ē q̄ corpus habet magnū τ pingue: τ q̄ est gulosus: atq̄ꝫ q̄ multos comedens cibos. τ fructus. parū moueſ τ exercitaſ. Qui autē ventrē habet leuiter solubile: τ cuius vēter sepe solutionem incurrit: atq̄ꝫ cui disinteria cito accidit τ precipue si fortis fuerit: a ventris solutione abstinere debet. ¶Medicinasq̄ꝫ vētris solutiuas sepe sumere corp⁹ debilitat: τ ad ethicā atq̄ꝫ ptisim adducit: precipue si fuerit habēs corpus siccū. ¶Est etiā summope obseruādū ne quis medicinā ventris sumat solutiuā: nisi prius ventrē cū iuribus mollificauerit vnctuosis: τ balneū p duos dies ante acceptionē ngressus fuerit: τ corpus in balneo multa aq̄ ifuderit: τ in ipa sederit: τ sirupū acetosū biberit. ¶Hoc q̄ꝫ est intuendū: ne medicias ventrē vehemēter soluentes i diebus calidissimis: vel frigidissimis sumat. ¶A somno quoq̄ꝫ omnino postq̄ꝫ solui inceperint: est abstinendum: neq̄ꝫ cibo aliquo quādiu medicine eructuādo saporem senserit vtendū erit: τ dū solutio nō debilitaſ neq̄ꝫ minuitur: donec eius cōpleaſ opatio. Qđ si vt decet purgand⁹ solutus fuerit: leui tasceada cibari debet: ex qua nō auide sed mediocriter sumere debet. Nemo eni in die qua soluitur: saturari debet: sed mediocriter ē reficiendus. ¶Si autē contingat aliquē supflue solui. cibaria cū sumach: vl cum succo malorū granatorū acetosorū. vel cū succo vue acerbe facta sumere debet. p multū tamē tps anteq̄ꝫ comedat. puluerē de seminib⁹ factū. in potu sumere debet.

¶Sed si alicui⁹ corpus ex medicine haustu fortiter calefactum fuerit: vl medicinā colere rubee purgatiuā sumpserit: vt eius potus sit iulep necessariū ē: nisi vehemēter sit purgatus. Qui si fortiter fuerit solut⁹: rob pomoꝝ vel citoniorū vl malorū granatoꝝ: τ silium bibere debet. Et ē necesse vt q̄ multū solutus ē: abstineat a iulep: τ sirupo acetoso τ ydromelle. Si vō accidat vt ex medicina corp⁹ nō calefcat: neq̄ꝫ ex corpe aliud q̄cquā pter flegma vel colerā nigrā educaſ: aqua vino tempata: in potu ē sumēda. Qđ si fuerit impossibile: cū melle erit tēperanda. ¶Qđ si cōtingat medicinā solutiuā multū plus operari q̄ꝫ debeat: qui eā assumpsit: in balneo ponēdus erit. Qui si hoc modo strictus nō fuerit: puluere de malis granatis facto vti dꝫ. Qui si suffecerit: q̄escēdū erit. Sin āt puluis h̄ dād⁹ erit q̄. R. tortellaꝝ de scem. ʒ. c. turt boli armeni: gūmi arabici glandiū xilocaractarū de romania arillorū: seminū granatorū: oīm vt tuthia tritorū. aā. ʒ. x. seminis iusq̄ami albi ʒ. v. De hoc vero puluer e tātū sumere debec trib⁹ vicib⁹ q̄ꝫtū pugno teneri poterit. Qđ si istud nō cōtulerit. trocifcos de balaustiis: τ his silia q̄ in capitulo de ventris solutione nominabunſ: dabis. ¶Si autē infirmū contingat debilitari: τ ad imobilitatē τ sincopiꝫ deuenire: ei subueniendū erit: sic in capitulo de colica passiōe dicturi sum⁹.

¶De iuuamento vomitus τ eius nocumēto τ quomodo debeat fieri. Cap. xvi.

V Omitus si vti debet tpate fiat: stomachum purgat: τ digestiuā efficit meliorē corpusq̄ꝫ renouat τ mundat: caput q̄ꝫ τ sensum alleuiat visumq̄ꝫ acuit. Qui si multus fuerit: corpus desiccabit: τ epati ac pectori: necnō oculis τ pulmōi nocebit. Uenas quoq̄ꝫ q̄nq̄ꝫ findit: atq̄ꝫ rumpit: ex quo etiā passio accidit emoptoica. In cui⁹ autē stomacho multū adunaſ flegmatiē: sanitas vomitu cōseruanda erit: cui⁹ signa iā nominauim⁹. Et istis q̄dem necesse est semel in mēse vl bis vomitu vti. Qđ etiā post cibi saturitatē fieri oportet. Uomere eni sine stomachi repletiōe: durū ē: neq̄ꝫ absq̄ꝫ magno labore τ studio fieri pōt. Uomit⁹ preterea nō freq̄nter fieri debet: corrūpiſ eni stomachus: τ ipius destruiſ virtus. ¶Est etiā obseruandū vt cū aliq̄s vomere voluerit: duos panniculos in rotūditate circūuolat: τ sup oculos ponat: τ cū pāno alio optime liget. neq̄ꝫ inde auferat donec vomitus sit expletus. Post vomitus autē pfectionem: facies rodostomate ē abluenda: τ os ydromelle: vl sirupo acetoso est colluendū. Qui vō collū habē t longū et epiglotim foris pminentē pectusq̄ꝫ strictū. τ a carne nudum: a vomitu omnino abstinere debent.

¶De iuuamento coitus τ eius nocumēto τ quomodo debeat fieri. Cap. xvij.

C Oitus corpus repletum alleuiat: τ animam hylarem τ letam efficit: eiusq̄ꝫ auget leuitatem. iram q̄ꝫ sedat: ac cogitationē remouet. Qđ adeo quandoq̄ꝫ fit: done melia ei⁹ occasione quādoq̄ꝫ saneſ. Si quis etiam amore mulieris in tantū coartaſ vt quasi ad mortē deueniat: coitu multotiens vtaſ: licet ea quā diligit nō patiaſ: sedaſ tamē eius furiosus amor. Coitus pterea caput alleuiat atq̄ꝫ sensus. Ad vltimū vero si quis multo vsus fuerit coitu: repletiōis malum euacuādo euadet. Est etiā valde obseruandū: ne q̄s coitu sepe vtaſ qui ex eo velociter debilitatē incurrit: ac appetitiue cōsequitur destructionē oculorū q̄ꝫ hꝫ cōcauitatē.

¶A coitu etiā corpa habens sicca vt ab inimico interficiēte: sib cauere debent. Quo etiā si q̄s mltū vsus fuerit ethi

cam ieiuret. ¶ Cõualeſcẽtes qꝫ ⁊ debiles atqꝫ macri: nec nõ quorũ ylia ⁊ vẽtres: ſubtilia ſũt ⁊ macra: ⁊ quorũ nerui ſũt debiles: coitũ oĩno vitare debent. Coit⁹ eni multus et frequẽs: neruis magnum infert nocumẽtum: oculoſqꝫ fortiter ledit: ⁊ corpis vires deſtruit: corpuſqꝫ corrumpit ac debilitat: ad ſeniũ quoqꝫ cito adducit. ¶ Et hec coit⁹ nocumẽta: corpora habẽtibus robuſta ⁊ croſſa ⁊ ſanguinẽ multũ: ac venas amplas: ⁊ colorẽ rubeũ multoſqꝫ pilos minus accidunt. ¶ Corpa autẽ habentib⁹ pdictis contraria: malũ afferunt magnũ ac manifeſtũ. ¶ Coitu itidẽ nemo vti debet dum ẽ famelicus: neqꝫ cũ nullo cibo ac vino eſt repletus. neqꝫ cum de balneo egredif: neqꝫ poſtq̃ꝫ vomuerit: neqꝫ poſt ventris ſolutionẽ: neqꝫ poſt flebotomiã: vel laborẽ. Si vero aliqs multo fuerit vſus coitu: a laborẽ ⁊ ſõnia abſtiere dꝫ: ⁊ dꝫ cauere ne ĩ balneo ſudet. Cibis etiã augmẽtantib⁹ ſperma vti dꝫ: vinũqꝫ dulce ac croſſum bibere. Rebus qꝫ odoriferis faciẽ ac totũ corpus ſepe inficere debet: atqꝫ ſuffumigationibus aromaticis vti et augere ſomnum.

Qui balneo uti debent.

¶ De iuuamento balnei ⁊ eius nocumento ⁊ quomodo debeat fieri. Cap. xviij.

c Orpus balneo humectari ⁊ deſiccari poſſibile eſt. Quapropter corpa macra habẽtes ⁊ ſicca: balnei ĩdigent humectatiõe. Ideo qꝫ cauere debẽt: ne in balneo ſudent: ſed in loco ei⁹ temperato maneãt: ⁊ circa ſe in pauimẽto multã aquã calidã proijciant: vt vapor multã habẽs humiditatẽ ibi eleuef. Corpa autẽ ſua aqua calida ſuauitatẽ afferẽte infundãt ⁊ in eam ingrdiant ĩ q̃ tã diu morari debẽt: donec corp⁹ lene ⁊ paruꝑ turgidũ fiat. Deinde cauere debẽt ne aquam calidã ſuꝑ ſe pijciãt: ſed aq̃ frigida ſel' ꝑ paruã tñ morã infundi debẽt: ⁊ poſtea inũgi oleo. Si qs v̾o vt corpus exiccet balneũ ingredif: multũ ſudare ⁊ cõfricari debet: ⁊ cũ farina fabarũ ⁊ ciceris ac baurace: ⁊ vſnem fricari. ¶ Comeſtio qꝫ poſt balneũ: longo ſpacio ẽ tardanda. Et cum ſudor fluere inceperit: ſine vnctione fricatõe vti cõuenit. ¶ Sũt etiã de iuuamẽtis balnei: corpus humectare: et renouare: poroſqꝫ apire: ac ſordes cõgregatas detergere: et repletionẽ qꝫ minuere: ⁊ vẽtoſitatẽ diſſoluere: ⁊ ad ſõnum ducere. ac humores ſubtiliare. ¶ Balneũ p̾terea dolores reprimit: ventrẽ ſtringit: atqꝫ laſſitudinẽ remouet, corpuſqꝫ cibis aptũ efficit. ¶ Ipius vero nocumẽta ſunt: vires deſtruere: ⁊ corp⁹ vſqꝫ adeo calefacere: vt qñqꝫ ad ſincopim pducat nauſeã qꝫ cõmouet: maliſqꝫ humorib⁹ occaſionẽ cito deſcendendi tribuit. Ideoqꝫ febricitãtes: vel q ꝯtuſionẽ ẽ ppeſſus: vl' apa: vl' plagã: vl' excoriatiõez hñs: balneũ timere dñt. A cui⁹ qꝫ introitu: qſqs poſt cibũ ſibi caueat: niſi q corpis vult pinguedinẽ adipiſci. Qđ ſi aliqs aliq̃ ĩminẽte nec̃itate balneum ſatur ingredi cogaf, poſtq̃ꝫ exierit aliquot dieb⁹ ſirupũ bibat acetoſũ: ⁊ a cibis croſſis abſtineat: ſuumqꝫ ſubtilet regimen.

quid balneũ operatur

¶ De forma corpis laudabili. Cap. xix

c Orpus valde craſſũ nõ eſt laudandũ: neqꝫ qđ macrũ eſt. Corp⁹ eni qđ valde ẽ craſſum multis diſpoſitũ ẽ egritudinibus. Hmõi ei habẽs corpus ſubitaneã velociter incurrit mortem: atqꝫ venarum fiſſurã: ſputo qꝫ abundat multo anhelit⁹ etiam velociter cõſtringitur: durẽqꝫ mouef: paruũ inſuꝑ generare aptus eſt. ¶ Macra autẽ corpora ad ptiſim atqꝫ ethicã p̾parata ſunt: ⁊ vt cito caſum incurrãt: ⁊ vires in egritudinibus diſſoluantur: atqꝫ vt cito impedimentũ patiantur a ſupfluitate caliditatis ⁊ frigiditatis. Corpus vero in carnoſitate temperatum exiſtẽs: qđ craſſitiei parum appropinquat laudabile eſt. Huiuſmodi enim corpus ab egritudinibus remouetur neqꝫ ad earum receptionem vt cito accidant aptum inuenitur.

corpus craſſu

macru

temperatum

¶ De iuuamẽto fricatiõis labiorũ ac gingiuarũ ſiue dẽtiũ cũ corticib⁹ nucũ arbor̄ ⁊ ei⁹ nocumẽto. Cap. xx.

c Onfricatio huiuſmodi dentes abſtergit: rigidoſqꝫ efficit ſi tẽꝑate fiat: gingiuas qꝫ corroborat ⁊ impinguat. Concauationes etiã fieri nõ pmittit. ac bono oris odori auxiliũ p̾bet. Caput qꝫ atqꝫ os ſtomachi licet par̄ alleuiat. Que cũ corticibus arborum ſtipticitatẽ habentiũ: ⁊ amaritudinem fieri cõuenit. Multa autẽ ſi hmõi fiat confricatio: claritatem remouebit dentiũ. Quapropter neceſſe eſt: ne ſepe fiat. Ex ea ei velociter accidit multitudo ſordiũ: dẽteſqꝫ mouẽf: ⁊ gingiue ſubtilianf: atqꝫ debilitanf.

¶ De conſeruatione dentium. Cap. xxi.

Dentes

ſ Ummopere cauendum eſt: ne res dure dentibus franganf neqꝫ res viſcoſe eis ſepe maſticenf ⁊ diu: vt ſũt dactili et mel coctũ ⁊ his ſimilia. A multo p̾terea vomitu ſibi cauere debent. Ipſe nãqꝫ eos corrũpit. Oportet qꝫ ſi ĩ dentibus aliqua cibi pars remãſerit: ⁊ precipue ſi de lacte fuerit: in ipſorũ ablutiõe ⁊ mũdificatiõe ſollicitari. Cũ ſirupo aceto vel ydromelle: ipſoſqꝫ cũ arborũ corticibus vt p̾dictum ẽ: ⁊ cum dentrificijs tempate fricare. A rebus qꝫ q̃ ſtupidos faciũt dentes atqꝫ congelant: ſicut nix ⁊ eius aq̃ et pprie poſt calidum cibũ: abſtinere cõueniẽs eſt. Dentifriciũ dentium ſanitatem conſeruãs. R. cornu ceruini aduſti: ſeminis tamariſci ciperi roſarũ ſpice: omniũ ana. ℥.j. ſalis gẽme. ℥. quartã: hec omnia pulueriçata cribellẽtur: ⁊ ex eis dentes fricenf. Hoc enim multum valet ad dentium conſeruationem.

¶ De oculorũ cõſeruatiõe ⁊ eor̄ clarificatõe. Cap. xxij.

Oculi

q Ui oculorũ volunt ſanitatẽ cuſtodire a ſole eſtiuo: ⁊ puluere: atqꝫ fumo ſibi canere debẽt. Ne etiã colores albos vel radioſa ſemꝑ inſpiciant: valde obſeruare debẽt: ac ne vnã rem ſicut pauefactus ſemꝑ intueaf cauere debent. ¶ Litteras qꝫ vel ſubtiles ſculpturas nequaq̃ꝫ aſpiciant. ¶ A multo p̾terea fletu: ⁊ a longa dormitatione poſt comeſtionem: omnino eſt abſtinendum: neqꝫ diu eſt morandum in loco vbi frigidus pflat ventus. A cibis etiam valde ſiccis: ſicut ſunt lentes: ⁊ res ſalſe: atqꝫ a frequẽti coitu omnino cauere debent. ¶ Viſus itidem impediunt frequens ebrietas: ⁊ vinũ ac cibaria croſſitiẽ habẽtia: acuta qꝫ ſicut cepe: ⁊ ſinapi: ⁊ eruca: atqꝫ allia: nec nõ ea que nocumẽtũ faciunt: ⁊ capitis adducunt dolorẽ: ſicut dactili ⁊ porri: ⁊ fenugrecum: ⁊ andacoca ⁊ oçimũ: cuius eſt pprietas: viſũ obfuſcare: ſi multa ex eo ſumaf quãtitas ⁊ frequens. Cau les qꝫ ac lentes ⁊ ſomnus multus: atqꝫ multe vigilie.

¶ Viſui autẽ iuuamẽtũ tribuuut: collirĩa lachrymas expellentia: ⁊ oculos in ſua ſanitate conſeruantia: ⁊ ne mali ad eos deſcendant humores phibentia: ſi aliquibus horis in oculis ponantur. ¶ Ad hoc qꝫ auxiliatur litium aqua ſolutum aliquotiens in menſe in oculis ponere. Hoc enĩ malos prohibet humores ad oculos deſcendere. ¶ Eſt preterea de eorum numero que oculos acuunt: aquã intrare claram: atqꝫ per magnũ ſpacium oculos in ea apertos tenere: hoc enim eos claros facit ⁊ rigidos. ¶ Multotiens qꝫ corroborantur oculi: cum aliquis librum incipit aſpicere: cuius littere nõ ſunt ſubtiles ⁊ intendere ceperit: quid in eo ſit: vel quid ſit in picturis. Quod autem conſeruat ſanitatem ⁊ abſterget: tuthia eſt cum ſucco ſanſuci confecta. ¶ Sunt etiam de his que oculos abſtergunt: vt recentis feniculi ſuccus: in oculis ponaf: vel collirium de malis granatis. Qđ. R. granatũ vnũ dulce: ⁊ aliđ valde acetoſum: deinde extrahatur vtriuſqꝫ ſuccus ſeparatĩ atqꝫ in duabus ampullis orificia habentibus opilata: ſub ſole a prima die iunij: vſqꝫ ad vltimam auguſti ſuſpendatur: et ſingulis menſibus qđ ſubtile fuerit ſemel euacuef et qđ croſſũ pijciatur. Poſtea vero de vnoqꝫ ptes ſumantur equales: ⁊ miſceantur. Et in vnaquaqꝫ huius commixtionis libra: pulueris aloes: piperis nigri ⁊ longi: ſalis amoniaci. ana. ℥. j. ponatur ſubtiliſſime tritorũ ⁊ reponaf. Hoc enĩ collirium quanto fuerit vetuſtius: tanto melius

erit. In quo stilus intingi debet: ⁊ sic ī oculis poni. Est ei mirabile in oculoꝝ abstersiōe. ¶Colliriū qđ oculorum conseruat sanitatē: ⁊ ipos ne cito suscipiant nocumēta: ꝓhibet. ℞. antimonij multotiēs aqua abluti: ⁊ postea per hebdomadam vnā aqua pluuiali lauet̄: necnō tuthie: similis fiat ablutio. Cui⁹ antimonij sit ꝑparati. ʒ. xx. tuthie. et cathimie ablutoꝝ vt dixim⁹ ana. ʒ. xij. marcasithe lauate. ʒ. viij. margaritaꝝ paruaꝝ nō pforataꝝ: coralli. an̄. ʒ ij. folij indi: croci orientalis. an̄. ʒ. j. cāphore. ʒ. tertia pars musci. ʒ. sexta pars lapides infil' ꝑ tres dies: cū aqua pluuiali terant̄: deinde oīa admisceant̄: ⁊ recōdantur: ⁊ in palpebris mane: ⁊ circa noctem ponantur.

¶De conseruatione sanitatis auriū. Cap. xxiij.

V T sordes que fiūt in auribus mūdificētur summo studio insistendū est sicut in capitulo de auriū sanatiōe: dicturi sum⁹: atqꝫ ne cibaria grossa edant̄ obseruandū. Quaqꝫ etiā hebdomada parū olei amigdalaꝝ amaraꝝ aurib⁹ est inijciendū. Qꝫ autē aures custodit ne doleāt: est frigido vēto longo tp̄e non opponi. ¶Est etiā sūmopere cauendū: ne aliqd eas ingrediat̄: ⁊ ne pustula in eis nascat̄ acuta. Qꝫ custodiri poterit. cū eius timet̄ aduētus: si postq̄ꝫ in facie acutas pustulas nasci videbis: aut in aure doloris ꝑncipium senseris: q cū capitis ardore: ac pustulis acutis in facie ⁊ circa faciē fit: soluas parū seif memithe in aceto: ⁊ in aurē ponas. Qđ si aure sana quaqꝫ hebdomada fiat: ipam ꝓhibet reumatismū incurrere. A fastidio quoqꝫ valde custodiri debent. ⁊ ne stomacho pleno dormiant.

¶De cautela egritudinum ab vno ad alium transeuntiū: Capitulum. xxiiij.

T Erra in qua antrax ⁊ pestilentia fiūt fugienda ē: quā si qs fugere nō poterit: ⁊ fuerit mansio vel exercitus in qbus ista fiūt: in loco altiori morari debet: locūqꝫ q vento supest infirmi eligere. ¶Egritudines vero q̄ de vno transeūt ad aliū: sūt lepra: ⁊ scabies: ⁊ ptisis ⁊ febr' pestilētial'. Que tūc accidūt: cū aliq ī mansionibus angustis cū hoibus ista patiētib⁹ vel sub vento sedent. Egritudo etiā oculoꝝ de vno ad aliū. si eū intuitus fuerit: transit. Pustule qꝫ male ⁊ multe de vno q̄nqꝫ ad aliū transeūt. ¶Est insup sūmopere obseruādum: vt ab oibus egritudinib⁹ malū habentib⁹ odorē sani elongentur: ac supra ventum sedeant.

¶De pestilentia ⁊ eius cautela. Cap. xxv.

P Estilentia plerūqꝫ in fine estatis ⁊ autūno accidere solet. Quapropter si in estate multe venerint pluuie: nubes qꝫ ⁊ pluuiarum mltitudo nocte ⁊ die ꝑmanserint: ac meridionales venti multu pflauerint: vel aer etiā ita ger⁹ sit vt nō moueat̄: ⁊ cū h̄ etiā meridioualis ventus: turbidus existat: a carne ⁊ vino ⁊ cōfectiōibus de melle factis: ⁊ a fructibus recentibus: ⁊ dulcib⁹ atqꝫ a balneo ⁊ lauacro aque calide: oīuo abstinendum erit. ¶In oī aūt comestione: aceto vtendū erit: ⁊ oīa in quibus acetum ponitur comedenda. ¶Rob qꝫ fructuū valde acetosorum ⁊ stipticoꝝ: sicut rob de succo vue acerbe: ⁊ succo ribes: ⁊ granatoꝝ acetosorum: ⁊ maloꝝ acetosorum: atqꝫ de succo sumach et acetositas citri sumenda erūt. ¶Sirupi ꝑterea acetosi multa q̄ntitas sepe bibenda erit. ¶Qꝫ si maxima necessitas carnē comedere cogat galline: ⁊ starne: ⁊ ꝑdices masculini sexus: edus qꝫ atqꝫ vitulus cū aceto ⁊ vue acerbe succo: et sumach ⁊ his similibus conditi: necnō charis: et hulem: ⁊ mosos edi debent. ¶Si autē in corpore sanguinis aliqua appareat motio: flebotomia absqꝫ mora insistendum. Mansiones qꝫ in quibus est sedendum: frigide esse debent: quarū porte ⁊ foramina a parte septentrionis sint aperta. Est eni possibile vt hoc vtētes regimine a pestiferi aeris dispositione: ⁊ variolis atqꝫ morbillo: necnon attrace ⁊ malis apostematibus: ac febre sinocha: deo auxiliante euadāt. ¶Preterea cum talis fuerit tp̄is dispositio infantes ⁊ iuuenes ac corpa habentes crossa: ⁊ colorē rubeū: plus alijs custodiēdi erunt. Qn̄ aūt in fine estatis multus fuerit calor: autumnus quoqꝫ valde siccus et multum puluerulentus extiterit: ac frigus ⁊ pluuia venire tardauerint: mansiones tunc infrigidande ⁊ humectā de pannis crossis aqua aspersis: atqꝫ appensis ⁊ aque in pauimēto dom⁹ rorationē erūt. ¶A labore qꝫ ⁊ coitu: abstinendum erit. Corpus ꝑterea aqua frigida lauandum et aqua niuis in potu sumēda. ¶Sauich etiā coctum in mane cū multa aqua: ⁊ pauco zucharo bibendū erit. ⁊ aq̄ in niue infrigidata potanda. ¶A cibis vero calefacientibus: ⁊ a a vino nisi multa frigida tp̄atū fuerit aq̄ cauendum. ¶De cucumeribus aūt ⁊ citrolis. atqꝫ cucurbita et portulaca. ⁊ his silibus multū erit edendū. ¶Summope qꝫ cauendū erit: ne in sole fiat sessio: neqꝫ ieiunet aliquis neqꝫ comestio tardet̄. sitis etiā nullo mō est toleranda.

¶Si qs vō ī meridie dormire voluerit. in locis quiescat frigidis. Cibaria qꝫ edant q̄ dixim⁹. Pisces aūt si comedere voluerint: sup carbones assatos edāt. Uuas qꝫ in quibus adhuc ē acetositas: sumāt. In tali vō tp̄e singulis diebus aquā bibere ordei multū cōfert. ⁊ ꝑcipue corpa calida habentibus ⁊ sicca. Hi eni hoc regimie plus oibus alijs indigent. Et ꝓpter hoc ē possibile a febrib⁹ acutis pessimis et calidis in tali tp̄e euadere. ¶Quādo autē in nocte mlte aeris apparent apparitiōes corruscationib⁹ similes: ⁊ aeris color hicteritie silis ē. Uenti qꝫ flant p⁹ q̄ꝝ aduentum multi homies ⁊ aialia egrotāt in nocte qꝫ in aere rudij videntur ⁊ splendor: atqꝫ egrotātes cito mortē incurrunt. Aer etiā difficulter attrahitur. ⁊ egrotantiū ora fetidum emittūt odorē: ipi qꝫ infirmi multū angustiant̄: ardoremqꝫ magnū habēt. ⁊ sitim patiuntur vehementē. ac ipsoꝝ īfrigidant̄ extrema. ⁊ vomūt. ⁊ egerūt humores fedos ⁊ diuersos: quando talia adsunt fructus ⁊ olera que in tali nascuntur tp̄e. sunt dimittenda. ⁊ aqua q̄ in supficie terre est manifesta. bibenda ē. ¶In māsionib⁹ qꝫ ē morandum: ⁊ aer calidus fugiēdus. Domus ꝑterea q̄qꝫ die aq̄ ⁊ aceto mixtus est rorāda. Et si cū hoc in aere odoris putridi ac fetentis similitudo fuerit: homies cum sandalis et cāphora sunt suffumigādi: atqꝫ aqua rosata rorandi. Domus autē cum costo ⁊ thure ⁊ storace. ⁊ bunch. ⁊ sandal'. et cāphora suffumigari debēt. Cibaria vō sint. acetū ⁊ lentes. ⁊ sumach ⁊ hulem. ⁊ succus vue acerbe. Acetū qꝫ cū aqua tēperatū bibendū est. ⁊ vinū dimittendū. In hac qꝫ dispositione sumere in potu oī die vnū de trociscis canphore cōfert. Est etiā aqua cum niue bibenda. ⁊ aque frigide ablutione vtendū. ¶Unus ꝑterea antiquoꝝ physicorum dixit: ꝙ si due ptes aloes sumant̄. ⁊ croci orientalis: ac mirre vniuscuiusqꝫ an̄. pars vna. ⁊ detur eis in ꝑncipio pestilentie cuiqꝫ pondus. xij. alchilat singulis diebus cum vncia vini tempati: maximū affert remedium.

¶Dixit eni hic se neminē vidisse hanc medicinā in principio mortalitatis bibentē: qui nō euasisset. ¶Galienus qꝫ dixit. ꝙ bolus armenus cū aceto ⁊ aqua habitus: huic dispositioni cōueniēs est. que tiriaca diacignes eidem valde cōgruit. ¶Confert preterea ꝑdicte dispositioni: si in tēpore aeris putrefacti suffumigatio cū costo: thure ⁊ storace: ⁊ xiloaloes ⁊ bunch atqꝫ sādal'. et cāphora. ⁊ mirra fiat

¶Accidit qꝫ vt in aliqbus annis in vere: squinantia sepe multos inuadat: que mala ⁊ etiā pniciosa existat. Oportet itaqꝫ in hoc tempore egritudinem peruenire cum flebotomia: ⁊ sanguinis extractione: ventosis in crurib⁹ positis: et ventris solutione: ac gargarismis qui singulis diebus ac noctibus: cum aqua rosata fieri debent in qua sumach madefactū fuerit: ⁊ cum rob morarum ⁊ nucum.

¶Contingit etiā vt in aliqua hyeme multotiens appoplexia. vel paralisis: ⁊ egritudines istis similes eueniāt. Est igitur necesse vt cum talis fuerit annus: frequēter euacuetur corpus cum pillulis. quas in harum egritudinū capitulis nominabimus. ⁊ gargarismis: atqꝫ sternutationib⁹

et vnctionib⁹ totius corporis ex oleis que ibi nominabimus. Cibus q̃z erit minuendus. ac subtiliandus.

¶ De regimine corporis ſm tempora. Cap. xxvj

Oportet vt in vere flebotomia ⁊ ventris ſolutione preueniendo ſuccurrat̃: antequā calor irritet̃. minus q̃z in ipo vinū eſt bibendū et caro comedenda. Oiaq̃z dulcia minus ſumēda. et pcipue hoc obſeruare debent: quibus egritudies ex repletionib⁹ accidere cōſueuerunt. decet etiā vt cibis ſubtilib⁹ et infrigidantib⁹ in eo cibent̃. qbus in eſtate vti ɔſueuerunt. ¶ Cum autē venerit eſtas mot⁹ minuat̃ ⁊ labor: ſoli q̃z min⁹ apponēdum erit. ⁊ cibaria calida ⁊ groſſa relinquēda. Uēter etiā nō ſel' cibo repleri dʒ: ſʒ mltis vicibus diuiſus ſumēd⁹ erit. Et aq̃ frigida ē bibēda ⁊ ī ablutōe vtēda. Sauich q̃z cū aqua coctū: cū zucharo eſt potandū. In potu pterea ī mane ſumi debet nix cū zucharo: ⁊ ſirupus acetoſus. ⁊ iulep. ⁊ rob de fructibus acetoſis. ¶ Res aūt frigide ⁊ cibi cū aceto ⁊ ſumach cōpoſiti ⁊ charis: ⁊ hulē et res acetoſe comedi debēt. A dulcibus autē ⁊ vnctuoſis atq̃z acutis ⁊ ſalſis eſt abſtinendū: ſed acetoſis ⁊ inſipidis ad temperiē cōſeruandā ē vtendum. Uino q̃z tanta ē admiſcēda aq̃. vt q̃ſi aq̃ ſentiat̃: vetus vero ⁊ forte dimittat̃. ¶ In autūno vō fructuū cōeſtio minuēda ē q̃ꝫto pl⁹ pōt: ⁊ et obſeruandū in meridie ſoli aliq ſe opponāt. Caput q̃z in nocte ⁊ mane a frigore cuſtodire debēt. ¶ Caueant etiam ne aquā bibāt frigidā. vel lauētur cū ea. ⁊ a labore ſimiliter ⁊ coitu abſtinere debēt. Aqua vō tepida ſe lauēt et obſeruēt ne in locis dormiāt in qbus corpus horripilationē patiat̃: neq̃z poſt cibi dormiant repletionē. Aqua et frigida nō lauent̃: ex qua corpus horripilet̃. ¶ Et nō oportet vt vomitus ꝓuocet̃: q̃z in eadē hora febrire facit. Caueant preterea ne famē vel ſitim patiat̃. vl' cibo vna hora repleantur vel aq̃. Uinū autē tal'r tēpatum bibāt: vt aniam delectari faciāt. ſtomacho vō neq̃z tenſionē neq̃z grauedinē afferat. In ipſo q̃z corpus ſm pl'es res ſine intermiſſione cuſtodiat̃ ⁊ regat̃. ſicut in eſtate gubernari conſueuit vſq̃z ad pluuiarū aduentū. Que poſtq̃z aduenerint. a multo malo nocumēto ſecuros reddūt. Si autē contigat autūnum longū ⁊ eſtiualē fore: cuſtodia maior erit obſeruanda. Tota autē intentio in cuſtodia autūni: eſſe debet ī humorū repreſſione ⁊ tpamento maior. q̃z in ipſoꝝ euacuatione cū ventris ſolutione ac flebotomia. Qđ ſi ī autūno aliq̃ cōtingat egritudo: cito ei cū medicina anteq̃z augmentet̃. ſubueniendū ē. Huius ei tpis egritudines male ſunt ⁊ peſſime. ¶ Ad vltimū autē tota intentio ſit ī corporis humectatione. In hoc ei tpe hoc plus exiſtit neceſſariū q̃z etiā in eſtate. Hoc nāq̃z tpˢ ꝓ ſue cōplexiōis malignitate errorē nō tolerat regimis. neq̃z largis pmittit vti cibis neq̃z dietā deſpicere. ¶ Hyems autē regimis errorē atq̃z ciborū largitatē tolerat. Et poſtremo hyems ɔſuat ſanitatē. vnde in ea egritudinē nō incurrūt abſq̃z magni erroris cā. In q̃ a multa vētris ſolutiōe caueri dʒ. Oportet q̃z vt ſi quando febres in hyeme commoueantur: cito eis cum medicina ſubueniatur ⁊ proprie cum euacuatione. Hec namq̃z febres plerumq̃z ex repletione accidunt ideoq̃z ⁊ creſcūt ⁊ fortiores fiūt ſi nō in principio euacuētur. Qui autē frigide eſt cōplexionis: calidis poterit nutriri cibis. ſicut ſunt allia: ⁊ cepe. ⁊ alia calida q̃ cibis cauſa condiendi ⁊ ſaporē tribuendi āmiſcent̃. vt pip ciminū ſinapi eruca ⁊ his ſilia. ¶ Sed q iuuenis fuerit ⁊ calide cōplexionis cōueniētius eſt. vt ex eis min⁹ accipiat. vel oio ea dimittat. Iſta eni ſi in hyeme egrotare eum nō fecerit egritudinē acutā: in veris pncipio vel in ei⁹ fine facient niſi ei cum flebotomia aut ventris ſolutiōe ſubueniatur. ¶ Ille pterea q in tempe hyemis multa auide ⁊ ſimul in ſtomacho recipit: atq̃z q bonorum cibariorum multitudinem cum vino ſuſcipit: ſibi cito cū flebotomia ſubuenire debet. Qui autem cibis groſſis vtitur ⁊ malis: ventris ſolutione ſibi ſuccurrere cogitur.

¶ De regimine infantis e pregnātis Cap. xxvij.

Pregnans ab oībus cibis in qbus eſt acuitas ⁊ amaritudo abſtinere debet: vt ſunt cappares ⁊ lupini atq̃z oliue īmature ⁊ his ſimilia. ¶ Omnia etiā q̃ vrinā ⁊ mēſtrua ꝓuocāt. vitare debet. ſicut ſunt cicer ⁊ faſeoli ⁊ precipue ruta. ¶ A ſaltu q̃z atq̃z pcuſſione. ⁊ caſu cuſtodire debet. ⁊ pcipue ī pregnationis pncipio ⁊ in fine. ⁊ a coitu oīno remoueri debet. Nā hoc totū multotiēs abort⁹ cā exiſtit. Nutriri itidem debet cibis ſubtilib⁹. humorū bonorū generatiuis ac nauſee repreſſiuis: ⁊ os ſtomachi corroboratibus. ſicē caro galline ⁊ pdicis ac edi. De vino etiā boni odoris parū bibat: qđ tpate ſit aquatū. Jeiuna q̃z in potu ſumat rob de fructibus acetoſis ⁊ ſtipticis. cū qbus par de trociſcis xiloaloes accipiat: vt nauſeam atq̃z alguaa reprimat: motu ⁊ exercitio vtat̃ tpato ⁊ caueat ſibi ne in balneo vel in ſole longam facit morā. Cantilenas vō ⁊ iocos atq̃z ea que delectationē afferunt. necnō ſōnū augere debet. reb⁹ q̃z odoriferis circa caput ⁊ faciē. ac ſuffumigatiōibus vti debet. ¶ Cibum q̃z alleuiet atq̃z in die multotiens comedat: neq̃z cibo ſemel impleat̃. Si autē appetit⁹ multū deſtruatur de rebus acribus parū eſt ei tribuēdū: vt ſunt cepe ⁊ ſinapi ⁊ his ſimilia: que diſgregādo appetitum commouēt. ¶ Maſticem etiā atq̃z olibanum maſticare cōuenit atq̃z citonia ⁊ granata: necnō mala maciana ⁊ citra comedat. ¶ A malis autē cibis ſibi caueat: ⁊ ne mala cibaria ⁊ diuerſa in ſtomacho miſceat cuſtodiri debet. Eſt ei poſſibile vt cum hoc regimie in pregnatione egritudinē euadat. Qđ ſi ipſā infirmari ɔtingat: oportet vt ſine flebotonia ſeu ventris ſolutione medicet̃: vel maximo timore ac multa diligētia fiat: ad hoc vt fetus remaneat: ⁊ partus ſit facilis.

¶ De alleuiatiatōe ptus ⁊ regimie pturiētis. Cap. xxviij

Cum hora partus appropinquauerit paritura in balneo mitti debet: ac in tina ſingulis diebus ſedere: ⁊ ventrē atq̃z dorſū cū oleo inungere: cibaria q̃z bonum habētia ſaporē ac lenientia: ei ſūt tribuenda: ſicut iſſidabegi ⁊ aluia factū de zucharo: ac oleū de amigdalis recens. ¶ Cum autem part⁹ aduenerit hora: dorſum inungi debet cū oleo de keiri et oleo ſambacino calefactis. Cui etiā femur ⁊ ylia atq̃z ypocondria inungi debent. ⁊ ex eis in vuluā erit mittendum. ¶ Ipſa q̃z paulatim incedere debet: que poſtq̃z parū ambulauerit ſedeat. ⁊ pedes equaliter tendat. deinde vero ſup vtroſq̃z ſe ſiml' eleuet. Dolor autē partus ſi fortis fuerit: nares ⁊ os apprehendendo ſe premat. Obſtetrix q̃z dorſum ei⁹ eleuet: atq̃z ylia ⁊ mirach eius inferius pmat. Et ſi diu taliter ſe habuerit iſſidabegi vnctuoſum de pullis factū in quo adeps pinguis galline ac anatis ponat̃: in potu ſumat ⁊ vinū boni odoris bibat. ¶ Qđ ſi partus fuerit durus: ⁊ ne parturiens moriatur timeatur: detur ei aque in qua fenugrecū ⁊ dactili cocta fuerunt libra vna: in qua anteq̃z detur: parum olei amigdalarum dulcium ponatur. Que non vna vice ſed duabus vel tribus bibēda erit ne euomatur. Poſt hanc autē aquā trociſcos de mirra accipiat. Et ſi adhuc etiam multum conſtringat̃. ſuccum rute ſumat vel altich. geuſir. galbani. oīmꝫ ana equaliter accipiatur de quibus due dande ſūt dragme.

¶ Qđ ſi delicata ſit mulier que harum medicinarum odorem multum ferre valeat: pondus vni⁹ aurei de algalia in vino bene redolente diſſoluēdum erit. ⁊ in potu ei dādum. Ipſa quoq̃z cum ſucco carnis ac bono vino ē corroborāda. ¶ Secūdina vero ſi remāſerit. ſternutatio cū condiſi nares apprehendendo eſt prouocanda. Qđ ſi hoc modo nō exierit ſecundina: ad medicinas quas nominabimus erit reuertendum dando eas. Suffumigatio quoq̃z cum mirrha ⁊ kina ⁊ keiſir ⁊ ſulfure facienda eſt.

¶ Ex iſtis autē cum felle vaccino mixtis fiunt pillule: quarum vna poſt aliam in igne mittat̃. qui ignis ſit in focu

lari: quod magna scutella de terra foramen in medio habente cooperiatur. Foramini autē huic vulua supponatur vt fumum recipiat. Hoc enī fumigiū fetum expellit mortuum. Quod tunc fieri debet. cum fetus mortuus fuerit ꝛ nō mouetur: vel nō mouetur fortiter. ¶ Quod si post partū sanguinis fluat multitudo vnde vires destruantur: subueniendū est ei cum his que in capitulo de mēstruorum retentione nominabimus. Corroborari quoqꝫ debet cū aqua carnis et vino bono: ꝛ atibu. ¶ Sāguis vero si nō sequitur ptū vel parum fluat suffumiganda est parturiēs fumigijs suprascriptis: de quibus etiā in vuluam mitti debet: ꝛ medicari debet cum medicinis quas in capitulo de menstruorum ꝓuocatione dicturi sumus. Hoc autē nō est dimittendū nec vilipendēdū nisi macra fuerit ꝛ debilis. Ex hoc enim generantur multotiens egritudines dure ꝛ male.

¶ De regimine infantis. Cap. xxix.

i Infantis aures statim post partū ꝓmende sunt. Quod etiā postea multotiens ē faciendum. ¶ Est preterea obseruandū: ne lac aures ingrediatur cū lactatur: ꝛ vt pallatū cum melle tangatur et nares cū aqua calida ꝛ oleo semꝑ mūdificentur: atqꝫ mucillagies emūgātur. Ipse qꝫ priꝰ sꝑ fricādꝰ postea iūgēdꝰ ē. ¶ Et mēbra similiter eius sunt in vnāquāqꝫ partē tendenda. et fascia cingenda. ¶ Sūt etiā rectificanda eius membra caput videlicet. ꝛ nares ac frons. Hoc enī regimine si custodiatur: multas euadet egritudines. ¶ Mammillas q̄ qꝫ taliter sugat: ne eiꝰ vēter tendatur: neqꝫ multa ex eo egrediatur ventositas: ꝛ vt nō accidant ei dissolutio ꝛ pigritia neqꝫ somnus longus neqꝫ de latere ad latus reuoluatur: ꝛ nō ploret neqꝫ vomat. Quod si istarū significationū aliq̄ appareat diutius solito a mamillarū suctione abstinere cogatur: ꝛ tēpus dormitionis augeatur. ¶ Postea vero in aq̄ cal'a balneetur: ꝛ mā millarū suctiōe vniꝰ solito vtatur: deinde vero ad suā reducatur cōsuetudinē: cui de medicinis somniferis parum est dandū: vt diu dormiat. ¶ Cuna itidem eiꝰ equaliter ē mouenda. Quod quidē fieri ꝯuenit post mamillarum suctionem. ¶ Oculi quoqꝫ eius in primis natiuitatis diebus panno sunt operiendi. Et est sūmoꝑe cauendum: ne in loco sit multum luminoso ꝛ radioso: ante euꝫ tamē vitree margarite: ꝛ panni diuersos habētes colores appendi debent. ¶ Cantilenis qꝫ que vocibus ꝓferuntur extensis: ꝛ quietis delectationem facientibus ante eum ē vtendū: nō asperis neqꝫ raucis. ¶ Postq̄ꝫ vero loquendi hora appropinquauerit: nutrix eius linguā frequēter fricet. Superiorem tamē lingue partē cū salgēma ꝛ melle fricare debet. Et hoc precipue est faciendū cū loquela tardatur. ¶ Ante ipm qꝫ frequēter est loquendum ꝛ verba facilia: ꝛ leuia est docendus. ¶ Cum autē natiuitatis dentium tempus appropinquauerit: gingiue singulis diebꝰ cum butyro ꝛ adipe galline sepe sūt fricande: ac ordeum super eas trahendum. Guttur qꝫ ꝛ spondiles colli: frequenter cum oleo inungi debent. ¶ Quod si eius venter solutus fuerit: ventri supponatur emplastrū quod de cimino et rosis cū modico aceti ꝛ aqua madefactis fiat: lacti qꝫ gūmi arabicū ꝛ bolus armenus sūt ammiscenda ꝛ danda ei. ¶ Venter vero si stringatur suppositoriū de melle cocto: et baurach vel de melle cocto ꝛ stercore muris cōfectum ano est supponendū. ¶ Cum autē ad tempus ꝑuenerit in quo comedere incipiat: fiant de simula: ꝛ lacte ac çucharo magdaliones glandibus similes: ꝛ infanti manu tenēda dentur: vt cū eis ludat ac eos sugat: ꝛ gradatim disponatur ad aliqd ex eis traijciendum. ¶ Caro quoqꝫ q̄ est in pectore teneri pulli vel ꝑdicis: est ei tribuenda. ¶ Postq̄ꝫ autē hoc bene sape ceperit. atqꝫ ex eo comedere ꝛ appetere inceperit: suctio mā millarum paulatim minui incipiat. In nocte q̄ꝫ eas sugere nō ꝑmittat: deinde gradatī perducatur ad hoc vt in die nō lactet. ¶ Est etiā valde obseruandum ne in tꝑe calido ablactetur.

¶ De electione nutricis ꝛ eiꝰ regimie. Cap. xxx.

n Nutricem oportet esse iuuenē colorem habentem clarū. Que cū sit alba rubedinē habeat ammixtā: neqꝫ sit partui ꝓpinqua: nec ab eo multuꝫ remota: neqꝫ lesionē habeat: neqꝫ infirmitati sunt preparata. ¶ Mā millas qꝫ habeat magnas: et pectus amplum ac pinguedis corporis: mediocritatē teneat. ¶ Ipsa ꝓterea neqꝫ salsa comedat: neqꝫ acuta: neqꝫ acetosa: neqꝫ stiptica: neqꝫ tabeguil vtatur: in quibus ē fortis caliditas: neqꝫ porris. neqꝫ cepis. allia qꝫ atqꝫ erucā. et ꝓcipue apiū oīno dimittat. Nō enī cōuenit nutrici: vt ei appropinquet omnino. ¶ Nutriēda vero est cibarijs de tritico ꝛ rizi factis: ꝛ carnibus iuuenibꝰ ꝛ bonis: ꝛ coctura bene conditis. ¶ A coitu autē ꝛ mēstruorū ꝓuocatiōe sibi caueat. ¶ Quod si eiꝰ minuatur lac: pultes de farina fab ar vel riçi vel panis de simula sicci: ꝛ lacte ꝛ çucharo facte ad sorbendū tribuantur: qbus parū seminis feniculi sit ammixtū. ¶ At si lac eiꝰ valde crossum fuerit cibus erit subtiliandus. Ipa qꝫ parū laborare cogenda est. Cui insuper syrupus acetosus ꝛ vinū subtile dari debēt. ¶ Multū autem subtile si eius lac fuerit: cibaria fortia ꝛ crossa cum augmēto ei danda sūt: somnusqꝫ angmētandus. ¶ Quod si infantis venter solutus fuerit: nutrici de his que ventrem stringant dandū erit. Cui neqꝫ dulcia: neqꝫ vnctuosa: sūt tribuenda. ¶ Quod si in corpore infantis bothor apparuerint nutrici aqua ordei detur: que neqꝫ dulcia: neqꝫ calida comedens: cum almeçeçet nutriatur ꝛ flebotometur. Infans qꝫ si iam quatuor ꝓterijt menses ventosetur. ¶ Lac autē quod melius iudicatur est cuiꝰ vna gutta suꝑ vnguē distillata: neqꝫ multū subtilis ꝛ currēs: neqꝫ crossa cōspicitur: ꝛ cōgelata: bonū habens odorem ꝛ saporē ꝛ dulce. Salsum autem lac: vel male olens nullo modo nutrimento infantis est conueniens.

¶ Sūma de regimie aliarū etatū. Cap xxxi.

p Pueri cum flebotomia vel forti ventris solutiōe: nequaqꝫ sūt medicandi. Cū ventosis autē ꝛ ventris ex aqua fructuū solutione: eis erit subueniendū. ¶ Qui ex necessitate custodiendi sunt: ne multū de cōfectiōibus mellis: vel fructibus comedere ꝑmittantur: ne multas incurrāt egritudines.

¶ A lacte qꝫ atqꝫ caseo necnō cibis crossis: abstinēdi sunt: ne in eorū vesicis lapis generetur. Quibus semia melonū excorticata cū çucharo sūt tribuenda: vt vrine instrumēta mūdiācentur ne lapidis ibi generatio fieri incipiat. ¶ Ipis quoqꝫ cibis multū repleri: nō est ꝑmittendū: neqꝫ cibos sumere ꝑmittantur: donec primꝰ cibꝰ sit digestus: ꝛ ex stomacho exierit. Quod ideo faciendū ē: vt a scrofulis sint securi. ¶ Adolescētes autē ꝛ iuuenes: ab acutis infirmitatibꝰ sūt custodiendi: eos flebotomādo: ꝛ ipsorū vētres soluēdo. Quibus fortiter reprimētia statim ex quo acutarum egritudinū in ipsis apparuerit significatio: danda erunt anteq̄ꝫ egritudines ꝑficiantur ꝛ augmententur. ¶ Senes vero sic conseruandi sunt: vt ad eorū corporū euacuatōnē cū medicis magis intendatur q̄ꝫ cū flebotomia. Quorū corpora ne ad malū deueniant: sūt conseruanda ipsorum minuendo laborē: ac coitū: vt suorū corporū vires diu ꝑdurent: ꝛ nō balneentur spatio longo. ¶ Qui autēꝫ sunt in senio a labore atqꝫ coitu: necnon flebotomia: nisi magna imminente necessitate sūt renouēdi. Qui cibis bonis suauem habentibus saporē: ac facile digestibilibus sūt alendi. ¶ Sepe quoqꝫ balneis vti debent: ac multū dormire. Rebꝰ ēt odoriferis faciē ꝛ caput inficere: atqꝫ suffumigationibus vti: ꝛ quiete ꝯuenit: ea quoqꝫ exerceāt: que multum delectari faciunt. ¶ Vinum ꝓterea tēperate nature subtile atqꝫ clarū bibant. Quod ꝛ aquā mediocriter habeat ammixtā: ac tꝑate ab eis sumatur. Hi autē si hoc regimine tali modo custodiantur: possibile est vt ad decrepitā tēꝑe longo deueniant atqꝫ ad ptisim: ꝛ vt eorū corpora: neqꝫ deijciantur: neqꝫ destruantur.

¶ De probatione medici. Cap. xxxij.

VAlde ꝯsiderari debet: in quibus vitã suã expendit medic⁹ et in qbus illud qd̃ de suo preterijt tẽpore exercuit: atqȝ de quibus stando solus cogitat. Si eni sue vite spacium medicorũ ac physicorũ libros pscrutando preterijt. cuiusqȝ studium est quãdo solus stat: eos diligenter intueri bona de eo haberi potest suspitio. Qd̃ si vite sue spaciũ in alijs qȝ in his quorũ fecim⁹ mentionẽ studendo pteriuit ac solus stando in cantilenis ⁊ instrumentis musicis delectaꝛ. inebriari quoqȝ atqȝ his similia concupiscit: suspitio mala de eo haberi potest. ¶ Postq̃ȝ autẽ scituȝ fuerit ꝙ ipse frequenter libros intueaꝛ considerandum erit: qualis sit eius astutia atqȝ ingenium ⁊ an cũ loquacibus et oppositorib⁹ sit cõuersatus: ⁊ si in eo sit potẽtia pscrutãdi ⁊ medicandi vel nõ. Et est etiã pquirẽdum si cum predictis hominibus quos pdiximus diu societatẽ habuerit. ⁊ si ab eis sit adeptus pscrutandi ⁊ medicandi virtutẽ.

¶ Obseruari etiã debet si ea q̃ legit intelligit vel non.

¶ Postq̃ȝ autẽ eũ libros legere ac intelligere notũ fuerit: an in infirmorum cura laborauerit: ⁊ eis medicatus fuerit: atqȝ si hoc in ciuitatibus famosis: vbi medici atqȝ ifirmi multi sunt egerit: diligenter erit pquirendum aut nõ. Qui autem hec duo habere inuentus fuerit: sapiens erit et alijs preferri debet. ¶ Qd̃ si contingat alicui vnũ istoꝝ deesse cõuenientiũ ẽ vt operãdi magisteriũ ei desit: ita tñ ꝙ nõ penitus ei⁹ expers existat: sed operandi nouerit ptem quã vt eã que in antiquorũ libris continetur sapientiam prorsus ignoret. Qui eni qd̃ in libris est nouit: atqȝ imaginatur cũ pauca opationis notitia pueniet ad id: ad qd̃ multi eorũ qui ea que in libris cõtinenꝛ non nouerunt. neqȝ imaginati sunt. nullo modo peruenire poterunt. Qui etiam nihil sciunt nisi qd̃ ab his qui longam soicetatem habentes: cum eis qui hec in ciuitatibus famosis vbi multi medici sunt: ac multi infirmi. didicerunt: edocti fuerunt.

¶ Si qs ãt hui⁹ doctrine nomẽ sit adept⁹ q lr̃as nõ nouit: vl' si lr̃as nouit. verba tamẽ nõ intelligit: nec etiã cũ sapiẽtibus moratus fuerit nõ est confidendum in eo. neqȝ sue sapientie est credendum. Immo sciendum est euȝ nullo mõ posse pficere. Impossibile est eni vnũ hominẽ: etiam si longo tempe viuat huius doctrine per se maximam cõsequi partem: nisi ſm precedentium incesserit regulam. Huius eni doctrine quãtitas vite hoĩs mensurã multum excedit. Qd̃ non in hac tantũ doctrina: verumetiã in pluribus inuenitur doctrinis. ¶ Qui autem de hac doctria vsqȝ nunc aliquid sunt consecuti: non pauci fuerunt: neqȝ in breui hec consecuti fuerunt: sed fuerunt mille et in mille annis hoc adepti fuerunt. Quorum libros siquis frequenter perscrutatus fuerit: in breui oĩes videre videbiꝛ: ac si illis mille ãnis vixissent. ⁊ illorũ laborẽ mille annis ptulisset. Sed si eorũ negligãꝛ libri: homo in vita sua quãtũ pscrutari poterit: aut ei⁹ experimẽta vel inuenta quã mensurã habebunt etiam si omnibus hominib⁹ sit doctior atqȝ acutior. Quapropꝑ si qs libros nõ pscrutaꝛ ac egritudinũ formas nõ itelligit anq̃ȝ eas videat: q̃ȝuis ipas multotiẽs videat: dimittat eas: qr eas nõ cognoscit. et absolute ptrãsit eas: nl'lomõ aliquid ex eis intelligendo.

¶ Expletus est tractatus quartus.

Tractatus. v. 77. continens capitula.

¶ De furfuribus. Capitulū. j.

Urfures remouenē cōtinue abradendo caput ⁊ singulis inungēdo noctibus: ⁊ postea in mane cum multa calida aqua abluendo in balneo vel in domo. ¶ Que si nō suffecerint: cum farina ciceris: ⁊ semine altee: ⁊ aceto tribus lauetur diebus. ¶ Similiter quoq; cum aqua in qua sicla cocta fuit ⁊ baurac pauco: caput est abluendū. Ablutio fortis in ablutione furfurū. R̸. farine ciceris. ʒ. 100. farine fenugreci: furfuris tritici: baurac panis nitri albi ⁊ triti: sinapis: oium. añ. ʒ. j. s. althee. ʒ. x. misceanē oia cum pauco aceto ⁊ aqua: ⁊ vnaquaq; hebdomada lauet caput ex ea. ¶ Q; si post p̄dictoꝝ adhibitionē furfures pmāserit oleo rosec cū pauco aceto mixto: caput quaq; nocte est infundendū. Venter quoq; suauiter est semper soluendus.

¶ De alopicia. Caplm̄. ij.

Um pili capitis vel barbe cadūt: locus cū pano aspo est fricādus donec fiat rubeus. Postea vero cū cepis fortiter fricet donec patiens in loco illo incensionē sentiat: ⁊ ardorē. Qui die illa ac nocte sic manere pmittaē. In mane aūt silr regatur Et si in loco ampulle appuerint. cū adipe anatis vel galline inūgatur ⁊ fricatio aliquot reliquaē dieb⁹: donec quiescat. Et si tūc pili nasci ceperit: locus multotiēs abradaē: ⁊ cum panno singulis fricetur diebus: ⁊ oleo in quo lzeisim ⁊ capillus ve. ⁊ camomilla fuerint cocta: inungatur. Qd̄ hoc mō fiat. Cuiusq; istoꝝ. ℥. j. sumaē: ⁊ ī aqua posita: suauiter vsq; ad dissolutionē coquātur. Quibus discoctis aqua coleē: ex qua libra vna cuz vna lib. olei de ben misceatur: que suauiter vsq; ad aque consumptionē coquatur. Qd̄ aūt remanet: ab igne deponaē: ⁊ vsui cum opus fuerit reseruetur. Si aūt pili ex hmōi medicinis non nascantur egroti regimen est inquirendū: quo in precedēti vsus fuit tempore ac corporis dispositio qualis in ea hora sit inuestigandū: quēadmodū in caplo de cognitiōe humoris in corpore dominātis: ⁊ in caplo de virtutibus ciboꝝ ꝯtinetur: Et si cognitum fuerit ipm cibaria flegmatis generatiua frequenter comedisse. color quoq; cutis a qua pili cadunt albedini attinere videaē: pillule dande sunt quarū descriptio. R̸. turbith albi pulueris pigre. añ. ʒ. x. collogntide. ʒ. iij. ⁊ tertiam. Ex his tritis ⁊ cribellatis ac oleo inunctis: informentur pillule ex quibus. ʒ. ij. vel triū pondus: ter in mense vel quater tribuatur. ¶ Patiens quoq; nutriendus est cum cibis bonorum humorum generatiuis. Postea vero reuertendum est ad medicinas cū quibus idem locus edificari solet. Q; si patiens cibos colere rubee generatiuos edere consueuerat: ⁊ color atq; etiam corporis dispositio hoc idez significauerit: pillule iste q̄s nominabimus multotiens erunt dande: ipsiusq; regimē ad ea que humorem generant frigidum reducendū erit.

¶ Pillulaꝝ confectio. R̸. mirab. citrinoꝝ: rosarū rubeaꝝ añ. ʒ. s. aloes scotrensis. ʒ. j. scamonee. ʒ. quarta pars: ex his omnibus fiant pillule: ⁊ pro vna potione dentur.

¶ Q; si patiens cibis coleram generantibus nigram vti cōsueuerat: ⁊ color atq; loci obfuscatio: ⁊ eius aspitas hoc idem monstrauerint: locusq; vehementer siccus extiterit apoçima de epithimo: ⁊ epithimū cū sero: ⁊ hijs silia que coleram nigram expellere consueuerunt sicut in capitulo de melancolia dicturi sumus: danda sunt: patiens quoq; bonis vtatur cibis: ⁊ postea ad medicandum eundem locum redeundum erit. ¶ Epithima pilos in infirmitate alopicie renasci faciens. R̸. spume maris. ʒ. x. baurach furfuris euforbij. añ. ʒ. ij. stafisagrie: cantaridarum. añ. ʒ. j: omnia cum oleo veteri misceantur: ⁊ postq̄ locus cum cepis fricatus fuerit: epithimetur. Et si in loco apparuerint ampulle: per aliquot dies dimittantur: ⁊ cum anatis adipe: ⁊ vnguēto de cerusa curenē dōec sedēē. Postea v̄o hoc idem resterandum erit si necesse fuerit.

¶ De generatione piloꝝ in locis denudatis. Cap. iij.

Ibarbe vel ciliorꝝ pili exiles ac molles fuerint: locus fricandus ex spuma maris: ⁊ cinere lzeison: cum oleo veteri mixtis singulisq; noctibus ex eis inungēdus. Patiens quoq; vinum forte bibat. Cuius regimen ad ea que temperate calefaciunt reducendū est. ¶ Ad idē alia ꝯfectio: que etiaz fortior existit. R̸. olei de ben. ℥. j. cantaridaꝝ alas ⁊ capita abscisa habentiū. ʒ. iij. cōficitur sic: cātarides trite in oleo mittuntur: deinde oleū cū ipis in olla parua positū sup leniū ignē: cū ligno frequēter cōmiscēdo coquaē: donec ipm inspissetur: postea ab igne depositū reponatur: cui parum musci: vel vmbre: est āmiscēdū vt bene redoleat. De quo si locus fricatus fuerit donec vesicas habeat apparebit citissima pilorum natiuitas.

¶ De conseruatione piloꝝ ne cadant: ⁊ ipsoꝝ elōgatione ⁊ curatione initij caluitij. Cap. iiij.

Blutio faciēs capillos lōgos: folia açedaragi: sumanē: ⁊ capillus veneris viridis: ⁊ mirrha: ⁊ mirabol. emblici: ⁊ ponanē in ablutione: ⁊ cooperiaē caput ex ea: postq̄z aqua madefactuz fuerit in qua emblici fuerunt positi. ¶ Alia ablutio capillos faciens longos. Aqua in qua sicla cocta fuerit: sumaē in qua parū sinapis ponatur: ⁊ cum ea capilli lauenē postea v̄o inunganē oleo ⁊ augmentabunē. ¶ De his autez que capillos cadere ꝓhibēt: oleū est mirtinū cum frequēter capilli eo inūgunē. ¶ Eos etiam cōfirmat: si laudanū in vino resolutū equali mensura cum oleo mirtino sit ammixtū cum frequēter eo vtuntur. s. vt capilloꝝ radices eo in nocte fricenē: ⁊ post in mane balneū ingressus qui patitur: cum aqua calida eos lauet. ¶ Oleū capillos cadētes retinens. Emblici: ⁊ folia mirti sumanē: ⁊ in aqua coquātur vsq; quo aqua turbida fiat. Postea huius aque libra vna: ⁊ olei onfancini. lib. j. accipianē: ⁊ mixta ad aque cōsumptionē coquanē. Postea v̄o ei qd̄ ex decoctione remāsit. ℥. j. laudani in vino resoluti addatur: ⁊ capilloꝝ radices: ex hoc oleo fricenē. ¶ Oleum capillos faciens rigidos: ⁊ etiam nigros: si eo inunganē. R̸. folioꝝ mirti: foliorum papaueris ruffi: capill. veneris spice nardi: ciperi seminis sicle: seminis apij emblicoꝝ. añ. quantū vna manu capi pōt. Hec aūt omnia in tribus libris aque donec ad vnam redeant libram coquēdi sunt: ⁊ postea colanda deinde colatura hec cū vna libra olei allzeiri est miscenda: ⁊ vsq; ad aque consumptionē coquēda. Cui postea admiscēda sunt. ℥. s. acacie: ⁊ tantundē cineris corticis pini: deinceps v̄o reponendū singulis diebus: ⁊ ex eo iunctio est faciēda. ¶ Medicamē prohibēs caluitiū ⁊ curans qd̄ ex eo iam incepit. R̸. capilloꝝ veneris: folioꝝ mirti corticum pini thuris. añ. partes equales. Que assari debent donec teri possunt: postea v̄o āmiscenē eis laudani ⁊ mirre. añ. quantū de vnoquoq; supradictoꝝ ex qbus cū vino veteri ⁊ oleo de semine raffani mixtis caput in nocte epithimetur: ⁊ in die lauetur. Et assiduetur: hoc enim caluitium sanat inceptum.

¶ De scissuris extremitatū capilloꝝ. Cap. v.

Icapillis hoc euenerit accidens: aqua ⁊ oleo concussis donec bene cōmisceantur: frequēter erunt inungendi. Cū mucillaginibus quoq; viscosis: eos lauare oportebit: sicut est ea que fit de semine lini ⁊ psilij: ⁊ folioꝝ sisami: ⁊ que istis similantur. ¶ Q; si ista non suffecerint: quies: ⁊ comestio ⁊ balnei vsus ⁊ potus augmentari debent. Si antem cōtingat vt cum hoc in corpore sit pinguedo: ⁊ sit eius figura pulchra: ⁊ hoc accidens paruum existat: a medicinis desistendum erit. Si autem magnum fiat: frequenti ventris solutione vtendum erit: ⁊ flebotomia facienda: cibaria quoq; ac vinum sunt minuenda.

¶De crispatione capillorum. Capl'm. vj.

c Apilli frequēter sunt fricandi cuȝ folijs sidre
albe ꝛ gallis. ¶Res fortis ad istud fa
rina fenugreci: ꝛ mirra ꝛ semina iusquiami albi tri
ta ꝛ sidre ꝛ galle ac calx ꝛ merdasengi: sumantur ꝛ ex om
nibus capilli fricentur.

¶De his que efficiunt capillos planos. Cap. vij.

i N hac medicatione eis est vtendū quibus ca
pillorum curantur fixure: ꝛ inunctio
ex oleo sisamino tepido est facienda. Super capil
los quoqȝ aqua calida sepe est fundenda.

¶De nigrificatione capillorum. Capl'm. viij.

f Umatur tertia pars vnius lib. gallaꝝ ꝛ in
ungantur oleo: ꝛ fricentur donec
nigrescant ꝛ findantur: deinde accipiantur eris vsti
draganti. anā. ℨ. ß. salis gēme. ℨ. ij. aluminis. ℨ. j. terantur
omnia in modum collirij: deinde aqua calida ad moduȝ
masse consperse: quatuor horis fermentari permittantur
ꝛ caput ꝛ barba prius abluta cuȝ aqua calida ꝛ postea ex
iccata: manibus perfricando liniantur. ex predicta medi
cina: ꝛ folia desuper ponantur ne medicamen desiccetur
Que postq̄ȝ per sex horas sic permanserint: cum aqua te
pida lauari debent.

¶Tinctura alia. Sumantur merdasengi ꝛ calcis non ex
tincte amboꝝ partes equales: luti quātum de p̄dictis du
obus ceruse quātū de omnibus. Ex his omnibus aqua
conspersis inungantur capilli: ꝛ folijs desuper cooperiā
tur. Et postq̄ȝ per tres horas taliter manserint: cū aliqui
bus lauentur mucillaginibus: ꝓueniet enim ex hoc nigre
do pulchra.

¶Tinctura alia merdasengi ꝛ calx sumantur: ꝛ super ea
sextuplum aque fundatur: ꝛ in sole sic manere per tres di
mittantur dies frequēter cōmiscēdo. deinde aqua hec co
letur: ꝛ mittat̄ in ea lana: que si denigretur bona est. Sin
autem sic nō eueniat: in hac aqua sexta pars merdasengi
ꝛ calcis vt prius iterum ponat̄. ꝛ manere p̄mittat̄. Quod
tamdiu fieri cōuenit donec lana imissa tingat̄. Postea v̄o
alchāna cū aq̄ predicta conspersa fermētari p̄mittat̄: de q̄
tinctura faciēda est: denigrat em̄ p̄fecte: ꝛ valet ad anuful
si ex lana in hac aqua intincta piloꝝ radices fricentur.

¶De regimine capilloꝝ ne cani cito fiant. Cap. ix.

f Epe aliq̄bus hoībus cani cito intēpestiui vide
licet inasci solent: a lijs aūt tardari sue cō
plexionis causa. ¶De his aūt que canitiē tardare
faciūt est hoc. s. vt de trifera minori in mane frequēter su
matur. Cuius descriptio. Re. mirabol'. nig. krebul'. belliri
corū: emblicoꝝ omniū anā. ptes equales terant̄: ꝛ oleo in
ungant̄ ꝛ cū melle ꝯficiant̄: de qua singulis diebus i ma
ne ad nucis magnitudinē sumi debet. Maior aūt ps eoꝝ
q̄bus nutrimentuȝ fit sit kralagie ꝛ assature. ¶Abstinere
aūt ꝯuenit a lacte ꝛ a cibis habētibus micas panis admi
xtas: ꝛ a pultibus quesunt multū spisse. ꝛ a frumento co
cto: ꝛ ab his q̄ ex melle cōficiunt̄ ꝛ a potu aque niuis: ꝛ a
multe aque potu. ¶Uinū aūt vetus ꝛ purū modice bibē
dū est: vel ydromel. ¶Ea q̄ȝ q̄ salmuria ꝯdiunt̄ ꝛ sunt sal
sa edenda sunt: ꝛ panis in almuri nabati est intingendus
ꝛ de eo parū a ieiunio est potandū. Sicla p̄terea cū sinapi
comedat̄. Qui si hoc vtēs regimie calore infestet̄: cū aceto
ꝛ sirupo acetoso ip̄m reprimat. Multus etiā balnei vsus
cū aqua ac coit⁹ minui debēt. ¶Hoc q̄ȝ sumope est cauē
dū ne capilli aq̄ rosata infundant̄: ꝛ p̄cipue si camphorā
habuerit admixtā. Et si qn̄ hoc factū fuerit studendū est
vt desiccent̄. ¶Unguētis q̄ȝ vtendū est: in q̄b⁹ sp̄ēs cal'e ꝛ
odorifere ac stiptice ponunt̄ sicut est oleū qd̄ diximꝰ. Qui si
q̄s ad h̄ multū anhelauerit. ordinatū ad electuariū d̄ ana
cardis accipiendū tēdat qd̄ in hyeme incipiendū erit.

¶De tinctura capilloꝝ rubea vel subrubea. Cap. x.

f Umantur lupinoꝝ tritoꝝ. ℨ. x. mirre. ℨ.
ß. aloxāti. i. flo. salicis fecis vi
ni siccate ꝛ assate. anā. ℨ. iij. deinde cinis sarmentoꝝ accip̄i
atur: ꝛ aqua sup eū fundat̄. ꝛ p noctē vnā sic dimissus co
letur. ꝛ ex hac aqua p̄dicte ꝯficiant̄ medicine. Postea v̄o
capilli ex eis inuncti. p noctē vnā dimittant̄: ac deinde la
uentur. Qd̄ iterū itaqȝ iterū similiter faciendū est: ꝛ fient
prius rufi: postea vero rubei.

¶De albificandis capillis. Capl'm. xj.

f Umantur stercus irundinū ꝛ enula sicca
ꝛ mes ꝛ semina radicū ꝛ semi
na vefrim sicca ꝛ sulphur ꝛ flos capparis siccus: ꝛ
ex his oībus cum felle vaccino ꝛ aceto collectis inungā
tur capilli. postq̄ȝ cū sulphure fuerint suffumigati: ꝛ non
lauent̄ sed dimittāt̄ sic: ꝛ post hoc suffumigent̄ cū sulphu
re: qd̄ multis ꝯuenit fieri vicibus. Postq̄ȝ aūt albificari ce
perint: oleo sambacino frequēter sunt inungendi.

¶De his q̄ auferūt capillos ꝛ que subtiliāt ꝛ que euellūt
ꝛ que eoꝝ p̄hibent ortum. Capl'm. xij.

c Alcis albe ꝛ vehementer acute: ꝛ cineris co
cleaꝝ maris partes sumant̄ equales:
arsenici citrini triti vt alcohol octaua vnius partis
supradictoꝝ. Hec oīa cū aqua in mortario trita. p duas ho
ras sic manere dimittant̄. Ex q̄bus sic pactis pili sunt inū
gendi aut ex spuma marina ꝛ gipso: hoc idem fiat. Ista q̄ȝ
bona existunt. De his p̄terea q̄ capillos subtiliāt est vt ci
nis vitū vel baurach: in psilatro mittat̄. de quo cutis sepe
est fricāda. Que post psilotri ablutionem cū ordei farina
vel fabarū vel molonum seminis est fricanda.

¶De his que penitus auferuut pilos. Cap. xiij.

c Alx fortis fortis sumat̄: sup quā sextuplū
aque fundat̄. ꝛ per tres dies sic
dimissa colet̄. postea v̄o ī hac eadē aq̄ sexta ps calcl
ponat̄: ꝛ sic p tres regatur. His gestis sexta pars arsenici
citrini triti in p̄dicta aqua mittatur: ꝛ tamdiu sub sole di
mittat̄: donec penna immissa depiletur cum extrahitur.
Postea aūt corpus ex lana in hoc medicamie intincta fri
cetur. Istud eniȝ cito abradit pilos. post hec vero oleo ro
seo locus inūgendus erit. ¶De his autem que capillos
hoc modo destruunt est vt euellant̄ pili: ꝛ inungat̄ locus
psilio ꝛ aceto multis vicibus: atqȝ ex iusquiamo ꝛ opio ꝛ
aceto. Aut locus depilatus sanguine ranarū que in aqua
morant̄ que non mouent̄: inungat̄ vel sanguine testudi
nis: vel inungat̄ locus depilatus oleo in quo stellio coct⁹
fuit: vsqȝ ad omnimodā dissolutionē: aut oleo in quo eri
tius coctus fuit: aut inungatur ex castoreo ꝛ melle: multis
vicibus pilis quaqȝ vice prius euulsis. ¶De his aūt que
pilos in femore ꝛ barba atqȝ ascellis nasci nō p̄mittūt nisi
post longū tempus: est vt chimolee ꝛ ceruse sumant̄ par
tes equales. aluminis vnius partis medietas: ꝛ misceant̄
cū succo iusquiami viridis: vel cum aqua aceto mixta in
qua iusquiami semen coctum fuit: ꝛ liniantur ex eis loca.
Qd̄ multis fieri debet vicibus. ¶Pilorum enim ortus:
ex h̄ vehemēter tardat̄: ac fortasse eoꝝ exitus oio p̄hibet̄.

¶De illis que odorē psilotri reprimūt. Cap. xiiij.

i Ocus cū folijs persici ꝛ cū scrophis croci
hortulani: ꝛ cū alchāna ꝛ rosis
ꝛ xiperis: ꝛ cum hunc siue separatim siue composi
te fricari debet.

¶De his q̄ p̄hibent ne psilotrū adustionē neqȝ pustula in
corpore faciat: ꝛ de curatiōe ei⁹ qd̄ adustū est. Cap. xv.

p Silotrū adustionē facere p̄hibet̄: si nō mul
tū cum eo fricet̄ corpus ꝛ cito la
uetur: ꝛ corpus anteq̄ȝ ex eo liniat̄: oleo roseo sit in
unctū. Qd̄ aūt ip̄m in corpe pustulas facere nō p̄mittit est
vt cū aqua calida lauet̄ vsqȝquo remoueat̄: ꝛ postea in aq̄
frigida diu moretur corpus: ꝛ aqua frigidissima sup ip̄m
fundatur: ꝛ p̄pter super loca in quibus pustule nasci so
lent: ꝛ adustio fieri. ¶Si autem adustio fiat: lentes excor
ticate ꝛ trite mixte cum aceto ꝛ aqua rosea: ꝛ locis adustis
epithimate pāno desupposito ligent̄. Sed si qn̄ ampulle

nascanť ꝛ caro adurať: cū vnguēto de cerusa: ꝛ vnguentū qđ fit ex merdasengi ꝛ oleo roseo ꝛ albumine oui curetur. Hoc quoqꝫ pustulas in corpore fieri ꝓhibet. s. vt post psilotri remotionē cū aceto ꝛ oleo roseo fortis fiat fricatio.

De sahafa: ꝛ sunt vlcera crustas habētia: q̄ in capite nascunť vel faciē q̄ multotiēs siccissime existūt rugose ꝛ albe ꝛq̄nq̄ humore abūdātes ꝛ virus ex se fūdūt. Cap. xvj.

h **Ec aūt** curanť vētosis in nocra positis: ꝛ aptione alicuius venarū q̄ est in cute capitis vel post aures. Et que illarū maior fuerit apiatur. A rebus q̄ꝫ acutis ꝛ salsis ac dulcibus abstineat. Et alatur cibis insipidis ꝛ bonis. ꝛ si patiens tolerare poterit venter cū apoçimate de mirabolanis ꝛ aloe ꝛ scamonea soluēdus erit. postea vō epithimatibꝰ epithimādus erit.

Epithima ad sahafa cū recens est ꝛ in corpe fit infantis. Ciene de curcuma alchana aristologia merdasengi: cortices granatoꝝ sumanť: ꝛ ex his oibus tritis ꝛ cū aceto ꝛ oleo roseo mixtis epithimeť locus. Cū aūt sahafa vetusta fuerint: sumať sal ꝛ calcātū adusta: sulphur ꝛ terra argenti viui: galle vene de cucurma merdasengi aristologia. omnia hec trita cum aceto ꝛ oleo roseo commisceantur ꝛ epithimenť. Sed cum sahafa sicca fuerit ꝛ alba frequēter fricāda erit cū oleo ꝛ cera ꝛ adipe anatis: ac aqua calida lauāda ꝛ mucillaginibꝰ. Patiēs vō cibis hūectatiuis sempalendus erit. Caputpurgiū q̄ꝫ p nares iniici debet ex oleo de semine cucurbitaꝝ: vel ex oleo de amigdalis dulc. vel violato. ꝛ his silibus. Ut si egritudo ad curandū grauis fuerit: locus scapellandus erit vt sanguis effluat: cui medicaminis acuti puluis supspargēdus erit: donec radicitus euellať. Postea vō cū vnguēto rubeo qđ cōficitur ex merdasengi ꝛ aceto ꝛ oleo: ꝛ venis de curcuma mediceť. De his aūt q̄ sahafa mollē remouēt penitꝰ est fricatio cū aceto ꝛ sale ꝛ vsnē viridi multotiēs facta. Hec em̄ eā remouet ꝛ penitus destruit.

De his que faciē albificant ꝛ cutem subtiliant ꝛ faciem claram ac lucidam efficiunt. Caplm xvij.

s **Umātur** farina ciceris ꝛ fabarū ꝛ ordei ꝛ amilū ꝛ dragagā. ꝛ semen rafani ꝛ cū lacte conspergētur ꝛ ex eis facies in nocte epithimetur: ꝛ aqua calida in qua viole sicce cocte fuerint ꝛ furfur in mane lauetur. Hoc decem noctibus fieri debet. Sumera alia conueniens ꝛ fortis. Sumantur amigdale excorticate ꝛ amilum ꝛ dragagan. ꝛ commisceantur oia cū aqua croci hortulani: ꝛ ex eis epithimeť facies in nocte ꝛ laueť in die cū aqua in qua viole sicce ꝛ camomilla cocte fuerint. Aut sumanť amilū ꝛ drag. ꝛ amigdale dulces excorticate: ꝛ cū lacte cōsperganť ꝛ epithimetur ex eis facies: ꝛ cū cepit siccari remoueť epithima. Qđ postq̄ꝫ p hebdomadā vnā factū fuerit: aqua cal'a locꝰ est abluēdus. De his q̄ colorē efficiūt rubeū. Cap: xviij.

s **Umera** q̄ colorē vehemētē rubeū facit. Rl. sinapi albi: arsenici rubei ptes equales. Hec trita cū lacte cōsperganť: ꝛ ex eis p hebdomadā vnā facies epithimeť: ꝛ sit epithima leue ꝛ subtile. Sumera alia. Rl. croci orietalis rubee cū q̄ tinctores tingūt: thuris myrrhe masticis ptes eq̄les: succi cepe que vocať bulbus tm̄ vt ex eo possint ɔfici. Et ex hac ɔfectiōe facies in nocte liniať ꝛ in die laueť. De his vō q̄ colorē faciei rubeū efficiūt est cicer: ꝛ ficus: ꝛ mala granata dulcia. ꝛ carnē comedere ꝛ vinū rubeū ꝛ grossum potare: ꝛ eis q̄ ex melle fiūt vti: ꝛ cū aqua calida dulci sepe lauari ꝛ ouoꝝ vitellos edere ꝛ assam. Est. n. in altit colorē faciendi rubeū ꝓprietas: qđ etiā in aliis inueniť silr. Medicamen colorē faciēs rubeū. Rl. ysopi sicce. ʒ. x. croci orientalis. ʒ. iij. çuchari. ʒ. xiij. ex his fiat puluis. de quo singulis diebus due sumantur. ʒ.

De his que colorem citrinant. Calm xix.

e **Xhis** q̄ colorē efficiunt citrinum sunt in locis morari calidis: ꝛ aq̄s bibere q̄ nō mouentur: ꝛ aceto in comestione frequēti vti: faciēq̄ꝫ cum cimino sinapismare. Macardach quoqꝫ faciē reddit citrinā ꝛ comestio luti: ꝛ vigilie multe: ꝛ tristari. ꝛ cibo in quo de cimio multū sit admixtū vti: vl' frequēter ip̄m adorare colorem efficiūt citrinū: ꝛ qui in domo in qua multū est ciminū iacet citrinitatē incurret faciei.

De his que colorem denigrant. Cap xx.

o **Pponi** soli: ꝛ comedere ex cibis salsis: ꝛ dimittere balneationē. Et de his que superficiem nigredine afficiunt: est vt cuꝫ psilotro ꝛ merdasengi epithimeť. Fortiter em̄ eius denigrabitur color: qui remoueri nisi duriter nō poterit. Quē si remouere fuerit necesse: cū aceto in quo vsnem recens decoctū fuerit: locus lauetur atqꝫ lacte acetoso: ꝛ cū citri acetositate: ꝛ farina ciceris ꝛ aceto multis fricetur vicibus. Sumere qq̄ꝫ multis diebus sunt faciende: donec ad suā reuertatur locus dispositionē. Coꝝ preterea q̄ colorē denigrant: est origanū frequēter comedere: ꝛ mirabolāis vti ɔditis.

De illis que delent pannū. Caplm xxj.

q **Uod pannū** remouet est faciē cū semie raffani epithimare: vel cū semine eruce: vel cū fece croci hortulani decocta: donec ingrosseť: costo ꝛ cinamomo tritis: ꝛ ex ea cōspersis epithima faciendū: vel sinapi sumatur ꝛ cum ficubus teratur: ꝛ ex eis locus cum aqua calida infusus faciei supponatur donec rubescat: ꝛ medicamen ipsi adhibeatur.

Et est obseruandū ne facies vulnereť: sed cū dolore inceperit medicamen est auferendū: ꝛ locus quiescere permittēdus. ꝛ postea ad medicamē est redeundū. Medicamen qđ pannū remouet Machael ꝛ amigdale ꝛ semina melonū sumanť ꝛ excorticenť oia: ꝛ terra argenti viui equali mensura: ꝛ ex eis fiat epithima: vel machael semina: ꝛ amigdale ꝛ bdelliū molle teranť cum aceto: ꝛ fiat ex eis epithima. Medicamē aliud remouēs pannū. Re. lupinoꝝ. se. raffani. se. eruce. costi. amigdal'. amaraꝝ. baurach. piperis. ꝛ bdellij. equalia pondera. confice sic bdelliuꝫ in aqua acerdech dissoluatur: ex quo alie medicie cōspergātur. ex q̄bus fiat epithima.

De medicādis lentiginibꝰ nigris ꝛ puis. Cap. xxij.

e **X eis que** lentigines auferūt siue sint parue siue magne cū sunt accītes: sunt flōmare: ꝛ colerā nigrā a corpore frequenter expellere: serūq̄ꝫ cū epithimo: ꝛ epithimi apoçima bibere Qđ similiter fieri cōuenit: cum pannus epithimatibus remoueri nō pōt: ꝛ postea ad epithima redeūdū. Epithima ad lentigines magnas ꝛ paruas: faria lupinoꝝ ꝛ amigdalis. amar. excorticate ꝛ baurach ꝛ semen raffani sumātur. ꝛ ex eis cum mucillagine fenugre. ɔfectis: facies fina pismetur. q̄ tn̄ prius cū pāno aqua calida infuso madefiat aut medicamine vti volens de balneo egrediať. Aliud epithima. farina lupinoꝝ ꝛ amidgl'. amare ꝛ semē caulis sumanť ꝛ ex his oibus cū lacte ficulnee collectis epithiafiat. Aut fiat emplastrū ex sapone: ꝛ cū pungere ceperit laueť locus: ꝛ inūgatur ex oleo amigdalino: postea vō iterū vt prius sapo apponať: vel ex amoniaco dissoluto epithima fiat. aut mabdach: dissoluať cum mucill'. fenugre. ꝛ epithimeť. Omne aūt epithia qđ ad neruos facit: ꝛ ad lētigenes magnas ꝛ puas ꝛ ad pānū postq̄ꝫ patiēs balneū exierit: aut locus cū pāno aqua calida infuso multotiens hūectatꝰ fuerit: donec rubeus fiat ꝛ subtilis faciēdū erit.

De illis q̄ auferūt cicatrices vulneꝝ. Cap. xxiij.

v **Ulnerū** cicatrices ex merdasengi cuꝫ oleo roseo albificato epithimande sunt atqꝫ anatis adipe p epithimate i eis vtendū est. Super quas etiam emplastrum diaquilon: vel de fermento ponendum est. Eis quoqꝫ emplastrum de pane similaginis cum dactilis mixto factum: superponi debet.

De illis que auferunt ruborem in facie existentem. Capitulum. xxiiij.

b Huic egritudini confert balneū sepe ingredi: et aquā calidā facie sua quotidie coopire: et infronte flebotomiā facere: sanguisugasqꝫ locis supponere: et loca ꝑus fortiter fricare cū panno donec sanguis ab eis fluat: postea cum sale et aceto: deinde eum vnguento rubeo. qḋ i caplo de sahapha noiauim⁹ inūgere. Huic quoqꝫ egritudini ꝯfert si loca sapone epithimata sic dimittanf. donec sapo suctionē faciat. et postea cū aqua calida lauenf. Qḋ multis vicibus fieri conueniens est.

De illis q̄ auferūt viriditatē ex ꝑcussione frctā qn̄ in loco neqꝫ nocumentū remanet neqꝫ calor neqꝫ pus et est necesse vt viriditas illa resoluaf. Caplm. xxv.

c Nam in loco neqꝫ vuln⁹ neqꝫ calor vllo mō post ꝑcussionē remāserint: et fuerit necessariū viriditatē ibi existentē remouere: loco folia caulis: vel rafani: vel mentastri viridis: supponanf qḋ duob⁹ alijs fortius existit. Emplastrū forte ad idē. Sumanf arsenici citrini: lapidis lzulli ana ꝑtes eq̄les thuris pars media: ex his oibus tritis fiat epithima multis vicibus. Et melius est vt cū succo coriandri epithimef. hoc em̄ est epithima vltimū. Aut fiat epithima ex solo arsenico citrino: vel cum amoniaco.

De illis que auferunt alguasen. Caplm. xxvj.

l Mocus cū melle anacardi epithimādus est donec i loco fiat postula. Que postea curanda est: Aut fiat epithima ex vnguēto corrosiuo: qḋ in adurēdo calidi ferri vicem tenet et est scriptum in caplo de medicis adurētibus. Post hec aūt locus cum nitro: et aqua calida lauādus est: et fricādus: deinde gummi de botin cū melle dissolutū loco supponaf: qḋ ꝑ tres sic manēs dies nō dissoluaf: postea vero eo remoto locus sale optime fricef: ac deinde epithimef ex medicamie qḋ ꝑcussionis signa ac casus delere diximus. De hoc aūt epithimate decies in die locus erit liniendus: ita tn̄ q̄ nihil de eo inde remoueaf: sed vna eius pars alij supponatur. Qḋ postq̄ ꝑ tres dies ꝯtinuos factū fuerit: locus cū nitro erit lauēdus. Rursus vō ad idem regimen redeundum erit. Hoc enim oino destruit.

De illis q̄ delēt vestigia variolar̄. Cap. xxvij.

s Si ex variolis signa remanserint nigra et cū faciei supficie fuerit eq̄lia: in eor̄ cura his erit vtēdū: qbus in cicatricū ex vulneribus curatiōe vsi fuimus cū sinapismatibus faciē albificātibus. Q̄ si loco ꝯcaua apparuerint: corpus impinguare: ac remouere necesse erit. Et si nigra fuerit et ꝯcaua vtraqꝫ ꝑdicta necessaria erūt. De his preterea q̄ variolar̄ delēt signa: ē balneo et sinapismatib⁹ freq̄nter vti. Epithīa validū ad signa variolar̄ et pustularū delēda. Rl. merdasengi murabaa: radices arūdinū siccas farinā ciceris ossa vetusta farinā risi: semina melonū excorticata: semina albē costū: hec oia cū mucillaginibus fenugreci: et seminis lini. cōmisceantur: et ex eis facies sinapismetur.

De pruritu et scabie et magnis pustulis. Cap. xxviij.

s Scabies et pustule his valde accidūt: q cibaria sanguinē corrūpentia frequēter edunt sicut sunt salita: vel sulcita q̄ sale cōdiuntur: et taguebil cal'a: aut allia vel mel. siue vinū vetus purū bibūt eis q̄ꝫ accñt: q sepe laborāt et vigilāt et balneo nō sēpe vtunf. Quib⁹ ꝯfert prius vti flōmia: et post potiōe mirabolanor̄ citrinor̄. ʒ. sumanf. i. s. memirefin. ʒ. ij. epithimi sene semis fumiterre. añ. ʒ. s. seminis scariole: anthere polipodij absinthij. añ. ʒ. iij. oia i trib⁹ libris aq̄ donec ad vnius libre duas redeant ꝑtes: coquātur excepto epithimo qḋ in fine decoctiōis tm̄ admiscendum erit. Post hec oia manib⁹ fricata colenf. In quor̄ colatura tereniabin ʒ. x. ponanf. Si aūt tereniabin nō habeaf ꝑ eo çucharuꝫ rosatū vetus ponaf que multis bibaf vicibus. Pillule ad pruritū valentes et scabiē. Rl. aloes mirabo. citrinor̄ añ. ʒ. i. scamonee rosar̄ rubearū. añ. ʒ. quartā partē. Fiāt ex eis pillule: quarū potio sit dosis vna. Que multis sumende sunt vicibus. Postq̄ aūt corpus flōmia ac ventris solutione euacuatū fuerit: potio ista quotidie erit dāda. Rl. pruna damascena. xv. tamarindor̄ a seminib⁹ mūdator̄ çuchari al. añ. ʒ. x. Sup ista due ꝑtes libre aq̄ bulliētis fundanf et ꝑ noctē vnā dimissa fricenf: et colenf: et i potu sumanf. Si aūt coquātur fortius opabunf. Istis quoqꝫ qnq̄ addunf sene: et fumus terre: ex qbus quotidie. ʒ. iij sunt bibēde. Electuariū ad scabiē et pruritū valēs. Re. mirab. citrinor̄ partē vnā: sene fumi terre. añ. partē mediā: succi absinthij q̄ꝫtū ad eor̄ sufficit ꝯspersionē. Aliquotiēs aūt addif huic medicine: absinthij: q̄ꝫtū q̄rta ps mirabolanor̄ et ꝯficiūtur oia cū melle: et sumaf ex ea quotidie: q̄ꝫtū est auellane magnitudo. Confert ꝑterea pruritui sicco in aqua cal'a balneari: et corp⁹ in balneo ex aceto: et oleo roseo: et succo apij ꝯfricare. Serū q̄ꝫ cū mirabolanis et çucharo in potu sumere auxiliaf. Si aūt ex frequēti corpis euacuatiōe remediū nō subsequaf egroto quotidie in mane et in sero post solis occasum: triticū fractū coctū cū multa aqua et çucharo albo in potu est tribuendū. Lac quoqꝫ vaccinum acetosum potare debet. Qui aūt scabiē patif et pruritū: ab omī re salsa: ac dulci: et acuta abstinere debet. Holera aūt frida et res acetosas: et leues carnes edere debet: vinū q̄ꝫ si bibat: multū sit mixtum aqua. Epithima scabie sicce ꝯferēs. Rl. baurach costi. salis condisi. añ. ʒ. i. sigie. ʒ. vij. aceti et oleo rosei qḋ sufficit ad hoc vt corpus ex eo in balneo epithimari possit. Qḋ postq̄ lintū fuerit maneat sic: et postea lauef. Epithima ad scabiē humidā: Rl. argentū viuū extinctū: cathimiā argenti oleādrū ꝯdisi alchali merdasengi. Ex his cū aceto et oleo roseo mixtis: fiat epithima: et ꝑ totā noctē sic maneant. In mane vō balneū igrediaf patiēs: et cū aceto et vsnē viridi fricef: postea aūt cū aqua lauef cal'a. Et his gestis aqua frida sup ipm fundaf: et oleo iunctus roseo egrediaf. Scabiei q̄ꝫ vetuste multū auxiliaf ꝑ vnāquāqꝫ trium dier̄ sumere aloes pōdus vni⁹ aurei. Qḋ iterū trib⁹ intermissis dieb⁹ est faciēdū. Q̄ si ex hoc excoriatio euenerit: curāda erit: h. n. scabiē dēstruit et pruritū. Epithima ad scabiē: qḋ bonū exn̄s et validū: neqꝫ āpullas facit: neqꝫ adustionē. Rl. merdasengi attramēti citrini: pōdera eq̄. li abec ꝑ hebdomadā vnā ad solē freq̄ter cū aceto terātur: et postea reponanf ex qbus cū necesse fuerit fiat epithima.

De sare vel safre. Caplm xxix.

q Quando hec accidit passio sanguinē minue. Et si vēter mollis fuerit da succum ḡnator̄ mucor̄. Si aūt sicc⁹ fuerit vēter: da potiōes que ꝑdicte sunt: et mitte patientē q̄tidie in aquā calidā ter et da ei cibaria q̄ recipiūt acetū et oleū et amigdalinū oleū: tafeā q̄ꝫ cū oleo amigdalio: atqꝫ charl: et musos ei dabis et his silia: huic ꝑterea egritudini ꝯfert lac acetosum: et auxiliaf trocisc⁹ de spodio vl' trocisc⁹ de cāfora cū succo ḡnator̄. Q̄ si hec passio ꝑmaria fuerit solue vētrē ex apoçimate mirab. citri. et si cū hoc forte patiaf adustionē: teraf ḡnatū cū cortice suo: et exꝑmēdo extrahaf succ⁹ i q̄ çucharū al. ponaf et ad bibēdū tribuaf. Huic ꝑterea egritudini ꝯfert sumē serū: et potare cū iulep: sc. portulace atqꝫ psilij añ. ʒ. iij. et cibarijs vti q̄ cum aceto et sumach fiunt: et sumere ꝑtisanā: et lac acetosum.

De alhasab. Caplm xxx.

b Exsudatio nō egredif: nisi ex sudoris multitudie. cui in fridis morari domibus: et aq̄ frida et dulci lauari: focaqꝫ in qb⁹ desudatio oriri solet: ex aqua frida: et rosea: et oleo inūgi remediū afferūt. Huic ꝑterea egritudini confert: postq̄ꝫ exorta fuerit: cū croco hortulāo: et venis celidonie et aceto et oleo ros. epithimari. Alchāna q̄ꝫ et sal sumanf et cū aceto misceanf. ex qbus loca in balneo epithimef: qḋ donec vna ꝑtranseat hora sic dimittaf. postea vō lauef. et sic cuꝫ

furfure fricetur. ¶De impetigine. Cap. xxxi.

f Impetigo quasi incipiens fuerit: neq̄ in carnis ꝓfundo fuerit fixa: sanari poterit si cum adipe galline: vel anatis: vel cū cera: ꝛ oleo aut dragag. vel prunoꝝ gūmi aut oleo de frumento: vel cū butiro cocto vel crudo fricet̄. ꝛ cum hoc etiā dulcis aqua tepida sup eā fundat̄: atq̄ a cibis qui colerā generāt nigrā abstineat qui patit̄. ¶Q si iam carnis ꝓfunditatē occupauit: ꝛ in ea asperitas ꝛ cortex apparent. Corpus cū flebotomia ꝛ apoçimate de epithymo: ac sero cum epithymo: necnō ex his oībus que iā i scabiei capitulo diximus: ꝛ in melācolie caplo dicturi sumus: euacuari ꝯuenit. ¶Sanguisuge p̄terea loco sunt supponende. Qui post ipaꝝ suctionē aqua calida lauandus est ꝛ ꝓmēdus. Saguisuge aūt multis vicibus ꝓdicto modo sūt adhibende: qḋ eo vsq̄ fiat: donec q̄cquid ibi est superfluitatis: fugēdo penitus remoueat̄. Et post hec epithima de sahapha locis imponant̄. Que si non suffecerint: locus tamdiu fortiter fricetur: donec sanguis ab eo fluat. Et deinde acuti medicaminis puluis desup spargatur. Quod eo vsq̄ fiat: donec caro sana ꝛ rubea appereat. Postea vero curetur cū vnguēto donec sanet̄. ¶De his aūt que impetiginem auferūt: est fricatio que fit cum citri acetositate: ꝛ amoniaco ꝛ aceto: vel cū mashacumina mixta cū aceto: ꝛ epithimata: aut cū mugad ꝛ aceto. ¶Oleum aūt de tritico incipienti valet impetigini. Qḋ hoc modo fit: triticū mundū sumat̄. ꝛ in pixide vitrea vndiq̄ ex argilla inuoluta ponat̄. Cuius os cum pila ex filis eris facta opilet̄ que in ꝓdicto pixidis collo ꝯstringat̄: ne frumentū ex pixide exire pmittat cū eius caput inferius versum fuerit. Postea sumatur testa in qua ignē homines tenere cōsueuerunt: in cuius medio fit foramen per qḋ pixidis ꝓdicte caput inferius versum transducat̄. Et postea circa ipsum ac sup stercus vaccinū siccum ponatur: in quo ignis paulatim accendat̄. Sub foramine vero qḋ est in testa: aliqḋ vas mittat̄ in quo qḋ ex tritico fluit: recipiat̄. Ex quo impetigo epithimari conuenit. Est eniȝ hoc mirabile in ipsius curatione.

¶De morphea alba. Caplm. xxxii.

m Morphee albe ꝯfert ex seitaragi ide ꝛ semie raffani: ꝛ rubea ac condisi: ꝛ sinapi tritis: ꝛ cum forti aceto mixtis ad solem fricari. ¶Aut cepa que vocatur bulbus sumatur ꝛ ad solē multotiens quotidie ex ea fricet̄. Que si nō suffecerint trifere minoris due sumāt̄. ʒ. atq̄ turbit pulueri pigre. añ. ʒ. j. collognide pars quarta. ʒ. j. hoc singulis mensibus: ter vel quater in potu est sumendū. Alijs aūt diebus qbus nō vtetur hoc medicamine: pondus triū. ʒ. trifere solius continue sumat. Et eo vtatur regimine qḋ in caplo eorum que canitiem tardant nominauimus.

¶De morphea nigra. Caplm. xxxiii.

q Qui morpheā patit̄ nigram: flebotomādus est: eiusq̄ venter cū epithimo multotiens soluendus. Post hec aūt ex semine raffani: ꝛ condisi: ꝛ semie eruce: ꝛ aceto locus epithimetur. Ipsi vero qui patit̄: balneū ingrediatur frequēter: ꝛ cibis humectatiuis: vtat̄ ꝛ custodiat̄ cū regimine melancoliam patientium.

¶De albaras. Caplm. xxxiiii.

i In albaras curatione eodem vtendū regimine: quo ꝛ in morphee albe cura vtitur quis. Uomitus preterea frequenter dandus est: atq̄ cibaria desiccantia tribuēda: ꝛ eo est vtēdum regimine qḋ canitiem tardat. ¶Et ordinatim ꝓparetur ad electuarium de anacardis sumendum: ꝛ isto vtatur epithimate. Re. seitaragi indi: lzebil: zegi stafisagrie: ventrium cantaridarū. añ. partes equales. Omnia hec cum aqua in aqua rubea sit cocta misceat̄: ꝛ ex his postq̄ locus cū bulbo fortiter fricatus fuerit: fiat super eū epithima. ¶Huic ꝓterea egritudini: ꝯfert epithimari ex nigri serpētis sanguie. Est. n. nigri serpētis proprietas hoc operari. ¶Q si locus in q̄ hec apparet egritudo paruus fuerit: igne erit comburendus. Postea tam diu medicādus: donec adustio remoueatur. ¶Aut cum succa anacardi. eo vsq̄ fricandus: quod ibi vesica fiat: ꝛ caro vbi est albaras corrodatur: deinde vero curandus erit locus: donec sanetur. Uel tingendus erit locus cum his que rubeum efficiunt colorem aut nigrum. ¶Tinctura que locus albaras ad corporis reducit colorem. Aloxanthus: mirrha: fex vini: macra rubea. alumen sumantur: ꝛ ex istis tādiu multis fricetur vicibus: donec patiens angustietur. Hoc eniȝ locū tingit: ꝛ eius tinctura viginti permanet diebus. ¶Q si hec egritudo loca in quibus ventose solent mitti inuaserit: sanguis prius ex eis cum ventosis erit extrahendus: ꝛ post ipsarum remotionem locus ex merda fengi albificato epithimandus: Aut ex rubea ꝛ aceto epithimetur. Aut post sanguinis extractionem ventosa amarici habens succum apponatur loco ꝛ diu ibi stare pmittatur: vel loco post ventosarum ablationeȝ: epithima ex rubea: ꝛ seitaragi indi mixtis cum aqua in qua braçil fuerit coctum apponatur. Si autem huius egritudinis maxima quantitas locum occupauerit ventosarum ventosis postpositis frequens facienda est flebotomia.

¶De lepra. Caplm. xxxv.

f Huic egritudini statim subueniatur ex quo incipit: vt sanetur vel reprimatur possibile est. Sed postq̄ membra vulnerauerit: ac eorum corrumpit figuras: fortasse non sanabitur. Cum igit̄ oculoꝝ albedo obfuscari visa fuerit: voxq̄ raucescere inceperit: sudor quoq̄ fuerit fetidissimus: ꝛ facies vt vter inflata apparuerit cum forti rubedine: ꝛ nodi quidam in ea fieri ceperint pili quoq̄ superciloꝝ subtiliantur succurrendum ei erit. ¶Erit igitur egro in principio subueniendum cum sanguinis extractione ex vna purpurea dextri brachij postea per aliquot dies quiescere permittatur: atq̄ in his quibꝰ quiescit diebus cū carne arietina vel edina nutriatur. Uinum quoq̄ clarum ꝛ bene redolens ac multum temperatum bibat. ꝛ in balneo quotidie ponatur. ¶Post hec autem de brachio sinistro flebotometur: ꝛ per aliquot dies quiescere dimittatur: ꝛ vt diximus nutriatur. Deinceps vero apoçima de epithimo multotiens ei tribuatur. Inter quas licet vna aliā sequatur: quiescendum tamen est. ¶Patiēs preterea cibis alatur humectatiuis: atq̄ in balneo quotidie ponatur. Et a labore ꝛ vigilijs necnō ab omnibus cibis a quibus melancoliā patiētes abstinere precipimus custodiatur. ¶Serum q̄ cum çucharo: frequenter est dandum. Ipse etiam taliter est regendus: vt ille qui sui corporis humectationem adipisci desiderat. ¶Est etiam in balneo cum farina ciceris ꝛ fabarum: atq̄ cum baurach ꝛ vsuen fricandus: ꝛ aqua tepida frequenter infundendus. ¶Post hec autē ex oleo de semine cucurbitarū: ꝛ violato inungendus: ꝛ sic egrediatur balneum. Cum aūt hec egritudo alicui fortiter adheserit: ꝛ in eo quasi fixa manserit cum viperarum carne medicandus erit. Eius vero corpus qui hac vtitur medicina inflatur: atq̄ per aliquot dies absq̄ sensu manet. Sȝ eiꝰ postea excoriat̄ corpꝰ ꝛ egredit̄ de sub loco excoriato caro tenera: ꝛ sic ab īfirmitate patiēs curat̄: sicut ex antiquoꝝ nouimꝰ recitatiōe: quā verā esse credimus: ac sicut etiā in h̄ nr̄o tpe nō ꝓcul cōtingit. Retulit. n. mihi qdā se quādā curasse mulierē cū istis medicis: quā lepra iā vehemēter īuaserat: ꝛ sanata est. ¶Curatio lepre cū vipis. Uepere sumant̄ mōtane de locis in qbus neq̄ palus ē: neq̄ lutū: ꝛ eaꝝ capita atq̄ caude abscindant̄: ꝛ quicqd in ventribus est eijciat̄: ꝛ lauent̄: deinde in olla noua ponant̄ in qua sal ꝛ anetū ꝛ galāga ꝛ pip ꝛ aq̄: ꝛ parū olei mittenda sunt. Que tādiu sunt coquēde. donec tota caro dissoluat̄. His aūt gestis patiēs ius illud bibat: ꝛ carnem comedat

Et si scotomiam passus fuerit: ⁊ ceciderit: iam sufficit ei. Qḋ si non acciderit: idem iterũ ei dandũ erit qḋ tam diu faciendũ est: donec inflet̃ur. Cũ.n. inflari cepit ac scotomiam pati: iam tunc sufficit ei. ¶ Ego q̃ȝ adolecẽti medicatus fui: in cuius facie nodi iam fieri incipiebãt. Cui succurrere incepi cũ flõmia: ⁊ vẽtris solutiõe ex apoçimate epithimi: ⁊ ex pullulis q̃ colerã expellũt nigram: eumq̃ȝ balneũ atqȝ tinã frequẽter ingredi feci: ⁊ cibaria humectationẽ faciẽtia dedi.. Postea v̇o getem p aliquot dies ei ad bibui nutriẽdo eũ cibis bonũ prestãtibus nutrimentum Post quietẽ v̇o ad ventrẽ soluendũ rediꝫ. Qḋ totiẽs feci: donec plusq̃ȝ quadragesies in qnqȝ mensium: ⁊ paucorũ dieꝝ spacio ventrẽ solui. Quibus pactis pili q ceciderant renasci ceperũt: facies ⁊ color meliorari: oculiq; clarescere: ⁊ fuit itegre sanitati ꝓpinquus. Ex hinc aũt q̃ a nobis recessit regimẽ quo eum cõseruabamus: ꝑtermissum fuit Post sex v̇o menses: inueni eum iam penitus sanũ. Qui mihi retulit se eo vsum fuisse regimine dum foras erat q̃ a me regi ↄsueuerat: hoc excepto qḋ medicinã vẽtris solutiuam preter serum non sumpsit.

¶ De ficubus. Caplm. xxxvj.

v **Eruce** remouent̃ si ex folijs mirti multotiẽs fortiter fricent̃. ¶ Aut si cũ folijs capparis viridib⁹ vel aceto fricate fuerint. ¶ Vel si ex emplastro qḋ exituras aperit: vt in suo dicemus capitulo epithiment̃: aut scarificent̃ ⁊ cũ deffregil calidi ↄfricẽtur que quidẽ sunt medicamina acuta: fricatio q̃ȝ ex sale ↄ aceto in die multotiẽs facta ↄfert. ¶ Aut fiat epithima cũ carmesich ⁊ aceto: aut fricent̃ multotiẽs cum aceto. Ipm enĩ eas radicitus euellit.

¶ Vel fricentur ex xilocaractis recentibus de romania.

¶ Verruce aũt multas habẽtes radices: scarificari ↄuenit totas radices: ⁊ ea q̃ circa ipas sunt loca: ⁊ sup scarificationis loca puluerẽ acuti medicaminis spargere: qḋ tam diu faciendũ est: donec tota corrodat̃ ⁊ denigretur. Post hec aũt butirũ desup ponatur: donec qḋ denigratũ est auferatur. Quib⁹ ita pactis: ad idẽ multotiẽs est reuertendum: vna vice ponẽdo butirũ: ⁊ aliḋ medicamẽ acutũ. Postq̃ȝ aũt penitus corrosa fuerint: locus cũ his que carnẽ creãt erit medicãdus. Si aũt verrucaꝝ multitudo in corpore exorta fuerit: patientẽ frequẽter flõmia: ⁊ eius: ventrẽ cuȝ his que in capitulo de melãcolia noĩabimus: solue. Ipm qȝ cũ cibis ⁊ balneo interim duȝ ista agis: humecta. Et in eius curatiõe vtere eis qb⁹ in lepre sanatiõe vti ↄsueuisti

¶ De his q̃ palpebraꝝ gñant pilos. Cap. xxxvij.

c **Ollirium** qḋ palpebraꝝ generat pilos ⁊ spissos facit. ℞. ossiũ mirobalanoꝝ combustoꝝ. ʒ. s. fumi thuris. ʒ. iiij. spice inde carpobalsami. añ. ʒ. iij. lapidis açuli. ʒ. x. Ex his oibus fac colliriũ in quo radius imissus: quotidie inter palpebras trahatur. ¶ Palpebris ꝑterea qñqȝ accidit alopitia: que hoc modo est curanda: radius multotiẽs in die ĩ succo cepe intinctus p palpebras trahatur: ⁊ subsequẽter colliriũ immittat̃: ⁊ ex aliquo epithimatũ: que nominauimus ibi epithima fiat.

¶ De pediculis in palpebris exĩtib⁹. Cap. xxxviij.

p **Alpebre** in primis ab eis mundificẽtur: deinde cuȝ aqua ⁊ sale lauent̃. Postea v̇o alumen iameni teratur: ex quo cum radio palpebris immittantur. Qđ si in palpebris pediculorum fuerit multitudo, facies super aquam calidam sepe ponatur: ⁊ palpebre a pediculis mundificentur: atqȝ ipsis sisef immittatur. ℞. terre argenti viui: arsenici rubei: stafisagrie. añ. partes eq̃les: gumi quartã vnius partis: fiãt ex eis sief. Ex qb⁹ cũ necesse fuerit in aq̃ aliqd resoluat̃ ĩ q̃ radius madefactus per extremitatẽ palpebrarũ: ⁊ pilorum radices trahatur: cum subtilitate ⁊ cautela maxima. Quo facto palpebre diu sunt tenende, ne oculum tangant.

¶ De ordeolo. Capitulum. xxxix.

q **Vando** in oculo fuerit ordeolũm. i. apostema longum ordeo simile: vel panico: precipe patienti vt in mane frequẽter balneetur: ⁊ vt abstieat a cena: ⁊ ne dormiat vẽtre repleto. Que si non suffecerint: superpone ei parum de vnguẽto qḋ vocatur diaquilon: qḋ in capitulo de scrofulis noĩabimus. Aut ceram solue: ⁊ radium in ipsa calida intinctuȝ: super ipm trahe: vel micas panis cũ aqua misce donec fiat massa: ⁊ desuper pone: vel cum sigia iunge. Patiẽs quoqȝ vt predictũ est: balneũ frequẽter ingrediatur: ⁊ super aquaȝ calidam faciem teneat.

¶ De Gesse existente in oculo. Caplm xl.

o **Portet** aliquẽ post dormitionẽ oculos aperire nõ valentẽ: frequẽter balneum ingredi: ⁊ aquã calidam cum oleo super caput fundere: faciẽqȝ vapori aq̃ calide supponẽ atqȝ ocl'os cũ pãno aqua calida infuso embrocare. Ouũ preterea ac oleũ roseum mixta cum adipe galine resoluta: ⁊ colata simul cõquassent̃: ⁊ palpebris in hora dormiẽdi supponant̃: aut scariola contusa cum oleo violato desuper mittatur.

¶ De oculis foras preminẽtibus. Cap. xlj.

f **Iex** vomitu ꝓcedenti aut ex multo conamine: aut ex clamore: vel ex ꝑcussione: vel ex his similibus oculi foras ꝓminuerũt: statim in eadem hora fiat flõmia: ⁊ venter fortiter soluat̃: atqȝ oculi ex aloe ⁊ litio: ⁊ acatia: ⁊ succo tarataith epithimẽt̃ ac reprimant̃ ⁊ in loco repssionis rotula parua de colla ponat̃: ⁊ stringatur desup: ⁊ patiẽs supinus iaceat: ⁊ a strenutatiõe ⁊ a vomitu sibi caueat. In ore quoqȝ teneat aliqd qḋ flegma eijciat: ⁊ gargarismũ faciat: ac cibaria minuat ⁊ vinũ nullo modo bibat.

De fetore narium. Caplm. xlij.

f **Iin** naribus malus fuerit odor aluminis mirre: calchanti: gallie partes sumant̃ equales. Hec oĩa terantur: quibus ita pactis patiens vinũ p nares sugat multis vicibus odoriferũ: ac deinde de ꝑdicto medicamine in nares insuffletur: vel liciniũ in eo intinctum ponatur in nares.

¶ Aliud medicamen. ℞. calami aromatici: feminũ vesrin: seminis rose. gariofil'. añ. ʒ. i. galarũ mirre. añ. ʒ. s. musci quãtum põderat vnũ granũ ordei: terant̃ omnia ⁊ medicentur cum eis nares.

¶ Medicamen aliud. Spice inde: gallie: gariofil'. añ. ℥. j. coquãtur oĩa in tribus libris vini bene olentis. Qḋ p nares sugat̃: ⁊ ex eo gargarismus fiat: liciniũqȝ in eo positũ naribus immittatur.

¶ De fetore oris. Caplm xliij.

d **Ens si** in ore corruptus fuerit: aut ĩ gingiuis putrefactio a qbus malus estimatur odore ꝓcedere extrahe dentem. Gingiuas aũt corruptas cura cũ calidicõ. i. trocisco de arsenico facto ad cõcauitatẽ ⁊ nos iam noĩabimus. Qđ si a palato in os hũor malũ habẽs saporẽ descẽderit ipmqȝ eger sensu ꝑceperit, egrũ quotidie gargariçare facias sirupũ acetosum cum sinapi. ¶ Postea v̇o in eadem die fac gargarismũ ex vino in quo gariofili ⁊ gallia: ⁊ spica inda ⁊ cipi cocti fuerit; ¶ Si aũt cũ fetore oris nullũ fuerit ꝑdictoꝝ que noĩauimus: fac patientẽ vomere: postq̃ȝ res salsas: ⁊ sinapim: et ficlas comederit: ⁊ bibere idromel. Et da ei de pigra doses multas: frequẽtes: ⁊ custodi eũ a cibis vnctuosis ⁊ crossis: ⁊ nõ comedat nisi frixa: ⁊ ea que in patella coquũtur Panem quoqȝ in almuri de romania intinctuȝ edat: ⁊ ex eo ieiunus bibat. Ante etiam q̃ȝ comedat: ex rebue ⁊ fenethu aliquantulũ comedat. Vinũ etiã quo vtit̃ ciperum et spicaȝ: ac gariofil'. parũp habeat admixtos. Atqȝ de pillulis istis sumat: quarum descriptio. ℞. gallie: gariofil'. cinami: nucis muscate: cipi: spice: corticũ citri. xiloaloes. añ partes equales: musci. vicesima vnius partis. Et ex his oibus cũ vino bene redolẽte mixtis fiãt pillule ad ciceris magnitudinem:

magnitudinē: ex qb⁹ q̄tidie in mane: tres sumant̄. ʒ. quas eger parū p masticet ac traijciat succū. ¶Medicamē probatū ad malū oris odorē valde ꝯferēs: qđ ēt oib⁹ alijs melius existit: ē apiuꝫ freq̄nter comedere Est. n. medicamē h̄: ad h̄ fortissimuꝫ. ¶Aliud viridis mirti sūmitas accipiat̄ ꝛ fil' cū passulis eiusdē quātitati cui⁹ ipa ē a qb⁹ semia sint eiecta terat̄ ex qb⁹ ī nucis filitudinē magdaleōes formētur: quoꝝ vn⁹ in mane: ꝛ alt⁹ in hora dormiendi sumatur.

¶Dentifriciū qđ os bn̄ redolere facit. ℞. spice ciperi: rose: folij gallie: corticū citri: gariofil: amomi: corticū xiloaloes: masticis salis cōbusti: mellis. ana partes eq̄les misceantur ꝛ ex eis dentes fricentur.

¶De his q̄ occultāt odorē vini ac reprimut. Ca. xliiij.

f Iciperi post vinum masticētur: eius reprimunt odorem. Et si cubebe cū eis fuerint āmixte: fortius operabuntur: ¶Aliud medicamen: ciperi: cubebe: zedoaria: masticent̄: ꝛ cum eis dentes fricentur. De his quoqꝫ que vini reprimunt odorem est post eius haustum edere: ꝛ proprie res acetosas: vt sunt sinapi: ꝛ cepe aceto conditi: ꝛ acetum bibere: ꝛ masticare coriandrum.

¶De his qui occultant fetorem alliorum: et ceparum: et porrorum. Capitulum. xlv.

c Aseus in parua frusta incisus in oleo frigat̄ onfacino: qui gariofili puluerē hn̄s aspersuꝫ post supradictoꝝ esum comedat̄. Aut coriandrū siue recens fit: siue siccū: post ipm fortiter masticetur: ac de ei⁹ succo parū traijciat̄. Aut fabe vl' lētes assate comedātur. ¶Aut masticet̄ ruta: ꝛ ex ea paꝝ edat̄. Est. n. eius ꝓprietas hmōi odoreꝫ fortiter remouere. ¶Aut zedoaria masticet̄: ꝛ ex ea parū traijciatur. ¶Aut summitas alaulaich masticet̄. Post cui⁹ masticationem parum vini odoriferi in potu sumatur. ¶Aut menta masticetur siue mentastrum: ꝛ post ipa parum aceti sumatur.

¶De illis que prohibent fluxum saliue currentem ab ore apud somnum. Capitulum. xlvj.

q Ui hoc infestatur: scariolam recentem cum sale ieiunus multis comedat diebus azuech quoqꝫ ac gargarismum frequenter faciat. Et triferam minorem quotidie bibat: frequentiqꝫ vtatur vomitu. Hic. n. eo penitus remouetur. ¶Huic preterea egritudini: aquam caſaꝫ in mane bibere: ꝛ almuri de romania: ꝛ vinum coctū in potu sumere: ꝛ triticum fractum ꝛ assatum sine liquore aliquo comedere cōfert: circa noctem quoqꝫ edere tortellas cum almuri nabati confert.

¶De his que abstergunt dentes et destruunt alhafa: vel concauitates. Capitulū. xlvij.

d Entifricium quod dentes abstergit: et concauitatem remouet. Sal gemma: ꝛ spuma maris terantur: ꝛ ex eis dentes fricentur. Congruunt. n. ¶Aliud ciperi: allzali: salis gemme: spume marine: partes sumantur equales: et ex eis tritis dentes fricentur.

¶Aliud testarum vreeorum viridium: vitri de siria allzali: partes accepte equales: optime terātur ꝛ ex eis soli fricentur dentes. sed gingiuaruꝫ caro ab eis bene custodiatur. Dentes quoqꝫ cōcauari prohibentur: si singulis diebus cum oleo inungantur.

¶De his q̄ ꝓhibent corrosioneꝫ dentiū fieri. Cap. xlviij.

l Oca dentium corrosa: mastice repleātur ꝛ alumine: vl' dentes qui iam corrodi icepunt eodem muniātur medicamine atqꝫ cum pipere et ciperis tritis fricent̄: vel galle cipressi: ꝛ teste: ꝛ fruct⁹ tamarisci sumantur et terantur: et fiat ex eis dentifricium. Q. si corrosio magna fuerit: multosqꝫ inuaserit dentes: venter a colera rubea multotiens est purgandus: ꝛ cibaria q̄ humectāt tribuenda: atqꝫ ab acrimonijs ꝛ salsis abstinendum: ac eo est vtendum regimine: quo qui corpis vult adipisci crossitiem: vti consueuit.

¶De illis q̄ ꝓhibēt dentes cōmotos cadere. Ca. xlix.

b Alaustie alumen: gallia: acathia: ypoquistidos terantur: ꝛ ex eis dentium motorum radices fricentur. ¶Mirobalanorum quoqꝫ citrinorum: gallarum: emblicorum: aluminis partes sumātur equales ꝛ trite cum aceto misceantur: ꝛ fiāt ex eis trocisci: et cum necesse fuerit: motorum dentium radices ex eis fricentur. Q. si fortiter moueātur: moti cū sanis aurea catenula ligentur.

¶De superfluitate aurium purganda. Cap. l.

c Um hora affuerit dormiendi: oleum tepidum auri infundat̄: ꝛ in mane qui patitur: balneū ingrediat̄ ꝛ super lat⁹ in quo ē auris mundanda iaceat: ꝛ aurē solio balnei ꝓpinquā faciat: eāqꝫ ibi teneat: donec ab ea egrediat̄ quicquid exire poterit: ꝛ postea qđ remansit cū radio cotō īuolutū hn̄te expellat̄. ¶Aliud acetum ꝛ baurach auri inijciant̄ ibiqꝫ postq̄ꝫ paꝝ remāserit: expellat̄. Q. postea in balneo multotiens fieri ꝯuenit: atqꝫ auris in aliq̄ hora sup aq̄ calīe vaporeꝫ est tenēda. Post h̄ auris cū radio inuoluto ex coto iterius est abstergenda. ¶Est etiā obseruādū vt balneū sepe ingrediatur: ꝛ prohibeatur ne istud multum fiat.

¶De illis q̄ auferunt fetorē ascelarum. Cap. lj.

l Ithargirū albificatū sumatur ꝛ cū aqua ro. in qua sit cāphora ꝯspgat̄. ex quib⁹ trocisci facti supi⁹ ꝛ īferi⁹ rosis tegant̄: ꝛ sic maneant donec deficcent̄ postea reponant̄: ꝛ ex eis cū necesse fuerit medicamē fiat. ¶Aut tuthia cū aqua ꝛ sale lauata: cū aqua ro. ꝛ cāphora ꝯficiat̄: ꝛ vtat̄ ea cum necesse fuerit. ¶Aut rosaꝝ rub. libra. j. gallie: spice: ciperi: mirre aluminis ana. ʒ. j. sumant̄ ꝛ ex eis cū aqua ro. trocisci īformentur: ex quib⁹ cū necesse fuerit: epithimia fiat.

¶De illis que prohibent sudorem pedum. Cap. lij.

f Ipedes cum alumine in aqua resoluto fricentur: aut cum folijs cipressi: vel cum folijs tamari: aut cū aqua mirti: expresse remouebitur sudor.

¶De illis que sudorem totius corporis bene redolere faciunt. Capitulum. liij.

c Ardorum capita comedant̄ ꝛ iuniperi semē quotidie in potu sumat̄: aut cassia lignea. Corpus q̄ꝫ cum trocisci de rosis quos in capitulo de ascellarum fetore nominauim⁹ atqꝫ cū bunch fricetur. Uinum etiā bibat aquatum. ipm. n. bonum facit odorem. Et de apio comedat.

¶De diminutione fetoris vrine ꝛ egestionis. Cap. liiij.

v Inum bene redolens est bibendum: ꝛ iuniperi semen in horis frigidis comedēdum ac cassia lignea edēda. Cibus quoqꝫ quo vtitur cinamomi: ac galāge multum in se habeat. Fenugrecum vero vel asam siue aniudem: ꝛ oua atqꝫ erucam: nec nō allia: ꝛ cepas: ꝛ porros: ꝛ sinapi: ac istirgar: nullo modo comedat: ꝛ caueat sibi a fastidio.

¶De custodia corpis mortui ne feteat ꝛ ne cito putrefiat. C. lv.

e X collogntida ꝛ baurach rubeo fiat suppositoriū: ꝛ i ipsi⁹ ano pōat̄ capite īferi⁹ existēte ꝛ fortit̄ moueat̄. postea ipꝫ statuāt rectū eiusqꝫ vētrē ꝓmāt: dōec suppositoriū egrediat̄. postea de eodeꝫ aliud iteꝝ suppositoriū fiat. qđ tādiu faciēdū ē: donec totū stercus qđ ē in ventre egrediat̄. ¶Et his gestis: aloes: ꝛ mirra: achatia: ꝛ ramich: ꝛ cāphora sumant̄. ꝛ ex his oib⁹ in aq̄ ro. resolutis suppositoriū factū p anū imittat̄: deinde an⁹ coto in hac īuoluto medicina opilet̄: ꝛ postq̄ꝫ i aceto ꝛ aq̄ ro. fuerit resoluta oēs ei⁹ iūcture inūgant̄: postq̄ꝫ parū salis eis fuerit āmixtū. ¶Narib⁹q̄ꝫ ei⁹ argētū viuum puꝝ inijciat̄. Et deiceps oia ei⁹ foramina: cū h̄ qđ dixim⁹ ꝯstrigat̄. ꝛ ꝯdiat̄ ipm cū aloe: mirra: ꝛ gallia: ꝛ alumine: ꝛ sali equali mensura susceptis. ¶Omnis preterea mortuus qui super suam iacet faciem ventrem non habebit

inflatum. Et cum in eiꝰ naribus argētum ponetur viuū cerebrum ipsius nō defluet. ¶De his q̄ʒ que cadauer putrefieri nō pmittunt: est vt cū allutrā liniatur.

¶De illis que prohibent ne puero℞ testiculis ꝛ puellarū mamillis properet magnitudo. Cap. lvj.

c Iminū teratur: ꝛ ex eo aq̄ ꝯspso empl'm fiat qd̄ desup cum pāno lineo in aceto ꝛ aq̄ infuso stringaƒ: neq̧ vsq̧ ad dies tres dissoluaƒ: Quibus trāsactis cepe albi lilij teranƒ ꝛ ex eis cū aceto ꝛ aqua mixtis: fiat empl'z desup: ꝛ ligeƒ: ꝛ per tres sic manens dies nō dissoluaƒ: qd̄ aliqbꝰ vicibꝰ in mēse fieri cōuenit. ¶Duos p̄terea lapides demesen simul cū aq̄ ꝛ aceto fricari ꝯuenit: ꝛ ex eo qd̄ ab eis resoluiƒ: testicl'i ac mamille epitimenƒ: hoc nāq̧ eos ꝯseruat. ¶Aut alumē cū oleo roseo teraƒ: ꝛ mamille ex eo q̄tidie inunganƒ: durabit. n. ea℞ puitas diu pp hoc medicamē. ¶Aut sumaƒ boli: galla℞ viridiū trita℞: ana. ptes equales ex qbꝰ cū melle conspersis epithima fiat. qd̄ postq̄ʒ p diē vnū sic māserit: cuʒ aqua laueƒ frigida. Et istud in mēse pluribꝰ fiat vicibus: puitas. n. lōgo pdurabit tpe. ¶De his ēt q̄ testicl'os ꝯseruant: neq̧ crescere pmittunt: est vt sumantur chimolee ꝛ ceruse ptes equales: ex qbꝰ cuʒ succo iusqami ꝛ oleo mirtino ꝯspsis: epithima fiat. Hoc. n. neq̧ testiculos crescere nec pilos in femore nasci permittit.

¶De illis que accidūt in vnguibꝰ de feditate. Ca. lvij.

v Ngues si iteriꝰ curuati fuerit p tres dies ex adipe empl'm sup se hēre debēt: deinde soluanƒ. Qui si postq̄ʒ ab eis empl'm solutuʒ fuerit ac separatū: molles inuenianƒ: fricādi erūt donec sint eq̄les. Et si necesse fuerit ad id̄ erit redeūdū: dōec equales fiant. Qd̄ si in vnguibus cū ptibꝰ q̄ vt in tinea excoriaƒ gibbositas fuerit cū aceto: ꝛ afragi: ꝛ sale: et fece aceti: epithima fiat: vel fiat empl'm ex squilla: ꝛ oleo sisamino ¶Vngues āt q̄ findunƒ ꝛ ptes scissas ex se emittūt p̄ntiū ex vētribꝰ colera nigra ē educēda: atq̧ corpa humectāda: vngues ēt cū cera ꝛ oleo ac adipe ꝛ medulla mollificādi. ¶Pro citrinitate vō que vnguibꝰ accidit epithima ex semine eruce: ꝛ aceto multotiēs est faciēdū. ¶Sʒ si pūcta alba in eis apparuerit cū pice liqda epithimādi multotiens erūt. Vngues p̄terea q̄ valde turpes sunt: cū summo studio ꝛ labore sunt curādi cū his que in cura cuiusq̧ supioris egritudinis diximꝰ: donec molescant ꝛ cadant. Et postq̄ʒ hoc factuʒ fuerit qd̄ nasci incipiet manu nullo mō tangaƒ: ne aliqua ei accidat tortio.

¶De scissuris faciei labio℞ ꝛ manuum. Cap. lviij.

s Umātur cera citrina: oleū roseū ysopꝰ cerotes adeps anatis colatꝰ: amilū dragg. mucillago seminis citonio℞: ꝛ ex eis h̄ mō vngūm ꝯficiaƒ cera oleū adeps dissoluanƒ: qbꝰ alia addāƒ ꝛ in mortario tādiu moueanƒ: donec in vnū trāseāt corpꝰ Et fiat ex eis fricatio postq̄ʒ fricationē patiens balneum ingrediaƒ. Et postq̄ʒ locꝰ fissus mollificatꝰ fuerit: dragg. tritum in modū collirij sup eū spargaƒ: ꝛ deinde lauetur ¶Medicamen ad labio℞ fissuras. Si fissure magne fuerint: terantur galle cum melle: ꝛ fiat ex eis epithima: vel ex fecibꝰ olei ꝛ terbētina ꝛ adipe anatis simul cōmixtis: epithima fiat. ¶Aut galle vt colliriū trite terbentine in oleo dissolute ammisceanƒ: ꝛ fiat ex eis epithima. ¶Vel fiat epithima ex terbentina: ꝛ mastice: ꝛ ysopo ceroto: ꝛ melle. Si āt fissurā habuerint labia q̄ cū ab aliq̄ re tāgiƒ lesionē affert: pāniculus oui iterior ei annectaƒ.

¶De tumore ꝛ pruritu que accidunt in digitis in autūno ꝛ in hyeme. Capitulum. lix.

s Uper digitos aqua salsa calefacta: fundenda est. ¶Ipsi quoq̧ in aqua in q̄ sicla cocta fuerit: mittendi sunt: vel sunt inungendi ex oleo de ben vel ex alijs oleis his similibus. Qd̄ si istud magnū fuerit: empl'm ex sale ꝛ ex ficubꝰ tritis ꝛ oleo: vel ex cepis: vel ex vino fiat.

¶De his que ingrossant corpus vel ipinguāt. Cap. lx.

q Ui corpis crossitieʒ adipisci desiderat: cibis vnctuosis ac dulcibꝰ ꝛ qui multū nutriūt freq̄nter vtatur: sicut est triticū coctū: ꝛ pultes sorbiles ꝛ dure ꝛ ab acetosis: ꝛ salsis ꝛ acutis nisi p sapore cibi: ꝛ vt appetitꝰ melioreƒ oīno abstineat. ¶Dormitiōe q̄ʒ ꝛ qete in domibꝰ frigidis ꝛ humidis freq̄nter vtatur. ¶Cōuenit p̄terea post cibū balneari: ꝛ oleo prius inungi: ac postea aquā tepidā sup corpus ꝓijcere. Est ēt ei ꝑcipiēdū: vt añ cibū subtili vtēdo deambulatiōe diu moueaƒ: atq̧ a motu veloci abstineat lectꝰ p̄terea eius sit mollis. ꝛ ioci atq̧ gaudia semp coram eo assistant. ¶Et corpus etiā ante cibū donec aliquātulū incipiat rubere: fricef. ac in die bis comedat: ꝛ post p̄mā comestionē balneū igrediaƒ. Uinū q̄ʒ quo vtitur rubeū sit ꝛ crossum ꝛ nouū ac dulce. ¶Ex granis etiā q̄ ipinguant: sunt triticū ꝛ riçi ac fabe. Triticū etiā coctū cū lacte nutrimētū ḡnat multū ꝛ spissum. Ius p̄terea ex micis panis similaginei sicci: ꝛ farina fabaruʒ: ꝛ riçi: ꝛ lac: ꝛ bahatha: q̄n cū çucharo comeditur: ꝛ casꝰ recens. ꝛ fructꝰ quo℞ nuclei tm̄ comedūtur cū çucharo vt amigdale ꝛ auellane: ꝛ fistici ꝛ lac ꝛ vue recentes dulces oīa hec corpꝰ ipinguāt. ¶De his itidē que corpꝰ crossum faciunt: sūt caro arietina: ꝛ galline: ꝛ oua assata. ꝛ iudeb ꝛ meliche: ꝛ frani: ꝛ taphea de paucis taguebil: et vinos ꝑ vti ac iocis ꝛ gaudijs semp assistere: ꝛ flebotomias ac ventris solutionē raro facere: ꝛ nō freq̄nter balneari: nec coire: neq̧ laborare nec sub sole morari: nec vigilare Famē q̄ʒ atq̧ sitiʒ pa℞ pati: corpꝰ icrossare faciūt. ¶Medicamē ad ipiguādū boni. Semina cucurbita℞ excorticata optime teranƒ: ꝛ cū lacte vaccino ꝯspganƒ: ꝛ fiāt ex eis trocisci subtiles. ex qbꝰ desiccatis in mane vna sumaƒ vncia: ꝛ trita cū lacte ꝛ çucharo traijciaƒ. ¶Sorbitiūcle ēt ex simila ꝛ cicere ꝛ fabis ꝛ riçi ꝛ lacte ꝛ butiro ꝛ ex tortellis fiāt ꝛ bibātur. ¶Sorbitiūcula q̄ ipinguāt. Farina riçi: ꝛ faba℞: ꝛ ciceris: ac tortella℞. ꝛ amigdale excorticate sumanƒ. Ex qbꝰ sorbitiūcule cū lacte ꝛ çucharo fiant: ꝛ postq̄ʒ ex eis quottidie sūpserit balneū ingrediaƒ: a q̄ cū exierit: nutrimēto alaƒ sibi ꝓprio. ¶Impinguās ꝯgruū. Amigdale excorticate ꝛ auellane. ꝛ albi papaueris semē ꝛ granū viride: ꝛ butiꝛ vaccinū. ꝛ çucha℞ sumanƒ. Oia vō hec butiro peruncta cū çucharo dissoluto ꝯspganƒ ex qbꝰ in mane ꝛ circa noctē aliqd edaƒ. ¶Suppositorium ipinguatiuū. Caput arietinū pingue ꝛ bn̄ mūdificatū sumaƒ ac bn̄ teraƒ: cui media libra caude. ꝛ due libre lactis: ꝛ tritici ac riçi ꝛ ciceris vniuscuiusq̧: ana quarta ps vniꝰ libre addanƒ. qbꝰ tm̄ aque āmisceanƒ: vt ex ea cooperiri possit: ꝛ sic coquātur vsq̧ ad oium dissolutionē. ꝛ postea ex aqua colata tres vncie: ꝛ piguedinis due vncie: ꝛ olei ro. atq̧ olei de nucibꝰ ana. ℥. i. sumaƒ ex qbꝰ i nocte postq̄ʒ assellauerit suppositoriū fiat: qd̄ in vētre tota nocte tenēdo dormiat: h̄ q̄ʒ p q̄nq̧ noctes i mēse fiat. qd̄ ēt meliꝰ erit si plꝰ fiat. ¶De his q̄ʒ q̄ corpꝰ ipiguāt: est res comedere humidas. Qd̄ etiā squama ferri operatur: ꝛ nos in seq̄ntibus in capitulo de stomacho noiabimꝰ hoc.

¶De his que macrū efficiunt corpus. Cap. lxi.

s I quis corpꝰ mac℞ efficere voluerit cibaria multū nutrientia dimittat carnem q̄ʒ atq̧ vinū ꝛ lac. necnon oīa dulcia negligat. Plurimū aūt si in sui nutrimēto holeribꝰ vtaƒ et maxīe cōedat salsa ꝛ acuta ꝛ acetosa ꝛ larga vētris vtaƒ solutiōe. vrinā q̄ʒ atq̧ sudorē ꝓuocet. ꝛ labore ac multo motu vtaƒ ꝛ veloci anteq̄ʒ comedat. ¶In balneo ēt diu moreƒ nec statī post balneū comedat. sed aliq̄n diu añ comestionē moreƒ ꝛ etiā dormiat sic: ꝛ disponat se ad comedendū semel in die multūq̧ vigilet. Uinum q̄ʒ vetus ꝛ subtile bibat. ꝛ ad vltimū regimīe vtatur cōtrario ei qd̄ ꝑdiximꝰ. ¶De his q̄ʒ que corpꝰ macrescere faciūt: est trifera minoꝛ sepe sumere ꝛ electuaria cal'a vrine ꝓuocatiua: sicut diatrion pipereon. ꝛ diaciminū atq̧ post eo℞ receptionem tamdiu

anteq̃ȝ comedat morari donec appetit⁹ q irritatus fuerat reprimatur ꝛ extinguaꝛ. ¶ Famē preterea atq̃ȝ sitim pati ꝛ in balneo sudare: ꝛ medicīas maciē faciētes sumere: et dormire in lecto duro: ꝛ morari sub sole atq̃ȝ in mansionibus calis. ¶ Medicamē macrū efficiēs corp⁹. Rx. ameos seminis apij seminis feniculi: rute: cimini oīum ana partes equales: sansuci sicci: baurach. ana q̃rtā vni⁹ partꝭ blacte ptes duas. pulverizentur: de quoꝝ pulvere traijciat quotidie eo vtens pondus aurei vni⁹: hoc. n. medicamen vehemēter desiccat corp⁹. ¶ De his q̃ȝ q̃ fortiter desiccant. est sumere calcāthum: qḋ tñ timorosum ē. ¶ Medicamē corp⁹ desiccās. Rx. trifere mioris. ʒ. iij. pl'ueris pigre: turbit ana. ʒ. j. sumaꝛ medicina h quaq̃ȝ hebdomada semel.

¶ De his que augent sperma ꝛ que valent ad erectionem virge. Capitulum. lxij.

e **Lectuarium** de nucleis fructuuȝ. Rx. amigdalaꝝ auellanaruȝ nucis indice: pineaꝝ anucleataꝝ: granoꝝ kilkil: ĝnorū ȝeilē: grani viridis: oīum ptes eq̃les: ȝinȝiberis pipis lōgi: seminis peonie: ana tertia ptis: penith. ex ȝucharo tm̄ ex quo tempari possint. Sumanꝛ ex eo in mane quotidie ad oui magnitudinē ꝛ in sero tantūdē. ¶ Electuariuȝ de seminib⁹ qḋ auget sperma. Rx. seminis baucie: semis napoꝝ cepaꝝ: ac rafani. ꝛ spargi. atq̃ȝ semis alfassasa: ꝛ eruce seminis pineaꝝ: medulle interioris. ĝnoꝝ kilkil. ĝnorum ȝeilē. tuderi lingue auis. secacul: behen albi ꝛ rubei: satirion: costi dulcis: ȝinȝiberis macro piperis: nasturtij oīum ana terantur. ꝛ cū melle ꝯficiantur. Ex quo trium ʒ. pōd⁹. cū. ℥. j. lactis stati mulcti ꝛ penith sumaꝛ. ¶ Pulmentū q̃ȝ ex carne arietina cū cicere fracto ac cepis fcm̄ hn̄s subtilē pulverē cinami: ꝛ galange comedat. Q̃nq̃ȝ ēt p̄dictum electuarium cū vino novo ꝛ cal'o est sumendū. ¶ Medicamē calefactis ac corpa hn̄tib⁹ sicca ꝯferēs. Rx. lactis vaccini statim mulcti lib. ij. in quo. ℥. ij. terenia bin ĝnati ponātur: ꝛ coquātur vsq̃ȝ ad mellis spissitudinem: atq̃ȝ q̃tidie ex eo in ieiunio. xx. ʒ. sumaꝛ q̃si sorbendo: post cui⁹ haustū pisces recētes i veru vel sup prunas assati comedāꝛ. q ꝛ cali cū cepis sunt edēdi: atq̃ȝ vinū crossū ꝛ mediocriter aq̃tū post eos est bibendū. ¶ Vngm̄ v̄gā erigēs sumaꝛ oleū de lilio: ꝛ ponaꝛ in eo euforbij pipis sinapis nitri: oīum ana. ʒ. j. musci. sexta ps. ʒ. j. Et ex h vnguēto renes ꝛ dorsum: ꝛ spōdiles: ꝛ sumē. ꝛ femur. ac v̄ga. ꝛ oīa q̃ sunt in circuitu ipi⁹ inunganꝛ. ¶ Cortex etiā pinee ꝛ cipi: atq̃ȝ anetū in vno coquēda sūt. ꝛ pān⁹ in eo ifusus: in anū est mittendus. Medicamē ex quo virga cito erigitur: Exasa cum melle mixta: vnius aurei pōdus cū. ℥. j. vini per duas horas anteq̃ȝ comedat edatur.

¶ De his que calefaciunt vulvam. Cap. lxiij.

f **Vmatur** cordumeni: ꝛ exteri⁹ abrasum teraꝛ. De pulvere cui⁹: in oleo sambucino tm̄ mittaꝛ ex q̃ inspissari possit: ꝛ mittaꝛ in vulvā. ¶ Medicamē ꝯferens ad frigiditatē vulve et humiditatē: cordumeni: ꝛ pip ꝛ ciperi: ꝛ belliricin vino coquantur in quo pānus madefactus vulve subijciaꝛ.

¶ De illis que augent delectationē in coitu. Ca. lxiiij.

q **Vi hoc** asseq desiderat cubebe ieiunus masticet: aut piretrū: aut cū asse. ʒ. j. olei sābucini. ʒ. x. cōmisceat ꝛ per aliquot dies sic manere pmittat. Et postea ex hoc vnguēto virgam inungat: ꝛ mulieris crura vehementer eleuet: ꝛ sup ipam crura sua strigat. Sic. n. opando: vterq̃ȝ valde delectabiꝛ. ¶ Aliud Rx. piretri: ȝinȝiberis: cinamomi ptes equales: h trita cū aqua qua parū gūmi dissolutū fuerit ꝯspganꝛ. ꝛ fiant ex eis trocisci pui: qui in ore teneanꝛ. ꝛ postq̃ȝ resoluti fuerit cum saliua: coeundū est cum muliere.

¶ De sanatiōe illi⁹ q in fine coit⁹ ilico egerit. Cap. lxv.

o **Portet** eos anteq̃ȝ coeant egerere: ea vo eis danda sunt: que ventrem ꝯstringūt Acathie p̄terea atq̃ȝ aramich: ꝛ thuris: ac balaustie ꝛ gūmi arabici: oīum ptes sumanꝛ equales: ex quib⁹ ossis dactili similitudo facta ano in hora coeundi subijciatur. In alijs vero horis oleum de neridem supponatur: ꝛ ex eo inungatur.

¶ De illi⁹ sanatiōe q ex nimio coitu debilitaꝛ. Ca. lxvj.

b **Fabua** frigida sūt lauādi: ꝛ ex aqua carnis nutriēdi paꝝ ēt vini bn̄ odoriferi et clari bibāt: barbam p̄terea ac faciē: ꝛ totum caput ex eis liniant: que bene redolēt. Pānos q̃ȝ ꝛ totum corp⁹ cum odoriferis suffumigent. Quiescant ꝛ in lecto iaceant valde molli.

¶ De illis que diminuunt sperma ꝛ virge erectionem. Cap. lxvij.

d **E his** que sperma ꝛ virge erectionē minuūt est acetosa: ꝛ stiptica comedere: vt est acetum ꝛ vue acerbe succus ꝛ ribes ꝛ his similia: ꝛ olera frigida: vt lactuca ꝛ portulaca. ꝛ his silia. ¶ De his q̃ȝq̃ erectiōne minuūt: sunt ea q̃ vētositatis sunt dissolutiua sicut ruta: agnuscastus: mentastrū ciminum ꝛ ameos. ¶ Medicamē virge erectionē minuēs. Rx. seminis agni casti. ʒ. x. folioꝝ mētastri: rute sicce: cimini cipi: balaustie: ana. ʒ. ij. Ex hoꝝ pulvere in mane: ꝛ circa noctē traijciaꝛ. ¶ Medicamē aliud qn̄ calitas fuerit cā. Rx. seminis lactuce seminis portulace. ana. ʒ. x. psilij: semis coriandri sicci ana. ʒ. iij. balaustie: nenufare: ana. ʒ. ij. Ex his oībus simꝪ cōmixt'. ʒ. iij. cū quarta. ʒ. j. cāphore: per aliq̃t dies sumaꝛ ꝛ cibis vtantur stipticis ꝛ acetosis.

¶ De illis que ingrossant virgam. Cap. lxviij.

m **Multotiens** in die tamdiu fricāda ē: donec rubea fiat: ꝛ postea aqua cal'a sup eā fundenda: ꝛ exinde cū cera in oleo violato resoluta epithimāda. ¶ Aut fricēꝛ: ꝛ cum lacte ouino in die decies vngatur. ¶ Aut epithimeꝛ ex lumbricis terre stribus desiccatis: ꝛ cū oleo sambucino tritis. ¶ Aut frustū vtris: in quo remansit pix calefiat: ꝛ cū eo fricēꝛ virga ꝛ inuisceꝛ ei. ꝛ dū cal'm fuerit: sup ipam teneatur. Cū autē infrigidatū fuerit: remoueaꝛ. hoc in die multotiēs est faciendū. ¶ Aliud medicamē. Rx. sulphuris citrini: pipis. ana ptes equales hec trita cribellenꝛ cū orali ꝛ ex eis cū melle puro cōmixtis fiat epithima: qḋ postq̃ȝ per horam vnā sic māserit: laueꝛ cū aqua cal'a: ¶ Aut sumaꝛ seminis alcoti nuclei: ꝛ triti triconiȝenꝛ: ꝛ cū lacte stati mulcto cōmisceanꝛ: ex qb⁹ v̄ga anq̃ȝ mulieri cōmisceanꝛ: fricēꝛ. augmētaꝛ. n. Siqs āt p̄dicto regimine frequēter vsus fuerit in naturalē trāsibit magnitudinē atq̃ȝ sic remanebit.

¶ De his que ꝯstringunt vulvam. Cap. lxix.

g **Allie** ʒ. iij. gariofilo. ʒ. j. musci. ʒ. sexta pars: sumantur: ꝛ trita oīa in vnā vini. ℥. mittaꝛ in quo pānus madefactus in vulvā mittaꝛ. ¶ Aliḋ qḋ corruptā q̃si v̄ginē reddit. Rx. gallaꝝ aluminis. squināti folioꝝ lilij ciperi: ana partes equales hec oīa in aq̃ coquantur: de qua mulier in vulvam multotiens mittat. Cū aūt vulva multū stricta fuerit: atq̃ȝ vir vt coeat ad mulierem accesserit. pua pars intestini sanguie colūbe impleatur: ꝛ vulve anq̃ȝ vir ad eā accedat imittaꝛ. Postq̃ȝ eniȝ ad eam accesserit: ꝛ cū ea coire ceperit: findetur itestinū ꝛ sanguis fluere incipiet.

¶ De illis q̃ auferunt humiditatem in vulva. Cap. lxx.

a **Ptimonij** alumis iameni: ptes sumaꝛ eq̃les: ꝛ trite tritoniȝenꝛ: ꝛ sic subijcianꝛ. ¶ Aut salgēma: ꝛ alumē trita subijciantur ꝛ lauetur mulieris vulva cū aqua in qua galle ꝛ glandiuȝ cupule: ꝛ balaustie cocte fuerint. ¶ Aut pineaꝝ cortices: ꝛ alumē: ꝛ cipi in vino coquātur in quo pannus madefactus vulve imittatur: ꝛ ibi teneatur.

¶ De his que calefaciunt vulvam. Cap. lxxi.

c **Ordumeni excorticatum** sumaꝛ ꝛ teratur: ꝛ p̄ijciatur ex eo in oleo sābucio tādiu: donec inspissetur ꝛ supponatur.

¶De his que valent ad impregnādū. Cap.lxxij.

a Ad hoc vz vt vir ⁊ mlier nō coeāt nisi post lōgum tps: ⁊ vt nō sint ebrij: ⁊ vt vir cum muliere ludat tamdiu donec eam videat desiderare coitū: qd̄ in oculis mulieris atq; anhelitu cognosci potest. Et sit coitus post mēstruoꝝ purgationē. Qui postq̄ cum ea coire ceperit: ipius vehemēter eleuet crura. ⁊ sit tunc mulieris caput inferius mersum: atq; vir a spmatis amissione abstineat: donec sciat mulierē suū iplesse desideriū: ⁊ tunc ipe semē fundat. ¶Mulier vō post diu iaceat hoc aūt statim post balneū fieri ꝯuenit. Oportet tamē vt anteq̄ hoc fiat: mulier medicinas sibi subijciat calidas. ¶Pessariū ad ipregnādū valēs. ℞. sigiā castoreū galbanum: oppoponacū. carpobalsamū. semē ben. costū. spicā indā. bdelliū. Ex his oibus tritis ⁊ cum vino commixtis: glādis fiat silitudo: q̄ in vuluā missa: p multas noctes anteq̄ coeat: quattuor teneatur horis.

¶De illis que ꝓhibēt impregnari. Cap.lxxiij.

Si mulier post coitū statim paꝝ allzitrā sibi subijciat. aut cū vir coire vult virge caput ex eo inungat: nō fiet pregnatio. Qd̄ ⁊ rute succus silr opatur. aut pip. si ex aliquo eoꝝ mulier sibi supponat postq̄ coierit. ¶Mulier q̄z si pedes habens aptos post coitū fortiter retro salierit: spma qd̄ ꝯtinef in ea cadet. Uir ēt si coitū priusq̄ mulier expleuerit: nō impregnabitur mulier. ¶De his āt q̄ abortire faciūt: sunt medicine quas in caplo de partu facili noīabim⁹. ⁊ pessarum ex allzitrā: aut succo rute: vel ex pulpa collogntide: vel arthanita facere: aut succū rute bibere. ¶De his etiā que fetū vehementer expellūt. est q̄tidie ꝑgnāti tribuere .ʒ.iij. de semine sauine decē dieb⁹ ꝯtinuis: nisi ꝑus febrez passa fuerit. Que si acciderit dimittēda est. Sana vō hoc frequenter sumat: donec in eius vrina atq; sudore: seminis hebel odor sentiatur. His preterea oibus que in capitulo de menstruorum prouocatione: ac de facili partu diximus vtendum est: aut electuarium de assa ei detur.

¶Electuariū qd̄ in aborsū faciēdo validū existit. ℞. seminis hebel. ʒ.c. mentastri sicci. folioꝝ rute. ana. ʒ.xx. rubee cordumeni: pulegij. ceruini. ana. ʒ.x. hec oia puluericata cū lacte sicuū: in modū electuarij ꝯficianf: ex quo in mane ⁊ circa noctē ad magnitudinē vnius nabach e sumaf.

¶De illis q̄ multū faciūt bibere. Cap.lxxiiij.

f Si quis in potu multo vult vti vino: oportet vt ea die nō mlto repleaf cibo: neq; dulcia comedat. Tafeam autē vnctuosam sorbeat. ⁊ micas in iure molles ⁊ vnctuosas comedat: carnemq; pinguedinem āmixtam habentem temperate edat: neq; ea die ante comestionem laboret. Sed statim postq̄ expgefactus fuerit: bibere incipiat. in stomacho ex precedentis diei cibo nō grauedinem habens.

¶De his ꝑterea que ad potandū valde adiuuant: est caro cū caulibus: ⁊ cū canabit: ⁊ cū lētib⁹. ¶Post vinū quoq; citri acetositatē. aut ribes. aut citonia. aut granata acetosa vel res acetosas: aut salsas sumere: maxime auxiliatur. ¶Medicamē qd̄ ebrietatem detardat. ℞. caulium nabati semina: ciminum: amigdalas excorticatas. mentastrum salem: absinthium. rutam siccam. ameos ex his omnib⁹ simlr tritis. ʒ.ij. pondus cum aqua frigida a ieiunio sumatur. si ille qui sumere debet calorem non habet. Qui si calorem patiatur: dimittat. ¶Ad hoc ꝑterea iuuamētū ꝑstat vt qui vult bibere amigdalas salitas: aut lentas salitas: aut oliuas sale conditas: aut cappares comedat.

¶De his que cito inebriant. Cap.lxxv.

m Mandragore opij: seminis iusquiami nigri oium ana. ʒ. sumaf: nucis muscate. ʒ.s. gallie: xiloaloes: ana. ʒ. tertia pars. Ex his omnibus tritis: trocisci informenf. Quorum vn⁹ cum in vino dissolutus fuerit: vehementer inebriabit.

¶De his quoq; que inebriant est vt iusquiamum nigruz ⁊ cortices mandragore in aqua donec rubea fiat coquantur: que postea vino commisceri debet.

¶Medicamē aliud leuius primo. Aqua in qua scilez coquitur sumaf: ⁊ cum vino misceaf: vel aqua in qua vsnee aut res mucillaginem hn̄s madefacta fuit: detur. ¶Aut vinum in quo xiloaloes madefactum fuit: tribuatur.

¶Medicamen aliud quod valde est forte. ℞. mirre: sigie opij. iusquiami oiuz ana. sextam partē. ʒ.j. gallie gariofili ana tertiā. ʒ.j. hec trita cum vino mixta tribuātur.

¶De his que cito alleuiant ebrietatem et ex quibus cito aufertur. Cap. lxxvj.

a Aqua ⁊ acetum multotiens danda sunt ei. aut aqua mixta cum lacte multum acetoso. vel cum sero acetoso tribuēda sunt. Acetum quoq; ⁊ oleum roseum super caput sunt fundēda. atq; cāphora ⁊ aqua rosata naribus applicande sunt vt eas odoret. In stomacho quoq; si aliq̄ pars vini remanserit. vt ipsā euomat est cogēdus. Man⁹ ꝑterea eius atq; pedes in aquā frigidā sunt mittendi. ⁊ cū sale fricādi. ac buccelle panis in succo e vue acerb infuse sunt tribuende cum lentibus coctis. Caules etiam cocti atq; canauit dandi sunt.

¶De curatione ebrietatis: Cap.lxxvij.

o Oportet crapulatum diu dormire: ac postq̄ euigilauerit balneum ingredi: vbi in loco sedeat temperato. Et postq̄ super ipius caput aque tepide multitudo fusa fuerit: exeat: ⁊ pullum cū succo vue acerbe: necnō charis ⁊ hulem: atq; his similia comedat: deinde alia vice dormiat. Q. si capitis habuerit dolorem caput ex aceto cum oleo roseo mixto ifūdat Et sint acetum ⁊ oleum roseum super niuez infrigidata. Quibus ita gestis iteꝝ dormiat. Si autem post hec crapule sanitas tardauerit parum vini cum mlta aq̄ bibat.

¶De his quoq; que crupulam remouent sunt multuz loqui: ⁊ longam suauiter incedere viam: ⁊ oleum violatuz: ac flores salicis: necnō rosas: ⁊ camphoram ⁊ aquam rosatam olfacere: atq; aqua tepida caput infundere.

¶Aliud seminis scariole seminis caulis: berberis: mundati a suis granis sumach: lentium excorticatarum. rosarum spodij: ana. ʒ.x. sumantur. ex quibus. ʒ.iij. cum sexta .ʒ.j. de camphora ⁊ cum. ℥.j. acetositatis citri decocte ad spissitudinem. Aut cum succo mali granati acetosi. vel cum ribes sunt potāde. ¶Aliud de semine coriādri sicci trito mixto cum çucharo albo eiusdem quātitatis: cuius ipm est quātum pōt tribus traijciat vicibus. Robub aūt q̄ ad crapule valēt remotionē sunt rob de succo vue acerbe ⁊ rob de acetositate citri: ⁊ rob de ribes. ¶Aliud aqua in qua sumach: ⁊ tamarindi: atq; pruna fuerint infusa: sumatur: ⁊ cum succo acetositatis citri eiusdem quātitatis misceaf: quibus tantū çuchari quātum totū est addatur. Que oia vsq; ad spissitudinē sunt coquenda. Ex quibus postea quasi sorbendo aliquid est sumendum.

¶Completus est tractatus quintus cum dei misericordia.

Tractatus. VI. 19. continens capitula.

¶ De cautela iter agentibus a calore ⁊ auferendo nocumento qđ accidit ei ab ipso. Cap. j.

O Portet vt q in magne calitatis tp̄e iter agit: cibo non sit repletus neqꝫ sit ebriꝰ neqꝫ ēt ea hora vinū biberit. nō tn̄ sit inanitus: neqꝫ a cibo vel vino oīno vacuꝰ nisi fastidiū patiat. Qđ si passus fuerit: oīno ab itinere abstinere melius est: atqꝫ quiescere: ⁊ tamdiu dormire: donec fastidiū remoueat. Qui si nō fuerit fastiditus: imo appetitus in ip̄o aliquantulū viguerit: mediocriter cibo reficiatur: qui tn̄ paucitati attineat. ¶ Cibaria v̄o qbus vtit frigida sint atqꝫ extinguētia: necnō sitim reꝑmētia: vt sunt alhzaris: ⁊ alhulē: ⁊ vue acerbe succus: ⁊ acetū cum oleo: ⁊ his silia. De his q̄ sunt frigida. Qđ si nullo mō comedere desiderauerit: caloreq̄ supfluū atqꝫ sitim senserit: triticū fractū cū multa aqua coctū cum çucharo ⁊ aqua frigida bibat. Post cuius haustū nō statim eat: sꝫ parump moret: ⁊ ꝑcipue si multū aque biberit. Si enim statim motus fuerit: cibus in stomacho existēs de vno latere ad alteꝝ trāsiēs stomachū inflat: ac male digerit. Si aūt ip̄m ire necessitas coegerit: parūp bibat: ⁊ nunq̄ꝫ in aliqua hora fortiter incedat: oīaq̄ mēbra sua a sole custodiat: ⁊ ꝑcipue caput: ⁊ q̄ꝫmaxime si diu ambulare desiderauerit. Diu. n. cū fortis fuerit calor incedere: ⁊ ieiunare: corporibus macris plus: crossis v̄o minꝰ nocet. Quedā tn̄ crossa reperiuntur corpora: qbus predicta conferunt. Nos aūt iam diximꝰ in hoc nostro libro nō esse intētionē nostrā: oīa ista distinguere ac determinare. Oportet eni nos hanc ꝓfundius tractare doctrinā. Vn̄ ea que sepius accidere solēt ꝯsideramꝰ: Vsus ꝑterea in hoc: magnā cōtinet partē. Corpa nāqꝫ calorē aut laborem vel famē: siue alia ꝯsueta fere assueta: in his fortiora: atqꝫ magis tolerātia inueniunt: a qbꝰ ēt minꝰ ledunt q̄ꝫ ea que is assueta nō sunt. ¶ Postq̄ꝫ aūt is qui iter agere inceperit suū perfecerit iter: aliquātulū prius quiescere: ⁊ deinde in aqua tepida ⁊ dulci balneari dꝫ: postqꝫ fructus ac cibaria infrigidantia ⁊ humectantia comedere ⁊ in loco vētis exposito dormire vtile ei existit: coitū etiā ꝑtermittat. ¶ Capitis aūt dolorē si senserit: cū aqua ro. ⁊ rodoleon ac aceto curet: atqꝫ balneo a q̄ sepius vtat. Cibaria ēt oīa qbꝰ vtit: frigiditati ⁊ humiditati maxime attineāt. Oleū ꝑterea violatū aut de cucurbite seminibus: aut de floribꝰ salicis factum olfaciat. Si aūt nihil mali senserit: suū ꝑagat iter. ¶ Q, si egritudo ei acciderit ab itinere tādiu suspendat donec qđ accidit sublatū credat. Si aūt morari nō poterit: paulatim incedat se q̄ꝫmaxime a sole custodiendo. ¶ Ante ēt q̄ꝫ incedere incipiat: ea q̄ vehementer extinguunt bibat: sicut ordeum fractū ⁊ coctū: mixtū cū çucharo ⁊ aqua ro. ac mucillaginē psilij: aut iulep cū aq̄ ordei. Cū aūt quieuerit cibo ⁊ fructibus infrigidātibꝰ ⁊ lacte si nōdū febris eū inuasit nutriat. Qua si lesus fuerit: nec lac neqꝫ butirū: neqꝫ aliquid ex lacte factū attingere ꝑsumat. nisi multū acetosum fuerit. Lac. n. acetosū: ⁊ seres simplex: ⁊ masal: huic non nocēt dispositioni ¶ Febris v̄o si ꝑdurauerit maiori in ea indigebit sermone: q̄ꝫ ille quem in hoc libro explicare volumꝰ. Est. n. in his necessarius medicꝰ in talibꝰ vsitatus qui eū regat. Nos qꝫ de febriū curis quātū huic nostro ꝑtinet libro: in suo si deus voluerit dicemꝰ loco.

¶ De cautela dieꝝ caniculaꝝ ⁊ successu eoꝝ q̄ ex eis accidunt. Cap. ij.

C Um in diebus canicularibus aliqs icedere cogit mediocriter cibis refici ex re vnctuosa debet. post quorū acceptionē a potu multe aque abstinere dꝫ. ¶ Caput qꝫ ac faciē panno lineo subtili coopiat. quem patiēter ferat. Qđ si ip̄m aliquo mō molestauerit: faciē a solis obuiatione vel venti auertat atqꝫ in aliā declinet partē si potuerit aut quantum plus poterit eis se occultet. ¶ Os qꝫ aqua semp abluat: quā nō traijciat: nisi cū fuerit frigida. ¶ Calor aūt si ei multū nocuerit caput semp sub pānis teneat. Oleūqꝫ de cucurbitis aut de dulcibus amigdalis semp odoret: ⁊ ex eo paꝝ traijciat. Pectus quoqꝫ atqꝫ ventrē ante itineris inceptionē: ex psilij mucillagine: aut ex succo portulace cū oleo de cucurbitis ⁊ albumine oui mixtis epithimet. Ramos etiā portulace si semper suxerit remediabitur: ⁊ q̄ꝫmaxime si ex eis cum lacte valde acetoso: ⁊ butiro coctis: an̄ q̄ꝫ eat comederit. Qđ si lac acetosum inueniri non poterit: masal cum butiro vtatur: hic. n. cibus canicularium remouet nocumentum atqꝫ sitim. Et si qs anteq̄ꝫ iter incipiat de oleo cucurbitarum magnā sūpserit quantitatem: canicularium ab eo remouebitur nocumentū. ¶ De his etiam q̄ ipsoꝝ in vltimo nocumentum remouent: est vt cepe incise in lacte acetoso ꝑ diem vnam vel plus iacere ꝑmittant. De quibꝰ anteq̄ꝫ incedat comedat post quarum etiam acceptionem de lacte illo bibat. Qui postq̄ꝫ quieuerit: nō statim aquā bibat: sed ex ea os semper colluat. ⁊ ex frigida parump traijciat. Post hec autem de his que infrigidant: quantum voluerit comedat. post quorum comestionem aquam paulatim bibat. Hoc enim regimine si quis vsus fuerit a siti preseruabit perniciosa si deus voluerit.

¶ De sedanda siti ⁊ expulsione nocumēti eiꝰ. Ca. iij.

O Portet quēlibet sitim in itinere timentē a cibi saturitate anteq̄ꝫ eat abstiere. Ex oleribꝰ tn̄ infrigidātibꝰ: ac frigidis ⁊ acetosis paꝝ comedat. Aut ex sauich cum çucharo ⁊ multa aqua frigidissima bibat. ¶ A rei v̄o salse vel dulcis: vel acris comestione abstineat. ⁊ ꝓprie a piscibus tam recētibꝰ q̄ꝫ salsis: atqꝫ salmuria conditis: ⁊ oīno ab oībus hoꝝ spēbꝰ. Ipsi enim sitis sunt effectiui. Et cauguamich: ⁊ gn̄a lactis q̄ salita vel acetosa condiuntur dimittat. ⁊ cappares ꝓprie ⁊ oliuas: qm̄ sunt sitim facientes. Cepe v̄o in aceto misse: ⁊ que eis assimilantur sitim sedant. Ip̄m etiā obseruare oꝫ ne velociter incedat: sed suauiter ⁊ cum mora tm̄. Velox enim incessus hoiem frequēter anhelare: ac vehemēter facit. Qđ in sitis ꝓuocatiōe oībꝰ deteriꝰ existit ¶ A multa etiam locutione abstinere dꝫ. Multa. n. locutio sitim creat. Si aūt ipꝫ loqui necesse fuerit: submissa voce quāto plꝰ possibile est loquatur. Clamor. n. calorē ac sitim multam afferre ꝯsueuit. ¶ De his preterea que sitim sedeāt ⁊ diu remouent sunt lac valde acetosum: ⁊ portulaca: ac lactuca ⁊ cucurbita ⁊ citroli: ⁊ melones nō dulces: ⁊ pira valde humorosa: ⁊ paꝝ stiptica: nō multū dulcia. poma qꝫ ac mala granata: ⁊ q̄ de fructibꝰ acetosis sunt eis silia. et acetositas citri atqꝫ vue acerbe succus: ⁊ ribes et pruna. Siqs. n. anteq̄ꝫ eat comederit: nō sitim patiet. ¶ De his quoqꝫ q̄ in ore tenta: in hora eundi temperiē adducūt in sitis ablatione: sunt pira sicca acetosa: cum vnū post vnū sumit. ⁊ thamaridi. ⁊ g̃nati acetosi g̃na. aut ex masal assidue parūp sumere: ⁊ in ore donec dissoluat tenere. In hꝫ tn̄ nō ꝯfert relzis: neqꝫ sumach: neqꝫ his silia. ¶ Huic aūt lꝫ parū confert frustū cristalli in ore tenere: ⁊ sadassa aut argentū merū tersum. ¶ Labia ꝑterea fortiter stringere atqꝫ aerē nullo mō per os attrahere cōfert. si q̄ꝫmaxime poterit hoc agere studuerit. ¶ Aliquā qꝫ de rebus frigidis odorē reddentibus: vna hora post aliam horam odoret: atqꝫ olea infrigidantia olfaciat. Ventri qꝫ ex herbis frigidis emplastrū superponat: aut ip̄m ex epithimatibꝰ que in canicularibꝰ nominata sunt: epithimet. Qđ si aq̄

habuerit paucitatem acetū ei cōmisceat. Parua.n.quantitas eius tunc sumpta: vehemēter sitim sedabit. Ea q; q sitim extinguunt edat: ⁊ ea que ipam afferūt derelinquat ¶ Trocisci qui calorē extinguunt: ⁊ sitim sedāt: febribusq; acutis: ignitis in vltimo ꝯferunt si voluerit deꝰ. ex quibꝰ anteq̄ eat: ⁊ etiā in hora eundi: aliqd in ore teneat. Ipsi eni ⁊ sitim remouēt ⁊ ardorē extinguūt. ℞. citroli cucurbite: seminū excorticatoꝝ partes equales: seminis lactuce seminis portulace: cuiusq; ana ptē mediā: succi liquiritie puri: quartā vnius partis: terant̄ hec oīa. ⁊ cum succo portulace aut psilij mucillagine cōficiant̄. ex quibus trocisci parui ad lupinoꝝ similitudinē informentur. ex quibus dum incedit: vnū post vnū in ore teneat quē nō masticet: s; sinat donec paulatim dissoluatur. ⁊ qđ ex eo dissoluitur traijciat. Ante vo q; eat: vel cum per eos febrem acutam sedare voluerit pondus.ʒ.iij. ex eis bibat cū rob alicuius fructꝰ acetosi quos nominauimus. Si autem in pectore aliqua fuerit asperitas: ipos cum iulep vel sirupo violato bibat. Hi ṗterea trocisci ardori vrine in vltio conferunt. ¶ Cum autem aliquis in itinere sitim patitur vehementem: oportet ne statim aqua satietur cum eā inuenerit: sed os ex ea longo colluat spacio. ⁊ ex ea parum traijciat: in quam etiam suas mittat extremitates: facieq; suam ex ea lauet: atq; in eam si voluerit ingrediatur neq; ex ea bibat nisi parum: de qua etiam minus q̄ poterit: paulatim sorbendo vna vice post aliam sumat. Post hec autem ex cibis quos nominauimus comedat ⁊ paulatim in potu cum augmento ex aqua sumat: de qua tamen nō satietur. Et quāto plus sitim diminutam esse senserit. potum si voluerit augmentet donec satietur. Cum hoc eni; regimine a siti pernitiosa: atq; a malis accidentibus ipa; comitantibus preseruari poterit.

¶ De regimine illorum qui volunt iter agere dum magnum est frigus. Cap. iiij.

Quemadmodū ex longo itinere in tēpore multi caloris siccitas corporis: ⁊ ptisis: ac dolor capitis: necnon febres et his similia accidunt: ita ex itinere in tempore multe frigiditatis: alie eueniunt egritudines. Ex quibꝰ sunt cōgelatio ⁊ fames. ⁊ sincopis: atq; apoplexia: ⁊ stupor ac exolutio: ⁊ alcuçegi: ⁊ extremitatū putrefactio: ⁊ horum similia. He tñ egritudines illis propere accidunt: qui ad eas naturaliter dispositi sunt: sicut illis forsitan quoꝝ cōplexiones his repugnant egritudinibus: atq; quoꝝ corpora frigori vehemēti exponi cōsueta sunt: huiusmōi nō accidunt egritudines nisi raro: ⁊ cum cā.s. frigoris vehementissima. Nos q; in illo dicemus sīe eius: qđ in precedentibus diximus. ¶ Dicemus igitur q si quē in vehementis frigoris tempore incedere oportuerit cibis prius repleri: atq; vini magnā bibere quātitatem debet. Post quoꝝ acceptionē ab itinere aliquātisp abstineat donec cibus calefiat: ⁊ motio q̄ in corpe facta fuit: sedetur. ¶ Cibaria aūt quibus vtitur. actualiter ac potentialiter simul calida sint. ¶ Q si frigus fortissimū fuerit. atq; ipm statim post comestionem iter incipere necesse fuerit: vinum purum tepefactum bibat: aut vinum cui tātum aque calide ammixtum est vt ex ea tepefieri possit. Uinum vo si forte ⁊ subtile stipticitate carens ⁊ acetositate. Faciem etiā subtili fortiter cooperiat panno: ⁊ precipue si sue faciei contrarius pflauerit ventus frigidus. ¶ Ab his aūt ille precipue custodiendus est: qui in pectore asperitatē sentit: vel tussim patiatur: vl' cuius pulmo aut pectus debile ē. Hic enim si aerem attraxerit frigidum: ad tussim vel ad sāguinem spuendū velociter pueniet. ¶ Ex his vo que in tempore vehemētis frigoris ante incessum sumunt̄: sunt cibaria cū nucibus ⁊ alijs facta: ⁊ cepis: ⁊ butiro. Et allijs quidem ⁊ nucibus vehementer pficiendi ad hoc inest pprietas. Totum namq; calefaciūt corpus: caloremq; adeo augmentant innatum: donec per totum diffundatur corpꝰ ⁊ etiam multiplicetur in extremitatibꝰ: nedum in corporis medietate. ¶ Assa q; similiter operatur: si vna.ʒ ex ea cum fortis vini libra.j. vel cum idromelle sumpta fuerit piper itidē si ex eo in cibo multū ponatur: vel cum idromelle bibatur: eiusdē est iuuamēti. Cepe preterea crude atq; porri: ⁊ tafea alba in qua multu; ponit̄ de taguebil: ad idem conferunt. ¶ Hic aūt nō statim post itineris pfectionē ⁊ dimissione; eius: ad ignem se calefacere nec balneum ingredi: neq; dormire debet. Sed per horā vnam locū calidū in quo sit ignis a longe circūeat. deinde vero igni ſm gradꝰ paulatim appropinquare incipiat ordinē obseruādo. ¶ Post hec aūt si ī itinere magnū tetigit eu; frigus: balneū ingrediat̄: in quo diu morando fricet̄. Ac si balneū inuenire nō poterit: in domo igne calefacta tam diu fricet̄. donec corpꝰ ipsiꝰ rubere īcipiat: deinde in molli lecto diu dormiat. possibile est.n. vt qui hoc vsus fuerit regimine: a febre pseruetur si placuerit deo.

¶ De sanatione a frigore congelati. Cap. v.

Cui congelatio ex frigore accidit de quo nondū sit desperandum preparandus est ei locus igne calefactus qui ventis non sit expositus: in quo cum fuerit. fortiter ⁊ velociter calidissimis fricandus est manibus. Qđ ideo fieri conuenit: vt totum corpus simul calefiat capite excepto: qđ calefactis pānis calefieri oportet. ¶ Cum autē totū corpus fricatū fuerit: homines corpora calida ⁊ lenia hñtes: cū eo in lecto iacere debēt. Quoꝝ corpa ipsius corpus tangere. ⁊ q̄ maxime ventrē ⁊ dorsum atq; pectꝰ conuenit. cui post hec parum asse: ⁊ mirre: atq; piperis cum vino forti: necnō aqua carnis dari d;. ¶ Postq̄ aūt eius anhelitus aliquātulū reuersus fuerit: ex tasea alba nutriatur. vinum quoq; nō in magna quātitate ei tribuatur: lectusq; mollis ei preparet̄: in quo multis coopiat̄ pannis: vt diu dormiat precipiat̄. Postq̄ autē expergefactus fuerit. ⁊ ꝯualescere inceperit: balnū ingrediat̄ calidū in quo langam faciens moram: multum fricetur: ⁊ ex oleo liliaco vel narciscino vel cui costus ⁊ castoreum ac muscus ⁊ euforbium āmixta fuerint inungantur.

¶ De sincopi q fit ex fame ⁊ eius sanatione. Cap. vj.

Aliquando iter agentibus in tempore vehementis frigoris: fames accidit valida: deinde vero non morantur: vt sedetur fames illa: ⁊ superuenit eis sincopis ⁊ extasis vehemens. qui fortasse moriuntur inde. Cum hec ergo fames inceperit velociter ⁊ subito sunt cibandi ex pane in vino forti madefacto. ius quoq; ataffearum vnctuosarum vt sorbeant eis est dandum. vinoq; forti calefacto: in quo parum sit positu; piperis: sunt potandi. Qui si curati nō fuerit: nisi priꝰ eos iuaserit sincopis: aq̄ rosata sunt rorādi naresq; ipoꝝ ex musco ⁊ calamo aromatico sunt īsufflāde: labia quoq; atq; griuones ex algallia inungi debēt. ¶ Os ṗterea stōi ac extremitates tādiu fortiter sunt fricāda: donec rubere incipiant. deinde vo extrema ita ligaturis sunt constringenda: vt doleāt. Postq̄ aūt a predicta euaserint sincopi. vt pdiximus sunt regendi. Si vo non euaserint. vinum ⁊ aqua carnis per guttur sunt inijciēda Qui manibus diu sunt fricādi. ⁊ aqua ro. rorādi: atq; vociferando vel manibꝰ tangēdo excitādi. ¶ Ac si extasim passi fuerint ex hoc. phibe illos ab eo quanto plus possibile fuerit. ita vt manus atq; pedes ita liges vt doleant ⁊ da eis ad sorbēdu; ponendo in ora eorum vna vice post aliam. ⁊ moue eos. ⁊ vocifera sup eos. ¶ Uinum ṗterea cū pipere calefactū. eis ad bibendum tribuendū est. Eis itidē de sagçenea paꝝ. aut de electuario ex assa facto dandū est. Quos preter hec igni applicabis: corporaq; eoꝝ cum oleo de costo: aut oleo de euforbio inunges.

¶ De regimine extremitatū digitoꝝ pedū ⁊ manuum ne a frigore corrumpātur ⁊ succursu si incepta fuerit corruptio ⁊ sanatione eius qđ corruptū est. Cap. vij.

p **Edum** digiti prius manib⁹ absq; vllo liquore vehementer sunt fricandi. deinceps v̄o ex oleo veteri inungēdo fricatio facienda est. postq; pānis coopertendi iter ip̄os: ac sub ipsis ⁊ sup ip̄os iterponēdo pānos. Sub pectine etiā toto ac super ip̄m lana mollis mittēda: deinde vero caligis subtilibus ⁊ mollib⁹ calciādi. ¶ Q; si frigidis sotularib⁹ se calciauerit: sūmope cauere debet ne sotulares madefiant: aut ex aliqua re sibi accidēte humectētur. ¶ De his q̄3 qbus extremitates fricate nocumētū ex frigore adueniens repellunt: sunt olea cal'a sicut sambacinū: ⁊ araçilri: ⁊ oleu3 de ben: ⁊ liliacū atq; laurinū. Alkitran v̄o vehemēti⁹ in hoc opaẜ: q̄3 supradictoꝝ aliqđ. Ip̄m.n. nō solu3 frigus extremitates corrūpere nō sinit. verūetiā ne id qđ ceperit corrumpi putrefiat ꝓhibet. ¶ Uiator preterea sibi cauere d3 ne sitim pati nitatur: aut frigus: ex quo extrema ledātur. fortassis.n. ex hoc velociter corrumpenẜ. Hui⁹ aūt signū est q̄ frigus qđ ei nocebat: iam alleuiari sentiẜ: l3 eoꝝ opimentū nō sit mutatū nec augmentatū. neq; ab aere frig⁹ sit remotū. hoc.n. tūc nō euenit nisi ex sensus minoratiōe ¶ Uerum o3 vt cum frigus nocere ceperit: pedū opimentum statı3 mutetur multaq3 in eis fiat fricatio. postq3 opiantur: ac in incessu moueanẜ. Nihil.n. est deterius ad velociter afferendū frigoris nocumentū: q̄3 vt pedes sint suspēsi. Si aūt ꝯtigerit eos apari: eorūq3 sensus minui: ad huc curari poterunt nisi virides aut nigri fiāt: si in aqua mittātur in qua tritici palea cocta fuerit. aut in qua napi vel caules bulierunt. Aut anetum aut camomilla: aut sticados arabicus: aut sisimber. aut sansucus. aut mellilotum siue lini semen aut fenugrecu3. vnūquodq3 sepatim aut oīa simul. Et si cum aliquo ex oleis que nominauim⁹ ⁊ iuxta ignem. ⁊ sepe fricati fuerint. ¶ Uirides autem vel nigri si fiant: o3 vt statim ad eos scalpellādos festinetur ⁊ velociter sunt scalpellādi: ⁊ adeo ꝓfunde: vt ad carnē ꝑueniatur. ⁊ sanguis ab eis fluere ꝑmittatur donec ꝑ se restringatur. Ipsi q̄3 interim in aqua stent cal'a. qđ id fit ne in ore venaꝝ: aut in vulnerib⁹ sanguis congeleẜ ⁊ exire prohibeatur. ¶ Postq̄3 aūt sanguis restrict⁹ fuerit: ⁊ ei⁹ minuitur flux⁹. epithima ex bolo armeno in aqua ⁊ pauco aceto dissoluto supponēdū est. ⁊ ibi ꝑ diē vnā ⁊ noctē dimittēdū. deinde ex vino tepefacto. aut ex aqua ⁊ aceto lauādū. Post h̄ q̄3 silr̄ bis aut ter epithimādū. Et ad vltimū ꝑdicto epithimate tādiu vtēdū: donec loca denigrata videas iam esse facta dura ⁊ retenta. ¶ Q; si ante scalpellationē ad hoc ꝑuētū fuerit vt locoꝝ soluaẜ durities: ⁊ malū reddat odorē: atq3 in putredinē v̄sa fuerit: scalpellatio iam tūc nullo mō ꝓficiet. Nam necesse est oīa q̄ sūt in ilľ locis cadere. Quapropter auxiliū vt cadāt ꝑbendū est. Qđ velociter fieri ꝯuenit: ne vsq3 ad sanā carnē illi loco vicinā lesio ꝑueniat. ¶ Multi tamē medici min⁹ astuti a ꝑdictis locis cutē remouēt. ⁊ qđ in eis putrefcm̄ est cū ferro auferunt: l3 nō ibi magna repiaẜ ꝯcauitas: s3 sit locus tenuis. Quapropter multotiēs neruos ⁊ chordas multū timorosos taliter opando extrahūt ⁊ distendūt ⁊ incidūt Un̄ faciūt malas gn̄ari egritudines. Caro nāq3 putrida cum ferro a mēbro remouenda nō est. imo empl̄m ex folijs sicle aut caulis coctis. ⁊ calido butiro ammixtis. et in modum panis ꝯfectio fieri ꝯuenit: ⁊ calidu3 superponēdum est. Qđ in die multotiens erit mutandū. ¶ Postq̄3 aūt qđ putridū erat ab eo ceciderit: ⁊ nigredo vel viriditas nullo mō remāserit: ꝯsiderādum erit an putrefactio os ingressa sit vel nō fuerit. que si ip̄m ingressa non fuerit ex his que carnem creant: locus erit medicand⁹. Sin aūt ip̄a os ingressa fuerit: tunc erit necesse aut ip̄m radere. aut aliquā eius partē serrando auferre. aut totum os a iunctura remouere. Sermo autem de hoc est egrediēs ab intentione nostri tractatus: quoniā est pertransiens illum. quod ille facere potest qui non est huius artis: indigens medicante sciente pio.

¶ De immobilitate oculi ex niue ⁊ qui pre nimia niuis albedine videre nō potest. Cap. viij.

q **Uihanc** egritudinē3 suis pertimescit oculis accidere: nigris vestiatur indumentis: atq3 caput pāno cooperiat nigro oculisq3 silr̄ pannū supponat nigrum. Qđ ideo fieri ꝯuenit: vt pānum oculus semper intueatur Aut in manu pannum teneat nigrum. quem sepe aspiciat. Omnes quoq3 circa ipsum incedentes nigris sint cooperti vestimentis.

¶ De his preterea que ad hoc in vltimo conferunt est super oculos ligare rem qua ꝑti in suis vti ꝯsueuerūt itineribus. Que.s. ex pilis texitur nigris qui de caudis animalium euelluntur.

¶ De adustione ⁊ dolore que accidunt in oculo ex frigore vel vento. Cap. ix.

q **Uandoq3** in hac dispositiōe oculo accidit ardor ⁊ dolor fortis: ac motionis palpebrarum difficultas: ⁊ ipsarum grossitudo. Unde oculus fortassis fit rubeus: ⁊ fortasse obtalmia fortis ⁊ mala excitatur ex ea. Quapropter summope ab his erit cauendum. Unde oculus quantum plus possibile fuerit: erit operiendus. ⁊ circa ip̄m pannus subtilis inuoluendus. vt ex eo nihil sit discoopertum: nisi qđ est valde necessarium. ¶ Faciem preterea ab venti oppositione quanto plus poterit: remoueat. Qui etia3 si super oculum aliquid ligauerit in quo ante pupillam sit foramen: magnū sentiet remediū. Si aūt adeo magnū fuerit vt totam circūdet faciem: erit melius ⁊ maioris vtilitatis. ¶ Uinum quoq; bibere: hoc remouet malum semp. Uaporare autem oculos omni hora in hac dispositione: magnus est error. Oculus namq; cum ex embrocatione calefit impedimentum a frigore magis vltimū erit. ¶ Oculo aūt si quandoq3 acciderit hoc qđ diximus: confert. vt vaporem aque in qua frumēti pallea bullierit in facie recipiat: aut faciem super sansuci cocti vaporem: aut aneti: aut camomille: vniuscuiusq; separatum: at oium siml̄ ponat. ¶ De his quoq; que ad predicta valde valent: est vt lapides donec rubei fiant igniantur: ⁊ in vinum vet⁹ mittantur: ⁊ nouum est magis vltimu3. Aut vinum sup lapides roretur: super cuius vaporem facies erit tenenda. ¶ Sternutatio etiā ad hoc remediū affert. Rubor autē si oculo acciderit: ꝓperandum est vt de vena cephalica velociter sanguis minuaẜ. Post hec aūt in sequenti die balneū ingrediaẜ. Cui ad comedendū aliquid erit tribuendum ⁊ vinum forte ⁊ purum ad potādū dandū. Post quoꝝ acceptionē: diu erit dormiēdū. Q; si aliquid remāserit: tunc iteret embrocationē plus ⁊ magis vltime q̄3 fecit: ⁊ reliquo regimine plus etiā excepta sola flebotomia erit vtendū. Uenter quoq3 fortiter erit soluendus.

¶ De sanatione debilitatis ⁊ laboris magni. Cap. x.

o **Mniscui** fortis labor ac fatigatio acciderint: cum ad ocium peruenerit: per horam vnam quiescat: deinde balneum ingrediatur. Si autem balneum non inuenerit: aquam calidam hora vna ingrediatur. Quod ⁊ faciat donec caro lenis fiat ⁊ rubea. Cuius totum corp⁹ post hec leniter fricetur: ⁊ iuncture cum pollice quasi comprimendo palpētur. Postq3 si hyems fuerit: ex oleo in quo anetum coctū fuit: aut camomilla: inungendus erit: et precipue ipsius iuncture. ¶ Estas vero si fuerit: cum oleo violato idem fiat: deinde vero quiescat ⁊ dormiat diu lectiq; augmentet mollitiem. ⁊ plura super se ponat operimenta. Cum autem a somno expergefactus fuerit: ad sui redeat fricationem: ⁊ ad balneandi vsum: atq; vngendi. deinde vero ad suum reuertatur vsum.

¶ De preparatione corporis ad ambulandum ⁊ regimine cibi in itineribus. Cap. xj.

q **Ui longum vult** peragere iter: ante ipsius inceptionem flebotomari: ac medicinam ventris soluti-

uam sumere debet. Et precipue si longuz fuerit tempus
ex quo neutrū eorum peregit. Qui em̄ iter agere corpo-
re mundificato voluerit: vix febres euadere poterit. Qđ
si eas aliquādo euaserit: q2 eius corpus dissolutū est atqz
cutis rara: nō euadet exituras: neqz pustulas: neqz alias
apostematum species: neqz cartarū. ¶ Ei quoqz studēdū
est vt consuetudinē suam in eā transmutet cōsuetudinem
qua in itinere eū vti oportet in cibo: aut in sōno: aut i mo
tu. Si em̄ in itinere ipsū vigilare necesse fuerit: ⁊ ante iti
neris inceptionē vt vigilet niti debet. ¶ Similiter come
stionis horā: ad horā in qua in itinere se posse quiescere
sciuerit ꝑmutari debet. ¶ Exercitio quoqz atqz motu pl⁹
solito vti cōuenit. Et niti vt absqz balnei vsu esse possit.
¶ Cum aūt ire inceperit: de medicinis q̄bus vti consueue
rat secū deferre debet. Usum aūt cibi quē in terra sua ha-
buit dimittat. vt ex eis q̄bus vesci solitus erat: nullo mo-
do comedat. Qui cibo multi nutrimēti: ⁊ pauce quātita-
tis vtatur. Neqz anteq̄z hospitetur et quiescat: comedat.
¶ Si aūt comestione multū indiguerit: licet paruz sumat.
non tamē totū cibū sibi necessarium: neqz totū potum ni
si postq̄z quieuerit: accipere presumat. ¶ Olera vero pre
cipue atqz fructus nullo modo accipiat. Hec enim ven-
trem absqz magno replent nutrimento: ⁊ in corpore hu
mores crudos generant ⁊ malos. Si autem in tempore
calido eis indiguerit: comedat ex eis sicut iam constitui
mus. Qđ si in nocte necesse fuerit ipsum incedere: nō erit
ei cenandum: sed sue comestionis integritatē vsqz in tem
pus in quo se diu posse quiescere sciuerit: intermittat.
¶ A fastidio q̄z atqz motu: vētre pleno omnino abstinere
debet. Hec nāqz apostemata generant et exituras. Bal
neo q̄z vti cum poterit: conueniet.

¶ De ablatione nocumenti ex diuersitate aquarum.
Capitulum. xij.

d E his que nocumentum ex aquarum di
uersitate remouent: est vt non
simplices bib..ntur: sed vt cuiuslibet mansionis aqua cū
aqua precedentis tempetur māsionis ipsam ei ammiscē
do. Ad hoc q̄z valet aq̄s diuersas vino aut aceto mixtas:
que secum deferat bibere. ¶ Impedimētum preterea di
uersitatis aquaruz remouet: cepas. aut allia. aut lactucas
cum aceto comedere. ¶ Uiatori itidem ad hoc confert:
lutum sue terre secum deferre. de quo cum quieuerit pa
rum accipiat: ⁊ cum aqua misceat quam sic dimittat donec
lutum descendat: ⁊ aqua clarificetur ex qua postea bibat
¶ Aque autem male in quibus manifeste cognoscuntur
qualitates temperari debent sicut dicemus. Aqua crossa
⁊ turbulenta clarificanda est: ipām multotiens de vno va
se in aliud mutando. Qđ si fieri nō poterit per colatoriuz
qđ ex farina tortellaꝝ madefacta fit coopertum coletur.
¶ De his etiam que aquam colant: est vt bulliat prius.
⁊ postea infrigidetur ⁊ coletur. ¶ Ex his etiam q̄ ipsam
colant est vt in ipām parum aluminis iameni triti ꝓijcia
tur. hoc enim eam cito clarificat atqz colat. ¶ Salsa autē
si fuerit aqua cum aceto erit bibenda: ⁊ xilocaracte naba
tie in ipām mittende erunt. aut semen mirti. aut sorbe aut
lutum chorasceni. Aut qui ea vti volunt: citonia cōedant.
Citonia. n. ab aqua salsa nocumentuz remouet. ¶ Qđ si
aqua valde fuerit insipida. ⁊ oportuerit viatorem ea vti
ipām in ollam mundam vitreatam. vel in vas lapideum
ponat. cui⁹ orificio ligna ex transuerso supponat. super q̄
vell⁹ lane aut lanā carminatā mundā mittat. Quib⁹ ita ꝑ
actis ignē sub olla accēdat: ⁊ qđ in illa lana colligit̄ expri
mēdo colligat: ⁊ qđ ab ea manauerit: bibat. ¶ Acetuz q̄z
aq̄ salse saporē repmit: atqz syrupus acetosus ad hoc vtil̄
existit. ¶ Aqua v̄o si fuerit stans putrefactionē in se h̄ns
admixtā: cū rob de fructib⁹ acetosis misceat̄: sicut est rob
qui fit de succo vue acerbe: ⁊ granatoꝝ ⁊ malorum. cum
autem aquam illam in potu sumit. omnes calidos cibos
dimittat. vinumqz nullo modo bibat: nisi fuerit cauha.
Hec. n. aqua stans. est id qđ velocius generare pōt febre-
q̄z res alia aliqua. ¶ Qđ si in aqua fuerit amaritudo ei
dum bibitur iulep admisceatur. aut çucharuz ⁊ comedat
dulcia. ¶ Aqua aūt si ventrem soluerit: ea que vētris sūt
constrictiua comedat: ⁊ econuerso. Et si in aqua fuerint
res minute aut herbe in quib⁹ est acuitas ⁊ malitia cibos
vnctuosos semper comedat. ⁊ ad ipsam colandam sit sol
licitus aquam quoqz non bibat nisi paralisen. ⁊ precipue
si in ea fuerint sanguisuge. ¶ Urina v̄o si ex aqua restrin
gatur: vinum habens aquam admixtam in qua semē fe
niculi: aut apij coctum fuerit erit bibenduz. Aqua quoqz
si fastidiū fecerit cum rob granatorum erit bibenda. Et
vt omnia comprehendaz considerandum erit quid ei ac
cidat ⁊ ex eius contrario erit regendus.

¶ De mansionibus expeditionum vel eorum qui sunt in
castris Capitulum. xiij.

l Illis qui sunt in castris si estas fuerit in al
tis locis atqz in collibus manere
debent. Tentoriorum q̄z hostia ad ventum septen
trionalem vertere oportet: atqz vnum inter tentorium ⁊
aliud magnum est intermittendum spatiuz. ¶ Bestie q̄z
quanto plus possibile est. elongande sunt. ¶ In hyeme
autem sit ipsorum regimen huic contrarium. s. in locis
maneant profundis. ⁊ ad montium ac collium radices
tēdant. tentoriorum etiā hostia ad meridiem ⁊ orientez
vertant. ⁊ tentoria adinuicem coniungant. Si vero aer
austrinus ⁊ humidus fuerit: dieta minuatur ac vinuz pe
nitus dimittatur. sed exercitium ad incrementuz perue
niat. ¶ Et si aer siccus fuerit. Huic contrariū fiat. ¶ Qđ si
multi homines ibi egrotent: a castris separati longe ma-
neant: ita vt non super ventū sed sub eo statuantur. ¶ Et
si in locis castrorum mala fuerint reptilia. quanto plus
possibile fuerit: inde erunt eijciēda. deinde vero medica
mina erunt facienda: que ea a locis illis expellant et in-
terficiant: que dicturi sumus. ¶ Herbe quoqz aut arbo-
res male si ibi fuerint ex quibus odores acuti: aut nocini
perueniant: comburi debent. aut a parte earum suꝑ ven
tum erit sedendum. Cibus preterea aut causa ꝓpter quā
multi in castris egrotant: summopere est consideranda
⁊ que eis contraria esse possunt adhibenda: aut ipsa pe-
nitus admittenda.

¶ De regimine mare intrantium. Capitulum. xiiij.

o Oportet vt qui per mare vult incedere
rob de fructibus: atqz de
medicinis quibus vti consueuit secum deferat aut
anteq̄z mare ingrediatur: per aliquot dies comestionem
qua vti consueuit minuere debet quo tempore cibo vta-
tur: qui sit ex his que stomachū confortant. ¶ Ea quoqz
die qua primum mare ingreditur: aquam non intueatur
sed ea odorare atqz comedere paulatim īcipiat que nau-
seam sedant: que in suo loco nominabimus. Quibus ita
gestis: si nausea acciderit: atqz vomitus aliquotiens vo-
mere permittendus erit. Hoc nāqz ei non nocebit. Si au
tem illud multiplicatur: de rob fructuum quasi sorbēdo
ac quasi lambendo bibat: ⁊ sumach ac granatorum gra-
na. et his similia ei tribuantur. Quod si superfluus eum
grauiter inuaserit vomitus: cum medicinis colerice pas-
sionis curetur.

¶ De prohibitione generationis pediculorū ⁊ de destru-
ctione eorum qui generati sunt. Cap. xv.

a Aliquando ex mutatione aque: ⁊ ex
multo labore: et ex su
dore: atqz ex sorditie: ⁊ paucitate balneādi: ⁊ mu
tādi pānos: ꝯtingit corp⁹ ⁊ pānos pediculis repleri. Hec
q̄z sūt res q̄ viatori necessario accidūt. De ill̄ v̄o q̄ ista ꝓhi
bēt ē vt studeat in vsu balnei ⁊ lauacri: et vt pānos mutet
quanto plus pōt: ⁊ proprie vt pannus qui carni adheret
sit lineus: tarde enim repletur pediculis. ¶ De illis aūt
q̄ eos qui sunt generati interficiunt: est argentumviuum

extinctū qn̄ oleo admiscet̄: ⁊ ex eo cingulū ex filis laneis inungitur qḋ sup se aliquis appēdit: aut quo cingit̄: aut folia açedaract: vel oleādri in oleū mittant̄ ex quo patiēs inungatur: aut corpus singulis decem diebus ex arsenico rubeo: ⁊ stafisagria: atqꝫ condisi: ⁊ baurach cū aceto epithimetur. qḋ postq̄ꝫ quasi per horam vnam sic dimissum fuerit cum aqua calida lauetur. ¶ Panni p̄terea cum cōdisi: aut lupinis: vel folijs çadaract: aut artanitha: suffumigentur. Patiens q̄ꝫ ex oleo in quo terra argenti viui posita fuerit: aut in q̄ condisi missū fuerit: inungēdꝰ erit.

¶ De illis que prohibēt soob idest mutationem que fit in facie a sole vel vento. Cap. xvj

e Xhorum numero est: vmbrem facere et faciem ex panno operire. Q; si fieri non poterit: dragg. ⁊ amiluꝫ: atqꝫ gummi arabicum: ⁊ psilij mucilago: ac seminis citoniorum mucilago sumantur: ⁊ cum albugine oui: aut cum succo portulace misceantur: ⁊ facies in itinere epithimetur. Cū autē quieuerit lauetur. Et si hoc fiat aut ex vnoquoqꝫ per se: aut ex omnibus simul. ad hoc valebit. ¶ Ad hoc etiā confert tortellas in aquam infundere donec dissoluantur: ex quibus facies epithimet̄: aut epithimet̄ ex albumine oui ⁊ dragg. ¶ Si autem faciei color mutatus fuerit: confert ei vt in nocte epithimetur ex ceroto qḋ fit ex çera ⁊ oleo que ad solem per omnes dies caniculares morant̄: ⁊ cū adipe galine ⁊ farina ciceris. ¶ Q; si mutatio coloris faciei fuerit multa: ex sinapismatibus q̄ in tractatu de decoratione noiauimus curanda erit.

¶ De illis q̄ ꝓhibent fissuras calcanei. Cap. xvij.

f Fissure in calcaneo atqꝫ in inferioribꝰ pedis partibus fieri prohibentur: si pes in aqua vehementer calida teneatur donec molescat ⁊ postq̄ꝫ de aqua extractus fuerit dragg. trituꝫ vt alcohol desuper pulueriçetur: deinde fortiter fricetur. Remouebitur enim ⁊ ꝓhibebit calcaneum findi: ⁊ ex pice liquida epithimet̄: aut pānus oleo infusus pedi superponatur ⁊ semper sit calciatus: ⁊ a puluere sibi caueat. ¶ Ei etiam multum confert: vt sepum caprinum sumatur ⁊ liquefiat cui parum gallarum tritarum vt alcohol desup pulueriçetur. Qḋ postea dum liquidum fuerit vel molle in antiquis ponatur fissuris. ¶ Malis quoqꝫ fissuris que in carnem penetrant: confert vt merda sengi triti. ʒ. sumant̄. ʒ. que cum olei. ʒ. xx. mixte in cocleari ferreo coquantur: et tunc frequenter moueantur: donec fiat vt alchitran; cui postq̄ꝫ tale fuerit. ʒ. iij. pondus de galbano quod vocatur besart addatur: ⁊ coquatur donec spissum fiat. Cū autem infrigidatum fuerit: fiet vt pix liquida de quo calido ⁊ liquido super fissuras cadendo distilletur. ¶ Antiq̄ etiam fissure vsqꝫ ad carnē penetranti auxiliatur: vt sandaraca ⁊ oleum de seminibus lini sumantur ⁊ mixta coquantur donec inspissentur: ⁊ guttatim desuper fundātur. ¶ Aut adeps pedum sumatur: cui paruꝫ galbani addatur: ⁊ deinceps parump coquat̄ donec incrosset̄: postea administret̄. Oportet etiam vt anteq̄ꝫ fissure sanari incipiant in aquā mittant̄ calidā donec mollescāt: ⁊ mundificentur. postea vero abstergant̄ ⁊ desiccent̄: ⁊ sic cū medicinis curentur. deinde pes post medicationē calciet̄.

¶ De excoriationibus que accidunt ex equitatione vl' calciamentis. Cap. xviij.

t Tum aliquis corporis locus ex vectatione vel ex alia causa excoriabitur: exigitur vt statim postq̄ꝫ quieuerit: ex multa frigida aqua tam diu roretur: donec eius calor sedet̄. quo facto discooperiatur locus ⁊ flabelletur. Q; si possibile non fuerit. panni linei in aqua rosata infrigidata infusa desuper ponant̄: atqꝫ deinde cum locus tepere inceperit: iterum panni madefacti supponant̄. Postq̄ꝫ autē qḋ ex caliditate ⁊ acuitate existit in eo geuerit ex litargiro trito cum aqua rosata mixto epithima fiat. Ardor aūt ⁊ dolor si remanserint: cum vnguento de cerusa curent̄. ¶ Vesice vero que ex strictura calciamenti fiunt: prius sunt scindende: ⁊ postea in aqua rosea rorande. Deinde ex licio ⁊ achatia epithimande: aut ex bolo armeno: aut ex gallis cum aqua fricatis: aut balaustie bene trite desuper ponātur.

¶ De casu ⁊ percussione que fiunt in capite vel in alia parte corporis. Capitulum. xix.

s Si ex casu de animalis dorso aut ex alio casu capiti: aut alij parti corpis euenerit percussio: optimum est vt patiēs ex parte cōtraria statim flebotomet̄: ⁊ a carne abstineat: ⁊ p̄cipue a vino. Locus quoqꝫ epithimetur: aut emplastrum ex confortantibus ei superponatur. Q; si ex casu in capite fuerit lesio: ex vena que vocatur cephalica flebotomet̄. post flebotomiam vero capiti acetum mixtuꝫ cum oleo roseo qḋ acetum sit triplum superponatur. Pannus quoqꝫ in aqua rosata infusus desuper mittatur. Patiens v̄o aqua ordei in mane ⁊ iuxta noctem est potandus. qui per tres dies nihil aliud sumat: donec sit securitas: q̄ apostema calidum in parte cerebri non oriatur. ¶ Signum autē qḋ loca ista atqꝫ cerebrum sint sana: est q̄ intellectus nō turbatur. Qui si post casum turbatus fuerit: oportet vt sanguinis tunc maior fiat extractio: ⁊ caput ex aqua rosata: ⁊ oleo roseo cum aceto vini infundatur. Post hec etiam folijs mirti: ⁊ balaustijs: ⁊ corticis granatorum in aqua ⁊ aceto vsqꝫquo dissoluantur coctis: parum musci: ⁊ gallie ⁊ xiloaloes ac calamus aromaticus admisceantur: ex quibus omnibus cum aceto ⁊ aqua ⁊ vino veteri ac stiptico coniunctis: quidam quasi emplastrum conficiendo fiat. ⁊ capiti vt emplastrum superponatur. Venter quoqꝫ ex succo fructuum: aut leui enemate soluatur. eiusqꝫ extrema fricentur. ¶ De his p̄terea que moto cerebro valde conferunt: est vt patiens gallinarum cerebella edat. De quibus post diem tertium quantuꝫ sumere poterit: ei tribuatur. Ante enim sola ordei aqua in potu vtatur: cui parum succi granati muçi sit admixtū. Hoc eniꝫ ad hoc qḋ hic volumꝰ melius existit. ¶ Lesio aūt q̄ ex casu accidit: si in pectore ⁊ in illis ꝑtibus fuerit: ex vena basilica flebotomia faciēda erit: eiusqꝫ regimē subtiliandū. At si sanguis sputū: aut vomitꝰ: aut mictus: aut eius cum egestione exitus acciderit: ex medicinis quas mō noiabimus aliq̄ in potu detur. Si āt ista diu ꝑseuerauerint: eoꝝ curationis ꝑfectionē sume ex locis in q̄bus has noiabimꝰ egritudines. Signum vero an fortis lesio ex casu sit in capite: est intellectus turbatio. Istud. n. erit mensura fortis lesionis in capite: aut debilis. ¶ Lesionis āt pectoris: aut ventris ex casu: ē mensura angustatiōis attrahēdi aerē: ⁊ exitꝰ sāguinis signū. ¶ Medicamē qḋ ad bibēdū dat̄: cui casus aut fortis accidit ꝑcussio. ℞. reubarbari seni ꝑtē. j. rubee lacce mūdate. boli armeni. aut terre sigillate omniū ana partem mediā. Dosis huius medicine: sit a duabꝰ. ʒ. vsqꝫ ad quattuor. cum aqua in qua cicer infusuꝫ fuit. Huic āt ad comedēdum tribuantur: mes: ⁊ riçi. ⁊ lentes ⁊ cicer. ¶ Medicamen ad fortem casum: ⁊ ad vehemens sanguinis sputuꝫ. Mumia ⁊ bolum armenū. aut terra sigillata cum parua vini stiptici quantitate: ad potandum dent̄. ¶ Epithima ad ꝑcussionē ⁊ ad remotionē carnis de loco suo. ℞. mugath. mes excorticatoꝝ. partes equales: boli armeni ꝑtem mediā: achathie: aloes. ana quartā vniꝰ ꝑtis. Cōspergāt̄ oia ex aqua mirti: ex q̄bꝰ locus debilis epithimari ꝯueniet. ¶ Aliud epithima ad casum qn̄ cum eo febris: ⁊ apostema calidū fuerint. ℞. rosaꝝ rubearū lentiū excorticataꝝ: boli armeni: hef memithe: sandali: fausel: ex his oibꝰ cum aqua rosata collectis: epithima fiat. ¶ Medicamen qḋ ei datur ad potandū: a quo sanguinis multitudo aut ex ꝑcussione: aut ex casu fluit. Recipe charabe. boli armeni: balaustie: sanguinis draconis: lacce partes equales. Ex his aūt collectis. ʒ. iij. ad potandū tribuātur

cū vna vncia aq̄ in q̄ sumach fuit fusū: ⁊ opij recētis sexta pte. ʒ.j. istud.n. iūco sistit sanguinē. Patiēs q̄ꝫ stiptica comedat. ¶ Medicamē ad leuē carnis motū ⁊ debilitateꝫ: qd̄ ꝯfortat ⁊ dolorem sedat: loc⁹ ex oleo roseo inungatur cui desup puluis mirti spargat: ⁊ mediocriter liget. Uestigia aūt viridia q̄ post ꝑcussionē aut casū ꝑmanēt: curēt ex medicis q̄ sunt in tractatu vbi decorationē noiauim⁹.
¶ Completus est tractatus sextus gratia dei.

Tractatus. VII. 27. continens capitula.

¶ De collectionib⁹ ⁊ aggregationib⁹ doctrine chirurgie. Capitulum primum.

Lerisqꝫ eorum qui hāc exercent artē ⁊ dicūtur restauratores: non bn̄ eā exercent: neqꝫ sapienter: neqꝫ sub certa radice ad quā redditio fiat. imo maior eorum ps casualr̄ opat: ⁊ sicut ab alio edocti fuerunt. Raroqꝫ inuenies eoꝝ aliquē q hui⁹ artis libros legerit: aut qui eam a magr̄o qui nouit l̄ras didicerit: imo q maxime eā exercēt sunt idiote: ⁊ rustici: ⁊ stolidi. Jōq; ꝑpter sue stoliditatis cām: egritudines pessime in hoib⁹ gn̄ant. ¶ Nos v̄o hui⁹ artis sūmas atqꝫ aggregatōes tales referremus: quas cū aliqs astut⁹ meditatus fuerit: poterit ſm hanc artē quicqd voluerit optime opari. Jn pmis q̄ꝫ de regimine diete: ⁊ post de extēsione: ⁊ rectificatione: ac ligaturis: ⁊ de fracturis rumpentib⁹ in qb⁹ tenues ossium ptes: ⁊ acute: necnō diuisa frustula ꝯspiciunt. Et postremo de dislocatiōe tractabim⁹. ¶ Hoies stolidi ꝑcipiunt: vt qcūqꝫ fracturā aut dislocationē aut carnis ꝯtusionē ꝑpessus fuerit cū alachisat: nutriatur: ⁊ asahith: ⁊ ex carne assata in veru aut in prunis: ⁊ bibat vinū. Nihil aūt ē q̄ apostematis calidi gn̄ationē veloci⁹ afferat: q̄ꝫ regimen hoc. ¶ Oportet aūt ex quo infirmo fractura: aut dislocatio: aut carnis cōtusio acciderit: regimē per aliquot dies subtiliari. Cui⁹ etiā venter si ip̄e fortis fuerit: erit solued⁹ ⁊ ip̄e silr̄ flebotomandus quēadmodū dicturi sum⁹. Qd̄ ideo fieri ꝯuenit: vt sit securus q̄ materia ad locum non fluat que magna apostemata atqꝫ putrefactioneꝫ gn̄are possit. ¶ Postq̄ꝫ aūt dies aliquot ꝑterierint: ⁊ securus fuerit q̄ apostema calidū nō accidat egro ꝑcipe vt ad regimen quo cōsueuerat vti reuertatur si ei⁹ egritudo dislocatio fuerit: aut carnis ꝯtusio. Qui āt fracturā patit viscositaꝫ atqꝫ crossities eius sāguini sunt addende: vt nā mām hēat paratā: ex qua porus fracturā ligās generet. Ex his āt q̄ hoc opant est frumētū adeo coctū: vt q̄si plus videat ⁊ etherith. Capita q̄ꝫ ac pedes aialiū: necnō edoꝝ: agnorum ⁊ vituloꝝ coria: ⁊ vaccaꝝ vētres: atqꝫ oua: ⁊ riçi: ac pisces recētes: ⁊ hoꝝ nutrientiū silia in quib⁹ sūt crossitudo ⁊ viscositas de quibus in hoc tempore comedere debet. Et post eorum acceptionem vinum bibere crossum. Ex hoc eniꝫ regimine fractura melius ⁊ velocius ligari poterit. Jn ꝑncipio tamē olera frigida ⁊ musaguarat tātum comedere debet: ⁊ carnem auium: ⁊ edinam. ¶ Uinum autem nullo modo appropinquare ꝑsumat. ¶ Cū v̄o distēdere: ac rectificare necesse fuerit: oportebit vt ita in vltimo leuiter fiat: quatinus dolor quanto min⁹ possibile est sentiatur. Nihil enim plus affert apostema q̄ꝫ dolor. ¶ Horum autem stolidorum pleriqꝫ loca debilia distendunt ⁊ rectificant: vbi etiam magnum nitunt facere sonituꝫ: quatinus vulgus eos bene operari putet. At v̄o non oportet vt cum iunctura in qua nō est dislocatio dolet: ꝑmatur ac distendatur aliquo mō: imo emplm qd̄ dicturi sumus: ei superponendum est: atqꝫ ligatura adeo suauis facienda: vt ex ea nullus sentiatur dolor. ¶ Jstoꝝ ꝑterea medicorum pleriqꝫ decipiunt vulgus. Cum enim in membro fuerit dolor q̄ fractura aut dislocatio in eo sit dicere presumunt. Sed fracture ⁊ dislocationis adeo est causa manifesta: qd̄ occultari nō potest. Ex hoc enim sequitur: q̄ figura membri cum torquet: ⁊ cutis ex vna pte sit gibbosa: ⁊ ab alia concaua. q̄ꝓpter si quis diligēter considerauerit: impossibile est vt occultetur ipsi q illud considerat: nisi in iunctura adiutorij cū humero aut anche cum coxa fuerit dislocatio. Caput nāqꝫ adiutorij qn̄ dislocatur: ꝯcauitatem que est sub ascella ingredit. ¶ Caput itidem coxe carnem glandosam que est in inguine a parte anche intrat. Unde cum multa ibi sit caro: ꝯtorsio non est ibi valde manifesta. ¶ Signum tamē qd̄ iuncture humeri dislocationem semper committat: est rotūda eminētia: q̄ sub ascella accidit: ⁊ cum tāgitur digitis sentitur. ¶ Dislocationis similiter que anche accidit: signū est eminētia exterior: ⁊ in inguine: ⁊ qd̄ egro non ꝑparat vt expādat iuncturā q̄ est inter crus ⁊ coxā: ne dū iuncturam dislocatā. ¶ Fractura āt nisi minima fuerit: cū eam manu diligenter inuestigaris gibbositas ab vna parte ⁊ cōcauitas ab alia nō occultabit: crepitantisqꝫ ossis sonuꝫ ꝑcipies cū ip̄m manu attractaueris. Cum aūt in loco nō manifesta ꝯtorsio: neqꝫ gibbositas: neqꝫ cōcauitas fuerit: neqꝫ cum locus manu inuestigatur ossis crepitatio ꝑcipietur: nō dislocatio neqꝫ ossis fractura q̄ extēsione aut forti indigeat cōpressione ibi erit. Non est.n. ibi nisi aut carnis contusio: aut fractura minima. Quapropter distēdēdo nullo mō est motio facienda. Extensio nāqꝫ loco maiorem gn̄at angustiā: vn̄ in hoc maior ꝯtingit error. quapropter si aliqs stolidoꝝ in his locis extēsione aut compssione vti voluerit: ꝓhibendus erit ab hoc. Sꝫ ꝑcipiendum est vt locus leniter palpando vulgantur ⁊ post suauiter ligetur: ne inde dolor sequatur. Nihil.n. amplius hoc ē faciendū. ¶ Ego v̄o vni⁹ istoꝝ deceptorū stoliditatem vidi ex qua vehemēter miratus fui. ¶ Quidā nāqꝫ forte sup locū qui est in medio adiutorij cecidit ⁊ dolere cepit: vn̄ puū ibi cepit oriri apostema. Qd̄ cū ꝑdictus vidisset stolid⁹: ipi⁹ adiutoriū esse dislocatū dixit. Jn quo ēt hoc tātillū sapiētie nō erat: vt dislocationē sciret nō posse accidere nisi iuncture: ⁊ nō in ossis medietate. Quāobreꝫ se preparauit ad os ex vtraqꝫ parte fortiter extendēdum. qd̄ ip̄m facere nō permisi imo locum ex oleo roseo perunctum trita mirto pulueriçaui: atqꝫ post hoc suauiter ligaui: ⁊ ex alterius partis brachio flebotomaui. Postq̄ꝫ v̄o dies aduenit tertia: ligaturā remoui: ⁊ q̄ nō ampliori indigeret cura cognoui. ¶ Uerbum aūt de hoc q̄ vnum qd̄qꝫ corporis mēbrū de extensione ⁊ rectificatione atqꝫ ligatione: necnō ex reliqua indiget curatione donec ei⁹ compleatur sanitas: extra hui⁹ nostri libri mensuram: et ipsius intentionē reperitur. Jn huius nāqꝫ inquisitione istius nostri tractatus: multiplicibus multis indigerem⁹ atqꝫ postea esset necessariū vt quomodo opus fiat oculis videret. Nos q̄ꝫ in hoc nr̄o libro nō intendim⁹ nisi ea q̄

cũ homines boni igeniȷ legerit. ⁊ in ipsis meditati fuerit
licet medici nõ sint. bonis tñ medicis equiperari poterint.
Ligatura aũt cũ sit oꝫ vt locus fracture trib⁹ aut q̃ttuor cin
gatur fascijs. quaꝝ pͥma ad pte tẽdat supiorẽ: q̃ sit fortior
cinctura sup locum infirmũ existẽs: a quo cũ separari ce
perit. suauiter relaxari incipiat. ⁊ quanto magis ab infir
mo elõgatur loco: tãto magis lenta fiat. Hec aũt ligatura
taliter ꝓtendenda est. donec sane partis maximam occu
pet quãtitatẽ. ¶ Post hoc aũt alia sumatur fascia q̃ prius
loco supponatur infirmo. ⁊ deinde descẽdẽdo ad parteꝫ
tendat inferiorẽ. cui⁹ strictura aut relaxatio vt in prime
fascie obuolutione dixim⁹ fieri ꝯuenit. ¶ Inter has vͦ
ligaturas astelle sunt locãde. q̃tin⁹ mẽbrũ per eas rectifi/
cetur. ne gibbositas aut ꝯcauitas in ip̃o remaneat. deide
vͦ totũ istud alia iuoluẽdũ est fascia. ip̃m suauiter cingẽ
te. cui⁹ iuolutiones vbiq; equales esse conuenit. Super
quã etiã astelle sunt ponẽde. ⁊ cũ alia fascia sunt ligãde.
cui⁹ strictura in oĩb⁹ locis aliaꝝ eq̃tur stricturis. hec autẽ
oĩa desup filis ligentur ligature hic modus esse dꝫ. ¶ De
ceptores aũt ligature pͥncipiũ in sanis faciunt locis. vbi
ligãdo vehemẽter ꝯstringunt. deinde relaxãdo ad locũ
descẽdunt infirmum. qui ligature modus pessimus est ⁊
oĩbus deterior. Sanguis nãq; a duab⁹ cõpressus ptibus
ad locos trãsmittitur infirmos in qb⁹ apostemata ⁊ vul/
nera generanť. vnde herpes estiomen⁹ ⁊ herisipila atq;
putrefactio eis multotiens accidũt. ¶ Ligatiõis aũt mẽsu
ra talis esse dꝫ q̃ infirmo nullũ inferat dolorẽ nisi puissi/
mũ. nec ẽt adeo sit relaxata vt eger nullo mõ eã sentiat.
Qꝫ si ex ligatura apostematis initiũ: aut fortis acciderit
dolor: ita vt viride fiat ex ea qͦ est extra ligaturã: atq; san
guine impleatur ilico erit soluẽda ⁊ ei⁹ ꝯstrictio minuẽ/
da. ¶ Et si infirm⁹ in loco ligature fortẽ sentiat pruritum
atq; nocibilẽ: soluať. ⁊ locus ex aqua infundať q̃ ita cali/
da sit vt ex ea delectetur. qͦ fieri ꝯuenit donec prurit⁹ se/
detur. Postq̃ aũt locus per vnã fere horã sic ꝑmanserit
cum suis ligetur fascijs. q̃ aceto ⁊ aqua rosata. ac oleo ro/
sato simul mixtis ⁊ optime motis sint infuse. ¶ Tẽporis
vͦ ligature mẽsura hec est. Oportet enim vt in pͥncipio
singulis soluať dieb⁹. ⁊ p̃cipue si apostema aut dolor ibi
fuerit. Qꝫ si istoꝝ neutrũ ibi ꝯsistat: nõ erit solutio facien
da: nisi duob⁹ aut tribus intermissis dieb⁹. excepto si res
aliqua euenerit. ꝑ qua solutio necessaria fiat vt est dolor
aut pruritus. ¶ Si aũt aliquãti dies p̃terierint in quibus
ligatura nõ soluatur ⁊ nõ apparuerit ibi apostema neq;
calor. neq; ardor. nõ soluatur nisi post quattuor aut q̃nq;
dies. Et quãto plus tardius soluetur. tanto plus ad cõso
lidãdum aptior erit. Oportet p̃terea vt cum ꝓus accidit
egritudo ligatura sit relaxata. ne dolorẽ faciat nocumen
tum inferentẽ. Postq̃ aũt dies q̃nq; vel paulo plures p̃
terierint ⁊ ab apostemate locus securus fuerit. ligatura
paulatim strictior esse incipiat. cum vͦ multi transierint
dies ⁊ fractura cõsolidata fuerit. ⁊ fuerit necesse vt caro
fracture superposita coaguletur. oportebit etiã tũc vt li/
gatura paulatim relaxetur. ⁊ dieta augmenteť sicut dixi
mus. ¶ Oportet aũt vt astelle super aliqͦd qͦ mollitiem
habeat ponantur. ⁊ vt eaꝝ extremitates nihil attingant:
vbi nõ sit res mollis: atq; vt maior ex eis ⁊ crossior in pte
locetur. ad quã os declinauerit. ¶ Cũ autem in fractura
frusta ossium carnẽ vulnerauerint oportet vt fascia pͥma
nõ super ip̃m vulnus. sed iuxta ip̃ius os ponatur. atq; du
ris fascijs inuoluatur. cuius inuolutio ascendẽdo ad ptẽ
tẽdat superiorem. Alia q̃ꝫ fascia iuxta os vulneris a pte
inferiori est ponẽda. que descendendo inferius tendat.
Os vͦ vulneris discoop̃tũ dimittatur. ¶ Ligatura etiaꝫ
tota mollior sit ⁊ parum plus relaxata. que quottidie est
soluenda. aut duobus intermissis dieb⁹. Ori aũt vulneri
cotum superponatur donec cum virus minui incipiet. ⁊
locus ab apostemate fuerit securus. calorq; remot⁹ fue/
rit. vnguentũ carnis gñatiuum qͦ dicturi sum⁹. vulneri

superponatur. ¶ Fracture vͦ in quib⁹ sunt ossium ptes
astellis silẽs que cutem nõ fregerũt nisi vehementer sti/
mulẽt rectificande erunt ⁊ stringẽde: quãto magis possi
bile fuerit palpando eas ⁊ leuiter ligando. qͦ si stimula
uerint atq; vehementem intulerint dolorem ligãde nõ
erunt. Generabunt enim apostemata ac putrefactioneꝫ
in toto osse. Veruꝫ locus tunc scindẽdus erit. ⁊ si astelle
ab osse separate fuerint extrahende erunt. Quaꝝ si sepa
te nõ fuerit extremitas acuta que stimulat cum serra erit
secanda. ⁊ deinde cum medicinis fracturaꝝ rumpentiũ
erunt curande. ¶ Oportet etiam vt dislocationes cũ ac/
ciderint: ilico ad locum reducantur propriũ anteq̃ apo
stema ibi fieri incipiat. Si enim dislocatio in pͥcipio sui
dimissa tamdiu sic permanserit donec apostema ibi fieri
incipiat: nõ erit ingemiandum vt in toto hoc tempore ad
suum reducatur locum. Nam si dum taliter fuerit exten/
datur. egroto plerumq; accidet spasmus. Ex his aũt itẽ
tionibus atq; summis quas diximus. cum nõ ꝯgrue ob
seruantur. pessimũ accidit infortunium: cui nemo succur
rere põt. Quapropter si chirurgicis qui nihil sciunt pre
ceperis. vt ab oĩbus istis sibi caueãt: ab eoꝝ liberaberis
malo. ⁊ eoꝝ opera tibi erunt profutura.

¶ De mollificatione duriciei que remansit in mẽbris post
chirurgiam vel restaurationem. Cap. ij.

P Lerũq; post fracture rectificationem aut
dislocationis ad suum locũ redu/
ctionẽ durities atq; ꝯstrictio in mẽbris remanere
ꝯsueuerunt. que multotiens nociue existũt mẽbri motũ
prohibẽtes. Hoc q̃ꝫ ꝓpͤe accidit cum predicte rẽs iuxta
iuncturam fuerit. has aũt oleũ ⁊ aqua calida cũ loc⁹ mul
totiens manibus fricatus fuerit. atq; aqua calida ab al/
to per fistulam defluẽs loco superfusa fuerit ⁊ adipes ac
medulle q̃ñ ex eis fit empl'm mollificant. ¶ Est etiam cũ
ex p̃dictis medicinis medicamen cõponitur. cuius effe/
ctus simpliciuꝫ operatione fortior existit. ¶ Medicamẽ
stricturam ⁊ duritiem que est vt corda: ⁊ tẽsionẽ leniẽs.
℞. cere citrine. adipis anatis resoluti ⁊ colati. ana. ℥. i.
olei de lilio. ℥. vj. medulle vaccini cruris. ℥. ij. ⁊ his com
mixtis fiat medicamen. ¶ Aliud medicamen fortius mẽ
bris q̃ cõstrictioni sũt ꝓpinqua cõferẽs. ℞. fecis olei de
lilio fecis olei de seminib⁹ lini. bdelij. añ. ℥. i. storacis. gal
bani. oppopõac'. amõiaci. oĩuꝫ. añ. ℥. ss. adipis vrsini. ℥. ij.
Qꝫ si adeps vrsi nõ iueniatur loco ei⁹ adeps anatis. aut
galline ponatur. Et ẽt in hac intẽtiõe meli⁹ est: vt adeps
porci loco supradictoꝝ adipũ mittatur. deinde gũme in
mortario cũ pauco vino dissoluãtur. q̃bus valde mollifi/
catis alia admisceantur. ⁊ in mortario donec vnum fiant
agitentur. ¶ Aliud bonũ habens odorem: delicatis con/
gruens. ℞. cere citrine. ℥. i. olei de ben. ℥. vj. masticis ni
gri storacis. añ. ℥. ss. Ex his commixtis fiat medicamen.

¶ De collectionibus ⁊ aggregationibus sanationis vul/
nerum ⁊ apostematum. Cap. iij.

D Ispositio scriptoꝝ huic arti ꝓpinqua est
dispositioni restauratoꝝ quam
noĩauimus in paucitate scie radicũ ⁊ canonũ: q̃b⁹
curationis rectificatio cõpetens redditur. Quapropter
de his principijs hic oꝫ nos dicere illud quo a magno er
rore qui ex eoꝝ ꝯtingit curatione ꝯseruatio fiat. Dicim⁹
igr̃ ꝙ cum vuln⁹ paruũ fuerit: possibile est vt q̃ñ ligatu/
ra ip̃m capit: occurrãt sibi adinuicẽ ptes: ⁊ ꝯtinuetur ei⁹
ꝯcauitas tota. Non. n. alia indiget curatiõe: nisi vt duaꝝ
astellaꝝ auxilio sustenteť atq; ligeť ligatura que a duob⁹
incipiat capitibus. ¶ Eger q̃ꝫ a repletione ⁊ vino oĩno
custodiatur: ⁊ ne pilus aut vnguĩ inter labia illius cadat
cauendũ est. Hec nãq; ꝯsolidationẽ fieri nõ ꝑmittũt. isto/
rum aũt stolidoꝝ plerique: his q̃ dixim⁹ ꝯtraria opanť. Po/
nũt. n. in vulnere oleũ: infirmo carnẽ ⁊ pultes crossas et
duras comedere p̃cipiunt. Vñ egroto apa malum atq; vi
rus in vulnere acq̃rũt: qͦ lõgo durabit tp̃e ex quo fortas/

sis mẽbꝝ ad putrefactionẽ deueniet: ꝛ ꝑcipue in estate: lꝫ
vulnera q̃ diximꝰ sola ligatura sanari possent: ab vno die
vsq3 ad tres: nulla alia idigẽs medicia. ¶Vulnꝰ ãt cũ ma
gnũ ẽ atq3 ꝓfundũ: idiget tũc vt cũ medicinis q̃s noiabi
mus q̃ sũt carnis gñatiue sanet: ꝛ vulnꝰ ab aꝑate custodia
tur: ita vt loco cui accidit pãnus aceto ꝛ aqua ĩfusus sup
ponat: ꝛ epithimatibꝰ frigidis epithimet: ꝛ singul' horis
ĩfrigidet: ꝛ ꝑcipue si calor ac dolor ibi fuerint ꝛ sanguis
paucꝰ ex eo manauerit. Nã in hac dispõne oportet: vt ĩfir
mus ex pte ꝯtraria flebotomet: totũq3 corpꝰ: necnõ totuꝫ
ipsiꝰ regimẽ infrigidãda erũt. ¶Qd̃ si vulnꝰ ꝓfũdũ ꝛ nõ
ãplũ fuerit: cauẽdũ erit ne vngm̃ qd̃ ipiꝰ ꝯtinuet os: sup
ponat. Os nãq3 vulneris ꝓfunditate nondũ ꝯsolidata si
ꝯtinuet: multũ in eo adunabit virꝰ: q̃re vt ipꝫ iteꝝ opiat
oportebit: ꝛ mẽbꝝ fortasse iteriꝫ putrefiet: ac vulnꝰ malũ
ꝛ pessimũ ibi fiet. Quapropt̃ in hmõi vulneri ore cotum
erit ponẽdũ. Si ãt vulneris ꝯsolidationẽ ꝓpare videris
butiro aut oleo ipm infunde. Et exhinc qdẽ ꝑdci erraue
rint stolidi: qñ oleũ in vulneribꝰ q̃ꝝ oium ĩcarnatio erat
possibilis posuerũt. ¶Oportet ꝑterea vt oia medicami
na q̃ hmõi imittis vulneribꝰ aut tẽtis adhereãt: aut pau
lulũ cũ iniiciãtur. Cũ ãt vulnꝰ ꝓfundum fuerit: ꝛ ipsiꝰ os
amplũ obseruãdũ erit vt si vulneris os nõ vehementer
coartat ligatura suatur: tũc oportebit. Et ꝯtigit illud plu
rimũ cũ vulnus in corpis tendit latitudinẽ. Ligature võ
vehemẽtior iuolutionũ ꝛ rẽtẽtio fint apud vulnꝰ ꝓfũduꝫ
ꝛ earũ lenior fit apud ipsiꝰ os. Mẽbrũ q̃3 tali ẽ figurãdũ
figura: vt vulnꝰ sit inferiꝰ: q̃tinꝰ virꝰ ab ipo fluere possit. Qꝫ
si illud ipossibile fuerit: oportebit tũc vt vulnꝰ in die scd̃o
aut q̃rto ꝯsideretur. Cuiꝰ ꝓfunditas si minui inceperit: ꝛ
neq3 virus neq3 putredo multa ibi ꝯtineri iueniatur: cu
ratio nõ erit mutãda. Si ãt virꝰ ab inferiori ad supiorem
vlceris ptẽ: ad ipsiꝰ videlicet os: cũ ipresseris manare cõ
spexeris: ꝯuenietiꝰ ẽ vt in iferiori loco ibi existẽte ipꝫ ife
riꝰ pforẽs: apud finẽ ꝓfunditatis vlceris: qd̃ ideo fit vt vi
rus iter vñ possit manare hẽat. ¶Infirmi q̃3 regimen in
cibo: put in capit'lo de algebra diximꝰ ordinetur: atq3 sub
tilietur: ꝛ a ꝑncipio vulneris cũ accidit: p aliq̃t dies infri
gidetur. ¶Ipe q̃3 si repletꝰ fuerit erit flebotomãdꝰ: ꝛ sol
uẽdus si lõgũ fuerit tp̃s ex quo nõ fuerit solutꝰ: iõ vt red
datur securꝰ: ne apostema accidat. Deinde võ ipiꝰ regi
men paulati ẜm dieꝝ ꝓcessuꝫ erit incrossandũ: iõ vt car
nis natiuitas augmentetur. ¶Oportet etiã vt cũ exiture
mature fuerint: ꝛ apertione indiguerint: pforẽtur in infe
riori loco q in ipsis inuenietur: ꝛ in tenuiori ꝛ magis gib
boso: si possibile fuerit. Aptio tñ in corpis lõgitudinem ꝛ
nõ ipiꝰ latitudinẽ: cũ in mẽbris fit extẽsis q̃ nõ curuãtur ꝛ
dilatãtur tendat. in his võ locis q̃ curuãtur ꝛ extẽdũtur:
incisio ẜm ipius loci curuationẽ ꝛ extẽsionẽ tendere dꝫ.
¶Oportet etiã vt cũ exitura in loco vbi venaꝝ est multi
tudo fuerit: aut circa iuncturas: incisio ꝓpere fiat. Si. n.
in hmõi locis incisio cum tarditate ꝛ nõ velociter fiat: os
qñq3 exteriꝰ eminebit: ꝛ iuncture ligamẽtũ discoopietur
¶Carnosa ãt loca bonũ est vt sic dimittantur: donec be
ne sint matura. Si. n. anteq̃3 bene sint matura pforentur
virus ab eis diu manabit atq3 vlcus multa sorditie ac pu
tredine abundabit. Labia q̃3 eiꝰ qñq3 atq3 ipsiꝰ ꝓfunduꝫ
dura fient: ipm q̃ vulnus pus ꝛ virus ꝯtinuo emittet. Qꝫ
si exitura maxima fuerit: totũ eius virus nõ subito est re
trahendũ ne egro superueniat sincopis. sꝫ paulatim erit
extrahendũ: ꝛ precipue si eger fuerit debilis. ¶Vulneri
aũt sanitas tardatur aut ꝓpter sanguinis penuriam que
est in corpe: aut ꝓpter eius malitiã: aut q2 intus vel super
ipsius labia caro dura existit. cuiꝰ cã caro nõ nascitur: aut
q2 ibi est caro mala. aut q2 os vel multa putredo est intus
aut medicamen quo curatur: non est ei ꝯueniens: aut q2
vulnus in seipso est ꝓfundũ: ꝛ saniosum ꝛ malũ. ¶Cum
igr̃ vlceris aut eoꝝ q̃ in ipsius circuitu consistunt: rubor
paruus fuerit. i. sa q̃3 ab apostemate secura atq3 sicca: et
aliquãtulũ dura fuerit: corpꝰ q̃3 macꝝ ac pauci sanguinis
cã quare ipsiꝰ tardetur sanitas nõ est nisi sanguinis penu
ria. Locꝰ igr̃ q̃tidie pãno aqua cal'a madefacto ẽ infundẽ
dus donec rubeꝰ fiat. ꝛ egri regimẽ incrossandũ: ipꝫq3 cũ
vngtõ nigro est curãdũ ac in ipiꝰ circuitu ex ipo fricetur.
¶Color võ corpis si malus fuerit atq3 eiꝰ forma mala: cã
in hoc sanguinis est malitia. Flebotomia igr̃ atq3 vẽtris
solutione est ꝑus subueniẽdũ. deinde ad vulneris cura
tionẽ est redeundũ. Sup labia q̃3 vlceris si caro dura fue
rit: fricatio ibi est facienda donec sanguis inde fluat. Si
ãt crossa fuerit: ꝑus est incidẽda ꝛ postea curãda. ¶Et si
os in vlceris fundo fuerit eiꝰ ore sicco ꝛ fusco: aliqd in ipꝫ
est mittẽdũ ꝛ fricãdũ donec sanguis ab eo manare inci
piat: deinde erit curãdũ. Aut in fundo vlceris perforatio
fiat. postea fricetur ꝛ cũ butiro medicetur: donec mala ca
ro penitus corrodatur. deinde cũ his q̃ ex pte curationis
remãserint: curetur. ¶Vlcꝰ ãt si ꝑus claudatur ꝛ postea
apiatur virusq3 subtile ab eo fluat: ꝛ lõgo tpe sic dispositũ
maneat: os corruptũ est in eiꝰ fundo. Tẽta igr̃ intromissa
tẽtetur. ꝛ cũ inuẽtũ fuerit: perforetur vlcꝰ donec ad os ꝑ
ueniatur. qd̃ erit fricãdũ aut serrãdũ donec abscindatur
ẜm qd̃ ex ipius corruptionis multitudine videri. postq3
cũ pulueris carnis gñatiuis curet. Qꝫ si ipm pforari fue
rit ipossibile: cũ medicamine corrosiuo ꝛ butiro subue
niendũ erit: donec os discoperiat. post hec cũ his q̃ dictu
ri sumꝰ curetur. ¶Vlcꝰ ãt si fuerit ꝓfundũ ꝛ eiꝰ caro mol
lis ꝛ mala: medicamẽ corrosiuũ desup erit ponẽdũ: dõec
caro illa desiccet. deinde in vulnere butiꝝ mittat: donec
tota mundetur: atq3 tãdiu cum butiro medicetur: donec
escara in vulnere exorta cadat: ꝛ postea curetur. ¶Vlce
ri võ si varices supuenerint eger flebotometur: ipiꝰq3 vẽ
ter multotiẽs soluat ex apozimate epithimi: suoq3 nutria
tur cibo: deinde vlcus curetur. ¶Medicamẽ q̃3 si vlceri
fuerit icõueniẽs: q2 fortassis ipm plusq̃3 deberet calefacit
cuiꝰ est signũ. q2 ruborẽ atq3 calorẽ ꝛ apostemati ꝑncipiũ
ei cũ augmẽto adducit: tũc cũ vngtõ frigido qd̃ dicturi su
mus erit curãdũ. ¶Aut fortassis plus infrigidat q̃3 debe
ret: cuiꝰ est signũ ꝙ vlcꝰ tunc est viride aut nigrũ ꝛ duꝝ et
frigidũ. vñ tũc cũ vngtõ nigro est medicãdũ. aut fortassis
minꝰ desiccat q̃3 deberet: cuiꝰ est signũ ꝙ ipm est molle ꝛ
laxũ: multũ hñs virꝰ. vñ tũc cũ vngtõ vehemẽter desicca
tiuo ẽ curãdũ: vt ẽ illud qd̃ cutẽ supinducit: qd̃ fit ex balau
stijs ꝛ gallis. ¶Aut fortassis minꝰ mundat ꝛ abstergit q̃3
deberet: cuiꝰ est signuꝫ ꝙ putredinis multitudo carnesq3
male ꝛ molles ei adheserũt: iõq3 cũ medicinis vehemẽ
ter mũdificãtibꝰ ẽ curãdũ: vt ẽ vngm̃ viride. ¶Aut qñq3
mordicat: ꝛ ipius ꝯsumit carnẽ. cuiꝰ est signũ dolor: ꝛ ca
lor: ꝛ ardor: ꝛ apostemati ꝑncipiũ. ꝛ ꝙ vlcꝰ q̃tidie dilata
tur. Vñ tũc ad vngm̃ qd̃ eo sit suauius: est faciẽda ꝑmuta
tio. ¶Hoc q̃3 plerũq3 euenit. q2 curãdi cõplexio ad vnaꝫ
declinat extremitatũ. Quare tũc rebꝰ sibi ꝯuenientibꝰ cura
tio est faciẽda. Siccissima nãq3 corpa exigũt vt vngtã q
bus medicant: cũ caro in ipsoꝝ vlceribꝰ est gñanda spẽs
vehemẽter desiccatiuas hẽant ãmixtas. Humida võ cor
pora: vnguẽtis indigent mollibꝰ ꝛ humidis. ¶Vulneri
bus aut vẽtri accidẽtibꝰ. atq3 ipm disrũpentibꝰ: medicus
sapiens ac suauiter operans necessarius est. Nos tñ huiꝰ
curationis collectiones: ꝛ vñ in ipa timetur error dicemꝰ.
Cui intestina ac zirbum per vulnꝰ exierint: ꝛ inflata intro
mitti nõ poterũt pãnus vino veteri calefacto infusus de
super ponatur donec ipoꝝ remoueat inflatio: qua remo
ta intromittãtur. Qꝫ si locus aut tp̃s frigidum fuerit: eger
in balneum introducatur: ꝛ per manꝰ ꝛ pedes ita suspen
datur quatinus ipsius curuet dorsũ: ꝛ venter arcuetur.
Ex hmõi eniꝫ dispõne: intestina leuius intromittantur.
¶Zirbum võ si velociter anteq̃3 viride fiat aut nigrũ ei
succurrat: in vẽtrẽ est reducẽdũ. ꝙ si ei non subueniatur
donec viride fiat. quicquid ex eo viride factum est incida
tur. deinde oẽs vene q̃ sunt in ipo cũ subtili filo ligentur

postea intromittant: et venter suat. Et si intestina propter panni madefacti infusionē intromitti nō poterūt: fissura amplificetur: et sic intromittant. Quibus intromissis venter suatur pri°: post pulvis cōsolidativus desup ponatur: atq; ut eger supinus iaceat taliter ut dorsum aliquantulum gibbosum existat pcipiat. Cuius regimē est subtiliandum neq; cibus inflativus ullo modo est ei tribuendus. Vulnus preterea si iuxta nervū vel in nervo fuerit strictūq; extiterit: nō consolidetur donec aliquot pterierint dies: et ab apostemate fuerit securū imo medicamia apitiva desup ponātur: et locus totus ex oleo inungat tepido. Postq; aūt duos dies aut tres pterierit ac dolor sedatus fuerit: et locus ab apostemate securus consolidativis utendo tunc vulnus cura. Si autē spasm° ex vulnē qd est in nervo alicui accidat egro: cito eni sucurrere: et chordā que cōtrahi incipit in latitudine incide spōdilesq; egri ex oleo palpando et cōprimēdo inunge. Oleū autem sit mollificativū et tepidū. Si autē aliqñ videris ulcus qd pambulet mēbrū de uno ad aliud trāseundo locū: et corrodat carnē: cito succurrere incidendo: aut cōburēdo: et destruendo carnē ibi existentē anteq; multū dilatetur: deinde ipsum cura cū medicinis quibus reliqua ɔsuevisti ulcera sanare. He sūt sūme et intentiōes quas cū homines nō observant: egro vehemēs inferūt nocumentū. Quando vero eas intente meditant. et eis innitunt maxmū prebent iuvamē cū deus annuit.

De medicinis generantibus carnē. Cap. iiij.

m **Edicamen** quod carnē generat: et recentia cōtinuat vulnera mirabile existens. R. olibani. aloes. sarcocolle: sanguinis draconis ptes equales: terant et vulneri supponant: et desuper ligentur. hoc eni valde existit mirabile. Unguētum in carnis generatione mirabile. R. litargiri triti ut alcohol. ℥. j. cui āmisceant olei. ℥. iij. coquant agitādo donec resolvant: postea olibani: sarcocolle: sanguinis draconis: galbani: colophonie: omniū ana. ʒ. ij. sumatur. que predicte decoctioni āmixta coquant donec incrossent: et medicent ex eo ulcera cū sanguinolenta non fuerint.

Unguentū carnis generativū: quo in estate et cū in vulnere calor et ardor fuerint: et tempus fuerit calidū in vulnerū cur: ē utendū. Litargiri dōec triti sit ut alcohol. ʒ. s. sumant quod cū aceto donec resolvatur et molescat terat et deinde oleum roseū desup fundat: et terat donec icrossetur. Dum autē sic terit semel ex aceto: et alia vice ex oleo roseo est infundendū: donec infletur: et ad magnitudinē deveniat: et fiat unguentū. Cui postea ceruse. ʒ. s. et caphore parump addere cōvenit: et teri cū eis: et eo in curatiōe uti. Unguentū nigrum quo utendū est cū vulnus ē siccum et fuscū: cere olei visci: picis: partes sumant equales et resolvant. et quod ex eis fit: est unguentū nigrum.

De medicaminibus que carnē minuunt superfluam et resolvunt. Cap. v.

v **Snem** terat valde. et sup locū ubi caro superflua est: pulveriçetur. Eam eni lique facit. Aliud isto fortius: chali terat: et desup pulveriçetur. aut çiniar tritū desup pulveriçetur.

Descriptio unguēti viridis corrodentis: et ulcera saniosa mūdificātis. R. çiniar puri: mell. añ. ℥. j. ex hijs sit tritum medicamē fiat. Sunt autē quidā q huic unguēto: sarcocolle amoniaci. añ. ℥. s. addunt: terētes oīa hec cū aceto et melli admiscētes. Et tūc hoc medicamē fistulis q sunt in auricula confert: omniaq; saniosa mūdificat vulnera: et carnem corrodit mortuā. Medicamē qd vocat calidicō: carnē mortuā corrodens et fistulis atq; putrefactiōi q ē i gingivis et in ore ac in toto corpe cōfert. R. calcis vive. ptē unā arsenici citrini. chali. acathie. arsenici rubei. oim ana. ptē diam. Omnia hec cum aqua q vocat pa terant. Aqua autem pa sic fit. Calcis vive chali ptes sumant equales. Chali prius terat. postea istis sextuplum ponderis ipoꝝ ex aqua āmisceat: et ptres recondant dies quotidie trib° vicibus agitando: postea colet et utat donec fiat ut elchaloch: et in sole dimittat donec ingrosset: deinde fiāt ex eo trocisci: et deficcētur. et in loco ubi ab humiditate tāgi nō possunt recondant. Et cū necesse fuerit unus ex eis teratur et fiat ex eo medicamē. Desteʒberigi medicamē acutum et corrosivū. R. arsenici citrini triti: chali. calcis. ziniar oim. ana librā mediā: argēti vivi librā unā sal āmoniaci. quartā ptē libre uni°: tant oīa cum aqua pa donec argentū vivū sit extinctū: postea deficcent et deficcata iterū terant. deinde in instrumēto qd alchimiā faciētes vocāt alutel ignē sub eo faciēdo donec eleuent. sublimentur et qd ex eis sublimatū fuerit sumat et in ampulla vitrea recondatur: ex quo emorroydes exteri° cū superflua carne apparētes: et scrofule quarū desiderat destructio postq; fuerint ulcerate: pulveriçent: et ad ultimū in oibus quorum destructio et dissolutio desiderat: eo utendū est. Erit eni ut cauteriū ignis ita ut deficcet et denigret atq; cōbustionis vicē in multis tenet locis.

De his que ulcera cōsolidāt et in ulcerib° multā habentibus humorositatē carnē generāt et ipsorū removēt humorositatem. Cap. vj.

l **Ithargiruz** pulveriçatū sumat: et ex acetor aqua et oleo simul i mortario ibibatur. donec intumescat: et albificetur. Deinde calcucecaumenō: antimonij balaustiarū: venarum: curcume: gallarū: sanguis draconis: serici. aluminis. cathimie argenti: oim ana qātū est sexta ps totius unguenti sumatur. Post hec oīa ista pulveriçata desup mittantur. et in mortario donec unita sint agitet. Deinde ex hoc unguento in coto ponat: et vulneri in quo caro putrida nata est supponatur: atq; cū involutione panni suaviter ligetur. hoc autē unguento tamdiu in vulneris curatione utendū est. donec carnis in eo tāta generet quātitas que ei sufficiat. et ipm induret: et cutē pfecte inducat. Hoc etiā unguento oīa ulcera humorē multū habentia. curanda sunt. Pulvis qui ulcera cōsolidat. R. aloes balaustiarum cathimie argenti trite calcucecaumenō triti et lavati partes equales: et horū pulvere sup vulnus pulveriçet.

Alius pulvis fortis: aloes venarū curcume. balaustiarum mirre. gallarū ptes sumant equales. ex qbus fiat pulvis qui sup vulnus pulveriçando spargatur. hic eni pulvis congruit ad hoc: et fortis existit.

De his que aperiūt magna apostemata et ne cum ferro aperiantur excusant. Cap. vij.

m **Ellis** anacardi picis liquide omniū ptes sumant equales: que in cocleari ferreo cōmixte: calefiant donec misceant. Et cū apostema sine ferro aperire volueris: locū in quo foramē vis facere considera: quē de pdicto unguento inungens p medium dimitte diem. corrodet enim illud.

De scrofulis. Cap. viij.

f **Crofule** in collo: et in inguine sepius nasci cōsueuerūt. Que plerūq; multe sit existunt. Unde cū in hac habitudine locū videris apostemosū: quē tangendo invenies durū. nec incidere possibile fuerit sed fuerint quasi glandule ut nuces scias esse scrofulas: que ex digestiōis malicia atq; ex fastidio accidunt: et multotiēs cresēūt donec maxie fiant. Curationis principiū est. ut egrū semp famē pati: et cenā dimittere facias: neq; multā aquā bibere pmittas: neq; crossa nutriatur dieta. Qd si in ipsius corpe supfluitas fuerit cū flebotoma atq; ipius ventrē solue. et malagma ex ēplastris ad hoc nominatis ei adhibe. Quibus ad hoc melius existit emplastrū qd vocat diaquilō: et solū āministret. Qd etiā erit melius et magis confert: si pulveris ex radicibus yreos siccis: qātū possibile est in diachilon mittat: et cū eo emplastrū fiat. Diachilō litargiri triti. ℥. j. sumat: cui i patella locate olei veteris. ℥. iij. et. s. supadijciat: et agitent.

ꝛ lét⁹ ignis sb eis fiat: ꝛ coq̄nť dõec totũ soluať lithargiꝫ
deinḋ mucillagis fenugreci mucillagis seīs lini. añ. ℥. ij.
mucilaginis maluauisci. ℥. j. sumanť: ꝛ p̄dictis adiungať:
post hec totũ agitãdo donec incrosseť coquať. Cũ ãt coctũ
fuerit: ab igne deponať: agitatio tñ nõ intermittatur. Q̇ḋ
postea tendendo malaxeť: donec spissitudinẽ habeat: et
viscositatẽ: deinde recondať ꝛ vsui reserueť. ¶ Aut sterc⁹
caprinũ antiquũ sumať: ꝛ ex melle ꝛ aceto simul calefacti
donec cõmisceanť cõspergať. Est ei ad hoc valde vltimũ.
¶ Aut semina rafani sũpta cũ amigdalis amaris terantur
et fiat ex eis emplastrũ. ¶ Aut stercus vaccinũ siccum su
matur ꝛ ex mucilagine maluauisci conspersũ desup pona
tur. Aut fenugrecũ: ꝛ semina caulis: ac semẽ lini sumpta
terantur: ꝛ cribellenť: ꝛ ex mucilagine maluauisci: consp
sa loco supponantur.

¶ De cancro. Cap. ix.

c Ancer est egritudo in qua maxima ē fatiga-
tio ac fere incurabilis existit. Cui si ili
co ex quo incipit succurrať: ꝛ vt debet regať: forsitã
stabit vt est neqꝫ augmẽtabiť. Cũ autẽ creuerit: semp sic p
manebit. Qui deterior ē: si vlcereť. ¶ Cancer nãqꝫ durũ
est apostema magnã in corpe habẽs radicẽ: quẽ vene viri
des in quibus est caliditas ibibunt. Ulcus aũt qḋ in can-
cro fit. est fedũ labia habẽs crossa ꝛ viridia foris conuer-
sa. ¶ Huius vero ortus principiũ qñqꝫ ē: vt cicer: aut faba
q postea augmẽtať donec sit vt magn⁹ milõ: ꝛ etiã maior.
¶ Et fortasse oriť hoc apostema in locis anhelit⁹ aut deglu
tiendi: ꝛ tunc fortasse ad malũ adducit diẽꝫ egrũqꝫ plerũ
qꝫ interficit. ¶ Qui ãt apostema ferro incidũt: nõ plus lu
crantur: q̃ꝫ quod cancrũ vlceratũ faciũt nisi in tali sit loco
vbi incidi: ꝛ penitus destrui atqꝫ cõburi possit: ꝛ eradica-
ri. ¶ Huic vero cũ incipit: cõfert flebotomari ex vena me
dia: ꝛ ventrẽ ex apozimate de epithimo frequẽter solue-
re. Eger q̃ꝫ a cibis colerã generãtibus nigrã abstinere dꝫ
vt sunt lentes. ꝛ caules impiales: atqꝫ caro vaccina: ꝛ ceruí
na. ꝛ vinũ nigrũ ꝛ crossum ꝛ similia his que humorẽ ge-
nerãt valde malũ. Oportet p̄terea vt dieta ipius sit caro
arietina: ꝛ starne. ꝛ vinũ subtile ꝛ a cibis custodiať calidis
qꝛ ipsi sanguinẽ denigrãt. ¶ Postq̃ꝫ v̇o creuerit: et ad sui
pueneritp fectionẽ nõ ē ncc̃e nisi vt ei blãdiẽtia adhibeã
tur: ne in ipso vlcus fiat. Et hoc est obseruandũ vt sũmo-
pe custodiať. ne vnq̃ꝫ calefiat: aut ex medicis aut ex alijs
rebus immo ex oleribus frigidis infrigideť: ea terendo
et desup ponendo. Ipsi v̇o si aliquando vlceratũ fuerit:
hoc vnguentũ satis confert: qḋ. ℞. ceruse: tuthie: lauate.
partes equales: terãť ista cũ oleo roseo. ꝛ succo portula
ce aut succo solatri: ꝛ mucilagine psilij: aut succo cucurbi
te: aut citroli cũ quocũqꝫ istorũ habere poteris: ꝛ ponať
sup ipsum. Hoc nãqꝫ vnguentũ cancro in quo nondũ fa
ctũ fuit vlcus: ꝛ tñ ꝙ in eo fiat timetur. confert.

¶ De carbunculis. Cap. x.

c Arbunculi ex multo sanguie: ꝛ vectatio
ne: ꝛ labore post saturitatem
oriuntur. Qui postq̃ꝫ acciderit: nõ est negligendũ
quin eis succurrať. Fortassis eñi tota eorũ materia ĩ vno
corpis loco colligetur: ex q̄ magna fiet exitura. ¶ Ex eis
autẽ que eos generari nõ pmittũt sũt flebotomia ꝛ vento
se: ꝛ ventris solutio ex mirobalanis citrinis: ꝛ sene. ꝛ fu-
moterre: ꝛ prunorũ: ac iuiubarũ. ꝛ tamarindorũ infusio-
nẽ sepe potare: ꝛ dulciũ comestionẽ minorare: neqꝫ vinũ
dulce ꝛ crossum bibere: atqꝫ cibaria acetosa ꝛ stiptica ꝛ ea
que has duas qualitates aggregant comedere vt caro cũ
succo vue acerbe: cocta ꝛ cũ ribes. ꝛ cũ pomis. ꝛ suchabe
gi. et charis. ꝛ hulẽ. ꝛ musos ꝛ filia bis. ¶ Si autẽ fuerit
necesse vt patiẽs carbunculos bibat vinũ. vinũ defecatuꝫ
et clarificatũ sumere debet. Confert eñi ei. ¶ Postq̃ꝫ aũt
carbunculus acciderit. nõ est necesse nisi vt ĩ ipsius matu
ratione studium impendať. De his q̃ꝫ que carbũculos ci
to maturãt: est vt ex caricis viscosis cõtritis: in quibus ē
multum mellis fiat emplastrũ: aut ex carne vue passe cuꝫ
baurach panis mixta emplastrũ supponať. ¶ Aut empla
strum diaquilon desup mittať: qꝛ ad hoc vtile existit.
¶ Qꝫ si carbunculus ad maturandũ durus existit: sinapi
cum ficubus pinguibus ꝛ pauco oleo liliaco cõteratur. ꝛ
desup ponať. ¶ Et si eius aptio post hec tardauerit pfore
tur. ꝛ cõprimať. donec quicq̄d cõtineť in eo effluat: atqꝫ ĩ
eius circuitu. vnguentum ex cerusa. ꝛ sup ipsum vnguen
tum ex melle ponať. ¶ Unguentum ex melle. ℞. sarco-
colle. mellis ptes equales deinde sarcocolla pulueriçata
cum melle misceať ꝛ recondať. Sunt tamẽ qui solũ mel
coquunt donec inspissetur: deinde sarcocollã pulueriça-
tã desup mittunt ꝛ cõmiscent. Hoc nãqꝫ vnguentũ omne
vulnus saniosũ mundificat. totũqꝫ remouet virus. ¶ Cũ
autẽ carbunculus mũdificatus fuerit: ipse p se cito conso
lidabitur. Si autẽ ipsius cõsolidatio aliquãdo tardauerit
cum vnguento carnis generatio curetur. ¶ Et si carbũ-
culus ardens fuerit: atqꝫ in eius circuitu magnus fuerit
rubor: velociter ex vnguento qḋ fit ex cerusa: caro erit ge
neranda. Et ipsum est vnguentũ camphoratum frigidũ:
qḋ dicturi sumus.

¶ De apostemate calido. Cap. xj.

c Um in aliqua corpis pte calidũ exoriť apo
stema: cuius tactus calidus sentitur
eius curatio a flebotomia ē incipienda: vt si in pte
videlicet fuerit dextra: in sinistra de vena mediana fiat
flõmia: ꝛ econuerso si in sinistra: in dextra flõmia erit fa
cienda flõmia tñ ex vena basilica aut media est facienda.
¶ Qꝫ si basilica inueniri nõ põt: in vno ex ramis ipius fle-
botomia est facienda. Si autẽ in eis q̄ sunt supra furculas
ortuꝫ fuerit: flõmia fiet ex cephalica. Deinde ex epithima
tibus infrigitantibus epithimeť: regimẽqꝫ subtilieť: et a
carne ꝛ vino: ac dulcibus ꝛ vnctuosis: nec nõ acrib⁹ custo
diatur: ꝛ cibis acetosis alatur: ꝛ dum ipsũ tactũ calm̃ sen-
titur epithimatib⁹ infrigidetur. Cuꝫ hoc eñi regimĩe tue
ri poterit: ne in eo sanies genereť. ¶ Q̇ḋ si in hoc aposte
mate in q̄busdam dispositionib⁹ fortis pulsus ꝛ calor fue
rint: p̄culdubio sanies in ipso colligiť. Quapropter tunc
nõ est vtendum nisi parũ infrigidantib⁹. Si tamẽ ex istis
calorem atqꝫ ardorẽ neqꝫ sedari: neqꝫ minui videris ab
istis ad ea q̄ saniẽ faciũt te transfer. ¶ Q̇ḋ ideo fieri cõue-
nit: vt ad collectionẽ velociter pueniat. ¶ Postea v̇o exi
tura vt dixim⁹ erit sanãda. Medicie v̇o q̄ saniẽ faciũt sũt
ea que dixim⁹ carbũculorum apertionẽ facere. ¶ Infrigi
dãtes vero medicine q̄ apertiõi conferũt: sũt he medicie
quas dicemus atqꝫ harũ quidẽ hec est nominatio.
¶ Medicamẽ qḋ herisipile epithima vocať: qḋ etiã omni
bus mẽbris in quibus apostema calidũ ē: si ex eo epithi-
ma fiat: confert. ℞. sandali rubei: seif memithe. saufel: ce-
ruse. boliarmeni ptes equales: corticũ mãdragore: opij:
amborũ quantũ est medietas vni⁹ supradictoruꝫ. Ex his
omnibus cũ aqua collectis: forme auelanis similes fiãt:
ex quibus cũ necesse fuerit aliquid sumptũ terať: ꝛ ex eo
cum aqua rosea: ꝛ pauco aceto madefacto: epithima fiat:
et desup mittatur: cui deinde pannus in aqua niuis infu
sus superponatur. Qui postq̃ꝫ tapefact⁹ fuerit remouea
tur: et alius recenter infusus loco ei⁹ supponať. Hoc eniꝫ
bonũ ꝛ maximũ afferẽs iuuamẽtũ existit.

¶ De apostemate molli. Cap. xij.

a Postema molle qḋ digito cum premitur
cedit: aliquã qñqꝫ comitať egri
tudinẽ: vt sũt egritudines q̄ cũ complexio corrum
pitur: aut ptisis adest: accidunt. Q̇ḋ cũ ita fuerit: nõ ē tãtũ
de ipo curandũ: q̃ꝫtũ in illius egritudinis cura est studen
dum. ¶ Q̇ḋ autẽ p se accidit: aut febres longas cum sanã
tur comitatur. ita sanandũ erit: parum aceti cũ oleo ro. et
aqua rosata: ꝛ aqua mirti ꝛ aqua ex qua fit sapor misceať:
ꝛ pannus madefactus desup ponatur: et ligetur. nõ tamẽ
fortiť. ¶ Ligatura vero ĩ medietate apostematis forti⁹ cõ

stringatur:que ad vtrãqз tendãt partẽ. ¶Ex his quoqз que ipsum dispergũt:est aqua cineris:que sic fit: sarmenta cõburuntur ꝛ in eorum cinerẽ aqua missa per noctem vnã dimittitur. deinde colatur:ꝛ acetũ ei cõmiscetur. In qua postqз panni infusi fuerint desup ponanť: vnum alijs cum ligatura coniungendo. Aut apostema si valde molle fuerit: ex sale ꝛ oleo fricet. Aut folia tamarisci: aut mirti: aut dulp. desupponantur. aut ex bolo armeno ꝛ aceto epithima fiat: eger qз suum attenuet regimẽ. ꝛ a fastidio se custodiat: ꝛ a multiplicatione aque. Epithima qḋ mollitiei ac relaxationi vbicũqз accidit. confert. ℞. aloes mirre. litij. acathie. sief. memithe cipi croci orientalis: boliarmeni: oim partes equales. Ex his oibus simul cõmixtis: forme auellanis siles fiant. Ex quibus cũ necesse fuerit in pauco aceto ꝛ succo cauliũ simul mixtis: aliquid dissoluatur. ¶Et si egritudo in facie aut in palpebris extiterit: in aqua rosata ꝛ succo endiuie: ꝛ pauco aceto ex eis fiat resolutio.

¶De apostemate duro. Cap. xiij

Cum in aliquo corpis loco durum ortum fuerit apostema: qḋ neqз tactu calidum sentiatur. neqз sit cancer: eger ab oibus cibis quos in capitulo de cancro vitandos esse precepimus: abstineat. ¶Ea autẽ quibus ipm erit curandũ: sunt omĩa q̃ mollificant vt medulle oẽs ꝛ adipes: ꝛ bdellium molle: atqз amoniacum: ꝛ storax: ac galbanũ: ꝛ his similia. Si autez locus in quo est nõ sanať: studendũ erit vt materia ab eo transponatur p flebotomiã. ꝛ ventris solutionẽ ex his q̃ colleram expellũt nigram: ne magnificeť ꝛ augmẽtetur apostema. ¶Emplastrũ q͛ dura resoluit apostemata. ℞. bdellij. mollis amoniaci: galbani ptes equales: que cum oleo mollificate in mortario teranť. Oleũ tamẽ sit de lilio: aut de ben. Deinde mucillago fenugreci. ꝛ seminis lini: que eiusdẽ sint quãtitatis cuius sũt omĩa predicta: sumãtur: ꝛ omĩa simul terantur donec vniantur. deinde ex eis cum caricis pinguibus mixtis emplastrũ duritiebus vbicunqз fuerint in corpore superponatur.

¶De glandulis magnis. Cap. xiiij

Cum in aliqua corporis pte aliqua apparuerit additio que cũ tangiť ꝛ ad latera transponiť. cuti cõtinuari nõ inueniť. neqз duriter moueri. sed taliter existens. ac si a corpe sepata foret. neqз radicẽ neqз principiũ in eo habẽs erit glandula. ¶Glandule vero in magnitudine diuersificanť. a cicere incipiẽtes vsqз ad milonis magnitudinẽ puenientes: vnde earum diuersificantur species. Si autẽ glandula dimittať quia paruua est. et eius negligatur cura. augmentatur. Unde postea ad ipsam extrahendã. medicus suauiť operãs est necessarius. ¶Nos tamẽ in quibꝰ error cõtingat dicemꝰ. Et hoc est quia maior earũ pars in panniculo contineť. qui glandularũ saccus vocatur. Quapropter saccus cum eis ita est extrahedus: ne ex eo ibi aliqd oĩno remaneat. Quia si ex eo ibi aliquid retẽtũ fuerit. qзuis paruũ sit. plerumqз redire cõsueuerũt. ¶Locus igiť in quo continẽtur. scindendus est sumope cauendo ne cõtinens eas saccus scindať. sed sola caro eis superposita. Saccꝰ vero cũ vncino eleuetur: et pfecte excorietur donec glandula. et eius saccus integre extrahi possint. Hoc nãqз in eiꝰ cura melius existit. Qḋ si saccũ q̃nqз rũpi contingat. cũ vncinis est eleuandus. Et licet frustatim extrahatur: cõtinue tamẽ est inuestigandus. Postqз vero extractus fuerit ex reliqua cura quã in vlceribus nominauimꝰ erit curãdꝰ. ¶Deceptores tamẽ quidã inueniũtur. qui fraudem facere cupientes ex sacco partem dimittũt. ideo. s. vt in eius cura diutius morentur. Que autem saccum non habent. extrahende sunt. ꝛ in vulnerum consolidatione tm̃ studiũ impẽdendũ.

¶De nodis glandulosis. Cap. xv.

Quandoqз in aliquibus corpis locis grossities in magnitudie auellane equalis. vel parũ plus vel parum minus apparet: q̃ glãdulis assimilata plerũqз in dorso manꝰ ꝛ in locis vbi verum est multitudo generatur. Que cũ fortiter pressa aut fricata fuerit. euacuabitur: ꝛ statim penitus remouebitur. Postea tamẽ q̃nqз redibit ꝛ q̃nqз nullo modo reuerteť. ¶Quapropter locus cõprimẽdus ꝛ fricandus erit: donec euacuetur ꝛ equalis fiat. Postea frustulũ plumbi rotundum sumať: ꝛ loco suppositũ fortiter stringať: ꝛ per tres dies sic manere pmittať. Postea vero ex epithimate de calce epithimatus ligeť. Si eni post euacuationẽ strictꝰ fuerit locus: nõ reuerteť. Sed si nõ fuerit strictus plerũqз conuerti consueuit egritudo.

¶De formica. Cap. xvj.

In aliquibus corporis locis cum paruo apostemate parue pustule cum pruritu ꝛ ardore ꝛ calore vehementi in tactu: q̃nqз fieri cõsueuerũt: q̃ etiã cito vlceranť. Que postqз vlcerate fuerint: vicina loca pambulare incipiũt ꝛ dilatari. Uenter giť ex his q colerã expellũt rubeã: est soluendus: vt sunt mirabolani: ꝛ scamonea cũ aqua de fructibus. Locus qз qui vlceratus ẽ in circuitu ex epithimate: qḋ in capitulo de calido apostemate nominauimꝰ est epithimandus. Ulceri vero vnguentũ de cerusa est supponendum. Sed si nõdum vlceratus fuerit locus: totus ex hoc epithimate erit epithimãdus. Qḋ si cũ hoc apostemate calor supfluus ꝛ rubor affuerint: eius curã a flebotomia incipe: deinde reliquũ qḋ diximus regimẽ exhibe. Totũqз eius cibũ ad reliqua infrigidãtia reducas.

¶De igne persico. Cap. xvij.

Aliquibus mẽbris pruritus ꝛ feruor intollerabilis q̃nqз accidũt: vbi succedente tpe ampulle aqua subtili plene generãtur. Oportet vt igiť cũ aliquo mẽbro aliquid tale sentiť: velociter flebotomia subueniať: q͛ si nõ pus qз ampulle ibi sint exorte sucurrať: ꝛ ampulle rũpende sunt: ꝛ totum virus qḋ in eis cõtineť est expellendum. Deinde emplastrum ex vnguento de cerusa facto supponať: qḋ in capitulo de ignis cõbustione nominabimꝰ. Ampulle vero p̃dicte non sunt dimittende donec aqua aliquo mõ in eis aduenetur. sed in circuitu ipsarum ex bolo ar. ꝛ aqua ꝛ aceto ꝛ oleo. epithima est faciendũ: si deus voluerit.

¶De adustione ignis ꝛ aque ꝛ olei. Cap. xviij.

Si cum aliqḋ horũ acciderit ilico qui curare debet presens fuerit: pannos in aqua frigida aut in aqua rosea sup niuẽ infrigidata madefaciat: ꝛ desup ponat. Qui postqз desiccati fuerint: remouendi erũt. ꝛ alij similr preparati supponendi. Qḋ si hoc magnũ fuerit: ex latere contrario flebotomia est faciẽda ꝛ regimẽ est subtiliandũ ꝛ infrigidantibus vtendum. ¶Dolor autẽ fortissimus si ibi affuerit: vitelli ouorum cũ oleo roseo agitati cum coto desup sũt ponendi. ¶Sed si vehemens nõ fuerit ibi dolor lentes excorticate et cerusa teranť ꝛ simul cũ aceto misceantur ꝛ desup ponantur. ¶Deinde pannus aqua rosa. infusus sup niuem infrigidata: supmittatur. Et si vesice ibi fiant: cũ vnguento de cerusa curentur: qḋ hoc modo fit. Cera colata: ꝛ ipius quadruplũ de oleo ro. sumanť qbus resolutis tm̃ ceruse qзtum possunt cape adijciatur ꝛ in circuitu moueatur. Deinde postqз infrigidari cepit: albumẽ oui predictis admisceatur: donec inspissetur: ꝛ hoc facto quousqз inspissetur: sine intermissione agitetur: deinde recondať. Quidam etiã parũ caphore: ibi admiscent. ¶Si aũt vlcus ibi fiat qḋ sit magnũ quiddã: cũ vnguento de calce curanduз erit. Qḋ hoc mõ fit: calx alba ꝛ mũda sumatur: tãtũqз aq̃ ei supfundatur vt ex ea coopiatur: deinde p duas horas sic dimittatur: ꝛ aqua coletur: ꝛ a calce sepeť: deinde alia aqua sup calcẽ fundať. Qḋ postqз quater factũ fuerit: dimittatur donec parũp infrigidetur. Deinde cũ oleo ro. in vase agitetur donec vniatur: ꝛ fiat ex eo epithima.

¶De panaricijs que circa vngues fiunt. Cap. xix.

a Liquando in vnguium circuitu aposte
ma calidū ꝛ ru. ꝛ inflāmatū
et dolorosū ac fortiter pulsans fieri cōtingit. Ex q̄
plerūqȝ accidit febris: ꝛ ptingit dolor vsqȝ ad loca q̄ sūt
sub assellis ꝛ in inguine. ¶Eger itaqȝ si diu est ex quo ñ
fuit flebotomatus flebotomādus ē. ¶De his q̄ȝ que ad
hoc valde conferunt est vt locus sepe ex aceto ꝛ opio li,
niatur: donec sup locū grossum fit epithima. Deinde psi
lium cū aceto. ꝛ aqua conquassatū supponatur. Et super
hoc totum pannus aqua niuis infusus mittatur. Qui ho
ra vna transacta remoueat: ꝛ alius loco eius ibidem loce
tur. hoc multis faciendo vicibus. ¶Q̄d si in hoc loco ve
hemēs fuerit pulsus: medicamē istud vel ei simile p diez
vnā ei adhibere curato. Quo facto si predicta nō vide,
ris sedari accidentia: epithima loco: vel emplastrū ex ali
quo eorū que in carbūculorū capitulo nominauim⁹ sup
pone. Ad maturitatē nāqȝ deueniet ꝛ opationē: atqȝ qd̄ i
eo est extra manabit. Deinde cū vnguento quo vulnera
sanari consueuerūt locum cura. Origini quoqȝ vnguis
si pruritus acciderit: vnguis cadet. Quapropter post ipi
us casum neqȝ cū eo erit ludendū: neqȝ ipse vllo mō mo
uendus: ne vnguis q renouat: tortus egrediatur ꝛ asper

¶De fluxu sanguinis ex vulneribus. Cap. xx.

f Jex vulnere cōtinuati sanguis tanta fluxerit
multitudo: vt inde virtutis timeatur debi,
litas: membrū sursū est erigendū: ꝛ talr̄ locanduȝ
ne in eo dolor sentiatur. ¶Post hec vero leporis pili cū
albumine oui mixti. aloe. ꝛ thure. ac sang. dra. tritis inuo
luti: vulneri sūt imittendi. Aut fila ex lino subtilia minu,
tim incisa: ꝛ eis que dixim⁹ inuoluta sunt. similr̄ immittē
da. Aut vulnus ex aranei tela repleatur. Sanguis p̄terea
si cum saltu fluxerit: deinde redit velocit̄ ꝛ iteratur. ex ar
teria sanguis egreditur incisa. Qui si vno egreditur mo
do: ex vene ē incisione. que cū his que diximus sunt sanā
de ꝛ ligande. Et si hoc modo steterit sanguis: bene erit.
Q̄d si pp̄ter hoc nō sistitur sanguis: arteria illa: aut vena
est incidenda. Cuius incisio est: vt vena vel arteria cū vn
cino eleuata si videri poterit: suspendatur ꝛ extrahatur.
deinde incidatur: locuſqȝ ex eis que dixim⁹ post illud re
pleatur: Q̄d si possibile nō fuerit: aut medicine nō contu
lerint: locus cōburatur. ¶Oportet vero vt cauteriū quo
fit cōbustio valde sit ignitū. ꝛ vehementer rubeū. vbi sū,
mope est cauendū: ne sup neruū ponat. De his p̄terea q̄
sanguinē restringūt ē vt vuln⁹ calce repleat aut açegi ꝛ li
getur. ¶Medicamē forte. calcis. colcothar. sanguis dra
conis. aloes. gipsi: ypoquistidos. tritoꝝ. vt alcohol. ptes
sumantur equales. Deinde fila incisa cū albumie oui mi
xta accipiant. ꝛ in predicto medicamie inuoluantur: ex
quibus sic p̄paratis vulnus repleatur: atqȝ ea q̄ sunt ī ipi
us circuitu. ex predicto puluere puluerigentur: et ligetur
ad vltimum locus.

¶De flebotomia. Cap. xxi.

v Ene que ex more in flōmia incidi solent sūt ce
phalica. ꝛ matrix vena q̄ dicit fumis bra
chij. ꝛ basilica. ꝛ saluatella ꝛ saphena. ꝛ vena q̄ ē in
poplitis curuatura subtus. ꝛ sciatica ꝛ frontis vena: ꝛ il,
le que sūt in tēporibus vtrimqȝ: ꝛ due que dicūtur algui
degi ꝛ sunt in gula. ꝛ vene que sūt in angulis oculorum
iuxta nasū: ꝛ ille que in collo sūt vtrimqȝ: atqȝ vene que
sunt sub lingua: ꝛ alie que sūt in vtrisqȝ labijs. Cephali,
ca vero ꝛ matrix. ꝛ basilica: in cubiti curuatura ab inferio
ribus repiuntur. Basilica nāqȝ est vena q̄ in ipsi⁹ pte do
mestica cōspicitur: que a loco q ē sub assella venit ad ipaȝ
Cephalica autē ē in pte siluestri: ꝛ ex pte spatule venit ad
illaȝ. ¶Matrix āt vena ex vno ramo cephalice: ꝛ alio ba
silice cōmixtis cōponitur: que ī istaꝝ medio posita est: ve,
na autē que brachij fumis est. focili supiori. manuū sup,
ponitur. ¶Saluatelle vero locus in dorso manus existit
in loco q est inter auricularē digitū ꝛ mediuȝ. ¶Saphe
ne autē locus est apud calcaneū in pte domestica: sicut sci
atice locus est apud calcaneu in pte siluestri. ¶Frontis
vero vena est que in medio frontis ꝯsistit. ¶Sed vene
timporū sūt due vene q̄ sup tempora inuoluūtur. ¶Due
p̄terea vene q̄ in angulis oculorū sūt plerumqȝ sunt ma,
nifeste in angulis: ꝛ aliquādo nō apparēt nisi homis gut
tur multū stringat. ¶Nasi aūt vena manifesta nō est: sȝ
fit ex ea flebotomia: cū locus q palpatus sentit fissus: lan
ceola vulneratur. ¶Venarū itidē locus q̄ vocant guide
gi. est in collo. ¶Et earū que dicuntur algeherich: est in
labijs: ¶Flebotomia q̄ȝ in sanitatis cōseruatiōe ac egri,
tudinū curatiōe. maxima opatiōis medicine ps existit: si
qualis oportet fieri fiat. ¶Corpa p̄terea q̄ flebotomiā pl⁹
tolerare possunt: sūt que venas manifestas ꝛ amplas ha
bentia: pilosa sunt. ꝛ bruna: atqȝ ex colore rubeo ꝛ fusco
mixtis sūt colorata ꝛ iuuenes. ꝛ adolescentes. ꝛ senes nō
decrepiti. Pueri vero ꝛ infirmi: minuendi nō sūt nisi ma
xima icūbente necessitate. ¶Oportet q̄ȝ cauere q̄ȝtū pos
sibile est ne flebotomia ī tpe calidissimo aut frigidissimo
fiat: neqȝ hi quorū stomachus ꝛ epar in frigiditate distē,
perata existunt. ¶Porro cū cephalica in flebotomia in
ciditur: sanguis qui est sup furculas velociter peā egre,
ditur. Quapropter cū egritudo in illis extiterit locis fle,
botomia ex ea erit facienda. ¶Sed ex basilice incisione.
sanguis q est in pectore ac toto vētre velociter p eam trā
sit. Cū igitur horū locorū sanguis est euacuandus: vena
hec in flebotomia est incidenda. Que si iueniri nō pōt ex
ipsius ramis aliqs est flebotomandus. ¶Vena v̄o ma,
trix. sicut ex his duabus cōponitur venis: sic sanguinem
ex istis duobus locis simul trahit. Ex ipa igitur fleboto,
mia est faciēda: cū egritudies istis duobus accidūt locis
aut cū totū corpus ē euacuādū: ꝛ alleuiandū: aut cū predi
cte due vene inuestigate iueniri nō possunt. ¶Differen,
tia vero īter flebotomiā ex cephalica. ꝛ flebotomiā ex ba
silica maxima ē: cū egritudo fuerit in capite. ꝛ ecōtrario.
¶Matrix tñ vena q̄ȝuis sanguinē qui ē in capite minus
q̄ȝ cephalica trahat: ꝛ q est in ventre min⁹ q̄ȝ basilica. me
lius tñ est ipam flebotomare cū in vētre existit egritudo
q̄ȝ cephalicā. ¶Itē q̄ȝ cū egritudo est in capite ipam inci
dere melius est q̄ȝ basilicā cū itaqȝ cephalicā flōmādo ici
dere voluerit quis: ꝛ nō iuenerit aliquē ex suis ramis. frō
tem incidere meli⁹ ē. q̄ȝ matricē venā. Hos aūt ramos vt
multū: in siluestri pte brachij repies. ¶Itē cū basilicam
incidere volueris ꝛ nō inueneris: aliquē ex suis ramis ī
cidere melius ē q̄ȝ purpureā. Hos q̄ȝ ramos in pte bra,
chij domestica: plerūqȝ inuenies. Q̄d si illos inuenire nō
poteris. ad flebotomādū ex matrice redi. ¶Vene vero q̄
in poplitis curatura subtus repiunt: ꝛ vena q̄ saphena
vocat flebotomāde sūt: cū sanguis ad inferiorē corpis p,
tem est trahendus: ꝛ cū egritudies huic accñtes pti sunt
cronice: ꝛ in matrice ac renib⁹ est dolor: ꝛ cū mēstruoruȝ
desiderat puocatio. ¶Sciatica autē est flebotomāda: cū
dolor ab ancha vsqȝ ad pedē ptendit. ¶Saluatella vero
dextera quidē p epatis infirmitate: ꝛ sinistra p egritudie
splenis est flebotomāda. ¶Sed due vene q dicūtur gui,
degi sūt flebotomāde. cū anhelitus in lepre principio ma
xime angustat. ¶De venis vero q̄ sunt sub lingua fit fle
botomia cū sinanchia adest: cephalica tamē prius flebo,
tomata. Vena autē frontis flebotomādo incidit: p anti,
quis egritudinib⁹ que in facie aut ī oculis existūt: cepha
lica prius flebotomata. Vene itidē q̄ in labijs sūt incidū,
tur: cū in aliquo multiplicant alcola ꝛ vlcera in ore ꝛ gin
giuis: cephalica tamē p̄us flebotomata. ¶Vene vero in
timporibus existentes incidunt: cū emigranee: ac vehe,
mentis doloris in capite: ꝛ p oculorū obtalmia que diu
pmanet. He etiā quandoqȝ extrahunt ꝛ inciduntur.
¶Vene autē que in capite sunt pp̄ter sahapha ꝛ mala vl
cera que sunt in capite inciduntur.

Magnus vero erro ꝙ plerūq; ex harū venarum flebotomia accidit: est sicut narro tibi
¶ In cephalica nāq; cū nō vna tantū sed pluribꝰ vulnera
tur ꝑcussionibus. ⁊ qm̄ foramē existit angustū: postea con
solidatur: ⁊ flectitur apud secūdationē. aut cū fortiꝰ moue
tur: ⁊ manu aliqđ ꝑficitur opus. aut laborē pati cogitur.
apostema fieri cōsueuit. Que tamē si vna tantū incisione
aperiat̄. oībus alijs venis in flebotomia securior erit.
¶ Oportet etiā ne ꝑcussio cū flebotomo in lacerti fiat ini-
tio: sed locus inquirat̄ mollis: ⁊ ibi fiat ꝑcussio.

Cum aūt sub matrice vena neruus existat: si lāceo
le extremitas vsq; ad ipm̄ ꝑueniat atq;
pungat: post flebotomiā stupor accidet: māsi..us ꝙ forsi
tan semꝑ manebit. ¶ Quapropter quisq; c..ere debet:
vt lanceole extremitas nō ad eundē locū vbi neruus esse
sentitur. sed ad ꝑtē ab eo remotā ꝑducat̄. Si autē ipa int̄
duos existat neruos: vena in longitudinē ē findēda. Et h̄
mō est cauendū a neruo ꝙ vene vicinat̄. cuz sensui occur
rerit. ¶ Si autē forte cōtingat neruū subtilissimū sub ea
esse que sensui manifestari non possit ⁊ incidat̄: destruet̄
oīno: si lanceola cū fit flebotomia ad fundū ꝑuenerit: ⁊ in
brachio fiet stupor qui in longū ꝑdurabit tp̄s. Non ē igi
tur in eiꝰ custodia meliꝰ q̄z vt flebotomie vulnꝰ ad funduz
non ꝑueniat. ¶ Si tamē aliquē paruū neruū qn̄q; ex to-
to incidi cōtingat: nō erit eius nocumentū: vt nerui ꝙ sen
su deprehenditur. Illud ergo qđ vulgus ⁊ stolidi dicūt
s. ꝙ manus ariditas ex hoc sequat̄. mendaciū ē. Nā si qs
etiā voluntarie totū hunc incideret neruū: nō tamē plus
q̄z illud qđ diximus inde accideret.

Sub basilica autē magna locat̄ artaria: ei exi
stēs vicina. Quapropter flebo-
tomiā in ipsa cū maxima fieri cōuenit cautela: oīa obser
uando: ⁊ ꝑcipue si nno grossa ⁊ manifesta ⁊ plena fuerit.
¶ Eius autē custodia: est sicut dicemꝰ. ¶ Cū non videris
basilicā ⁊ fuerit necesse vt ex e a ꝑ tactū inuenta minutio
fiat melius erit vt eā dimittas ⁊ ad aliā accedas. Vn̄ opor
tet vt aliquē ex ipsius ramis ꝑquiras vt ē vena assellata:
⁊ que sūt hijs similes. ¶ Qđ si ex ipa tm̄ minutionē facere
volueris tlocus ante brachij ligationē tangendꝰ. Et post
q̄z locus pulsus fuerit cognitus erit signandꝰ: deinde li-
getur: ⁊ sūmope obseruetur q̄tenꝰ a loco signato q̄zto ma
gis possibile fuerit: elonget̄ ꝑcussio: ⁊ ad ꝑtē manꝰ descē
dendo fiat. ¶ Artaria nāq; q̄zto plus ad ꝑtē manus descē
dit. tanto plus ꝓfundatur. ⁊ a basilica sepatur: que separa
tio in cubiti incipit curuatura. ¶ Cū autem ligaueris bra
chium: si locū note pulsus eleuari ⁊ inflari conspexeris:
ne illā tangas venā caue. Inflatio nāq; hec nō est nisi ar
tarie. ⁊ tumor ⁊ ipius repletio. Vn̄ si venā incideris ⁊ san
guinē cū saltu exire cōspexeris ꝙ subtilis sit ⁊ rubeꝰ. scias
ipm̄ ab artaria fluere. ¶ Oportet igitur tunc vt liciniū ex
coto scito facias: ⁊ albumine oui infusū puluere ex aloe:
et thure. ⁊ sang. dra. inuoluas ⁊ desuꝑ pone. Hoc namq;
medicamē vehemēter stringit: post hec locū liga, quem
per tres dies nō soluas: sed suꝑ ipm̄ aquā assidue roran-
do fundas ne locus calefiat: hoc tm̄ totū nequaq̄z facias:
nisi postq̄z ꝑtē que suꝑ locum est fortiter ligaueris. Qđ
ideo fieri cōuenit vt sanguis restringat̄ ⁊ refrenetur. q̄r
postq̄z hoc feceris: qđ volueris agere poteris. Cum autē
dies affuerit tertia: locum suauiꝰ solue. ⁊ si videris medi
camē ei adherere: nō ab eo remoueas: sed in eius circui-
tu de ꝑdicto medicamine pone ⁊ ad ligandū iterū redi.
Qđ si ex medicamie aliqd separatum videris digitū tuuz
loco licij velociter suppone: ⁊ qđ sepatū ē suauiꝰ remoue
et dinde de medicamine suppone: ⁊ vt prius fecisti liga:
Stringetur eni sanguis arterie hoc modo. ⁊ arteria a dis
ruptōe q̄ ibi talr̄ solet accidere vt in herniosis tuebitur: ⁊
sanabitur iussu dei. ¶ Si autē ex basilice flebotomia emi
nentia que tactu mollis sentiat̄ acciderit: ⁊ quādo suꝑ eā
premis descendit: erit mala. quia est arterie eminētia. Vn̄
taliter patiens timeat: et caueat ne aliquid qđ ipsam dis-
rumpat: tangat Sanguis enim cōtinuo ex artaria mana
bit. Sed ex rebus stipticis emplastrum semꝑ supponat̄
qđ ideo fit: vt locus induret̄. ⁊ sic erit ei a ruptura securi
tas. ¶ In arterijs v̄o que sunt in timporibꝰ cnm flebото-
mia fit non sequitur tumor. quia si astelle supposite fue-
rint ⁊ ligate: restringetur sanguis.

Cum autem de saphena vena ⁊ ea que in inte
riori poplitis curuatura flebo-
mandū erit ligatura cū chorda in superiori loco vt ī bra
chio erit facienda: deinde pes suꝑ frustū lacertuli aut suꝑ
mortarij manicam. erit ponēdus ⁊ stringendus. ⁊ sic fle
botomia erit facienda.

In sciatica vero quicqd ab ancha ē vsq; ad ꝑtes
que supra calcaneum ꝑspaciū latitu
dinis vnꝰ manus existūt. ligari debet. Aliter nāq; nō ma
nifestabitur. Qđ si cū hoc nō apparuerit. in balneū mitta
tur eger. ⁊ multū aque calide suꝑ pedē fundatur. donec
manifestetur. ¶ Si autē neq; sic apparuerit. loco eiꝰ ali-
quē ex ramis ꝙ ꝑ pedis cratem ꝓtenduntur. in tēpe silue
stri flebotoma. Illis tamen melior est: ꝙ inter minimū di
gitum ⁊ scđm ab eo reperitur.

Saluatelle autem flebotomia: sic est faciēda. vt
manus in aqua teneat̄ calida. donec
locus flebotomandus infletur. ⁊ ingrossetur ⁊ valde fiat
manifestus. deinde flebotomet̄ ⁊ in aquā calidā iterum
mittatur donec infletur. Ideo ne sanguis in ore vene fle
botomate coaguleт̄. ⁊ exire ꝓhibeat̄. Cū āt ex ea manaue
rit qđ volueris: parū olei ⁊ salis desuper pone. ideo. s. ne
vulnus cito consolidetur. ¶ Qđ etiā in oī debili ramo ac
flebotomia stricta te facere oportebit. Si autē secūdatio
fuerit facienda oportebit vt in forti citius: ⁊ in debili tar-
dius fiat. Et nō oportet qm̄ difficilis sit sanguis exitus in
secundatione: vt cōprimat̄ ⁊ flectat̄ violenter locus: sz vt
aut sic dimittat̄ cū nl'ū ex hoc sequat̄ malū. aut qđ ex san
guine suꝑ os vulneris coagulatū fuerit. cū latere lanceo
le remoueat̄. Hoc nāq; melius existit: q̄z ipm̄ contorquē
do: aut vngue feriēdo mouere: vt stolidi facere cōsueuerꝰt
¶ Locus q̄z ꝑcussionis si apostematus fuerit flebotomia
ex loco qui est superior eo si sanguinis extractio neces-
saria fuerit. fieri conueniet. Qđ si possibile fuerit flebоto
miam ꝑ vnam aut per duos dimittere dies. a flebotomia
interim cessandum erit. ⁊ postea flebotomia vtendum.
¶ Obseruandū est etiā. ne post flebotomiā locus stricte
ligetur. hoc nāq; apostema afferre cōsueuit. ¶ Neq; mul
ti panni supponantur: neq; suꝑ eum locū aliquid eorum
liniatur qbus causa redolendi quidā se pungere consue
uerūt. ¶ Locus q̄z si ignitus fuerit. nulla hora sit ligatus
donec alleuiet̄ est dimittendus. sed vt infrigidetur aqua
ros̄. aut aqua dulci suꝑ niuē infrigidata ē rorandus.
¶ Minutus etiā nullo mō balneū ingredi debet. ⁊ preci
pue si locus fuerit ignitus. donec vulnus cōsolidetur. et
color atq; apostema ipius sedentur. ¶ Vinū etiā ꝙ taliter
se habuerit. nullo modo bibere ꝑ̄sumat: neq; membrū
in quo est flebotomia moueat. neq; aliqđ opus eo ꝑficiat.
¶ Flebotomatus preterea neq; in die flebotomie. neq; in
die scđo multo repleat̄ cibo. imo se moderās cibo leui. co
lerā rubeā reprimente ⁊ extinguente nutriat̄. sicut est su
chabegi fortis acetositatis. si nō in pectore asperitatē ha
buerit. que hoc ꝓhibeat. Quam si patiatur. çibrabegi ex
carne agnina factū comedat. atq; oua mollia. ¶ Est etiā
obseruandū ne ebriꝰ aut fastiditus flebotometur: donec
ista ab eis oīno sint remota: nisi ex flebotomie retardatio
ne. magnus immineat timor. Sicut cū aeris attractio est
angustissima aut tremor cordis est fortis ⁊ spissus qui cū
faciei ⁊ oculorū rubedine accidit. aut appoplexia in qua
facies rubescit: aut nigrescit. aut squināchia. aut sanguis
fluxus vehemēs ⁊ repentinus. Talia nāq; cū affuerint
flebotomia qualibet hora diei vel noctis ē facienda. Cuz

autē nulla incubuerit necessitas vt in supradictis. bonuꝫ est vt flebotomia fiat postq̄ꝫ due aut tres hore diei p̄terierint. atqꝫ postq̄ꝫ digestiua suā expleuerit opationē. ⁊ secū supfluitas fuerit expulsa. Si vero alicui ex flebotomia cōsueuit sincopis accidere oꝫ vt ante flōmiā parum panis succo ḡnati. muçi. infusū comedat aut i succo vue acerbe aut i hoꝝ sīlib⁹ madefactū. Sanguis q̄qꝫ quē ipꝫ minuere oportet. nō semel sed trib⁹ vicibus aut quattuor extrahatur. Sincopis eni plurimū fit ex supflua minutione in hora qua egreditur ex eo sanguis multus in tpe paruo. Hec nāqꝫ tūc cum ex forti flebotomia. i. cum post flebotomiam paruo intermisso spacio multus extrahit̄ sanguis plerūqꝫ accidit. Q̄d si illud fuerit: oportebit vt eius exit⁹ prohibeatūr hora post horā. Nos quoqꝫ nominabimus nunc. curationes sincopis. que ex flebotomia accidit.

¶ Et caueatur ne aliqs vllo modo flebotometur post passionē colericā: ⁊ vomitū. ⁊ ventris fluxum. ⁊ post multuꝫ coitum ⁊ post laborem ⁊ vigilias ⁊ postremo post oīa que corpus dissoluūt aut fortiter calefaciūt. ¶ Sanguis autē mēsura q̄ est extrahend⁹. oportet vt sit ſm vsū. ⁊ ſm dispositionē cuius causa flebotomia exercetur. atqꝫ scd̄ꝫ virtutē. ¶ Qui autē calidū apostema patitur vt pleuresim aut ei similes egritudines cū flebotomatur. mutationem coloris sanguinis a ꝓpria dispositiōe attendere debet. Apostemate autē carēs cū flebotomatur. nō debet hꝫ in suo sanguine obseruare. cum totus eius sanguis sit eq̄lis. In habentibus q̄ꝫ apostema calidū cum flebotomāt̄ si sanguinis tardauerit mutatio. ⁊ timor destructiōis virtutis affuerit. sanguis est restringend⁹. necē expectandū donec sanguis mutetur. ¶ Q̄d si aliqs in die flebotomie bibat. donec inebrietur. ipius brachiū duabus cingatur ligaturis. cui insup vigiles qui ipm̄ custodiāt adhibeantur. In plerisqꝫ eni eorum sanguis adeo decurrit: donec quidam moriātur. ⁊ quidā morti approximēt. Quapropter cū hmōi aliquid acciderit. ⁊ postremo cū sanguinis vndecunqꝫ fluxerit multitudo. donec virtutē ꝓsternat. aqua carnis ⁊ vinuꝫ subtile ac bene redolens. in quo sit fortitudo. infirmo subito tribuantur. ⁊ res bene redolentes ei tribuant̄. Q̄d si ad hec iam ꝑuentū fuerit vt iaꝫ nihil traijcere possit dentes egri apiant̄. ⁊ aqua carnis cū pauca miua muscata. ⁊ vino bene redolēte. in ipi⁹ os mittatur: totiqꝫ corpi res bonū reddentes odorē: ⁊ precipue pectori ⁊ ventri adhibeantur. Nares q̄ꝫ interius ex algalia inungant̄. Eger etiā hora post horā suffumigetur. coram cuius facie pulli discerpantur assati atqꝫ ipius naribus redolentes. qui appetitū excitare cōsueuerūt. applicentur. vt sunt tuceta ⁊ eis similia. ¶ Et sincopis quideꝫ que simul apud flebotomiā accidit essentiā. ⁊ ea que diximus ſm plurimū ꝓhibent. ¶ Sed si cū flebotomia nausea euenerit. penna in os infirmi vt vomat ē mittenda deinde aqua rosata. aut aqua frigida sup ipm̄ est roranda atqꝫ fundenda. ⁊ in ipsā est mittendus. est etiā clamore vocandus atqꝫ mouendus. Qui si cū hoc ad memoriā non fuerit reductus, muscus ei⁹ narib⁹ ē insufflandus: ⁊ in ipius os galia mittēda vinūqꝫ cū pauca aqua tempatū fūdēdum. Os q̄ꝫ stomachi fricandū. ⁊ reliquū corpus ei⁹. Deinde ad penne i os immissionē. atqꝫ ad totū ipi⁹ regimē redeundum. ¶ Sincopis vero cum qua non adest nausea. mala existit. Quapropter tūc vt vomit⁹ sequatur nō est ingemiandum. sed in ipius cura valde est studendum atqꝫ sūmope elaborandū. vt succus carnis ⁊ vinum subito ei tribuantur: ⁊ atib ei adhibeantur. Ipe q̄ꝫ fortit̄ moueatur ⁊ clametur. ⁊ aqua super eum roretur. ¶ Plerūqꝫ etiam qui sincopim patitur. ex sono timpanorū ⁊ fistulis atqꝫ ex litigijs necnō ex clamorib⁹ ad memoriā redit.

¶ De ventosis. Cap. xxij.

V Entose sanguinem nō nisi ex paruis venis et in carne dispersis trahunt. Ideo qꝫ sicut flebotomia virtutē nō debilitant. licet corporis minuānt repletionē. ¶ Loca vero in quibus ventose solent poni. sunt ista scilicet locus qui ē inter duo cornua occipitij: ipsiusqꝫ occipitij duo cornua. ⁊ locus qui ē sub mēto. ⁊ alius locus qui inter duas inuenitur spatulas et loca que in crurium pulpis interioribus inueniūtur. ¶ Ventosa autem que in loco qui est inter p̄dicta cornua ponitur. grauedini atqꝫ vanitati que in capite existūt: cōfert. ¶ Sed sanguis qui cū ventosis que in duobus ponūtur cornibus extrahit̄ur. faciem atqꝫ caput. necnō oculos alleuiat: grauitatiqꝫ que est in capite. ⁊ doloribus qui in dentiū radicib⁹ fiunt: auxiliatur: ⁊ fortasse predictas actiōnes q̄ꝫtum flebotomia adiuuat. ¶ Ventosa vero que ſb mento ponitur: paruis pustulis que sūt in ore: ⁊ dentib⁹ nocumentum prebent: remediū affert: atqꝫ gingiuarum corruptōni necnō his similibus quecunqꝫ in ore fiunt. remediatur. Illa autem que inter spatulas locatur: tremori cordis qui est cum repletione ⁊ calore valet. ¶ Sed illa que in cruris pulpa ponitur: repletionē vehementer minuit: ⁊ antiquis doloribus qui in matrice aut renibus aut vesica fiunt: confert ⁊ prouocat menstrua. Corpus tamē plerūqꝫ macrescere facit: sincopisqꝫ ex ea accidere cōsueuit. Quibus autem pustule ⁊ carbunculi accidere solent auxilium prebent.

¶ De sanguisugis. Cap. xxiij.

S Anguisuge cum in locis ponuntur vbi est impetigo: aut sahapha: aut vulnus malū ⁊ antiquū: corpore prius flebotomia inanito auxiliū prebent. Postq̄ꝫ vero ceciderit. Locus adhuc si vt ibi ponantur fuerit possibile: vētosis erit sugendus: ⁊ multa aqua calida lauandus: ⁊ fricandus et cōprimendus quando quod diximus possibile fuerit. Et melius est vt post ventosarum etiā positionem ſm q̄ꝑ diximus lauetur. Q̄d si post ipsarum casum sanguis resudare ceperit: panni linei aceto infusi supeponēdi erunt. Et si taliter ꝑseuerauerit: terra figulorum: aut tegule recentes trite: vt alcohol ⁊ balaustie combuste ⁊ contrite desuper erunt ponēde. ¶ Est etiam obseruandum vt cū sanguisuge capiuntur. per diem mediam sic dimittantur deinde in membro postq̄ꝫ confricatuꝫ aut aqua calida fuerit superfusum donec rubeum fiat sunt ponende. Et si adherere noluerint locus ex sanguine recenti liniatur. Et si volueris vt a corpore cadant. tunc pulueriça sup locuꝫ in quo sunt suspense salem aut cinerem.

¶ De vena medeme siue ciuili. Cap. xxiiij.

H Ec egritudo corporib⁹ calidis ⁊ squalidis ⁊ membris in quib⁹ est pauca humiditas accidit. Que licet in crurib⁹ plerumqꝫ egrediatur: quandoqꝫ tamen etiam in alijs apparet locis. Ante vero q̄ꝫ apparere incipiat membro accidit feruor: post queꝫ aliquis eius locus vesicatur a quo post hec vena exire incipit. ¶ Ex his autem que hāc prohibent egritudinem accidere est corpus cum dieta ⁊ baneo humectare ⁊ ne olera ⁊ fructus in regionibus in quibus hec egritudo accidere consueuit comedantur ꝓhibere. Hec enim quomodo nominauimus predictam generant egritudinem. ¶ Sed cuꝫ locus ampulari incipit et vena ad exeundum festinat: confert vt eger in die prima. ʒ. s. de aloe. ⁊ in secūda. ʒ. j. ⁊ in tertia. ʒ. ij. bibat. ⁊ loc⁹ etiā ex aloe epithimetur: destruet enim ipsam omnino.
¶ Postq̄ꝫ vero exiuerit: quod ex ea foris apparet super arundinem paruam ex plumbo factam cui⁹ pondus sit ʒ. vnius est inuoluendum: et cum predicta cāna ligandum ⁊ vt pendeat dimittendum. Ex ipsius nāqꝫ grauitate: incipiet descendere et prolongari et citius egredi. Et cum ex ea aliqua pars exierit: circa plumbum inuoluat̄ et ligetur. Si autem quod iam egressum est longum fuerit: incidatur ⁊ quod remansit inuoluatur: ne tamen radicitus auferatur est obseruandum. Quia si sic factū fuerit;

contrahetur. ⁊ intrabit carnem ⁊ apostema putridum ⁊ vlcus malignū generabit. Quapropter huic egritudini blandiendo est subueniendū: ⁊ paulatim vena est extrahenda: donec omnino egrediatur: ⁊ nihil ex ea in corpore remaneat. Si autem ipsam radicitus incidi contingat in ipsius foramen ponatur radius: ⁊ in longuz fundatur ⁊ bene aperiatur: donec quicquid ex sua materia continet̄ euacuetur. Butyrum quoqʒ per aliquot dies supponatur donec putrescat: ⁊ eius consumatur materia: deinde cum his que carnem generant curetur.

¶De extractiōe sagittarū ⁊ hastularū ⁊ spinarū. Cap. xxv.

CUm sagitta in p̄fundum vehemēter penetrauerit non est fortiter agitāda: quia timet̄ ne rumpatur. Si aūt possibile fuerit vt instrumentū qd̄ sagittarum vocatur forceps mittatur in vulnus donec ad hastulaz p̄ueniat: imittendū est. Sed si fuerit impossibile: vulnus prius dilatandum erit: deinde instrumentū in illud mittendū: ⁊ adeo imprimendū donec hastulaz mordeat: qd̄ postq̄ʒ ita gestū fuerit: instrumentū in suis extremitatibus que sunt exterius erit stringendū: deinde aliquibus vicibus agitandū: vt p hoc probetur fixionis q̄ntitas: postea extrahatur: predictū naqʒ instrumentū: postq̄ʒ sagittā momorderit: vix ab ea separabitur: quia eius os est vt lima. Ideoqʒ ex pauca cōstrictione: in eius extremis fortiter cōstringit̄ sagitta. ¶Sagitta quoqʒ si in lacertū penetrauerit adeo vt locus per quē intrauit ad eius exitum sit durus: ⁊ alterius partis locus ad ipsius extractionē sit facilis: findat̄ alia pars: ⁊ deinde extrahatur. ¶Spine vero ⁊ astelle: ⁊ ciceçu: partes: ⁊ alia ab illis que corpus intrant: ex empl'o de rebus relaxātibus facto supposito sunt extrahende. Cum eni locus mollificatus fuerit: id qd̄ corpus fuit ingressum: ad eum egredietur. Unde etiā qdam sunt q has medicīas extractiuas vocant. ¶Ex his aūt q̄ predicto modo operant̄: est amoniacū q̄n ex eo cū melle mixto emplastrū loco supponit̄: aut ex cepis narcisci cū melle tritis fit emplastrū: aut cum radices arundinū cum melle trite supponunt̄: aut cū ex oībus istis simul commixtis: fit emplastruz. q: tunc eorum operatio validior erit.

¶De plagis capitis ⁊ fractura cranei. Cap. xxvj.

CUm ex capitis p̄cussione os non fuerit fractum: puluis ex aloe: ⁊ mirra ⁊ sanguine draconis: ⁊ olibano: ⁊ corallis: desup est spargendus. Ex hoc enim velociter sanabitur. Sed si os ita fractum fuerit: vt inferius descendat: ⁊ abscindatur craneū: non est hoc negligendū. Quia ex hoc itellectus turbatio ⁊ spasmus accidūt: ⁊ postea mors festina consequtur. ¶Os igit̄ illud velociter est extrahendū ⁊ ne pāniculus q est sub osse rumpat̄ obseruandū est. Ad hoc aūt operandū: medicus sapiēs: ⁊ suauissime operans est necessarius. Q aūt de hoc mentionē in hoc loco facimus: nō ob aliud facimus: nisi vt ostendamus q̄ʒ magnus ex hac egritudine sit timor: ⁊ vt subito in ossis extractione studiū impendat̄: anteq̄ʒ p̄dicta p̄tingāt accidētia que mala sunt ⁊ vitari non possunt. Et medicus qdem caueat oībus modis quibus potest: ne panniculus qui est sub osse rumpatur.

¶De deceptoribus. Capl'm. xxvij.

DEceptorum fraudes tot sūt: quot hic noster liber totus eas cōprehēdere non posset. Eoꝝ quoqʒ audacia: ac inuerecundia: nec nō p̄cessio qua cognoscunt se pro nihilo affligere hoīes: in vltimo finis: post quē alius nō reperit̄: existunt. Sunt naqʒ ex eis quidā qui epilepsiam sanare se p̄fiteantur: ⁊ ideo capitis initium in posterioribus in modū crucis findunt: ⁊ quedā que in suis tenēt manibus ex vulnere extrahūt: hoībus tū fidem faciunt: qd̄ ex p̄dicta incisione ea extrahāt. ¶Alij quoqʒ sunt q faciūt vt credat̄: qd̄ ex naribus paruā attrahāt lacertam: naribus infirmi tentā acutā aut ferrū imittētes acutū: cū quo radere incipiunt donec sanguis exeat: deinde agūt vt rem quā in manu tenent lacerte similē a naribus extrahere videant̄: quā ex venis epatis faciūt. ¶Sunt etiā alij qui faciūt vt credat̄: qd̄ albuginē oculo auferāt. Qui cū ferrū in oculū miserit prius cum ipo fricare incipiunt: deinde in oculū subtilez mittūt pāniculū: quē cum ferro extrahentes. q de oculo extraxerint dicūt. ¶Sunt p̄terea alij q dicunt se aquā ex aure sugendo extrahere: qui aquā in ore tenētes: vnā arūdinis extremitatē: in suo ore: ⁊ aliam in aure infirmi ponunt ⁊ sugunt: deinde per arundinē aquā quā tenebant in ore expellūt: dicentes se ex aure extraxisse. ¶Alij itidē sunt: qui vermes in aures: ⁊ in dentiū radices occulte mittant: ⁊ dicūt qd̄ ex locis illis extrahūt. ¶Sunt etiā quidā qui faciūt vt credat̄: q ranula desubtus linguā extrahāt Ideoqʒ ibi incidēdo fixurā faciunt: in qua glandulā q̄ adheret ponunt: deinde extrahunt eam. ¶Cur aūt nominē illos qui vulneribus ⁊ vlcerib' ossa mittūt: ⁊ postq̄ʒ p aliq̄t dies ibi stare p̄miserint: extrahūt cū frequēter h' faciāt. ¶Sunt etiā quidā qui cū de vesica q̄nq̄ʒ lapidem extraxerit: aliū adhuc ibi esse lapidē dicūt: ideoqʒ faciūt vt credatur q inde aliū extrahūt lapidē. Q̄nqʒ etiā tangūt vesicam: nō pro certo sciētes q in ea sit lapis: incidūt tamen. Et si nō inueniūt ibi lapidē: imittūt ⁊ extrahūt. ¶Quid aūt attinet dicere de his q carnē ani incidūt emorroydas in ipo esse dicētes cū hoc sepissime faciāt: ⁊ ad emorroydas ⁊ vulnera pessima q̄ nō prius aderāt p̄ducant. ¶Et sunt nōnulli qui flegma vitreū ex coxa aut virili mēbro: aut ex quocūqʒ loco corpis voluerint: se extrahē affirmēt. Ideoqʒ locū scarificādo scindūt: ⁊ cū embuba quā illi loco supponunt aut sup caput virge multotiēs sugendo humorē aliquē quē in ore abscōditū tenēt p embubā in cimmile fundunt. ¶Sūt etiā quidā q p̄fitent̄ se oēs egritudines q̄ sūt in corpe in vno p̄gregaturos loco: ⁊ inde extracturos: hi aūt locū cū hezhengi fricare incipiūt: vnde ibi pruritus ⁊ vehemens ardor fiunt. Qui postq̄ʒ hoc egerint: se remunerari expetūt vt a p̄dicto loco egritudinē remoueāt. Remunerati vero: locū oleo inungūt: ⁊ sedat̄ pruritus eius ¶Sūt aūt alij q hoīem suspicari faciūt q aut pili aut vitrū ei data fuerint. Qui pēnā accipiētes in os ipsius mittunt ⁊ vomere faciunt: cum penna tamen illud in guttur eius mittūt. Deinde extrahūt res multas hui' generis q̄s ipi faciūt. Unū ⁊ hoībus maxīa infert nocumēta ⁊ fortassis q̄nqʒ eos interficiūt. ¶Hec aūt oīa nō ob aliud sunt sapiētibus occulta: nisi q: se cōmittūt eis. nō existimātes q i eis sit malū: neqʒ inde dubitātes. Sʒ q̄n eoꝝ cordib' aliq̄ aderit suspicatio: ⁊ eoꝝ ceperint facta p̄scrutari: oculis multis idē suspicātibus: eoꝝ p̄palabunt̄ mendacia. Quapropter sapiētes eoꝝ manib' se cōmittē nō debēt: neqʒ aliqd ex medicis q̄s ipi dant sumere: q: multos iā interfecerūt. ¶Completus est tractatus septimus dei bonitate.

Tractatus. VIII. quinquagintaqʒ continens capitula.

¶De collectionibus ⁊ aggregationibus ſanationis vene noꝛum ⁊ moꝛſus venenoſoꝛum aialiũ ⁊ cautela. Cap. j.

Umme ⁊ aggregationes medicãdi ve/ nena: ⁊ moꝛſus venenoſoꝝ ani maliũ: ⁊ cuſtodiẽdi ſe ab eis. Qui cibũ aut nutri ens aliqđ ſuſpectũ habuerit: opꝫ vt in quo eſt ſu ꝑflua dulcedo aut ſupabũdans acetoſitas: ⁊ ad vltimum qcqd ſapoꝛẽ habet ſupabundantẽ ⁊ foꝛtẽ: nequaq̃ꝫ come/ dat. Pernicioſe eni medicie nullo modo miſceri poſſũt niſi talibus n utriẽtibus. ¶Malum q̃ꝫ ſi habuerit cibus odoꝛem dimittẽdus erit. ¶Si qs preterea timet ne vene num ei tribuaf aliquã ex medicinis q̃ venenoꝝ opationẽ remouere aut debilitare ꝯſueuerũt aſſidue ſumere debet ſi eas hauriendo in potu venenũ preuenire poterit: quas in fine huius tractatus noiabimus. Qꝫ ſi qñqꝫ contingat ipm ante eaꝝ potũ venenũ ſumere opꝫ vt ea hoꝛa q̃ muta tionem ⁊ eſtuationẽ ſentire cepit: aqua tepida ⁊ oleum ſi/ ſaminũ ei in potu tribuanf. De quibus tantũ ſumat donec venter repleaf: deinde vt vomat ꝑſuadendũ. Si aũt vo/ mitum tardari ⁊ pigritari cõſpexeris: in aqua coque ane tum cui in predicta aqua mel ⁊ baurach ⁊ ſalem ãmiſce

Cũqꝫ eum multotiens vomere feceris: attende an in infe rioꝛibus ventris eſtuationẽ ſentiat. Qꝫ ſi ita fuerit colliriũ ano ſuppone aut cũ cliſtere ventrem ſolue. In ſtomacho autem ſi predicta ſenſerit accidentia: medicamen eſt ei tri buendum: qđ cum biberit ſoluatur. Eſt etiam melius vt vtrũqꝫ ſimul ꝑficias. ¶Et ſi poſt hec eger ab omnibus q̃ ſentiebat quieuerit: vtile erit. Si autem nõ: cõſidera que accidentia ipſum cõmittanf vꝫ. ſi eſt ſtimulatio ⁊ inciſio: ⁊ in aliquo loco vẽtris coꝛroſio: aut ſi eſt feruoꝛ ⁊ ſudoꝛ ⁊ faciei ruboꝛ. ⁊ venarum tumoꝛ. atqꝫ anguſtia ⁊ ſitis: ⁊ fe/ toꝛ oꝛis: ac oculoꝛum citrinitas aut cõgelatio: ⁊ eleuꝫegi ⁊ ſtupoꝛ: atqꝫ ſubeth. aut ſi nullũ predictoꝛũ in ipſo appa ret. ipſe tamẽ deterioꝛari ĩcipit. cui ẽt ſincopis ⁊ ſue virtu tis diſſolutio frequẽter accidunt. ¶Accidẽtia nanqꝫ que pꝛius noiauimus: venenoꝛum calidoꝛum ⁊ coꝛroſiuoꝛũ ſunt: ¶Secũda autem que modo retulimus ſunt accidẽ tia venenoꝛũ que cum tota ſua ſubſtantia hominũ cõple/ xionibus contraria inueniunf. ¶Qꝫ ſi pꝛima inueneris accidẽtia: lac ⁊ butyrũ ⁊ oleum amigdalarũ ad potandũ egro tribue. quẽ etiam cõfectiones ex ꝫuccharo calidas ⁊ ſubtilitiuas cum oleo amigdalarũ dulciũ ſumere facias: hoc nãqꝫ veneni acuitatem frangit: ⁊ eius repꝛimit moꝛ/ dicationẽ. ¶Secũda autem cum intellexeris accidentia aqua cum niue: ⁊ ſauich cuꝫ aqua ⁊ niue ⁊ ꝫuccharo. atqꝫ aquã ro. ad bibendũ tribue. ¶Trociſcos quoqꝫ de cam/ phoꝛa eũ ſumere facias: oleũqꝫ roſeum infrigidatuꝫ vt bi bat ſuade. ¶Preterea attende in quo loco coꝛpoꝛis ve/ hementioꝛẽ ſentiat inflãmationẽ cui ex lenticula aque in niue infrigidata emplaſtrum ſuperpone: qđ tamdiu mu tãdo renouabis: donec locꝰ ex frigoꝛis nimietate ſtupidꝰ fiat: deinde pſilium: atqꝫ lac vaccinum de quo butyrum extractum fuerit: necnõ frigidoꝛum fructuum ſuccum ei tribue. In quo ſi repletionis apparuerint ſigna: ipſuꝫ fle botoma. Ventrem quoqꝫ ſi ſtrictus fuerit: cuꝫ medicina ſolue: deinde ciba cum extractione ⁊ infrigidatione.

¶Tertias autem ſignificationes ſi conſpexeris: allia ⁊ ſina pi: ⁊ ex medicamine de aſa egro tribue: vinumqꝫ vetus ⁊ foꝛte ac purum: eum potare facias. Ipſum tamen doꝛmi/ re non permittas: ſed fac eũ ſitire: coꝛpuſqꝫ eius frica atqꝫ caput ⁊ pectus ⁊ cum panno calefacto calefacias.

¶Significationes autẽ quarte cum apparuerint cito ſuc/ curre. He enim venenoꝝ ſignificationes omnibus ſũt de terioꝛes: vtpote necem velocius inferentes. Tyriacam er go de viperis: aut metridatũ ei ſtatim tribuas: vinũqꝫ ei ad potãdũ da: ⁊ ex rebus odoꝛiferis ei adhibitis: atqꝫ ſuc co carnis ipm confoꝛta. ¶Eum quoqꝫ in loco ventoſo: ac frigido ſedere facias: quẽ ſubtiliſſimis camiſijs in aqua roſata ſandalũ habente rubeũ infuſis veſtire debet: locũ qꝫ qui eſt in oꝛe ſtomachi ipſius fricare cõuenit. ¶Eum quoqꝫ aliqbus hoꝛis ſternutare ⁊ vomere facias. ¶Hic ṽo ſi multũ debilis extiterit in ipſius os ventũ ſuffla aut flabellãdo ĩtrare coge. Cui ſi frequẽter acciderit ſincopis q̃ foꝛtis exiſtat ⁊ occulteť pupilla: pulſus q̃ꝫ atqꝫ anhelitꝰ ad vltimũ ꝑueniãt debilitatis: ⁊ ſupuenerit ſudoꝛ ꝑuus ⁊ fridus ꝓculdubio moꝛif. ¶Ventoſoꝝ aũt aialiũ pũctura ⁊ moꝛſus: ſi cuius fuit ignoꝛaf: illico ex q̃ moꝛſuꝫ ſenſerit patiẽs: ea pars q̃ loco moꝛſus ſupeſt ligãda eſt: locuſqꝫ ſu gẽdus. Vẽtoſa quoqꝫ vehemẽter ignita aut vẽtoſa cũ ſca/ rificatiõe loco ſupponẽda eſt: atqꝫ ex pullis in medio ſciſ ſis caſis exñtibꝰ empl'm ſup locũ patientẽ eſt ĩponendũ.

¶Poſtq̃ꝫ ṽo eger caloꝛẽ iã qeuiſſe: nec ad coꝛpis ꝓfundũ. penetrãdo accedere ꝑſenſerit. iã bonitatis ſpes aderit. Qꝫ ſi nõ hoc mõ fuerit: empl'm ex fimo colũbino ⁊ mẽtaſtro aut ex ſulfure ⁊ vꝛina: aut ex iſto empl'o ſupponaf: qđ Rꝫ. caſtoꝛei: ſerapini: aſſe: ſulfuris: fimi colũbini: mẽtaſtri: pu legij: ceruini: oĩuꝫ ꝑtes eq̃les. picis: ⁊ olei veteris q̃ꝫtũ ad eoꝝ cõmixtionẽ ſufficere poſſit: ex his oĩbus in moꝛtario eouſqꝫ cõquaſſatis donec vniant fiat empl'm. ¶Infirmꝰ aũt ſi cũ ꝑus in mẽbro friditatẽ pateref ex huiꝰ empl'i ſu/

perpone remediū senserit: ex rebꝰ calidis ip̄m curare
stude ⁊ ecōtrario. Si aūt ad hoc peruentū fuerit: vt infir/
mus in loco morsus aliq̄d vnū de accidentibus q̄ noiaui/
mus p̄senserit: ⁊ ex medicinis q̄s ibi retulimus sanetur.
¶ Ideoq; opꝫ vt nemo cū aiali ludat q̄d ignorat: neq; rem
quā nescit in os suū mittat: neq; corpus suū ex ipsa fricari
faciat. In mansionibus q̄ꝫ vbi hm̄oi aialiū timor existit
fenestre claudantur: ⁊ se vt postea dicemus si deo placue/
rit custodiat.
¶ Descriptio medicaminis de asa q̄ ad frigida venena fa/
cit: ⁊ ad scorpionū ⁊ ruthele morsus: necnō egritudinibꝰ
frigidis cōfert. ℞. folioꝝ ruthe sicce: costi: mētastri sicci:
piretri: cordumeni: omniū ptes equales: ase q̄ꝫtū est om/
niū pars quarta mellis q̄d sufficit: dosis eius q̄ in potu su
mitur a magnitudine incipiēs auellane: vsq; ad nucis ꝓ/
tendit magnitudinem.
¶ Medicamen ex nucibus ⁊ ficubus q̄d oēs venenosoruꝫ
aialiū modos nocere ꝓhibet. ℞. nucū a duabus cortici/
bus excorticatarū partē. j. salis grandinosi: folioꝝ ruthe
amboꝝ: añ. sextā vnius partis ficuū albarū q̄ꝫtum ad pre
dictoꝝ sufficit cōmixtionē. Ex q̄bus cū mixta fuerit nucis
fiat similitudo ⁊ comedatur. Quibus vti incipiat q̄cunq; ne ve
neno pimatur: timet: ⁊ sumat ex ea etiā ante cibū suū: hoc nāq;
est medicamē: q̄d venena expellit. ¶ Tyriaca de terra si/
gillata: que est expta. Nam si ex ea aliq̄s potauerit q̄ vene
num sumpsit vomere nō cessabit donec totū vomat vene
num. ℞. terre sigillate: bacarū lauri: vtriusq; partes eq̄
les terantur: ⁊ cū butiro vaccino inūgantur: ⁊ cū melle ꝯficiā
tur ⁊ recondatur medicamē: de quo ante cibū in quo mala
habetur suspitio: aut post eū aliquid sumatur: aut etiā cuꝫ ma
lum supuenerit accñs. Nam si ea vtens venenū sumpse
rit: ilico eū vomere faciet. Et si venenū nō acceperit: ne/
quaq̄ꝫ vomitū aduenire faciet. Quapropter donec vomi
tus affuerit: ipsa in potu danda erit. Post hec aūt signifi/
cationes q̄ apparēt sunt attendēde: ⁊ ex medicinis quas
diximus cura adhibenda.
¶ Metridatū q̄d est medicamen nobile: quo si q̄s assidue
vtatur: cuius postea spēs tribuatur pniciosa: nō ei nocebit:
cū hoc q̄ꝫ cibi appetitū ꝯfortat: coituq; cōmouet: ⁊ colorē
reddit pulchrū: atq; malas cogitatiōes ex colera nigra. ⁊
ꝯfabulatiōes aie ꝓuenientes remouet. Urine q̄ꝫ difficulta
tē soluit: ⁊ antiquo vētris fluxui auxiliatur visumq; necnō
oēs alios acuit sensus. ℞. mirre croci orientalis: aga çinç.
cinamomi: omniū. añ. ʒ. x. thuris: macis: nardi nasturtij:
sq̄nanti: elsi: xilobal. sticados: siseleos: costi dulcis: galba
ni: terbentine: micropipis. castorei. ypoq̄stidos storacis li
quide: oppoponacis folij: omniū. ana. ʒ. viij. cassie lignee
melanopipis: leucopipis mellilotti: polij: scordeon: dauci
opobalsami: carpobalsami: medicaminis de fusio: bdel/
lij iudaici omniū. añ. ʒ. vij. spice celtice: āmoniaci: masti/
cis: gūmi arabici: seīs feniculi: rosaꝝ siccaꝝ: olixatri: cordu
mēi: gētiane romāe: pulegij ceruini oiuꝫ. añ. ʒ. ss. anisi. meu
acathie: saufel. ypericon: inguinis stici: omniū. añ. ʒ. iiij. as
sari: serapini: amboꝝ añ. ʒ. ij. opij. ʒ. ss. folioꝝ ruthe. ʒ. ij. ⁊
ss. Conficitur sic. gūmi vino funduntur veteri ⁊ in mortario do
nec mollescāt cū pistello agitantur: deinde cū melle dispu/
mato q̄d sufficit cōficiūtur. De hoc aūt medicamine q̄ꝫtuꝫ
est auellana aut parū plus aut parū minus est dandum.
Cū aūt aliq̄d supuenerit accñs: ⁊ fuerit necesse hāc medi/
cinā loco tyriace sumere: bibatur ex ea q̄ꝫtum est nux vna.
¶ Tyriaca de fusio que in metridato recipitur. ℞. passarum
mundatarū. ʒ. iiij. terbētine. ʒ. xxiiij. mirre. sq̄nanti. ambo
rum. añ. xij. cinamomi. bdellij blacte biçātie: spice celtice:
xilocassie: mellilotti: ciperi. bacarū lauri: omniū. añ. ʒ. iij.
calami aromatici. ʒ. ix. croci orientalis aspalti. amboꝝ. ana
ʒ. ij. ⁊ ss. Conficitur sic. ea q̄ mollificari possunt. in vino vete
ri posita resoluantur: donec liq̄da fiant. Alia aūt oīa trita ⁊
cribellata cū eis ꝯiungātur: ⁊ cū melle dispumato ꝯfecta
⁊ mixta reponantur. Hec nāq; est summa curationis vene

noꝝ. quoꝝ nō habetur noticia. Cū aūt q̄ sint ex eoꝝ signis q̄
dicturi sumꝰ sciri pōt. cū cura q̄ eis est ppria sanentur.

¶ De morsibus viperarū. Capl'm. ij.

Cum vipera aliquē momorderit. locus
q̄ est sup morsuꝫ vipere for
tissime est ligandus. Qui si morsus in mēbro fuerit
paruo. fueritq; morsus generis viperarū q̄ pessime esse
cognoscūtur. de q̄bus nō speratur vt ab eis morsi euadere
possint. membrū ilico sub ligatura abscindatur. Si aūt vipe
ra talis nō fuerit. patiēti ilico detur tyriaca de viperis fa/
cta. Non enim vsq; ad hoc nostrū tp̄s inuenimus q̄d a vipe/
rarū morsibus magis hac medicina liberare possit. ꝓpro/
prie q̄ recēs est. Qui si hec tyriaca nō est p̄ns tyriaca metri
datis ⁊ trocisci de herbo dentur.
¶ Trociscoꝝ v̄o de herbo hec est descriptio. ℞. seminis
andacolze aristo. rotunde: pigami: farine herbi: omniū
partes equales: ex istis tritis ⁊ cū aceto cōmixtis fiant tro
cisci: de q̄bus pondus vnius aurei cū vncia vini veteris
in potu tribuatur. Huius nāq; medicine virtus opationi
maioris tyriace in hoc capl'o vicina existit. ¶ Aut etiam
detur patiēti pondus duoꝝ aureoꝝ de asa cū vncia vna
vini. ¶ Butirū q̄ꝫ vaccinū ⁊ mel multotiens atq; cibos
vnctuosos ⁊ allia multa ⁊ nuces comedat: ⁊ vinū vetus
in potu sumat. ¶ Cibariū etiā ex nucibus ⁊ allijs ei p̄pa/
retur: post cuius comestionē vinū vetus fortissimū bibāt
¶ Loco p̄terea in quo est morsus ventosa cū scarificatiōe
supponatur: empl'm etiā q̄d in capl'o de vlceribꝰ diximus
adhibeatur. Et loca q̄ sunt in circuitu putrefactiōis: ex bo/
lo ar. ⁊ lenibus excorticatis: ⁊ aceto: vini epithimentur.
¶ Eger q̄ꝫ sōmetur: deinde q̄ haꝝ duarū rerū maiorem ei
inferat timorē considera vꝫ. an accñtia que loco morsus
accidūt: aut ea q̄ tota accidūt corpi. Nam sincopis ⁊ casus
⁊ sudor frigidus ei acciderint: tunc tua sollicitudo sit ma/
gis ad resistendum istis: q̄ꝫ eis que in loco morsus fiunt
Quapropter locus q̄ morsus est: nō est curādus nisi cum
eis solū que trahūt. ¶ Postq̄ꝫ v̄o iā dicta accñtia oīa ge/
uerint: ⁊ remota fuerint: ⁊ egro nō timetur nisi ex loco mor
sus: ne. s. in eo vlcera mala ⁊ putrefactio fiant: tyriaca tūc
egro nō approximet: neq; vinū: neq; medicine calide sūt
ei tribuēde: verū ip̄e est minuēdus: ⁊ ipsius regimen est
infrigidandū: ⁊ locus: cū medicamine vlcerū pessimorū
est sanandus: ⁊ est etiā cōburendus: ⁊ oino abscindēdus
cum hoc necesse fuerit vꝫ. si videris putrefactionē cito de
loco ad locum transire.
¶ De his aūt q̄ ad viperaꝝ morsus ꝓprie faciūt est: vt can
cri assati egro multotiēs dentur. Et ecce hiyriaca vltima ꝑ
qua magna secta bonoꝝ physicoꝝ iam testificata ē: q̄d ad
morsus viperarū q̄ꝫtū tyriaca maior valet. Cuiꝰ est descri
ptio. ℞. anisi. ʒ. x. pipis. ʒ. iij. aristo. rotun. castorei: ambo
rū. añ. ʒ. ij. ⁊ ss. conficiantur cū careno. De q̄ q̄ꝫtum est nucis
magnitudo in potu tribuatur. Qui v̄o a vipera morsus est
aut q̄ napellos i potu sūpserit: ne ea die dormiat ꝓhibēdꝰ
est. ¶ Tyriaca de vipis. ⁊ ip̄a ē tyrica mag. ℞. trocisc. vi/
parū: pōdus. xxiiij. aur. trociscoꝝ sq̄lliticoꝝ: pōdus. xlviij
aur. trocoscoꝝ ādaracharō. aur. xxiiij. melāopipis: macro
pipis: āboꝝ. aur. xxiiij. opij. cinomomi: rosaꝝ ru. tritaꝝ se
minis napi siluestris: scordeō. yreos. agarici. succi liq̄ritie:
balsami puri. oiuꝫ. añ. pōdꝰ. xij. aur: mirre. croci orientalis
çinçi. rauedseni radic. pētafilō. mētastri mōtani: prassij oli
satri. sticados arabici. costi amari. leucopipis pulegij cer
uini: olibāi: sq̄nāti: floris terbētine: xilocassie nig. spice idi
ce. polij: oiuꝫ. añ. pōdꝰ. vj. aur. storacis liq̄de: semis apij: sise
leos. nasturtij babylonici. ameos. camedreos. camepithe
os: ypoq̄stidos: spice celtice: folij idi gētiane romāe: seīs
maratri: tre sigillate: colchotar. amomi. nastur. albi. acori
carpobalsami: ypicō: fu. gūmi ara. cordumēi: anisi acathie
serapini. oiuꝫ. añ. iiij. aur. dauci: galbāi. aspalti. oppopōa
cis. cētauree mioris. ⁊ arist. rotū. castorei: oiuꝫ. añ. ij. aur.
mellis dispumati lib. x. vini bñ redolētis ⁊ clari ac puri lib.

iij. Opium: ⁊ mirra: ⁊ ipoquistidos ⁊ sarapinuꝫ: ⁊ succus liquiritie ⁊ storax ligda: ⁊ acathia: ⁊ oppoponacũ sumant̃ ⁊ omnia hec in mortario posita cum pauco melle dispumato moueant̃ donec mollescant. Deinde ex vino infundantur: ⁊ ꝑ tres dies in vase vitreato manere ꝑmittantur. Postea spica: ⁊ cinomomũ: ⁊ çinçiber: ⁊ cassia lignea: ⁊ nasturtiũ: atqꝫ castoreũ: ⁊ foliũ: ⁊ terra sigillata: ⁊ colchotar: ⁊ aspaltum: ac amomũ: omnia hec trita in mortario cõmisceant̃: ⁊ ex vino aspergant̃. donec vniant̃: deinde mel ⁊ gũmi arab. ⁊ terbentina: ⁊ galbanũ: ⁊ balsamũ sumantur: ⁊ in caçola posita donec mixta sint agitent̃: que taliter p̃parata alijs medicinis que in mortario sunt adiungant̃: ⁊ cum omnia simul fuerint: terant̃ ⁊ agitentur: donec bene sit mixta: deinde qd̕ ex eis fit in pisside argentea aut stannea que medicamẽ hoc in duabus partibus sui capere possit reponat̃. Uas aũt hoc non sit plenũ cui⁹ os cum corio optime ligetur quotidie tñ discooperiatur: ac ꝑ vnam horam manere ꝑmittat̃. Ex hac quoqꝫ medicina nõ nisi post sex menses aliqd sumatur.

¶ Trocisci de vipis: sumant̃ vipe femine q̃ in h̃ discernũt̃ ꝙ plures duob⁹ hñt dẽtes: masculini v̾o sexus duos tm̃ hñt dentes. Ex quibus eligãtur ille tm̃ q̃ ruffo vicinantur ⁊ colori: suut cito nobiles: caput frequẽter agitãtes: ⁊ que sunt bone habitudinis: ⁊ pingues oculos habentes rubeos: ⁊ capita lata: quarũ anus iuxta caudã inuenitur. Que in tp̃e veris colligantur in eius .s. medio. Ille tñ que in littoribus maris morãtur: aut in lacubus. vel in locis q̃ aq̃ salse vicina existũt: nequaqꝫ accipiant̃. Cũ aũt collecte fuerint: ilico ex earũ capitibus ⁊ caudis: q̃ꝫtum est quatuor digitoꝝ mensura abscindatur. Et si post abscisionez moueant̃ ⁊ agitent̃: sanguinisqꝫ ab eis fluxerit m̃ltitudo: domestice sunt ⁊ ꝯgrue. Q̃ si huius ꝯtrariũ ꝯtingat: nullo modo in medicamine ponende erũt. Deinde earũ coria detrahãtur ⁊ abijciãtur: ⁊ qd̕ in eaꝝ ventribus est extractũ expellat̃: qd̕ autẽ reliquũ est cũ aqua dulci lauet̃ ⁊ mundet̃: ⁊ ꝑ frusta inci sum in caldaria mũda cũ aqua ⁊ sale ⁊ aneto donec dissoluat̃: ⁊ caro separet̃ ab ossibus coquatur: deinde ꝓijciant̃ ossa ⁊ ius a carne coletur. Ignis vero cũ quo coquit̃ sit fortis: qui de carbonibus ilicis vel quercinis fiat. Caro quoqꝫ premat̃ vt humor qui est in ea egrediat̃: deinde de ea in pondere sumatur: cui quãtũ est eius quarta pars de tortellis admisceat̃: que parũ fermenti habentes açimo pani sint vicine nihil acetositatis in se habẽtes. Et optime desiccate terant̃ donec sint vt alcohol deinceps cum carne simul terant̃ ⁊ ex parua quãtitate iuris infundat̃. Et q̃bus postq̃ꝫ multotiẽs trite fuerint ⁊ cõmixte trocisci ĩforment̃ subtiles. Qui vero eos cõficit: manus ⁊ digitos ex balsamo inũgat. Quos in vmbra desiccet: singulis horis reuoluẽdo. Qui cuꝫ desiccant̃. in vase sicco nihil humorositatis habente: esse debẽt. Postq̃ꝫ aũt bene desiccati fuerint: in vase vitreo recondantur.

¶ Trocisci squillitici: cepe q̃ squille vocant̃ in tp̃e quo metitur triticũ sumant̃ q̃ neqꝫ sint maxime neqꝫ paruissime: ⁊ ex pasta coop̃te in furno sup̃ laterẽ posite assari ꝑmittantur. Cũ aũt pasta qua coop̃te sunt assata fuerit: extrahant̃ ⁊ ꝓijciant̃ pasta ⁊ qd̕ ei adhesit: ⁊ qd̕ intus est accipiat̃: cui q̃ꝫtum est eius medietas de farina herbi trita: ⁊ cũ subtilissimo panno cribellata admisceat̃. Que postq̃ꝫ sic fuerit terant̃ ⁊ misceant̃ aliquotiens: ⁊ ex vino donec bene sint mixta imbibant̃: ⁊ informent̃ trocisci. Qui aũt eos informat: ex oleo roseo inũgat manus suas ⁊ trociscos informando eos sicut diximus faciat: ⁊ in vase vitreo recõdat.

¶ Trocisci andarachoron. R̷. darsessahan: calami aromatici: costi: xilobalsami: asari: polij: amomi: masticis: floris cotule albe: su. omniũ añ. pondus. vj. aureorũ: floris squinanti: pondus. xx. aureoꝝ: rauedseni: xilocassie: cinamo. omniũ. añ. au. xx. spice indice: folij amboꝝ. añ. aure. xvj. mirre aureos. xxiiij. croci oriẽtalis aur. xij. terant̃ oĩa ⁊ cribellent̃: ⁊ cũ vino redolente ꝯficiant̃: ex q̃bus informentur troc. ⁊ siccent̃ in vmbra.

¶ Probatio tyriace: pullo aut cani parũ de napellis detur aut vipera sup̃ euꝫ incitet̃ que ip̃m mordeat: in cuius ore parum de tyriaca ilico ponatur: ⁊ obseruabitur illesus si deus voluerit. ¶ Aut scamonea ad bibẽdũ ei tribuat̃ cui postq̃ꝫ vẽter fluere cepit: tiriaca tribuat̃ ad auellãe magnitudinẽ: ⁊ restringet̃ venter. ¶ Patienti q̃ꝫ vomitũ multũ ⁊ vehementẽ sil̃r facit. de maioribus itidem eius vtilitatibus est: ꝙ a morsibus viperarũ ⁊ a venenis perniciẽ inferentibus que q̃busdã dant̃ illesos ꝯseruat: ⁊ qd̕ lepre confert. Ad multa p̃terea alia remediũ affert exceptis istis.

¶ De morsibus scorpionũ. Cap. iij.

d **E his que** scorpionũ ꝯferũt puncturis est bibere pondus vnius aurei cũ aqua aut vino ex radicibus collogntidarũ siccis.
¶ Aut vnius aurei põdus ex medicamie de asa: cũ vna. ℥. vini. ¶ Aut locũ q est sup̃ puncturã stringere ⁊ ex oleo de ben ⁊ aqua calida embrocare ⁊ cũ sambucino in quo castoreũ ⁊ euforbiũ confricata fuerit: inungere: atqꝫ cum eo locum fortissime fricare.

¶ Tyriaca q̃ valde scorpionũ pũcturis ꝓficit. R̷. radicum corticũ capparoꝝ absinthij: nabati: arist. lon. gẽtiane: omniũ p̃tes eq̃les. Dosis hui⁹ in potu. ʒ. iij. sit. est eñ ꝯgrua.

¶ Tyriaca diatesseron: q̃ pũcturis scorpionũ ⁊ alioꝝ reptiliũ ⁊ ꝑniciosis venenis ꝓfert: ⁊ magne tyriace in bonitate vicina existit. R̷e. gẽtiane arist. bacarũ lauri: mirre: oĩum p̃tes eq̃les: hec cũ melle ꝯfecta in vase reponant̃: ⁊ ex hac medicina cũ necesse fuerit: in potu ab vno aureo vsqꝫ ad duos ⁊ dimidiũ cũ. ℥. vna veteris vini sumatur.

¶ Tyriaca q̃ scorpionũ pũcturis vehemẽter auxiliat̃. R̷. gentiane aristol. mirre: costi: castorei: ruthe: mẽtastri sicci. piretri: çinçiberis: piperis: nigelle: omniũ p̃tes eq̃les conficiãt̃: cũ melle detur ex ea ad nucis magnitudinẽ cuꝫ vino. ¶ Q̃ si de p̃dictis medicis nullã habueris: vinũ vetus ⁊ allia ad comedendũ: tribue atqꝫ ex eis loco emplastrũ suppone. Locus q̃ꝫ assidue cũ igne calefacias: ⁊ cum medicinis calidis quas habere poteris. Cũ aũt tyriacã dederis: ⁊ dolor sedatus fuerit si febris sup̃ueniat: sequenti die sũmo mane egrũ flõma ⁊ aquã ordei: ac cibaria vltime humiditatis ei tribue ⁊ in ipsius cautela ne egritudinem incurrat acutã stude. Omnes p̃terea abstinẽdos ab apij comestione: q in locis sunt vbi scorpionũ multitudo: aut iararet habetur iubeo.

¶ De puncturis alzatareti. Capl'm. iiij.

h **I sunt** scorpiones parui valde caudas se trahentes: ⁊ sunt in terra cohꝫ: cuius habitatores tyriacã optimã inuenerũt: que exercitualis dicitur tyriaca: cuius hec est descriptio.

¶ Tyriaca exercitualis. R̷. corticis radic. capparis: radicum collognti. ³e: absinthij romani: aristol. rotun. herba que vocatur lingua caldeoꝝ haçeç: troximel siluestris sicce: ex his omnibus bene puluerizatis. ʒ. ij. tribuantur.

¶ Illud preterea quo medici vtunt̃ in huius egritudinis cura est: ꝙ ei qui punctus est de troximel siluestri sicca q̃ꝫtum ter manu vna contineri potest tribuũt: ⁊ ꝙ poma acetosa dant ad comedendũ: ⁊ ꝙ de sauich pomorũ cum aqua frigida dormiant: aut cum iulep. Q̃ si multus ei superuenerit calor: aqua ordei ad potandum tribue. Et si ventris dolorem cum incisione senserit: da ei ad potandũ oleum rosatũ cũ aqua ordei: ⁊ citrulos ac cucurbitã ⁊ lac acetosuꝫ ei tribue. ¶ In loco quoqꝫ puncture ventosa ponatur: ⁊ ilico sugat̃: locus p̃terea cõburat ⁊ medicine calidissime desup̃ ponant̃. Negligẽtia itidem in harũ pũcturarũ cura: lꝫ dolor q in eis sentit̃ sit debilis: habẽda nõ est Ex istis nãqꝫ puncturis in p̃ncipio fortis nõ accidit dolor Post vnũ aũt aut duos dies pessima ꝯsequũtur accñtia: lingua nãqꝫ fit vt apostematibus plena: accidũt etiã ei sanguinis mictus ⁊ sincopis: ac cordis tremor. ¶ Si aũt venter eius q punctus est sit strictus: iniectio ex succo sicle et

bāurach: ꝛ oleo viola. ei ꝑ clistere fiat. Cui si fortē inuenerit angustiam: succus maloꝝ acetosorum ꝛ granatoꝝ acetosorum: ꝛ oleū rosatū: atqȝ aquā ordei: ꝛ lac statim mulctum tribuanť. Si vero infirmū sanguinē mingere cōtingat: ipm prius flebotoma: deīde de medicinis ad hoc nominatis ei in potu aliqua tribue: ius quoqȝ pinguiū pullorū eum potare facias. ¶ Lingua quoqȝ si quasi apostematibus plena fuerit vena que est sub ea incidatur: atqȝ gargarismus de succo endiuie ꝛ syrupo acetoso ei fiat. Tremor aūt cordis vehemēs si acciderit: sauich de pomis cum syrupo de pomis: atqȝ lac acetosum cum trociscis de camphora: patienti donenť. Istis enim medicinis ꝛ eaꝝ similibus vtuntur medici: cum morsus iararet curare volunt. Tyriaca tñ exercitualis nō ob aliud hic ponitť: nisi ꝑpter famam que apud vulgus est. s. qđ scorpionum puncturis proficiat.

¶ Tyriaca que morsibus congruit iararet. ℞. troximel siluestris sicce: folioꝝ maloꝝ acetosoꝝ coriandri sicci: omniū partes equales bibatur: ex ea q̃ʒtum tribus vicibus ore capi potest. Qȝ si corrosio in loco morsus acciderit: cum medicamine acuto curetur: ꝛ ea que sunt ī ipsius circuitu ex bolo ar. ꝛ forti aceto epithimenť: ꝛ cū alijs medicaminibus que in cura pessimoꝝ vlcerū ꝛ corrodentium nominauimus sanentur.

¶ De morsibus rutele ꝛ sibth ꝛ aranei. Cap. v.

Rutela est animal paruo araneo assimilatū q vocať ꝓhibit muscas venari solitus. Sibth vero magno araneo longos habēti pedes assimilať. Rutele aūt multe sunt spēs: q̃bus egyptiaca deterior iudicať. Ex eis aūt sunt quedā q̃ parū nocent. ¶ Ex morsu aūt eius q̃ est rubea: sequūtur ista: fortis. vȝ. dolor ꝛ egerendi durities. ¶ Sed ex morsu eius q̃ est viridis accidit paruus dolor ꝛ pruritus q̃ velociter sedantur. ¶ Et ex morsu eius q̃ depicta apparet accñtia ista sequūtur: fortis dolor ꝛ in corpore frigiditas ꝛ tremor. Ex albe aūt rutele morsu: paruus dolor ꝛ pruritus: atqȝ ventris fluxus accidūt. ¶ Sed ex morsu eius que sup dorsum lucētes habet lineas: ꝛ vocať stellata: paruus dolor ꝛ pruritus: atqȝ stupor: ꝛ corporis relaxatio: consequūtur. Ex morsu q̃ȝ ei⁹ q̃ ē citrina sup se villos habēs: accidūt dolor vehemētissimus: ꝛ tremor: ac sudor: ꝛ ventris inflatio: ꝛ fortasse mors inde sequitur. ¶ Omniū vero curatio cōis est: vt patiētes in aqua calida tādiu stare ꝑmittanť: donec dolor ab eis remoueať. Nam cū in ea per horā. j. sederint quiescunt hora. Cum aūt exierint de aqua: dolor reuertitur. ¶ Cum igitur dolorem postq̃ȝ de aqua exierint sedari conspexeris: locū ex aqua in qua multū salis resolutū fuerit line. ¶ Corpora q̃ȝ eoꝝ calefac eosqȝ ea die balneū ingredi fac ꝛ eos sudare fac: ꝛ diebus postea aliquot: loco etiā emplastrū ex cinere q fit de ligno fici: ꝛ calce: ꝛ cali ex aqua calida ꝯspersis suppone. patienti quoqȝ quātitatem duarū. ʒ nigelle tribue. ¶ Ille etiā quē sibth momorderit: cū tali medicamīe quale est illud curať.

¶ Tyriaca alia ad morsus rutele: vtilis ꝛ ꝓbata. ℞. nigelle. ʒ. x. dauci cimini amboꝝ añ. ʒ. v. seminis hahel: gallarū cipressi: amboꝝ. añ. ʒ. iij. spice inde: bacarū lauri: aristologie rotunde carpobalsami: cinamomi: gentiane seminis andacoche: seminis apij: oium. añ. ʒ. ij. conficianť cū melle: detur ex ea ad nucis magnitudinē cū vino veteri. Ad hoc ꝑterea confert: aut medicine scorpionū denť. ¶ Aranearū vero q̃dā sunt ex quoꝝ morsu adeo sceua cōsequūtur accidētia vt extremitates īfrigidenť: ꝛ cutis horripiletur: atqȝ virga erigať ꝛ tēdať: ꝛ vēter vēto impleať. Istis v̉o ruta sicca: ꝛ cipi: cū vino dari debēt: ꝛ vt in balneo sedeāt elaborandū: vinū q̃ȝ purū toto illo die lȝ paulatim in potu est tribuendum.

¶ De pūcturis vespaꝝ formicaꝝ ꝛ apū volatiliū. Cap. vj

Ad hoc confert locū ex aceto ꝛ luto vicissim linire: pānūqȝ aceto infusum ꝛ sup niuē infrigidatū desuper ponere. ¶ Beneficiuȝ quoqȝ prestat emplastrū ex lenticula de stagnis ex aceto imbibita suppositū. ¶ Et aqua niuis eo vsqȝ desup fundere: donec locus reddať stupidus multū auxiliať. Post hec aūt locus ex camphora ꝛ aqua rosata liniatur: qđ nō semel sed multotiens fieri debet. ¶ Panni q̃ȝ in aqua rosata infusi ꝛ niue: desup sunt ponendi: atqȝ de glacie ano aliq̃d est īmittēdum. ¶ De aq̃ etiā cū niue multa tm̃ in potu sumat: donec satietur. Qui post hec cum folijs basiliconis: aut cuȝ muscis est fricandus. Qȝ si fortis in corpe calor acciderit: rob de succo vue acerbe: ꝛ psilium in potu sumātur. ¶ Eger ꝑterea multum ex citrolis: ꝛ endiuijs: ac lactucis: edat: ꝛ aquā ꝛ acetū: necnō syrupū vehemētis acetositatis: cum succo granatoꝝ ꝛ psilio bibat. Locus etiā mox multotiēs fugatur. Cui etiā ꝯferunt vt citroli: aut portulaca: aut solatrum: aut semperuiua: aut his similia supponantur. Ad hoc itidem valet vt coriandri sicci ꝛ pulueriçati quātum ter manu capi pōt cum çucharo ꝛ aqua frigida ad bibendum tribuať: ꝛ vt locus cū folijs ieributh fricetur.

¶ De morsibus stellionis ꝛ lacerte. Cap. vij.

Cum hec aīalia aliquē mordent dentes in loco morsus dimittūt ideoqȝ dolor perdurat: donec dētes inde euellanť. De his q̃ eos exire faciunt: est vt locus cum oleo ꝛ cinere fricetur: donec egrediantur. Deinde ex cinere cum oleo cōmixto emplastrū loco supponať. Qȝ si dolor ꝑseuerauerit locus erit sugendus: postea infirmus in aquā calidā mittēdus ꝛ de tyriaca ad rutele morsus facta erit ei tribuendum.

¶ De his que fugant venenosa animalia ꝛ lupos ꝛ interficiunt. Capl'm. viij.

Catti ꝛ furones ac pauones: necnō grues ꝛ aquatica volatilia ꝛ his similia: quoꝝ natura ē venenosa capere animalia: in turribus sunt nutriēda ꝛ tenenda. In locis valde timorosis: ꝛ putridis alendi sunt cerui: ꝛ furones: ac smaragdus melior que potest haberi tenēda est. Lampas q̃ȝ valde luminosa: longe a lecto remota ibi est ponēda: ꝛ iuxta quā sint hoīes q vicissim dormiāt sup lectos iacētes Qui legant ꝛ loquātur vocibus tñ mediocritatē nō egredientibus: venenosa nāqȝ animalia ad eos ibunt. ¶ De his autem que precipue serpentes expellunt est vt dom⁹ cum cornibus cerui: aut vngulis capre: ꝛ sulphure: ꝛ cuȝ capillis humanis suffumigetur. ¶ Hasseth quoqȝ si in serpentium foraminibus mittantur: ꝛ si domus cum galbano suffumigata fuerit serpentes fugient. ¶ Domus etiaȝ si ex aqua in qua sal amoniacus fuerit dissolutus roretur serpens nullo modo ei appropinq̃bit. Et si de aqua hac in eorum fundatur foraminibus: moriuntur. ¶ Si quis etiam saltem āmoniacum in ore tenuerit donec dissoluatur: ꝛ postea in os spuerit serpentis: morietur. ¶ Domus preterea si ex pice aut bdellio suffumigata fuerit: fugabūtur serpentes. Similiter etiam fugiunt: si ex serapino fiat suffumigatio. ¶ Ex pannis quoqȝ ex allzitran inunctis ꝛ in ipsorum foraminibus missis: expelluntur. ¶ Locus itidem si ex abrotano strictus fuerit: fugient ab eo serpentes. Ideoqȝ si in horto ex eo multum fuerit fugient ab eo. ¶ Fumus quoqȝ qui fit de lignis granatorum expellit serpentes: ꝛ venenosorum animalia plurima. ¶ Sinapi itidem tritum ꝛ in ipsorum foraminibus positum: fugat serpentes.

¶ Dicitur etiam q̄ si vipera bonam intueatur smaragdū: mox eius oculi eliquantur: ꝛ fluunt a capite.

¶ Si autem scorpiones multi capiantur: ꝛ ex eis domus suffumigetur: omnes alij fugient. ¶ Domus preterea si cum sulphure ꝛ vngula asini ꝛ galbano fuerit suffumigata fugabuntur. ¶ Oleum quoqȝ in ipsoꝝ foraminib⁹ si fusum fuerit: nō inde vlterius exibunt imo fugient. ¶ Formice ꝑterea comedūt scorpiōes: ꝛ ꝓprie eos q vocanť ge

raret. ¶ Asa q̄z si in aqua dissoluat̄: ⁊ ex ea locus roretur: nō ibi approximabūt. ¶ Et si penne liniantur ex allzitrā aut ex asa resoluta: ⁊ in ipsoꝝ foramina ex eis inungēdo circundent̄: nō exibunt inde vlterius. ¶ Q̄n aūt herba q̄ vocatur cancar in lecto posita fuerit: stupefiunt pulices ⁊ inebriant̄: ⁊ neq̄z salire neq̄z se mouere pn̄t: imo facile capiunt̄. ¶ Domus q̄z si ex aq̄ in q̄ absinthiū: ⁊ colognuida ⁊ nigella cocta fuerit rorata fuerit interficient̄. ¶ Quidā q̄z dicunt q̄ si in medio domus cauādo fiat fouea in quā parū sanguinis fundat̄ oēs in illa cōgregabūtur. ¶ Domus etiā si ex aqua in qua hasech cocta fuerit roret̄: pulices oīo destruentur. ¶ Aqua sīr in qua ruta coq̄tur aut oleander: eo modo īterficiet. ¶ Cimices vero atq̄z scarabei ex fumo palee ⁊ ex fumo stercoris vaccini: ⁊ q̄z maxīe ex fumo acegi ⁊ nigelle fugantur. Et si facies ex predictis suffumiget̄ lz postea mordeāt nō multū tn̄ inferunt nocumentū. ¶ Saphea q̄z erea oleo inūcta ⁊ iuxta lectū posita valet ad hoc. ¶ Quidā preterea dicunt fumū ex folijs dulp scarabeos fugare. ¶ Muscas q̄z aqua in qua niger coquit̄ elleborus īterficit: ⁊ arsenici citrini odor ac suffumigatio cum olibano eas necant. ¶ Mures autē interficiunt̄ si ex merdasengi: ⁊ ex squama ferri: ⁊ gallia metalina: ⁊ ex elleboro: quolibet istorum accepto: ⁊ cum faria simul consperso ⁊ ꝓiecto comederint: ⁊ finiet eos oīno. ¶ Sed si domus cum açegi suffumigata fuerit: fugiunt. ¶ Quidam etiam refert q̄ si vnus ex muribus castretur: ⁊ dimittat̄ oēs alios interficiet mures: ⁊ finiet eos oīno. ¶ Et q̄ si vnus ex murib᷒ capiat̄: ⁊ subtili chorda in medio domus liget̄: alij ab eo fugient: neq̄z de suis egredientur foraminibus. ¶ Dicūt etiā q̄ si q̄s vnū ceperit murem ⁊ eius excoriauerit faciem: ⁊ dimiserit eum omnes alij fugabuntur. ¶ Formice itidem fugantur ex allzitran: ⁊ ex sulphure: ⁊ ex asa. Et si ex istis in eoꝝ foramib᷒ aliq̄d mittatur: morient̄. Et si ex eo circa foramen epithima fiat: nō exibunt. ¶ De beluis aūt dicunt: q̄ leo ꝓpter gallū albū ⁊ ꝓpter murē fugit: ⁊ adib nō approximat loco vbi est sgl la. ¶ Dicunt q̄z q̄ leopardus terret̄ ꝓpter arborem que vocat̄ leopardi arbor: ⁊ q̄d leo timet ꝓpter lignū q̄d vocatur findau. ¶ Cati aūt siluester. ⁊ dalac ex succo ru. ⁊ amigdal. ama. fugiunt. ¶ Cepe q̄z que vocatur squilla ⁊ ellebo. porcos ⁊ canes atq̄z leones: necnō ex beluis plurimas interficiunt herba que etiā leopardū strangulās vocatur leopardū cito interficit.

¶ De morsibus canis nō rabidi ⁊ beluarum hominū ⁊ luporum. Capl̄m. ix.

[h]Orum morsus tunc est deterior. cum sunt famelici. Quoꝝ morsibus cōfert: cepas ⁊ salē ⁊ mel per diez vnā ⁊ noctem supponere: deinde cum vnguento nigro curent̄: q̄d fit ex cera nigra ⁊ sepo ⁊ pice: atq̄z galbano: hoc enim vnguentum plus omnibus alijs vnguētis: morsibus ⁊ pforationib᷒ que ex vnguibus aūiū fiunt confert atq̄z oībus vulneribus cū quibus accidit attritio aut separatio magis auxiliatur. ¶ Est etiam vtile vt morsus canis ⁊ hoīs a ꝑncipio cum isto curetur vnguēto. ¶ Morsibus v̄o leonis atq̄z leopardi: ⁊ phe het in ꝑncipio sunt ea adhibēda que attrahāt. Deinde loca cum aceto ⁊ sale lauanda: ⁊ ad vltimū cū isto vnguēto medicanda si deus voluerit.

¶ De morsu canis rabiosi. Capl̄m. x.

[n]Ocumentum q̄d huius canis morsus sequit̄: vehementissime magnū iudicat̄: ideoq̄z nos op̄z in noīandis signis q̄bus hic canis dignosci queat amplificare verba quatenus ab eo fugiatur: aut cito interficiatur.

¶ Dicimus itaq̄z q̄ canis iste plerūq̄z incurrit rabiem in diebus canicularibus: ⁊ q̄n̄q̄z in hyeme. Qui postq̄z eam incurrerit: ⁊ a cōmestione ꝓhibet̄: aquā quoq̄z si viderit ab ea fugit: atq̄z q̄n̄q̄z morit̄ cū aquā itiutus fuerit. ¶ Os q̄z suum aperit: ⁊ linguā foras extrahit: ac ab eius ore spuma fluit: ⁊ ex naribus suis humiditas. ¶ Oculi ꝑterea ei᷒ rubent vt sanguis caputq̄z suū ad terrā inclinat: ⁊ caudā relaxat: ⁊ īter coxas demittit. Diuersisq̄z vt ebrius vacillat motib᷒: ⁊ ad oēs vadit q̄s videt: ⁊ eos vult modere. ¶ Dn̄os insup suos non agnoscit. ¶ Alij itidem canes ab eo fugiūt. Ipse q̄z nō latrat nisi paruz: ⁊ cū latere incipit vox ei᷒ rauca audit̄. Ista. v. signa cuz in cane visa fuerint: aut aliq̄d ex eis mox īterficiendus est: ⁊ ab eo fugiendum. ¶ Ille v̄o quez canis iste mordet: non extimat in ꝑncipio q̄d ipsius morsus multū eum ledat. Sed mala accidentia paꝝ post ei eueniūt. ¶ Ex aq̄ nāq̄z terret̄: neq̄z eam bibit: immo eā vidēs tremit ⁊ anxiat̄ ⁊ fortasse spasmat̄ ac moritur. ¶ Ex omni ꝑterea re humida ⁊ liquefacta terretur ⁊ fugit ab ea donec siti morit̄. ¶ Ipse itidē q̄n̄q̄z incurrit rabiē ⁊ stringēdo tenet hoīes ⁊ mordet eos. Ex cui᷒ morsu accidit idem q̄d ex canis rabiosi morsu euenire solet. ¶ Cum ergo canē q̄ hominē momordit cognoueris ⁊ q̄d in eo aliq̄d istoꝝ signoꝝ sit pceperis cito succurrere: ⁊ vētosas morsui suppone: ⁊ diutissime ac multū fugat̄: scarificetur q̄z ac sanguis extrahat̄ multitudo. Deinde sup locū morsus: medicamina q̄ ip̄m dilatēt ⁊ ꝯsolidari ꝓhibeant pone: vt sunt ficla. ⁊ eruca: atq̄z cepe: cū butiro confecte. ¶ Unguentū q̄z q̄d locū vlcerat est adhibendū: q̄d fit ex liquore anacardi: ⁊ pice: sicut est in suo capl̄o noīatum. Si aūt in ꝑncipio ex quo morsus fuerit locū comburas multū cōfert: ventosas tn̄ atq̄z cōbustionē vsq̄z ad tres tm̄ dies exercere debes. ¶ Postq̄z vero tres transierint dies: egrū nō fatiges q̄r iam venenū in corpus totū diffusū est: sed vulnus nullo modo cōsolidari penitus ꝑmittas: ita vt emplastrū ex eruca ⁊ butiro ⁊ ex aliquo eoꝝ q̄ diximus supponas. Deinde redi ad curationē pfectā anteq̄z ab aqua terreri incipiat: q̄r postq̄z ab aqua terreri ceperit euadere nō poterit: hoꝝ vero quidā sunt q̄ post hebdomadā vnā ab aqua terrent̄: ⁊ sunt alij q̄ post duas hebdomadas: alij aūt q̄ post. xl. dies terrēt̄: q̄n̄q̄z etiā reperiunt̄ quidā q̄ nō nisi post sex menses: aut annū vnū terrentur. Et isti quidē sunt cōplexiones habentes humidissimas. ¶ In ꝑncipio itaq̄z cure eoꝝ ventrē cū pillulis ⁊ medicinis noīatis in capl̄o melancolie: soluere incipe. Eosq̄z eodem ciboꝝ ac balnei regimine ꝯserua. Lac quoq̄z atq̄z vinum cū aqua multū temperatū eis ad bibendum tribue. Et stude vt eoꝝ corpora in crassicie augmentent̄: ꝓut in capl̄o de melācolia dicturi sumus. Dietā q̄z cū carne ⁊ cōfectionibus ex melle ⁊ vino amplifica: eis insup p̄cipe vt multū dormiāt: ⁊ letent̄: atq̄z q̄escant: ⁊ ad vltimū regimine melancoliā habentiū eos ꝯserua. ¶ Medicamē quoq̄z galieni eis ad bibendū tribue. ¶ Descriptio medicamis galieni. Cancros fluuiales sume: ⁊ in olla positos in furno donec terant̄ cōbure: ⁊ ne multū terant̄ caue. De quibus postq̄z triueris. partes. x. ⁊ olibani partē. j. accipe: ⁊ cōiuncta simul tere: deinde recōde: ⁊ cū opus fuerit egro quotidie. ʒ. ij. in mane: ⁊ alias duas circa noctē cum aqua frigida his diebus q̄bus nō das medicinā ventris solutiuā ad bibendū tribue: hoc vero multis diebus facere debes. Galienus namq̄z refert se nunq̄z vidisse aliquē a cane rabioso morsum ab aqua terrefactū: postq̄z ex hoc medicamine aliq̄d ei datū fuerit. ¶ Postq̄z aut eger ab aqua terrefactus fuerit. vix vnq̄z liberabit̄. ¶ In ip̄o tn̄ q̄ddaz spei lz parum habemus. Ip̄m itaq̄z in loco frigido statue ⁊ ingenia q̄lr in os eius longā mittas embubā: p cuius locum occultū ne eā videre possit aquā īmittas. ¶ Caput etiam ipsius ac totū corpus ex oleo roseo infunde. Deinde aquā ordei ⁊ oleū roseū: ac succū psilij: ⁊ portulace: ⁊ his similiū p clistere inijce: ideo. vz. vt de eius siti aliq̄d mitigetur. ¶ Nos q̄z in hospitali quendā quē canis momordit rabiosus habuimus q̄ in nocte latrabat. Et vidi q̄ ab aqua que ei dabatur: nō terrebat̄: imo eā petebat: ⁊ ex forti siti cōquerebat̄. Cū aūt aquā ei daremus: ip̄am abhoīabatur: ⁊ dicebat q̄d sordes in ea erant. Et cū quereremus que sordes in ipsa essent dicebat intestina caniū: ⁊ cattorū in ea esse:

in ea esse: ꝛ rogabat eos vt aliam ei aquam daremus. Cū
q̄ȝ aliā ei afferremus aquaȝ: dicebat vt prius et litigabat
nobiscū: ꝛ irascebatur: atqȝ rogabat ꝛ adiurabat nos per
deum vt aquā mundam ꝛ bonā ei daremꝰ.

¶ Medici q̄ȝ vnius secte dixerunt: ꝙ si canis aliquē mo-
morderit: ꝛ ignorauerit vtrū sit rabiosus an nō accipiat
vnum frustum panis: ꝛ intingat in sanguine qui exiuit
ex morsu: ꝛ aliȷ̈ det cani: qui si comederit: sciat canē q̄ euȝ
momordit rabiosum nō fuisse. Quod si nō comederit: canis
proculdubio rabiosus fuit. Aut ex nucibus cōtritis ēpla-
strum loco suppositum p̄ noctē vnam dimittat̄. Deinde
gallo aut galline multū famelico ꝓijciatur. Nam si canis
rabiosus fuit: non inde comedet. aut si comederit in ma-
ne morietur. Ista ergo signa cum apparuerint: vulnus
ilico cum medicamīe qd̄ nominauimꝰ erit ampliandum.
Si autē nō apparuerint: vulnus tm̄ claudendū erit.

¶ De his qui in potu acceperunt napellos. Cap. xi.

i Si cui napelli dantur vertiginem incurrit et
epilepsiā: ac deinde sincopis eū freq̄nt̄
inuadit. Cuius lingua apostematur: ꝛ oculi foras ꝓ-
minent. ¶ Multotiēs igit̄ hic vomere cogendus ē. post
q̄ȝ quotidie sumpserit aquā in qua semē napi coctū fue-
rit cū butiro vaccino veteri. ¶ Postq̄ȝ autē mltis vomue-
rit vicibus: ex glandibus in vino coctis. iiij. ℥. cū ponde-
re. s. ʒ. elarij muscati: cui sexta ps vnius. ʒ. de musco bono
fuerit admixta detur. ¶ De his vō que ad hoc multū va-
lent: sunt butirum vaccinū ꝛ lapis q̄ vocat̄ beçahar citri-
nus. vel rubeus purꝰ ꝛ ꝓbatus: ꝛ tiriaca de vipis: ꝛ me-
tridatū. Oportet itaqȝ vt si vna ex istis. iiij. medicinis ha-
beatur cito succurratur aliqd in potu de ea tribuendo.

¶ Quod si istarū nulla habeat̄. hoc qd̄ diximꝰ multis fiat vi-
cibus. Una p̄terea antiquarū secta dixit ꝙ radix cappa-
ris talr̄ ꝯtra napellū opatur: vt beçahar. Napelli nāqȝ ve-
nenū forte est: ideoqȝ ip̄m pauci euadere possunt.

¶ De his q̄ in potu sumpserūt cornua spice. Cap. xij.

i Si cui hoc datū fuerit: sanguinē mingit atqȝ
ipsius lingua denigratur. Plurimaqȝ
pleuresis accn̄tia eū comitant̄. Hic igit̄ taliter ē cu-
randus: pondus vniꝰ aurei cāphore. cū. ℥. j. aq̄ roſ. est ei
tribuendū. ¶ Epati q̄ȝ emplastrū ex cāphora cū aqua ro-
sa. trita est supponendū: deinde sauich de ordeo cum mlˈ-
ta aqua niuis ꝛ iulep ei dandū. In cibo autē eius grana-
ta acetosa multiplicanda sūt. Lac etiā acetosū. atqȝ aqua
ordei necnō solatri succus in potu sūt danda.

¶ De illis q̄ sumpserunt ī potu fel leopardi. Cap. xiij.

i Si cui leopardi fel dat̄ coleraȝ viridē subito
vomit: atqȝ in suo ore saporem aloes sē-
tit. Si quis etiā horis eius flatū adoratus fuerit. H̄
idem sentiet: oculi itidē eiꝰ citrini fiunt. ¶ Huic ergo de
hoc medicamīe dandum est. qd̄ sic fit. Recipe boli arme-
ni bacarū lauri ambarū. ana p̄tē vnā: coaguli gaçel. p̄tes
iiij. foliorū rute mirre amborū. an̄ p̄tem mediā ꝯficiātur
cum melle. ꝛ detur de ea ad nucis magnitudinē. Et quā-
diu vomitus eum tenuerit: de hoc medicamīe ei detur.
Qui in aqua ponat̄ in qua herbe bene olētes cocte fue-
rint ꝛ sedeat in ea cuȝ est calida: Quē si p̄ tres horas diei
vixerit: possibile est euadere. Curandus tunc igitur erit
cum medicinis colerice passionis.

¶ De illis q̄ sumpserunt in potu fel vipe. Cap. xiiij

i Si cui hoc datum fuerit vix euadere poterit.
nisi virtus diuia ei auxiliata fuerit. Si
tamen est aliquid qd̄ ad hoc valeat: ip̄m est tiriaca
de viperis. ꝛ metridatū: si tamen ei cito succurratur.

¶ De his preterea que ad hoc magis conferunt. est beça-
har: si inueniri potest. Si vero inuentus nō fuerit. buti-
rum calefactum vicissim ab bibendum detur: aut eger cū
eo vomere cogatur. ¶ Et si sincopis ei frequenter acci-
derit in ipsius os vinum ꝛ ius de carne pullorum ꝓijcia-
tur: cum parua quātitate electuarij muscati. ꝛ musci ipiꝰ.

¶ De his quī sumpserunt in potu summitatem caude cer-
uine Cap. xv.

i Si cui caude ceruine sūmitas data fuerit mlˈ-
totiēs vomere cū butiro vereri multo
et melle tepefacto ꝛ aqua rosata est cogendus. Ad
qd̄ exercendum multotiēs est redeundū: deinde auella-
ne: ꝛ fistici ꝛ beçahar. sumantur. ꝛ ex oibus istis simlˈ mi-
tis ad auellane magnitudinem quottidie quater in die
donetur.

¶ De illis q̄ sūpserūt in potu sudorē bestie. Ca. xvj

e Eius cui ex hoc aliquid in potu datū fuerit:
apostematur facies: ꝛ viridis fit. Si-
nanchia q̄ȝ ip̄m inuadit atqȝ ex eiꝰ corpore sudor multus
et fetidus decurrit. Eū igitur vomere fac cū aqua ꝛ mel-
le multotiens. Ac deinde rob de musco: ꝛ oleū roseuȝ se-
pe sunt tribuenda: cui etiā aristol. pondus medie. ʒ. et sa-
lis gemme tantundē cū aqua tepida propinetur: ac de ti-
riaca terre sigillate detur.

¶ De illis qui sumpserunt in potu cantarides ꝛ stafisagri-
am. Cap. xvij.

e Eam cui ista in potu data fuerint femoris
dolor. ꝛ pūctio: atqȝ incisio necnō
vrine ardor inuadunt. Sanguinē q̄ȝ cū vehemen-
ti dolore mingit: eiusqȝ vrine exitus quandoqȝ interclu-
ditur: deinde egreditur cū sanguine. ꝛ morsura ꝛ ardore
vehementi. ¶ Uirga q̄ȝ atqȝ femur necnō ea que sunt in
eorum circuitu apostemātur. ¶ Oris preterea ac guttu-
ris ardor: ꝛ inflammatio fortis atqȝ febris ei accidūt: eius-
qȝ turbatur intellectus. ¶ Oportet igitur vt vomitus cū
aqua calida ꝛ oleo sisamino: atqȝ aq̄ in q̄ ficus cocte fuerīt:
multotiens prouocetur. Deinde lactis multitudo multis
vicibus ei adhibendum tribuatur: ꝛ psilij mucilago cum
iulep: aut succus portulace ei tribuatur. ¶ De butiro q̄ȝ
recenti multū comedat: ꝛ clistericetur ex aqua ordei: et
maluauisci ꝛ albumine oui. Uirge quoqȝ inijciatur per
siringā oleum rosatum. eiqȝ in potu detur ius de pullis
pinguibus ꝛ oleum amigdalaruȝ. ¶ Et in tina sedeat: ac
ficus comedat: ꝛ aquam in qua ficus cocte fuerit cum si-
rupo violato bibat. ¶ Lac quoqȝ frequenter: bibat quā-
diu puncturā senserit ꝛ incisionē. Quod si in partibꝰ femo-
ris maximā senserit grauedinem: aut si est diu ex quo fle-
bothomatus nō fuit ex basilica flebothometur vena.

¶ Quod vero diximus virge esse immitendum: nō per inie-
ctorium. sed p̄ instrumentū qd̄ summitati parue rose vbi
semen existit simile est postq̄ȝ flores ablati sūt ꝛ sit factuȝ
ex cera pēnaȝ pforatam interius habens est immitendū.

¶ De his q̄ sūpserūt in potu opiū. Cap. xviij.

h Huius due. ʒ. ꝛ qd̄ vltra est sumpte: necem in-
ferunt. Ipsi vero bibenti accidunt al-
cusagi: ꝛ subeth: atqȝ in eius corpore plerūqȝ mul-
tus sentitur pruritus. ¶ In ipsius quoqȝ ore odor sentit̄
opij. ac a toto corpore cū fricatur q̄nqȝ opij odor percipi-
tur. ¶ Oculi etiam quandoqȝ ꝓfundatur. ꝛ lingua reti-
netur: vnguiū color fit fuscus ꝛ sudor frigidus ab eo ema-
nat. ¶ Ad vltimum quoqȝ cū approximat morti: spasma-
tur: huius vero egritudinis ꝓprium signum est subeth.
ac odor opij a corpore ꝓcedens. ¶ In eius igitur curatiō-
ne incipe vomitū cum idromelle ꝓuocare ꝛ aneto. ꝛ sale
indi: sicut diximꝰ. ¶ Deinde clisteri ī capitulo colice pas-
sionis nominato clistericetur. vinūqȝ vetus ꝛ purum in
quo cinamomum puluericatū fuerit positum: ad potan-
dum ei frequenter tribuatur: ꝛ sternutatio cum condisi
et castoreo prouocetur: ac ipsius caput cum embrocatio-
tione calefiat. Ipseqȝ dormire prohibeatur. Cui de hac ti-
riaca ab auellane vsqȝ ad nucis magnitudinē. s̄m hoc sc̄ȝ
ꝙ accidentia fortiora aut debiliora fuerint in die ter den-
tur. ¶ Tiriaca valens ei cui in potu opium datum fuerit.
Recipe castorei: ase: piperis: seminis iuniperi: omnium
partes equales: conficiantur cum melle apum: aut detur

ei saçelea ad comedendum. preterea dabis nuces et alia: ex quibus pulmentũ fiat cum butiro crudo conditũ. Uinum etiã et forte et purum in quo positum sit cinamomum. tribues. Corpus itidem eius totũ ex oleo costino et liliaco calefactis inunges: castoreũ quoq; semper bibere dabis. Qd si pruritus magnus fuerit: eum in aquã calidam mitte. Ad hec q̃z valde confert acetum acerrimũ et calidissimũ bibere.

¶ De his q̄ sũpserũt in potu iusquiamũ nigrũ. Cap. xix.

q Ui hoc sumpserit accidunt visus obfuscatõ et strangulatio: atq; extremitatum frigiditas: et alices. Is igitur vomere cogendus ẽ. deinde ex his que diximus clystericandus: postea vinũ forte singulis horis est ei tribuendum: ex tiriaca quoq; de carne viperarum facta: aut ex tiriaca que fit cõtra opium: moltotiens est ei dandũ. Cui itidem pondus. ʒ.j. piperis. cũ. ℥ .vna vini datum confert.

¶ De illis q̄ sũpserũt in potu mãdragorã. Cap. xx.

q Ui due sumpserit in primis: ex potu eius accidet vertigo: deinde inebriatio: et oculi eius rubefient: postremo subeth fortis ac vincens ipm ei accidit. Is igitur vomere cogendus est: et clistericandus eiusq; capiti oxirodinũ superponendũ: cui acetum acerrimum in quo aloes et absinthium posita fuerunt in potu tribuantur. ¶ Postq̃z vero faciei ac oculorum rubor quieuerit: et subeth remanserit detur ei ad bibendũ tiriaca contra opiũ cũ vino. Ea quoq; oĩa q̄ in capitulo de opio dixim⁹ ei adhibeantur. et cũ eis curetur.

¶ De illis q̄ sũpserũt in potu nuces methel. Cap. xxj

i Si cui de istis nucibus a. iij.ʒ. vsq; ad vni⁹.℥ medietatem datum fuerit: tantõmodo fortiter inebriabitur. Si autẽ multa ex eis data fuerit q̃ztitas mortẽ infert. ¶ Is igitur eisdem curandus est medicinis: quibus et ille qui mãdragorã sumpsit. Uerũtamẽ oportet vt butirum calefactum coctum aut crudum traijciat eiusq; extremitates in aquã calidã sunt mittẽde et vt vomat multotiens est elaborandum: deinde cũ his que diximus est curandus.

¶ De illis q̄ sũpserũt in potu semẽ bẽgi. Cap. xxij.

c Ui istud in potu datum fuerit fortis ebrietas ac membrorum relaxatio accidunt: spuma quoq; ab eius ore defluit oculiq; rubent. huic igitur cum vomitu ex idromelle et aqua in qua ficus et baurac cocta fuerit. in principio est succurrendũ. deinde lac recenter mulctum multotiens est ei tribuendum. Et si hoc suffecerit quiescendũ. Si autẽ nõ suffecerit: ex medicinis opij curandus erit.

¶ De his qui sumpserunt in potu succum coriandri viridis. Cap. xxiij.

c Ui ex isto ẽm q̃ztitatem medie libre datũ fuerit. aut ex ipso recenti multũ comederit: fortis vertigo: ac intellectus turbatio. et postea subet accidũt. Preterea in toto eius corpore coriandri odor sentitur: eiusq; vox fit rauca. In primis ergo vt euomat est elaborandum. Deinde ouorum vitelli molles cum pipere et sale sunt dandi. ius etiã de gallinis pinguibus est tribuendũ. Post cui⁹ acceptionẽ vinũ forte et clarum paulatim in potu est dandum. Qd si hoc nõ suffecerit vinum cum cinamomo: aut pipere ei donetur.

¶ De illis qui in potu sumpserunt psiliũ. Cap. xxiiij.

c Um psilium teritur et ex eius succo mltum bibetur angustia: et meror atq; anhelitus angustia et virtutis ac puls⁹ casus: necnon sincopis accidunt. Is quoq; qui ipsum bibit plerumq; moritur. Huic igitur succurrendum est. et vt euomat cum idromelle calido ac aneto et baurach et sale indo. est elaborandum: deinde ouorum vitelli molles cum sale et pipere sunt dandi. Asa q̃z est tribuenda. et vinum purum ac forte paulatim in potu dandum.

¶ De fungis et tuberibus pniciosis. Cap. xxv.

b Orum quedam species male repeRiuntur: et precipue fungorum. Ab eis igitur omnino cauendũ est: nisi in locis collecti fuerint notis. Ipsi namq; fere nihil nocumenti inferunt. ¶ Ex etiã si sint boni: non multum est comedendum: ab illis autem in quibus est nigredo et viriditas aut color pauonis aut a quibus mal⁹ procedit odor: aut qui iuxta venenosorũ animalium foramina nascuntur: et vtrum boni sint an mali ignoratur: aut iuxta arbores pessimas qualitates habentes abstinere conuenit. ¶ Ex multorum preterea fungorum comestione q̃zuis sint boni: accidunt sinanchia et colica passio. Ex malis autem cum comeduntur: accidunt anhelitus angustia: et sincopis: ac sudor frigidus quandoq; etiam subito interficiunt. Cum istud igitur acciderit: oportet vt patienti almuri cum sale qui in pane ponitur aut sale indo: ilico i potu detur. ¶ Aut succus rafani cum baurach. aut mẽtastri succus cum syrupo acetoso. et baurach tribuatur.

¶ Aut syrupus acetosus ex melle factus cum pauco baurach donetur. ¶ Aut lignum fici comburatur: et in eius cinere aqua mittatur. deinde coletur ex qua detur aliquid postq̃z vomitus cum idromelle ei prouocatus fuerit cui electuariũ diatrion pipereon: et diaciminum et his similia danda sunt. Uinum quoq; vetus et forte paulatim est sumendum.

¶ De lacte et sanguĩe in stõ coagulatis. Cap. xxvj.

l Ac recenter mulctum cum bibitur multotiens in stomacho coagulari solet. et precipue si spissitudo et crossities in eo fuerit. Ex quo cum coagulatũ fuerit. in stomacho sincopis et sudor frigidus. et rigor accidunt: plerumq; etiam interficit: nisi succurratur.

¶ Ex his q̃z ad hec valent. est vt succurratur. et detur de coagulo leporis pondus vnius aurei: cum fortissimi aceti vncia vna. ¶ Aut vt donetur ei ex asa ad fabe magnitudinẽ. ¶ Aut vt detur ei de lacte fici siccato q̃ztitas. ʒ. vnius et cum pauco nasturtio et aqua calida bibatur: aut succus mẽtastri ei tribuatur: vel syrupus acetosus ex melle factus qui multũ acer sit ei donetur.

¶ Postq̃z autem lac vomitu aut egestione expulsum fuerit: da ei idromel cũ aqua in qua apium coctum fuerit ad bibendum. ¶ Aqua quoq; calida multotiens danda est.

¶ In istis preterea accidentibus plerũq; contingit: sanguinẽ in stomacho coagulari qd cũ istis curis medicãdũ erit. Sed si sanguis in vesica coagulatus fuerit ex medicinis quibus lapis purgaꝛ curandus erit.

¶ De assaturis que cooperiũtur ne fumus ab eis exeat. Capitulum. xxvij.

s I quod assatur et mox cum remouetur ab igne suffocatur et multis obuolutõnibus anteq̃z per horã expiret vaporẽ eius exire prohibentibus inuoluatur: comestum fuerit. proueniet ex ipsius comestione fluxus ventris ac vomitus: necnon accidentia colirice passionis: et nausea cõsequentur: et fortassis plerũq; interficit. intellectus q̃z quandoq; p vnum diem aut duos inde deficit. Deinde hoc totũ per se remouetur: cui igitur ex comestione assaturarũ tristitia et vertigo acciderint: et interrogaueris pro eo et quod istud acciderit tibi relatum fuerit. succurre cito et fac eum multis vicibus vomere. Et postq̃z eũ purgaueris da ei miuã et meisos. et vinũ bene odoriferũ cũ succo citoniorum et malorum. Qd si vomitus aut multus ventris fluxus acciderint. ex medicinis colirice passionis ipm cura.

¶ De comestiõe pisciũ frigidorũ. Cap. xxviij.

c Um pisces assantur. et infrigidati in loco steterint humoroso: et sequenti die comesti fuerint: sceua accidẽtia q̄ ex malorum fungorum comestione solent euenire accidũt. Is

igitur cui talia euenerint accidentia vomere cogendus est. Deinde vinum cuȝ pipere est ei dandum. Et ad vltimum ex medicaminibus eorū q fungos pernitiosos: sūpserunt curandus.

¶ De comestione lactis corrupti. Cap. xxix

l Ac quādoqȝ in malā cōuertit qualitatem: atqȝ ab acetositate in quā sepius mutari solet: ad putrefactionis ac malignitatis dispositionē transmutat. Ex cuius quidem comestione colirica fortis accidit passio. Si quem autem ex comestione lactis malū habentis odorem: nausea ⁊ vertigo ac oris stomachi cōpressio inuaserint: cum idromelle vomitus ilicon ei prouocet. Deinde vinum purū cum diatriō pipereō tribuatur: stomachus quoqȝ cum oleo de nerde e mbrocetur.

¶ De nucleis fructuū Musatis ⁊ corruptis: ⁊ oleis inspissatis ⁊ que sūt rancida ⁊ q̄ sūt eis silia. Cap. xxx.

s I quis ex istis nucleis musa corruptus fuerit: oino malus erit: vt sūt nuces: et nux indica: ⁊ eis silia: sicut oleum de granis lzeruba: ⁊ de crisomilis. ⁊ persicis. Omnia hec eni penit⁹ mala sūt ⁊ quā maxime si quis ex eis multū comederit.

¶ Qd si eis vtens curatiōe eguerit: vomit⁹ prouocatione medicetur: deinde vue acerbe rob. ⁊ malorum maciāorum. atqȝ ribes. ⁊ horum similiū in potu tribuantur: cibarijs qȝ lenibus ac appetitū irritantibus nutriat.

¶ De illis qui sumpserunt in potu ranas pluuiales vl lacunales. Cap. xxxi.

s I quibus huiusmodi rane date fuerit corporis mollicies: ⁊ mollificatio atqȝ coloris tenebrositas. necnō spermatis egressio eius accidunt. Qd si ingrossetur res. ⁊ dentes atqȝ pili cadant: tunc patientes multotiens vomere sūt cogendi donec. s. mundificentur. Post vomitum autem ⁊ ventris fluxum. balneum ingrediantur. in quo tantā faciant morā vt bene in sudorē corpus resolui possit. deinde electuaria diacurcuma maius ⁊ dialacca. dentur. Qd si illō perducit eos ad corruptionē cōplexiōis. ex eis que i suo capitulo scripta sunt curentur.

¶ De illis q sūpserūt lep⁹ marinū in potu. Cap. xxxij.

e Ui hoc in potu datum fuerit: stomachi grauis dolor ac ventris solutio ⁊ vrine constrictio. et anhelitus angustia. atqȝ asma ⁊ sanguinis sputum. ⁊ feteus sudor. et multus vomitus accidunt. Qd nisi cito morte pōccupat⁹ fuerit: incidet in ptisim si nō cōpetēti medicamie e i subueniatur. et si nō lac ⁊ vinum aut mixta aut vnumquodqȝ per se multotiens data fuerint: ante tamē istud dari conuenit scilicet citrolorum succum et mal uauisci viridis foliorum succum in potu sumant.

¶ In die autem secunda postq̄ accidētia quieuerint: pillule ex scamonee. ⁊ ellebori nigri. ⁊ agarici. succi liquiritie dragaganti equalibus partibus cōfecte: dentur pondere. ʒ. j. cū iulep. Si autem illud perduxerit ad tussim: ac asma superuenerit: earum cura ex suo sumatur capitulo. prius tamen flebothometur. ⁊ ex medicinis apostematū in pulmone patientium curetur.

¶ De illis q sūpserūt malū castoreū in potu. Cap. xxxiij

s I qui ex malo castoreo multum comederint. ⁊ ex pessimo rē malam sumpserint calide frenesis accidentia icurrent ⁊ fortasse cito morientur.

¶ Postq̄ igitur vomitus eis prouocatus fuerit: succum. acetose herbe. aut acetum vini. aut lac vaccinum acetosum: aut malorū acetosorum succum sumere debet. Est nāqȝ acetosorū pomorū succi proprietas eis quib⁹ castoreum datum fuerit conferendi: lac etiam asininū ad idē prodest.

¶ De his qui sumpserunt gummi rute siluestris. Cap. xxxiiij.

a Ccidit ex hoc in gutture. et stomacho ardor intolerabilis. oculi quoqȝ foras egrediunt. ⁊ facies rubet. atqȝ safe in corpore nascuntur. Hic igitur prius vomere cogend⁹ est: deinde lac ⁊ butirum multotiens in potu sunt tribuēda. Aqua quoqȝ ordei donec accidentia sedentur: sumere conuenit. Deinde gargarismus ex lacte ⁊ oleo roseo fieri conueniens est.

¶ De his qui sumpserunt anacardum montanū. Cap. xxxv.

e X huius bibitione acute accidunt egritudines ⁊ fortassis alguesgues accidit ex eo. In principio igitur butirum coctum ⁊ crudum. ⁊ oleum sisaminum. donec suctio et mordicatio si ex eis aliquid in ventre sentitur ac gutture. sedentur. sūt danda. Postea vero aqua ordei ⁊ lac vaccinum acetosū in potu sumant. ⁊ oleum violaceum olfaciant. Caput qȝ ex medicinis que in capitulo de alguesegui nominant. epithimetur. Sed et psilij mucilago cum iulep et succo granatorum in potu sumatur. Ea quoqȝ qbus conseruantur. semper infrigidanda: ⁊ humectanda sunt.

¶ Ex eis autem que cum proprietate in eis existente contra anacardū valent. sūt nuces q̄ ad hoc valde sūt vtiles.

¶ De his qui sumpserunt oleandrū. Cap. xxxvj.

h Uius proprietas est interficiendi asinos et domestica animalia et ex siluestribus: q̄zplurima et homines. nocumento vero ipsius affert remedium vt post vomitum dactilorum et fenugreci apoçima sumatur. Semen quoqȝ agnicasti ex proprietate et virtute que est in eo: si in comestione aut in potu tribuatur remediū affert: non solum hominibus sed etiam animalibus. Manifeste enim remouet nocumentum quod fit ab olerando. ex proprietate que inest ei. ¶ Ex comestione autem oleandri accidunt ventris inflatio ⁊ tristitia. et inflammatio. Si antem ilico post eius haustum vomitu prouocato. succus herbarum mucilaginosarum: sicut maluauisci. ⁊ sisami tribuatur remedium affert: quod etiaȝ operatur rerum vnctuosaruȝ dosis: vt butiri crudi ⁊ cocti. ¶ Ad hȝ similiter confert clistericari prius cum idromelle ⁊ baurach. ⁊ postea cum mucillaginibus et oleis. Ficus quoqȝ comedere et mel ac çucharum ⁊ arob de musto. ⁊ omnia dulcia ⁊ vnctuosa auxiliatur.

¶ Ab aqua vero in qua nascitur: omnino cauendum: neqȝ vllo modo est bibenda: nisi aquarum multitudo in ea congreget. que tamen si ex necessitate iminente sumēda sit: rei dulci vt iulep ⁊ similibus admiscenda erit.

¶ De illis q ledunt ex comestiōe squille. Cap. xxxvij.

c Um quis maximam squille q̄ntitatem sūpserit. fiunt in intestinis ac epate vlcera. Cum igitur ex eius haustu punctio et incisio acciderint. oportet vt lac cum frustis ferri igniti: coctum detur. Puluis quoqȝ de seminibus ad sorbendū tribuendus est. ¶ Nutriendus autem est cū vitellis ouorum: ⁊ medicandus ex reliquis medicinis que in capitulo de cura vlcerum intestinorum nominantur.

¶ De his quibus nocuit semē vrtice. Cap. xxxviij.

q Ui hoc biberit semē. fortasse incurret accidens quod squillantibus accidit. curandus est igitur ex eorum curis. Et fortassis tussis ledēs accidet ex hoc. Unde curā adhiberi couniet ex ptisana cum iulep. ⁊ ex medicinis tussim lenientibus.

¶ De his quibus nocuit potus aque frigide. Ca. xxxix.

e X potu aque nimis frigide cum ex ea post egressionem de balneo: aut post exercitiū aut a ieiuno sine precedenti crapula sumitur accidet forsitan subitus in epate dolor ex quo ad complexionis malitiam atqȝ idropisim peruenitur.

¶ Cui hoc igitur quod nominauimus acciderit vinum forte bibere debet et a frigidis. per aliquot dies abstine

re cibis. bibendo quoqȝ diuersa debet vina temperare. Super epar autem emplastrū calidum qđ in suo nominabius capitulo est ponendum.

¶De his qui sumpserunt gipsū. Cap. xl

e X potu gipsi fortasse. accidunt colica valde fortis: ⁊ strangulatio gutturis. ⁊ oris siccitas. ¶Patienti itaqȝ aqua mellis ac res mucilaginose dande sunt prius. deinde psilij. ʒ. iiij. scamonee tertia. ʒ. j. cum iulep tribuantur. Et cum ex hoc patiens motus fuerit: attendendum est an accidentia que patiebatur sint sedata. erit nāqȝ vtile. Sin autem sedata non fuerint iterum est mouendus. Qđ si dissinteria inde exorta fuerit ex curis dissinterie medicetur.

¶De his q sumpserūt in potu litargirꝫ. Cap. xlj.

e X eo sequūtur vrine ⁊ stercoris retentio: ⁊ lingue grauitas: ⁊ corporis apostema. ¶Est ergo dandū apoçima dactilorum. ⁊ aneti. et nitri. Et si leuiter vomitus prouocatus fuerit. iterum fiat. Qđ si vomitus paruus fuerit: ⁊ sinthomota fiant fortiora: scamonea sicut prediximus in potu est tribuenda.

¶Cum ergo mouentis opera steterit de hoc medicamīe quod sumus dicturi dari conuenit.

¶Eius confectio. Recipe seminis apij. absinthij. equales partes. detur ex eo pondus. ij. aureorum. cum. ℥. vini. et ℥. apoçimatis apij. Et postq̄ȝ vrina prouocata fuerit ⁊ vēter solutus restituta erit sanitas.

¶De his qui in potu sumpserunt argentum viuū vel in quorum aure fluxum fuerit: vel qui sumpserunt vçisur. Capitulum. xlij

n O n quidem estimo ex argento viuo cū sanum bibitur: aliqđ magnum sequi nocumentū nisi in ventre ⁊ in intestinis dolor fortis. Qđ postq̄ȝ egreditur sicut est. ⁊ precipue si homo qui sumpsit ipsum se moueat. Ego quoqȝ simie quam habebam ipsum in potu dedi: nec vidi ipsam aliud incurrere accidens: nisi qđ dixi qđ quidem percepi: ex hoc ꝙ torquebatur. ⁊ ventrē sepe ore mordebat: manibusqȝ suis trahebat.

¶Quidam tamen antiquorum dixerunt ꝙ ex eo idem sequitur qđ accidit ex lithargiro: et qđ patiens ex hoc eisdem curandus est medicinis.

¶Cum autem funditur in aurem sceuum generat nocumentum. Extinctum vero ac sublimatum proprie perniciosum est ac valde malū. cōmouetur enim ex eo fortis in ventre dolor. ⁊ punctio: ac sanguinolenta egestio.

¶Curetur ergo idromel multotiens tribuēdo. ⁊ ex eo cū baurach clistericando donec venter aliquotiēs euacuet.

¶Medicine quoqȝ dissinterie conferentes in potu dentur sicut ficus cocte: ⁊ semina leuia ⁊ mucilagines: ac sepum ircinum: clistere quoqȝ ex his ⁊ horum similibus que in capitulo de dissinteria nominabimus fiat.

¶Ex eo autem qđ in aurem funditur dolor accidit vehementissimus: ⁊ intellectus perturbatio: et spasmus: ac punctio: cum grauedine fortissima partis in qua fusum est.

¶Debet igitur qui hoc patitur ad partem illam inclinare caput. ac multotiens alicui rei innixus super vnum pedem salire: sternutatio quoqȝ cū condisi ei prouocanda est: de quo aliquid in ore tenere debet. Auri vero oleū valde calidum. qđ tamen tolerare queat: infundendū erit. Qđ cum fuerit infrigidatum: eijciendum erit: ⁊ aliud loco eius inijciendum. Patiens vero super ipsum latus iaceat debet: caput tamen non in puluinari: sed vltra ipm teneat. ¶Sit etiam quandoqȝ radius de plumbo. qui cū in aurem mittitur et mouetur in eius circuitu extractus inuenitur cum argento viuo qđ sibi adhesit. Qui postq̄ȝ abstersus fuerit atqȝ id qđ de argento viuo sibi adheserat ab eo fuerit separatum iterum erit immittendus: qđ etiam multotiens fieri conuenit. Et fortasse ex argenti viui ingressu in aurem non malum sequitur accidens. quoniam ilico egreditur. Quandoqȝ vero moratur intus: et peruenit ex eo aliquid ad buccinum auris et adheret ibi et pessima ex ipso proueniunt accidentia.

¶Quidam nāqȝ mihi retulit medicus: se vidisse quendā epilepsiam. deinde apoplexiam ex eo incurrisse.

¶Ex vçisur autē ⁊ tincar acceptione accidunt ea que ex argento viuo extincto. ticar tamen deterior existit. Quā plures etiam dicunt. ꝙ ex eo nemo euadit. cuius tamē cura est. vt argenti viui atqȝ arsenici.

¶De illis q in potu cerusā sūpserūt. Cap. xliij.

q Ui cerusam in potu sumit. lingua eius albescit: cui ⁊ multus accidit singultus ⁊ tussis. Membra qȝ ipius mollificāt.

¶Ficuum ergo apoçima: aut idromel cum oleo ei tribuatur. vomitusqȝ prouocetur. ad bibendum quoqȝ succi absinthij cum idromelle multotiens vnius aurei pondus tribuatur. Qđ tamdiu fiat: donec vrina prouocetur: hoc tamen fieri conuenit postq̄ȝ de scamonea q̄ȝtum est quarta vnius. ʒ. sumptum cum idromelle fuerit. Postq̄ȝ vero vrina prouocata fuerit: sedabuntur accidētia. Si autem vrina constricta fuerit: vrinam prouocantia sunt danda: que in suo nominanda sunt capitulo.

¶De his qui in potu sumpserunt calcem ⁊ aurumpigmētum simul et arsenicum sublimatum vel ceruseā de qua fit sapo vel in quorū ore multus fumus arsenici intrauit. Capitulum xliiij.

e X istis punctio fortis ⁊ mala in intestinis vlcera accidunt. Est igitur aqua calida cū iulep multotiens danda: donec ab eis q̄ȝplurimum lauetur: deinde aqua riçi aut ordei aut his similia que intestinorum conferunt vlceribus tribuantur. Ex quibus etiam clistericari conueuit. Cum autem acciderit tussis nociua. ex renibus lenibus erit medicanda.

¶De illis quibus nocuit squama ferri: vel qui eius limaturam sumpserunt. Cap. xlv.

a Ccidit in ventre fortis dolor: et in ore siccitas ⁊ inflāmatio: atqȝ in capite fortis dolor: Quibus lac cum aliquibus vehementer laxantibus dari conuenit: deinde butirum crudum et coctum ad bibendum tribuatur donec sinthomatha sedentur. Caput vero ex oxirodino cum rodostomate infundēdum est. Confert enim eis si deus voluerit.

¶De illis qui in potu sumpserunt florem eris. Capitulum. xlvj.

i Stis accidunt fortis dolor: ⁊ vomitus et intestinis vlcera ⁊ in ore siccitas ⁊ excoriatio. Hi igitur medicandi sunt vt qui arsenicum biberūt.

¶De his qui in potu sumpserunt calcantum aut alumen et multum. Capitulum. xlvij.

e X his duobus tussis sicca adeo nociua sequitur ꝙ ducit ad ptisim. Lac igitur cum çucharo et butiro crudo patienti est dandum: hoc nāqȝ omnibus medicinis magis est conueniens.

¶De illis qui titimaluū sumpserunt. Cap. xlviij.

t Itimalus est omnis heba habens lac calidum qđ corpus vlcerat sicut scamonea: et sebram ⁊ aosro: et legia et his similia. Ex istis enim si multum bibatur necem afferet. Qđ si ex eis moderate sumatur: fit medicina conferens.

¶Eorum autem nocumentum cōmuniter remouet lac ⁊ butirum crudum et coctum. hec enim eorum fortitudinē debilitāt et actionem. His autem datis accidentia que ex eis euenerunt: consequenter sunt curanda. Sunt enim quedam ex eis ex quibus vehemēs ventris fluxus et mictus consequitur. Et sunt alia ex quibus sanguinis mictus prouenit: aut vomitus sanguinis. Horum inde sanatio

ex eis fieri conuenit: q̄ in capitulis de curationibus egritudinum singulatim posuimus.

¶ De illis qui in potu sumpserunt elleborū album et nucem vomicam condisi ꝛ arthanitam. Cap. lxix.

c Um ex aliquo istorum multa sumitur quātitas fortiter prouocat vomitum et fortasse ex multitudine humorum quos ad isofagum trahunt: cum subito egredi volunt: sequitur suffocatio: et fortasse prouenit ex eis sincopis fortis. Et cum vomitus non prouocatur: cadunt ex predicta sincopi virtus ꝛ pulsus.

¶ Sincopis quoq̄ frequenter accidit ꝛ sudor frigidus exire icipit: atq̄ nisi cito succurratur sequitur mors. Aliquādo autem fortasse sequetur ex eis sincopis: ꝛ vomitus lōgi temporis et multe quantitatis: ꝛ corporis inanitio donec spasmus proueniat.

¶ Cum ergo primum sinthoma acciderit: infirmus ex colloquintida: baurach. clisterianςandus erit: et quidem humores ad inferiora inclinabuntur.

¶ Qd̄ si vomitus grauiter euenerit: et paulatim cum forti labore et nociuo: aqua tepida freqūēter est tribuenda: et elaborandum vt ex ea multum sumatur: donec vomitus suauiter prouocetur.

¶ Cum autem vomuerit, iterum danda erit: quia tunc leuiter prouocabitur vomitus: et sepe: tristitia quoq̄ leuior fiet et nausea. Post hec autem curabitur ex medicinis colirice passionis.

¶ Qd̄ si spasmus superuenerit butirum coctum: et lac sepe ad bibendum sunt tribuenda. Collum quoq̄ ac pect⁹ et crura: et coxe: atq̄ brachia fricanda sunt: et ex oleo tepido inungenda.

¶ Uinum preterea multam aque habens admixtionem in potu sumendum.

¶ Qd̄ si inceperit spasm⁹ eger in semicupium aque calide ponendus erit: et ex oleo tepido qd̄ nō sit calide virtutis inungendus. Et vngendo ac fricando necnon mollificando dirigatur operatio ad neruos membri spasmati ꝛ ad ipsum membrum quemadmoduꝫ in capitulo de spasmo nominabimus.

¶ De his qui sumpserūt ellebor nigrū. Cap. l.

s I quis ex elleboro nigro multum in potu sūpserit: fortissimum ventris incurret fluxum. Huius ergo virtus debilitari conuenit ex datione lactis et ex introitu patientis in aquam frigidam et ex effusione eius super caput egri per longum tēpus. Ea quoq̄ que fiunt ex rob fructuum acetosorum ad ventris constrictionem danda sunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt dend. Cap. lj.

e X hoc prouenit fluxus ventris fortissimus. Eius autem actio: reprimenda est ex donatione lactis. Ea quoq̄ que ventrem stringūt: danda sunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt eufozbiū. Cap. lij.

h Ec species est acris: et mouet ventrem cum inflammatione ꝛ estuatione. Cuius vis cum butiro crudo et cocto debilitanda est. deinde oleum roseum dandum cum autem sinthomata leuiora fieri ceperint: triticum fractum cum multa aqua coctum: cum iulep: et cum aqua et niue i potu tribuendum est.

¶ Eger quoq̄ in aqua frigida sedeat ꝛ sorbeat ex aqua rosata. et frequenter bibat succum malorum granatoruꝫ. et macianorum: que muςum habent saporem.

¶ De his qui in potu sumpserunt meςereō et nimis. Capitulum. liij.

e X hoc sequitur vomitus et ventris flux⁹ fortissimus. Est igitur huius nocumenti virtus debilitanda ex butiro et lacte recenter mulcto: et iulep in potu ea frequenter dando. Cuius quoq̄ virtus reprimitur ex aceto cum frequenter in potu datū fuerit. Postq̄ autē diebus aliquot vomitus: ꝛ ventris fluxus cessauerint syrupus acetosus ꝛ endiuie succus dandi erunt.

¶ De virtutibus medicinarum laxatiuarum ꝛ de earum rectificatione. Cap. liiij.

s Camonea coleram rubeam vehementer expellit. Min⁹ autē quod ex ea datur: est sexta pars. ʒ. j. plus vero quātitas duaruꝫ tertiarum. ʒ. j. Et cum eius timuerimus nocumētum et remouere voluerimus: tunc ipsam cum succo citonij acetosi: aut mali maciani aut cum aqua rosata cui sit admixtum sumach tante quātitatis ex qua possit confici. miscere debemus. Ex qua sic mixta et malaxata fiant frusta rotunda subtilia: et parua ad modum trociscorum ꝛ siccentur in membra. Et sciatur quanti ponderis fuerit: anteq̄ conficeretur: et detur ex ea a quarta parte. ʒ. j. vsq̄ ad mediam. ʒ.

¶ Colloquintide pulpa. vehemēter expellit flegma. Que si alicui disinteriam patienti: aut qui eam cito solet incurrere danda fuerit admiscenda erit dragaganto eiusdem quātitatis cuius ipsa est: et in mortario vtraq̄ miscebimus. terendo donec vnita sint: et fiant ex eis trocisci subtiles: et in vmbra siccentur. Ex quibus detur a quarta. ʒ. j. ad mediam. ʒ.

¶ Turbith expellit humiditates que sunt in ore stomachi et in intestinis. Et non indiget emēdatione alia: nisi excorietur et illud eligatur ex eo qd̄ bonū est ꝛ frangitur. Ex quo sumendum est ab vna. ʒ. ad duas. Qd̄ si in decoctionibus sit mittendum fit a. ʒ. tribus vsq̄ ad quattuor. Et cum queritur eius rectificatio: cum oleo amigdalarū dulcium qd̄ sit bonum in hora suivsus misceri cōuenit.

¶ Agaricum diuersos expellit humores: ex quo debet dari a duabus partibus. ʒ. j. vsq̄ ad. ij. nec est necesse ipsum emendare: nisi qd̄ ex eo eligendum est bonum album. s. et recens. Si quis tamen sibi ab eo cauere voluerit: cuꝫ syrupo acetoso ipsum conspergat.

¶ Aloes colerā rubeam et humores expellit. Ex quo ab vno aureo vsq̄ duos est sumendum. Si quis autē in ano patiens nisi calide fuerit complexiōis ipsum sumere voluerit cum bdellio misceat ipsum. Qui si calide fuerit cōplexionis dragagantū admiscebit ei. Qui autē ei in stomacho aut epate egritudinem patitur cum mastice: ꝛ rosis mixtum aloem sumat.

¶ Siccidis actio colloquintidarum actioni atq̄ quantitati: necnon emendationi vicina existit.

¶ Centaurea in suo effectu ꝛ emendatione his similis inuenitur. Ex ea tamē plus est sumendum.

¶ Sebram ꝛ meςereon calide sunt. quaruꝫ acumen reprimit acetum: cum in eo infuse fuerint ꝛ ex eis mensurate sumitur. Est enim ex eis sumenduꝫ a media. ʒ. ad. ʒ. j. De titimalis quoq̄ que eis similant similiter fiat.

¶ De lacte sebram non aliud dicemus nisi q̄ de scamonea diximus. Ipsum enim ꝛ titimali: aquam ꝛ coleram rubeam fortiter expellunt.

¶ Euforbium est calidum: et expellit aquam ꝛ spissos humores ex quo sumendum est a sexta. ʒ. j. ad ipsius tertiā.

¶ Cuius reprimitur acuitas cum oleo amigdalino ꝛ dragaganto cum spargitur.

¶ Abenil flegma adustum expellit: quod cum sumitur tristiciam ꝛ nauseam vehemēter generat. De quo a tribus ʒ. ad vnā sumendū est postq̄ fuerit excorticatū.

¶ Elacterides aquam ꝛ coleram rubeam educunt: que titimalis similes existunt.

¶ Almeiςara de titimalis est vnus: qui tamē articulor cōfert dolori: ꝛ humoribus spissis ac frigidis.

¶ Sticados coleram nigram: leuiter educit. de qua a duabus. ʒ. ad. iij. sumendum est: nec indiget emendatione. Que tamen cum syrupo acetoso sumpta fuerit melior erit.

¶ Epithimum colerā euacuat nigrā: de quo .a.iiij.ʒ.ad vj sumere conueniens est: ⁊ non indiget emendatione. Si quis tamen emendare voluerit: cum oleo amigdalarum dulcium misceat.
¶ Sene ⁊ fumus terre humores expellūt adustos: scabiei quoqꝫ atqꝫ prurituī conferunt: de quibus .a.iiij.ʒ.ad. vij. dari couenit.
¶ Mirabolani citrini coleram rubeam ⁊ humores educunt: ex quibus quandoqꝫ datur .a.x.ʒ.ad.xx.
¶ De teremabin autem ⁊ cassiafistula atqꝫ violis siccis. et prunis siccis: non est nobis necesse loqui. parum enim inquietāt: et omnia coleram rubeam suauiter expellunt. ea quoqꝫ que in stomacho sunt ad intestina descendere faciunt. Sufficiant ea que in isto nominauimus capitulo. In hoc enim libro nominaturi sumus omnium locorum solutiones in quibus eorum indiguerimus nominatione. Quod taliter faciemus ne nos in eis aliquid renouare oporteat.

¶ De exemplo compositionis medicinarum laxatiuarū. Capitulum. lv.

X vnaquaqꝫ specie de quibus medicina componenda est. tantū sumatur. q̄ꝫtum vni dosi semel ad expletionem sufficiat. Postea vero si totū quod cōficitur ex quattuor cōponatur herbis quarta sumatur pars: ⁊ si de quinqꝫ: quinta. Quod si medicinam laxatiuam ex scamonea et aloe atqꝫ agarico: ⁊ colloquintida: componere voluerimus: sumemus aloes .ʒ. iij. et colloquintidarum ʒ. mediam: ⁊ scamonee sextam .ʒ.j. et agarici .ʒ.j. et tertiam ʒ.j. deinde cum necesse fuerit: sumetur ex hoc composito .ʒ.j. et quarta vnius. Si autem alicui graue est decoctionem in potu sumere sumat ex pillulis ⁊ confectionibus que illum humorem quem vult expellere: educere consueuit illa decoctio.
¶ Expletus est tractatus octauus: ⁊ deo qui nos adiuuit. grates sint infinite.

Tractatus .ix. nonagintaquinqꝫ continens capitula.

¶ De cephalea ⁊ emigranea. Cap. j

q Uando rubedo et tensio ⁊ grauedo in facie et oculis cuius istis affuerint: et tactus calidus sentitur et pulsus fuerit magnus ex cephalica facienda est flebothomia in parte in qua est dolor: vel in qua dolor magis infestat.
¶ Deinde aqua rosata et oleum rosatū: et acetum sumantur ⁊ simul mixta agitentur donec inspissentur: et super niuē infrigidata super caput fundantur.
¶ Eger vero a carne abstineat ⁊ a vino: et comedat adessiam citrinā et tapsil: et olera frigida ac fructus frigidos.
¶ Venter autem soluatur ex mirabolanis citrinis prunis ac tamarindis: et çucharo albissimo.
¶ Quod si ista non suffecerint: semia maluauisci in aceto posita agitentur quousqꝫ ad spissitudinē perueniat: ex quibus emplastrum capiti superponatur. ex psilio quoqꝫ et aceto emplastrum fieri vtile est.
¶ Si autem cum istis fuerit in pulsu velocitas: et in tactu sentitur caliditas. sed neqꝫ in facie neqꝫ in oculis fuerit rubedo neqꝫ tensio: in principio soluatur venter. Deinde fiant ea que diximus. Naribus autem inijciatur oleum viola. aut oleum cucurbite dulcis: aut nenufaris oleum: aut oleum de floribus salicis. quorum quodlibet super niuē infrigidatum capiti super fundatur: et nutriatur vt prediximus. Eger vero odoret camphoram: et aquam rosatā et salices et violas: et his similia.
¶ Quod si egritudo multū inualescat: sumatur opiū ⁊ cāpho

re vniuscuiusqꝫ quãtum ponderãt duo grana ordei: que dissoluta in oleo de salicibus: mittanť in nares ⁊ aures. ¶Q si cum soda non fuerit aliquid eoꝝ que diximus de rubedine in facie: fueritqꝫ egritudo antiqua: in principio venter cum pillulis cochijs soluať: quas ego feci. ¶Pillule cochie. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. collognttide. ʒ. iij. ⁊ terniam: scamonee. ʒ. ij. ⁊ turbith: sticados. añ. ʒ. v. fiant pillule ex istis: ⁊ sunt doses. x. ¶Postq̃ vero vẽter solutus fuerit: infundať caput ex oleo sambucino: ⁊ oleo de ben: ⁊ mittať in aures. ¶Eger quoqꝫ odoret algariam ⁊ insuffletur muscus in naribus. ¶Q̃ ꝺ si egritudo multũ infesta fuerit: sumať euforbij ⁊ castorei: amboꝝ añ. sexta pars. ʒ. j. Et dissoluta in pauco sambucino mittanť in narẽ: ⁊ aurẽ ¶In cephalea ṽo calida: emplastrũ hoc fronti ⁊ tymporibus est imponendũ. Emplastrũ in cephalia calida. ℞. seminis lactucarũ fieť memithe: sandalũ rubeũ ⁊ album: saufel: rosas: opiũ fiat ex eis emplm̃ postq̃ aceto ⁊ aqua rosata ꝯspersa fuerint: ⁊ fronti imponať: sup qꝺ mittať pãnus aceto ⁊ aq̃ rosata infusus. Qui cũ tepefactus fuerit iterũ infundať ⁊ desupponať. ¶Linimentũ ṽo cephalice frigide. ℞. castoreũ: euforbiũ: pip: sinap̃. storacẽ. rutã marubiũ: q̃ siccata ⁊ pulueriçata ⁊ triconiçata misceanť: ⁊ cõspergant vino veteri: ex qbus fiant trocisci: ⁊ desiccentur. Cũqꝫ necesse fuerit: ex vno i vino veteri: aut oleo costino vel camomelino dissoluto frons multotiens liniať. Hoc eni linimentũ oĩ antique cephalee confert nõ solũ suppositũ: sed etiã auri iniectũ: q̃ seqtur illud ip̃s postq̃ in aliq̃ de p̃dictis oleis resolutũ fuerit. Egro ṽo vinũ vetus: ⁊ forte dandũ est. ¶Cũ aũt cephalea p hebdomadã vnã pseuerauerit: eger in balneũ mittẽdus est atqꝫ sup caput ipsius aqua in qua camomilla ⁊ sansucus: ⁊ sticados arabicus: ⁊ nemem cocta fuerint simul aut sigillatim: fundẽda est. ¶Q̃ ꝺ si cephalea quotidie ante comestionẽ inuadat ⁊ post comestionẽ recedat succurrendũ est infirmo ante horam qua venire ꝯsueuit: dando ei bucellas panis in succo granati aut vue acerbe aut hoꝝ similiũ infusas. ¶Si aũt cephalea ꝯtingat ꝓpter multã in sole moram sufficiẽter ex oleo rosato ⁊ aceto infrigidatis curari poterit. Que tñ si ex hoc nõ qeuerit: ex alijs ifrigidãtibus curãda erit. Si autem adhuc soda pseuerauerit: ⁊ fortior fiat neqꝫ vllo mõ remoueať ⁊ timeať ne eger visuꝫ amittat: ⁊ aq̃ ad oculos descẽdat tympoꝝ artarie sunt incidẽde ⁊ extrahẽde. Hoc tñ qꝺ nũc loqmur est p̃ter nr̃am intẽtionẽ in h libro.

¶De scothomia. Capl'm. ij.

Cum aliquis illud qꝺ ante eũ est: circulartier moueri viderit: et oculi tenebrescũt ⁊ cadere voluerit ⁊ facies ⁊ oculi rubuerint in eadẽ hora vene q̃ꝫ q̃ sunt post aures grosse apparuerit. ex ipsius venis faciẽda est flõmia ⁊ vẽtose in collo ⁊ tibijs sunt ponẽde. ¶Q̃ ꝺ si p̃dicte nõ apparuerit vene: ⁊ facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuẽdus ⁊ vẽtose in tibijs erũt ponẽde.

¶In hac p̃terea scothomie specie: ⁊ i ea quã ante diximꝰ: caput ex oleo rosato ⁊ aceto ẽ infundẽdũ. ¶Eger q̃ꝫ calla cibaria vitare debet. Vẽter ṽo ex apoçimate mirabolanorũ citrinoꝝ: qꝺ in capl'o de cephalea diximꝰ: soluẽdus est ¶Cũ aũt neqꝫ in facie rubedo neqꝫ febris cũ scothomia fuerit attẽdẽdũ ẽ an sit stõi subuersio: ⁊ nausea. ¶Que si affuerit: ꝑus vomere cogẽdus ẽ. deĩde de pillulis cochijs dosim vnã sumat: ⁊ a frigidis abstineat cibis. ¶Si autẽ neqꝫ aĩe subuersio neqꝫ nausea affuerit: neqꝫ caliditatis signa apparuerint: vẽter ex pillulis cochijs multotiẽs solluať. Cibaria q̃ꝫ frigida oĩno vitet: ⁊ gargarismus fiat q̃ flegma deponať. ¶In naribus q̃ꝫ post illud ponať aliquid his que nominauimus quo caput calefiat.

¶De frenesi. Capl'm. iij.

Quando aliquẽ febris ꝯclusa cõtinua inuaserit cũ forti capitis ⁊ oculoꝝ grauedine: ⁊ in facie atqꝫ oculis vehẽmẽs fuerit rubedo ⁊ capitis dolor ⁊ horror luminis affuerint ⁊ in pulsu velocitas: ⁊ frequẽtie supfluitas inuenienť: signa frenesis certissima iudicabunť. Q̃ꝫ si lingua nigra aut citria fiat ⁊ ꝑmisceatur intellectus: ⁊ multũ fuerit alienatus ⁊ vigilauerit multũ iã frenesis pfecta erit. ¶Egro igitur anteq̃ꝫ predicta compleanť accidẽtia: est subueniendũ ex sanguinis detractione ⁊ vẽtris solutione cũ succo fructuũ. Nutrimẽtũ vero eius sit aq̃ ordei semel aut bis in die sumpta s'm ꝯsuetudinẽ quã in tp̃e sanitatis habuit. Caput aũt oxirodino infundendũ erit. Q̃ ꝺ si multe affuerit vigilie sumať violarũ siccarũ: corticũ papaueris albi ordei excorticati seminis lactucaꝝ: radicũ mãdragore: oĩuꝫ añ. ℳ. j. Que oĩa in cucuma plena aq̃ tãdiu coquanť: donec aq̃ rubea fiat. Deinde aq̃ illa dũ est tepida ab alto sup caput fundať ⁊ sit caput sup ciminile in quo aq̃ colligať: que in cucuma posita iterũ sup caput fundať. ¶Hoc aũt omni die multotiens fieri cõuenit. ¶Caput preterea ex oleo violato. muliebri lacti ãmixto inũgendum erit: qꝺ etiam in coto positum est superponendum. ¶Cum autem eger in principio huius egritudinis in virium fortitudine permanere inuentus fuerit flebotomãdus erit nisi sup infirmũ timueris. ¶Postq̃ꝫ vero eius egritudo minui ceperit nequaq̃ꝫ flebotomeť. qꝛ si eius iam dissoluta est virtus ex alio p̃seruetur regimine donec euadat.

¶De apoplexia. Capl'm. iiij.

Cum aliquis quasi dormiẽs iacet: ⁊ sine somno stertit: ⁊ cũ pungiť nõ sentit: ⁊ tũc iã patiť apoplexiã. ¶Est autẽ huius egritudinis quantitas: s'm qꝺ fortiter aut debiliter stertit Si tñ spuma ab ore exierit: nõ est ei medicandũ. Cũ autez parũ stertit egritudo est leuior. ¶Hec qdẽ passio aut cito interficit: aut in paralisim transit. ¶Cũ ergo ista visa fuerint attendendum erit: an patiẽtis facies multum rubere aut denigrari: aut viridis fieri videatur: quẽadmodũ cõtingit cum sanguis in aliquo membro ex coartatione retinetur. Tunc enim sanguis ilico ex duabus guidegi extrahendus est. aut ex duabus cephalicis. ¶Q si ita nõ fuerit: imo cum aerem attrahit. auditur in pectore oregmõ ex hoc clisteri erit clisteriçãdus. ¶Q ℞. collognttide bothormarien cẽtauree minoris arthanithe: ellebori albi: omniũ añ. ℳ. j. Coquantur oĩa in. iij. lib. aque donec ad vnam redeant. Deinde colentur. Et ex media libra huiꝰ apoçimatis fiat enema: qꝺ si cito exierit: fiat iterũ donec humoꝝ multitudo simul cum eo exeat. ¶Naribus quoqꝫ condisi: ⁊ elleborus albus suauiter insufflentur. ¶Et est ingeniandũ vt anacardinũ cum ydromelle per os ad stomachuꝫ multotiens descẽdere cogatur: quaqꝫ die semel. ex quo vnius aurei podus in potu sumendũ est. Cuius descriptio est in capl'o de paralisi. ¶Sartago p̃terea ferrea calefacienda est: ⁊ capiti multotiens adeo vicinanda: vt patientis capilli aduranť. Q si hoc modo non sanatur in medicãdo plus laborabimus: caput nãqꝫ rademus: ⁊ ex sinapi trito ⁊ castoreo ⁊ fortissimo aceto liniemꝰ ¶In prima aũt huius passionis specie: post flõmiã stringemus fortiter adiutoria ligando superius parũ sub coniunctione ipsoꝝ cũ spatulis. ⁊ stringemus tibias similiter ¶Capiti quoqꝫ supfundendũ est oleũ roseũ ⁊ acetum vini: ⁊ flebotomia faciẽda prius in pedibus: ⁊ postea in nasi extremitate.

¶De graui dormitatiõe. Cap. v.

Cum aliquis quasi dormiens iacet: ⁊ tñ sentit: ⁊ moreť: sed oculos s'm plurimũ hꝫ clusos q̃s tñ dũ vocať: cũ clamore. aperit: lꝫ iterũ statim claudat: iã patiť subet q cũ clisteribꝰ acutis q̃ pauloante noĩauimus: curãdus est. In os quoqꝫ ipsius mittemus ydromel ⁊ laborabimꝰ vt descẽdat. Ip̃m enim nutrimentũ existit eius. ¶Caput p̃terea vsqꝫ ad diatritũ primũ exirodino infundemus. Post tertiũ vero diẽ sternutationẽ ꝓuocabimus ex his q̃ noĩauimus: ⁊ rademus caput: ⁊ liniemus ex sinapi: ⁊ castoreo: ⁊ aceto.

¶De stupidis q semꝑ habent oculus aptos. Cap. vj.

c Um aliquis quasi dormiēs iacet: ⁊ nō mouet: ⁊ lꝫ oculi sint apti palpebras tñ nō mouet: cōgelatus est siue rigidus ¶Curād⁹ v̇o ē ex medicis subet: h̄ tñ addito vt oleū sambucinū suꝑ caput fundat̃ in omni libra cuius sit vncia euforbij. ¶Ipm q̄ꝫ caput ex castoreo ⁊ euforbio: ⁊ oleo sambucino liniatur.

¶De paralisi. Capl'm. vij.

c Um aliquis se mouere non valet: aut vnuꝫ vel plura ex mēbris mouere nō pōt: atq̄ꝫ eoꝝ sensum āmisit. ipm paralisim illius mēbri: aut mēbroꝝ incurrisse ꝓnunciamus. Cuius curē incipiemus pillulas fetidas q̄s ego cōposui dā, doq̄ꝫ: ℞. pulueris pigre. ʒ. x. collognttide interioris. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. ⁊. ſ. castorei piperis asse serapini. oppopōact seitaragi indi sinap̄. omniū. vij. añ. ʒ. j. cētauree minoris elacterij. amboꝝ añ. ʒ. v. gūme in succo ruthe dissoluant̃: ⁊ alia ex eis conficiant̃ ⁊ fiāt pillule ⁊ fiūt ex eis decē potiones. Quaꝝ vnā postq̄ꝫ eger sumpserit: ꝑ tres dies gescat ⁊ nutriat̃ tūc cū aqua ciceris ⁊ oleo ⁊ sinapi: ⁊ deinde bibat aliā. ¶Qd̄ postq̄ꝫ ter fecerit ꝑ aliq̄t dies gescat. Et nutriatur carne frustratim incisa ⁊ in sartagine frixa: ⁊ muta genat: in q̄bus sint specie calide vt piꝑ ⁊ his silia. In potu v̇o sumat ydromel. ¶Mēbra q̄ꝫ eius ex oleo costino inūgant̃. Qd̄ ℞. costi. ℥. j. piꝑis piretri euforbij oiuꝫ triū añ. tertiā. ℥. j. castorei. ℥. ſ. dissoluant̃ oia in. ſ. lib. olei de cheiri: aut de narcisco: ⁊ vtere eo. ¶Diebus vero quibus gescit: quaq̄ꝫ die dande sunt due. ʒ. de anacardino. qd̄ ℞. çinçiberis: piretri nigelle: costi melano piꝑis macropiperis oggi: oium añ. ʒ. xx. mirre ruthe sicce asse aristologie baccarū lauri castorei. seitaragi indi: sinapis: gētiane omniū añ. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. vngant̃ ex oleo: nucū: et cū melle cocto ꝯficiant̃. Hoc eni medicamē valde cōfert paralisi appoplexie torture: ⁊ tremori: albaras: morsibus scorpionis: ⁊ oibus passionibus frigidis: ⁊ spasmo humido. Cū aūt sumit̃: ilico ꝓuocat sudorē: ⁊ infert febrē. ¶Qđ si sumptū nō affert sanitatē eger ab oi medicamīe ꝑ decem dies abstineat excepta dieta. deinde ad ipsius curā redeundū est. ¶Qđ si palisis ex ꝑcussione: aut casu euenerit: ⁊ acciderit subito: taliter ꝑmanebit. ¶Nunq̄ꝫ eni sanabit̃. Qđ si nō repente ex p̄dictis sed paulatiꝫ ⁊ molliter inuaserit: loco ꝑcussionis emplastrū hoc apponendū erit qd̄ ℞. farinā fenugreci: semē ben: semē maalep: semē resin: bdelliū amoniacū adipē anatis: cerā: oleū de lilio: ex his fiat emplastrum ⁊ superponatur.

¶De stupore ⁊ tremore. Capl'm. viij.

c Um aliquis sentit aliqd̄ suoꝝ mēbroꝝ sicut est dispositio pedis cū sit stupidus dicimus ĩ illo mēbro stuporē esse. Quapropter ei⁹ cura nō est differēda. Qñ eni ꝓlongat̃ tp̄s huius egritudis ꝑducit ad paralisim. Curat̃ aūt hec passio ex aliq̄ parte medicinarū paralisis: ⁊ cū dieta ⁊ vnctione ex oleo costino. Qd̄ si inueterauerit passio: eger ex pillulis fetidis purgandus erit ⁊ cōplexio equāda cū anacardino ⁊ dieta. ¶Tremor aūt ex eisdē curat̃: ex q̄bus sanat̃ stupor. Sed si ex suꝑflui vini potu euenerit: eger ab ipso erit abstinēdus. Silr̃ si aquā q̄ ex niue dissoluit̃ bibendo hanc incurrerit passionē: ab ipa abstineat: ⁊ balneū calidissimū ingrediat̃ in quo tādiu morā faciat donec sudet: ⁊ in sole assidue moretur.

¶De tortura oris. Capl'm. ix.

c Um hominis os ꝯtorquet̃: ⁊ vnuꝫ de oclis suis claudere nō valet: ⁊ si p̄cipit̃ ei vt sufflet: flat⁹ ab vna tm̄ ꝑte exire videt̃: ipm tunc ꝯtorsionē pati dicimus. Cuius curā incipiemus cū solutione ventris ex pillulis fetidis. Nutrimentū v̇o eius atq̄ꝫ ipsius potū ponimus. vt in capl'o de paralisi diximus egrū p̄terea quotidie in mane anteq̄ꝫ comedat sinapim cum sirupo acetoso gargariçare faciemus Et mittemus eū in domū obscurā: ⁊ precipiemus vt vnā nucē muscatam in parte oris que torta est teneat. ¶Naribus quoq̄ꝫ sufflabimus condisi vt sternutatio ꝓuocetur. ¶Spondiles quoq̄ꝫ colli ei⁹ ⁊ faciē eius: ⁊ frontē ex oleo costino inungere cōuenit. Et est quotidie de anacardino vni⁹ aurei pōdus sumēdū. Et si passio h̄ mō soluta nō fuerit: ad vētris solutionē ⁊ egri p̄seruationē redeūdū ē. ¶De tortura vero que nō repēte sed paulatī accidit nō loq̄mur Ipsa nāq̄ꝫ nō contigit nisi in frenesi perniciosa morte iā imminente: ⁊ est ex siccitate.

¶De spasmo. Capl'm. x.

c Um aliquod membrū alicuius cōtrahitur ⁊ ad suam redit originē aut pleraq̄ꝫ ex membris sic disponuntur ipa spasmata esse pronunciamus. ¶Spasmus autem subito aut paulatim inuadit. Sed spasmo subito euenienti: eadē preparanda est cura quā paralisi cōferre diximus. In eo tamen fricatione manuū ⁊ vnctione ex oleo costino plus vtimur. ¶Spasmus vero qui non repente sed suauiter accidit post febrem aut multam ventris solutionem: aut multum vomitum: aut sanguinis fluxum: malus est ⁊ vix curabilis. Quicquid tamē accidat ei: mederi incipemus Egro nāq̄ꝫ ordei aquā ⁊ iura vnctuosa ⁊ mollia administrabimus: ⁊ in aquam dulcem tepidam ipsum mittem⁹ ⁊ vngemus ex oleo violato tepido: ⁊ oleo de seminibus cucurbite ⁊ precipue neruorum in quibus spasmus est radices. In tina quoq̄ꝫ diu moretur: ⁊ ex oleo violato inungatur. De vino bibat parū: qd̄ tamen multū habeat aque admixtum: ⁊ ex cibis nutriatur humidis.

¶De epilepsia. Capl'm. xj.

c Um aliquis cadit in terram ⁊ torquetur ⁊ cōmouetur: ⁊ intellectum amittit: dicimus ip̄m epilepticum esse. Qđ si spuma exit per os. aut se comingit: aut sperma egreditur. aut egestio: passio tunc est prauior ⁊ vehementior.

¶Si autem eger ante accessionem sentit quasi aliquid ex aliquo suorum membrorum eleuari: ⁊ ascendendo caput petere: ⁊ deinde sincopiçatur ⁊ cadit: tunc oportet in hora qua sentit illud anteq̄ꝫ istud accidat: membrum a quo procedit qd̄ prediximus: fortiter ligare. prohibebit nam q̄ꝫ hoc accessionem venire. In tempore vero quietis corpus multotiens erit euacuandum cum pillulis cochijs: ⁊ locus a quo exoritur passio: ex sinapi ⁊ pipere ⁊ euforbio: ac melle anacardi erit epithimandus: vbi epithima dimittendum erit: donec locus vesicetur: a vesice rumpātur: ⁊ aqua que in eis collecta est effluat. Ipse quoq̄ꝫ non cito sunt consolidande: quin imo dimittende vt qd̄ in eis colligit̃ emanet deinde ꝯsolidēt̃. Hoc enim oīno huius egritudinis certa salus existit. ¶Ad vltimū etiā ventose cū pauca scarificatiōe supponere vtile est. ¶Egri vero si ante accessionē nauseā aut tristitiā aut cordis tremorē sentit: ⁊ deinde egritudinis accessio sequit̃: cogēdus est multotiēs vomere ex aliquo vomitu: deinde pigrā in potu sepe accipere cōuenit. stomacho quoq̄ꝫ emplastrū ex spica ⁊ rosis: ⁊ mastice: ⁊ cortice thuris: cū vino odorifero ĩponendū est. ¶Nutrimentū preterea eius totū taliter statuendū est: vt paucarū sit suꝑfluitatū sicut caro frixa in sartagine: ⁊ caro cocta in caçolis: ⁊ cibus q fit de aue quadā ha habet in palato dētes: ⁊ vocat̃ taguid: ⁊ caro de volatilibus: ⁊ edina. ¶Qđ si cum epilepsia sensuuꝫ affuerit tenebrositas ⁊ debilitas: neq̄ꝫ aliqua de p̄dictis significationibus inueniatur: egro pillule cochie multotiēs sunt tribuende ⁊ eius conseruatio subtiliāda: ⁊ cibaria que dixim⁹ dāda. Gargarismus quoq̄ꝫ fieri debꝫ: ⁊ strenutatio ex his que diximus prouocāda: ac naribus peonie puluis subtilissimus qui similet̃ alcohol: insufflandus. ¶Si quis autem cum epilepsia in facie ⁊ oculis rubedinem habuerit a ⁊ venaruꝫ crossiciē: flebotomādus ex vena saphena erit.

Sanguis etiā ex carnositate tibiarum: cum ventosis erit extrahendus. Capiti preterea: oleum roseum ⁊ acetuȝ superfundātur: ⁊ abstineat a vino: ⁊ a cepis: ⁊ allijs: ac sinapi: ⁊ porris: ⁊ apio: ⁊ fabis: ⁊ canabi: ⁊ postremo ab omnibus fumū caput ascendentē ⁊ replentē generātibus.

¶ Electuariuȝ qđ omni epilepsie speciei remediū affert. ℞. pireiri: siseleos: sticados. omniū ā̄. ℨ. x. agarici. ℨ. ſ. cordumeni recentis ⁊ acuti: asse optime aristologie rotunde omniū. ā̄. ℨ. j. ⁊ ſ. Deinde extrahitur succus ex squilla mixtus cum pari quātitate mellis coquatur ⁊ conficiant̄ ex eo spēs: ⁊ fiat electuariū ex quo patiens quotidie sumat ⁊ caueat sibi a crossis cibis:

¶ Electuariū hoc oībus epilepsie speciebus: excepta vna sanguinea: quā galienus noīauit: ⁊ nos etiā eius fecim⁹ mentionē: opitulat̄: cui vidi ꝯferre flebotomiā ex saphena ꝑus: ⁊ postea ex basilica. Deinde ei⁹ regimē fit ex his que sanguinē in corꝑe minuūt ⁊ ipm̄ infrigidāt. ¶ A carne ꝑterea ⁊ vino abstineat ⁊ bibat rob acetosoꝝ fructuū: capiti quoqꝫ supponant̄ ea q̄ ipm̄ infrigidant.

¶ De incubo. Caplm̄. xij.

Cum quis in somno quasi rem grauem aliquid super se cadere senserit: incubum pati denunciandus est. ¶ In ipsius itaqꝫ cura nō est tardandum. ipe enim epilepsie preambulus est: ipsam quoqꝫ precedit. Eger ergo si in colore rubeus fuerit ⁊ venas habuerit plenas ex saphena erit minuendus ⁊ ventose in carnositate tibiaꝝ ponēde sunt. ¶ Eger preterea a potu vini: ⁊ rerū dulciū comestione abstinendus erit: ⁊ ꝑcipue ab omni re que multū generat sanguinem. ¶ Qꝫ si huic cōtrariū acciderit venter ex pillulis cochijs multotiēs erit soluēdus: ⁊ eius regimen subtiliandū: exercitio quoqꝫ vtendū erit: ⁊ mēbra inferiora erūt fricāda.

¶ De melancolia. Caplm̄. xiij.

Cum alicui cogitationes male sine causa manifesta acciderint: ⁊ timor ⁊ tristitia in eo preualuerint melancolie principiū in eo erit. Cū autem res ad hoc deuenerit: vt etiaȝ ea que cogitare cepit ore promat: verbaqꝫ sua atqꝫ actus permisceat. iam melācolia perfecta est. ¶ Cui ergo he male cogitationes ⁊ tristitia ⁊ tribulatio accidūt: anteq̄ȝ preualere incipiant: succurrendū est. Quia si preualuerint: cura erit difficilis. Qꝫ si cum melācolia fuerit dolor ventris et inflatio: ⁊ malus color: ⁊ digestionis corruptio: ⁊ vomit⁹ acetosus ⁊ excreationū multitudo incipienda est cura cū flebotomia ex basilica: aut saluatella sinistre manus. Et si sanguis visus fuerit niger: dimittat̄ egredi in quātitate multa. Subtilis aūt ⁊ rube⁹ si fuerit: ilico restringēdus erit. ¶ Eger vero ex rebus lenientibus est nutriendus: vt sunt alesfidabegi q̄ fiunt ex carne edina: ⁊ arietina: ⁊ nutriendus est ī balneū in quo nō diu moret̄. ¶ Post hec aūt decoctione de epithimo quē ego cōposui vtatur. ⁊ hec est decoctio de epithimo. ℞. mirabolanoꝝ indorū. ℨ. x. polipodij. ℨ. ſ. sene. ℨ. ix. turbith. ℨ. iiij. sticados. ℨ. x. passularuȝ enucleataꝝ. ℨ. x. epithimi cretensis. ℨ. x. Oia excepto epithimo in trib⁹ libris aq̄ coquēda sunt donec ad vnā librā ⁊ mediā redeāt. Cumqꝫ hoc factū fuerit: addat epithimū ⁊ ilico abigne remoueant̄ ⁊ dimittant̄ donec infrigidari ceperint. Cūqꝫ infrigidata fuerint: manib⁹ fricata colent̄.

¶ Deinde sumant̄ agarici due tertie. ℥. vnius aloes. ℨ. j. salis indi. ℨ. ſ. ellebori nigri: quarta vnius. ℨ. ꝯficiātur cuȝ melle: aut cū iulep ⁊ fiant ex eis pillule q̄ per tres horas ante decoctionis acceptionē sumēde erūt. Postea sumat decoctionē. Deinde tribus gescat. In his aūt diebus quibus quiescit: nutriatur ex his que prediximus: ⁊ in potu sumat vinū subtile ⁊ clarū ⁊ bene odoriferū. Post hec q̄ȝ iterū soluēdus est vt prius. Hoc vero ita vt ꝑdiximus tertio iterādū est. Quarta quoqꝫ potio ei danda est. ¶ Eger vero ab omnibus que colerā generāt nigrā: abstinēdus est: vt sunt carnes siluestres omnes: ⁊ caro vaccina: ⁊ porcina: ⁊ magnarū caprarū ⁊ fabe: ⁊ caro salita: ⁊ caseus vetus ⁊ proprie lentes: ⁊ oia olera nisi humefacientia. Vitet preterea vinū crossum: ⁊ laborē: ⁊ vigilias. neqꝫ patiatur famem neqꝫ sitim: vino vero subtili in potu vtat̄: ⁊ precipiendū ei vt dormiat: ⁊ studendū in splenis curatione: ex his que in sequētibus in capitulo de splenis curatione q̄ augmentatur dicturi sumus. Os quoqꝫ stomachi confortandum est: ⁊ proprie ex medicinis quarū mentionē in sequētibus facturi sumus cum egritudines stomachi nominabimus. ¶ Si aūt cū melancolia ea que noīauimus nō fuerint: acciderit qꝫ post frenesim: aut longam moram sub sole: aut percussionē in capite: in principio ex cephalica flebotomia est facienda: ⁊ capiti studiū adhibendū ⁊ reliquo regimine qđ diximus proprie. ¶ Aqua preterea tepida ab alto loco super caput fundenda est dainde oleum roseum cū aceto vini capiti infundatur: ⁊ lac muliebre desuper mulgeatur. ¶ Naribus etiā oleū de semine cucurbite dulci: ⁊ lac muliebre iniijciantur. ¶ In balneū quoqꝫ sepe mittendus est: ⁊ multū ex aqua tepida capiti est superfundendū. Eger etiā oia odorifera que frigida sunt adoret. ¶ Si autem cū melancolia nihil fuerit eorum q̄ diximus in ꝑncipio matrix vena dextri brachij apienda erit ⁊ sanguis erit cōsiderādus: ⁊ vt ꝑdiximus faciendū: ⁊ regēdū vt diximus. ¶ Et postq̄ȝ hoc regimē infirmo adhibueris: per aliquot dies quiescere dimittēdus est: deide vt prius in cura eius incipiendū: donec sanitatis fiat restitutio. ¶ Studium vero totum qđ erga melancolicos est obseruandum: est vt impinguent̄ ⁊ carnosi fiant. Ex quo eni pingues ⁊ carnosi fuerint: ilico sani erunt. ¶ Cibi aūt qui illis congruunt sunt caro arietina: ⁊ edina: ⁊ gallinacea ⁊ panis de simula. Opirus autē panis: nullo mō est eis congruus. Vinum quoqꝫ subtile: ⁊ clarum eis cōueniens est. Vinum vero crossum. nō est eis bonū neqꝫ nigrū. ¶ Lac autem recenter ab vberibus extractum dum adhuc calet: eis confert: ⁊ pisces recētes ⁊ sisani de çucharo facti ⁊ oleum amigdalinū: ¶ Preterea audire cantilenas ⁊ gaudere ⁊ habere ante se res deliciosas ⁊ dormire plurimū: cōfert eis. E cōtrario vero cogitare: ⁊ solus morari: ⁊ vigilare maxime nocet eis.

¶ Pillule que coleram nigram expellunt ex quibus dat̄ his qui decoctionē sumere nequeunt. ℞. epithimi cretēsis. ℨ. xx. polipodij: agarici: amboꝝ ā̄. ℨ. x. ellebori nigri salis indi: amborū ā̄. ℨ. ſ. sticados. ℨ. vij. pulueris yerepigre. ℨ. xv. bibat ex eis. ℨ. iij. ¶ In diebus vero q̄bus gescit eger debet sumere ex electuario qđ vocatur letificās: qđ ℞: mellisse. corticū citri gariofiloꝝ gallie muscate. masticis: croci orientalis cinamomi nucis muscate: cardamomi neheremisch: been albi: ⁊ rubei: çedoarie: doronici: seminis oçimi maioris seminis oçimi gariofilati: omnium ā̄. partes equales: musci q̄ȝtum est decima partis vnius Deinde sumantur chebuli. xx. ⁊ embl'. xx. ⁊ terant̄: ⁊ ī tribus libris aque coquātur donec ad vnā redeant: ⁊ colentur. In colatura vvo mittat̄ mellis lib. j. Deinde buliāt donec aqua consumpta sit. Post hoc melle conficiant̄ predicte species qđ tamen in pondere sit triplum ad species: de quo cum necesse fuerit ad magnitudinem auellane sumendum est: Hoc enim medicamen letiam: ⁊ coloris pulchritudinem ⁊ digestionis bonitatem operatur: ⁊ retardat canos.

¶ De catarro. Capl'm. xiiij.

Cum caput alicuius in egressione balnei discoopertū fuerit. Aut post exerciciuȝ: aut post aliud: fueritqꝫ aer frigidus ⁊ ventus septentrionalis: ⁊ acciderit inde naribus ⁊ palato pruritus ⁊ commotio: ⁊ sternutatio: pannus tunc calefaciendus erit: ⁊ capiti superponendus: in quo tamdiu moretur donec eger calorem in capitis profunditatem penetrasse sentiat. ¶ Deinde nigellam odorare incipiat: et ꝓuocetur sternutatio: ⁊ caueat ne supinus iaceat: ⁊ come

dat parū. A vino quoq; omnino abstineat. Q̄ si passio ex appositione panni calidi alleuiata nō fuerit: neq; minuitur per ipsum fiat flebotomia ex cephalica: ꝛ soluatur natura ex rebus que nō exasperant: sicut hec decoctio quā in potu sumere debet qui tussim patitur: ꝛ in pectore asperitatem habet: ꝛ indiget ventris solutione que ℞. iuiubas. xx. sebesten. xxx. passularum enucleatarum. ʒ. x. violaruȝ sic. ʒ. iiij. radicis liquiritie fricate. ʒ. s. ficus citrinas. x. coquntur in tribus libris aque donec redeant ad vnam ꝛ colentur ꝛ in colatura dissoluantur cassiefistule. ʒ. vij. terenia bin. ʒ. x. Q̄ si neq; flebotomia profuerit neq; ventris solutio ꝛ materia ad pectus descēderit: ꝛ cōmoueantur tussis ꝛ febris ilico fiat flebotomia: ꝛ patiens a carne abstineat ꝛ vino: ꝛ in potu sumat aquā ordei ꝛ muraba violatuȝ quādiu calor fixus pseuerauerit: ꝛ tussis fuerit sicca ꝛ aspa

¶ Sed postq̄ calor quieuerit ꝛ tussis mollificata fuerit: ꝛ screare inceperit. Hec decoctio quaq; die cuȝ muraba violata danda erit: donec pectus mundificetur ꝛ tussis sedetur: ꝛ vox clara reddatur: que. ℞. ficus citrinas. v. iuiubas. x. sebestē. xx. passularū albarū ꝛ enucleatarū. ʒ. x. liquiritie excorticate. ʒ. s. coquātur vsq; ad dissolutionē ꝛ colētur: ꝛ dentur ex hoc omni die. ℥. iij. in potu cum muraba violato. ʒ. s. ¶ Si vero tussis inueterauerit ac diu pmanserit: tunc ostendemus qualiter curanda sit: cum de tussis cura tractabimus. ¶ Q̄ si cursus in naribus diu pseuerauerit: ꝛ nō fuerit calor: fluxus erit restringendus suffumigando nares p traiectoriū. ¶ Et si qd̄ p nares effluit subtile: ꝛ acutū ac citrinū fuerit: suffumigatio fiat ex sulphure infuso ꝑus in aceto ꝛ postea siccato: aut ex fabis: aut ordeo excorticatis: ꝛ in aceto prius infusis ꝛ post siccatis: aut ex zucharo albo: ꝛ sandalo albo. ¶ Q̄ si neq; calor neq; rubedo in facie fuerint: suffumigatio fiat ex costo: aut thure. Hec nāq; suffumigatio fluxum restringit.

¶ De obtalmia. Caplm̄. xv.

Cum ea que in oculis alba sunt: in rubedinem mutata fuerint: fluxerintq; lachryme: ꝛ in angulis oculoꝝ lachrymalibus lippitudo collecta fuerit. Dicem⁹ tūc egrū pati obtalmiam: ꝛ quāto plus sinthomatū vehemētia: aut i pꝫ affuerit minoratio tanto erit obtalmie fortitudo aut eius debilitas. ¶ Deterior autem obtalmia est: cū alba oculoruȝ videntur inflata ꝛ adeo eleuata vt oculoꝝ cooperiant nigredinē ꝛ palpebre inuersent. ¶ In ꝑncipio vo curationis obtalmie: cephalica ē flebotomāda: ex manu vel brachio partis cōtrarie in qua est oculus infirmus nisi leuis fuerit obtalmia. ¶ Et quāto fortior fuerit obtalmia: tāto plus est minuendū ex sanguine. Deinde venter ex mirabolanis citrinis: ꝛ tereniabin: ꝛ succo fructuū soluēdus est. ¶ Et eger a carne ꝛ vino: ꝛ a rebus dulcibus abstinere debet ꝛ cibum minuere. Q̄ si ista non suffecerint sief album in lacte puellam lactentis: fricanduȝ ꝛ in oculo distillandum. ¶ Et si lippitudinis multitudo in oculo collecta fuerit: radius coto inuoluatur: ꝛ medefiat in aqua: ꝛ cum eo oculus ab illa lippa mūdetur. Deinde puluis albus aspergatur: ꝛ supponendo oculis aliquid suauiter sustentetur: ꝛ ligetur: ꝛ eger in domū tenebrosam mittatur: ꝛ ingeniandū est quātum possibile est vt somnus prouocetur. Caueat tamen ne super oculum infirmū dormiat ꝛ ne caput depressum sit: sed superius eleuatum: neq; vestimentorū capitia sint strincta: neq; in faciē se diu proijciat.

¶ Si autem oculus leuior fiat: ꝛ dolor sedetur ac lachryme minuantur. flebotomia iam facta ꝛ ventre soluto balneum multotiens ꝛ frequenter ingrediatur. Ex hoc eni passionis reliquie dissoluentur. ¶ Q̄ si in oculo humorositas ꝛ ꝗuedo remāserit: puluis citrin⁹ erit imittendus.

¶ Ex his autem que habenti obtalmiam multū conferūt: est vt frons ꝛ palpebre ex hoc liniantur epithimate: qd̄ ℞. sief memithe: rosaruȝ aloes licij: sandali rubei: faufel croci orientalis: omniū. anā. partes equales: fiant ex his pillule. Cūq; necesse fuerit resoluatur vna ex eis in succo coriandri aut in succo endiuie aut cum aqua rosata: ꝛ liniatur cum eo si deus voluerit.

¶ Siefalbum: ℞. ceruse ablute. ʒ. x. sarcocolle crosse. ʒ. iij. dragaganti. ʒ. j. opij. ʒ. s. fiant ex his forme lenti similes

¶ Puluis citrinus. ℞. sarcocolle. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij mirre. ʒ. j. licij. ʒ. ij. ex eis optime tritis immittatur puluis cum opus fuerit.

¶ Puluis albus. ℞. sarcocollam albam ꝛ pinguem que mittatur in lac mulieris: qd̄ melius erit cum alicuius iuuencule fuerit: ꝛ dimittatur in vmbra donec siccetur: ꝛ teratur optime: ꝛ omnibus. ʒ. x. ipsius addantur de siefmemithe. ʒ. ij. que iteruȝ optime trita reponantur: ꝛ cū opus fuerit in oculum mittantur.

¶ De vlceribus oculorum. Caplm̄. xvj.

Cum in oculo fortis dolor: ꝛ punctio noua ac pulsus sentiunt: ꝛ lachrymarū fluit multitudo: cū palpebre eleuant ꝛ oculi apiunt. Loca q̄ sunt in albis ipoꝝ inueniūtur rubea: ꝛ si totū fuerit rubeū: ꝛ vnus locus magis rubere inuenit. Aut in nigredine locus aliq̄s albus apparet: pustula in oculo exorta est. ¶ Ad hanc vero curandū passionē necessarius est medicus in curis oculoꝝ valde instruct⁹. Nos tñ curationis ipsius summas ꝛ aggregationes dicemus. ¶ Dicimus itaq; q̄ vlcera q̄ in cōiunctiua nascuntur hoc est in albis oculoꝝ: nō adeo sunt timenda vt ea q̄ in cornea hoc est in oculi nigredine fiunt. Deterius vero vlcerū: est illud qd̄ in nigredine sub pupilla existit. Eminentia nāq; ad istud est velocior. Hoꝝ aūt vlcerū curam cū flebotomia incipe debemus: ꝛ sanguis extrahere multitudinē: ſm q̄ possibile fuerit. Consequēter aūt venter soluēd⁹: ꝛ eger sibi cauē debet a carne ꝛ vino dulci: ꝛ esse contentus herbis frigidis: ꝛ in potu sola aqua vti. ¶ In oculo vero initio siefalbum cū lacte mulieris mittendū: ꝛ si pulsus iam alleuiari: ꝛ sedari videns: sperandū est q̄ egritudo soluef sine saniei collectione. Q̄ si pulsus post sanguinis extractionē ꝛ ventris solutionē: ac siefalbi immissionē quiescere non videtur: parua fiducia in hoc qd̄ diximus est habēda. Et itaq; tunc siefde olibano mittendum in oculuȝ: ꝛ pila aliqua oculo supponenda: ꝛ cum ligatura stringenda: ante vero q̄ hoc eueniat: oculus suauiter est ligandus: ꝛ sine suppositione pile: ꝛ non cesses in oculum de siefde thure sepe distillare. donec sanies in pupilla videatur. Ex quo enim hoc visum fuerit: siefde plumbo vti necesse erit vsq;quo profunditas fiat plana: ꝛ tota caro generetur. ¶ Ea tamen que diximus: tunc sunt facienda: cum pustula nō est magna. Quoniā cū magna fuerit: fueritq; iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tūc necesse vt cum eliescir medicef: ne oculus emineat. Ad pile quoq; suppositionē: ꝛ ligaturam erit redeundū. ¶ Eger preterea semper supinus iacere debet: ꝛ a forti motu abstinere. Cum autem caro in loco vlcerum perfecte generata fuerit vel vlcus apostematis carne repletus fuerit remanebit ibi in oculo albedo. ¶ Q̄ si vlcus fuerit ꝑfundū albedo erit crossa: ꝛ si in supficie tm̄ cornee fuerit erit subtilis. ¶ Vlcus quoq; si a pupilla fuerit remotum: ꝛ steterit separatim per se: vestigiuȝ illud qd̄ remanet: nihil mali faciet. Si autem iuxta pupillam fuerit quādoq; post vlceris curationē: vestigium remanens prohibet visionē. Quapropter tunc est vtendum medicinis quibus vestigium qd̄ diximus abstergi ꝛ deleri possit.

¶ Siefde thure. ℞. armoniaci. sarcocolle amborum ana. ʒ. v. thuris. ʒ. x. croci. ʒ. ij. conficiatur ex mucillagine fenugreci: ꝛ fiant ex eis sief.

¶ Siefde plūbo. ℞. plūbi adusti: antimonij: thure ablute: calcecumenō: gūmi arabici dragagāti: omniū. anā. ʒ. vij opij. ʒ. s. terant ꝛ cū pāno sericino q̄ sit subtilissimus cribellentur ꝛ conspergant ex pluuiali: ꝛ fiant ex eis sief.

¶ Sief ex quo caro in vlcerib⁹ oculoꝝ generatur: ꝛ vuee

egressio prohibet ꝛ vestigiũ subtiliatur. ℞. climie ablute: thutie: ablute ceruse: antimonij: thuris. omniũ. añ. ʒ. ij. mirre. ʒ. j. sarcocolle crosse. ʒ. j. ꝛ. s. sanguis draconis: aloes: opij omniũ. añ. ʒ. j. fiant ex eis sief.

¶ Elescir quo est vtendũ cũ timetur ne ex vlcere vuee sequatur egressio. ℞. antimonij: ematitis: amboꝝ. añ. ʒ. x. achathie. ʒ. iij. aloes. ʒ. j. terant: ꝛ fiant ex eis sief. ꝛ administrentur apud necessitatem.

¶ De his que in oculis cadunt siue sit pilus siue palea siue aliud. Capl'm. xvij.

Cematur resina idest gũma pini: ꝛ p oculum trahatur: ꝛ extrahit illud quod in oculo cecidit.

¶ De albedine que fit in oculo. Capl'm. xviij.

Albedo que in oculo contingit. est vestigiũ post vlcerũ curationẽ remanẽs qñ ꝯsolidatur. Que cũ in oculis pueroꝝ fit leuior est ad curandũ q̃ʒ cũ accidit annosis fit: ad sanandũ fortasse impossibilis existit: nisi subtilissima fuerit. Hec aũt passio ex his medicaminibus curãda est: postq̃ʒ eger balneum egressus fuerit aut faciẽ sup vaporẽ aque calide vsq; quo rubea fit tenuerit. Si tñ ex hoc medicamine in venis oculi rubedo ꝛ dolor ꝓuenerint p aliquot dies: ab eo quiescẽdum est: donec oculus quiescat: ꝛ post ad id redeundũ.

¶ Medicamen valde vtile ad albedinem remouendam ꝛ cito eradicandam. ego quoq; nõ vidi qd̃ eo melius aut equale esset ad albedinẽ delendã. ℞. masacume: spume maris stercoris magni lacerti: baurach: zuchari higeri: omniũ. añ. partes equales. Deinde fumant acori: celidonie seni amboꝝ añ. ʒ. x. coquãt in libra vna aque donec ad quartã redeat: ꝛ colent: ꝛ ex hac aqua imbibant spẽs quas ꝓdiximus: ita qꝫ conficiantur ex ea: ꝛ siccent in vmbra: deinde interim terantur ꝛ conspergant vt prius ꝛ siccentur. Q: postq̃ʒ quater factum fuerit: siccentur ꝛ terantur: ꝛ in oculo mittant. Hoc eñ medicamen nulli vt ꝓdiximus compar existit in remotione albedinis. Remouet enim hoc medicamen grossam albedinem etiam ex oculis animalium.

¶ De scabie: ꝛ sebel. Capl'm. xix.

Cum palpebra inuersatur ꝛ interius appareat rubeã ꝛ aspa scabies adest. Et cum sup alba oculoꝝ ac super nigredine videtur similitudo panniculi ex venis rubeis ꝛ crossis texti: adest passio q̃ vocat sebel. He vero due passiones graues sunt ꝛ cronice: ꝛ vix curabiles: patiẽs tñ duz sanus est flebotomia ex brachio ꝛ fronte ꝛ vẽtris solutiõe vt debet: ꝛ in cõmestione vitare dactulos ꝛ sisamos de melle ꝛ vitet ebrietatẽ. Et qñ nõ ẽ plen⁹ sepe igredi balneũ est ei vtile: ꝛ frequẽter imittere oculo sief rubeum silr ꝯfert.

¶ Sief rubeũ. ℞. emathitis: colcotar combusti: amboꝝ añ. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. mirre croci amboꝝ. añ. ʒ. j. piperis longi. ʒ. s. conspergant ex vino veteri: ꝛ fiant ex eis sief.

¶ His preterea egritudinibus viride ꝯfert sief. cuius descriptio incapitulo de vngula cõtinet. Q: si passiones iste vetuste fiant: scabies fricatione indigebit: ꝛ sebel: collectione Non tamen mensure huius libri congruit vt de his tractemus.

¶ De lachrymalibus cum pruriunt. Cap. xx.

Adiuia tenera sumatur ꝛ conteratur ꝛ fiant ex ea magdaliones parui: ꝛ ex oleo violato inũgatur: ꝛ oculis supponat ꝛ in hora dormiendi ligentur: rosatum tñ melius est: ꝛ citius confert Et si hoc nõ suffecerit: lentes absq; corticibus ꝛ sumach: ꝛ rose rubee: ꝛ granati carnositas sumat: ꝛ cum trita ex careno conspergantur ꝛ more emplastri supponantur. Q: si non suffecerit ex cephalica prius flebotometur patiens. Deinde ex vena frontis: ꝛ ex venis q̃sunt in angulis lachrymalibus. Venter quoq; frequenter soluatur: ꝛ balneum multotiens ingrediatur.

¶ De vngula. Capl'm. xxj.

Cum aliquid panniculo simile: ex angulo qui est a parte naris oriri videtur: ꝛ album oculi cooperire ꝛ peruenit vsq; ad nigredinem generatur passio que vngula dicitur. Cuius nocumentũ: tunc solum est peius: cum peruenit ad nigredinis partem que est iuxta pupillam. Hic igitur passio dum subtilis est cum sief viridi: ꝛ sief de calcantho est medicanda. Si autem vetusta fiat ꝛ crossa cum ferro est expolianda.

¶ Sief viride qd̃ confert sebel: ꝛ scabiei: ꝛ vngule: ꝛ albedini. ℞. ziniar. ʒ. iij. colcotar vsti. ʒ. vj. arsenici rubei: baurach: spume maris omniũ. añ. ʒ. j. salis armoniaci. ʒ. s. armoniaci ʒ. ij. Armoniacũ in succo rute dissoluatur: ꝛ species ex eo conspergantur ꝛ fiant ex eis sief. est enim mirabile.

¶ Sief de calcantho qd̃ confert vngule. ℞. eris vsti calcãthi: amboꝝ. aña. ʒ. v. ziniar. ʒ: ij. salis armoniaci: baurab arsenici sublimati: omniũ. añ. ʒ. j. terantur: ꝛ per hebdomadam vnam dimittantur. deinde fiant ex eis sief. ꝛ fricetur vngula cum eis.

¶ De macula rubea: ex percussione vel alia re. Cap. xxij.

Cum in oculo ex percussione aut ex re alia punctum rubeum fieri contingit sanguis qui ibi est: dissoluendus est: postq̃ʒ estuatio quieuerit. sumantur igitur arsenici rubei olibani: mirre: armoniaci: omniũ partes equales ꝛ fiant ex eis sief. Qui in succo coriandri fricentur. ꝛ in oculum distillentur tam diu q̃ʒdiu tamen dolor perseuerat: albugo oui sumenda est ꝛ oleo roseo miscenda: ꝛ cotum ex eis inuolutũ: oculo est superponendũ.

¶ De lachrymis. Capl'm. xxiij.

Cum lachrymales oculorum anguli semper humidi videntur: patiens quotidie ieiunus balneum ingrediatur: ꝛ in oculum alcohol istud mittat.

¶ Istud autem alcohol. Re. thutie. ʒ. x. coralli rubei: mirabolani citrini fricati: aloes omniũ añ. ʒ. ij. piperis. ʒ. s. fiat ex his puluis qui assidue mittatur.

¶ De debilitate visus. Capl'm. xxiiij.

Sicum debilitate visus humiditatis signa apparuerint manifesta: que in tempore famis ꝛ exercitij parumper dissolui videãtur. Pillule cochie multotiens erunt assidue tribuende. Nutrimentum quoq; patientis desiccatiuũ esse debet: ꝛ eger sepe vomere cogendus est. pulueres etiã desiccatiui oculis sunt imittendi. Qd̃ si cum predicta egritudine affuerit siccitas: ꝛ corporis obfuscatio nutrimentũ erit augmentandum: ꝛ vinum in potu tribuenduz: ac super caput ipsius aqua tepida fundenda: ꝛ incuruatio super eam facienda. Balneum preterea ingrediatur: in quo tamen non multum sudet.

¶ Naribus quoq; oleum de amigdalis dulcibus atq; auribus: est immittendum.

¶ Oculis vero lac mulieris adolescẽtis quaq; die est inijciendum. Qd̃ etiam frequenter fieri conuenit. Hec quoq; debilitatis visus species fortior fit in tempore famis: ꝛ dum venter vacuus fuerit.

¶ Confectio alcohol quod valde acuit visuz qui causa humoris debilitatur. Re. thutie ablute ꝛ siccate. ʒ. xx. deinde extrahatur succus sansuci viridis ꝛ per noctem vnam residere dimittatur: ꝛ coletur ex quo thutia conspersa dimittatur quousq; siccetur: postea terantur. Deinde sumãtur zinzi. piperis nigri. macropiperis: celidonie: omniuz ana. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. j. cum thutie. ʒ. xx. post hec omnia terantur ꝛ ex succo teneri feniculi conspergantur. et siccata iterum terantur: ꝛ reponantur. Et cum necesse fuerit oculis immittatur. Ad hoc preterea valde confer sief de fellibus.

¶De timore palpebrarum. Cap. xxv.

c Pithimetur ex epithimate qd' i capitulo de obtalmia noiauim⁹

¶De couersis pilis qui nascunt in palpebris magis interius q̃z debēt z pungūt oculum. Ca. xxvj.

f Si pilus fuerit vnus aut duo: alijs palpebraruz pilis cū mastice: aut oleo sceni sunt annectēdi: aut radicitus euellant z loca a quibus euulsi sunt cū ferro acuto vt acus adurant. Si autez multi fuerint necesse est vt caro palpebre incidat: loqui tamē de hoc nostri libri mensuram pretergreditur.

¶De aqua descendēte in oculum. Cap. xxvij.

q Quandoqz alicui videtur qd' ante se habeat cimices: aut alia parua corpora subtilia z radiosa. Qd' aliqñ causa stomachi: aliqñ ex pprio nocumēto ipsi⁹ oculi cōtingit. Ideo qz differentiā inter hec duo considerāda est: neqz p paruo est habendū cū hoc accidens euenerit. Ex eo nāqz qd' causa stomachi accidit: nō ē multū timendū q' oculo nocumentū inferat. Ex eo vero qd' ex proprio vicio oculi cōtingit valde timēdū ē. hec aūt passio dū recēs ē vt in pncipio: cū medicinis curabilis ē. Sz cū iaz ad pfectionē deuenerit sanari nō pōt nisi cū incisione: z fortasse etiā incisio prodesse nō poterit. Quapropter differētia iter hec duo predicta diligēter est inuestigādū que est prout dicemus ¶Quādo imaginatiōes que videnf vtriqz apparēt oculo extimandū est cōtingere hoc ex vitio stomachi: z ecōuerso. ¶Et cū imaginatiōes in hora fastidij z in hora male digestionis plures solito videnf: in hora aūt famis z laboris pauciores apparēt: extimādū est etiā hoc ex stomacho esse. ¶Et si ex quo iste imaginatiōes acciderūt duo preterierūt mēses aut plures: z in pupilla nō fuerit visa conturbatio: extimādum est etiam hoc esse ex stomacho ¶Quādo aūt iste extimatōes tibi aggregate fuerit: pillulas chochias in potu tribue: z si passio omnino remoueф iam extimatōes predicte certificate fuerunt. ¶Si aūt vni tm̄ oculo apparuerint: z vno modo in omnibus horis permāserint: extimandū est viciū aque adesse: precipue cum in pupilla nō fuerit obfuscatio. ¶Obfuscatio nāqz si fuerit in pupilla dubitatio iam tunc erit sublata. ¶Cum autē passio hec in oculo ppria fuerit phibendū est infirmo ne cū vētosis minuat sanguinē. neqz ex brachio. neqz comedat pisces. nec oia q̃ hūectare possunt. Uēter vō frequēter soluēdus est ex pilis cochijs: z eger ex calefactiuis z desiccatiuis nutriēdus est. ydromel pterea in potu ei tribuendū: z in oculis sief de fellibus mittendū.

¶Sief de fellibus qd' pficit aque a principio z dilatationi pupille. Et eis qui post occasum solis nō vidēt z tenebrositati visus q̃ est ex hūore. ℞. fellis gruis fellis sabot fellis yrcini. fellis accipitris. fellis aquile. fellis pdicis. omniuz siccoꝶ vnū aut plura. Sumatur q̃z p oibus. ʒ. x. istoꝶ sic corum. euforbij. collogntide serapini. omniū añ. ʒ. j. trita aggregenf ex succo feni. teneri. z mittanf in oculo.

¶De nictolopis idest qui post solis occasum non vident. Capitulum. xxviij.

a Ad hoc vtile existit epar caprinuz scindere z ponere sup vnam sectionē piper longum: z coopertire ipsam ex alia sectione pipere longo in medio existente. Deinde ponere ipm in furno: z dimittere ibi donec assetur z nō desiccetur. quo perfecto piper longū qd' in medio erat sumaf: z bene teratur cū pauco musco: deinde ex liquore q ex epate assato expssus fuerit conspergatur z siccetur. z in oculū mittatur. Aut fel caprinū cum melle mixtum in curcuma sup ignem misceaf deinde radius eo illinitus imittatur oculo. Q' aūt ad hoc magis valet: est vt sief de fellibus in oculo mittaf. Si autē hoc nō suffecerit. venter soluatur: z sanguis ex duab⁹ cephalicis z ex fronte minuatur: z regimen subtilietur.

¶De dilatatione pupille. Capl'm. xxix.

c Cum pupilla hoc est forainen qd' est in nigredine oculi adeo dilatari videtur: vt vndiqz ptingat ad albedinē fueritqz post vehementē cephalice dolorē parua habēda est fiducia in eius cura. Sed si dilatatio parua fuerit tunc assidua solutionē ventris ex cochijs multotiēs: z sief de fellibus in oculo mittendū. Q' si pupillā post pcussionē dilatari contingat: nō est inde timendum: q2 remouebif. Fiat itaqz empl'm ex farina fabarū z camomilla z euisco cū vino z aqua.

¶De fistulis q̃ in angulis lachrymalib⁹ fiunt. Cap. xxx.

c Cum angulus lachrymalis resudat: z cum premitur sanies z virus ab eo egredif fistulam pati intelligitur: q̃ cū cauterio curatur. De hoc tū loqui plus est: q̃z huic nostro attinet libro. Nos tamen iā et adiūgimus medicamē qd' si adhibitū fuerit ipsam per multos menses adeo tardare facit: vt eger sanus videatur. ¶Medicamen autez illud. ℞. aloes thuris sarcocolle: sanguis draconis: balaustie antimonij aluminis: omniū partes equales ꝫiniar quātū est quinta pars vnius fiant ex eis sief. Cumqz necesse fuerit: fistula in tantū premaf: vt qcquid saniei in ea continetur: egrediatur. Deinde infirmus sup latus in quo nō est fistula iaceat: de pdicto sief aliqd dissoluaf i aqua de quo in angulo lachrymali tres gutte aut quatuor inquinatiçētur: magno existente interstitio inter piectionē vnius gutte z alteri⁹. Quo facto eger p tres sic iaceat horas. ¶In mane q̃z sequēti die: similiter fistula bene premaf z fiat eadem cura. Q' p hebdomadā vnā fieri puenit: z etiam tamdiu donec nihil a fistula egrediaf cē primif. Ex hac nāqz cura: locus multis mensibus siccus pmanebit. ¶De curis oculoꝶ quātū huic loco necessariū esse putauimus iam satis dictū est credimus. Alia vero q2 sunt de curis q̃ p ferrū exercenf dimittamus: quia multis indigent medicaminibus. Sunt tamen quedā ex eis qui in locis in quibus de decoratione tractauimus z sanitatis custodia continetur.

¶De dolore qui fit in aure. Capl'm. xxxj.

f Si cum dolore qui fit in aure fuerit in facie inflāmatio z pulsatio: sanguis ex cephalica erit minuendus: z oleum roseum aut oleū de floribus salicis tepidū cum pauco aceto imittendum: lac quoqz ita calidū vt ex mamilla egredif multotiēs distillādum erit. Uenter preterea ex mirabolanis citrinis. z scamen: z aloe vehemēter soluaf. Q' hoc mō fiet. mirabolanoꝶ citrinoꝶ. ʒ. xx. sumanf z pulueriçati in duab⁹ lib. aq̃ coquātur donec ad duas vnius lib. tertias redeant z colentur. Post hec sumaf aloes. ʒ. j. scamen sexta pars. ʒ. j. aggregenf cum rob de citonijs: z fiant ex eis pillule: que p duas horas ante decoctionē sumāf: deinde bibatur decoctio. ¶Q' si dolor nō quieuerit: parū opij in oleo roseo resoluti in aurem mittatur: z si pulsatio redierit z tribus diebus pseuerauerit: oleum sisamini in quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in aurem sepe mittatur. Ibi nāqz est pustula que maturatione indiget. ¶Cū autē dolor quieuerit putredo iam tunc collecta erit. Ideoqz pus subito ex insperato de aure egreditur. ¶Cum autem dolor in aure fit post fastidiosam facietatē. Aut post ventos frigidos oleum in quo ruta aut cepe cocte fuerint in aure distilletur. Aut oleum de lilio sumatur: z cuiqz. ℥. ex eo misceaf euforbij recentis. ʒ. j. z castorei. ʒ. j. ¶Sed si h' non suffecerit: venter ex pilis cochijs soluaf. patiens: q̃z balneū ingrediaf in quo etiā sudet. Uinū q̃z vetus z forte ei tribuatur. ¶Si autem cum dolore auris fuerint sonitus z tinnitus atqz ventositas: panicū siue milium in sartagine torrefactū calidū: multotiens supponatur. Et auris quoqz sup vaporē aque in aqua sint cocta mentastrū z sticados arabicus z sansucus teneatur: de castoreo preterea z euforbio in oleo sambacino dissolutis: quorum vnumquodqz

qd' q quattuor grana ordei ponderet: in aurem mittatur.
¶De vlcere qd' fit in aure. Cap. xxxij.

c **Empus** ab aure egredit: ydromel tepidum in multotiens in vna die i aure est distillandū. Deinde hoc medicamen optime faciens ad hoc est imittendum: qd'. ℞. sarcocollam: aloē. et sanguinem draconis thus: squamā ferri ciniar. Ex eo in aceto dissoluatur: et in aurē mittatur: ⁊ licinium melle illinitum in predictis intingatur: et sic immittat: patiens itaq; ex hoc medicamine ⁊ ydromelle medicetur: donec sanus sit.

¶De sonitu ⁊ tinnitu. Cap. xxxiij.

f **Ortasse** quandoq; cōtingunt ex subtilitate sensus auditus ⁊ eius claritate. Cuius signum est: qd' in tempore sanus augetur: et in hora ebrietatis et satietatis minuit. ¶Qd' propria non indiget cura nisi superfluitatē obtineant. Tunc enim de opio dissoluto in oleo: immittendum est in aure: qūtum duo ordei grana ponderant. Si aūt hec cū grauedine capitis et auditus debilitate affuerint oleū de semine raphani: et oleum de amigdalis amaris: ⁊ oleū roseū in quo castoreum fuit resolutum: sūt immittēda. Auris quoq; super vaporem aque in qua sansucus sticados arabicū: absinthiū mentastrum: origanū cocta sunt ponenda sūt. Et venter multotiens ex pillulis cochijs est soluēdus: et cibaria minuenda: et vinum dimittendum.

¶De grauedine auditus. Cap. xxxiiij.

c **Um in** auditu contingit grauitas considerādum est an sit ibi sordicies que vocatur cera que fit in aure que si inueterauerit. mūdetur: aut cū medicinis secundū qd' diximus: aut cū cura manus. ¶Si autē sordes nō affuerint: ⁊ euenerit hoc post satietatem fastidiosam que eā precessit: aut egritudinē acutā: auris ponenda est sup vaporē aque in qua ea que prediximus cocta fuerunt traiectorio interposito vsq; quo vapor ascendit. Qd' hoc modo fieri cōuenit. Res iste in cucuma habente os acutū coquātur. Deinde traiectoriū ori cucume superponatur et ne vapor egredi possit: pannus obuoluatur: et auris super os traiectorij ponat. ¶Istud preterea seif in aurē mittatur. Qd'. ℞. colloquintide. ʒ. j. baurach tertiā. ʒ. j. castorei aristologie rotūde succi absinthij. omniū. aā. ʒ. ß. costi quartā. ʒ. j. euforbij sextā. ʒ. j. fellis vaccini qūtū sufficit ad predicta cōficienda. Fiant ex eis seif. Cumq; necesse fuerit vnū in oleo de amigdalis amaris resolutū auri immittat. Hoc ei valde vtile existit dolori flegmatico ⁊ ventositati ac sonitui ⁊ tinnitui: qui ex grosso vento fuerit ⁊ surditati que est ex grossis humoribus. ¶Si autem debilitas auditus contingit post ieiuniū aut vigilias: fueritq; facies extenuata: ⁊ oculi cōcaui eger balneū sepe ingrediatur: ⁊ largiori cibo ac potu vtatur: et in somno fiat ,pfundior: super caput quoq; aquā tepidā cū oleo fundat donec saniet. Qd' si post frenesim contingat ex medicinis primis curetur.

¶De vermibus auris ⁊ paruis animalibus ipsam ingredientibus. Cap. xxxv.

c **Um in** aure fuerit titillatio ⁊ pruritus et dolor. Deinde ceciderit vermes ab aure: imittatur auri succus mentastri. ¶Aut de folijs persicorū. ¶Aut oleum de nucleis ipsorum. ¶Aut aloes in aqua dissoluatur: ⁊ immittatur. ¶Hec eni vermes auris et parua animalia ingredientia ipā: quādo erunt i aure ⁊ i vlceribus nascūtur interficiunt. ¶De eo qd' i aure figitur ab exterioribus ingressum. Cap. xxxvj.

c **Um aliquid** figitur in aure: oleum tepidum est immittendum: et patiens balneū ingrediens ibi morā faciat: donec corpus eius mollificet. Deinde naribus insuffletur cōdisi. et teneatur anhelitus donec sternutatio sequatur forsitan enim sic egredietur. ¶Si autem fuerit difficile: ⁊ nō exierit: erit necesse vt cū ferro auri immisso extrahatur. ¶Qd' etiā in narib' est faciendū si quid eas ingressum fuerit: qd' extrahi nō possit. ¶Qd' si aq; intrauerit capite ad ptem auris illius inclinato saliat eger: ⁊ si nō exierit ,puocetur sternutatio vt diximus. Deinde tepidum multotiēs immittatur. Neq; hoc pro paruo est habēdū: et precipue si res malā habens qualitatē ingressa fuerit. Ex ea nāq; grauis sequetur dolor.

¶De sanguine ex naribus fluente. Cap. xxxvij.

c **Xhis** que sanguinis ex naribus fluxū retinēt est succus albedarugi cū camphora fuerit in eo dissoluta auribus immissus. ¶Cōfert eni ei qui hanc passionē incurrere solitus ē ante eā iniectus. ¶Aut in hora egestiōis. ¶Aut sumatur gipsū: cinis carte de panno: galle. sanguinis dra. ca ho. çegi: ⁊ puluericata naribus insufflentur. ¶Aut liciniū in eis intinctū mittat in nares. ¶Aut alumē iameni puluericatū. vt alcohol cū amilo eiusdem quātitatis naribus insuffletur. ¶Qd' si ad huc vehementer manauerit: supiores adiutoriorū ptes apud ascellas cum instita: ⁊ coxe apud inguina ligentur: et testiculi similiter sunt ligādi. ¶Si vero passio inualuerit. flebotometur cephalica eiusdē partis de qua fluit sāguis. ¶Si autē nec hoc modo strictus fuerit: magne vētose cum igne supponatur ventri ab ea pte de qua fluit sāguis. ¶Medicamē qd' vehemēter valet ad sanguinē constringendū. Sumatur calx alba ⁊ leuis qua vtuntur aurifices et sepe naribus insuffletur sine interpolatione: ⁊ liciniū albumine oui inlinitū ea inuoluat ⁊ narib' imittat.

¶De vlceribus nariū. Cap. xxxviij.

c **Um in** naribus fuerint escare: cera et oleū ac adeps gallinaceus eis immittantur: et aquā calidam naribus in mane multotiens per aliquot dies odoret. Cumq; pustule egredi ceperint liciniū aceto forti infusum in quo sal positū sit narib' immittatur: ac sup eas similiter ponatur. Siccabuntur eni ex hoc et nō prolongabitur eorū mora. Qd' si vlcera ibi affuerint: ex vnguento de cerusa curent.

¶De emorroydibus que nascūt in narib'. Cap. xxxix.

c **Um intus** in naribus caro supflua molli: et qsi dissoluta rubea aut alba exorta fuerit: et nares ingrossari ceperint: ac ex carne predicta repleri: cephalica prius erit flebotomanda: deinde liciniū ex vnguento viridi qd' in capitulo de corrodentibus carnē nominauim': liniendum ⁊ narib' erit immittendum. ¶Si vero istud nō suffecerit: medicamē acutum qd' ibi descripsimus apponat: donec ex toto mūdificetur. ¶Hec preterea passio qñq; cū ferro curatur radicitus omnino incidendo. ¶Medici tamē quandoq; in hoc errant: nam ex eorum cura eger maximum incurrit nocumentū. In hoc nāq; loco cancer plerumq; exoritur. Uerum cancer quādo in hoc nascitur loco: neq; acutas tolerat medicinas neq; incisionem que fit cum ferro. Immo indiget vt suauiter tractetur ⁊ medicaminibus lenientibus ⁊ flebotomia ⁊ ventris solutione curetur. ¶Cognoscitur autē an illud accidens sit cancer quia ē durus pertingens quandoq; vsq; ad palatū. Sed cum nares sicce sint ⁊ dure: nec sit in eis humiditas aliqua: sūmopere cauendum est. ne hec egritudo: aut ei similis ferro: aut acuto medicamine tangatur. Sin autē qd' in naribus exoritur caro mollis est: fluxerintq; ex eis humores: ⁊ cū nares stringuntur inueniuntur molles: ⁊ cum tanguntur tactus non sentitur solidus: nō est timendum qui ex medicaminibus acutis ⁊ ferro mederi possint.

¶De amissione odoratus. Cap. xl.

c **Um sensus** quo odoranda precipiūtur amissus fuerit neq; in naribus caro supflua creuerit: ⁊ aer ita leuiter vt prius attrahitur: et oculi ac sensus naturaliter existunt naribus erit insufflandus puluis adeo subtilis vt alcohol: qui si

at ex condisi et arthanita: ꝛ sale armoniaco.
¶ Egro quoqꝫ precipiatur vt nares vapori ex aceto calido procedenti multotiens apponat. ¶ Si autē hoc non suffecerit: qđ noiabimus naribus insuffletur. Cuius descriptio hec est. ℞. nigellis fellis gruis. colloquintide elle bori albi omnium. ana ptes equales. Pulueriçentur et ponantur in vrine cameli arabici quātitate tanta que ea cooperire possit: et ponantur ad solem donec siccentur. Deinde fiant ex eis seif. Cumqꝫ necesse fuerit: vnū ex eis lentis hñs magnitudinē in oleo sansucino intinctū narib⁹ immittatur. Optimum enim ad hoc existit.
¶ Si autē ex hͦ qđ naribus immittit fortis sequatur dolor oleum de semine cucurbite eis immittatur: ꝛ aqua calida super caput fundatur: et sorbeat calida ea que humectāt: vt ptisana: ꝛ qđ fit de aqua furfuris: ꝛ de farina ꝛ similia. Et hoc quidem est medicamē ad amissionē adorat⁹ probatissimū: qđ sic conficitur. nigella pulueriçetur: donec fiat vt puluis: ꝛ misceatur cum oleo veteri. Deinde eger implens os suum aqua reclinet caput retro q̄nto plus poterit: et tunc ex predicto medicamine aliquāte gutte naribus distillentur. Egro quoqꝫ p̄cipiatur vt q̄ntum ei possibile est aerē extrinsecū interius attrahere nitatur. Qđ in tribus diebus trib⁹ vicibus fieri cōuenit. Si autem mordicatio superuenerit: fiat hoc qđ nominauimus.

¶ De dolore dentium. Cap. xlj.

f Igingiua cum dolore dentium fuerit sāguinolenta: ꝛ apostemosa: et rubea fueritqꝫ apostematio cum pulsatione extrahatur sanguis cum ventosis flebotomia ex cephalica prius facta. ¶ Deinde hora aliqua diu acetū ꝛ oleum roseū teneat: qđ postq̄ eiecerit: idem iterum faciat.
¶ Post hoc oleum roseum in ore teneat: ꝛ si ex hoc nō euaserit: fueritqꝫ pulsatio vehemēs ꝛ cum inflammatione: cāphora ꝛ piretrum terantur: ꝛ in radicibus dentiuꝫ ponātur. Cumqꝫ dissoluta fuerint iterū mittantur. Cotum qꝫ oleo roseo illinitum desup ponatur. ¶ Qđ si dolor aliq̄n do augmentatur ꝛ vehementior fiat: opij sexta pars. ʒ.j. in oleo roseo dissoluatur. Ex quo cotum illinitum radici dolētis dentis adhibeatur. Si autem necdum sedetur: locus scalpellandus est: et sanguisuge supponende sunt.
¶ Gingiua vero si non fuerit sanguinolenta neqꝫ apostemosa neqꝫ dolor est cuꝫ pulsatione: neqꝫ in facie fuerit inflammatio aut dolor acciderit post fastidiū ꝛ satietatem ꝛ post cenā comeditqꝫ ex cibo frigido multuꝫ: venter egri ex pillulis cochijs soluendus erit: et dolentiū dentiū radices ex hoc medicamine fricandi: qđ sic fit. Sumatur piretrū sinap. sceitaragi indi. baurach piper. çinçiber: et ex eis pulueriçatis dentium fricentur radices. Cotum quoqꝫ eis illinitum super dentium radices ponatur. Postq̄ eger os ex aceto in quo piretrū ꝛ mentastrum atqꝫ origanum cocta fuerint colluerit. ¶ A foris preterea panicum siue milium in sartagine torrefactum: sup maxillam ē ponendum. ¶ Aut ex piperis puluere melli commixto dēs et eius radix fricentur. ¶ Et si hoc nō suffecerit: in dentium radicibus hec tyriaca ponatur. que. ℞. castorei. asse. piperis. çinçiberis. storacis. opij. omniū partes equales. Conficiatur ꝛ administretur. ¶ Eger preterea p aliquantulum temporis a comestione abstineat mane atqꝫ famelicus ingrediatur balneum: et vtatur motu. ¶ Si autem nec sic quiescat: ferruꝫ ignitum radici dentis multotiens apponatur: aut eradicetur. Si vero dens corrosus fuerit repleatur ex medicaminib⁹ que nominabimus: et q̄ sunt corrosiua: aut extrahatur.

¶ De extrahentibus dētes ꝛ cōfringentibus. Ca. xlij.

m Edicamen qđ in dente corroso ponitur ipsius sedeat dolorē ac ipsū ꝯfringit. sumantur lzebilzegi: et piper: ꝛ trita ex alcatrano: conspergantur ꝛ impleatur ex eo.
¶ Medicamen qđ dentes debiles ac dolentes qui sunt ex trahendi eradicat. ¶ Cortices radicū mori: ꝛ radicū capparis: ꝛ piretrum: ꝛ lac titimali: atqꝫ lac. asī. bulle: ꝛ arsenicum rubeum: et radix colloquintide sumantur: et trita ex tanto aceto qđ eis sufficiat conspergant. Acetum quoqꝫ per hebdomadā vnam semel in die vt prius addatur Post hoc dentes in circuitu scalpellentur ꝛ ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: et sic extrahantur. ¶ Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: ꝛ postea extrahantur.
¶ Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissoluantur. Cumqꝫ necesse fuerit: dentium radices scalpellētur. et ex oleo multotiens inungant. donec facile moueri possint: postea cū instrumēto extrahendi dentes euellantur.

¶ De dentiū congelatiōe ꝛ stupore. Cap. xliij.

p Ortulaca et amigdale amare masticentur aut his similia. Aut fiat fricatio cum sale et masticetur cera.

¶ De dentib⁹ qui dolent cū a re frigida tangunt. Ca. xliiij.

o Leum calefactum in panno desuper est ponendum. ¶ Aut vitellus oui assatus calidus multotiēs masticetur aut calidū panē multotiēs mordeat. ¶ Aut fiat fricati ex alsamo. aut ex oleo de liliosiluestri.

¶ De cola. Cap. xlv.

f Ipustule fuerint rubee sumāt. Antere amili: spodij lentium excorticatarum seminis portulace: coriandri sicci seminis sene de mecha: omniū ana. ptes equales camphore parum. Ex his pulueriçatis fiat fricatio ꝛ cūꝫ aceto mixta: ꝛ oleo roseo ꝛ aqua rosata in ore teneantur. et sanguis minutio cum ventosis fiat. ¶ Albe vero si fuerint pustule: cum sale ꝛ melle fricentur: ꝛ syrupus acetos⁹ in ore teneatur. aut almuri.

¶ De gingiuis saguinolentis. Cap. xlvj.

c Um ex gigiuis sāguis subtil' assidue manauerit vtriusqꝫ arsenici .s. rubei et citrini: calcis: gallar. Aluminis oīm partes sumantur equales: ex quibus pulueriçatis et cum aceto mixtis parui formentur trocisci. Cumqꝫ necesse fuerit ex eis pulueriçatis sumatur quantū est sexta pars. ʒ.j. ꝛ fricent gingiue ex eo optime: ꝛ pmaneat sic parum. Deinde teneat oleum roseum in ore: Est enī hoc mirabile ad hanc egritudinē curandam ꝛ putredinem: ꝛ herpeten estiomenū qui est in ore.

¶ De casu vuule. Cap. xlvij.

c Um eger senserit aliquid radici ligue sue insistere: aut gutturi: ꝛ cum iubetur aperire os ꝛ extrahere linguam videtur vuula eius iam esse fluxa ꝛ elongata: ramech ꝛ sal armoniac⁹ sumantur: et bene pulueriçata cum instrumento insufflandi super vuulam insufflentur: ꝛ ex eis in summitate predicti instrumēti aliquid ponatur ꝛ radici vuule cum eo dirigatur: ꝛ ipsa cum instrumento parū exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum pulpa sua teratur: ꝛ fiat ex eo gargarismus. Qđ si diu pmanserit taliter ꝛ elōgata fuerit. Eiusqꝫ pars supior subtilata ꝛ caput eius rotundum fuerit: tunc radicitus erit incidendā. Cauenduꝫ tamē ē ne anteq̄ ita vt diximus sit disposita incidatur. Ex hoc enim sequitur quandoqꝫ sanguinis fluxus qui constringi non potest.

¶ De sanguisugis que ingrediunt guttur. Ca. xlviij.

c Um aliquis in gutture suo titillationē senserit. et sanguis subtilis inde manauerit: extimandum est tūc sanguisugaꝫ in ore esse: et precipue si aquam loci quo sanguisuge fuerint biberit. ¶ Os igitur egri est aperiendum: ꝛ lingua extrahenda ꝛ inferius premenda ꝛ guttur in sole est inspiciendum: et si sanguisuga in loco propinquo pendere visa fuerit cum forficibus quibus sagitte educuntur extra

bĕnda erit. Qđ hoc modo fiet caput a quo pendet ē strin gendum ꝛ sic extrahatur.
¶ Qđ si non fuerit manifesta eger multotiēs gargariçet si napum cum aceto: quia de loco in quo est mouebitur.
¶ Aut fiat gargarism⁹ ex aceto ꝛ assa: aut ex aceto ꝛ sale.
¶ Nigella preterea ꝛ sinapis trita insufflentur gutturi: fiat etiam gargarismus ex succo cepe.
¶ Si autem post eius casum remāserit egro sanguinis re sudatio: fiat gargarism⁹ ex apoçimate in quo cortices granati ꝛ balaustie: ꝛ sumach cocta fuerint: ꝛ gutturi insuffletur puluis de balaustijs ꝛ thure et sanguine draconis et amido. ¶ Si autē sanguisuga stomacho ānexa fuerit: medicamina quibus vermes expellūtur sumātur in potu.
¶ Ex his etiam que sanguisugam exire faciūt: est vt eger balneum ingrediatur ꝛ moretur in eo donec magnaȝ patiatur sitim: ꝛ tūc aquam in niue infrigidatam frigidissimam scilicet in ore aliquādiu teneat. Cumqȝ ceperit tepefieri: eam expellat: ꝛ aliam sumat. Sanguisuga eni quandoqȝ venit ad os frigiditatē querendo.
¶ De his que guttur ingrediuntur siue sint spine siue os.

Capitulum. xlix.

Cum illud quod guttur ingreditur et infigitur in eo aut meri: fuerit bolus megnus aut eius simile. De his que nō habent frusta scissa contenta in eis aut acuta confert plerumqȝ percutere egrum in collo. Posterius multotiens: ꝛ aquam sepe traijcere. Fortassasse enim descendet inferius. Eger quoqȝ balneum ingrediatur ꝛ oleum multotiens traijciat: qđ postq̄ȝ factuȝ fuerit: magnos deglutiat bolos.
¶ Qđ si non descendit instrumentum quo huic simile inferius duci consueuit: in os mittatur. Est auteȝ instrumētum illud de plumbo: qđ cum sit reti simile: est longū gibbositatem in se habens.
¶ De grauedine lingue. Cap. l.

Cum lingua absqȝ alijs mēbris grauedinem passa fuerit: ꝛ eger neqȝ febrem: neqȝ acutam incurrerit egritudineȝ: sal amoniacus: ꝛ piper. ꝛ çinçiber: ꝛ sinapis alba: ac piretrū ꝛ stafisagria: et baurach: atqȝ origanū. ꝛ sal induȝ: ꝛ nigella. ꝛ sansucus siccus: sumantur ꝛ in aqua coquantur: et fiat ex eis gargarismus. Caueat tamē patiens ne ex eo aliquid traijciat: aut eger ieiunus multis diebus gargariçet alminri nabati. aut fiat gargarismus ex aceto ꝛ piretro.
¶ Postq̄ȝ vero gargarisare cessauerit sumātur salis armoniaci. piretri. piperis. sinapis. omniū ptes equales: et ex eis bene pulueriçatus: lingua diutius fricetur.
¶ Qđ si cū lingue grauedie audit⁹ ac reliquoȝ sensuū grauitas fortis affuerit: fiat egri curatio scđm doctrinam qua paralisis curatur. ¶ Si autē loquela in acutis febrib⁹ aggrauata fuerit. ꝛ videris ipsam cū grauitate in loquela extenuatā. ꝛ abbreuiatā ꝛ spasmatam: aqua calida ab alto sup spondiles colli: ꝛ auris principia fundatur: ꝛ cū oleo fricentur. Eger quoqȝ oleum tepiduȝ in ore tenere debet et si diu est ex quo loquela minui nō cessauerit: vel etiā semp considerandum est an ligamētum quo inferius lingua cōnectitur maius sit q̄ȝ debeat. Qđ si ita fuerit ex eo parū est incidendū: ꝛ çegi pulueriçatum immittendnm.
¶ De lingua q̄ adeo tumescit vt os egrediaƚ. Cap. lj.

Cum contingit linguam adeo inflari vt pre magnitudie os egrediatur: fricanda erit ex cepis: aut ex citri acetositate. ¶ Aut cum ribes: aut ex granato acetoso donec salina multa ab ea profluat. Hoc nāqȝ modo detumescet: et ad primā redibit mensurā. Si aūt nō sufficit: fiat fricatio ex sale ꝛ aceto. ¶ Et sic necdū sufficit: fiat minutō ex vtrisqȝ cephalicis prius: ꝛ postea ex venis que sūt sub lingua.
¶ De glādula que sub lingua nodatur ꝛ vocatur ranula.

Capl'm. lij.

Cum sub lingua glādula nociua fuerit in principio ex sale armoniaco ꝛ gallis fricanda ē. Si autem vetusta fiat: ex medicamine gingiue sanguinolente fricanda est.: qđ est medicamen acutum. Eger autē acetum ꝛ salem in ore teneat.
¶ De apostematibus accidentib⁹ in lingua. Cap. liij.

Ista eisdem sunt curanda: ex quibus cola quas supra nominauim⁹ ꝛ sinantia sananƚ. ¶ De sinantia. Cap. liiij.

Cum in glutiendo sētitur angustia adest passio que sinantia vocatur. Cuius grauitas vel leuitas s̄ȝ angustie quātitatē deprhendi potest.
¶ Cumqȝ eū traijciendi angustia fuerit in facie ꝛ oculis rubedo ꝛ repletio: in principio curatiōis cephalica flebotometur ꝛ gargarismus ex succo granati muçi cū carnositate sua fiat. Aut ex rob mori de seni: ꝛ post hoc fiat gargarismus cū aqua rosata in qua sumach fuerit infusum. Qđ postq̄ȝ p tres dies sic factū fuerit infusū. Qđ postq̄ȝ p tres dies sic fctm̄ fuerit ꝛ vēter ex succo fructuū fiē pruno ꝛ: tamaridi: cassiefistule: ꝛ terenିabi solut⁹ fuerit. fiat gargarism⁹ ex apoçimate ficuum citrinarū ꝛ passulaꝝ. Aut ex medulla cassiefistule cum idromelle. ¶ Qđ si passio inueterauerit: ex gargarismis ꝛ in sufflatione fortiuȝ medicaminum que dicturi sumus curanda erit.
¶ Si autē in facie nō fuerit rubedo fluxeritqȝ ab ore saliue multitudo: ꝛ eger fuerit humectatus: in principio soluaƚ venter ex cochijs: ꝛ fiat enema ꝛ clisteri acuto qđ in capitulo de apoplexia nominauimus. ¶ Cum tamē passio inceperit: fiat gargarismus ex syrupo acetoso: aut cuȝ idromelle ꝛ pipere ꝛ oximelle. ꝛ deinde ex alminri nabati. Fiat etiam gargarismus ex idromelle ꝛ sinapi.
¶ De his preterea que male sinanchie cōferūnt: est vt ex venis que sunt sub lingua fiat minutio: ꝛ vt ventose absqȝ scarificatione in collo ponantur. ꝛ epithimetur colluȝ ex melle anacardino donec vesice in eo generētur: ꝛ fiat gargarismus cū sinapi: ꝛ gutturi fiat insufflatio: ex hoc medicamine qđ sic fit. Sinapis sal āmoniacus: piretrum: nitꝝ assa piper mentastrum sumatur: ꝛ ex eis cum idromelle fiat gargarismus.
¶ De tussi. Cap. lv.

Cum tussis acciderit. fueritqȝ aspera ꝛ sicca. ꝛ cum rubedine ꝛ calore egro iuiroba violatū ꝛ ptisana tribuende erunt: fabas quoqȝ excorticatas ꝛ spinachia cuȝ oleo de amigdalis dulcibus in comestione accipiat. In ore vero sempte nere debet pillulas bichichias. Aque autem quā bibit syrupus violatus est admiscendus. ¶ Confectio pillularū bichichiarum. ℞. succi liquiritie çuchari albi. amboruȝ ana. ʒ. x. amidi dragaganti: amigdalarū dulcium excoticatarū omniū an̄. ʒ. ß. ex eis cum mucilagine seminis citonij conspersis informētur pillule. ¶ Quod si cum tussi multum affuerit sputum: q̄ cum expuēdo expelli non potest: nocumētum inferi. sed neqȝ febris neqȝ vehemens ventris solutio ipam comitanƚ: ex his trociscis dandum erit infirmo: qui: ℞. seminis feniculi. seminis abij. succi liquiritie: capilli veneris: amigdalarum oīm partes equales. Ex his cum mucillagine seminis lini cōspersis informētur trocisci ex quibus. ʒ. iij. tribuantur. ¶ Doctionem autem qua in hac egritudine vtendum est in capitulo de catarro iam descripsimus: cui tamē. ʒ. ß. capilli veneris sunt addende. ¶ Qđ si tussis antiqua ꝛ nociua fuerit adeo vt egrum in nocte dormire nō permittat. Pillule storacine sunt dande: que. ℞. mirre. storacis. opij. omniū ptes equales: informentur ex eis pillule ad lupinorū similitudinē: ex quibus vna aut due patienti tribuanƚ. In potu vero sumat syrupum de papauere: ꝛ comedat semē albi papaueris cū çucharo. ¶ Qui hāc preterea patitur egritudineȝ vitet in comestiōe acetosa: salsa pontica acria atqȝ amara.
¶ Suffumigium ad antiquam tussim ꝛ sputum fetidū: qđ

℞.aristologie.mirre.storacis.galbani omniū partes eq̄
les:arsenici rubei ad pondus omnium.Omnia pulueri
zata ex butyro vaccino conspergātur.Ex quibus magda
leones ad pile parue similitudinē informetur:& cū neces
se fuerit in ieiunio ex vno eorum per traiectorium suffu
migetur.

¶De asmate. Cap. lvj.

Cum aliquis assidue patiť tussim. et ae
rez attrahit. quemadmo
dum fit post cursu.Aut post vehementem motum
et cum iacet supinus est ei deterius.sed cū sedet est ei me
lius.Decoctio ei danda est.que Recipe ficuū citrinaruz
ʒ.x.dactiloꝝ maiorē hūiditatē habentiū.semis apij.semis
feniculi:capilliveneris.liquiritie.ysopi.prassij.omniū aā
ʒ.s.coquantur in tribus libris aque dulcis donec redeāt
ad vnā & colentur.De hac vero decoctione tribus dieb⁹
egro in potu tribuať.cum pondere duorum aureorū hu
ius confectionis.que.℞.succi liquiritie.ysopi capillive
neris.omniū ana.ʒ.x.cordumeni. piperis amigdalaruz
amararū aristologie rotunde: seminis vrtice omniū aā.
ʒ.s.mellis dispumati quod sufficit.

¶Hec enim cōfectio supfluitates que sunt in pectore mi
rabiliter expellit:& est optima.Danda est itaqꝫ per heb
domadam vnam continuo.deinde eger postq̄ꝫ comede
rit sinapi & mel:vomere cogēd⁹ ē:& venter ex his pillulis
soluēd⁹ ē.℞.agarici grana or.xviij. collogntide interioris
grana ordei.vj.elacterij.grana.iiij.succi liquiritie.ʒ.s.fiat
ex eis pillule:& sufficiūt ad dosim vnaz.Post hoc quoqꝫ
iterū redeat ad bibendam confectionem & decoctionem
sumendam:& postremo ad vomitū & ventris solutionem
vt prius. Hoc faciendū est donec eger sanitati restituať.
Interī tamē a cibis grossis & stipticis & acetosis abstieat.

¶De pleuresi. Cap. lvij.

Cum aliquis sub costis suis dolorez sen
tit pungitiuum: & proprie
qñ siccaz patitur tussim:& febrit:expedit vt si dolor
sup partē costarum & furculam tendit fiat minutio ex basi
lica eius partis in qua est dolor:nisi totū corpus multo
sanguine repletum fuerit.Tunc eniz ex latere contrario
sanguinis detractio facienda est. Egritudo quoqꝫ si iam
p aliquot dies a sui principio infestauerint egrū: fleboto
mia similiter a parte dolente facienda est.Q̄ð si dolor in
ferius ad partem costarū posteriorum tendit vēter ex de
coctione quā in capitulo de reumatismo descripsimus ē
soluenduz.Melius tamē est vt flebotomia fiat.deinde aq̄
ordei cū çucharo assidue tribuatur.¶Et si videris tussiz
eius vehementis siccitatis:da ei in diluculo omni die iu
lep.deinde da ei in potu aquam ordei. ¶Et si eger fue
rit debilis nutriatur cum pane & ex çucharo.

¶Si autē fortis fuerit: aqua ordei vsqꝫ ad diem quartum
sufficeret.¶Cumqꝫ screare ceperit.decoctionē quā in ca
pitulo de reumatismo nominamus quotidie sumat an
teq̄ꝫ aquā ordei bibat:donec sanetur.¶Si autē febris &
acuitas pseuerent:& eger in excreatiōe difficultatem pa
tiatur:detur decoctio quā i capitulo de asmate nominaui
mus.qð similiter est faciendū cū saniei fit excreatio.

¶Q̄ð si in principio passionis qð excreať nigerrimū: aut
valde citrinū apparet.& sic pmanserit & febris nō quieue
rit neqꝫ calor vsqꝫ ad diem septimū timorosum est.

¶Et si cū hoc toto aeris attractio nō alleuieť:& in pectore
fuerit oregmō aut in maxillis rubedo & in oculis stupor
morti est propinquus.¶Si autē exterius in latere appa
ruerit rubedo:aut apostematio:& cum premitur loc⁹ do
let:ponatur desup ventosa aut emplastrum ex sinapi:et si
cubus:& dimittatur ibi donec locus vlceretur.

¶De his vero que ex errore stolidorū ad augmentū no
cumenti accidunt hanc egritudinē patientibus:est qcuz
dolor in principio sentitur sub costis extimant grossam
fore ventositatem:ideoqꝫ electuariū diamuscū aut ei si
milia egro tribuunt. eumqꝫ om̄ino interficiunt.Hec pas
sio vocatur birsen.cuius causa est apostema qð oritur ite
rius in costis ypocondriorum.

¶De peripleumonia. Cap. lviij.

Cum homini superuenerit febris et in
anhelitu tan ū patitur cō
strictionez vt se prefocari putet:& in maxillis ita ve
hemēs fit rubedo vt tincte videantur:& anterior pectoris
pars dolet & tussis adest:& qð cū excreatiōe emittitur exi
stit spumosum & in pectore sentitur grauitas sine pūctio
ne & sine calore:cui omnia hec accidunt acutū in pulmo
ne patitur apostema:& vocatur hec passio peripleumōia.
In principio igitur curatiōis eius basilica minuenda ē.
deinde eger ex eis quib⁹ medicať pleuresis curādus est.

¶De sanguinis proiectione cum spumo sine vomitu et si
ne rascatione p os. Cap. lix.

Cum sanguis cum rascatōe aut paruo
sonitu qui fit sine tussi
egreditur: nō est egro inde timendū.Poterit ei sa
nari gargariçando ea que in capitulo de sinanchia noia
uimus:& regimem subtiliando.¶Cum vomitu quoqꝫ si
exierit sanguis nō magnum affert timorem.Curať nanqꝫ
hoc flebotomando egrum & si comederit stiptica sicut su
mach & succus vue acerbe.In potu preterea sumat ex bo
liarmeni gūmi arabici balaustie sanguinis draconis thu
ris oium partibus equalib⁹ denť ex eo.ʒ.iij.cum rob sim
plici de citonijs.¶Quibusdam autē solet accidere sāgui
nis exitus cum interpolatione:ex quo nullū sentiūt nocu
mentum immo remediū:ideoqꝫ sic est dimittendum.

¶Q̄ð si cum tussi supueniat sanguinis egressio.est timoro
sum.Est tamē incipiendum in curatione egri cum flebo
thomia ex basilica.Deinde ex trociscis istis in potu tribu
endum.que.℞. thuris sanguinis draco.amborū. ana.ʒ.
iij.& tertiā.charabe.ʒ.v.emathitis terre sigillate.amborū
aā.ʒ.x.alumis.ʒ.ij.&.s.balaustie.ʒ.iij.opij.ʒ.ij.rauet seni.ʒ
ij.ex his oibus fiant trocisci.x.de quibus quotidie vnus
in potu sumat cum succo oçimi maioris aut portulace.

¶Et si egritudo vehemēs fuerit:alius circa noctē dandus
est.¶Adiutoriorū quoqꝫ ac coxarū ptes supiores sunt li
gande & extremitates fricande.¶Pectus etiā precipue
si in eo fuerit locus dolens ex trociscis predictis cum ace
to & aqua epithimetur.

¶Eius preterea cibaria succū vue acerbe & sumach & eis
similia admixta habeant:& patiens supinus iacēs:de ter
ra sigillata aliquid post aliquid paulatim comedat.

¶De ptisi. Cap. lx.

Cum aliquis carniū diminutionem pati
videtur post tussim ex cro
nica passione & sputo sanguis aut saniei proceden
te lac asininum uz potu tribuatur.Q̄ð si inueniri non po
terit caprinum: cum pauco çucharo dandum est. Cum
quo etiam panē sepe comedat. ipsumqꝫ q̄ꝫto plus potest
loco aque in potu sumat.Uinum tamē subtile & tempera
tum aliquādo est tribuendum.¶Nutrimētum autē egri
fit ex carnibus auium & edina. ¶Eger preterea ante co
mestionem & post balneū ingrediatur qð nō sit calidum
sed tepidum:& in semicupio moram faciat.

¶Summopere vero cauendum est ne venter soluať.Cui
tamē si solutus fuerit:ex huius pulueris bibitione succur
rendum est.que.℞.gūmi arabici:spodij:boliarmeni: se
minis mirtini.omniū.ana.ʒ.j.fiat ex eis puluis.de quo in
die.ʒ.iij.cuz syrupo de papauere albo aut rob mirtino dē
tur:huius quoqꝫ pulueris bibitio: omnibus ventris con
strictione indigentibus qui tussim patiuntur remedium
affert.Cui plerumqꝫ addūtur xilocaracte de siria: & bdel
lium de mecha.

¶Q̄ð si lac egro febrem generauerit:auferendum ē ei lac
et ptisana quousqꝫ febris recedit danda.Deinde lac ei de
nuo tribuendum. Et si febris iterum redierit: remoto

lacte ptisana est danda. Post cuius recessionē: vt prius ad lac est redeundum. Hoc autem semp est faciendum. Hoc cum necessitas vrget ⁊ venter sumopere custodiēdus ne soluatur.

¶ De tremore cordis. Cap. lxj.

Si cum cordis tremore fuit pulsus velocitas et febris: eger ex basilica est minuendus: ⁊ trocisci camphorati cum succo malorum acetosorum in potu sūt tribuēdi. que. ℞. spodij: seminis cucumeris. citrolli. endiuie. lactuce. portulace. rosarū. sandali albi: oim partes equales: ⁊ pro vnoquoq; pondere aurei vnius ex eis sumatur camphore triū granorum ordei pondus. ex quibus cū succo macianorum confectis fiant trocisci: de quibus in potu quottidie vnius aurei pondus: q̄q; die tribuatur. qđ p duas hebdomadas fieri conuenit.

¶ Si autem hec nō suffecerint lac de quo butyrū fit extractum: ad bibendum detur. Ipse vero nutriat ex pullis cū aceto ⁊ succo vue acerbe: ⁊ ex acetoso. Syrupuz preterea acetosum de çucharo factum bibat.

¶ Si autem cum cordis tremore non fuerit febris trocisci muscati in potu sumātur. qui. ℞. masticis. spice. xiloaloes cinamomi. gariofilorū: gallie muscate: nucis muscate: cubebe: cardamomi maioris ⁊ ibelohe. corticis citri. omnium ana. pondus vni⁹ aurei: musci sexta. ʒ. j. ex his omnibus cū vino redolente conspersis fiāt trocisci. Hi autē trocisci conferunt sincopi: ⁊ tremori cordis.

¶ Electuarium diamuscum preciosū qđ ad sincopim et tristitiam: ⁊ cordis tremorem: ⁊ tediū faciens. ℞. masticis cinamomi: seminis oçimi maioris: seminis oçimi gariofilati: semis mellisse: semis sisimbrij: seminis sāsuci. macropiperis: omniū partes equales: ex quib⁹ omnibus puluerizatis. ʒ. x. sumantur: margaritarum minutarum corali rubei charabe: sete crude: been albi ⁊ rubei: folij: omnium ana. ʒ. x. musci tubapirici corconij puri. ʒ. s. conficiantur cum melle de muraba chebulorū. Hoc enim electuarium ad frigiditatem stomachi. ⁊ digestiue egritudinem optimum existit.

¶ De passione colerica. Cap. lxij.

Cum paruus dolor punctio ⁊ tristitia alicui supuenerit affuerintq; cum ea vel post ipsam vomitus ⁊ ventris solutio: aqua calida multotiens continue in potu tribuat. et si adhuc pseuerauerit: vomitus ⁊ ventris fluxus aqua calida iterum detur. sedabit eni passio. ¶ Cū autē egritudo quieuerit eger balneū ingrediatur: in quo p vni⁹ hore spaciū moretur. Egressus autez de balneo: leui alatur nutrimento: deinde dormiat. ¶ Sed licet vomitus ⁊ vētris fluxus vehementes fuerint: ⁊ sinthomata terrefaciētia superuenerint. nō tamē est timendum: imo cum medicaminibus que ego nominabo succurrendum.

¶ In principio itaq; trocisci de olibano cum aqua et niue et rob granatorum dentur semel. qui item etiā sunt dandi si vomitus nō cessauerit. Duoq; adiutoria ⁊ coxe in suis supremis partibus ligētur: ⁊ aqua in niue infrigidata super crura ⁊ pedes fundat: ⁊ in ipam etiam mittant.

¶ Venter q̄; ex sandal: rosꝫ. camphora. gallia. aqua rosata conspersis epithimet. ⁊ pannus aqua rosata in niue infrigidata infusus desup ponat: qui postq̄ tepefactus fuerit est remouendus ⁊ ali⁹ vt pus desup mittēd⁹. ¶ Ad potādū aūt paulati tribuat vinū vet⁹ tpatū cū rob ḡnatorum ⁊ quando vomuerit iterū tribuat. ¶ Panē quoq; in succo granatorum infusum cogendus est sumere cum vino et comedere. Quē si vomuerit: iterum dandus est donec quiescat. ¶ Qđ si sincopis supuenerit muscus cum vino dare conueniens est. vini inferendo et succus carnis edine ⁊ pulline: cuz pauco citoniorū succo in vino mixtus: in potu est tribuendus.

¶ Pulli preterea sunt assandi: ⁊ ante nares ipsius discerpendi: thus etiā dandum est vt ipm masticet ⁊ paulatim traijciat. Et postremo bolū corascenū cum camphora cōditum tribuatur. ¶ Quicquid autē de hui⁹ passionis cura nunc vsq; diximus: donec vomitus sedet: ⁊ stomach⁹ cibum recipiat. fieri conuenit. Postq̄ vero stomachus ipsius recipere cibum poterit. Nutriēdus est eger: ⁊ parum vini veteris bene redolentibus in potu sumat: ⁊ dormire incipiat.

¶ Trocisci de olibano ad vomitum dicti. ℞. boli corascenī: thuris. amborū ana. ʒ. x. cucube: cardamomi amborū ana. ʒ. ij. ⁊. s. camphore gallie gariofilo. omniū ana. sextā ʒ. j. fiant trocisci pondere aurei vnius. Hi enim vomitui multum conferunt.

¶ Rob de granatis: succus granatoruz acetosorum sumatur: ⁊ per noctem vnā aut amplius dimittatur donec qđ grossum est in fundo resideat. Deinde coquatur ⁊ dispumetur dōec iulep similitudinē habeat: in quo ab igne deposito adhuc tamen calido mente viridis stipites mittātur: ⁊ in ipso manere dimittant quousq; īfrigidet. Cūq; infrigidatum fuerit: extrahant. Ad cuius similitudinem syrupus de citonijs ⁊ syrupus de malis macianis fieri cōuenit. ¶ Si autē vomitus hora aliqua nimis inualuerit et superfluerit magna ventosa stomacho supponatur.

¶ De his que confortant stomachum: ⁊ ciborum pficiunt digestionem. Cap. lxiij.

Cum stomachi debilitas cū pauca siti et tarda cibi a stō descensione. ⁊ acido ructu fuerit: fuerintq; omīa accidentia hec parua: neq; fuerint vetusta: stomach⁹ cum trociscis de rosis erit curand⁹. De quibus eger quotidie in mane pondus aurei vnius. ⁊. s. cum. ʒ. j. decoctiōis de seminibus sumat.

¶ Decoctio autē de seminib⁹ hec est. sumatur ciminū nabati. ⁊ ameos: ⁊ buliant in aqua donec aqua fiat rubea: de qua preterea cum trociscis de rosis: vt predictum est i potu tribuatur.

¶ Trocisci vero de rosis sunt: qui. ℞. pulueris rosarū rubearū. ʒ. iij. xiloaloes. spice. masticis. xilocassie. squinātí cinamomi. absinthij. omniū ana. ʒ. j. conspergantur ex vino veteri: ⁊ informētur trocisci. ¶ Nutriatur vero ex his que cito digerūtur ⁊ paucorū sunt humorum: ac paucarū supfluitatum: que etiā ex redolentibus ⁊ seminibus sint condita sicut sūt calagie ⁊ mitegenai. ¶ Ipse q̄; ante comestionē multo vtat exercitio ⁊ aqua minus solito bibat et post comestionem multum dormiat.

¶ De vino quoq; veteri ⁊ puro parum bibat totāq; nutricationem minuat: ¶ Qđ si hec accidentia vetusta fuerint electuariū diacimini: electuariū diaolibani amboruz anā. vnius aurei pondus. cum. ℥. vna veteris vini puri in potu sumatur. Regimē autē eius sit vt pdiximus.

¶ Electuariū diaciminū. ℞. cimini carmeni. ʒ. c. çinçiberis. ʒ. xx. piperis. ʒ. x. foliorū ruthe: baurach: panis amborum. ana. ʒ. x. Hec omnia cum melle dispumato conficiantur: ⁊ detur de electuario si venter strictus fuerit. Qđ si solutus fuerit venter: electuarium diaolibanum est dandum. Cuius descriptio in capitulo de ventris solutiōe cōtinentur. Si autem non suffecerit squama ferri cum vino tribuatur.

¶ Scoria autem ferri hec est. Recipe. seminis apij. seminis feniculi: anisi. cimini. ameos: aniudē. origani. cheisim carui seminis coriandri: melanopiperis. macropiperis: cinamomi thuris: spice gariofilorū nucis muscate: ciperi. çinçiberis: omniū ana. pondus aurei vnius: scorie aureos. x. omnibus sexcupluz vini addatur: ⁊ coquatur donec ad medietatē redeat. ⁊ coletur. deinde eger de hoc syrupo postq̄ colabitur pondus. ʒ. xxx. quotidie bibat: et nutricationem alleuiet. qđ per tres hebdomadas faciēs caueat sibi ab acetosis: ⁊ a fructibus recētibus: ⁊ ab aqua frigida: vinum vero mensurate bibat.

¶ Emplastrū stomachum confortans ⁊ calefaciēs. ℞. sto

racem: spicam: squinantum. absinthiũ: calamũ aromaticum masticem. Ex his cum vino veteri et succo citoniorũ cõspersis emplastrũ sup stomachum ponatur.

¶ Ad hoc preterea confert: vt stomachus fricando inungatur ex oleo qđ fit de spica nardi et cipero: et vt lana carminata in predicto oleo calefacto inuoluta sup stomachũ ponatur et cum panno ligetur. Eger quoq; vinum vetus bibat: aut miuam: aut ydromel.

¶ Miua autẽ hoc modo fiat: succus citoniorũ muçoꝝ sumatur: et p diem et noctem vt residere possit dimittatur et coletur. Deinde eius qđ clarũ est partes due sumãtur çuchari pars vna: vini veteris vna: et incipiat coqui suauiter et dispumari: donec in iulep similitudinẽ transeat: postea pro vnaquaq; libra ex toto sumantur çinçiberis: spice cinamomi. gariofil. omniũ ana. ʒ. j. masticis. ʒ. ij. oĩa hec pulueriçata in panno ligentur: et intus dum calidũ ẽ mittantur. et cũ infrigidari ceperit pannus extrahatur et exprimatur. deinde syrupus recondatur. ¶ Qđ si digestiue debilitas fuerit cum multa siti: et paucorũ ciborũ appetitu et fetido ructu: syrupus acetosus de citonijs bibatur.

¶ Syrupus acetosus de citonijs. ℞. succi citoniorum acetosorum ptem vnã: çuchari albi ptem vnã: aceti clari q̃rtam ptem vnius: coquantur oĩa simul donec inspissent.

¶ Est autẽ syrupus iste stomachi confortatiuus. et ad suas peragendas actiones iuuatiuus: et vehemẽtiã inflammationis et incensionis que in eo est sedat. ¶ Egri vero nutricatio sit res i q̃sil' cõgregãt acetositas et stipticitas: vt ẽ caro cum succo vue acerbe cocta: et cũ malis macianis similiter cocta: et cum ribes: et frigida ex albulem et amososi et illis similia ex cibis.

¶ De isto preterea detur puluere pluries: vt trãsglutiat. q ℞. rosarũ rubearũ. ʒ. x. spodij. ʒ. iij. seis coriandri. ʒ. s. dosis eius. ʒ. ij. cum succo granati muçi: et cũ syrupo acetoso de citonijs. ¶ Si autẽ cũ hoc qđ diximus fuerit in corpore extenuatio et inflãmatio: egro lac et aqua ordei dãda sũt.

¶ Ipse quoq; ex herbis humectantib⁹ est nutriendus vt sũt lactuce. malue. cucurbite. citroli. carnes edorũ. et agnorum lactantium et pisces recentes.

¶ Balneũ preterea anteq̃ comedat: et postq̃ comederit: et tinam quottidie ingrediat. et vinũ claꝝ valde temperatum bibat: et assidue vtatur quiete. et motũ et exercitiũ vitet: sitq; totum eius regimẽ vt eius qui corpis grossitiem adipisci desiderat: et si cuꝫ hac dispositione: inflammatio fuerit et incensio vehemẽtissima: stomachus ex rebus frigidis erit liniendus: et aqua ordei danda. Sitq; eius regimen vt ethicam habentis.

¶ De dolore et apostemate stomachi. Cap. lxiiij

Si cum dolore stomachi adsunt tribulatio et nausea: egro aqua tepida in potu est tribuenda: et vt vomat precipiendũ: et si hoc nõ suffecerit: venter ex yera pigra soluat. que. ℞. pulueris rosarũ rubearũ. spice. masticis. xilobalsami. carpobalsami. cinamomi. xilocassie. assari. omniũ ana. ʒ. s. aloes scotrensis duplum omniũ: qđ bene tritũ cum alijs misceat medicinis tritis: et cum panno sericino subtilissimo cribellatis quarum trituratio cũ aloe secundo iteretur. Cuius dosis sit a pondere duorũ aureorũ vsq; ad. ʒ. ij. Egro quoq; q̃ttidie detur panis in vino et succo mali granati infusus: et in syrupo acetoso de citonijs. Qđ si cum dolore fuerit ructum multitudo et extensio atq; singultus: egro electuarium diaciminum: et de calamẽto: et alie cõfectiões que ventositatem dissoluere consueuerũt: que in capitulo de colica nominabimus danda erunt. ¶ Cibaria vero ei⁹ sint calagie: et mutagenat cum seminibus: vini veteris puri parum bibat: et vtatur motu. et ingrediatur balneũ. Stomachus quoq; ex oleo de neriden. vt diximus in panno inuoluto vaporetur. ¶ Si autem cum dolore stomachi fuerit febris. et apostema manifestum: et cum tangitur sentitur calidus: eger prius ex basilica flebothometur: et loco dolenti duo superponantur sandali et rose: et cãphora cum aqua rosata: et succo citoniorum.

¶ Nutrimentũ vero eius non sit nisi sola ordei aqua et custodiatur a carne et vino et confectionibus que e de melle fiunt. et bibat succum granatorũ muçoꝝ et rob de fructib⁹ frigidis. Cumq; caloris vehemẽtia sedata fuerit: egro cassiafistula in succo endiuie dissoluta et bulita ac dispumata: ad bibendum detur. ¶ Cum autẽ egritudinis dies elongati fuerint. et calor omnino quieuerit si remanserit appma cum duritie. Ex hoc emplastro epithimetur locus qđ ℞. violarũ siccarũ. ʒ. x. rosarum rubearũ. ʒ. s. spice odorifere masticis: amborum añ. ʒ. iij. ciperi squinanti: calami aromatici: omniũ ana. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. xx. floruꝫ camomille. semis maluauisci albi. farine ordei. omniũ añ. ʒ. x. conspergantur oĩa ex mucillagine seminis lini. Deinde locus ex oleo de neriden tepefacto inunctus emplastretur ex predictis: per quattuor horas anteq̃ comedat: et postq̃ cibus fuerit digestus: et stomach⁹ fuerit euacuatus: ex oleo de neriden cum lana vt diximus vaporetur.

¶ Cõfectio olei nardini simplicis. ℞. olei de ben. lib. j. spice. ℥. s. masticis costi ciperi squinanti. calami aromatici: oĩum ana. octauã. ℥. vnius. omnia hec pulueriçata in predicto oleo posita ad solem per hebdomadaꝫ vnam vasis ore clauso dimittatur. Deinde colentur et exprimantur feces et scophe que in manib⁹ remanserint emplastris adsceantur. Optime eni erunt. ¶ Cum autẽ apostema in stomacho inueterauerit. trocisci de spica erunt dandi. qui ℞. florum squinanti xilocassie: rauetseni: calami aromatici: spice omniũ ana. ʒ. iij. croci mirre anisi costi piperis. omniũ ana. ʒ. j. bdellij varij. ʒ. iij. masticis. ʒ. ij. amoniaci. ʒ i. informentur trocisci: quorum vnusquisq; vnum ponderet aureum. ex quibus vnus quottidie cũ vino cocto def.

¶ Emplastrum quoq; istud fiat. quod. ℞. bdellij mollis. ʒ x. armoniaci. ʒ. v. seminis ben: seminis apij: amborũ ana. ʒ. x. spice: masticis nigri: amboruꝫ ana. ʒ. v. cere: olei de neriden. ʒ. xv. gumme in vino dissoluantur. Deinde oĩa coniungantur: et fiat ex eis emplastrum.

¶ Ad dolorem tamen stomachi et epatis curandum medicus valde eruditus est necessarius: qui ipsorum diligenter attendat dispositiones. Nos tamen aggregationes: et summas ad hoc conferentes iam diximus. licet inquantum potuimus in hoc abbreuiauerimus sermonẽ.

¶ De singultu. Cap. lxv.

Cum singultus post grossi cibi comestionem: aut vini valde temperati bibitioneꝫ superuenerit aqua calida in qua ciminum et menta et mentastrũ: et parum thuris bulierint: multotiens in potu erit sumẽda: et egro vt dormiat est precipiendum. et venter vaporandus et ieiunandum est ei.

¶ Cum autem per multos dies a comestione abstinuerit iubendus est balneuꝫ sepe ingredi. Deinde paucis cibis desiccantibus tamen est alendus: sicut sunt calagie: et mutagenat cum seminibus: et vini puri parum in potu tribuendum. ¶ Et si hec non suffecerint: trocisci isti dandi sũt: qui dicũtur trocisci de thure: et. ℞. thuris. ʒ. s. enule. ʒ. iij mentastri: foliorum ruthe sicce: amborum ana. ʒ. ij. semis nemẽ. ʒ. iij. et. s. informentur ex his trocisci pondere vni⁹ aurei: ex quibus vnus in die cum in apoçimate cimini tribuatur. ¶ Qđ si singultus post febrem acciderit: fueritq; cum eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore siccitas: aqua calida ergo multotiens dãda erit: non tamen repente sed paulatim. Et si sedatus non fuerit: aqua ordei cum oleo de amigdalis dulcib⁹ detur. Spondiles quoq; colli et dorsi ex oleo tepido inungantur et fricentur: et mucillago psilij cũ iulep: et succo granati in potu tribuatur.

¶ Singultui preterea et sternutationi confert retinere anhelitum.

¶De canino appetitu. Caplm. lxvi.

c Um aliquis famē assidue patit̄: ⁊ cibus post comestionē adeo grauat eū: vt aut vomere aut ꝑ inferiorē regionē ipsuꝫ eijcere cogat̄: riçi dandū est ei: qđ dū coquitur ex liquore q̄ fluit ab agno q̄ in furno assat̄: īpinguat̄: ⁊ cauda ⁊ ei silia ex omni cibo q̄ vnctuosus est ⁊ vinū vetus purū danduꝫ est: de q̄ quātū poterit bibat. Deīde ꝑcipiēdū est ei vt euomat: ⁊ h̄ regimīe ꝯseruādus ē donec sanet̄. ¶Q̄. si neqꝫ cibus eū grauat neqꝫ ipm euomit: neqꝫ ꝑ secessum expellit: carnes vaccine sunt dāde: ⁊ frumentū coctū vt puls: ⁊ riçi cū lacte: ⁊ aquā frigidā in potu sumat: ⁊ in aere frigido moret̄. ¶Hac aūt egritudine laborās nil acetosum et stipticū neqꝫ acutū comedat: ſꝫ dulcibus ⁊ vnctuosis solū vtatur.

¶De dolore epatis. Cap̄. lxvij.

c Um quis male fuerit coloratus: ⁊ cum hoc malam habuerit formā. Habueritqꝫ dolorē in dextro latere apđ castas posteriores: ⁊ fuerit eius malus color citrinus: ⁊ fuerit cū hoc in ore siccitas: ⁊ sitis vehemēs: aqua ordei: ⁊ succi herbaꝝ vt endiuie ⁊ solatri: ⁊ cuscuthe cū sirupo acetoso ex çucharo albo facto in potu tribuātur.

¶Emplastrū q̄ꝫ ex duobus sandalis: ⁊ rosis: ⁊ cāphora: ⁊ aq̄ rosata cū pāno lineo loco supponat̄. Q̄đ h̄ mō fiat: pānus in ꝑdictis inuolutus supponat̄. Cūqꝫ tepere ceperit remoueat̄: ⁊ alius loco eius apponatur.

¶In potu ꝑterea sumat granatorū succum: ⁊ robub q̄ infrigidare ꝯsueuerūt. ¶Hic q̄ꝫ a vino ⁊ a ꝯfectionib⁹ que de melle fiunt: sibi caueat: ⁊ a cibis calefaciētib⁹: ⁊ sumat trociscos de berberis: q̄. ℞. succi berberis. ℥. x. seminis endiuie: citroli seminis portulace seminis omniū ana. ℥. iij rosaꝝ. ℥. ij. rauetseni. ℥. j. spice. ℥. ß. Informent̄ trocisci pōdere aurei vnius: ex q̄b⁹ det̄ vnus cū sirupo acetoso de çucharo: aut cū succo granati. ¶Venter quoqꝫ si necesse fuerit cū succo fructuū soluat̄: vt sunt pruna ⁊ tamarindi: ⁊ çucharo albo. ¶Q̄đ si malus color q̄ est cū dolore epatis fuerit albus medius vꝫ. inter eū q̄ cū fluxibilitate: ⁊ eū q̄ est cū tumore: fuerintqꝫ cū eo vētris solutio ⁊ palpebrarū atqꝫ extremitatū tumor trocisci đ rauetseni cū sirupo acetoso de melle in potu dandi sunt: q̄ ℞. masticis: succi eupatorij: succi absinthij: seminis feniculi: anisi omniū ana. ℥. ij. reuetseni. ℥. x. īformēt̄ trocisci pōdere aurei vnius ex quibus vnus in potu omni die tribuatur.

¶Sumāt̄ preterea spica: mastix: ciperū squinatū: calam⁹ aromaticus: crocus: mirra. Deinde mirra et mastix in vino dissoluta cū alijs misceant̄: ⁊ ex eis emplm̄ epati supponat̄. ¶Eger v̄o a cibis grossis ⁊ frigidis abstineat. Si aūt hec nō suffecerint: trocisci de lacca cū apoçimate de radicibus sunt dādi. Trocisci aūt de lacca sunt q̄ ℞. lacce: rauetseni: amboꝝ ana. ℥. iij. spice: seminis apij: ameos: masticis: sq̄nanti: seminis iuniperi amigdalarū amararū: costi amari: rubee: succi eupatorij: assari: aristologie rotūde: gēciane: omniū ān̄. ℥. j. ⁊ ß. Informent̄ ex his trocisci pōdere vnius aurei.

¶Apoçima radicib⁹. ℞. corticis radicū apij: feniculi amboꝝ ān̄. ℥. x. seīs apij: seminis feniculi: floris sq̄nāti: ameos oīuꝫ ana. ℥ ß. rosaꝝ rubearū: spice odorifere: amboꝝ ana ℥. iij. coquāt̄ in lib. j. aq̄ donec ad tertiā redeat: ⁊ det̄ in potu cū ꝑdictis trociscis. ¶Si aūt aꝑata in epate fiāt eoꝝ cura erit vt apostematū que in stomacho generantur.

¶De ycteritia. Caplm. lxviii.

f Icum ycteritia fuerit febris succus endiuie ⁊ solatri ⁊ aqua ordei egro in potu tribuat̄. Ipse quoqꝫ ex cucurbita ⁊ crisolocanna ⁊ citrolis: ⁊ his silibus herbis frigiditati attinētibus nutriendus est. ⁊ sirupū acetosum ex fortissimo aceto in potu sumat. ¶Epati ꝑterea emplastrū ex duobus sandalis est supponēdus: ⁊ venter ex succo prunoꝝ ⁊ çucharo soluēdus. Que si nō suffecerint: trocisci de camphora cuꝫ succo granatorum dandi sunt.

¶Trocisci de camphora. ℞. çuchari spodij rosarū rubearum omniū. ana. ℥. iij. seminis endiuie. seminis citrolorū cucurbite lactuce portulace seminū ex oībus sandali rubei omniū ana. ℥. i. Informent̄ ex his trocisci pondere. ℥. ij. ex q̄bus quotidie vnus cū sexta. ℥. vnius de camphora detur. ¶Si aūt eger venas habuerit plenas fueritqꝫ diu ex quo minutus nō fuit flebotometur. ¶Q̄. si ycteritia fuerit sine febre: venter ex his pillulis soluatur: que. ℞. aloes. ℥. i. scamonee quarta. ℥. i. agarici partes duas. ℥. vnius succi eupatorij tertia. ℥. i. Ex his cum succo endiuie confectis: fiant pillule: sufficiēt ad dosim vnam. Deinde dentur trocisci de lacca cuꝫ apoçimate de radicibus. ¶Si auteꝫ ycteritia in oculis remanserit eger fortissimū acetum paulatim olfaciat: ⁊ balneū ingrediat̄. ¶Eius quoqꝫ oculis qui ycteritiā cum febre patitur: aqua rosata immittenda est ¶Icteritie preterea valde confert. vt eger ꝑ tres hebdomadas serum bibat.

¶De ydropisi. Cap̄. lxix.

c Um venter post epatis dolorē ⁊ febres augmentari ceperit: ⁊ qđ est ab vmblico vsqꝫ ad femur exterius ꝑminuerit: ⁊ cutis q̄ ibi ē subtiliari: ⁊ albere visa fuerit: ⁊ cū vēter mouet̄ audit̄ sonitus quasi aque in vase nō pleno mote. Et si cū his vrina fuerit rubea ꝑua habēda ē fiducia: ⁊ ꝑprie si virtutis non affuerit fortitudo. His tamē si virtus fuerit fortis: ⁊ vēter vehement̄ siccuꝫ pillule de rauet que recipiūt meçerion sunt dande.

¶Pillule autē de rauet sunt que. ℞. rauetseni. succi eupatorij. seminis endiuie. omnium ana. ℥. iij. agarici. ℥. v. meçerion. ℥. x. fiant ex his pillule: quarū dosis sit. ℥. ij. ⁊ ß. ex q̄bus quaqꝫ hebdomada dosis vna sumatur. ¶Q̄đ si virtus debilis fuerit trocisci de meçerion sunt dandi. qui ℞. seminis endiuie. ℥. x. meçerion. ℥. j. ⁊ duas tertias: agarici succi eupatorij: similiter tantundem rosarum: seminis citrolorū: amborū ana. ℥. ij. ⁊ ß. Ex his omnibus fiant trocisci. x. de quibus vnus in die cū sirupo acetoso de çucharo dandus est. ¶Si aūt venter fuerit solutus: dentur trocisci de berberis cū sirupo acetoso. ¶Eger quoqꝫ nutriatur ex cibregi: ⁊ bibat sirupum acetosum de citonijs. Et si ventris solutio vehemens fuerit: citoniorum rob solum dandum est. ¶Si autem cum hac passione non fuerit vrina rubea neqꝫ calor: pillule iste dande sunt que. ℞. meçerion serapini amborum ana. ℥. ß. salis indi fimi columbini amborum ana sextam. ℥. j. Pillule iste aquam vehementer expellūt. ⁊ descendere faciūt: trocisci preterea de lacca cū apoçimate de radicibus dandi sunt.

¶Emplastruꝫ ascliti conueniens. ℞. farine ordei ciperis stercoris ouini veteris: baurach boli armeni omniū partes equales. Ex his omnibus tritis fiat epithima sup ventrem. Huius nāqꝫ proprietas est: aque magnam partem exiccare. ¶Q̄. si in palpebris ⁊ extremitatibus fuerit apostema molle: ⁊ testiculi apostemantur faciesqꝫ ac totū corpus mollicie quadam teneantur: erit tunc ydropisis spēs que yposarcha nominatur. Egro itaqꝫ hac laboranti: trocisci de lacca cum apoçimate de radicibus sunt tribuēdi. ⁊ venter quaqꝫ hebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: ⁊ patiens in arena calida sepeliendus. Ei preterea est precipiendū vt exercitio vtatur: ⁊ famem ⁊ sitim sepe patiatur.

¶Si vero venter inflatus ac tensus fuerit: ⁊ cum percutitur sonum reddit vt tympanum: ydropisis species adesse significabitur: que tympanites dicitur. Quam qui patitur a comestione holerum abstinere debet: atqꝫ eoruꝫ omniū que ventositatis sunt generatiua. Vēter quoqꝫ omni die ex panico est vaporandus: et ventose super ventrem ponende: medicamina tumoreꝫ dissoluentia danda sunt vt diaciminū: electuarium de bacis lauri qđ in capitulo de yliaca nominabimus. ¶Eger ꝑterea exercitio vti assue-

fcat: z famem pati: z ex collirijs que ventositaté dissoluūt quorū faciemus mentioné sibi suijciat. Uenter quoq; cū mandili donec incipiat rubere: fricetur: z ex oleo rutaceo clisteriçetur.

¶ De dolore splenis. Cap. lxx.

Si cum dolore splenis fuerit calor: z vrine rubedo: z febris: eger ex his trociscis sumat. Trocisci de agnocasto. ℞. feminis agnicasti tamarisci feminis ambo℞ ana. ℥. x. feminis endiuie feminis portulace: amborū ana. ℥. v. Ex his fiant trocisci: de qbus quotidie detur vnus cum sirupo acetoso de çucharo: cuius pondus sit. ℥. iij. ¶ Eger vero si repletus fuerit ex saluatella que est in sinistra manu flebotometur. Splen q; ex frusto filtri aceto calido infusi embrocetur z obseruet a rebus dulcibus z cibis grossis.

¶ Q; si cū predicta egritudine nō fuerit calor: egro trocisci de capparis dandi sunt: qui ℞. corticis radicū capparis: feminis agnicasti. ambo℞ ana. ℥. x. scolopendire. ℥. vij aristologie longe foliorū rute. feminis nasturtij. acori. nigelle omniū ana. ℥. iij. armoniaci. ℥. iij. Armoniacū in aceto dissoluatur: ex quo cetera cōficiant: z informent ex eis trocisci ponderantes. ℥. ij. ex quibus vnus cu; sirupo acetoso de melle z apoçimate de radicibus in potu sumatur.

¶ Si aūt splen tensus fuerit: z cum premitur auditur sub eo rugitus. ex pdictis trociscis cū apoçimate de radicibus est dandum: z vinum vetus bibendū: z potus aque minoretur quantū plus possibile fuerit.

¶ Emplastrū ad duricié z ventositaté q̄ est sub splene. ℞. folio℞ rute. ℥. x. baurach. mentastri sicci. ambo℞ ana. ℥. iij. armoniaci. ℥. viij. armoniacū in veteri vino dissoluat ex quo cetera conficiant: z fiat ex eis emplastrū qd loco supponat.

¶ De colica. Cap. lxxi.

Si cum dolore ventris fuerit ipsius pstrictio z nausea: sed neq; febris neq; calor affuerit ea ergo danda sunt que ventré sine vomēdi desiderio soluāt: vt est electuariū de gallia. qd ℞. masticis gariofil. çinçiberis melanopiperis: macropiperis cinami. nucis musca. gallie. omniū ana. ℥. x. scamonee. ℥. x. postea exprimant citonia acetosa z recētia: z succus eo℞ cum eiusdem quātitatis melle misceatur z coquatur vsq; ad spissitudinem paulatim z conficiatur ex eo medicamé qd tamen eiusdé sit quantitatis cuius species sunt. cuius dosis sit a duabus. ℥. vsq; ad. ij. z. s. ¶ Q; si nausee vehementia nō fuerit: neq; eger medicinas vomuerit.

¶ Pillule yliatice sunt dande: que ℞. collognide: serapini: ambo℞ ana. ℥. x. scamonee. ℥. iij. z. tertiā. Informentur pillule. de quibus vnius aurei pondus est dandum. Uelociter enim passione; dissoluūt yliacam. ¶ Si aūt passio yliaca difficilis fuerit neq; medicamina ventris solutiua ei ptulerint. Hoc suppone colliriū. qd ℞. salis panis. ℥. x. cologntide interioris scamonee: amborū ana. ℥. ij. z. s. fiāt ex eis collirla longa z supponant. ¶ Et si nō cōtulerit ex enemate leui clisteriçet: qd ℞. ficus citrinas quinq; furfuris qātū manu vna capi potest. maluauisci. ℳ. j. hec in panno ligata: z ficle folia. x. in duabus libris aque coquātur donec ad vnam redeant. deinde coletur z ponatur sucam baurach pondus aurei vnius: olei sisamini. ℥. j. z fiat clistere ex eo. Si quis auté fortius z acutius facere voluerit: pondus aurei vnius de collirio qd prius diximus admisceat. ¶ Clistere vehementer soluens quo tunc vtédum est cum medicamina non cōferunt: neq; venter soluitur ℞. colognide interioris. ℥. x. cétauree. ℥. v. bochor marié arthanita. ambo℞ ana. ℥. ij. mentastri rute origani omniū ana. ℳ. j. oīa in trib⁹ libris aque donec ad duas tertias libre vnius redeāt coquātur z colent. deinde dissoluant in ea allitran: mellis: ambo℞ ana. ℥. iij. castorei: serapini: oppoponacis collirij qd pdiximus. omniū. ℥. ij misceant oīa: z dū tepidū est: fiat ex eo enema: z si sqnibalenō exierit: iteret clistere donec exire vident. Hoc nāq; clistere administrari debet cū res fortissima est z pessimaz in colica mala: z est illa in qua fit nausea valde vehemés z inferius nihil egreditur.

¶ Huic preterea egritudini qnq; fetida superuenit eructuatio: z plerūq; stercus pos egredit: qd cum accidit sepe protendit mortē. ¶ Q; si cum ventris dolore non fuerit ipsius strictura: sed inflatio z rūgitus ac tensio in ventre existūt. Cōfectio de bachis lauri dāda est. ℞. folio℞ rute siccorum. ℥. x. ameos cimini nigelle kreisim origani carui alexandrini: seminis amigdalarum amararum: melanopiperis: macropiperis mentastri dauci acori bacharum lauri castorei. omniū ana. ℥. ij. serapini. ℥. iij. oppoponacis. ℥. iij. cōficiant cū melle eiusdé pōderis. cuius dosis sit vt auellana vna: aut nabacca multis vicibus cum vncia vna vini calefacti: aut cū apoçimate de radicibus. Huic enim cōfectioni in remouenda ventositate z dissoluenda nihil equiparatur.

¶ Hoc preterea suppositoriū subijciatur: qd est ventositatis dissolutiuū. ℞. cimini folio℞ rute viridis amborum ana ℳ. j. bucor marié: arthanite ambo℞ ana. ℥. ij. baurach. ℥. j. conficiantur ex melle: z supponat cum spongia vel lana. Hoc enim dissoluit ventositaté z inferius expellit. Uéter quoq; assidue ex pāno calido vaporandus est: z eger in tinam mittendus. ¶ Si aūt hec nō suffecerint ventosa cum igne imponēda est: z locus donec rubere incipiat fricandus Post hec vnctio fieri pueniт ex oleo rutaceo: et ex alijs oleis calidis: z ex eis clisteriçādus est eger postq̄ eis admixta fuerit: castorei eufórbij ambo℞ ana. ℥. s.

¶ Hanc vero solitus pati egritudiné: dū sanus est caueat ne vinū aqua mixtū bibat: nec etiā sumat viuū nisi purū z forte: neq; aquā multā bibat: z abstineat ab herbis z lacte: z omnibus inflātiuis.

¶ Filōiū faciés yliosis cū maximo coartant dolore. z timet ne sincopis egro supueniat vétositaté carminat: somnū puocat. ℞. pipis ameos folio℞ rute métastri: castorei bacharū lauri cimini omniū ana. ℥. i. opij. mandrogore. iusqami seminis oiūm ana. ℥. s. pficiant cū melle eiusde; quātitatis: det ex eo pōdus vnius aurei. Huic quoq; electuario additur plerūq; scamonee. ℥. tertiane. z fit tūc medicamé ventris solutiuū. ¶ Si aūt cū dolore etiā febris affuerit: cassiafistula in succo endiuie bullico z dispumato dissoluta: egro est danda: z sirupus violatus in potu est tribuēdus z nutriēdus est ex tafea cū oleo de amigdalis dulcibus condita: z ex leni clisteri clisteriçādus. ¶ Cum aūt locus doloris in ventre apparuerit grossus: z apostema habēs eger in pncipio flebothometur. deinde cassiafistula cū succo herba℞ sepe dāda: z fit cibus eius cuius hic dolor ex cōsuetudine accidere solet: tafea vnctuosa cū çucharo z cum oleo sisamino: z abstineat a rebus stipticis z acetosis z cibis grossis z ventrem stringentibus

¶ Qui autem cum hoc dolore ventositatem pati solutus est. cibetur cum kalagie z mutagenat conditis cum seminibus: z abstineat ab holeribus z lacte z ab omnibus que inflant. Et bibat vinum forte z non viciatum. Aut ydromel cum speciebus que pro condimento ponuntur: vt piper quas dicemus.

¶ Jdromellis confectio. ℞. mellis mundi lib. j. aque lib. vi. misceantur z coquātur diu: z spumentur bene donec fiat ad similitudinem iulep. Cumq; hoc factum fuerit in vnaquaq; libra ex eo mittantur. ℥. ij. piperis pulueriçati in pāno ligati donec appropinquet finis decoctionis ei⁹: z cū infrigidantur extrahatur pannus z exprimatur: z cū necesse fuerit propinetur.

¶ Confert etiam cui hec passio ex ventositate z grossa superfluitate accidere solet: oleum de cherua recenti cum apoçimate de seminibus sumptum. ¶ Apoçima autez de seminib⁹ est hoc. ℞. ameos cimini cheisim carui origani nigelle oium ana pugillum vnū. ¶ Istis admisceant aq̄ lib. iij. z coquantur donec redeant ad libram vnam z me

diam. De hoc itaq; apoçimate sumatur. ℥.ij. quibus. ʒ.iij. olei de cherua addantur: ⁊ multis diebus bibanť. ¶ Sʒ si cui dolor iste cum calore superuenerit: pruna. xx. ⁊ ficus citrine. v. ⁊ passarum enucleatarũ. ʒ.v. sumanť ⁊ coquãtur ⁊ colentur. deinde cassia fistula in eo dissoluta coletur cui oleũ amigdalinũ admisceatur ⁊ sumatur: ⁊ ex apoçimate qd in capitulo de reumatismo diximus in potu tribuatur. Venter vero si multũ fuerit siccus: predicto apoçimati addãť pollipodij turbith: amboꝝ anã. ʒ.ij. ⁊ coquãtur cum eo: ⁊ detur donec venter soluatur. ¶ Cum autez solutus fuerit remoueatur polipodiũ ⁊ turbith.

¶ Electuariũ qd ventrẽ soluẽs inflationẽ resoluit ⁊ grauedinem. ℞. turbith albi fricati ⁊ pulueriçati. ʒ.xx. çinçiberis. ʒ.x. çuchari. ʒ.xxx. huiꝰ pulueris. ʒ.iij. ad bibẽdũ denť

¶ Pillule de quibus cum quis ventrem soluere voluerit vnã sumere debet que appetitum excitant ⁊ inflationem reprimunt ⁊ grauedinem ⁊ cibum digerunt. ℞. masticis çinçiberis: cinamomi: gariofilorum: nehereminiz. melanopiperis: macropiperis. scamonee. violarum. çuchari omniũ ana. ʒ.j. fiant ex eis pillule ad magnitudinẽ ciceris ⁊ sumatur vna: mouet enim semel aut bis.

¶ De fluxu ventris. Caplm. lxxij.

Cum cibus in stomacho more solito non moratur: imo citius egrediť non mutatus nisi parum fuerit: cum hoc mordicatio ⁊ dolor in ventre ⁊ sitis: cum quo etiam plerũq; adest ventris fluxus in quo ante comestionẽ inueniť purulentum: detur egro rob de succo vue acerbe: aut de succo ribes. aut de succo granatorum cum spodij rosarum amborum. ana. ʒ.j.

¶ Trocisci quoq; de spodio constrictiui itidem tribuatur.

¶ Nutriatur vero ex adesia citrina: ⁊ pullis cum aceto coctis: ⁊ assatis ⁊ in succo vue acerbe positis.

¶ In potu autẽ sumat sumach cum aqua rosata: ⁊ deinde nutriatur ex cibo: cui admiscetur sumach: qui vocatur sumachia. ¶ Totũq; eius regimen ad hoc perducatur vt infrigidare possit ⁊ constringe. Qꝫ si non fuerit cum eo mordicatio in ventre: neq; qd egreditur pus habet admixtũ: sed est viscosum: ⁊ adest inflãmationis paucitas: ⁊ pauca sitis. ⁊ rutus acidus. Egro sicla ⁊ sinapis ⁊ pisces saliti tribuantur. Deinde cogatur ea vomere sumendo salẽ ⁊ mel ⁊ anetum coctum. Que si non suffecerint. Medicamẽ qd expellit flegma tribuatur. ¶ Qd ℞. aloes. ʒ.j. coloquintide interioris. ʒ.iij. salis indi. ʒ.iij. turbith. ʒ.j. Ex his fiant pillule: ⁊ sufficiunt ad dosim vnam.

¶ Vomitu preterea sepe vtatur: ⁊ cibaria quibus vtitur in almuri perso intingãtur ⁊ comedat sulcita que sale cõdiuntur: ⁊ que acrimoniã habent: que appetitum prouocare consueuerũt. ¶ Si autez cum hoc qd diximus nihil egreditur qd sit supfluũ: neq; qd expellitur aliquid purulentum vel flegmaticum habet admixtum: egro vinũ purum ⁊ forte tribuendũ est: ⁊ diaolibanũ dandum: qd ℞. olibani. ʒ.x. piperis ameos spice lzeisim nisi nigelle: omniũ ana. ʒ.ij. balaustie. ʒ.x. mellis dispumati qd sufficit ad cõficiendũ: detur ex hoc in potu: qr stomachum calefacit ⁊ vehementer desiccat. ¶ Apoçima quoq; de senibus qd in capitulo colice passionis noiauimus detur ⁊ assuescat in potu sumere vinum purũ. ¶ Si vero cibus nõ egreditur sed res subtilis ⁊ alba ⁊ aquosa: cũ q̃ sunt ea que epatis significant debilitatem: egro tribuanť id qd fit de scoria: ⁊ diaolibanũ: ⁊ trocisci calefaciẽtes epar quos nominauimus ⁊ electuariũ diacalamentũ. qd ℞. folioꝝ rute foliorum calamenti siccorum: ameos carui leuistici çinçiberis. cinamomi macropiperis: omnium partes equales conficianť cum melle cocto: ⁊ dentur alia medicamina que noiauimus in capitulo epatis: ex his que ipsum calefaciũt. ⁊ confortant. ¶ Si autem cum predicta egritudine non fuerit significatio debilitatis epatis: immo qd egreditur cum fluxu subtile est ⁊ albuz ⁊ fiat in stomacho grauitas: puluis de granatis ad transgluciendũ dandus est: qui ℞. ossiũ granatoꝝ acetosoꝝ assatoꝝ tritoꝝ vt alcohol. ʒ.c. carui. se. coriandri: amboꝝ aceto acerrimo infusorum: ⁊ postea assatoꝝ. ana. ʒ.xx. xilocaracte. sumach balaustie. omniũ ana. ʒ.x. pulueriçentur optime ⁊ cõmisceantur: ⁊ detur ex eis puluis ad transgluciendũ. ¶ Electuariũ q̃ʒ qd diciť cãçi deť. qd ℞. arilloꝝ passarũ tritoꝝ vt alcohol lib. j. mirtilloꝝ siccoꝝ pulueriçatoꝝ vt alcohol lib. s. xilocaracte nabati balaustie: se. tamarisci ameos omniũ ana. ʒ.x. ꝯficianť cũ melle de cana mellis aut cũ melle apum optime dispumato: ⁊ ex electuario sumatur. ¶ Si aũt qd egreditur citrinũ fuerit: ⁊ anũ mordicat: ⁊ eger sitim patiatur ⁊ febrẽ: trocisci ꝯstrictiui de spodio: ⁊ aqua sauic ordei dentur. ¶ Trocisci constrictiui de spodio. ℞. rosarũ rubearum: spodij. amboꝝ ana. ʒ.x. seminis acetose: sumach: balaustie: gũmi arabici: omniũ ana. ʒ.v. Informenť trocisci pondere. ʒ.ij. quoꝝ vnus cũ. ℥. de rob citonioꝝ simplici sumať: aqua vͦ sauich ordei quã diximus ita fit ordeũ fractũ in aqua ipm coopiente buliat donec aq̃ inspisseť. deinde coletur ⁊ bibanť ex ea. ℥.iij. cũ tribus. ʒ. spodij: ⁊ gũmi arabici eadẽ quãtitate. ¶ Qd si ex fluxu vẽtris euenerit excoriatio puluis de bolo ad trãsgluciendũ deť. qui ℞. psilij. ʒ.xx. seminis plãtaginis. ʒ.x. gũmi arabici boli armeni amboꝝ ana. ʒ.iij. psiliũ asseť ⁊ gũmi: ⁊ bolum pulueriçeť ⁊ cõmisceať: ⁊ sumanť in potu ex eo i mane. ʒ.iij. cũ rob de citonijs ⁊ circa noctẽ tantundẽ. ¶ Cibꝰ vero eius sit pulmentũ factũ cũ granis granatoꝝ ⁊ passis cũ aqua ⁊ aceto: ⁊ cibus factus cũ succo vue acerbe ⁊ sumachia ⁊ tafea admisceť succꝰ sumach ⁊ his silia cibaria.

¶ Trocisci de balaustijs q ꝯtinue ꝯferũt diarie dandi sunt: cũ fluxus fuerit supfluus: siue habeat sanguinẽ admixtũ siue non. ¶ ℞. gallaꝝ siliquarũ nabati: seminis tamarisci olibani: balaustie: omniũ partes eq̃les: opij gũmi arabici amboꝝ ana ptẽ mediã. Informenť trocisci pondere. ʒ.ij. ex qbus vnus cũ vino sumať. Si neq; calor affuerit neq; febris. Sʒ si febris affuerit cũ rob ꝺ citonijs acetoꝭ. sumať q tunc dandi sunt: cuʒ ventris fluxus supfluus fuerit.

¶ Trocisci ad tenasmon: qui dandi sunt cum caloris absentia fuerit: ⁊ ventositas erit nociua: ⁊ sonitus. ℞. seminis iusquiami albi: seminis aneti: seminis feniculi. omniũ. ʒ.s ameos. ʒ.ij. ⁊ .s. opij. ʒ.iij. seminis apij ʒ.x. fiãt ex trocisci de qbus pondus vnius aurei in potu sumať. ¶ Confectio de storace q̃ antiq̃ vẽtris fluxui ꝯferẽs ac tenasinoni: cũ neq; febris neq; calor affuerit: sʒ erit vẽtositas nociua dãda est ℞. castorei: opij: assari: storacis liquide: mirre: se. iusquiami nigri thuris omniũ partes eq̃les: mellis qd sufficit ad specieꝝ ꝯfectionẽ. cuius dosis sit. ʒ.ij. vsq; ad tres.

¶ Si aũt postq̃ʒ tenasmõ decẽ trãsierit dies nõ visa fuerit medicamina ꝯferre: ⁊ eger supra pecunẽ sentit dolorem: redeundum est ad clistere.

¶ Clistere ꝯstrictiuũ. ℞. pãnici excorticati: lentiũ excorticatarũ rosarũ siccaꝝ: balaustie coplaꝝ glãdiũ oiuʒ ana. M. j. oia in. iij. lib. aq̃ coq̃ntur: donec ad librã. j. ⁊ .s. redeãt. ⁊ coleť. deinde sumanť ceruse: cineris papiri babylonici: aut cineris papiri: amborũ ana. ʒ.j. boli armeni. ʒ.s. vitellus oui vnius assati durus: olei rosei. ℥.s. Ex his oibus in pdicto apoçimate fricãdo dissolutis clisteriçeť eger semel aut bis. Qꝫ si tenasmõ fuerit lõgi tpis in quo nõ egrediť sanguis: sʒ rasura alba mucillagini silis. Medicamẽ putredis qd in caplo de cura gingiuaꝝ putridaꝝ noiauimꝰ dandũ est. Ex q̃ in apoçimate coꝝ qd noiauimus fricato dissoluto clistere sel aut bis fiat. ¶ Et si ex vẽtris fluxu in ventre vehemens mordicatio secuta fuerit: clistere fiat ex oleo roseo tepido. Si aũt nullo mõ mordicat: clistere fiat ex illo medicamine. multotiẽs addať donec saneť.

¶ Epithima de quo venter cum fluxus superfluit ⁊ virtus est debilitata liniẽdus est. ℞. gallie acatie cipi mirre gallarũ cipressi thuris omniũ ptes equales. Ex his oibus vino veteri aut succo citoniorũ conspersis liniatur venter.

Huic quoq; qn̄q; additur panis biscoctus de suria. ¶Si
aũt cũ hac egritudine fuerit calor: epithima fieri cõuenit
ex duob⁹ sandalis: ⁊ rosis: ⁊ bolo armeno: ⁊ sausel ⁊ gall'.
⁊ pane biscocto cũ succo macianoꝝ ⁊ citonioꝝ ⁊ mirtino.
¶Qđ si eger vehemẽter patiaꝛ tenasmõ: ⁊ sepe vadat ad
sellã: ⁊ tñ nihil egrediaꝛ: collirıũ istud subijciatur. Est eni
mirabile ad sedandũ tenasmõ: quod ℞. thuris: litij: cro-
ci: gũmi arabici: omniũ añ. ʒ. j. opij. ʒ. ij. informenꝛ colliria
⁊ supponatur.

¶De difficultate mingendi. Capl'm. lxxiij.

Cum vrina minuiꝛ aut ex toto retineꝛ neq;
in femore apparet tumor: neq;
grauitas neq; dolor in renibus sentitur. succurren
dum est ex medicaminibus vrine ꝓuocatiuis que noiabi
mus. ¶Unũ quoꝝ est hoc qđ ℞. semis apij: nitri: rubee
tinctoꝝ: olixatri seminis iuniperi: seminis assari: ameos:
seminis feniculi: spice amigdalarũ. seminis melonis. om
niũ añ. ʒ. x. cantaridarũ quarũ capita ⁊ ale abscisa fuerũt.
ʒ. j. armoniaci. ʒ. iij. armoniacũ in vino dissoluatur: ⁊ alie
species ex eo conficianꝛ. Ex quibus fiant forme auellanis
similes de qbus sumanꝛ ab vna. ʒ. ad. iij. ʒ. hoc eniꝫ medi
camen valde confert corpori cum dissolutionẽ patitur: ⁊
laxitatẽ: ⁊ yposarche: ⁊ ad expellenda oĩa accidẽtia: causa
quorũ corpus desiccari opꝫ. Qđ si cõtingat mingẽdi diffi
cultas ex casu aut ꝑcussione in femore: aut in ano: aut in eo
rũ circuitu eger ex basilica minuaꝛ. deinde aqua calida
loco sepe supfundaꝛ: ⁊ vsq; ad spaciũ medij diei ex oleis
fricetur. Egro q̄ꝫ precipiaꝛ vt vrinã expellere nitaꝛ. ¶Si
aũt mingẽdi difficultas ꝯtingat vesica existente plena et
extensa: ⁊ fit hoc post sanguinis aut saniei mictũ: medica-
mina que trombos sanguinis: aut pus qđ in vesica gene
ratur soluere cõsueuerũt: ⁊ liquare: danda sunt. ¶Medi
camen qđ trombos sanguinis aut saniei que in vesica fit
dissoluit. ℞. cordumeni mirre rubee. de qua tingitur. se-
minis iuniperi armoniaci: asse omniũ ꝑtes equales. Ar-
moniacũ dissoluaꝛ: ⁊ informenꝛ pillule ex alijs spẽbus ex
eo confectis. de quibus quater in die sumatur cum apoçi
mate de seminibus qđ noiauimus. ¶Sirupus etiam ace
tosus ex forti aceto factus multotiẽs detur. ¶Per sirin-
gam ꝑterea imittaꝛ in vesicam aqua in qua dissolutus fuit
sal: aut aqua cineris: ⁊ ista est confectio aque que fit de ci
nere. ¶℞. cinerẽ de ilice cinerẽ de vitib⁹: cali. calcẽ. His
oĩbus admisceaꝛ tm̃ aque vt ex ea cooperiri possint: ⁊ di
mittanꝛ sic per tres dies. deinde colenꝛ ⁊ per siringam in
vesicam inijciatur. ¶Herba quoq; croci hortulani ⁊ esu
la cocta supponanꝛ. ¶Tinam ꝑterea assidue ingrediatur
in qua sit aqua in qua cocta sint camomilla sticados ara
bicus sansucus sinsibriũ aut in qua extremitates caulium
⁊ esula: ⁊ fimus colũbinus cocte fuerũ. ¶Eger in decocti
one eaꝝ sedeat: ⁊ ex herbis istis sic coctis fiat empl'm sup
femur ⁊ partes ei circũadiacẽtes: ⁊ dũ in tina moratur su
mat in potu q̄ vrine ꝓuocatiua existũt. Et si hec oĩa nõ pro
fuerint ad instrumentũ cũ quo vrina ꝓuocaꝛ est recurrẽ
dũ. ¶Si aũt mingẽdi difficultas post lapidis signa affue
rit: eger supinus iaceat: ⁊ pedes ei⁹ diuersis modis ⁊ for
titer patiendi sunt. Et si vrina non egressa fuerit oporte-
bit vt cũ instrumẽto cureꝛ ꝑ qđ mẽbro imissuꝫ sit impulsio
Cauendũ tñ est ne virge immittaꝛ: cum est ibi apostema.
Ad difficultatẽ quoq; valde ꝯfert sepe ingredi tinam: et
vngere loca ex oleis ⁊ medicamina vrinã ꝓuocãtia in po
tu sumere ⁊ abstinere a nutriẽtibus acetosis: ⁊ ponticis ⁊
crossis.

De lapide. Capl'm. lxxiiij.

Cum eger virgã sepe fricat ⁊ manu tractat
ipa q̄ꝫ qn̄q; erigiꝛ ⁊ arescit: ⁊ vri
na difficulter ⁊ cum dolore egrediꝛ in qua egritudi
ne fortasse etiã longaonẽ qn̄q; exijt lapis in vesica esse si-
gnificatur: Si aũt eger sentit cum difficultate mingẽdi ve
hementẽ dolorẽ in renibus: ⁊ in emũctorijs: ⁊ nauseã ⁊ vẽ
tris cõstrictionẽ in renibus lapidis esse monstraꝛ.

¶Lapidi v̄o q̄ est in vesica confectio ista vtilis existit: ⁊ est
optima ad frangendũ lapidẽ cũ vetustus fuerit. Ego q̄ꝫ
iã fregi cũ eo magnũ lapidẽ in spacio minore q̄draginta
dieꝝ. Cui⁹ ꝯfectio. ℞. carpobalsami seminis rafani: dau-
ci olixatri seminis corticis radicũ oppoponacis corticis
radicuꝫ capparis: amigdalarum amararũ damnococtie
synanti: ciperi: spice inde. cassie lignee: saculo fundurion
harmel: gentiane: aristologie rotũde: asari: cordumeni:
armoniaci: serapini. bdelij. piperis. acori omniũ. ꝑtes eq̄-
les: gũme sufficienti balsamo dissolute malaxenꝛ: ⁊ ex eis
alie spẽs ꝯficianꝛ. Ex quibus informẽtur pillule: ⁊ sumaꝛ
ex eis in die. j. ʒ. cũ apoçimate de seminibus. ¶Qn̄q; etiã
sexta pars. ʒ. vnius de cinere scorpionũ simul cũ eis daꝛ.
¶Cinis v̄o de scorpionibus hoc mõ fit. Scorpiones sumã
tur ⁊ in ollã nouã positi os habentẽ opilatũ super lacer-
tulum in furno mittanꝛ: in quo nõ sit vehemens calor: et
sint ibi sex horarũ spatio: deinde extracti puluerizenꝛ: ⁊
reponãꝛ. ¶Eger vero nutriaꝛ ex aqua ciceris: ⁊ caligie:
⁊ mutagenat. Et abstineat a lacte: ⁊ caseo ⁊ ab alijs cibis
crossis. ¶Ingrediatur tinã in qua sit aqua in qua cocta
sint folia cauliũ ⁊ esula ⁊ berẽgesiꝛ: ⁊ mentastrũ: ⁊ fimus
colũbiuus. ⁊ medulla seminis croci hortulani.
¶Femur etiã inungatur ex oleo de scorpionibus: ⁊ distil-
letur ex eo in virgam.
¶Oleum de scorpionib⁹. ℞. aristologie rotũde: gẽtiane:
ciperi: corticis radicũ caparũ omniũ. añ. ℥. j. Hec oĩa in li
bra vna olei de amigdalis amaris posita ad solẽ ꝑ hebdo
madã vnã dimittanꝛ: ⁊ colenꝛ: ⁊ exprimanꝛ: ⁊ ꝑ vnaq̄q;
libra ex eo adiunganꝛ ei scorpiones decẽ ⁊ totum in vase
cuius os opilatũ sit missum ad solẽ per duas septimanas
moretur: deinde coletur ⁊ reponaꝛ. Est eni optimũ ⁊ mi
rabile: de quo quotidie in virga guttatim fundendus est
postq̄ꝫ eger de tina egrediꝛ. ¶Qꝛ si lapis magnus fuerit
nõ inueniꝛ aliud remediũ: nisi vt cũ incisione extrahatur
de hoc tñ loq nostri libri huius modũ excedit. ¶Cũ autẽ
in renibus fuerit lapis: eger frequẽter tinam ingrediaꝛ ⁊
renes: ⁊ ylia: ⁊ ex oleis inũganꝛ ⁊ ex eis q̄ locũ calefaciũt
desup cũ panno ponãtur: vt sunt ea q̄ noiauimus. In po-
tu quoq; sumanꝛ ea q̄ ad lapidẽ frangũt. ¶Si aũt lapis
ceciderit in virga ⁊ obstaculũ fecerit aqua calida ab alto
distillando ei supfundatur: donec rubere videaꝛ: deinde
oleum tepidũ guttatim supiaceatur ⁊ fricеꝛ ⁊ si necesse fu
erit: ad exteriora fugaꝛ. Ex hoc enim mouebiꝛ lapis ⁊ ex
ibit. Sed si magnus fuerit ⁊ difficilis: necesse est vt virga
inferius incidatur: ⁊ extrahatur.

¶De nascentijs renũ ⁊ vesice. Capl'm. lxxv.

Apostema qđ fit ĩ renib⁹ ⁊ in vesica cõmit
taꝛ febris ꝑmixta q̄ nõ est vehe
mẽtis caloris cũ q̄ ẽ horripilatio ⁊ rigor: ⁊ frequẽs
mict⁹ ⁊ dolor in ĩferiorib⁹ dorsi ⁊ ꝑuitas: ⁊ cũ ĩpelliꝛ videꝛ
egro ꝙ aliqd ibi suspensuꝫ sit. Cũ hec itaq; signa visa fue
rint: eger ex basilica flebotomeꝛ eius partis in qua dolo-
rem sentit: ⁊ grauedinem. ¶Loco quoq; emplastra infri
gidantia supponanꝛ: Et si egritudo sic dissoluta fuerit bo
num erit. Si autem febris: ⁊ dolor: ⁊ grauitas ꝑseuerauе
rint: ⁊ vrina minutim: ⁊ frequenter egreditur: significaꝛ
pus ibi colligi. Est igitur tunc super dorsum emplastruꝫ
ex camomilla semine lini. furfure oleo sisamino consper
sis ponendũ: ⁊ egro vt in tina sedeat precipiendũ. ¶Si
autem eger minxerit pus: semina que noiabimus in capi
tulo de ardore vrine sunt danda: donec pus minuaꝛ: dein
de dentur trocisci quos in capitulo de mictu sanguinis: ⁊
saniei noiauimus. ¶Apostema vero qđ in vesica fit debe
ret comitari febris conclusa: ⁊ difficultas mingendi: ⁊ dis
suria: ⁊ femoris ⁊ virge dolor: ⁊ tunc eger ex basilica fle-
botomandus est: ⁊ fiat egritudinis cura quemadmodum
prediximus. ¶Est autem quandoq; renum apostema
quod non peruenit ad saniem: immo transit in duriciem
cum grauitas in renibus sine febre perseuerat. Est ergo

ꝯimate camomille: ⁊ cauliũ ⁊ mellilothi: ⁊ maluauisci: ac furfuris: ⁊ vomat freq̄nter. ¶ Renibus q̄ꝫ supponatur emplastrum eis que noiauimus. Et si vrina minui videtur: cũ illo vrinā ꝓuocātia dētur. Hoc quoqꝫ pro paruo nõ est habenduꝫ: quia ex eo ꝑuenitur ad ydropisim.

¶ De ardore qui fit in mictu. Capl'm. lxxvj.

c Um eger dum mingit sentit ardorē ⁊ punctionē in virga: a salsis: ⁊ acetosis: ⁊ acutis abstinēdus est: ⁊ nutriēdus est ex tafeis leuib⁹ ⁊ cibrebegi: ⁊ eoꝝ silibus. ¶ Hoc quoqꝫ medicamē ei dandum est. Qd recipe seminis melonis excorticati. ʒ. xxx. seminis citroli: seminis cucurbite: seminis portulace seminis albi papaueris omniũ añ. ʒ. iij. seminis iusqami albi. ʒ. ij. çuchari albissimi ad pondus omniũ de puluere horũ quotidie in potu. ʒ. iij. in mane: ⁊ alie. iij. ʒ. circa noctem. cũ. ℥. j. syrupi violati: aut iulep. sumanť: hec quoqꝫ egritudo nõ est paruipendēda quia cum mansiua ⁊ perseuerans: ꝑueniunt ex ea in vesica: ⁊ in instrumentis vrinalibus vlcera.

¶ De mictu sanguinis ⁊ puris. Capl'm. lxxvij.

c Um aliquis ꝓpter casuꝫ aut ꝑcussionē sanguinē minxerit: ex basilica flebotomeť: ⁊ trocisci qui dicuť trocisci de charabe in potu tribuantur.

¶ Trocisci de charabe. ℞. charabe gũmi tremule arboris amboꝝ añ. ʒ. s. balaustie. ypoqstidos amboꝝ ana. ʒ. ij. ⁊. s. olibani. ʒ. ij. seminis apij: opij: amboꝝ. añ. ʒ. j. informenť trocisci pondere aurei vnius. Ex q̄bus vnus omni die cũ apoçimate sumach tribuať. ¶ Ad comedendũ vero tribuatur caro cocta cũ sumach ⁊ caro cocta cũ succo vue acerbe. Abstineat a cibis acutis: ⁊ salsis: loco vero ꝑcussionis supponať emplastrũ ex bolo armeno: ⁊ achatia: ⁊ aloe: ⁊ licio: confectis cũ aceto ⁊ aqua. ¶ Si aũt sanguinis mict⁹ euenerit post comestionē ciboꝝ acutoꝝ: aut potum vini acuti flebotometur eger: ⁊ trociscos de charabe in potu sumat: ⁊ eodem qd ꝑdiximus guberneť regimine.

¶ Pus vero si mixit eger trocisci isti dandi sunt: qui ℞. seminis melonis citroli: cucurbite: omniũ absqꝫ corticibus añ. ʒ. xx. boliarmoni: gũmi arabici: thuris piguis: sanguinis draconis: omniũ. ana. ʒ. x. opij. ʒ. iij. seminis apij. ʒ. ij. informentur trocisci pondere. ʒ. ij. ex q̄bus omni die vn⁹ cũ syrupi de papauere. ℥. j. in potu tribuatur.

¶ Virgo quoqꝫ ex isto collirio immittatur.

¶ Colliriũ de cerusa. ℞. ceruse: sarcolle: olibani gũmi arabici: opij: sanguinis draconis: omniũ ꝑtes equales: Fiant ex eis collíria: ⁊ ꝑ siringā fiat prius iniectio ydromellis: ⁊ mingat eger: ⁊ post eius egressiōē fiat iniectio istius colliríj dissoluti in lacte asine.

¶ De his qui nõ possunt retinere vrinā. Capl'm. lxxviij.

c Um eger multũ vrine emittit ⁊ in emissione ardorē nõ sentit: aut mingit in somno neqꝫ patiť sitim: neqꝫ corporis extenuationē incurrit. Ea que vrinā ꝯstringũt danda sunt.

¶ Medicamē retinēs vrinā. ℞. glandiũ. ʒ. j. olibani. ʒ. xxx seminis coriādri sicci gũmi arabi: boliarmeni: omniũ añ. ʒ. x. fiat ex eis puluis de quo in mane. ʒ. iij. ⁊ circa noctem totidem ad transglutiendũ dentur. ¶ Qꝫ si cũ hac egritudine sitis fuerit validissima clamosa ⁊ aqua que bibitur cito egreditur: aqua ordei cum psilio detur: ⁊ nutriať cuꝫ succo vue acerbe ⁊ sumach: ⁊ similibus hoꝝ nutriēti vue ⁊ cum cibo q̄ fit de simula ordei: ⁊ masal: ⁊ raib acetosum da ei in potu. ⁊ ꝓhibeať laborare ⁊ cũ muliere ꝯcũbere.

¶ Isti quoqꝫ trocisci in potu sumanť qui. ℞. spodij. ʒ. x. lactuce: seminis portulace seminis amboꝝ ana. ʒ. xv. coriandri sicci: rosarũ rubearũ: boli armeni: omniũ añ. ʒ. s. balaustie. ʒ. ij. cāphore. ʒ. s. sumanť in potu cum succo granati acetosi. ¶ Herbe etiā fride teranť: ⁊ suꝑ renes ponanť. Et caueat sibi a cibis calidis ⁊ vino: ⁊ ab oibus que vrinā ꝓuocant. Illud aũt qd ex magno stolidoꝝ errore ꝑuenit est: qꝛ dant in hac passione egro medicinas calidas. vndē ilico deducunt ipsum ad ptisim.

¶ De lumbricis ⁊ vermibus qui nascuntur in ano ⁊ in ventre. Capl'm. lxxix.

q Ui hoc nocumento solitus est ledi: a cibis crossis ⁊ vnctuosis sibi cauere debet: ⁊ quotidie anteq̄ꝫ comedat sumat bucellas aliquas cum sinapi. Hoc enī ipsos generari ꝓhibet. Si vo eos generari ꝯtingat: nõ cõuenit aliud nisi vt expellanť.

¶ Medicamen ascarides expellēs: burungi excorticati cum valde famelicus est eger. ʒ. vij. sumantur.

¶ Medicamen magnos expellens lumbricos. ℞. burungi excorticati: turbit: seminis nigelle omniũ partes equales: lupinoꝝ: nasturtij: canibil: omniũ añ. partē mediam: sumanť ex eo in potu. ʒ. vj. ¶ Prius tamen bibat eger lac mox vt mulctũ fuerit ꝑ tres dies: ⁊ deīde quaqꝫ die quarta dietet se: ⁊ de predicto medicamīe in lacte adhuc calido vt mulctũ est dissoluto ⁊ aceto duꝫ valde famelicus est bibat. Vermes vero minuti q̄ in ano fiunt pro quibus generatur pruritus in eo: ⁊ ideo cũ fricatur anus expelluntur cuꝫ cotũ ex oleo abluto inuolutũ imittiť: aut inuolutũ oleo de crisomilis: aut succo mentastri. ¶ Aut inuoluať ex parua quātitate aloes: ⁊ felle vaccino: ⁊ supponatur.

¶ De emorroydibus ⁊ fistulis ⁊ ragadijs que in ano fiunt Capitulum. lxxx.

d Um sanguis recens sine dolore ꝑ inferiorem fluit regionem interpolate tñ non est constringendus: nisi patiēs ex eo debilitetur. A multis enim passionibus exinde liberatur. ¶ Si autē debilitetur: indiget constrictione: trocisci de charabe cum succo sumach dentur. In comestione q̄ꝫ sumat sumachiam: ⁊ cibum qui cum succo vue acerbe fit ⁊ similia his de illis que nutriētia sunt. ¶ Si vero multũ debilitetur: nutriatur cum succo carnis: cui pleruqꝫ āmiscentur: succus citoniorum ⁊ vinuꝫ. Vinum quoqꝫ bibat stipticum: ⁊ super epar ponatur emplastrum de spica qd in capitulo de epate noiauimus.

¶ Et si ista nõ suffecerint: confectio de scoria ferri detur: q̄ Recipe mirobalan. nigr. belliricorum: emblicorũ oium ana. ʒ. s. spice squinanti: ciperi. çinçiberis piperis ameos olibani: omniũ ana. ʒ. ij. scorie infuse in aceto per hebdomadam vnam: ⁊ postea torrefacte. ʒ. xv. conficiantur oīa cum melle dispumato qd fuit coctuꝫ cum apoçimate emblicorũ sicut in capitulo de melancolia nominauimus. de quo quotidie ad nucis magnitudinem sumať. Hoc nāqꝫ emorroydarũ sanguinē ⁊ menstruorũ constringit: fluxui quoqꝫ ventris longi temporis: remedium affert.

¶ Si autē in ano oritur aliquid ꝓminēs extra ex quo magn⁹ prouenerit dolor: nec fluit ab eo aliq̄d: succus cepe cũ pauca lana: aut fel vaccinum supponať.

¶ Suppositoriũ quoqꝫ longum de ciclamine subijciatur qd patiens per totam teneat noctem: ⁊ si contingat egridi: remittatur: donec scindatur: ⁊ egrediatur sanguis.

¶ Cum autē dolor vehemētissimus fuerit: ⁊ apostema magnũ in ano: flebotometur eger: ⁊ emplastrũ hoc supponatur. Sedat enim emorroydarũ dolorē cũ adest apostema cum eis qd. ℞. mellilotum: camomillā que tādiu in aqua coquantur: donec dissoluantur: deinde sumātur ex aqua decoctionis earum quantũ manu vna teneri potest: vitellus oui assati vnus croci. ʒ. j. opij. ʒ. ij. seminis lini triti: fenugreci: maluauisci: omniũ. añ. manipulũ. j. Conficiātur omnia ex rob in quo bdellij. ʒ. iij. dissolute fuerunt ⁊ folia superposita postq̄ꝫ eorum superficies ex oleo sisamino in q̄ adeps gallinaceus fuit resolutus aut anatis iuncta fuerit: more emplastri superponatur: dum adhuc tepida sũt.

¶ Alia confectio dolorem ⁊ apostema sedans. Cepe albuꝫ optime coctum teratur: ⁊ cum butiro vaccino misceatur vt mollefiat: ⁊ tepefactuꝫ ano in quo est apostema super ponatur: hoc enim dolorem vehementem sedat.

¶Cū vero in ano ragadias habuerit patiēs que euȝ ledūt
cum ipsius venter siccus est.
¶Pillulis de bdellio sepe vtaꝛ: que. ℞. de mirabolanis
nigris: chebulis amboꝝ ana. ʒ. x. serapini. ʒ. iiij. nasturtij
albi. ʒ. ij. bdellij mollis ⁊ pinguis. ʒ. xv. dissolluaꝛ bdelliū
in succo porroꝝ: ⁊ ex eo ꝯficianꝛ alia: ⁊ informenꝛ ex eis
pillule: ⁊ sumanꝛ ex eis frequēter ab vna. ʒ. ad. iiij. locus
vero si adustionē patiaꝛ ex vnguēto de cerusa inungatur
¶Si aūt non sentitur in eo adustio vngaꝛ ex vnguēto qꝺ
fit ex adipe qui in gibbo cameli inueniꝛ ⁊ bdellio: qꝺ sic
fit: vȝ. vnguētū de sene. ℞. cere citrine: olei sisami: adipis
anatis: medulle cruris vaccini adipis qui est in gibbo ca
meli: bdelij: omniū ptes equales: bdelliū prius in mulci
lagine seminis lini dissolu. ur: deinde oīa misceanꝛ: hoc
enim optimū existit. ¶Si autē eger ragadias in ano ha/
buerit ꝓfundas a quibus fetens virus fluxerit medicamē
acutū qꝺ in caplo de vlceribus descripsimus: eis suppo/
naꝛ: qꝺ eger ꝑ duos patiaꝛ dies. Et si i eis aliqd remaneat
qꝺ resudet medicamē iterū apponaꝛ: qꝺ eousqȝ fiat donec
locus siccēꝛ: ⁊ nō resudet: si fuerit ꝓfundum. ¶Q꞉ si ea q̄
ibi sūt eminētia extra ⁊ pēdētia fuerit iterū vt arescāt ⁊ ni
grescāt butirū tepidū mltotiēs supponaꝛ: dōec nigredo
ab eo rmoueaꝛ. ¶Si aūt resudatio reuersa fuerit: medica
mē acutū iteꝝ ibi appōaꝛ. Et si ñ resudauerit: ex vnguēto
de cerusa cureꝛ. ¶Est etiā qñ eminētes emoroydes extra
curanꝛ cauteriçādo cū ferro. loqui de hoc plus est q̄ȝ hui⁹
nostri liber modus requirat.
¶Fistule vero generanꝛ in ano velociter: qm̄ figura eius
facit illud esse necessariū q̄ aut penetrātes sunt: aut nō pe
netrātes vtriqȝ. ¶Cū aūt ꝑforate sūt vtrinqȝ: stercus egre
ditur ex eis ⁊ vētositas. ¶Si aūt nō egrediꝛ neqȝ stercus
neqȝ ventositas: non est penetrās ab vtraqȝ pte: loq v̇o de
eius cura ꝑfecte: plus est q̄ȝ hic noster liber expectat. Sȝ
qꝛ fere hoīes oēs semꝑ maximū incurrunt errorē in cura
huius egritudinis: vnde maximū seqtur nocumētū: nos
excitabimus eos ad hoc qꝺ huic egritudini ꝯgruū erit: ⁊
ostendemus q̄liter a ꝑdicto errore se custodiāt: ⁊ dicemuȝ
ꝙ fistula vtrinqȝ ꝑforata cum ab ano remota fuerit: nullo
modo ferro est tangenda. Ex incisione enim ferri contin
git stercus inuolūtarie egredi. ¶Est etiā aliud q̄re fistula
ab vtraqȝ parte ꝑforata ferro tangi non debet. Quia toto
tpe vite eger sic ꝑmanere poterit: nō magnū faciēs nocu/
mentū: nec ꝓueniet ex ea aliquid nisi resudatio ⁊ fluxus.
¶Si aūt illꝺ qꝺ ab ea fluxerit fuerit acutū ⁊ mordicatiuū
⁊ fetidū habuerit odorē. Cuius etiā quātitaȝ q̄tidie augea
tur: erit fistula putrida ⁊ cū herpete estiomeno cui ex me
dicamie acuto: ex eo qꝺ cōplet oīa succurrēdū est: anteq̄ȝ
dilatetur: ⁊ magnificetur.
¶Cū aūt nō resudauerit nisi parū neqȝ eius quātitas quo
tidie augeꝛ: neqȝ malus odor ibi augmētatus fuerit: non
est in ea aliqd ꝙ sit timendū nisi resudatio ⁊ fluxus. Que
medicari potest donec siccēꝛ: ⁊ detumescat: ⁊ nō resudet
per longū tēpus. ¶Si aūt resudatio redierit medicamē
ꝑdictū adhibeaꝛ: ⁊ hoc modo poterit blandiri ꝑ totū tem
pus vite egri: ⁊ non nocebit. ¶Modus adhibendi me/
dicamen huic egritudini. Ex collirio qꝺ in capitulo de
fistula oculi noīauimus sumaꝛ: ⁊ optime teraꝛ. ⁊ fistula ꝑ/
matur donec qcqd in ea contineꝛ egrediaꝛ. ¶Et si radi⁹
eā ingredi poterit: iuoluaꝛ coto: deinde ex ꝑdicto medica
mine postq̄ȝ mollificatū fuerit inūctus in fistulā mittatur.
¶Si vero minime ingredi in ea radius poterit dissolua
tur medicamē in aq̄: ⁊ subleueꝛ coxa egri supposito pului
nari: ⁊ eo supino iacente: ꝑdictū medicamē distillādo suꝑ
fistulā fundanꝛ: ⁊ fiat hoc in mane: ⁊ circa noctē per tres
dies: ⁊ sedeat in aqua de curcuma: ⁊ leuetur ex ea.

¶De exitu matricis ⁊ ani. Caplm. lxxxi.

c Um anus extra egrediꝛ: apostemate ca
rens: ⁊ ita disponiꝛ ꝙ si impel
latur ingrediꝛ: ceruse: balaustie: gallarū: aluminis
antimonij: omniū partes sumanꝛ equales. Et redigaꝛ
in puluerē: ⁊ suꝑ anū ex oleo roseo calefacto inunctū pul/
uerizenꝛ: ⁊ anus intromittaꝛ ⁊ stringaꝛ: qꝺ tamen fieri cō
uenit: postq̄ȝ eger a sella reuersus fuerit ne euȝ cito surge/
re ad sellam sit necesse. ¶Sumātur etiā galle: ballaustie:
cupulle glandium: folia mirti: ⁊ coquātur in aqua donec
rubea fiat: ⁊ sedant in ea ⁊ laueꝛ ex ea. Qꝺ si anū q apost e
mosus est ingredi minime pōt: eger aquam calidā freq̄n
ter ingrediaꝛ: ⁊ in ea sedeat ⁊ vngat anum ex cera ⁊ oleo
camomillio. aut anetino: donec ingrediaꝛ. Cumqȝ intro/
missus fuerit: ex his q̄ nominauimus curetur. ¶Uulua ꝑ
terea si egressa fuerit similiter erit medicanda. Est tamē
necesse vt fortiter ligeꝛ: ⁊ vt egra semꝑ supina iaceat ⁊ co/
xe superius eleuentur.

¶De constrictione menstruoꝝ. Caplm. lxxxij.

p Ro superfluis menstruis ꝯstringen/
dis. trocisci de chara/
be ꝑ hebdomadā vnā sunt dandi. Qui si nō contu/
lerint confectio de scoria detur: ⁊ fiat minutio ex basilica.
¶Uentose quoqȝ ad mamillas apponanꝛ: ⁊ in cōmestio/
ne stipticis vtatur cibis: ⁊ hoc medicamen egra sibi subij/
ciat: qꝺ ℞. olibani: balaustie: gallarū: antimonij: acatie:
aluminis: omniū partes equales. Puluis horū optime
tritoꝝ: cum pauca lana subijciaꝛ: femur vero ⁊ dorsum ex
epithimatibus q̄ in capitulo de fluxu ventris noīauimus
epithemenꝛ: ⁊ sedeat in aq̄ de curcuma. Qꝺ si ista non cō
tulerit: ex alio pessario acuto fiat imissio: ⁊ māeat i vulua.

¶De ꝓuocatione menstruoꝝ. Caplm. lxxxiij.

c Um ex retentione menstruoꝝ magna seqꝛ
passio: trocisci de mirra dentur.
¶Trocisci de mirra ℞. mirre. ʒ. iij. lupinoꝝ optīe
tritoꝝ. ʒ. v. folioꝝ rute: mētastri: pulegij: cimini: rubee: de
qua tingiꝛ: asse: serapini: opoponaci: omniū añ. ʒ. ij. infor
menꝛ trocisci ponderātes. ʒ. ij: ex qbuȝ deꝛ vnus in die cū
aqua in qua semen iuniperi coctū fuerit. Hoc nāqȝ medi
camen adeo vehemēs existit in prouocādis mēstruis: vt
etiam fetum excutiat siqua eo sepe vtaꝛ. Uentose q̄ȝ sub
curuatura poplitis sunt ponēde: ⁊ flebotomia ex saphe/
na facienda est. Postremo quoqȝ ventose femori: sunt su
perponende.

¶De fissuris q̄ fiunt i matrice vel vulua. Caplm. lxxxiiij.

h E curande sunt ex medicatiōe ragadiaꝝ
ani: pessariū quoqȝ ex adipe
anatis ⁊ ysopo ceroto ⁊ medulla cruris ceruini mi
xtis cū cera dissoluta in oleo de lilio: aut narciscino subij
ciatur: si neqȝ febris neqȝ acuitas affuerit. ¶Qꝺ si illud
fuerit cū calore ⁊ acuitate: oleū roseum adhibeaꝛ. Ex vn/
guento q̄ȝ de cerusa similiter fiat pessariū. ¶Si aūt calor
fuerit vehemētior sumaꝛ succ⁹ portulace: aut lactuce: aut
mucilago psilij: ⁊ fiat tabula de plumbo silis marmori in
quo teruntꝛ colores habēs in circuitu lapiū paruū ⁊ pona
tur in ea aliqs de ꝑdictis succis: ⁊ cū pistello plūbeo adeo
suꝑ ipam moueaꝛ: donec de plūbo multū ꝑdicto liquori
misceatur ⁊ inspissetur succus: ex quo fiat pessariū: postq̄ȝ
oleum roseuȝ ei admixtū fuerit: ⁊ supponaꝛ. Hoc enī me
dicamen canro vulnerato qui est in matrice optimū exi/
stit: ⁊ alijs ei similibus.

¶De plagis ⁊ cācro q̄ fiūt in matrice vel vulua. Ca. lxxxv

s I cum apostematib⁹ istis adest calor ⁊ febris
flebotomia ex basilica fiat ⁊ patiēs ex
aqua ordei nutriaꝛ: ⁊ liniātur renes: ⁊ femur ⁊ ylia
⁊ sume ex epithimate apostematis calidi: ⁊ infrigideꝛ lo
cus quātum possibile est. Si vero postq̄ȝ febres ⁊ acuitas
quieuerint: ex apostemate aliqd remanserint: ex iniectio
nibus liqdis curetur: ⁊ mulier in hmōi liqdis sedeat do
nec mollescat ⁊ maturetur.
¶Pessariū mollificās dura apostemata matricis: ⁊ confe
rens doloribus in ea factis ⁊ paulatim eos quiescere faci
ens. ℞. adipis anatis: medulle: cruris ceruini vel vacci/
ni: bdellij

ni bdellij mollis: croci: vitelli oui assati: fecis olei de seminibus lini: fecis olei de lilio: omniū an̄. ptes eq̄les: dissoluantur in vino aut rob: ⁊ fiat ex his pessariū. Est enī optimum ad sedandum dolorē: ⁊ mollificandā duriciem matricis. ¶ Patiens p̄terea sedeat in aqua in qua cocta sint fenugrecū: ⁊ semē lini: ⁊ camomilla: ⁊ mellilotū ⁊ cauliū extremitates singulatim: aut omnia simul.

¶ De nascentijs que fiūt in matrice vł vulua. Ca. lxxxvj.

c Um a vulua fluxerit sanies spissa: aut virtus tenue: si ex ꝓpinq̄ manat loco: neq; fuerit ibi profunditas fetida neq; putrida: sumenda sunt aloes: ⁊ mirra: ⁊ sanguis dracōis ⁊ sarcocolla: atq; olibanū: ⁊ loco superponenda: donec consolidetur.

¶ Si autē ex loco manauerit remoto: ex pessario q̄d noiauimus in capitulo de sanguine ⁊ sanie fiat proclixma.

¶ Si autē q̄d fluxerit est fetidum: odorē habēs malum ex pessario secundo acuto fiat iniectio. postq̄ locus mūdificatus fuerit: ex aqua ⁊ melle iniectis p instrumētū an̄ eā.

¶ Si vero cū hoc q̄ fluit affuerint punctio ⁊ dolor ⁊ apostema durū: q̄d tactu discernitur summopere cauendū ē ne ex aliquo acuto medicamīe tangatur. Sed fiat iniectō ex confricatiōe plumbi quā diximꝰ: aut ex vnguēto de cerusa: ⁊ flebotomet̄ ex basilica. Et custodiat̄ ab omnibus que coleram gignunt nigrā: ⁊ seminibus ⁊ speciebus q̄ pro condimento admiscentur cibis.

¶ De prefocatione matricis. Cap. lxxxvij.

c Um menstrua per longū tempis spacium retēta fuerit aut mulier a cōmixtione viri diu abstinuerit: licet valde affectauerit: ⁊ euenerit grauitas ⁊ dolor in inferiori pte suminis: ⁊ senserit quasi aliquid sursū trahi a pte suminis. Fortasse post ista superueniet ei sincopis. ⁊ quasi mortua cadet: perpendi quoq; vix poterit q̄ ipa attrahat aerem: vel habeat pulsum ⁊ forsitan p̄focabitur ⁊ moriet̄. ⁊ fortasse sanabitur: laboriose tamē. ¶ Hec itaq; passio ilico vt euenerit curanda est. Cuius curatio est: vt pedes fortiter fricentur ⁊ ligent̄: ⁊ ventosa magna sumini superponatur. ¶ Obstetrici quoq; precipiat̄: vt digitū oleo bene redolente inungat: ⁊ in circuitu oris vulue dum est intus bene cōmoneat. ¶ Naribus p̄terea condisi insuffletur: et circa aures ipius voces clamando ꝓferantur: ⁊ nihil q̄d bene redoleat olfaciat. imo bene redolentia ⁊ algalia remoueantur. ¶ Et pectē ⁊ eius superiora ex eis epithimētur: ⁊ naribus malum reddentia odorem applicetnur: vt stercus ⁊ castoreum ⁊ sulphur. ¶ Cum autem sanitati restituta fuerit. ex hac medicatione curet̄: ne egritudo redeat. ¶ Q̄d si egritudo pꝰ hic mēstruorū euenerit restrictionem ea dentur que mēstrua ꝓuocant. Et in pedibus fiat minutio: ⁊ ventose in eis opponant̄. ¶ Si autem post lōgam viri dissuetudinē contigat: ex quo etiā sepiꝰ accidit: incipiat viri consuetudinē habere: aut obstetrix iteret illud sepe q̄d prediximus in omni pauco tempore aut medicamina que minuunt sperma dentur q̄ prediximus. Et dētur trocisci de mirra quos in capitulo de menstruis ꝓuocandis nominauimus.

¶ De mola. Cap. lxxxviij.

m Ulieribus plerumq; accidit passio ex q̄ pregnantiū dispositionis similitudinē incurrūt. Uenter nāq; crescit: ⁊ discolorate fiunt: ⁊ retinentur mēstrua. Motus tamē qui ē in hac egritudine: nō est vt motus infantis: imo quādoq; de suo mouetur loco cū duriter tangitur. Ad vltimū vero cum angustia ⁊ dolore frustum carnis in forme ac si pareret: emittunt. Plerūq; vero solummodo ventositas ⁊ humorum multitudo emittit̄: ⁊ deinde minuitur venter: et remouentur accidētia. ¶ Postq̄ ergo tēpus preterierit in quo scitur puerū debere moueri si adesset trocisci de mirra dandi sunt: ⁊ apoçima de seminibꝰ ⁊ oleum de cheisim adhibendum: pessariū ex ruta: ⁊ mentastro. ⁊ alia pessaria predicta in capitulo de alleuiatiōe partus: sūt immittēda. Doses quoq; de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt: cum hoc enim cito euadent.

¶ De ruptura inguinis. Cap. lxxxix.

c Um aliquis in mirach ventris habuerit eminentiam que cū supinus iacuerit: ⁊ locus digitis cōpressus fuerit remouetur: et cum sederit redibit: passio adest que ruptura dicitur. ¶ Qui hoc itaq; patitur: sibi cauere debet: ne pꝰ comestionē moueatur: neq; comedat fabas ⁊ hoc precipue: neq; faseolos: neq; lentes: neq; olera: neq; aliquē cibum inflatiuum. ¶ Studere etiā debet: vt eius ventʳ semper mollis sit. hoc nāq; regimine: possibile est ipm euadere dolorem. ¶ Loco preterea aliquod supponendum est obstaculum ⁊ stringendum ⁊ ꝓprie cū se mouere voluerit. ¶ Crossus quoq; si fuerit ⁊ ventrem habuerit grauē: nō debet vti motu nisi venter prius sub vmblico ampla cingatur fascia.

¶ Emplastrū ad rupturā. ℞. gallarū cipressi ptes. ij. mirre. ciperi sansuci: gallarū: acatie: olibani: gūmi arabici oi um an̄. ptē vnā: gumme prius in vino resoluātur: et aggrētur cum eis reliqua: ⁊ super rupturā egro supino iacente ponatur: et stringat̄ locus: ⁊ nō soluat̄ vsq; ad sex aut septem dies. Postea egro supino iacente soluatur: ⁊ illo reiecto de eo emplastro supponatur. Ex hoc enī prohibet̄ ampliari. ¶ In ruptura autē testiculorū pellis augmentatur q̄d fit aut ꝓpter ventositatē: aut ꝓpter aquā que ibi congregantur: aut q̄r intestina descendunt ad locū illū. Si vero ꝓpter descensum intestinorū contingat: erit grauis ⁊ dolorosus: ⁊ sentiet dolorē cum tangentur. ¶ Talit̄ itaq; patiens sicut prediximus regendus est ⁊ emplastꝝ predictum supponendum: ⁊ locus cum ligatura: assidue est stringendus. Ruptura enī cum nō stringitur. dilatat̄. ⁊ augmentatur semp. ¶ Si autē causa a qua fiat. locus apparet lucidus: ⁊ tersus ⁊ tensus. Huic itaq; confert epithimari ex epithimate q̄d in capitulo de ydropisi nominauimus. Aqua quoq; in hac egritudine plerūq; petit inferiora ⁊ fluit inde: vnde eger p aliquot tempus sanus efficit̄ sed preterea redit egritudo. postq̄ ergo aqua fluxerit: curandus est eger ex cauterio: ⁊ medicamine. Ex hoc enim prorsus curabitur: nec egritudo redibit. De hoc tamen loqui plus q̄ hic noster exigat liber. Cum autē hec egritudo: ventositatis causa contingit locus fricandus ē: et ex oleo sambacino in quo castoreū ⁊ euforbiū dissoluta fuerunt inungendus: ⁊ ex eodem intus in virgam guttatim distillandum.

¶ De podagra ⁊ sciatica. Cap. xc.

c Um in iuncturis fuerit dolor: ⁊ apostema ⁊ locus cū tangitur fuerit tactus calidꝰ et color rubeus: eger si dolet in dextro pede ex dextra manu: ⁊ si in sinistro ex sinistra est flebotomandus: ⁊ locus ex hoc medicamine linendus. ¶ Epithima. Re. rosarū rubearū: sandali saufel: seif memite: boli arment. opij. oiū ptes equales: Ex istis in aceto: et aqua dissolutꝰ fiat epithima. ¶ Psiliū quoq; aceto infusum in carta missum supponantur ⁊ cum tepuerit mutet̄: ⁊ loco eius aliō superponatur. ¶ Uenter preterea ex apoçimate mirobalanorum: ⁊ hermodactilis soluatur: ¶ Apoçima mirobalanorum cū hermodactilis. Recipe mirobalanorū citrinorū ʒ. xv. pulueris turbit fricati: polipodij. amborū an̄. ʒ. iij. sene. seminis fumiterre amborum. an̄. ʒ. iij. hermodactili albi: seminis endiuie: seminis apij: rosarū: omnium an̄. ʒ. ij. coquātur in tribus libris aque donec ad vnā redeant: deinde manibus fricent̄: ⁊ colentur: ⁊ bibatur cum çuchari tabarçet. ʒ. v. ¶ Si quis opoçima fastidierit: pillulas istas sumat: que non valentes incedere surgere faciunt: et pedibus ambulare.

¶ Pillule que non valentes incedere surgere faciūt. ℞.

aloes.ʒ.j.scamonee quartã.ʒ.vnius rosarũ rubearum tritarum: sextã.ʒ.j.hermodactilorũ alborũ.ʒ.ß. informẽtur ex eis pillule que erunt dosis vna. ¶Eger vero nutriaẽ ex cibis frigidis: ꝛ stipticis: ꝛ abstineat a vino: ꝛ confectionibus que ex melle fiunt. ꝛ a carne.

¶Cum autem apostematis calor quieuerit: ꝛ eius inflamatio: ex his que calidorũ apostematũ reliquias resoluunt curetur. Quorũ vnum. Recipe cerã in oleo de lilio resolutam: cui admisceatur mucilago fenugreci: ꝛ seminis lini: deinde terantur simul donec vniatur ꝛ fiat ex eis epithima. ¶In tempore autem sue incolumitatis: ꝛ proprie circa tempus in quo egritudo eum inuadere consueuit. ꝛ q̃ maxime in vere. Assuescat flebotomiam vti et vẽtris solutione: ex his que coleram expellunt rubeã ꝛ a potu vini abstineant: ꝛ a comestione eorum que ex melle conficiuntur: ꝛ a carne. sint eiꝰ cibaria acetosa. ꝛ stiptica ꝛ his similia ex his que infrigidant. ¶Membra autẽ que hãc consueuerũt incurrere passionẽ: minus solito laborẽ pati assuescant: ꝛ precipue cum tempus inuasiõis timetur ꝛ cum corpus fuerit plenum ꝛ vene plene. et fuit diu ex q̃ neq̃ minutus: neq̃ solutus fuerit.

Cum autem cum dolore iuncturarum neq̃ calor neq̃ rubor i colore affuerit fueritq̃ eger frigide cõplexionis ꝛ locus tactu sentiẽ frigidꝰ in principio curatiõis eius pillule maiores de hermodactilis dande sunt.

¶Pillule maiores de hermodactilis. ℞. hermodactiloꝝ satirion: meizahara: omniũ ana.ʒ.v. yere pigre.ʒ.x. colloquintide: centauree minoris: amborũ ana.ʒ.v. euforbij.ʒ.ij. turbit.ʒ.x. seitaragi indi. ginçiberis. sinapis: piperis castorei omniũ ana.ʒ.j. Informẽtur ex eis pillule: ex qbus a duabus.ʒ.ꝛ.ß. ad tres sumantur. He nãq̃ pillule valde cõferũt. quia nõ valentes surgere incedere faciunt.

¶Epithima ad podagram frigidam. ℞. storacis liquide castorei. euforbij. mirre: aloes: acatie: omniũ partes equales. Ex his omnibus vino veteri admixtis fiat epithima. Cumq̃ iste dolor quieuerit succurratur: patienti ex distillatione multe aque calide ab alto: ꝛ inunctio fiat ex oleo de lilio. ꝛ emplastrum ex bdellio molli: ꝛ storace: ac fenugreco ꝛ semine lini: ꝛ armoniaco. superponatur. qd̃ hoc modo conficiatur. armoniacũ bdelliũ in vino veteri resoluantur et alia omnia eis admiscentur. ex quibꝰ fiat emplastrum ꝛ supponatur. hec nãq̃ egritudinis species est que in lapidis duriciẽ transit. ꝛ reddit membra ꝛ iuncturas fungis similia. ¶Quapropter hanc habens passionem a fastidio ꝛ aqua frigida. ꝛ a cibis crossis. ꝛ a frequẽti ebrietate custodiatur eiq̃ precipiendum vt dum sanus est motu vtatur. ꝛ a coitu abstineat. ꝛ precipue cum satur fuerit: neq̃ balneũ ingrediatur neq̃ exercitetur post comestionẽ. ¶Vinũ preterea vetus ꝛ purum bibat: eis quoq̃ dum sanus est vtatur que vrinam prouocare consueuerunt.

Dolor vero qui sciaticus vocatur est q ab ancha per coxam totam vsq̃ ad genu in longitudine ꝑtenditur. ¶Quandoq̃ etiã in longitudine ad virge silitudinem extensus ꝑ crus vsq̃ ad pedes descendit: ꝛ tunc si in complexione fuerit caloris dominiũ ꝛ vrine tinctura ex basilica manus eiusq̃ partis prius minutio facienda ẽ deinde ex sciatica.

¶Si autem egri complexio frigida fuerit. ꝛ color fuscus sepe prouocandus est vomitus: ex apoçimate raphani cũ syrupo acetoso. Coxa q̃ ac pes ꝛ crus. ex oleo in quo castoreũ euforbiũ. ꝛ storax sint resoluta inunganẽ assidue.

¶Qd̃ si dolor in coxa mãsiuus fiat: eger ex almuri nabati et baurach clistericeẽ: ꝛ ex enemate acuto qd̃ in capitulo de apoplexia nominauimꝰ. ¶Colliriũ q̃ ex ciclamine ꝛ colloquintida factũ supponaẽ. Que eo vsq̃ fieri ꝯuenit donec eger excoriationẽ incurrat. Ex ea enim dum accidit; plerumq̃ cõsequitur sanitas. ¶Si aũt passio inueterauerit sinapis sumaẽ: ꝛ cum fimo colũbino eiusdẽ quãtitatis teratur et ex apoçimate ficuum conficiantur ex quibus coxe emplastrũ superponatur. Qd̃ tamdiu dimittatur donec in loco vesice aque fiant. ꝛ findantur: ꝛ effluat aqua que in eis est. ꝛ vt vaporetur locus cũ aqua calida. deinde eger per aliquot dies qescere dimittatur: ꝛ si non dum sanitati restitutus fuerit. ad hanc eandẽ curã redeũdum. Qd̃ si egritudo valde mãsiua fiat ꝛ longi temporis et timeẽ ne vertebrũ prosiliat aut egressũ fuerit locus ex instrumẽto qd̃ rote assimilaẽ canteriçandus ẽ: ꝛ incendaẽ cũ coctura caput anche apud caput coxe. Huiꝰ tamẽ rei sermocinatio istius nostri opis metas transcẽdit. ¶Taliter preterea patiẽtes in tempore sospitatis vomere consueuerũt. et soluere ventrẽ. et regimẽ subtiliare. ꝛ a cibis crossis frequẽti ebrietate abstinere.

¶De gibbositate. Cap. xcj.

Cum gibbositas fieri incipit. Pillule maiores hermodactilorũ dande sunt ꝛ oleum de cheiri cum apoçimate de seminibus sepe sumẽdũ. Locus q̃ ex oleo sambacino in quo storax liquida: ꝛ castoreũ ꝛ euforbium resoluta sint frequenter inungendus ꝛ a cibis frigidis et crossis abstinẽdum. ¶Aqua etiã calida in qua cocta sint mentastrum ꝛ sansucus: ꝛ sticados arabicus: ab alto super locũ distillãda est: deinde frequens fricatio ꝛ inunctio ex oleis calidis facienda est. ¶Qd̃ si is q hanc patitur egritudinem puer fuerit balneũ solũmodo ꝛ inunctiones ex his que prediximus sufficiũt. ¶Si autẽ cũ gibbositas incipit affuerit febris a predicto regimie oĩno abstinendũ sed apoçima ex berberis factũ cũ cassiafistula in potu tribuendum: flebotomia quoq̃ ex basilica facienda ẽ. ꝛ emplastra vehemẽtia loco supponenda.

¶De varicibus. Cap. xcij.

Cum vene crosse ꝛ plene ꝛ diuerso modo curuate ꝛ virides in crure apparuerint egritudo que vitis vocaẽ adesse significatur: hec autẽ egritudo frequẽtius accidit his qui multũ pedibus laborare cõsueuerũt ꝛ qui cibaria colerã nigrã generãtia freqũter sumũt. ¶In principio itaq̃ curationis huius passiõis: basilicã minuere cõuenit: ꝛ ventrẽ ex his que colerã educunt nigrã soluere. Quorũ mentionẽ fecimus in capitulo de melancolia: hec aũt sepe facienda sunt. Et ab oĩbus a quibus melancoliã patiẽtes custodiuntur: in hac egritudine abstinenda sũt. ¶Postq̃ vero hoc regimẽ diu adhibitũ fuerit: ex venis quas in crure apparuisse diximus: minutio fiat a quibus sanguis tãdiu fluere dimittatur donec qcqd in eis ẽ euacueẽ: deinde huiusmodi patiẽs colerã nigrã expellentibus vtatur: et minuatur ex basilica: ꝛ caueat sibi ab oĩbus q̃ colerã generãt nigram. ¶De elephantia. Cap. xciij.

Hec passio postq̃ mãsiua fit: incurabilis est. Cum autẽ incipit: si ei subueniatur: ꝛ vt debet medicata fuerit: aut sanatur: aut manet si nihil addens. Cum ergo pedis crossicies augeri videtur. ꝛ color obfuscari: vene quoq̃ que vites vocanẽ apparere ceperint: eger assidue cogendus est vomere: ꝛ custodiendus a deambulatione nimia: ꝛ statiõe ꝛ vẽter vomitu precedente ex pillulis maioribus ꝛ hermodactilis soluendus: deinde ad aomitũ redeundũ post illud. Hoc quoq̃ multotiens fieri oportet. ¶Eger preterea a cibis crossis est abstinẽdus ꝛ tibia a calcaneo incipiendo sursũ vsq̃ ad genu stringẽda: ante tamẽ cõstrictionẽ: epithimãda est: ex aloe ꝛ mirra ꝛ acatia: ꝛ ypoquistidos: ꝛ aluminie cum aceto forti dissolutus. ¶Ex basilica quoq̃ manꝰ cõtrarie partis minutio facienda est. Neq̃ erectus stet nisi pes prius stricte ligatus fuerit neq̃ epithima illo modo dimittat. Vomitu quoq̃ frequẽter vtatur. Qd̃ si paruum intercessit spaciũ a precedenti vomitu: ꝛ appetit quiescere vapora ipm cum seminibus cauliũ sticados arabico ci

nere de vitibus ꝛ lupinis ꝛ nitro: ꝛ stercore caprino: et farina fenugreci. ꝛ liniat͛ etiā ex aqua cineris p spaciū vni⁹ diei: aut duorū. Ipsa eni hui⁹ egritudis maximā resoluit ptē aut leniorē reddit.

¶De vulnerib⁹ lūboꝝ. Cap. xciiij.

Cum aliquis longo tempore supinus super dorsū iacet: loca renū plerumqꝫ rubent ꝛ mala ibi fiunt vlcera. Cum ergo loca ista rubere cum augmēto visa fuerint: miliū siue panicū: aut folia salicis sub eo sternenda sunt ꝛ ipse in die multotiens est soluendus: loca quoqꝫ que rubent aq̄ rosata super niuem infrigidata roranda sunt: ꝛ flabellanda sunt ipsa. Quod si calor perseuerauerit: imponatur epithima de alhubrat: qđ in capitulo de apostematibus nominauimus. Et si vesice et vlcera ibi exorta fuerint: ex vnguento de cerusa curentur.

¶De doloribus exteriorum membroꝝ. Cap. xcv.

Cum dolor in manu aut pede fit: eger interrogandus est si ex pcussione hoc ei accidit. Aut si aliquid sup ipm membꝛū cecidit. Aut si super ipsum diu iacuit: aut si contingit ex causa extrinseca. ¶Si autem ab exteriori causa nō contigerit: locus dolens cōsiderandus est. An sit magis rubeus: qꝫ reliquum corpus: aut nō. Si eni toto corpore rubicundior fuerit: ex calidi apostematis medicamine curandus erit. ¶Et si membrū neqꝫ fuerit calidum neqꝫ rubeum: sed iā quottidie obfuscat͛: ꝛ siccat͛: aqua calida ab alto est sup ipm distillanda: ꝛ ex oleo ꝛ cera resoluta inungendum: ꝛ dimittendū sic donec dolor sedetur. ¶Quod si locus quasi grossior videatur: ꝛ tactu etiā frigidus sentiatur frequēter erit fricandus: ꝛ aqua calida in qua sansucus ꝛ camomilla: ꝛ sticados arabicus: cocta fuerint: ab alto vt diximus sup ipm erit distillanda ꝛ ex oleo de cheiri citrino inungendus. Regimē quoqꝫ eius subtiliandum erit. Ipse vero multo vtatur exercitio: ꝛ in balneo sudet. ¶Si autē ista nō suffecerint venter ex his soluat͛ que humiditatem educunt. Membrū preterea si tactu sentitur frigidum fricetur prius: ꝛ deinde inungatur ꝛ ex oleo costino ꝛ sambacino ꝛ oleo de ben tepidis ꝛ ex his similib⁹. Quod si ista nō suffecerint ex vnguentis que in capitulo de paralisi nominauim⁹ inungendum erit donec sanetur.

Tractatus .x. 35. continens capitula de febribus.

¶De prologo tractatus. Capitulum. j.

Febricitantes et precipue acute: non solum necesse est vt medicus sepe videat: sed etiā vt ei semper assistat. Nos tamen in hac pte ponemus summas ꝛ aggregationes vicem punctorū ꝛ extremitatum continentes que vtiles erunt prudenti ꝛ vigilanti licet in hac doctrina nō studuerit: nec sit ſm eaꝫ operatus. In pluribus enim medicorum cōsilio nō indigebit atqꝫ errātiū p eas cognoscet errorē: ꝛ perfectiōem necnon diminuti diminutionē: hec tam paucis comprehendemus verbis ꝛ distincte ac compendiose: queadmodum in alijs ptibus huius libri peregrin⁹: et dimittem⁹ valde subtilia ꝛ profunda: huius doctrine perscrutari. Hoc enim indiget: qui multa vult inuestigare. Ad hō vero perficiendum diuino iuuabimur auxilio.

¶De febre ephimera. Cap. ij.

Hec febris nō habet periodos. sed est vni⁹ periodus tantū. Cuius ppria significatio est q neqꝫ cum rigore neqꝫ horripilatiōe incipit: ꝛ quod anteqꝫ accedat precedat eā causa diuersa ab eo ſm q currit cōsuetudo: sicut supfluus labor: aut ira: aut angustia: aut sollicitudo: aut vini puri vel multi potatio: aut qꝛ diu stetit ad solem: aut sub aere frigido: aut in aqua frigidissima: aut quia calidum apostema quod accidit ppter casum vel pcussionē in corpe precessit: aut fit ppter dolorem qui in aliquibus cōtingit membris: aut ppter repletionē ciborum multi nutrimēti: aut grossorum opilantium: aut vehemētis caliditatis: aut ppter forte fastidium vel ppter frequētem ventris fluxum ꝛ vehementem: aut propter multā morā in balneo: aut qꝛ balniauit se in aqua inconueniēti: vt sunt aque naturaliter calide: aut quia nō balneauit se vt cōsueuerat: aut qꝛ medicinas calidas sumpsit: vel quia multū comedit: aut propter corizam ꝛ reumatismū: aut qꝛ diu a comestione abstinuit. ¶Vrina quoqꝫ in hac egritudine: neqꝫ in colore: neqꝫ ſꝫ substantiam: neqꝫ ſm odorem multū mutatur ab hoc qđ consueuerat. ¶Calor etiā cum corpus egri tangitur: neqꝫ supfluus: neqꝫ mordicatiuus sentitur. ¶Cum autē egritudo minui incipit sudoris pronenit multitudo: aut si nō aliud cutis saltē humectatio aut resudatio: deinde sedat͛ perfecte. ¶In hac pterea febre: neqꝫ multus est timor: neqꝫ est mala. Quandoqꝫ tamē in alias malas transit febres cum ꝛ ipsius regimine ꝛ curatione error contingit.

¶Cum ergo aliquis hanc febrē causa laboris icurrit: oportet vt cuꝫ minui febris eius ceperit eger balneū ingrediatur: ꝛ in domo media sedeat iuxta porta: per quā reditur ad domū primā que ante faciē ipsius aperienda est. Ad vltimum quoqꝫ locus sit talis in quo delectet͛ ꝛ ne vllo modo sudet si possibile est: neqꝫ inflammet͛: neqꝫ estuet: neqꝫ cogatur anhelare vehemēter. Sit autē locus talis i quo ipsum diu morari sit possibile vbi ꝛ semicupium tepidaꝫ continens aquā in qua delectetur ingrediatur. ¶Corpori vero ipsius aque tepide multitudo superfundatur: ꝛ pmatur molliter: deinde corpus ipsius abstergatur: et ex oleo violato tepefacto inungatur: ꝛ maxima sollicitudo adhibeat͛ pcipue circa iuncturas ꝛ colli spōdiles ꝛ dorsi. ¶Postqꝫ autē hoc aliquibus horis factū fuerit: iterum in aquā tepidam mittendus est: ex ea sup ipsuꝫ aliqua hora fundendum: deinde redeundū est ad inungendū. Longitudo quoqꝫ fundendi aquam super eum ꝛ inungendi ex oleo ꝛ breuitas sint ſm laboris vehementiā ac ipsius debilitatem. ¶Post hoc vero egrediat͛ balneū: ꝛ nutriatur

ex oleribus et fructibus recentibus et carne pullina et edina et piscibus que vocantur ecie et ipsi sūt borie: et abstineat a cibis calefacientibus. ¶ Et si nō consueuit vinum bibere sumat in potu iulep factū de çucharo taberçet et aqua rosata. Si autē solitus fuerit bibere vinū: sumat ex eo minus solito: qđ tamē plus solito sit mixtum aqua. ¶ Lect⁹ quoqȝ eius mollior sit q̄ʒ prius: et plus solito dormiat. Et si post aliquid de vestiis laboris et lassitudinis superfuerit: ad balneū vt diximus et totum regimen redeundū ē: donec se h abet vt solebat.

Si autem hec febris causa vigiliarū aut multe solicitudinis contingat eger postq̄ʒ ipsa minui inceperit balneum ingrediatur et sit in loco balnei. s. qualē supra diximus: nec cibetur oīno: sed aqua atepida proprie sup dorsum ipsius fundatur: et nutriatur ex cibis similibus his quos prediximus vt vinū si bibere cōsueuit: mensurate sumat: et remoueatur ab hmōi solicitudine interpositōne verborū et alicuius iocunditatis. atqȝ alicuius ludicri. Oleum quoqȝ violatum olfaciat et dormiat in locis suauiter redolentib⁹ et in strato molli.

Quod ex multa tristicia: aut ex multa ira fiat hec febris balneū cū minui ceperit ingrediatur: et intret semicupiū aquā cōtinēs calidam in qua delectetur et aqua etiā sup ipsum in domo balnei existentē copiose fundatur. ¶ Ipse preterea in loco balnei moretur vbi neqȝ a vento neqȝ a frigore tangatur aut moretur in prima domo balnei in qua tamdiu sit donec cutis mollescat et rubeat parū: deinde aquā frigidam subito ingrediatur: et ab ea citissime egrediatur. Cūqȝ egressus fuerit: aqua rosata ipius capiti superfundatur: et pectus ex sandal et aqua rosata et camphora liniatur: et in potu granati muçi succum sumat et ei siles potus: aut rob qđ fit de ribes: et macianorum acetosorū et acetositatis citri: et nutriatur ex oleribus frigidis et aceto: et ex oleo confecto cū çucharo: et ex oleo amigdalino. A vino aūt oīno abstineat: nisi maximū inde cōsequatur nocumētū. Qđ si inde cōsequatur cū succo granati misceatur et sup niuē infrigidetur: et ex aqua frigida multū bibat: et cū biberit vinū: granata acetosa in aqua frigida abluta comedat deinde aqua rosata sup ipsum roretur: et ingenietur qualr eius ira q̄ʒtumcūqȝ possibile fuerit sedetur.

Cum autem hec febris ex multi vini potatione superuenerit: aut fortis et puri. Egro aliquid de potibus quos nominauim⁹ simplices s. absqȝ alterius rei commixtione dandi sūt cū aqua frigidissima mixti ex quib⁹ nō impetuose sed paulatim bibat. Cūqȝ febris sedata fuerit balneū ingrediatur in quo morā faciat in domo temperata stando sicut ostendim⁹: et multa aqua sup ipius caput fundatur. ¶ Et nutriatur ex tapsil adesia citrina infrigidatis et his similibus ex reb⁹ frigidis mixtis cū succo granatorum: et succo ribes: et vue acerbe et succo et ex piscib⁹ qui vocantur açie coctis cū aceto et olfaciat oleū violatū: et dormiat diu. Cumqȝ expergefactus fuerit: balneum iterū ingrediatur: et ad predictū redeat regimē. A vino autem omnino abstineat: et in potu rob de fructibus sumat. Si autē in capite fuerit grauitas: et in oculis rubedo et extensio: sanguis extrahatur cū flebotomia et vētosis. Eiusqȝ regimen totum fit vt diximus. Venter quoqȝ ex succo fructuum soluatur.

Cum vero aliquis hanc febrem incurrit ex multo motu: aut deambulatōe nimia sub sole: aque rosate pars vna sumatur: et olei rosei pars media et aceti ptis vnius quarta. et in ampullā vitreā mittatur: et concutiantur donec inspissentur: et ex eis in niue infrigidatis super ipius sinciput paulatim fundatur. Panis quoqȝ eis infusus in niue infrigidetur. et a principio accessionis vsqȝ ad quietē capiti supponatur. ¶ Postq̄ʒ vero quieuerit febris eger balneū ingrediatur: et sit in loco ptato vt diximus: vbi aqua tepida sup totū corpus ipius: et precipue sup caput fundatur. In potu autē sumat frumentum fractū coctum in aqua: qđ tamē prius sit multotiēs ablutum cū aqua calida: cui postq̄ʒ coctum fuerit multa aqua in niue infrigidata admisceatur ex qua eger vsqȝ ad satietatē sumat: cūqȝ febris cessauerit: ex cibis q̄s pdiximus nutriatur.

Cum autem aliquis hāc patitur febrem eo q̄ sb frigido aere longā fecit morā: totū corpus eius a principio febris vsqȝ quo sedetur sepe fricandus est. nō tamē duriter. Cumqȝ febris cassat domū calidam balnei ingrediatur in qua moram faciat donec sudor egrediatur. Postq̄ʒ autē sudor egressus fuerit: corpus ex oleo tepido cū fricatione inungatur: donec sudoris multitudo egrediatur: deinde ex aqua calida locus abstergatur. et indutus egrediatur: et eousqȝ dormiat donec iterū sudet. Post hec in comestione cibos sumat subtiles ex quibus qđ leue ē. i. parū comedat: et cū mēsura sumat. Vinum vero forte bibat: et si ex febre et fractione aliquid redierit ad balneū et ad totū regimē qđ prediximus redeundū est.

Si quis vero hunc febrē propter aquas naturaliter calidas patiatur: si fuerint aque ille tales ex admixtiōe açegi: aut salis: aut ferri: aut aliarum rerum que corporis superficiem exasperare et cōtrahendo rugare cōsueuerūt: eodem est regēdus regimine quo is q hanc incurrit ex frigore. Oportet tñ vt locus balnei in quo hic in domo calida moratur sit temperatus: ante portā suā: et sit porta sedē dom⁹ corā faciē ipsius aperta: et aqua calida sup ipm fundatur: et in eā ingrediatur et inungatur cū oleo. et iteretur effusio aque calide et introit⁹ in eā: et fricetur multū vicissim donec pori aperiantur et corpus tumescat et febris sedetur: et corpus rubeū fiat. Qđ postq̄ʒ factū fuerit egrediatur. et indumētis suis indut⁹ dormiat deinde ex his que prediximus nutriatur.

Cum autem aliquis hancfebrem incurrit ex comestione calidorū ciborum: oportet vt postq̄ʒ febris quieuerit. ex aqua ordei multū bibat. ¶ Cuius nutricatō sit post febris sedationē cibus cū aceto cōditus in quo nō est caro. Et est ingeniandū qualiter eius vēter solui possit ex prunis et tamarindis: et çucharo tabarçet: syrupum quoqȝ acetosum simplicem de çucharo bibat: et comedat granata muça et acetosa: et oīa alia poma his similia. Ab omnibus vero cibis q corpus calefaciūt abstineat: febris enī hec proprie: et illa que ex fortis vini potatione accidit vtreqȝ in putridam cito mutantur febrem.

Cum vero aliquis hac febre laborat: eo q̄ plus solito comedit: aut cibum multū nutrientē: aut crossioris nutrimenti sumpsit: quia hec species ephimere plerūqȝ adeo p multos dies fit mansiua vt sinochus esse videatur: nō est expectandum donec febris a corpe recedat: immo venter egri ilico ex succo fructuū sicut nominauim⁹ ē soluendus et syrupus acetosus est sumēdus: et ex ptisana tantūmodo nutriendus. ¶ Sed postq̄ʒ febris alleuiari videtur aliquātulū eger in balneū est mittendus: in quo nō longam faciat morā: et sit in aqua tepida et ex ea sup ipsū fundatur: cuius etiā corpus ex sulphure diu fricari cōuenit. deinde ex aqua lotus egrediatur. et sic ad suū redeat regimē ad ventris. s. solutionē ex succo fructuū et ad syrupū acetosū in potu sumēdū. et ad nutriendū ex aqua ordei: cumqȝ febris parū alleuiari ceperit balneum iterū ingrediatur in quo longiorē q̄ʒ prius faciat morā: et plus balneetur fm q̄ febris diminui visa fuerit. ¶ In principio tñ huius febris absqȝ magna cautela balneū minime igredi debet. Obseruandum est enī ne in eo laborē patiatur et ne corpus calefiat. ¶ Qđ si cōtingat ipm in balneo horripilationē pati: ilico ē extrahendus: qđ etiā in omibus q bus post febrē ephimerā in balneo hmōi accidit horripilatio est obseruandū: hoc nāqȝ accidēs nō eam ephimerā pati: sed putridā portēdit. ¶ Ex his autē p q̄ singulatim et absqȝ vlla ambiguitate febris cognosci pōt ephimera cū aliis significationib⁹ quas prediximus: est vt egro cū se balniauerit: nō supueniat horripilatio. Cum enim

hec species ephimere cognita fuerit: et venter solutus: et vrina prouocata: et nutricatio subtiliata fuerit: et ordo intrandi balneū et balneandi sm febris diminutiões obseruatus fuerit adeo bene sanabitur: quod in febre putrefactiõis minime transibit. Si autē in regimine error acciderit in febrem mutabitur putridam: que erit acuta: et sinocham. scilicet conclusam.

Si quis vero hãc patitur febrē quia in comestiõe vna aliquid comedit ex quo grauare ceperit: si grauitas in superioribus sentitur ventris: euomat illud: aut supponatur colliriū: si in inferioribus sentitur grauamen. Cū quod passio minui ceperit. balneetur. et somnus augmētetur: et nutricatio subtilietur. et per aliquot dies a labore abstineat et ex aliquibus cibis qui vētrē parū soluūt moueatur. De his quos in hoc nominauimus libro: vbi de sanitatis custodia tractauimus.

Qui autem hanc incurrit febrē cā apostematis quod in aliquibus fieri cõtingat mēbris ex parte cõtraria minuendus ē et apostema illud infrigidādū quemadmodum in capitulo de calido apostemate ostendimus. Balneum nullo modo ingrediatur: neque bibat vinum: donec apostema illud sedetur et eius igneitas reprimatur. Venter vero soluatur et calor extinguatur sicut docuimus et cibis infrigidātibus nutriatur.

Cum aūt aliquis hac febre laborat causa doloris qui in quibusdam contingit membris: que sit causa doloris considerandum est. Si enim ē apostema calidum aut crossa ventositas: aut humor mordicatiuus. Aut quia multum comedit: aut siccitas magna que loco dominatur: aut complexio mala calida: aut frigida simplex: aut cum materia ad ipsam causam remouēdam est omnino intendendum quemadmodum in capitulo de causis dolorum et earum curis docuimus. Febris enim ilico sedabitur cum causa remota fuerit. Cumque febris quieuerit: eger leuiter balneetur: et ex cibis quorum fecimus mentionem nutriatur.

Qui vero hanc incurrit febrē: quia balnei vsum vt consueuerat pretermisit: in balneum mittendus ē: donec febris reprimatur: vbi multitudo dulcis aque tepide super eum fundenda est. Ipse quoque ex furfure et semine melonum et pauco nitro diu est fricandus: deinde egrediatur: et ex cibis extinguentibus nutriatur: et vinum albū et clarum bibat valde temperatum. In mane quoque iterum ad balneum eat: deinde ab eo egrediatur et sic ad cõsueta redeat.

Qui autem hac laborat febre: quia multam famē aut sitim passus est: si cum sola dolorositas et lassitudo et fractio eum inuaserit anteqꝫ febris in eo sit confirmata inueniatur: triticum fractum multa aq̄ ablutum et coctum et in niue infrigidatum: dandum est: et zucharum tabarzet. Si autem non inuenitur nisi postqꝫ febris in eo inflammata fuerit: precipiendum est ei sepe ex aqua frigida paulatim bibere: donec febris reprimatur: deinde per aliquantulum temporis: in aquam tepidā est mittendus: et aqua super eum fundenda frigiditate cuius non ledatur: postea ptisanam bibat: et ex cibus humectantibus nutriatur: et a labore abstineat donec sanitati restituatur.

Cum vero aliquis hanc patitur febrem ex coriça que ei accidit flebotomandus est licet paruum a precedenti minutione intercesserit spacium: aut etiam flebotomiam pati nõ poterit cum ventosis sanguis extrahatur et a carne et a vino abstineat: et aquam ordei bibat: et venter ex his que in capitulo de coriça nominauimus soluatur. Pectus quoque eius mollificetur et tussis sicut ibi docuimus sedetur. Cumque ad salutem peruenerit reumatismus digestus fuerit. et tussis sedata: et febris quieuerit: in balneum est mittendus: et ordinatim ad consueta paulatim reducendus: huius autem febris cura non est negligenda. Ex ea enim plerumque peruenitur ad pleuresim vel ad peripleumoniam.

Sed quis hac tenetur febre propter fastidium. he enim febres cum ructus fuerint fumosi et fetidi inuadere solent: et vix accidunt cum acetosi fuerint. si venter postea solutus fuerit per se alia nõ indiget cura nisi vt paruum aque calide sorbendo traijciat: et balneetur: et ex cibis infrigidantibus qui neque cito corrumpantur: neque conuertātur nutriatur: sicut sunt ea que ex succo vue acerbe et sumach. et granis granati: et his similibus preparantur. Potus quoque bibat que his inueniuntur similes. A labore autem et statione ad solem. et coitu abstineat. Quod si venter per se non solutus fuerit ex medicinis quas in capitulo de custodia sanitatis nominauimus soluendus ē.

Si autem hec febris superuenerit alicui in cuius stomacho aliquid cõtineatur: quod euomi possit: ex aqua calida sorbeat. et cum ea ipsum euomat Et si grauitas in inferioribus ventris partibus sentitur. collirium aliquod supponatur. Cumque vēter prout oportet mūdificatus fuerit: et cū hoc neque ructus fumosus neque gūtas neque mordicatio in ventre sentitur: neque nausea: balneandus est eger. et nutriendus. et regendus eo regimine quod prediximus.

¶ Is quoque cui hec febris accidit causa frequenter astellādi: ex his que in suo nominauimus capitulo curandus erit. Cumque ipsius febris repressa fuerit: in balneū mittendus erit. et ex rebus quas in hoc libro nominauimus nutriendus. ¶ Sunt preterea ex hominibus quidam qui cum cibos multi nutrimenti frequenter comedunt. vt sunt carnes graues crosse: et pultes valde spisse. et frumentum coctum: et vinum crossum: hanc incurrunt febrē. Quapropter hi a crossorum ciborum assiduatione abstinere debent. et ex carne hedina et pullina nutriendi. et syrupum acetosum bibere debent. et de vino sumere debent: quod iā peruenerit ad subtilitatem. et claritatem. et in profundum penetrare potest. Is quoque qui a predictis leditur: ante comestionem vti exercitio debet: et ventris solutionem et flebotomiam assiduare. Si enim nihil negligens assuerit. egritudines incurret acutas et pessimas.

¶ Sunt etiā ex hominibus alijs qui cum laborem aut vigilias patiuntur. aut eorum tardatur comestio. aut ex cibis subtilibus. aut siccis nutriuntur ad febrem deueniūt. Quapropter huiusmodi hominum genus ab his rebus abstinendum est. Cumque febris eos inuaserit succurrendum est cito cum eis que corpus humectant. Ex hoc enim si neglectum fuerit. ad ethicam deuenient.

¶ De febre ethica. Cap. iij

Cum febris tribus diebus aut amplius permanserit. neque se mouerit. neque calor eius. neque inflammatio vehemens fuerit neque accidentia que febres acutas comitari consueuerūt cum ea affuerint vt est pulsus magnitudo et caliditatis. et inquietudinis vehementia. et anxietas. et lingue siccitas. atque eius nigredo: ipsa tamen sic vno modo perseuerauerit. neque potest in ea deprehendi dimissio aliqua: neque paroxismus. preter hec etiam ipsa inuenitur quieta. et quasi tepida: tunc ethica adesse creditur.

¶ Est itaque ipsius veritas sic experiēda. Egro vt in diuersis comedat horis. est precipiendum. Quod si inuentus fuerit semper post comestionem a febre magis infestari ethicam proculdubio esse pnunciandum est. Quod si cum hoc etiam facies eius iam extenuata esse videatur. et oculi cõcaui et caro imminuta atque cutis desiccata fuerit ethica iā non est in eo in principio. immo in ipso confirmata est. et operata. et diu est ex quo ipm inuasit. hec autem febris in principio sui cum nondum. scilicet ad ariditatem perue

sit curabilis est: Ptisis itaq3 signa cognoscenda sunt vt dum aliquis de egri sanitate confidit ad eam curandam properet.

¶ Dicemus igitur q cuius quidem ethica in ptisim transit: timpora vehementer plana fiunt: z oculi concauant: et nares subtiliātur: z fiunt tornatiles: z aures minorantur z earum corpus subtiliatur: faciei quoq3 ac frontis tē duur cutis: ac si esset corium qd̄ super ossa faciei desiccatum foret: et totum corpus similiter a carne nudum existit.

¶ Collum preterea tenue fit. z epiglotis foris prominet: Cumq3 pectoris ossa tactu aut visu considerata fuerint: vnumquodq3 eorum cum suis extremitatibus notari poterit. z postremo corpus non videtur nisi corium z ossa.

¶ Eiusq3 vox ex illis auditur z debilis. z virtus oīno destructa videtur. z pulsus subtilis: z debilis. z cum hoc etiam durus.

¶ Chorde quoq3 manifeste apparēt quia caro dissoluta ē et vene similiter. z cum hoc a sanguine vacue neq3 earū concauitas magna rei capax existit.

¶ Pulchritudo quoq3 atq3 claritas ab ipsius corpore oīno recesserunt: z cutis desiccata est: et cuti existentis in sē mo similis facta est.

¶ Venter etiā3 eius attenuatur z debilitatur donec videatur ac si costis adhereat: z qd̄ nihil in se contineat.

¶ Mirach pretera ventris in tantum subtiliatur: vt nō videatur esse nisi solūmodo corium. et preter hoc spasmatur z desiccatur.

¶ Ossa quoq3 raschete: z pectinis manuū3 plerūq3 apparent z vngues curuantur.

¶ Cum vero capilli cadunt alicui: z vēter soluitur: mors ei propinqua est.

¶ Cūq3 corpus ad hūc diminutionis z debilitatis venerit terminū nunq3 sanari poterit: neq3 meliorari. Sed dum carnis z sanguinis pulchritudinis ac virtutis reliquie in eo inueniunt: z qd̄ ex predictis significatiōibus apparuit neq3 vehemēs est. neq3 confirmatū: sanari pōt: z ad suā3 redire dispositionē si ei vt oportet subueniatur.

¶ Cum autem nō fuerit multa debilitas neq3 multa macies: neq3 longum intercesserit spacium ex quo pati ceperit nec etiā ex signis ethice aliud apparuit: nisi quia febris lenta adest que iā3 per aliquos perseuerauerit dies. z postea parū siccitas z maciei inceperit: huiusmodi patiens leuiter z cito sanitati restituetur: si deus voluerit.

¶ Hac igitur febre laboranti: in primus aqua ordei danda est: z postq3 ipa de stomacho descenderit: ex piscib⁹ qui ex̄e vocantur: sup prunas assatis aut in veru nutriend⁹ est. z ex oleribus frigidis z humidis z portulaca: z molu chia: z lactuca z cucurbita: z cucumeres: z citrulli: hic q̄q3 quottidie anteq3 comedat balneū ingredi debet. vbi in loco moretur in quo a calore ledi non possit z in aquā tepidam: p aliquod spaciū3 similiter mittēdus est deinde ex oleo vio. inungendus.

¶ Domus vero in qua moratur talis fit. Cuius aer frigid⁹ fit z humid⁹: ipsiusq3 pauimētū ex rebus viridibus q̄ frigide sint z humide fit stratum.

¶ Pāni quoq3 aqua ro. infusi in niue infrigidata in qua cāphora z sandali dissoluti sint: pectori superponantur. Qd̄ tamen fieri conuenit cum stomachus alleuiat⁹ fuerit. z cibus ab eo descenderit: z etiā anteq3 comedat. Cū q3 predicti tepefacti fuerint: panni mutandi sunt. Qd̄ tā diu fieri conuenit: donec frigiditatē3 sentiat eger iam ad multam sui corporis ꝓfunditatem puenisse. Qd̄ si ꝓpter huiusmodi curam supueniat ei prius horripilatio: z postea accidat ei caliditas: tepefiant parum z postea pectori superponantur: neq3 remoueātur: nisi cum desiccati fuerint aut multum calefacti.

¶ Oleum preterea vio. z oleum de seminibus cucurbitarum in potu danda sunt: z lectus solito mollior fiat: z q̄tum plus poterit: longo tempore dormiat. A vigiliis autem atq3 cogitatione z a motu z coitu z a statiōe in locis calidis z sic. z fame abstineat. Si autē cū hac febre fuerit nocumētū: z acuitas atq3 calor trocisci de cāphora quottidie in matutinalibus horis in potu tribuant. Cū autē3 sol ortus fuerit: aquā ordei bibat.

¶ Aque vero quā in nocte bibitur⁹ est: iulep cum mucillagine psilij admisceatur: neq3 cessandum est: immo importune instandum in pectoris infrigidatione. Unde ex frigidis epithimatibus: z ex olerib⁹ instanter epithimādū.

¶ Cibaria vero nō semel sunt tribuenda: sed ad multas vices partienda: z precipue si estas fuerit. Ex quibus eger non tantum semper sumere debet q̄tum est ei necessarium: et sibi caueat ne semel tantum comedat q̄tum id est quo eget.

¶ Ex aqua quoq3 frigida paulatim in potu sumat: neq3 famen aut sitim vllo modo patiatur. z ab omnib⁹ que calefaciunt z desic. oīno seperetur.

¶ Cum autem ethica iam meliorata fuerit: z obfuscatio ac carnis diminutio manifeste apparuerint. verūtamen ad terminū ꝑm quē ipsam diximus esse insanabilem nōdū3 peruenit: ea laborans eodem indiget regimie quo z predict⁹. Oportet tñ vt sup eū fiat assiduatio. z perseueratio et frequentatio z perueniatur cum eo ad vltimū: z mittatur in balneum z in tinam bis aut ter in die: nisi in tali disponat manere loco in quo caliditas nullo modo eū3 ledere possit: neq3 horripilatio inuadere. Nos enim neq̄q3 voluimus ipm intrare balneum: nisi cū semicupium inuenire non possumus neq3 aquam super eum fundere vbi horripilatio eū inuadat. Sudare autem z aerem attrahere calidum omni re ei deterior existit.

¶ Hanc itaq3 patiens febrem in balneum mittatur z semicupium postq3 duarum horarum spacium preterierit: ex quo aquā3 ordei in potu sumpsit: z cū de semicupio egrediatur ex oleo violato inungatur.

¶ Cumq3 venter ab aqua ordei alleuiatus fuerit: neq3 in ructu sapor vllus remanserit iterum ad balneum ducat. ita tamen vt in eundo minime laboret: deide mittatur in semicupium: et de aqua tepida tamdiu super eum fundatur donec ipsius corpus incrossetur: z parumper rubere incipiat. Postea vero in aquam frigidam semel submergatur. A cuius tamen frigiditate non ledatur: deinde ipsius corpus ex oleo violax z ei similibus oleis inungatur.

¶ Usus preterea regendi ipsum in balneum: incrementum recipiat.

¶ Cumq3 ab eo egressus fuerit: ex eis que diximus et ꝑm mensuram quam diximus: cibetur: z iaceat in domibus trāquillis humidis bene olentibus: in quibus sit aeris paucitas. Ante ipsum vero panni frigida infusi aqua: et parapsides magne ex ea plene ponantur aut lacune sint coram eo.

¶ Folia quoq3 vitis et salicis: atq3 rosarum z violarum: et susibium z his similium coram eo sternantur. In tempore vero hiemis non sit in eius mansione ignis: neq3 fum⁹ sed frigidum attrahat aerem. hec enim maior eius existit cura. Quia propter hoc ita cōseruatur: qd̄ nō oportet eū3 emplastra z epithimata frigida que prediximus exteri⁹ ad cordis confortationem apponeee.

¶ Ex pānis quoq3 calidis z in pondere leuibus cooperiatur corpus z precipue caput ne coriza aut catharr⁹ ei superueniat z extremitates leuiter comprimantur: patiens q3 oleum de cucurbitis cum oleo menufarino conditum: olfaciat z dormiat diu.

¶ Qd̄ si magnum diei superfuerit spacium: volueritq3 iterum anteq3 cenet tinā ingredi faciat: quia cōferret ei. Et si non comedat z ante comestionem nō ingrediatur balneum: z dormiat diu.

¶ Si autem siccitas z macies iam vehementer eum occu-

pauerunt: lac caprinum super ipsius corpus mulgeatur: ex eo liniatur. Atqꝫ aque que est in semicupio ex ipso aliquid admisceatur. Cumqꝫ de semicupio egressus fuerit: ex oleo violato aut de cucurbita: aut de nenufare inungatur. Si vero neqꝫ caliditas neqꝫ acuitas fortiter fuerit vinum album ⁊ subtile: qđ tā aque frigide habeat admixtū vt sapor vini abscondatur: bibat.

¶ Sed si acuitas fuerit manifeste: iulep de çucharo cum aqua frigida in potu ei tribuatur. ⁊ ne venter eius soluatur. summopere est cauendum. ad cuius constrictionem si solui ceperit: est festinandum.

¶ Huic preterea plerumqꝫ si calor fuerit fortis: confert lac vaccarum iuuenilis etatis de quo butirum vehementer extractum est si fuerit acetosum ⁊ aqua ordei in potu est tribuenda. Et si venter solutus fuerit ipsam cum tortellis sumat. Et est necesse cum hoc quod diximus: vt ad infrigidationem ⁊ caloris extinctionem studium impendat.

¶ Cum autem huius vrina fuerit oleagina aut in eius superficie petala apparuerint vnctuosa: aut frusta carnis filis similia aut aliquid simile furfuri in vltimo in huius regimine est insistendum.

¶ Sed si quis hac laborans egritudine corpus habuerit vehementer siccum ⁊ vehementer macrum: neqꝫ fortis calor in eo fuerit: lac calidum ita vt ab vberibus extractum fuerit si in potu sumatur: aut cum eo micas panis comederit: conferret ei.

¶ Omni vero lacte ad hoc asininuꝫ melius existit. Et post ipsum est caprinum. In lacte vero recente duo sunt obseruanda: ne scilicet in caseitatem transeat: ⁊ ne conuertatur. Lac autem quod prediximus cum in stomacho fuerit: non transit in caseitatem: nisi raro. Qđ etiā nunq̄ꝫ in caseitatem mutabitur: si parum çuchari ei misceatur.

¶ Cum autem a lactis conuersione quis egrum custodire voluerit: eius dispositionem in caliditate quotidie tangēdo consideret: ⁊ qualiter aerem attrahat: attendat: eiusqꝫ pulsum inspiciat: ⁊ vrinam: atqꝫ sitis ipsius quantitatem. Si enim inuenerit hec omnia maiora q̄ꝫ prius essent anteq̄ꝫ lac biberet: ⁊ vehementer augmentata fore: a lacte predicto erit abstinendum: ⁊ lac acetosum absqꝫ butiro: aut aqua ordei in potu erunt tribuenda: ⁊ trocisci de spodio. ⁊ his similia.

¶ Venter quoqꝫ si strictus fuerit cuꝫ apoçimate: aqua prunorum ⁊ tereniabin erit soluendus. Qđ eousqꝫ fieri conuenit: donec predicta remoueantur accidētia. Post quorum remotionem: ad lac redire est ei precipiendum: hec est eorum summa que ethicam patientibus adhiberi conueniunt.

¶ Cum autem aliqui ethica laborantes ad hoc deuenerit vt ossa rascete ⁊ pectinis manifesta appareant: ⁊ pulsus deficiat: ⁊ mirach ventris costis adhereat: omniaqꝫ eorum ossa manifesta videantur ⁊ subtilia: non est in eis laborandum vt ad sanitatem perueniant: sed vt quoquo modo sustententur. Qđ fit ex nutrientibus que velociter penetrant: ⁊ ex bonis odoribus.

¶ Caro quoqꝫ pullina sumenda est ⁊ in parua frusta incidenda ⁊ succus ab ea paucum salem habente extrahēdus quemadmodum ab alia carne succus extrahi consueuit: aut fiat hoc ex carne rubea que in collo edi reperitur. Deinde huic succo parum de succo pomorum: aut citoniorum: ⁊ parum vini admisceantur aut tortella bene trita ei admisceatur: ⁊ sic bibatur: aut sorbeatur.

¶ Camisias preterea tinctas induant que ex sandalis: aut musco: si non capitis dolorē fecerint: sint īfecte: fumigiū quoqꝫ ante eos fiat ex xiloaloe: ⁊ nere ⁊ ante eos. ⁊ in eorum circuitu ponantur odorifera ⁊ confectiones odorifera. ⁊ aqua rosata super eos roretur ⁊ olfaciant cibos odores habentes desiderabiles: sicut est cibus qui fit de carne epatis ⁊ pulmonis minutim incisa: ⁊ postea in frixorio cum ouis ⁊ croco ⁊ aceto cocta ⁊ intestina ex carne frustatim incisa plena ⁊ cusabegi: pulli quoqꝫ assandi sunt: ⁊ coram ipsorum facie scindendi: ex quorum pectore carnem, masticando succum solum traijciant carnem autem p̄ijciant si multum fuerint debiles.

¶ Et si quis ex his aliquantulum fortior fuerit: pulli cum aqua ⁊ sale coquantur: quorum pectora postea contusa cum iure exprimantur: quorum succus cum coriandro et pauco cinamomo conditus ⁊ vinum atqꝫ tortellas habēs admixta in potu tribuatur.

¶ Unus autēꝫ ex veteribus medicis retulit: se vidisse vnū virum: ⁊ multos pueros: qui postq̄ꝫ ad ethicam ad hanc deuenerant dispositionem: sanati fuerant. Ego tamen nunq̄ꝫ hoc vidi: neqꝫ credo veruꝫ fore ⁊ precipue postq̄ꝫ puerilem transierit etatem.

¶ Trocisci de camphora qui cum sint cordis: epatis ac pectoris infrigidatiui ethice que est cum ardore conferunt. ℞. rosarum rubearum. ʒ. x. spodij albi quod sit magnum frustum: seminis cucumeris. amborum ana. ʒ. v. seminis lactucarum. ʒ. ix. seminis portulace. ʒ. vj. seminis endiuie. ʒ. ij. seminis dulcis cucurbite. ʒ. vj. tereniabin. ʒ. x. camphore. ʒ. s. Ex his omnibus cum mucillagine psilij confectis informentur trocisci: quorum quisqꝫ duas ponderet dragmas.

¶ Et si venter solutus fuerit: ex istis alijs trociscis de spodio qui sunt constrictiui detur. ℞. puluis rosarum rubearum spodij: amborum ana. ʒ. v. boli armeni: gummi arabici. amborum ana. ʒ. ij. succi berberis: succi sumach: amborum ana. ʒ. iij. balaustie. ʒ. j. ⁊ s. seminis coriādri in aceto infusi ⁊ postea torrefacti. ʒ. ij. seminis acetose excorticati. ʒ. iij. fiant trocisci: quorum quisqꝫ duas ponderet. ʒ. ex quibus vnus in mane: ⁊ alius post solis occasum cuꝫ rob simplici de citonijs: aut de granatis aut de ribes sumatur.

¶ De febre que duobus diebus inuadit ⁊ vnum intermittit ⁊ vocatur tertiana. Capitulum. iiij.

Huius febris principiū cū forti accidit rigore ⁊ pauco frigore sicut est dispositio pedis cum obstupescit: sed non prolongatur diu sicut frigoris spacium prolongatur: sed corpus cito calefacit adeo vehementer: vt si corpus egri tangatur: manus mordicationem sentiat caloris accidit autem plerumqꝫ: vt eger in tempore vehementie caloris huius febris ⁊ in eius fine: inaniter loquatur ⁊ precipue si calide fuerit complexionis. Plerumqꝫ etiam ex ea accidit nausea: ⁊ estuatio: et vomitus colere rubee.

¶ Venter quoqꝫ quandoqꝫ soluitur: et egreditur colera citrina.

¶ Pulsus vero in statu huius febris inuenitur magnus ⁊ velox: ⁊ frequens: sed tamen equalis.

¶ Urina quoqꝫ in colore est ignea: sed ꝺm substantiam nō est spissa: habet tamen fetorem ⁊ odorem maluꝫ ex putrefactione.

¶ Hec autem febris sepius euenit complexionem habentibus calidam ⁊ siccam: ⁊ qui multum perpessi fuerunt laborem ⁊ vigilias ⁊ ieiunium: ⁊ ex cibis calidis nutrimentum sumpserunt: ⁊ vinum forte ⁊ vetus biberunt: in regionibus ⁊ temporibus in caliditate distemperatis.

¶ Hec preterea febris non infestat egruꝫ vltra horas. duodecim. quinimo sepe in horis paucioribus istis ipsius remouetur paroxismus vsqꝫ ad octo videlicet horas. Cumqꝫ hora recessionis aduenerit: cum sudore remouetur: et quando separatur a corpore: pulsus ab ea mundificatur. Cum igitur hec accidentia cum febre inueniuntur: aut ex eis plura sciendum est febrem esse tertianam. Qđ si cum predictis accidentibus aut pluribus ex eis contingat: tertianam in illa hora multis euenire absqꝫ omni dubitatione sciendum est ipsam esse tertianam: ac si vidisset eā vna die infestasse ⁊ alia quieuisse.

¶ Cū igitur eger taliter dispositus fortis inuenitur: fuerit qz diu ex quo nō fuit solutus de mirobalanis citrinis .ℨ.x. in aqua feruēte die ⁊ nocte infundaᷓ deinde manibus fricatū coletur: cui .ℨ.xx. ex teremabin misceantur: ⁊ in mane in potu tribuatur. Scamonee quoqz recentis anthiochene ⁊ bone quarta .ℨ. vnius in tanta quantitate iulep. ⁊ aque que semel sorberi possit dissoluatur ⁊ ad bibendum tribuatur. donec vehementer soluatur. Cum enim hoc factum fuerit aut febris nullo modo accedet: aut parumper alleuiabitur deinde ex toto regimine quod narro regendus est.

¶ Si autem eger fuerit delicious aut debilis et tempus fuerit estas: circa vnamquamqz noctem pondus .ℨ.x. tamarindorum: ⁊ pruna sicca: ⁊ crossa viginti sumantur: et in duabus libris aque vsquequo sint dissoluta coquantur: deinde manibus fricata colentur ⁊ misceantur huic colature çuchari tabarçet .ℨ. decem ⁊ in potu anteq̄ȝ dormiat sumatur. Cumqz mane factum fuerit ⁊ sol eleuari ceperit ex aqua ordei sm magnam quantitatem bibat: ⁊ in loco bene quieto vel olente moretur: donec cibus digeratur: deinde ex oleribus frigidis: ⁊ musaguarat in quibus non est amaritudo nutriatur.

¶ Et a cibis in quibus est caro abstineat: ⁊ comedat medullam cucumeris: et citrulli: ⁊ de succo cucurbite in tempore suo bibat: de succo cucumeris saraceni: et sumat in potu aquam cum iulep ⁊ sirupum acetosum ex çucharo aqua bene temperatum.

¶ Modus quoqz infrigidandi ⁊ extinguendi sm febris calorem obseruetur.

¶ Venter preterea si p se semel aut bis aut ter quotidie soluatur. Apoçima prunorum non est dandum: sed ex alijs est regendus. In loco quoqz apoçimatis prunorum: succus granati muçi cuȝ mulcillagine psilij est tribuendus.

¶ Epati preterea in nocte in horis scilicet cum venter a cibo vacuus est: pannus sandalis ⁊ aqua rosata infusus est superponendus. Sitqz inter comestionem: et inuasionis principium longum tempus: videlicet nutriatur tribus horis vel duabus antequā febris accedat aut postq̄ȝ recesserit.

¶ Hic autem eger ab omnibus calidis est abstinendus: ⁊ in loco frigido sit semper eius mora.

¶ Q, si febris cum magno ardore ⁊ calore esse videatur: ex succo cucumeris saracenici: aut cucurbite: aut citroli: ⁊ ex mucillagine psilij cum malis granatis: aut iulep plus erit dandum: ⁊ de aqua ordei plus bibendum. Si vero dies prolixus fuerit: aut eius cibus non cito digeritur: non conuenit tibi vt ex aqua ordei iterum ei tribuas post solis occasum.

¶ Trocisci quoqz de camphora quotidie cum sirupo acetoso de çucharo in potu sunt dandi in mane anteqȝ aquā ordei sumat per duas horas: aut ad minus per vnam horam. Cumqȝ febris egrum dimiserit: Adhuc eodem regimine quo prius post febrem per tres dies erit regendus Quibus trausactis pullina caro: aut edina est danda. Interim tamen a balneo ⁊ sole ⁊ vino est abstinēdus: deinde ad consueta reducendus.

¶ De causonide. Capitulum. v.

Hec febris de genere est tertiane: ea tamen fortior existit: ⁊ maioris caloris. Que quidem vna die fit validior. Alia vero minus calida. A corpore tamen non saparatur: neqz horripilatio cum ea accidit neqz sudor nisi cum recedit. Alia autem tertiane accidentia sunt cum ea: vehementiora tamen ⁊ firmiora.

¶ Lingua preterea ac labia citrina fiunt: aut denigrantur: aut absqz dubio exasperantur si febris non valde fuerit fortis.

¶ In huius vero febris curatione: tali indigemus regimine quale in tertiana prediximus. Est tamē in ea plus studendum: ⁊ diligentior cura est ei adhibenda: sm qd̄ est fortior illa ⁊ maioris incendij.

¶ Egro igitur in nocte ex apoçimate prunoruȝ ⁊ tamarindorum quod prediximus est tribuendum: vsqȝquo venter quotidie bis aut amplius soluatur: trocisci quoqz de camphora: aut succus citrolorum: aut cucumeris saracenici: aut ptisēna semper in mane dentur.

¶ In die vero omni hora assidue: cucurbite aut citrolorum succus: ei tribuatur: ⁊ ex mica panis abluta lacti a quo butyrum sit sublatum cum çucharo admixta regatur.

¶ Qd̄ si parum comederit: aqua ordei iterum sumat: sicut ostendimus: aque auteȝ que illi in potu ministratur parū psilij admisceatur: ⁊ ex ipsius mucillagine cum iulep aut succo granati: in potu sumat.

¶ Asperitas vero lingue cum panno lineo fricetur: deinde psilij mucillagine cum çucharo lambendo hauriat.

¶ Nucleus quoqz pruni parum adhuc carnositatis retinens: in ore retinendus detur: ⁊ panni aqua rosata infusi epati ac cordi pluribus superponatur ho[illegible].

¶ Et si eger in interioribus apostema non habuerit: neqz stomachus neqz epar debilia erant dum esset incolumis: ex aqua frigidu super niuem infrigidata multum in potu sumat cum calor valde accensus fuerit de qua adeo vsqȝ bibat: donec facies eius viridis fiat ⁊ tremat. Calor enim febrilis ex hoc ilico extinguetur: deinde sudabit: ⁊ euadet aut fere liberatus erit.

¶ Venter autem si vehementer soluatur: ordeum confractum ⁊ ablutum: ⁊ aqua coctum: cum trociscis constrictiuis de spodio dandum est.

¶ Sirupum vero acetosum: ⁊ iulep. ⁊ çucharum vitet. Rob autem simplex de granatis acetosis: ⁊ malis: ⁊ citonijs acetosis: dandum est ⁊ ex omnibus que in capitulo de ventris constrictione diximus est regendus.

¶ Qd̄ si a vigilijs ⁊ capitis dolore sedatur: sicut in earum egritudinuȝ capitulis continetur: medicandus erit. Nos enim in hoc nostro libro non ponimus curas egritudinum: nisi simplicium. Ideoqz cum egritudines composite fuerint: ex proprijs capitulis sunt earum curationes sumende.

¶ Sit preterea in hac febre ⁊ in omnibus continuis febribus nutriendi tempus: tunc cum eger aliquam sentit alleuiationē: aut si alleuiationem non sentit: sit in hora qua solitus erat comedere dum esset sanus: aut in hora qua dies infrigidatur ⁊ temperatur.

¶ Interpolatis vero oportet vt sit hora comedendi longe ante earum accessionem quanto plus possibile fuerit: aut post earum recessionē. Nos tamen ostendemus quomodo sue nutricationis regimen obseruari debeat cum de acutis tractabimus egritudinibus si deus doluerit.

¶ De sinocho. Capitulum. vj.

Hec febris cum incipit sine tremore ac horripilatione accidit: immo cum calore incipit: ⁊ est cum ea in facie: ⁊ in oculis ⁊ auribus: ⁊ naribus rubedo: ⁊ tristicia et inquietudo: ⁊ inflammatio fortis ⁊ inspiratio magna: et frequens.

¶ Hanc preterea febrem: anteq̄ȝ accedat: hec signa precedunt. Egro namqz adest in corpore grauitas, ⁊ extensio: ⁊ pigritia ⁊ dispositio que lassitudini similatur: ⁊ in somno saperfluitas: ⁊ amētia: ⁊ in capite grauitas ⁊ precipue in fronte ⁊ tymporibus.

¶ Venarū quoqz exuberatio: ⁊ guidegi videᷓ: ⁊ pruritus in naribus ⁊ in locis vbi ventosas apponere consueuit sentitur.

¶Hec quoq; febris accidit adolescētibus corpa bone habitudinis habētibus: & eis qui ex carne & confectionibus de melle multū comedere: & multum vinum bibere consueuerunt: contingit aūt sepius in hyeme & vere.

¶Cūq; corpus hanc egritudinē patiētis tāgitur simile corpori de balneo exeuntis sentitur. Aut qui super corpus suum multum ex aqua calida fudit.

¶Pulsus in hac febre magnus sentitur & frequens: & vrina rubea & crossa. ¶Cum ergo in hac febre signa ista apparuerint: aut plura ex eis festinandū est ad egri minutionem faciendā: in qua ex sanguine multū ē extrahendū Ex hoc enim extinguetur hec febris.

¶Si autem non prius subueniat q̄ lingua nigra fiat: & superuenerint accidētia causon: eger diximus regatur. In hac tamen febre ea que sanguinē reprimant magis sunt danda: sicut rob qđ fit de succo vue acerbe & de acetositate citri: & ribes: & acetum: & malū granatū preterea ad regimen egri subtiliandum est diuertendum & ad multum ipsius comestionem minuendam.

¶Si quis etiam egrum in sue egritudinis principio inuenerit & flebotomari fecerit h̄ que prediximus cibis ipsius admisceat.

¶In potu preterea aqua frigida tribuatur: & trocisci de camphora. Et si necesse fuerit venter ex apoçimate: prunorū & tamarindorum & çucharo soluatur: aut ex succo granatorum acetosorum cū pulpa sua & çucharo tritorum.

¶Postq̄ vō febris recesserit: a carne cōfectionibus q̄ ex melle fiunt: abstineat: & a vino: donec ipsius sanitas sit cōfirmata. ¶Hec quoq; febris est continua & non interpolata: neq; vocatur tertiana: neq; cum ea est aliquid ex igne & inflāmatione & acuitate que cum causon sentiuntur sepe nisi in principio extinguatur.

¶Hec preterea tres habet species: Una est in qua a sui principio non cessat augmētari malitia: vsq; quo veniat crisis: aut eger moriatur. Alia vero est que semper in vna moratur dispositione. Tertia quoq; est que quotidie a sui principio minuitur. ¶Illa autē que semper agetur plus indiget minutione q̄ alie. Post quā ea que vnius est tenoris. secundo eget licet etiam tertia ea nō sit priuanda. Ille tamen due plus indigent. & precipue ea que est cum augmento semper.

¶De febre quotidiana q̄ vocat̄ flegmatica. Cap. vij.

h Ec febris cū horripilatiōe: & vero frigore in dorso & extremitatibus incipit: & tempus frigoris in corpore prolixū fit: & vix calefit: neq; cito peruenit ad inflāmationē & calorē sicut tertiana. Quinimo corporis calefactio in hac febre cum prolixitate & labore accedit: & plerūq; calefit: & iterum infrigatur: & post etiam calefit. Qđ postq̄ multotiēs factū fuerit manifestat̄ calor: & erit ī toto corpore equalis post laborem tamen.

¶Cūq; calor incipit: per totum corpus spargi & equari nō est fortis neq; purus neq; in corpore egri sentit̄ incendiū neq; mordicatio vt in tertiana: & causonide: neq; sitis est cum ea: neq; vehemens inspiratio.

¶Et si cū ea fuerit vomitus: aut vētris solutio: humores albi & pure flegmatici egerunt̄: aut cū pauca cola rubea. Facies q̄ in hac febre tumere aliquantulū videat̄: & corpus arescit & virtus appetitiua deprimitur.

¶Pulsus q̄ in hac febre ſm velocitatē & spissitudinem: multo minor inuenitur q̄ in tertiana: & preter hec est diuersus.

Accidit autē hec febris sepius pueris: & mulierib⁹ & eunuchis: & corpora habentibus humida: & eis qui multū comedūt: & parum euacuantur: & parum exercitantur: & in temporibus: & in regionibus frigidis & humidis.

¶Urina vero in hac febre: alba est & subtilis: aut rubea et spissa & turbida. Et ſm maius in pncipio est in prima dispositione: sed postea succedente tpe in aliam mutat̄ dispositionē. Eiusq; interpolatio in pluribus ī recessione diei contingit: & iuxta noctem.

¶Neq; cū sudore separatur: & precipue in primis diebus. Sudor & si cum ea fuerit: erit paucus & viscosus.

¶Urine autē cum recedit febris: nō oīno a diuersitate purificant̄: neq; corpus a neutralitate: imo reliquie ex ea remanēt que in corpore sunt vsq; quo alia veniet accessio: h̄ rursus quotidie inuadit in qua tempus paroxismi prolixius inuenitur tpe interpolationis: & fit longa: & mansiua Que plerūq; multis moratur mēsibus. pter hoc q̄ est mala & mortis suspectionē secum habēs. Cū igitur in febre hec signa īueniunt̄ aut plura ex eis sciendū est ipam esse flegmaticā. Q̄ si in tpe huius multi hanc pati febrem inueniant̄: iam certius credendū est: eā esse flegmaticam.

¶Festinandū est igitur: & a prima accessione huius febris sirupus acetosus de melle cū aqua tepida est dandus ad bibendū. Quē si pōt hortandus est vomere: nō tamen cogendus. Ideoq; ex eo multū bibere debet.

¶De vomitu vō: ita fit vt res se habuerit. Eger aūt nō est fatigādus: vt hoc mō oīno mūdificet̄: & vt prius iuestiget̄

¶Ex mēdicamīe qđ fit ex turbit quaq; nocte est ei dandū: qđ ℞. turbit fricati & cribel. cū panno sericino q vocatur orale. ʒ. x. mastič. çinçiberis. ambo℞ ana. ʒ. j. çuchari quātū de oībus. Ex hoc quaq; nocte pōdus aurei vni⁹ in potu det̄: nisi vēter a nā bis aut amplius inter diē & noctem soluatur.

¶Cūq; mane factū fuerit: çeleugebin: de çucharo. ʒ. v. ei dande sunt: & ilico post hec sirup acetosi de melle colati. ℥. j. est tribuenda. ¶Hora q̄ comestionis ab hora accessionis quāto plus possibile fuerit: est elonganda.

¶Nutriendus vō est eger ex aceto & oleo abluto: & çucharo & pauca menta: & ex oleribus. huic silībus. Et a cucumeris & citrolis: est abstinēdus. Salsis vō in cōmestione vtatur q̄ ex aceto & almuri fiūt: & regat̄ ex radicib⁹ ficle et ei⁹ extremitatibus: ɔditus ex aceto & oleo & almuri: & sinapi: & alijs his silib⁹. Regat̄ qdē eger sic p hebdomadā vnā

¶Et si febris lōgitudo & eius accñtia m iorari inueniant̄: & hora sue īuasionis retardari cōpiat̄. ita erit regendus.

¶Si aūt īueniat̄ augeri aut stare. Eger ex hac cōfectionē soluat̄: q̄ ℞. turbit sani. ʒ. ij. succi absinthij. ʒ. vnius quartā: colognt ide. ʒ. vni⁹ sextā: agarici. ʒ. s. yere pigre. ʒ. j. mastic. ʒ. vni⁹ sextā. Cōficiant̄ cū sirupo acetoso mellito & dētur egro. deinde ad ipsius regimen est redeundum.

¶Q̄ si egri virtus debilitata fuerit: pulli assati: & preparati in patella dentur: & separetur a iure & micis.

¶Et si stomacho superuenerint aliqua accidentia: aut fortis nausea ex eis que in eorum capitulis nominauimus curetur. Similiter quoq; si mala acciderit complexio: vt diximus subueniatur.

¶Si aūt febris quartā trāsierit hebdomadā de trocisci rosarū cōpletis ī potu tribuat̄. Trocisci aūt cōpleti de rosis fiunt qui ℞. pulueris rosa℞ ru. ʒ. x. succi eupatorij. ʒ. vj succi absinthij. ʒ. iij. mastic. ʒ. j. & ʒ. spič. assari. floris. squanti: anisi: omnīū aā. ʒ. j. Informent̄ trocisci quo℞ q̄sq; sit. ʒ. iij. ex qbus vnus cum ℥. j. huius apoçimatis detur: quod Recipe corticē radič. apij. & radič. feniculi: amborū ana. ʒ. x. seminis vtrorūq;. ameos cuscuthe: anisi: bedeguart suchaha. oium aā. ʒ. v. Coquat̄ cū aque libra. j. donec ad medietatē redeat: & misceat̄ ex eo cum. ℥. j. sirupi acetosi & detur cum predicto trocisco.

¶Egro quoq; inter oēs duas noctes medicamen de turbit semel detur: vt venter moueatur.

¶Si aūt febris adhuc fortis fuerit: cū alia ɔfectione soluatur. Carnes q̄ caligine & mutagenat dent̄: ne virtus dissoluatur. ¶A micis vō & ab anctuosis & cōfectionibus q̄ ex melle fiunt: custodiat̄. Et obseruandū est ne aquā frigidā in niue infrigidatā patiēs in hac febre bibat: neq; aliquid eo℞ q̄ ei silia sunt: ex rebus frigidis. Ex hoc enim si neglexerit febris fiet longissima.

¶De febre quartana. Caplm. viij.

b **Ec febris** cũ tremore adeo vehemẽtiincipit vt dẽtes cõstringere faciat ⁊ ꝑcutere. ¶Juncture q̃z atq̃z ossa dolẽt: ac si aliquid sup ea foret appensũ qd̃ ea grauaret ⁊ ꝑcuteret. Estq̃z dispositio tremoris hui⁹ febris sufficiẽs ad ipsam significã dam. Non est enim talis tremor in alijs febribus.

¶Pulsus aũt ĩ iceptõe hui⁹ febris: ex puitate ac õbilitate raritate q̃z ⁊ tarditate: ad mirabilẽ puenit dispositionem

¶Et si q̃s recordat⁹ fuerit pulsus ĩfirmi q̃lis erat dũ san⁹ esset: nõ indigebit alio signo ĩ cognoscẽdo ꝙ febris q̃ icepit sit quartana: nisi illud qd̃ ex tactu vene ei manifestabitur: de supfluitate paruitatis ⁊ tarditatis: ⁊ debilitatis ac minoratõis: ⁊ qd̃ valde sit ꝯtrariũ tpi pulsus febris flegmatice. ¶Hec q̃z cũ calefit ⁊ accendit̃: valde calidior existit q̃z flegmatica. Nõ tamẽ ad calorẽ puenit tertiane: neq̃z tãta sitis: neq̃z tãta inflãmatio: neq̃z tãta estuatio: neq̃z tanta inquietudo: neq̃z tãtus dolor capitis: neq̃z tantũ alienationis inuenit̃ in hac febre quantum in tertiana

¶Hec autẽ post longas febres quaꝝ circuit⁹ planeti fuerũt sepi⁹ cõtingere cõsueuit: ⁊ in autũno: ⁊ in fine estatis: et cõplexiões habẽtib⁹ siccas. ¶Urina vero in hac febre alba apparet et subtilis: aut appropiquat rubedini: ⁊ plerũq̃z est clara valde: ⁊ cruda ⁊ crossa: ⁊ nigra aut rubea.

¶Preterea si in hoc tempore multe febres quartane multis accidũt: secure credendũ est febrem esse quartanam.

¶Cũq̃z vrina in hac febre rubea ⁊ spissa visa fuerit: ⁊ corpus rubeũ ⁊ vene plene: eger ex basilica minuat̃: deinde totũ regimẽ: qd̃ cõuenit ei adhibeat̃. ¶Si aũt hoc nõ fuerit viĩuz aliq̃ medicine q̃ colãz expellũt nigrã ex his q̃ in capitulo de melancolia noĩauim⁹ dent̃. ¶Medicina q̃z mouẽs in sequẽti die post febris laborẽ: dãda ẽ. ¶Cũq̃z accessio incepit: sirupus acetosus cũ multa aq̃ tepida ẽ tribuendus: ⁊ eger vt ipsum euomat: hortãdus ẽ. Qd̃ si vomere nõ poterit ficla: ⁊ sinapi: ⁊ salsa ⁊ eis similia: dãda sunt Quib⁹ sumptis vinũ multa aqua mixtũ bibat desup: deinde sirupũ acetosum in quo rafan⁹ fuit infusus in potu sumat. Jn alijs q̃z dieb⁹ vomat ⁊ regimẽ ei amplificet̃ ⁊ de carnib⁹ pulloꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ agnoꝝ annualiũ mẽsurate edat Ante tñ comedat olera cũ almuri ⁊ oleo cõdita: ⁊ aquaz calidã super se fundat ⁊ in ea sedeat anteq̃z comedat.

¶Jn balneũ quoq̃z mittendus est. Jn quo tamen nõ sudet Laborem preterea atq̃z vigilias minus solito patiatur. Somni vero ⁊ quietis augmẽto assuescat: vinum subtile ⁊ valde temperatum bibat.

¶Solutio quoq̃z vẽtris assidue p vnũ diẽ anteq̃z accessio veniat: ei adhibẽda ẽ. Sed vomitus in die accessiõis: est dãdus Alijs vero dieb⁹ qualiter nutriat̃ ⁊ corpus ipsius humectet̃: ẽ pẽsandus ¶Et est cõsiderãduz an febris et in suis accidentibus: ⁊ sue accessionis longitudine minuatur: ⁊ que currunt in ea: quia hoc bonum erit

¶Si aũt nõ multũ inueniat̃ minorari eger vehemẽter est euacuãdus ¶Qd̃ si ĩ vltimo factũ fuerit: nõ pmanebit febris Qd̃ si vltra .xl. dies plõgata fuerit: egro cũ reliquijs isti⁹ medicatõis q̃ dixim⁹ ad magnitudinẽ nucis: de diatrion pipeon quotidie ĩ mane ẽ tribuẽdũ: ⁊ ex medicamine qd̃ fit ex asa ad auellane magnitudinẽ danduz. qd̃. ℞. asse: folioꝝ rute sicce: piperis oĩuz equaliter: mellis qd̃ sufficit: ad cõficiẽdũ Sumat ex hoc medicamine quantũ est auellana in hora dormiendi: ⁊ eger post ipsum dormiat

¶Balneũ preterea igrediat̃ ⁊ sudet in eo: nõ tñ in die accessiõis ¶Uinũ q̃z vet⁹ ⁊ puꝝ bibat: ⁊ si fuerit tp̃s estatis ⁊ corpus macrũ ⁊ calidũ melius erit ne aliqua ex calidis medicinis detur. Sed serũ cũ zucharo tabarzet ei sepe tribuatur. Apozima quoq̃z de epithimo ⁊ mirobalanis idis interdũ detur: ⁊ ex cibis nutriat̃ humectatiuis Uomitus etiã in principio accessionis in die qua eũ infestat febris: cum sirupo acetoso ⁊ aqua tepida prouocetur.

¶De febribus continuis Caplm. ix.

t **Ertiana** quartana: ⁊ quotidiana: plerunq̃z fortasse nõ remouẽtur: sed pmanẽt sẽp. Jn hora accessiõis fiũt fortiores: postea repmũtur: nõ tñ separãtur: ita vt corpus ab eis oĩno fit liberꝝ: deinde iteꝝ vt pri⁹ in hora accessiõis inualescũt. Accidẽtia vero harum febriũ: eadẽ sũt q̃ ⁊ predictarum: excepto ꝙ cum tremore nõ incipiunt: neq̃z sudor in toto corpore est cũ istis: nisi cũ recedũt. Materia enim illaꝝ: istaꝝ etiã est materia. Sed est in quãtitate maior: ⁊ in qualitate deterior: ⁊ plus timorosa. Eadẽ igitur cura istis sabueniendũ ẽ ⁊ illis medicinis tamẽ in harũ curatõe magis studiosus: ⁊ frequentius debet esse sollicitus q̃z in predictis.

¶De febribus cõmixtis que accidũt de quito in q̃ntũ diẽ vel de sexto in sextũ vel amplius Caplm. x.

b **Js febribus** laborãtes: in singulis accessionib⁹: p vnam diẽ ante sunt soluẽdi. ⁊ in die accessionis vt euomãt laborandũ: ⁊ p̃ter ista regimen q̃ ĩ caplo de febre flegmatica nominatũ est circa eos obseruanduz est: si eger fuerit crossus: ⁊ comedẽdi auidus: ⁊ gulosus. Si aũt fuerit sicc⁹ ⁊ macer: ex eis que colerã purgãt nigrã: est soluẽdus. Et preter hoc regimẽ: qd̃ in quartana dictum est: circa eum obseruandum.

¶Mixte v̾o q̃ certos nõ obseruãt paroxismos fiũt aut ꝓpter apa qd̃ in aliq̃bus mẽbroꝝ fit: ⁊ p̃cipue in renib⁹: aut q̃ in q̃rtanã trãsitura est. Differẽtia tñ inter eas est: ꝙ cũ prima est dolor in aliq̃ ex mẽbris: aut inferius sub dorso. Aut ĩ suis opatiõib⁹ est lesio. Cũ alia v̾o nihil hoꝝ iuenit̃.

¶Prime q̃dẽ curatio ẽ mẽbꝝ ĩfirmũ sanare: qd̃ fiet obseruãdo ea q̃ declarauim⁹ ĩ loci vbi de his tractauim⁹. Scd̃a aũt curabit̃ sel' euacuãdo: ⁊ alia vice calorẽ repmẽdo. Qd̃ iõ fieri ꝯuenit ne humores oĩno integre adurantur.

¶De febrib⁹ ex q̃b⁹ accidit frig⁹ ⁊ calor sil'. Cap. xj.

r **J cum** febre causon in lingua fuerit nigredo ⁊ inspiratio magna: ⁊ sitis multitudo ⁊ estuatio: fueritq̃z corporis superficies frigida erit significatio mala.

¶Similiter quoq̃z si extremitates ⁊ corpis supficies fuerit frigidissime: ⁊ febris fuerit ꝓpter apostema qd̃ est in interioribus. Ego tamẽ non in hoc sermone de hac tm̃ specie loqui volo: imo de omni febre in quocũq̃z corpis supficies fuerit frida. Cũ qua eger fatigationẽ ⁊ fractionẽ ⁊ febrem ⁊ alices ⁊ ossitatiões sentit: ⁊ pulsus est velox ⁊ inspiratio sil'r: ⁊ calor ꝯtinuus sentit̃ interius: nec interpolatus ex regimie febris flegmatice erit regendus.

¶Qꝫ si in supficie corporis fuerit calor vt calor febrientis: in pulsu tamen nõ sit velocitas neq̃z ĩspiratio sit spissa nec magna: neq̃z eger ex calore febrili aliquid magnum senserit interius: immo totum calorem ⁊ incendium: ⁊ fractionẽ in corpis superficie senserit: fueritq̃z hoc cũ interpolatione: sirupus acetosus: ⁊ geleniabin de çucharo egro dentur: ⁊ ex aceto ⁊ oleo amigdalino nutriatur: balneum quoq̃z quotidie ingrediat̃ in quo parum sudet ⁊ multum ex aqua calida super eum fundatur. Que si suffecerint: bene erit. Et si nõ venter ex apoçimate mirobal. erit soluendus: ⁊ ad regimen erit redeundum.

¶Qꝫ si eger horripilatiõẽ cuz inflãmatione mixtam senserit: ⁊ inspirat p̃ter ħ inspirationẽ calidã ⁊ passus fuerit alices: ⁊ senserit calorẽ prius: ⁊ ilico post frig⁹: aut p̃us frigus ⁊ post stati calorẽ: ex apoçimate mirobalanoꝝ citrinorum: ⁊ indoruz: ⁊ turbith: ⁊ çucharo est soluẽdus. ¶Trocisci quoq̃z diarodon parui: ⁊ trocisci de spodio quotidie pondere duorum aureorum cum sirupo acetoso de çucharo: ⁊ succo granatorum dandi sunt.

¶Descriptio autem trociscorum de rosis qui parui dicuntur ista est. Recipe pulueris rosarum rubearum. ℥. x. spice nardi succi liquiritie amborum ana. ℥. j. seminis citrolorum: seminis endiuie: amborum ana. ℥. ij. Ex his cum iulep confectis informẽtur trocisci: ⁊ sumantur in potu.

¶Descriptio trocisco℞ de spodio. ℞. spodij. ʒ. x. rosarum rubearū. ʒ. iij. seminis citroli: seminis lactuce: seminis cucurbite oīm ana. ʒ. s. succi liquirtie tereniabin ambo℞ ana ʒ. v. ex mucillagine psilij cōsperganf: et fiāt ex eis trocisci: et bibantur.

¶De frigoribus ex quibus nō calefit patiens. Capl'm. xij.

Cum consuete alicui tremor cum interpolatione superuenerit neqꝫ calefit immo corpus ad primā redibit dispositionē post aliquot tēpus: ab inchoatione sua ad dispositionē suā preter qꝺ nō sequatur ipsum febris eger ex eis q̄ prediximus in capitulo de febre fleugmatica est euacuandus: et ipsius regimē subtiliandū: et omnia que fleugmatis sunt generatiua sunt prohibenda.

¶Hic preterea eger parum dormiat et in hora ipsius tremoris deambulatione vtatur.

¶Et si egritudo diu perseuerauerit ex medicamine de assa ad auellane magnitudinē ante horā tremoris danduꝫ est: deinde pannis cooperiendus et precipiendū est ei: vt vehementer moretur, coopertus: neqꝫ sepe voluatur. Qꝺ ideo fieri conuenit vt sudet et tremor remoueatur.

¶Ex oleo quoqꝫ de costo ē inungēdus: et aq̄ calida in potu multotiēs ē ei tribuēda. Eger q̄ꝫ cooptus dorsum et caput ex aliquo crosso panno faciā sup aquā calidā ponat: cuius vaporē in facie recipiat: vt sudor prouocetur: et tremor remoueatur. Uinū itidem forte et purum cuꝫ pipere in potu tribuatur: et tremor remouebitur.

¶De febre sincopali que fit ex malicia humorum et eorū acuitate. Capl'm. xiij.

Quandoqꝫ febris alicui supuenit que secundū maiorē partē in die tertia paroxismum facit cū qua facies egri cito fit tornatilis: et corpus macrescit. Uirtus quoqꝫ que in pulsu attenditur cadit post vnā aut duas accessiones. Qꝺ si accessio ampliꝰ aduenerit: perducetur eger ad sincopim post ipsaꝫ: et fortasse morief ex illa sincopi: hec vō febris i corporibꝰ sp generaf q̄ sūt cōplexiōis i vltimo calide et sicce.

¶Cūqꝫ hoc visum fuerit: egro succurrēdū est aquā ordei in potu tribuendo cū qua aliquid granati muzi est miscēdum et dandum. ¶Eger quoqꝫ in loco dormiat vētoso et camisiā induat: que aqua ro. et sandalis sit infusa. Uēter etiā et latera ex sandalis et aqua ro. linianf: et assidue paruum sumat nutrimentum ex mica panis simulaginei in succo granati muzi infusa: et fructuum ei similium.

¶Ex pullis quoqꝫ cū succo vue acerbe cōditis: et cucumeribus et citrolis ac cucurbitis et fructibus frigidis in niue infrigidatis nutriaf. aquā etiā frigidā bibat. ¶Ante vero q̄ꝫ accessiōis fit principiū: succū granatorū in quo panis de simula sit infusus in potu sumat: aut aquam ordei.

¶Qꝺ si cū circuitus inceperit: anteq̄ꝫ aliquid detur super uenerit sincopis: Os egri in illa hora erit aperiendum: et elaborandum vt aquam in qua puluis tortellarum fit infusus: Aut ptisanam traijciat.

¶Si autē sincopis fuerit fortissima insistendū est vt parū ex tortellis puluerizatis cum vino subtili habente aquaꝫ frigidam sue quantitatis admixtam traijciat.

¶Custodiēdus est preterea ab aere calido: et balneo: et labore et vigilijs et ab oībus que euacuare possunt. Ex aqua vero frigida est lauandus: et omni tēpore nutriendus etiam si accessionis hora affuerit. Si vero febris caliditas cū incepit: vehemētissima fuerit cū siccitate: Lac de quo butirū sit extractū cū trociscis de cāphora in potu sumat.

¶De febre sincopali que ex multitudine et cruditate humorum fit. Capitulum. xiiij.

Reper febris aliquē inuadit: que fm maius paroxismuꝫ vt flegmatica facit. In qua corpus mollificaf: et facies tumere icipit. Et si corpus nō fuerit nutritū sed euacuatū: superueniet egro inde sincopis. Et si nutrimētū adhibeatur mollicies cōsequetur et febris fiet validior: et in longuū ptrahetur tēpus. ¶Huius itaqꝫ febris curatōis principiuꝫ est: vt crura egri a genubus vsqꝫ ad pedes cū pannis qui inter lenitatē et asperitatem sint medij fricenf donec rubere videantur: deinde ad coxas tēdendū est in qbus similit̄ fricatio fieri cōuenit incipiēdo supius: et descendēdo vsqꝫ ad genua: donec parum rubere incipiant: et fit fricatio in vehemētia equalis: post hoc quoqꝫ manus eo℞ ab ascellis vsqꝫ ad volam ad predicto℞ similitudinē sunt fricande: deinde pectus et dorsum. Postq̄ꝫ omnia ad pedum ac aliorum membro℞ fricetionē sicut pdiximus est redeundum.

¶Cumqꝫ huiusmodi patiens sitim passus fuerit: oximel in potu sumere conuenit. Famē quoqꝫ cū habuerit: aquā ordei et panē atqꝫ ydromel mixtū cū zucharo sumat. Cauendū quoqꝫ est ne aqua frigida detur. ¶Tempus auteꝫ inter fricationem et somnuꝫ partiendū est: ita vt mediuꝫ deputetur fricationi: et mediū somno et quieti. ¶Huic vero egro si cū solam ptisanā sumit non debilitatur. Aliud nō est dandum nisi ipsa: et panis cū ydromelle. Si auteꝫ debilitatus fuerit cū cibis quos in febre prediximus flegmatica erit nutriendus: et si venter constringatur collirium ex succo sicle et nitro supponēdum est. Egro quoqꝫ omni mane preter supradicta pondus duorū aureorum seminis apij cum sirupo acetoso est danduꝫ. Qꝺ hoc modo vsqꝫ quo sanetur regendus erit.

¶De febribus q̄ ꝯcomitanf apostemata. Cap. xv.

Febris que sequitur apostema quod accidit ex percussione: aut casu: aut hornu similibus: de genere est effimere. Nō est enim putrida neqꝫ habet in se nocumentū neqꝫ maliciā. Que vero cōmittaf apostema qꝺ alicui mēbro℞ incipiendo innascitur: mala est. Timoris enim magnitudo aut paruitas qui post de ea habendus est: existit fm illud membrum.

¶Febris quoqꝫ que ipsum sequitur est secundum apostematis magnitudinem: et ipsius quantitatem.

¶Febris vero que concomitatur apostema qꝺ fit in panniculis cerebri est mala. Ipsa nāqꝫ est febris frenesis. Cuius significationem et curam: iam prediximus.

¶Illius vero que accidit propter apostema qꝺ in gutture et suis partibus oritur: et vocatur sinanchia iam etiam nominauimus. ¶Febrem vero que fit in apostemate in instrumentis anhelitus: aut qꝺ fit in carne que est inter costas et in panniculis qui ibi sunt: et in diafragmate: et ex pleuresi: et quod oritur in panniculo qui pectus in longitudinē diuidit. et ex peripleumonia: iam in predictis demōstrauimus. Ex eo tamē qꝺ principaliter generatur in pulmone: puenit anhelitus maior: et spissior: et genarū rubedo. Tussis quoqꝫ cū eo accidit: cū qua excreatio sputi spumosi adest: quā etiā iam noiauimus. ¶Cum febre vero q̄ fit propter apostema qꝺ generatur in meri: ē dolor cū scapularū grauedine q in hora trāsgluriēdi grauior sentif. ¶Ex febre quoqꝫ q̄ ꝑpter stomachi apa accidit puenit dolor et inflāmatio i anteriorībꝰ partibꝰ vētris et inferioris toracis. Ubi plerūqꝫ dolor et apostema cū est magnum sentiutur. Sed si non est magnum dolor in loco illo vētris sentitur cuꝫ premitur. Adsunt etiā cū hoc apostemate: sitis et appetitus casus. ¶Similiter quoqꝫ si in aliquo intestino℞ fuerit apostema: locus vētris in quo ē tactu sentief calidissimus. Cū quo sepe vētrē cōstringi cōtingit. ¶Cū aūt cōtingit apa in epate generari: seqtur febris fortissima: et sensuū turbatio: et vrine cōstrictio. ¶In matrice quoqꝫ cū calidū fit apostema: febris comitaf acutissima. s. causon et sensuū pturbatio. Oēs autē febres q̄ ꝑpter apostemata generanf: remouēde sunt ex curatione apostematis: qꝺ fit aut minutiōe vel inunctiōe emplastri superpositiōe. Et preter hoc ex curatione quā in ꝓprijs scripsimus capitulis. Febris enim sequitur illud apostema: dum est calidum et ardens. Remouetur vero febris. aut cum calor ipsius sedatur. aut cum sanies adunatur:

¶De febribus q̄ ex pestilētia accidūt. Capl'm. xvj.

f Ebribus que ex aeris corruptione generātur: nō videt̄ in p̄ncipio multa inesse acuitas neq̄ʒ caliditas cum tangitur eger. Sunt tñ in occultis corporis partib⁹ ꝛ in ipsius ꝓfundo magni nocumēti: ꝛ sunt deceptorie: ꝛ vehemētis operationis: ꝛ sunt febres lente ꝛ tepide: sed ꝯcluse. Cū quibus anhelitus ꝛ quicquid a corpore egreditur valde fetida sentiuntur.

¶His vero febribus laborātes: tribulationē magnā ꝛ sitim vehementē patiunt̄: eorūq̄ʒ anhelitus augmētat̄ ꝛ fit spissus. Et quoꝝ corporibus cū vomitu ꝛ egestione res feda egreditur: ꝛ insolita: deinde incipit eis superuenire sincopis: ꝛ moriuntur.

¶In hac igitur febre directe incedendū est aquā frigidaʒ dando: ꝛ rob ex fructibus acetosis ꝛ stipticis: vt est rob qđ fit ex granatis: ꝛ ex succo vue acerbe: ꝛ ex piris: ꝛ macianis: ꝛ citri acetositate. Qđ si nullū istorū habeatur acetuʒ cum aqua egris dandum est: ꝛ lac acetosum cū farina ordei: atq̄ʒ lac valde acetosum ex quo nutriuntur.

¶Hac p̄terea laborantes passione: aliq̄d comedere sunt cogendi. Plures enim ex eis nil sumere volunt. Et mitte eos in domos frigidas: ꝛ regendi sunt ex oībus que in capitulo de ethica diximus: excepto q̄ balneū nō sunt ingressuri: neq̄ʒ aquā calidā neq̄ʒ lac recēs in potu sunt sūpturi.

¶Domus aūt in quibus moraturi sunt: cum hoc qđ frigide sunt: sint etiam ventose: ꝛ ex aqua ꝛ aceto rorentur: patientes vero herbas frigidas ꝛ bene redolētes olfaciant.

¶Trocisci quoq̄ʒ de camphora cum rob de citris quotidie dentur: ꝛ pectoribus eorū emplastrū ex sandalis ꝛ camphora: ꝛ aqua rosata supponat̄. Sintq̄ʒ eoꝝ mansiones ex folijs salicis: ꝛ vitis: ꝛ maloꝝ: ꝛ omniū aliarū rerum in q̄bus est frigiditas: ꝛ stipticitas: plene. Et ex sandalis ꝛ camphora suffumigent̄: ꝛ ex aqua rosata multotiens in die rorentur.

¶De febribus compositis. Capl'm. xvij.

p Lerūq̄ʒ supueniūt egro due aut tres febres que q̄ñq̄ʒ sunt vnius generis vt terciana q̄ñq̄ʒ diuersoꝝ vt cū egro supuenit quartana cum terciana: aut flegmatica cū ethica. Sepe etiam vna ex eis continua: ꝛ alia interpolata: ꝛ sepe accessionū p̄ncipia vicinant̄: vt in vna sint hora ꝛ sepe elongātur. Quapropter ordo periodoꝝ ipsaruʒ corrumpit̄: ꝛ accidentia cōmiscentur: vt cognosci nemine queāt nisi ab eo qui cognoscēdi species simpliciū peritiam adeptus est. Ideoq̄ʒ genus febris nō solum ex interpolatione sua sciri debet sed ex accidētibus ipsam comitantibus q̄ sunt eis ꝓpria.

¶Contingit enim duas habenti tercianas: quotidie interpolationem pati. Unde si hec nō cognoscentur nisi ex interpolatione iudicabit̄ esse flegmatica. Cui si ꝯm hoc regimen adhibitū fuerit eger interficietur. Quapropter sp̄es ex accidentibus que sunt ei ꝓpria cognoscēda est: ꝛ nō ex circuitu eius. Sitq̄ʒ cura q̄ huiusmodi adhibet̄ febri ꝯm accidētiū fortitudinē ꝛ debilitatē: ꝛ eoꝝ simplicitatē: ac ꝑmixtionē. ¶Neq̄ʒ attēdat̄ iterpolatiōis ordo: cū accidētiū testimoniū ab interpolatione diuersum fuerit: lʒ enim cū aliq̄s duabus infestat̄ tercianis quotidie a febre ledatur: nō tñ curatiōe q̄tidiane ei subueniendū est: sed terciane.

¶Adhuc etiā preter supradicta oīno nitendum est: ꝛ i cura eius studiose elaborandū. ¶Si autem febris vna die accidat: ꝛ alia nō accidētia tamen que terciane sunt ꝓpria nō sint fortia: neq̄ʒ pura: immo debilia: ꝛ cōmixta: non est medicanda cum sola terciane cura: immo ipsius curatio tēperāda ꝛ ꝯm accidētiū declinationē.

¶Uniuersaliter aūt dicimus febriū compositarū curationem compositā debere esse: ex curis simpliciū: ꝛ q̄ duaꝝ curationū cōmixtio: ꝯm duarū febriū cōmixtionē fieri dʒ: plerūq̄ʒ tamen opʒ nos studere: vt ad vnam febrem curādam intēdamus: cum ipsa fuerit magis timenda. Cuius exemplū est: q̄ si aliquis febrem pateretur quartanā ꝛ superueniret ei alia febris ꝓpter apostemata in epate: aut stomacho: aut aliquo ex mēbris in instrumētis anhelitus: dico q̄ in hoc loco cum hoc accideret: studiose esset attendendū ad febrē curandā que taliter accederet ꝓpter timorem ipsius magnū: lʒ in medicinis aliq̄d cōtineret̄ qđ aliā febrē faceret validiorē. ¶Et si ꝯtingeret febrem vna die infestare ꝛ alia nō: sed accidētia huius terciane nō apparerent pura neq̄ʒ fortia: neq̄ʒ tremor eius esset pungitiuus neq̄ʒ calor cito post ipʒ accēsus foret: neq̄ʒ sitis multa: neq̄ʒ estuatio: neq̄ʒ calor febris: neq̄ʒ dolor capitis: neq̄ʒ inanis locutio: neq̄ʒ sudor: sed forent oīa hec debilia cū compa rentur eis que in pura terciana videri solent. Et ponam⁹ etiam q̄ preter hec febris ista ꝓlongaret̄: donec ad .xiiij. horas ꝑtingeret: diceremus q̄ hec febris nō esset curēda pure terciane medicatiōe: sed huius curatio ex flegmatice febris cura cōmiscēda foret: ꝛ deberemus dirigere intētionē nostrā ad id qđ flegma atq̄ʒ colerā ab egro educerē posset. Eiusq̄ʒ nutricatio ac totū regimen: ꝯm hoc essent ordinanda. Nos q̄dem omnes compositas febres noīare nō possumus neq̄ʒ cuiuslibet illarum ꝓpriā subijcere curam. Oportet autem vt huius discipline inspector simplicium febrium formas ꝛ earum curas optime cognoscat. ꝛ post compositarum cognitionē bene mensurare: ꝛ eaꝝ curam ex duarum simpliciū curis temperare sciat.

¶De variolis ꝛ morbillo. Capl'm. xviij.

c Um febris acuta ꝛ cōclusa pueris precipue: aut iuuenibus euenire ceperit: fueritq̄ʒ cū ea dorsi dolor ꝛ nalium prurit⁹ ꝛ in somno timor ac capitis grauitas: ꝛ oculoꝝ rubedo et in corpore sentitur punctio: sciendum est q̄ egro aut variole: aut morbillus citissime supuenient.

¶Quapropter si anteq̄ʒ apparere incipiāt: medicus egrū inueniat minuere eū faciat aut cum ventosis sanguis extrahatur. Minuatur eq̄dem sanguinis multitudo. Consequēter vero trocisci de spodio cum succo granati acetosi in potu tribuantur.

¶Eger quoq̄ʒ nō nutrietur nisi ex ptisana: ꝛ hoc in mane ꝛ ꝓpe noctem fiat. Qđ si ipse largiorē appetierit nutricationem: fueritq̄ʒ ipsius virtus debilis: alia non dentur nisi lentes absq̄ʒ corticibus cū pauco aceto condite. Aut sorbitiones que fiunt ex amilo ꝛ çucharo ꝛ oleo amigdalino: ꝛ epulum qđ ex oleribus frigidis que haberi possunt preparat̄. ¶Rob quoq̄ʒ qđ fit ex fructib⁹ acetosis aut stipticis ad bibendum detur.

¶Uenter autem si strictus fuerit: infusiones quotidie i potu sumant̄. Ex hoc enim aut oīno ꝓhibebitur pustularuʒ egressio aut si quid egressuʒ fuerit: paruū erit.

¶Si vero eger a medico non prius fuerit inuentus q̄ʒ passio egredi incipiat: non erit tunc minuendus neq̄ʒ trocisci de spodio erunt dandi: sed corpus ipsius erit bene cooperiendū: vt sudor prouocetur. Ex hoc enim leuis fiat materia ad exeundum.

¶Si autem videatur passio dura esse ad egrediendum: ꝛ eger videatur esse vehementis nausee: ꝛ cum multa estuatione: ꝛ accidit ei leuitas in aliquibus horis: apoçima de ficubus ꝛ vuis passis lentibus absq̄ʒ corticibus ꝛ semine feniculi ꝛ fustibus de lacca in potu sumat: qđ hoc modo fit. Cuiusq̄ʒ p̄dictoꝝ pugillus vnus sumatur: deinde omnia in aqua coquantur: ꝛ colentur: quoꝝ apoçima multotiēs in die sumatur.

¶Aqua preterea ro. in qua sumac infusum fuerit: aut succus qui ex carnositate granati exprimitur: oculus inquinatiçetur. Aqua etiam frigida cum pauco aceto mixta in potu tribuatur. ꝛ gargarismus similiter ex ea fiat. Qđ ideo fieri cōuenit ne in oculis: aut naribus aut guttere ex ea aliquid egrediatur. ¶Antimoniū q̄ʒ cū succo coriandri fricetur ꝛ in oculis multotiens in die mittatur.

¶Cūq̄ʒ tota passio egressa fuerit ꝛ matura eger sup folia salicis ponendus est ad dormiendū: aut lectus eius ex rosis tritis

ſis tritus eſt pulueriçandus. Si quid aũt ex predicta egritudine nõ cito ſiccatur qđ ſit magnum: ꝛ cũ multo humore ex aqua ſalſa cum coto imbibat̃. ¶ Et ſi fuerit hyemis tp̃s ligna tamariſci ante egrum ſunt comburẽda. Si vo eſtatis tp̃s fuerit: ex ſandalis ex folijs roſaꝝ: ꝛ mirti ſuffumigatio facienda eſt. Hec q̃ȝ oĩa cũ aq̃ coq̃nda ſũt: ĩ qua eger ſi ſiccitas p̃dictarũ tardata fuerit: mittendus eſt.
¶ Cũqȝ illud qđ prediximus bene ſiccatum fuerit ꝛ remãſerit deſup cortex fedus ꝛ habens eſcaras: ex oleo tepido cum coto multotiens in die inungat̃. Cũqȝ omnes cortices ceciderint. ꝛ eger ex toto ſanus fuerit. ſȝ ſigna que remanſerint remouẽda fuerint ex eis que in capitulo de remotione ſignoꝝ prediximus liniantur ſepe.
¶ Balneo quoqȝ ꝛ regimine qđ ad huius curã vȝ: vtatur.
¶ Q. ſi variole ꝛ morbillus egrediant̃: nõ minuto ſanguine: ſuccus duoꝝ granatoꝝ cum trociſcis de ſpodio det̃: ꝛ ex omni regimine qđ põt infrigidare regatur. Pullos p̃terea nõ comedat niſi poſtq̃ȝ oẽs cortices qui ſunt ſuper loca variolaꝝ remoti fuerint: ꝛ febris a corpe: atqȝ oĩs calor ſeparatus fuerit. Sũmopere etiã eſt cauenduȝ: ne aliquid qđ ventrem ſoluat egro poſtq̃ȝ variole aut morbillus apparere ceperit tribuatur. Q. ſi venter multũ ſolutus fuerit: ptiſana cũ ſpodio ꝛ gummi arabico: ꝛ bolo armeno: atqȝ roſis ſicut in cap̃lo de fluxu ventris p̃diximus in potu tribuatur: ¶ Oĩbus vo variolis ille quaꝝ colores ſunt violacei: ꝛ q̃ ſunt parue ꝛ dure: ꝛ nõ maturãtur: deteriores exiſtũt. ¶ Morbillus q̃ȝ cuius color eſt viviole color ſilr̃ eſt malus. Si ãt variola ꝛ morbillus duriter egredi ꝛ maturari videãt̃: neqȝ febris neqȝ eſtuatio ſedãt̃: neqȝ alleuiant̃ ꝛ superuenerint p̃ter h̃ ſincopis ꝛ cordis tremor: eger proculdubio moriturus eſt. ¶ Q. ſi variolarum egreſſio velox fuerit ꝛ maturitas velox. febris q̃ȝ atqȝ calor ſedantur: non erit egro timendum: quia nihil mali inde patietur.

¶ De his que neceſſario ſcita ſunt ad regimen acutarum egritudinum. Capitulum. xix.

q Vicũqȝ acutas egritudines congrue regere voluerit: p̃us cognoſcere debet an ſint ſalutifere an pernitioſe: et ſi ſint breues aut longe: ꝛ ſi finis earum erit cum criſi aut nõ. ꝛ in qua die fiet criſis. ꝛ cuius ſp̃ei erit. Quo mõ etiã eger ante criſim ꝛ in tp̃e criſis ꝛ poſt criſim: ꝛ vſqȝ ad finem huius ꝛ que ipſam ſequũtur regendus ſit preſcire debet. Nos quoqȝ in hoc noſtro libro de his tractabimus: vt ꝯſueuimus aggregationes hoꝝ ꝛ ſummas ponendo.

¶ De ſignis bonitatẽ ſignificantibus. Cap. xx.

p Ulchritudo coloris egri ꝛ motus ſui leuitas ꝛ qđ facile egritudinem tolerat ꝛ pulſus fortitudo: ꝛ anhelit⁹ bonitas ꝛ intellectus ſtabilitas: ꝛ virtus appetitiua ſimiliter manens: ꝛ ſomnus vt bene dormientis: ꝛ in lecto decenter iacere. Hec oĩa ſigna bona ſunt ꝛ laudabilia. Maturitas quoqȝ manifeſta ꝛ perfecta eſt annuncians egri bonitatem perfectam ꝛ ſalutem.

¶ De ſignis malis. Cap. xxj.

h Ec ſigna multa ſunt. Quorum ordines ſ̃ȝ hoc qđ ſignificant diuerſificant̃. Quapropter cum ſigno cuiuſqȝ illoꝝ ponem⁹ verbum qđ quantitatem fortitudinis ſignoruȝ demonſtret. Uocabimus. n. ſignum qđ eſt debilius: ſignuȝ non bonũ Qđ aũt fortius eo eſt: ſignum maluȝ. Et qđ eſt fortiſſimũ ſig^{m} mortale aut mĺtũ mõrle h̃. n. mõ ꝓnoſticũ ex eo aſſũptũ veri⁹ erit ꝛ firmi⁹. ¶ Diuerſitas caloris ĩ corpore febricitantis repta. vt. ſ. vnum ex membris ſit calidũ ꝛ precipue ſi fuerit in parte ventris: ꝛ alia mẽbra ſint frigida: ſignum eſt non bonum. ¶ Facies q̃ multum remouetur a diſpõne quam habebat in ſanitate ꝛ fit macra ꝛ mala: ꝛ tornatilis ꝛ ſicca: ſignum eſt maluȝ. Sȝ ſi eger prius multas paſſus fuerit vigilias ꝛ diu. Aut laborauerit: aut ventris conſtrictionẽ. Aut vehementem ventris ſolutionem paſſus fuerit. Aut alium euacuationis modũ ipſi⁹ malitia eſt minor. ¶ Et ſi egri facies repletioni appropinquare viſa fuerit: neqȝ interceſſerit ſpatium niſi paruuȝ. ex quo eger graui fuerit oppreſſus crapula. Aut niſi fuerit repletus cibis: malitia ſilr̃ erit minor. ¶ Q. ſi facies in colorem extraneum verſa fuerit: fueritqȝ hoc ꝓpter aerẽ qui eſt talis ad quem paulatim mutata fuerit. ꝛ q2 prius ſolitus erat comedere cibos humoris generatiuos: q̃ hmõi eſt coloris ſignũ minus malũ erit. ¶ Urina p̃terea nigra atqȝ ſputuȝ nigrũ ꝛ ſtercus qđ inferius egredit̃ ſimiliter nigrum: hmõi ex ſignis exiſtunt mortalib⁹. ¶ Si autem cum p̃dictis febris magni fuerit incendij: ſigna valde ſũt mortalia. ¶ Fetor anhelitus ꝛ oris in acutis egritudinib⁹ ſignum exiſtit mortale. ¶ Frequens in lecto reuolutio: et ex aliqua figura in aliam diuerſaȝ mutatio. ꝛ alia accidẽtia ex quibus hoĩes verecundari ꝯſueuerunt. vt cum aliquis verecundatur vt diſcoopiat̃. Aut cum ventoſitas inferius cum ſono egredit̃: ſignificatio eſt nõ bona. Significant enim egri inquietudinẽ: ꝛ mentis eius ꝑturbationem. ¶ Cum facies egri fiet extenuata ꝛ oculi videbũtur ꝯcaui ꝛ timpora dilatabuntur. ꝛ aures fuerint frigide: et in citrinitatem mutate. Quaꝝ etiã extremitas q̃ inferius pendet fuerit contracta ꝛ cutis faciei tenſa apparebit ꝛ p̃ter hoc color apparuerit citrin⁹ ꝛ viridis. aut niger neqȝ eger multam p̃us fuerit euacuationem paſſus. oĩa hec ſigna ſunt mortalia. Q. ſi cũ p̃dict̃ eger neqȝ audiat neqȝ videat. Aut aliqđ ex ſignis affuerit q̃ in mortis demonſtratione ſunt vehementiora mors iam imminere ſignificant̃. ¶ Paruitas vnius oculoꝝ aut oris ꝯtortio aut alboruȝ q̃ videt̃ in oculis tum claudunt̃ manifeſtatio preter ſolitũ ꝛ dormire ita ꝙ os nõ claudatur: oĩa hec ſigna ſũt valde pernicioſa. ¶ Stridere dẽtibus p̃ter ſolitũ: malum eſt ſignum: ſicut acutis accidat egritudinib⁹. ¶ Eger q̃ȝ cum acutas patitur egritudines: ꝛ facieȝ a lumine remouerit. ꝛ ad tenebras fugerit ꝛ oculi inuolũtarie lachrymati fuerint: neqȝ h̃ flux⁹ ſanguinis ex narib⁹ ꝯſecutus fuerit hec duo ſigna ſunt nõ bona. ¶ Rubedo in albis oculoꝝ ꝛ vene rubee aut nigre in eis apparẽtes: ſunt duo ſigna mala ¶ Oculi ꝯgelati q̃ nõ mouent̃. ꝛ tremuli qui nõ q̃eſcũt: ſed fere ex multo tremore circuire vident̃ De ſignis exiſtunt mortis. ¶ Oculoꝝ egreſſio ad exteriora. Aut ipoꝝ profunditas in acutis egritudinibus ꝛ lippitudo in eis exiſtens ſigna ſunt non bona. ¶ Quando eger ſuper aliqđ ex lateribus nõ quieuerit. ſed ſupinus iacere ſemper appetierit: ꝛ p̃ter hoc ad ꝑteȝ pedũ deſcẽderit: hoc ſignũ eſt mortale. ¶ Apoſtema magnum in vẽtre ꝛ caliduȝ cũ febre vehementi ꝛ acuta: ſignũ eſt malum. Et ſi v̾tus fuerit debilitata: calore apoſtematis ꝛ febris adhuc perſeuerante: ſignum eſt valde ꝑnicioſum. ¶ Cum in acutis egritudinibus extremitatũ adeſt frigiditas: ſignũ ẽ nõ bonũ. Q. ſi earum frigiditas augmentatur ꝛ fiat fortior: eſt malum: ꝛ ſi cum hoc magnus calor fuerit in ventre ꝛ ſitis ẽ mortale. ꝛ ſi hoc ſuperfluerit multum: fueritqȝ anhelitus ſpiſſus ꝛ pulſus ſilr̃ cum debilitate ꝛ paruitate: mors ẽ ꝓpinqua. ¶ Cum extremitates ꝛ vngues in fuſcum mutat̃ colorem. Aut manus ꝛ pedes. ex toto illius fuerint coloris: v̾tus tñ nondũ ceciderit: imo cum hoc augmentatur ꝛ fuerit hoc in die cretico: hoc nõ eſt ſignum maluȝ. imo bonum. q2 egri ſignificat euaſionẽ. Q. ſi loca iſta vlcerãtur: ꝛ corrumpantur. ac putrefiant. medicamina ꝯfortantia nõ ſunt ſupponẽda. Hoc. n. ſi factũ fuerit egritudo iterius ad egrũ redibit: ꝛ eum interficiet. ¶ Silr̃ q̃ȝ ſi de radice auris ꝯquerit̃ aut rubedo ibi apparuerit. fueritqȝ h̃ in paſſione que frenefis vocatur. aut oculi in ſinãchis rubere fuerint viſi. aut aliq̃s locus pectoris in pleureſi: aut apoſtema fuerit ſub aſcellis: aut in mamillis: nõ erit loc⁹ infrigidãdus: neqȝ q̃ ip̃m ꝯfortent erunt apponẽda. ſed emplaſtrum erit ſupponẽdũ: ꝛ aqua calida ab alto ſuper

ipsum erit distillanda: ⁊ ventose superponende si materia ad digestionem ad modum stupidi visa fuerit puenire. Cum hoc enim liberabitur eger. ¶ Testiculorum et virge contractio in acutis egritudinibus: est malum. ¶ Signa que cum crisi venire consueuerunt si ante digestionem ⁊ in die non cretico apparuerint: neqꝫ crisis secuta fuerit: mali sunt significatiua.

¶ Cum eger nocte vigilat ⁊ in die dormit laboriose tamen ⁊ non continue: signum est non bonum. Et siquando a somno excitatur: ipsius debilitas ac sue dispositionis malitia augentur: est pernitiosum. ¶ Priuatio digestionis cum inuentione virtutis egritudinis: significat prolixitatem. Cum casu vero eius est pernitiosum. ¶ Egritudines calide et fortes in senibus: ⁊ in complexiones habentibus frigidas ⁊ in regionibus ac temporibus frigidis deteriores sunt: quam que in horum contrariis ¶ Sinanchia cum febre fortis caloris: pernitiosissima est ¶ Cum causon patienti superuenerit tremor semel atqꝫ iterum neqꝫ sudauerit: ⁊ egritudo non fuerit alleuiata. sed debilitas et dispositionis malitia augmentata fuerint: signum est pernitiosum. ¶ Cum labia contorquentur: aut nares: aut palpebre: aut supercilia in acutis egritudinibus post multam debilitatem. ⁊ postquam eger sensum amisit: iam mors imminere significatur. ¶ Tremor cordis assiduus in acuta egritudine: signum est malum. de singultu quoqꝫ similiter dicemus. Et preterea si cum hoc anhelitus fuerit constrictus: ⁊ calor febrilis augmentatus: signum est pernitiosum. ¶ Dolor fortis cum febre acutissima: pernitiosum est signum. et precipue si fuerit in capite: aut aure: aut ventre ¶ Cum in corpore egri fuerit vlcus: et fiet citrinum aut rubeum: aut nigrum signum est pernitiosum. ¶ Oculorum congelatio quorum palpebre non palpitant accidens est mortale. ¶ Egritudo in homine semper sano qui fere nunquam egrotat: timorosa est. ¶ Cum testiculi ⁊ virga in acutis egritudinibus protenduntur: et intestinum prolapsum fuerit: signum est pernitiosum. ¶ Sanguinem e naribus paulatim debiliter fluere ⁊ guttatim egredi: non est bonum. Et si cum hoc fuerit niger: est deterius. Et si in die cretico contingat: est pernitiosum. ¶ Cum in aliquo membro oritur apostema aut dolor: et sequitur post ipsum estuatio: et inflammatio ⁊ sitis et ingetudo est malum. Et si cum eo contingit tremor cordis: est mortale. ¶ Vomitus coloris sicle ⁊ fluxus ventris similis: est malus. ¶ Faciei feditas aut puluis in ea apparens: in acutis egritudinibus: signum est malum. ¶ Mortuorum nomina proferre: signum est malum ¶ Cum vomitus aut venter in acuta febre multus erit: signum est malum. ¶ Et si singultus fuerit secutus: erit pernitiosum. ¶ Cum oculus subito fit citrinus aut niger: ⁊ eger subito prefocatur ita quod saliuam traiicere non potest: signum est pernitiosum. ¶ Sitis vehemens cum sudore frigido: signum est pernitiosum. ¶ Anhelitus frigidus in acuta febre cum casu virtutis: egrum morti significat propinquum. ¶ Cum in lingua apparuerint pustule ciceribus magnitudine equales: fueritqꝫ febris fortis et acuta: eger in principio sequentis diei moritur. ¶ Cum sudor fluxerit vt serpens: est mortale. ¶ Quando aperatur vuula frenetici: tunc iam prope mortem est. ¶ Cum spasmus febri acute superuenerit postquam aliquot dies a principio preterierint: signum erit pernitiosum. ¶ Cum eger rem ciniar similem vomerit: signum malum erit. ¶ Et deteriores febres incedentes: sunt quas ista comitantur accidentia. ¶ Tremor in principio absqꝫ sudore qui ipsum sequatur malum est. ¶ Paucus sudor et precipue in capite: et fronte: ⁊ vehementia vigiliarum: et estuatio: et nausea: et timor: et sensuum perturbatio: et extremitatum frigiditas: et precipue si fricate non fuerint calefacte: et superficiei corporis frigiditas cum magno incendio in interioribus ⁊ anhelitus spissus: et extremitatum rubedo ⁊ vrina nigra et pauca ⁊ viridis et spissa quasi mel: ⁊ si fiat absqꝫ caloris febrilis quiete destruitur. et apostema in epate ⁊ in stomacho ortum: et vrine constrictio et ventris fluxus niger et viridis: et distillatio sanguinis nigri: ex naribus fluentis: et egri reuolutio ab vno latere ad aliud: et si ipsius fit diuersis consistat dispositionibus: ⁊ ventris inflatio: et in stomacho apatis generatio: et si eger omnibus que inuenit inhereat et suspendat se. Omnia enim hec malum portendunt. ¶ Cum res nigra et acetosa ex qua terra ebulit in quam cadit de ventre egreditur: pernitiosa est. et si hoc virtute fuerit debili mors iam est propinqua. ¶ Cum ex naribus egri colera stillauerit citrina aut viridis signum malum erit. ¶ Cum eger parum sudauerit: aut ipsius corpus quasi humefactum fuerit: et precipue caput et ceruix post anhelitum fridum: mors propinqua esse significatur. ¶ Sudor in fronte post laboris vehementiam: et pulsus ac motus casum: signum est mortale. ⁊ si casus pulsus vehemens est: mors iam est propinqua. ¶ Cum eger pedes vsqꝫ ad pectus sursum eleuauerit: et deinde eos retro proiecerit: signum erit valde pernitiosum ¶ Cum febris fuerit adurens fortiter que deinde subito se alleuiauerit: et calor quieuerit sine euacuatione precedente: neqꝫ eis premittas que calorem extinguunt: neqꝫ permutationem in frigido aere: pulsusqꝫ velociter quieuerit ⁊ motus fuerint debilitati ⁊ dispositio quieti simul superuenerit: signum est quod cito morietur. ¶ Cum os in frenesi contorquetur: neqꝫ eger inde leuior fit: neqꝫ eius sensus ad eum redit: signum est mortale. Et si cum hoc leuior fiat: ⁊ ad suum redeat sensum: est bonum. ¶ Cum egro superuenerit yctericia ex qua ipsius egritudo non fuerit alleuiata: sed poti⁹ augetur malicia: signum est mortale. ¶ Omnis sudor qui non totum tenet corpus: est non bonus. Similiter qui non in die fit cretico: neqꝫ est talis ex quo eger alleuietur: est non bonus. Si autem in die fiat cretico ⁊ fuerit calidus: est bonus. Sed si fuerit frigidus et paucus ⁊ fuerit in capite tantum: est mortalis. ¶ Sudor frigidus cum febre acuta: pernitiosissimus est. ¶ Cum post sudorem tremor sequitur: signum est malum. ¶ Signorum virtutes inter se conferende sunt vna videlicet cum aliis. Vnum namqꝫ signum bonum cum fuerit forte: multis preponderat signis. ¶ Plerumqꝫ etiam signis bonis: multa non bona signa coniunguntur. Pessima vero signa: fere nunquam signis valde bonis commiscentur. ¶ Cum ergo virtus pulsum faciens sana fuerit: ⁊ corporis motus faciles. ⁊ appetitus comedendi ⁊ bibendi fortis fuerit neqꝫ destruitur: non est pauendum propter accidentia multum terrefacientia. ¶ Quod si cum materiei digestio iam precessit nullo modo ex eis est timendum. Sed confidenter est tenendum quod ipsa erunt causa crisis. ⁊ precipue si in die apparuerint que diem creticum precedit.

¶ De cognoscendo more febris. Cap. xxii.

Egritudinis breuitas ex fortitudine sui nocumenti: ⁊ sui impedimenti quod efficit cognosci potest. Impossibile est enim quaslibet egritudines que vehementer nocent: ⁊ impediunt diu permanere Sed aut cito pniciē afferent: aut a natura cum crisi expellentur Hec autem est intentio cui est innitendum. scilicet quia egritudo magni nocumenti durare non potest. ¶ Est etiam egritudo plerumqꝫ que licet prue sit lesionis ⁊ paruum inferat nocumentum. Cum hoc tamen non est durabilis: vt ephimera. ¶ Ad moram autem egritudinis breuiandam: iuuant tempus calidum. ⁊ regio calida: ⁊ cibationis paucitas: ⁊ vt corpus mollem habeat carnem ⁊ paucam: ⁊ cutis sit laxa ⁊ non plena: ⁊ postremo omnia que corpus calefaciunt. ¶ Ad prolongandam vero ipsam moram: horum contraria iuuant. ¶ Et vehementia incendii febris ⁊ accidentium ipsius fortitudo: ⁊ eius conclusio: tempus breue significat. Sed paucitas caloris eius ⁊ accidentium leuitas: ipsius significant prolixitatem: cum absqꝫ manifesta euenerint digestione: neqꝫ fuerint cum febre ephimera. ¶ Cum autem contingit vt cum digestione accessiones currendo ad multum tendant augmentum egritudo breuis fore significatur. Nam si accessiones multum superent pmā in caloris vehementia ⁊ accidentium fortitudine: egritudinis portenditur breuitas. Quod si superatio fuerit parua: aut fuerit accessio qualis pmā egritudinis demonstratur prolixitas. ¶ Species quoqꝫ febris: sui temporis spacium significat. Ephimera enim ab vno die vsqꝫ in quattuor desinit. Tertiana quoqꝫ pura: quartumdecimum non transit diem. ⁊ secundum maius in septem remouetur diebus. Aut parum plus aut parum minus: ⁊ est secura ¶ Nota vero cuius accidentia flegmatice accidentibus miscentur: adeo fit mansiua. vt plerumqꝫ per quartam anni. Aut amplius

perduret: ꝛ est febris mala ꝛ nō secura. Cū ea.n. ē acuitas ꝛ digestionis tarditas ꝛ viscerū corruptio. ¶ Oēs pterea febres q̄ sunt ꝯtinue: breuiores sūt interpolatis: excepta ethica q2 lōga est: qñ eni calor in ethica vehemēs fuerit: erit plixior ꝛ ecōuerso. ¶ Cōcluse vō febres vehemētis caloris: ꝛ fortis existētes icendij vt tertiana ꝯtinua: ꝛ sanguinea quas medici ꝯtinuas egritudies ꝛ febres acutas vocāt. xiiij. nō trāseūt dies. Qđ tñ fit cū nō in vltio caloris ꝛ incēdij extiterint. Cū.n. ad vltimū ei⁹ deuenerit finē: in tertio: quarto die delebunt. Sed si in medio hoꝝ fuerit in septimo. In his q3 febrib⁹: timor est maxim⁹. Flegmatica vō ꝛ quartana plixe sunt. Quartana tñ est multū secura. Sed flegmatica nō secura: febres etiā pestilētiales sunt breues: ubi plēs vō sunt plixe.

¶ De cognitione tempoꝝ febris. Capitulum. xxiij.

Egritudinis pncipiū cōputandū est ab hora in qua eger mutationem ꝛ agitationē in suo sentit corpe: ꝛ cognoscit dispōnē suā a sanitate manifeste diuisā. Ex illo nāq3 tpe vsq3 q̄ aliqd digōnis signū appeat: l3 valde sit occultū tps pncipij existit. ¶ Ex quo aūt digōnis signū apparere icipit donec digestio cōpleat: tps ē augmenti. finis aūt tpis augmēti est egritudīs status. Post hoꝝ vō oiu3 apparitionem tps sequitur declinationis. Quod autem ad egritudinum acutaꝝ curationē. ꝛ ad sciendū ad qd egri dispositio sit vētura: plus ē necessariū: ē egritudis statū cognoscere. Nō ē.n. terror nisi vsq3 ad hoc tps neq3 nutricatio mēsurat. nisi pm hoc tps. Eger etiā nullo mō morit post statū nisi alia ei supueniat egritudo post statū q̄ necem inferat. Quapropter pnosticū cognoscēdi ad quid egri dipositio sit vētura: absq3 dubio ꝛ exqsite: cū statu egritudinis suspēsum est. Egritudinis aūt status pendet cum apparitione cōplete digestionis. ¶ Signa aūt tēpoꝝ interpolataꝝ plerūq3 habent. etiā ex suis accessioib⁹. Accessio eni secunda cum horā anticipauerit aut plus prima permāserit: ꝛ eius accidentia fuerint fortiora: febris augmētum fore denunciāt. Huius aūt ꝯtrariū febris diminutionem eiusq3 declinationē significat. ¶ Ad hoc tñ nō sufficit horaꝝ accessionū augmentū: aut eaꝝ postpositio sola. Sunt.n. qdam febres quaꝝ poxismi ex suo genere semp horā anticipēt. Et sunt alie quarū accessiones ex genere suo ꝯtrariū illius hñt. Uerū in istis etiā cū anticipationis quātitatē aut postpositionis cognouerit aliquis: ad quā eaꝝ tendit ordo: ꝛ deinde pcepit in ordine pdicto augmētū plus solito abundare significabit egritudo ad augmētum tendere: ꝛ ecōtrario. In febre q3 accessiones hñte cū retardatione: silis ē dispositio. ¶ Prolixitas aūt tēporis accessionis ꝛ suoꝝ accidētium dispō: due existūt significationes. q̄ vehemēter valēt ad cognitionē tempoꝝ febris: ꝛ pcipue accñtiū dispō. Postq3.n. hora pncipij accessiōis retardata fuerit ꝛ ipsi⁹ mora fuerit breuis. ꝛ cū hoc ei⁹ accidentia fuerint fortiora ꝛ vehemētiora firma erit significatio: ꝛ vā q egritudo adhuc tendit ad augmētum. Sed postq̄ oīa hec ꝯiuncta fuerint dubietas iam erit remota ¶ Egritudīs pterea accessiones cū fuerint equales: egritudo erit in statu. Egritudīs q3 lōge: tpa sunt longa. ꝛ breuis egritudis tpa breuia sūt. In quartana nāq3 ꝛ flegmatica: plerūq3 multe inueniuntur accessiōes eq̄les. In vā aūt tertiana: plerūq3 augmēti signa in vna apparēt accessione ꝛ diminutionis signa in paroxismo qui ipam sequitur. vident manifesta. ¶ Febriū aūt ꝯclusaꝝ tpa ꝛ ex accidentiū augmēto: ꝛ eoꝝ diminutiōe: cognoscēda sunt. Si gnis tñ digōnis plus ē credendū. ¶ Sed in cognitione tēpoꝝ febriū plus ē studēdū ꝛ elaborandū cū fuerint acutiores ꝛ breuiores. Febris.n. tempora minorant ꝛ abbreuiant pm ipius acuitatē: febres vō secure in quattuor tēporib⁹ sunt equales: pniciose aūt qñq3 inferunt necem in augmenti etiam in ascensione.

¶ De conditione digestionis. Cap. xxiiij.

Um febris absq3 apate fuerit digō nō ē attēdēda nisi in sola vrina. h tñ in singlari caplō noiaturi sumus. ¶ Cū āt febris ppē apa molestauerit cū vrine inspectione necessariū est ēt supfluitates q̄ de mēbro: vbi est egritudo egrediunt attēdere. ¶ Cōsiderabim⁹ q̄ in egritudine pectoris ꝛ plmonis māim quā expuit eger: dū.n. eger nihil expuerit: neq3 febris vllo mō alleuiata fuerit: nulla digestio adhuc ibi erit. Cū aūt eger modicū qd ꝛ subtile expuere inceperit: q cū labore egreditur l3 paꝝ: digestio tñ iam incepit. cū vō aliquid grossum ꝛ multū ꝛ facile excreare cepit: digō iam est completa. Ex spūbus aūt excreantib⁹ malis: q̄ nō pm digōnis viā incedit est sicut sputu3 emittere pure rubrum qđ est deterius eo qđ est pure citrinū. Nigrum vō oib⁹ alijs est malignius: hec.n. l3 cito appareant: nihil tñ pter malū portēdūt. significant.n. humorē de genere reꝝ q̄ ad maturitatē deuenīūt nō existere: sed ex illis q̄ putrescēdo malitiā inferūt: q̄ vrine nigre filia existunt: ꝛ vrine q̄ felli assimilant. ¶ Sputū vō qđ ad maturitatē venturū speratur est albū: aut est illud in quo tātu3 rubedinis aut citrinitatis ꝯtinetur: ex quo sputū neq3 separi neq3 vndiq3 cooperiri possit. sputū q3 qđ est perfecte matuꝝ albū existit: aut illud in quo maior pars alba cernitur: cū de subtilitate in spissitudinem mutat: ꝛ de laborioso exitu in facilem mutatur egressionem.

¶ De crisi. Cap. xxv.

Anari aut mori multis ꝯtingit modis. est.n. qñ egri dispō paulatim tēdit ad mortem donec ipe moriat: ꝛ est cū paulatim tēdit ad meli⁹ donec sanet. est ēt cū egro dispō acciderit subito q̄ ip3 ad interitū ducit. ꝛ ē cū subito accidit ei euō q̄ sanitate3 ꝛ perfectionē bonitatis in eo pficit. Est q3 qñ. cū euōne subito accidit ei dispositio q̄ ad sanitatis pfection e3 ipm perducit. Et est qñ cū euōne accidit ei alia dispositio q̄ ipm ad meliorationem pducit. Et est qñ cum euōne subito accidit ei alia dispō q̄ ipm ducit ad mortē. ¶ Dispōnes vō ex qbus egro subito euō ꝛ magna superuenerit mutatio noiam⁹ crisim. Dispōnem tñ q̄ egrū ad pfectionē perducit sanitatis vocamus crisim bonā ꝛ iuuatiuā ꝛ de natura hui⁹ mutationis que subito cōtingit ē vt in acutis eueniat egritudinibus: ꝛ qñ egritudo plus fit acutior: tanto magis hui⁹ mutationes in ea plus fiunt ꝛ fortiores. ¶ Dispōnes aūt q̄ in plixis attendunt egritudinibus paulatim attēdunt ad sanitatem aut ad mortem.

¶ De signis indicantibus crisim. Cap. xxvj.

Risim anteq̄ fiat pcedit fortis ingetudo ꝛ frequēs resolutio ꝛ alie dispōnes vehemēter terrefacientes: vñ vulg⁹ et medici diminuti terrent tunc: ꝛ de egro diffidunt: ꝛ si fuerit fe. de eis que faciūt paroxismū ante accessionis horā in qua venire cōsueuerat: aut in qua grauī⁹ infestauerat pueniт: ꝛ accidentia ante crisim fiant deteriora ꝛ fortiora. ¶ De signis aūt q̄ crisim pcedunt ꝛ eam indicant ē intellect⁹ pturbatio: et scotomia ꝛ vtigo ꝛ egri ingetudo: ꝛ puersio eius in figuris ꝛ in locis: ꝛ anhelitus ꝯstrictio: ꝛ capitis dolor ꝛ colli fortis: ꝛ tristitia ꝛ nausea ꝛ rubedo faciei adsunt: ꝛ imagines ante oculos apparēt: ꝛ lachryme inuoluntarie fluūt ꝛ labioꝝ curtatio ꝛ in stomacho dolor ꝛ in inferioribus ventris ꝛ dorsi rigor: ꝛ vrine ac egestionis duritia ꝛ sitis vehemētissima ꝛ timor ꝛ ꝯtractio pell' ypocundrioꝝ ad supiora. hec.n. oīa crisim precedunt. ¶ Al si cū istis accidentib⁹ terrefacientib⁹ ꝛ extraneis egritudo fuerit acuta ꝛ aliqđ ex signis qđ iam appuerit visum fuerit et pulsus cum hoc in fortitudie augmētat digōne iā pcedēte absq3 oi dubitatione ꝛ secure iudicari pōt q euōtio fit ꝯsecutura: aut cū sanguis fluxu ex narib⁹ aut vētris fluxu: aut vomitu aut his silib⁹. ꝛ q egri dispō mutabit aut ad bonitatem aut ad meliorationē. ꝛ pcipue si hec agitatio fiat i die ꝛ nocte q̄ diei cretico ꝯtinuatur. si vō hec significatio āte

digōnem apparuerit ꝛ pulsus cum ea ceciderit: sciendū est ꝙ dispositio ad deteriorem mutabitur.

¶ De cognoscendis speciebus euacuationis per quam fiet crisis. Cap. xxvij.

Crisis erit añ pmutationē p quā mā de vno ad aliud mutaf mēbrū: sicut exitura q̄ iuxta auris gñaf radicē: cū cerebꝝ qd̄ ī eo ptineſ ad illā expellit ptē: ꝛ istud qd̄ fit in collo cum sinanchia soluif. ꝛ sicut apa qd̄ in manu aut pede gñaf aut nigredo ibi orta i aliqua acutaꝝ egritudinū: cū mā ad illa expellif loca: aut fit p euōnē manifestā: aut fluxu sanguis ex narib⁹: aut fluxu vētris: aut sudore ꝛ vrine puocatione. p exituras q̄ʒ sepe fit crisis febriū q̄ nō valde sunt acute plurimū: ꝛ cōtingit crisis egritudinū q̄ in cerebro gñanf p apata q̄ iuxta auri pncipiū oriunf cū nō multi fuerit caloris: neqꝫ mlte acuitatꝭ: febriū q̄ʒ crisꝭ q̄ interioꝝ comitaf apata fit p apata mala ꝛ timorosa: cū qb⁹ lingua fit nigr̄ ꝛ mēbꝝ: cū vt⁹ nature in illis n̄ fuerit pfecta imo paꝝ debilꝭ: aut cū dolor aurīū egro antea accidere psueuit: cū euōne āt manifesta puenit crisis febriū pacutaꝝ: ꝛ multe caliditatis ꝛ pcipue cū nā fuerit in illis valida ꝛ fortis. ¶ Spēs q̄ʒ euōnis plurimū ptingit fm febris māꝫ. Erit ḡ icēsiuaꝝ febriū psūmatio plurimū cū sudore: ꝛ febriū ex sanguie psūmatio fit fluxu sanguinis ex narib⁹: frenesis vō crisis q̄nqꝫ fit fluxu sanguis ex narib⁹ q̄nqꝫ fit cū sudore mlto in capite. crisis q̄ʒ febris q̄ epatis apa concomitaf fit q̄nqꝫ fluxu sanguis ex dextra nare: q̄nqꝫ fluxu vrine aut fluxu vētris: aut multo sudore loci illius. ¶ Tertiane aūt febris crisis plurimū fit cū sudore: plurimū vō ptingit cū vomitu colerico. aut fluxu ventris siliꝭ colerico. ¶ Quartane q̄ʒ crisis plimūqꝫ fit fluxu vētris nigro ꝛ fluxu vrine nigre. ¶ Nothaꝝ aūt febrium crisis fit cū sudore ꝛ vētris fluxu colerico aut flegmatico. ¶ Ex his āt q̄ pfidenter nos credere faciunt crisim p exituram in aliqb⁹ artub⁹ futurā: est vt febris nō sit valde acuta: ꝛ vt eger aliqs ex artub⁹ prius doleat: ꝛ vt vrina sit subtilis. ¶ Cōfirmatio q̄ʒ qd̄ crisis sit futura fluxu sanguis ex narib⁹ est: faciei ꝛ ocloꝝ rubedo: ꝛ venaꝝ q̄ sunt in collo: ꝛ vocanf guidē: exuberatio. ꝛ radij añ oclos apparentes lachryme fluētes ꝛ ocloꝝ tenebrositas: ꝛ nariū pruritus ꝛ earū rubedo: ꝛ cutis q̄ est sub ypocūdrijs ad supiora contractio ꝛ anhelitus pstrictio. ¶ Certitudo q̄ʒ crisis future cū vomitu est nausea ꝛ stōi subuersio ꝛ labij inferioris curatio ꝛ saliuaꝝ fluxus ab ore. ¶ Cōfirmatio q̄ʒ qd̄ crisꝭ cū sudore sit futura est vt vrina retineaf postq̄ʒ signa crisꝭ apparuerint. ꝛ vēter pstringaf. ꝛ pulsus sit leuis ꝛ plen⁹: et corp⁹ tactu sentiaf calidū ꝛ humorosum: pūctiōe tñ ꝛ acumine in eo existēte. ¶ Confirmatio q̄ʒ crisis cū fluxu ventris future est vt post hec signa sit in inferioribus ventris sub vmbilico grauitas.

¶ De signis pnosticātib⁹ bonā crisim vel malā vel perfectionē eius vel diminutionē eius. Cap. xxviij.

Crisis bona est q̄n post digōnis fit cōplemētū Que āt ptingit añ pfectā digōneꝫ bonitatis hꝫ minorationeꝫ fm hoc: sꝫ q̄ fit anteq̄ʒ aliqd̄ ex signis digōnem portēdentib⁹ appareat est crisis mala. ¶ Oibus aūt melior existit crisis: q̄ post digōnē apparet ꝛ in aliquo ex diebus bone crisis: ꝛ cū qua humor qui intulit egritudinē euacuaf. cui⁹ etiā euō fit per partē patientem: ꝛ nō est in sua quātitate diminuta: ꝛ postq̄ʒ eger leuitatē ꝛ multā sentit quietem: ꝛ oia q̄ prius sentiebat quiescunt adeo vt nihil excepta sola debilitate remaneat. Deterior vō crisis est q̄ huic ptraria oino est: ipa. n. siue bona siue mala sit crisis tñ erit diminuta.

¶ De diebus creticis. Cap. xxix.

Euacuationes quas noiauim⁹ nō accidunt nisi in egritudib⁹ acutis: ꝛ accidit egritudini mutatio magna in aliqbus egritudis dieb⁹ sepi⁹. Jōqꝫ dies hi cretici vocantur. ¶ Dies vō q̄ inter egritudinis dies prim⁹ existit nō ē creticus: neqꝫ scōs. tertius vō est creticus. in eo. n. plerūqꝫ cōsumunf febres q̄ sunt pacute. quart⁹ itē dies ē creticus. ipe eni pnosticat qd in die septimo. aut sexto fit vēturū. si eni in eo bonū apparuerit signū vt digestio in vrina: aut euacuatio lꝫ diminuta puenit cū eo leuitas ꝛ cōplebif bonitas illa in die septimo. Si aūt in eo visū fuerit malū signū dispō egri aliquo mō deteriorabitur q̄ deterioratio in die vij. manifeste complebif. ¶ Quintus q̄ʒ dies est creticus frequnter. n. fit in eo bona crisis. ¶ Sextus āt dies quarto aut qnto nō est minor fm crisim. q̄ sepe in eo ptingit. Crisis tñ bona ere nu nq̄ʒ in eo fit. ꝙ si q̄nq̄ʒ ptingat euōneꝫ in eo fieri q̄ egro pferat: ipossibile est. quin post sequatur fortis egri labor ꝛ magnus timor: neqꝫ eger est secur⁹ qn aliquid ex mā egritudinis remāserit ex quo egritudo faciet recidiuā. ¶ Septimus vō dies oibus creticis diebus in sua malitia ꝛ bonitate superior existit q fere diei. vj. est ḡuis. Crisis. n. q̄ fit in eo leuis est ꝛ pauci timoris cū qua tota egritudinis mā euātur vt nihil ex ea remaneat p qd̄ fiat egritudis reciduatio. ¶ In octauo vō die fere nūq̄ʒ fit crisis ꝛ in quo si eueniat rarissime tñ ptigit: ꝛ est mala. ¶ Nonus aūt est creticus in quo sepe fit crisis: queadmodū in tertio ꝛ qnto. crisis q̄ʒ q̄ fit in eo bona est: ꝛ ipe portendit qd in. xj. fit futuꝝ. ¶ In. x. aūt crisis venire nō pōt q̄ ēt si in eo ptingat erit mala. ¶ Sꝫ dies. xj. est creticus et est vt terti⁹ ꝛ q̄rtus ꝛ qntus ꝛ non⁹: q etiā significat qd in xiiij. die sit futurū. ¶ In. xij. aūt nō ptingit crisis qui etiaꝫ est talis q̄lis octau⁹. ¶ Terti⁹ aūt decim⁹ īter illos qui sūt cretici ꝛ qui nō sunt cretici medius existit: fit. n. in eo crisꝭ q̄nqꝫ sed nō sepe. ¶ Quartusdecim⁹ aūt dies est cretic⁹ et est a. vij. fs. fm hoc ꝙ crisis in eo frequēter fit q̄ bona existit. ¶ Quintusdecimus aūt est sicut tertiusdecim⁹ veruꝫ in sextodecimo: nō euenit crisis qui est eiusdē generis cuius ē. xij. ¶ Decimusseptim⁹: iter dies creticos ē: q eiusdē generis cū nono existēs qd in vigesimo die futuꝝ sit portendit. ¶ In decimooctauo aūt die crisis min⁹ ptingit q̄ʒ in xvij. q̄ ēt si fiat mala inuenif. ¶ In decimonono vō die fere nunq̄ʒ ptigit crisis q̄ etiā si euenerit nō est mala. ¶ Rursus. xx. dies ē creticus qui sequēs ē. xiiij. in multitudie crisis q̄ in ipo sepe cōtingit ꝛ bonitate sua. ¶ In die q̄ʒ. xxi. q̄nqꝫ fit crisis: lꝫ multo min⁹ q̄ʒ in vigesimo. ¶ Vigesim⁹ aūt q̄rtus dies ē cretic⁹. fit. n. in eo multotiēs crisis: q ēt sequens est vigesimū in bonitate. Post hos āt dies. vigesimusseptim⁹. xxxi. ꝛ. xxxiiij. ꝛ. xxxvij. ꝛ q̄dragesim⁹ cretici inueniunf. In alijs vō dieb⁹ q̄s nō noiauim⁹ fere nunq̄ʒ ptigit crisis. post. xl. vō dies nunq̄ʒ fit crisis cū vehemēti expulsione ꝛ manifesta: neqꝫ egritudo cōsumunf nisi cū occulta resolutione. ¶ Crisis q̄ʒ dies sunt fortiores vsqꝫ ad. xiiij. ꝛ añ ipm ꝛ vsqꝫ ad dies. xx. dies. n. iiij. est vt. vij. ꝛ. q̄rtusdecim⁹: ꝛ decimusseptim⁹ ꝛ vigesim⁹. ꝛ illi q iter istos numerādo repiunf: vt terti⁹ ꝛ non⁹ ꝛ vndecim⁹: ꝛ decim⁹ septim⁹: fortissimi sunt. dies tñ septimi ppie q̄rtis fortiores existunt. ¶ Qꝫ si eger vigesimū trāsierit diē signa dierū cadētiū in medio debilitabunf vn̄ fere in eis nūq̄ʒ fiet crisis: vtutes vō q̄rtoꝝ minuunf: neqꝫ remanet fortitudo vt in septimis: q sunt. xxvij. ꝛ. xxxiiij. ꝛ. xl. q̄rti vō: vt. xxiiij. xxvij. ꝛ. xxxi. ꝛ q̄dragesim⁹ debiles sunt. ¶ Postq̄ʒ vero eger. xl. transit diē: vtus expulsiua oino debilitaf: neqꝫ fit crisis nisi p exituras: aut cū resolutione. ¶ Cū signa crisis in die aut in nocte qui cretico die ptinuanf apparuerint pfidēter est tenēdū: ꝛ ad hoc declinādū qd̄ signa illa non puenerit ex egritudis malitia: sꝫ pp crisim: ꝛ pfidēdū est crisim eadē die fore futurā: ꝛ pcipue si dies idicatiu⁹ iam hoc signauerit. ¶ Si aūt in die aut nocte qui cretico die nō ptinuaf apparuerint pdicta signa: min⁹ ē cōfidēdū ꝙ crisis sit futura: ꝛ plus est corde tenendū signa illa nō apparuisse nisi pp egritudis malitiā: ꝛ pcipue si digestionis signuꝫ ibi nōdū fuerit vel apparuerit. ¶ Cum aūt febris ad malignitatis ꝛ fortitudinis vltimū puenisse videtur ꝛ signa mortis cū hoc apparēt: eger añ tertiū diē aut in ipo

morietur.¶Q; si prauitas minor p̄dicta videatur erit cā
significās salutē: ꝛ ꝑueniet crisis an̄ quartū diē aut in ipo
q̄ si adhuc minor hac fuerit fiet crisis in die.vij. ꝛ p̄cipue
si in die.iiij.signū: bone digōnis aut alicuiꝰ alleuiationis
visuz fuerit.¶In die q̄z sexta aut in nocte septima: si eue
nerit huiꝰ acuitas ꝛ signa crisis iam manifesta apparent:
ꝯsiderandū ē crisim in ipo futura fore.¶Et est sciendū
ꝙ fiducia p̄cognitiōis bone crisis ꝛ salutifere plerūq; est
firmior ꝛ magis certa q̄z male crisis. Silr̄ q̄z cum egritu
do fuerit minoris acuitatis crisis est speranda.¶Est pre
terea attendēdū qd in diebꝰ īdicatiuis eueniat: ꝛ est timē
duz ꝙ res in die cretico ꝑficiat̄ q ei ꝓpingor inuenit̄ si fe
bris fuerit acuta: si aūt minꝰ fuerit hoc timendū est: qḋ in
diebꝰ ꝑficit̄ eoꝝ enim virtus est maxima.

¶De vrina. Cap.xxx.

V Rina attenduntur

color substātia odor: ꝛ illḋ qḋ
in fundo residet aut qḋ in medio pēdet: aut qḋ in sup̄ficie
apparet.¶Color.n.albꝰ in subtili substātia q aq̄ assilat̄ur
colori sepiꝰ apparet in diabete q̄ ē egritudo pp̄ quā patiēs
multaz potat aquā: neq; tn̄ eiꝰ sedat̄ sitis: q2 ilico cū vrina
egredit̄: apparet ḡ vrina cū huiꝰ colore post multā come
stionē ꝛ multā aque potationē an̄q̄z digerat̄. ¶Cum aūt
huius color in egritudinibꝰ apparet diabete non ibi exi
stente neq; cum multa potatione cū largo cibo p̄cedente
vltimā portendit cruditatē ꝛ digōnis ꝑuationez ꝛ epatis
frigiditatē.¶Color aūt scḋs est in q̄ paꝝ ꝯtinet̄ glaucedi
nis sicut in aqua apparet que cū palea cocta est q̄ digōnis
leuitatē vel paucitatē significat ꝛ debilitatē.¶Tertiꝰ q̄z ē
color citrinꝰ q caloris tēperiem in epate demōstrat: neq;
maior est q̄z debeat: neq; minor. ¶Color aūt quartus est
igneꝰ: ꝛ significat calorē augmētatū ꝛ inflamatū¶Quin
tus q̄z color est color croci q nō plus demonstrat caloris
q̄z igneꝰ: significat tn̄ corpꝰ sanguine multū abundare: et
ex eo aliquid vrine fore admixtū. ¶Sextus v̄o color est
rubicundꝰ nō valde clarus qui colerā rubeā significat et
sāguinē: ꝙ si in sup̄ficie vrine habēris huiꝰ colorē spuma
fuerit citrina significat ycteriā.¶Septimꝰ q̄z color ē ni
ger: ꝛ si vrina huius colorez habeat: ꝛ post flauū ꝛ rubeū
apparuerit vltimā significat inflāmationē ꝛ incēsionē: q̄
etiā in febribꝰ acutis oi vrina deterior existit: ꝛ precipue si
valde fuerit grossa: pauci q̄z iueniunt̄ q̄ cū talē faciūt vri
nā euadāt.¶Urina q̄z nigra qn̄q; apparet post mēstruo
rum fluxū: aut post eoꝝ retētionē: aut in fine egritudinū
q̄ ex colera gn̄ant̄ nigra: sicut est quartana ꝛ splenis ma
gnitudo ꝛ melia ꝛ hoꝝ silia neq; tunc malum portendit.
¶Immo qn̄q; significat bonū: qḋ.s.ꝯtigit cū in fine egri
tudinū q̄ ex colera gn̄ant̄ nigra apparet: vrina p̄terea ni.
qn̄q; app̄et post albā vrinā: ꝛ viridē. ꝛ tūc vltimā epatis
friditatē ꝛ caloris innati extinctionē significat neq; est in
malitia minor p̄ma: sz est cū eius fortitudine.¶Urina q̄z
qn̄q; tingit̄ ꝓpter alchane linimētū ꝛ fit valde rubea: qn̄
q; ex potu cassiefist. ꝛ aloes ꝛ croci ꝛ ex multis rebus qbꝰ
est tinctura. ¶Uiriditas aūt qn̄q; apparet in ea ex come
stione oleꝝ. Et nigredo qn̄q; app̄et ex comestione almu
ri ꝛ ex potu vini nigri quāadmodū diximꝰ.¶Urine pre
terea ꝑua accidit tinctura ꝓpter multā aq̄ potationē: ꝛ q2
parū anteq̄z vrina egredit̄ comedit ꝛ bibit: ꝑus ḡ hec oia
attēdēda sunt: ꝛ sic postea iudicādū.¶Tingit̄ etiaz vrina
qn̄q; pp̄ dolorē vehemētē lz eoꝝ mā qn̄q; sit humor frigi
dus quēadmodū in colica ꝛ dentis dolore ꝛ auris cōtin
git. testifica ḡ per eā in alijs suis significationibꝰ sicut cuz
istis significatiōibꝰ. ¶Urina ēt fetēs ꝛ p̄mutata apparet
qn̄q; ꝓpter vlcus qḋ in instrumētis oritur vrinalibus: ve
rūtn̄ cum suo fetore p̄mutat̄ eius sb̄stātia p̄mixta cū sanie
ꝛ viru: neq; erit tūc cū ea febris acuta ꝛ incēsiua: ardor tn̄
in vrine egressiōe cum ea sentitur. Iōq; eius fetor nō assi
milatur fetori qui in vrina sentitur cum putrefactio ē in
enis.¶Substātia aūt subtilis cuiꝰ subtilitas assimilatur
aq̄ sb̄tilitati: digestiue innuit debilitatē: spissa q̄z cū spissi
tudo spissitudini rob assimilatur: aut crossitiei liquoris
q ꝯtinetur in felle: sup̄fluitatē innuit digestiue: ꝛ ꝯsumptio
nē humiditatis in corp̄e abundare: ꝛ ipius ꝓfunditatem
significat: ꝛ p̄cipue si cum hoc fuerit pauca. ¶Inter hec
vero mediocris existēs bonitate significat digestiue: ꝛ qḋ
epatis dispō ꝛ humoꝝ qui in venis ꝯtinēter est tem̄pata.
¶Turbata q̄z humoꝝ q sunt in venis cruditatē ꝛ indige
stionē cū caliditate q̄ in eis op̄atur p̄turbationē significat
¶Urina turbida cum cito diuiditur ꝛ grossities q̄ est in
ea ad fundum descenderit magis ꝓpinqua ad maturita
tis significationē existit. s̄m tn̄ sue descēsionis velocitatē.
¶Odor aūt q ab vrina ꝓcedit silis ei qui a re acuta ꝛ sic
cissima dissoluitur maturitatis idicat sup̄fluitatē: q qn̄q;
in febribus sentitur ꝛ in apostematibus epatis: ꝛ ea por
tendit futura ꝛ qn̄q; ꝯtingit cū vlceribꝰ in instr̄is vrinali
bus sicut p̄diximꝰ: nos tn̄ iam diuisimꝰ iter illā ꝛ hāc di
spositionē.¶Urina aūt q̄ oino caret odore in vltimo exi
stit cruditatis ꝛ demissiōe digōnis: q̄ v̄o in medio stat di
gestionis significat equalitatē.¶Ea v̄o q̄ inferius descē
dunt ꝛ q̄ superiꝰ eleuant̄ ꝛ que in medio pendēt sunt mo
di ex qbus sumuntur significationes digōnis q̄ fit i venis
ꝛ ad illud intendūt in cognitione maturitatis febriū: ꝛ h̄
est illud cui initimur.¶Hec aūt in substantia sua distilla
tioni que fit in aqua ro. assimilat̄. eis q̄z q̄ inferius descen
dunt melius iudicat̄ id qḋ est albū ꝛ leue ꝛ in fundo vasis
residens: cuius q̄z dispō p̄manet talis in diebꝰ egritudis
ꝯtinuis. hec aūt laudabilis ypostasis cū meliori ex colori
bus q est citrinus: ꝛ meliori ex substātijs q̄ inter subtilita
tem ꝛ spissitudinē mediocris existit apparet: ꝛ cū lauda
biliori ex odoribus q neq; in fetoribꝰ est sup̄fluꝰ neq; odo
re oino ꝑuatur. hec igitur vrina oibꝰ alijs vrinis lauda
bilior iudicatur: cuiꝰ etiā significatio ꝑfecta est. significat
eni digōnis ꝑfectionē ꝛ a malitia egritudis ꝛ ipiꝰ negtia
nos securos reddit.¶Illam aūt ypostasim in bonitate se
quit̄ eneorema: cum s̄m hunc reperitur moduz.¶Post
hec aūt nefilis ꝯsistit: hec aūt duo cadētia nō sunt: imo in
eis cum in acutis apparēt egritudinibꝰ magna inuenitur
significatio q̄ significationi perfecte maturitatis ꝛ securi
tatis a malitia egritudinis ꝓpinqua existit: ꝛ cum eneore
ma apparuerit: ꝛ egro malum nō superuenerit accidēs:
post paruū tempus descendit inferius: nefilis q̄z cum ita
se habuerit ꝯsequēter ad locum descēdet eneoramati: po
stea ad ypostasim. ¶Color aūt qui in ypostasi attenditur
melior existit albus cum lōgitudine forme in eo existēs:
post quē est rubeus. significat.n. rubeꝰ saltem cū egritudi
nis ꝓlixitate. Glaucum v̄o sedimē quāto maiori partici
pat citrinitate tāto est deterius. qḋ aūt pure citrinū est eis
peius est: viride q̄z est isto deteriꝰ: postea nigrū: hoc nāq;
sedimē significat ꝙ mā egritudis a maturitatis meta egre
ditur qn̄ ad putrefactionis ꝛ corruptionis semitā tēdere
icipit. ¶Dispositio q̄z sedimis nigri scḋz locū dispōni al
bi sedimis cōtraria inuenit̄. ¶Sedimis.n. nigri malitia
cū est in loco nefilis minor est q̄z cū est eneorema: ꝛ dete
rior est cū est ypostasis: quēadmodū aūt sedimē nigrū est
deterius: ꝛ albū melius: sic liuidū est medium iter boni
tatē ꝛ malitiā: cuiꝰ q̄z dispō mutatur scḋm ꝙ vni ex eis ap
propinquat. ¶Sedimē q̄z crinoydes ē malum: qḋ si cū
fe. fuerit acuta significat mortē: hoc autē sedimē magnis
tritici fracti frustulis assimilatur.¶Significatio aūt qua
cognoscitur maturitas qn̄q; habetur ex vrina subtili ꝛ al
ba: qn̄q; ex ignea: qn̄q; ex crocea qn̄q; ex rubicūda: qn̄q;
ex spissa ꝛ turbida. ¶Qn̄ v̄o maturitatis significatio ha
betur ex alba ꝛ subtili ꝑus glaucedinē acqrit. postea gros
sitiem: deinde paulatim incipit sic augeri donec color fit
citrinus et substantia equalis. In hac aūt vrina bonū ap
paret sedimē si in venis multa ē sup̄fluitas aut egritudo
est ex repletione aut corpus egri est crassum. Si v̄o hoc
nō fuerit erit illud idez ad perfecte maturitatis significa

tionē sufficiēs. ¶ Colores aūt qui sunt extra tempamētū paulatim denudantur a substātia in qua sunt: q̄ paulatiꝫ tendit ad subtilitatē donec color sit citrinus ⁊ substantia sit mediocris. ¶ Cum aūt vrina in febre a maturitate diminuta vel abbreuiata fuerit: aut eam trāsierit: sed postea quotidie ad eam reuertit̄ febris est salutifera: ⁊ humor nō est difficilis digōnis neqꝫ frandulēte putrefactionis. ¶ Q si eius dispō pma semp eadē māserit cōtrariuꝫ eius qd diximus significabit: ⁊ erit egritudo terrefaciēs: ⁊ si tn̄ cum hoc virtus fuerit cadēs mortem significabit. Sed si v̄tus fuerit fortis egritudis demonstrabit plixitatem. ¶ Mox pmū in febribus apparet flegmaticis ⁊ q̄ ex colera q̄ fuerit nigra. scdm v̄o in febrib⁹ inuenit̄ acutis q̄ sunt multe malitie ⁊ iniquitatis. ¶ Si aūt signū perueniendi ad maturitatē sumitur ab vrina turbida ⁊ spissa quotidie augetur eius claritas ⁊ eius ypostasis. silr in bonitate augmētat̄ donec ypostasis eius fiat laudabilis sicut diximus si deus voluerit: tūc igit̄ v̄tutis quātitas ꝯsideranda est. Cum. n. adhuc pmanens fuerit v̄tus de morte egri nō est timendū: ⁊ sicut hec vrina cito fiet clara: sanitas cito perueniet. qꝫ si v̄tus debilis fuerit egro timendū ē ne moriatur. ¶ Et si cum hoc vrina tarde peruenerit ad claritatē ⁊ pmanet diu ita qꝫ nihil claritatis in ea videt̄: aut apparet in ea ex claritate aliquid: sed est modicū: mortē significat. ¶ Si aūt in hmōi vrina semel apparet maturitas: sed post iterꝫ turbida a fuerit cruditatis signa portendit: ⁊ accidit hoc multotiens: ⁊ videatur fe. pmisceri: sciendūꝫ est mām fe. ex multis constare humoribus. Est itaqꝫ tunc cōfidendūꝫ qd egri sanitas sit futura fm ipsius tn̄ fortitudinem. ¶ He ergo sunt summe: ⁊ aggregationes ei⁹ qd est necessario sciendū de rebus ad vrinā ptinentibus fm fe. adhuc tn̄ de ipsius significationibus alia dicem⁹: non tn̄ fm ordinē: neqꝫ fm continuationem.

Urina sordida q̄ est parꝫ pulchra: ⁊ cuius color ē color musti aut aq̄ ciceris cū multum coquitur est hītium apata antiq̄ ⁊ nō acuta in visceribus. ¶ Urina sero aut albe ceruse silis significat saniēꝫ in ea existere: ⁊ egrū in aliquo ex foraminibus vrine vlcus hr̄e. ¶ Urina q̄ aque q̄ a carne rēcēte fluit: cū lauabit̄ sil'is inuenit̄: parum sanguis vrine admixtū fore significat: epatis q̄ꝫ debilitatē qn̄qꝫ portēdit. ¶ Cum eger purꝫ minxerit sanguinem significat̄ qꝫ aliqua ex venis que sūt in renib⁹ sit fixa ¶ Cū in vrina fuerit arena apparueritqꝫ cū hoc turbida: si hmōi facienti vrina pus euenerit in rebus dolor lapidis in renib⁹ significat. Si aūt in vrina prius apparuerit arena: ⁊ postea ea remota vrina valde visa fuerit clara: lapis in vesica iam generatus est. ¶ Urina turbida q̄ vrine asini assimilat̄ dolorē capitis ⁊ intellect⁹ significat perturbationē. ¶ Cū post fe. remotionē vrine remāserit tictura epati erit ignitū apa. ¶ Urina fm colorē aut odorem aut substātiā fedā qn̄qꝫ sequit̄ post calida interiorꝫ apata: vn̄ ⁊ eger ex ea alleuiat̄ ⁊ ipius melioratr̄ dispō ⁊ sue salutis cā existit. ¶ Urina fm subaꝫ oleo silis: aut in cui⁹ supficie apparet pinguedo vt oleū erit cū ethica. ¶ Urina in cui⁹ supficie pinguedinis multitudo oleo silis apparet significat qꝫ renū adeps liquat̄. ¶ Si vrina tenuis ⁊ alba in fe. acuta apparet: ⁊ in tali dispōne multis pseuerauerit dieb⁹ amētiā egro superuenturā significabit. q̄ si cū desipiētia talis diu apparuerit mortē annunciabit futurā. hec pterea vrina qn̄qꝫ in fe. apparet acuta cū in aliquo mēbro calidum fuerit apa. ¶ Cum in vrina ꝯualescentis nō cito ad dispōnem quā hēbat cum esset sanus redibit: timēdū est ne egritudo reuertatur. ¶ Urina lacti aut spermati silis si pauca fuerit paralisim ⁊ apoplexiā demōstrat futurā Si aūt in his egritudinib⁹ multa apparuerit ipsarꝫ portendit solonēꝫ. ¶ Urina in q̄ sanguis coagulati frusta apparent in febre acuta visa est mala. ¶ Urina lacti acetoso silis in febre apparēs acuta aut velocē portēdit mortem: qd ē cū calor fe. nō gescit ⁊ leuis fit: aut qn̄ sit leuior egrū ad ethica puētuꝫ significabit. ¶ Urina cui⁹ calor spermatis appet neqꝫ mutat̄: in febrib⁹ significat vrine difficultatem. ¶ Ex reb⁹ aūt q̄ in vrina multotiēs iueniunt̄ ex sedimenib⁹ ⁊ eorꝫ silib⁹ vna est ypostasis in qua claritas ⁊ radiositas ac pulchritudo appet: cui⁹ silitudo est vt ei⁹ qd in āpull' aq̄ ro. natat. qn̄qꝫ tn̄ radiositas ipsi⁹ ē maior adeo qꝫ vt ex frustis glaciei: cū vnū aliū ꝯiungit̄ cōpacta videāt̄ In hui⁹ aūt ypostasis colore q̄litercunqꝫ fuerit vident̄ radiositas ⁊ puitas ⁊ raritas ⁊ claritas que in alia nō inueniunt̄: cūqꝫ mouet̄ tota cū vrina miscet̄: a qua tn̄ vrina nō turbat̄: ⁊ in ipa velociter nō descēdit inferius: plm ēt non descēdit: ⁊ est supfluitas digōnis existentis in venis: quā an̄ noiauim⁹. ¶ Scda v̄o ē humor turbidus ēt si color ei⁹ ē alb⁹ in quo neqꝫ raritas: neqꝫ radiositas inuenit̄ ⁊ ē sepo liquefacto silis. ¶ Tertia est q̄ꝫ sanies q̄ qn̄qꝫ est diuulsa: ex qua cū mouet̄ vrina turbat̄: qꝫ sursū eleuant̄ frustula: ⁊ deinde descēdūt inferius cum qua in exitu vrine ardor sentitur: ⁊ est cū ea qn̄qꝫ odor malus ⁊ fetidus. ¶ Quarta q̄ꝫ ē arenosa cuius sunt due spēs. quarꝫ vna limature auri assimilat̄: lꝫ sit minutior q̄ ex renib⁹ egredit̄: alia q̄ꝫ ē in q̄ nulla oino inuenitur glaucedo: sed eius color est vt terre ⁊ qn̄qꝫ ēt est vt color luti: q̄ a vesica egreditur. ¶ Alia v̄o pilis assimilat̄ ⁊ ipa est ex gn̄e eorū q̄ pilis nō pure albis silia sunt: cuius lōgitudo vsqꝫ ad palmi mēsurā augmētari inuenitur: q̄ cū a renib⁹ egredit̄ nullū aliū portēdit malum: nisi humores crudos in corpe abundare cui medicamina ꝯferūt diuretica. ¶ Sexta equidē est in q̄ frustulorꝫ carnis siles apparēt: q̄ ex renib⁹ egrediūtur: si cū hoc dolor in renib⁹ fuerit. sed si cū febris fuerit adurente significat febris corpi magnū pstare nocumētū. Si v̄o cū ethica fuerit: solidorꝫ significat liq̄factionē ⁊ calorē ad mēbrorū carnē iam peruenisse. ¶ Septima q̄ꝫ ē q̄ lentiū excorticatarum frustulis assimilat̄: ⁊ caloris supfluitatē in epate significans. ¶ Octaua aūt furfuri assimilat̄ q̄ sepius pp vesice egritudinē cōtingit: cū hac aūt si fuerit sic sentiret̄ ardor diu pseuerās: neqꝫ apparebit in eo color extraneus: neqꝫ valde ē remota a maturitate: qn̄qꝫ v̄o ꝯtingit pp venas q̄ cū sic fuerit erit cum fe. adurēte forti⁹ cui⁹ etiā calor a maturitate: valde remot⁹ ⁊ mortē portēdit sicut mōstrauim⁹

¶ De signis egestionis. Cap. xxxi.

e Gestio aūt melior aliis ē q̄ est mollis ⁊ continua videt̄: cuius tinctura a citrinitate fit: nō tn̄ multa: ⁊ q̄ in hora egredit̄ solita. Egestio autē valde tincta: ⁊ q̄ mordicat ⁊ exurit anuꝫ significat colerę ru. dn̄iū. ¶ Sicca q̄ꝫ paucaꝫ significat humiditatē ⁊ mltū calorē. ¶ Que aūt nō inuenit̄ eq̄lis digestiuā nō perfecte cibo fuisse dn̄atam significat. ¶ Stercus q̄ꝫ qꝫ multū fetet digestiuā debilē fuisse portedit. ¶ Viride aūt stercus putrefactionē in corpe significat. ¶ Stercus q̄ꝫ cū quo multa egreditur vnctuositas: caloris ⁊ humoris inuit eminētiā. ¶ Sterc⁹ aūt qd ē sicut fex: malū ē ⁊ mortal'. ¶ Sterc⁹ q̄ꝫ puatum tinctura significat ex poro fellis nihil ad intestina trāsmitti. ¶ Et stercus vnctuosū mēbrorū significat liq̄factionē ⁊ ethicā. ¶ Q aūt quātitatē assumptorꝫ excedit corpus debilitari ⁊ macrescere significat. ¶ Stercus aūt qd ē in quātitate multū ⁊ diuersos retiet in se colores malos in corpe significat humores. ¶ Qd aūt spumosuꝫ ē ⁊ viscosuꝫ malū ē vtrūqꝫ: vnū nāqꝫ ē pp victoriā caloris ⁊ aliud ex liq̄factione corporis. ¶ Multa ventositas inferius egrediēs: cū cibus nō fuerit inflatiu⁹ debilitatē inuit digestiue. qꝫ si vllo mō egreditur vētositas caloris paucitatem ⁊ frigiditatis supfluitatē significat. ¶ Si v̄o cū hoc affuerit sitis aut siccitas humorē ad interiora corpis penetrasse demōstrat. Cum ea que comedunt̄ vt prius fuerāt nō mutata egrediuntur frigiditas superfluitas portēdit. Facilitas expulsionis ventositatis ⁊ paucitas expulsiōis eius cum impedimēto vel debilitatē instrumentorꝫ nutricationis vel impedimentum ostendit.

¶ De pulsu. Capitulum. xxxii.

a **Oportet** vt qui in pulsuum scia istruct⁹ esse desiderat ꝛ vult eius signif.catiões
cognoscere sepe dum aliqs san⁹ ē artariā tangat et
firmiter cū sūmo studio ispiciat ipm: id.s. vt ipsius forma
aie firmiter iprimatur quatenus cum fuerit necessarium
inter eas ꝓportionez inuenire sciat: physici qꝫ vnūquēqꝫ
modum pulsus ꝓmo appellāt noie: eiusqꝫ cās ondūt ꝛ si-
gnificatiões. Ego aūt ex hoc qꝺ huius mei libri intētioni
sil'e iuenif ꝛ ꝯueniēs ondam si deus voluerit. ℭCū pul-
sus in brachij longitudine tactui manifestior occurrit qꝫ
in tempore sanitatis a physicis longus vocatur pulsus.
Cum ꝓm latitudinē maiorem digitoꝝ tāgētis quātitatez
cōphendit latus ab eis noiatur. ℭCum aūt digiti tāgē
tis carnē ipulerit ꝛ ꝫ magnā qꝫtitatē in ipm penetraue
rit dr ab eis altus. sed qn̄ ꝓm hoc minor apparet qꝫ ꝯsue
uit vocatur depressus. ℭCum vo in lōgitudine ꝛ latitu-
dine augmētatur magis qꝫ ꝯsueuit vocatur magnus. sed
cum in his oib⁹ fuerit minoratus dicitur paru⁹. ℭCūqꝫ
spatiū tpis qꝫ inter duas tēdif motiones min⁹ solito inue
nitur: velox dicif. Et cum digitū vehementer ꝛ virtuosa
ipulsione ꝑcusserit ꝛ cū stringif eius motus nō destruif
fortis vocaf. ℭCum vo huic fuerit ꝯtrarius debilis dr.
ℭCūqꝫ fuerit illud qꝺ ex corpe artarie tangendo digito
occurrit sil'e ei qꝺ ex hoc gn̄e aie est ipressum: neqꝫ plenū
fuerit: sed ꝯtractū ꝛ nō extēsum: nō vocatur plen⁹ sꝫ vacu
us: ꝛ dr ꝓm hoc qꝫ forma hec in eo visa fuerit. ℭCum āt
illud qꝺ digito ex ipso ꝑcutiendo occurrit sil'e fuerit filo
ꝛ chorde extense cum ipm ꝑcutitur vocaf dur⁹. ℭSꝫ cū
illud qꝺ occurrit ex istis nō valde existit tensum vocatur
ab eis laxus. ℭCūqꝫ vnaquaqꝫ haꝝ ꝑcussionū sue cōpa-
ri in magnitudine ꝛ fortitudie ꝛ velocitate: ꝛ in alijs que
sunt pter ista sil'is inuenif dicif equalis: ꝛ cum ita nō fue-
rit vocatur diuersus. ℭHec vo diuersitas qn̄qꝫ in vna in
uenitur ꝑcussione: qꝺ ē cū inter ꝓncipiū vni⁹ ꝑcussionis ꝛ
eius finē dissilitudo ꝑcipif vni⁹ digiti tactu aut duoꝝ aut
plurium. ℭMedici qꝫ hui⁹ diuersitatis mltas notāt spēs
noib⁹: q̄ in suis dicem⁹ locis. ℭCū.n. ꝓm motū euenerit
circulū neqꝫ se ab eo remouerit: vbi gr̄a. vt per tres eq̄les
ꝑcussiones vna diuersa inuenif: aut inter oēs q̄ttuor: aut
iter oēs quinqꝫ: aut cum iter q̄slibet eq̄les due notātur
ꝑcussiones diuerse q̄ deinde circulariter ꝓm hoc exēplū
inueniunf pulsus noiaf ordinatus. ℭSi vo diuersitas
ꝓm motū nō iuenif circulū iordinat⁹ vocatur. ℭArtarie
qꝫ motio q̄ fit ab iteriorib⁹ cordis ad exteriora vocaf dia-
stoles: motus aūt h quē oēs hoies tactu sentiunt artarie
motus ꝛ eius ꝑcussio q̄ ꝑcutit manū existit. ℭMedici tn̄
in hoc ꝯsueti aliquid plus isto percipiūt: ꝛ motio artarie
q̄ fit ab exteriorib⁹ ad interiora vocaf sistoles. de hac vero
motione inter medicos diuersitas reperif. Sunt.n. qdā
qui eam sentiri dicūt: ꝛ sunt alij qui nō. Nobis tn̄ de hoc
loqui in hoc loco nō conuenit. Si quis igif discipulus in
hac arte ad vltimū finē huius intentionis: lꝫ ꝑuenire nō
cupiat: scire tn̄ dꝫ qꝫ sistoles nō sentitur. ꝛ qꝫ pulsus habꝫ
tps motionis qꝺ est ex q̄ motio artarie sensui apparet: do
nec quiescat ꝛ occultetur: ꝛ qꝫ pulsus hꝫ tps quietis qꝺ ē
ex quo illa motio occultaf donec iteꝝ manifestare se ince
pit. ℭInter vnū aūt istoꝝ duoꝝ tēpoꝝ ꝛ aliud iuenitur
ꝓportio ꝓpria in vnaquaqꝫ etate. ℭCōpositio.n. istoruꝫ
duoꝝ in etate puerili nō silatur cōpositioni eoꝝ repte in
etate adolescētie neqꝫ iuuentutis neqꝫ senectutis neqꝫ se-
nis. Hec aūt cōpositio pondus vocatur. quapp cū pulsus
in aliqua etate ꝓpriā cōpōnem ipsi⁹ etatis seruauerit dice
tur pulsus hn̄s pōdus: ꝛ dicef boni ꝛ iusti pōderis. ꝛ no-
minibus hoꝝ silib⁹ appellabitur: cūqꝫ hoc nō seruauerit
sed ad pōdus alterius etatis ꝑgressus fuerit: sꝫ dum ē in
etate puerili si ad pōd⁹ qꝺ iuuētutis est ꝓpriū mutat⁹ fue-
rit dicetur pulsus diuersi pōderis: qꝺ si ad pōdus senectu
tis aut senij mutat⁹ fuerit dicef pulsus mali pōderis: ꝛ vo
cabif nō pōderatus ꝛ noibus hoꝝ silib⁹ noiatur: ꝛ qꝛ cor
poris loc⁹ in quo est artaria qn̄qꝫ sensu ꝑcipitur calidior
alijs locis: ideoqꝫ qdā medici ꝑ snīam tenuerunt qꝫ hec
vna sit ex speciebus pulsus.

ℭDe speciebus pulsuum que sunt.x. Cap.xxxiij.

a **Antiqui** genera pulsus cōposita noib⁹ pro-
prijs noiauerunt: ex quib⁹ est pulsus
gaçelans. i. caprinus: ꝛ ipe quidē est pulsus q̄ senti
tur cū artaria semel atqꝫ iteꝝ ꝑcutit digitum: ita tn̄ qꝫ nō
sentitur iferius vel interi⁹ redisse neqꝫ sistolē fecisse neqꝫ
quieuisse: in quo ēt scda percussio prima maior inuenif.
ℭBis pulsans vo pulsus est cum artaria ꝑcutiendo oc-
currit digito nō sentitur quies q̄ sistole dici debeat. sꝫ sen
su percipitur alia ꝑcussio q̄ ꝓma existit debilior. ℭPul-
sus qꝫ diuerse percussiones iudicantur cū diastolis ꝓnci
pium debiliter iuenif: ꝛ est finis fortis aut ecōtrario: qꝺ ē
vt eius ꝓncipiū sit suo fine maius ꝛ velocius. ℭPulsus
qꝫ qui taliter est diuersus in vna tali percussione fortis dr.
ℭPulsus qꝫ qui cauda vocaf soricina duaꝝ existit spēꝝ
quaꝝ ē vt vna ꝑcussio aliquātulū sit maior: ꝛ alia q̄ illam
sequitur minor: ꝛ alia iteꝝ minor ꝛ ꝓcedat ordo sic dōec
ad vnā ex trib⁹ ꝑueniatur rebus. s. qꝫ in al qua stet ꝑcussi-
one ꝛ nō tendat ad minorē ea: aut nō quiescat qn minuaf
donec occultetur: ꝛ nullo mō sensu ꝑcipiatur. ℭAut cum
ad aliquā puitatis ꝑuenit mensurā redire icipiat ꝛ auge
ri. Cūqꝫ augeri ꝛ redire cepit aut ad sui ꝓmā redibit mē-
suram: aut ad minorē ea. ℭPrimus aūt modus vocatur
cauda ꝑmanēs. Et scds cauda minuens. Et terti⁹ cauda
rediens. Ille qꝫ qui ad ꝓmā sui redibit mēsurā cauda re
uersionis cōplete vocatur. ꝛ secūdus cauda reditiōis di-
minute. ℭEst etiā alia eius spēs cū diminutionis multi-
tudinē in artarie longitudine ꝓus repiri cōtingit: ex qua
in vno loco subito aliqua sentitur magnitudo q̄ alia que
ipam sequitur parum minor inuenitur: cui⁹ tact⁹ nō subi-
to abscindif: sed tn̄ nō qescit qn ꝓm ꝓportionē paulati mi
nuatur donec occultetur. hoc aūt qn̄qꝫ ꝯtingit a duobus
laterib⁹ ꝛ vocaf tunc pulsus curuus: ꝛ qn̄qꝫ fit ab vna ꝑte
ꝛ vocatur ad vnā ꝑtem inclinatus: q etiā pulsus in vna ꝑ-
cussione diuersus dicif. ℭFormicās vo est pulsus cum in
tempore qꝺ iter duas existit ꝑcussiones talis ꝓm raritatē
inuenitur diuersitas vt aliquis putet inter eas ꝑcussiōes
iteruenisse: cum nō tn̄ interuenerit. huic tn̄ augmentans
ꝯtrarius inuenitur. ꝑmanēs aūt pulsus subtilis ē ꝛ dur⁹
qui in vna semꝑ ꝑseuerās dispōne fere nūqꝫ remouetur
ab ea. ℭVndosus vo ē qui ꝓm latitudinē magnum digiti
occupat locū cū lenitate ꝛ repletione: cum eo tn̄ nō ē ma-
gna eleuatio neqꝫ subita: sed videtur qꝺ eleuationū eius
vna post aliā ꝯiungit donec fit vt vndis assimilatur: quaꝝ
vna aliā sequitur. ℭEx his pterea est vermiculosus. cu-
ius forma est vt forma vndosi in eleuatione que ꝓm dia-
stolem eadē inuenitur: nō tn̄ est latus neqꝫ plenus cuius
inundatio existit debilis qui vermibus per foramen ar-
tarie discurrentib⁹ assimilatur. formicās vo pulsus adeo
inuenitur in vltimo paruitatis ꝛ spissitudinis consistere
vt pulsui pueri nati assimiletur. ℭPulsus aūt qui serre
assimilatur ꝛ serratilis dicitur durus est. in cuius depssio
ne ꝛ eleuatione inuenif diuersitas ex qua quasi percutit
aliquē ex digitis cum ab alijs descēdit. ℭTremulus aūt
pulsus dicitur cum in artaria timoris similitudo sentitur
ℭCōtortus vo dicitur cum artaria sentitur: vt linea que
contorqueri ꝛ inuolui incipit.

Preterea dicemus qꝫ pulsus viroꝝ plm inuenif
maior ꝛ fortior ꝛ tardior ꝛ rarior pulsu
mulieꝝ: superfluitas tn̄ magnitudinis ꝛ fortitudis maxi-
ma est ipsi⁹ ꝛ multū manifesta. ℭTarditas autem super-
fluitas parua est. ℭRaritas autem mlta superfluitas re-
peritur. ℭInfantium autem qui lac sugunt pulsus in vl
timo spissitudinis ꝛ velocitatis ꝛ paruitatis inuenitur.
ℭPuerorum vero ꝛ adolescentiū pulsus maior est pul-
su infantium. ℭIuuenum vero pulsus eo fortior: ꝛ etiā

omniū etatuꝫ pulſu inuenitur: p̄cipue eoꝝ pulſus qui in fine exiſtunt iuuentutis. ¶ Senum aūt pulſus eſt tardior pulſu iuuenum ⁊ debilior ⁊ parū minor. ¶ Eoꝝ aūt qui ſunt in ſenio conſtituti pulſus in vltimo raritatis ac debilitatis ⁊ paruitatis ⁊ tarditatis exiſtūt. ¶ Pulſus q̃z calidam habētibꝰ cōplexionem maior ⁊ velocior ⁊ durior eſt pulſu hn̄tium cōplōnem fridam: in fortitudine v̓o forſan ſuperfluit ei ⁊ forſan ab eo minuitur. ¶ Pulſus preterea groſſum corpus habētiū macroꝝ pulſu minor exiſtit. Et ſi groſſities fuerit ex carnoſitate pulſus erit velocior ⁊ fortior. ¶ Si vero ex adipe fuerit erit iſto minor.

¶ Pulſus p̄terea cōplōnes hn̄tium humidas eſt lenior ⁊ magis latꝰ. pulſus q̃z qui in medietate veris exiſtit maior eſt ⁊ fortior q̃z in omnibus alijs temporibus.

¶ In medietate v̓o eſtatis eſt velocior ⁊ ſpiſſior q̃z in oībꝰ alijs temporibꝰ. ⁊ p̄ter hoc etiā eſt paruus ⁊ debilis.

¶ In autūno aūt minuit̄ eius velocitas ⁊ ſpiſſitudo ab eo qd̓ erat in eſtate: ⁊ nō augmētat̄ eius fortitudo.

¶ In hyeme v̓o exiſtit pulſus in vltīo puitatꝭ ⁊ tarditatꝭ ⁊ raritatis: nō tn̄ eſt debilis: ſed in temporꝫ extremitatibus inuenit̄ cōpoſitus ex eis q̄ inter duo ſunt tempora.

¶ Pregnantis itidem pulſus minor ⁊ ſpiſſior eſt q̃z eiuſdem cum non eſt pregnans.

¶ De ſomno v̓o ſurgētiū pulſus ilico cū ſurgūt magnꝰ eſt ⁊ fortis ⁊ ſpiſſus ac tremulus: qui tn̄ cito poſt hoc ad ſuā redit diſpōnem. ¶ Motio p̄terea ex qua aliqs nō laxatur magnitudinē ⁊ velocitatē ac ſpiſſitudinē in pulſu augmētat ſm̄ velocitatem ſui ⁊ fortitudineꝫ: que ſi parui ſit tp̄is ꝙ ex ea accidit artarie: cito quieſcit. Si v̓o fuerit longi tēporis tarde quieſcit.

¶ Ex motione āt p quā aliqs ad vltimū laxitudis p̄uenit ⁊ laboris fit puꝰ pulſus ⁊ debilis ⁊ ſpiſſus ſꝫ ipſiꝰ quātitatē.

¶ Balneū q̃z magnitudini pulſus atq̃z eius lenitati ⁊ velocitati ⁊ ſpiſſitudini augmētuꝫ p̄bet in quo ſi quis moram fecerit fiet paruus ⁊ debilis: eius tn̄ velocitas remanēt.

¶ Cibus itidē ex quo aliquid ſumit̄ qd̓ nulluꝫ affert nocumentū neq̃z eſtuationē pulſus fortitudinē vehementē auget ⁊ ipſius ſpiſſitudinē ac magnitudinē: qd̓ tn̄ poſt longum ꝯtingit tempꝰ: nō. n. ilico cū ſumptus fuerit opat̄ hꝫ. Ille v̓o ex quo ad nocumentū p̄uenit̄ ⁊ eſtuationē ꝑpter multitudinem ſuam: pulſum facit diuerſum.

¶ Vinū ſil̓r pulſui in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ velocitate ⁊ ſpiſſitudine augmētū p̄bet: hec tn̄ augmētatio citiꝰ ꝑuenit ſꝫ tempꝰ q̃z ea q̄ fit per cibū ⁊ citiꝰ ab eo etiā remouet̄.

¶ Ex nutrientibꝰ p̄terea ⁊ medicinis q̄ calefaciūt aut ifrigidant imutat̄ pulſus: q̄. n. ex eis calida exiſtūt ſm̄ ſue caliditatis quātitatē pulſum in velocitate ſui ac ſpiſſitudīe atq̃z magnitudine augmētū p̄bēt ⁊ ecōtrario. Ira quoq̃z pulſus efficit eleuatum ⁊ fortem ⁊ velocem ⁊ ſpiſſum.

¶ Multus aūt timor pulſum facit diuerſum ⁊ velocē ⁊ tremulū. ¶ Et triſtitia pulſū debilē ⁊ tardū ⁊ rarum reddit.

¶ Gaudium v̓o pulſum reddit tardum ⁊ rarum cum magnitudine ⁊ lenitate ⁊ plenitudine.

Dicemus etiam ꝙ pulſus longus augmētū caloris aut carnis ſequit̄ ⁊ latꝰ ꝯcomitatur humiditatis augmētū: eleuatꝰ q̃z caloris ⁊ fortitudis ſeq̄t̄ augmentum. ¶ Et pulſus magis velox ⁊ ſpiſſus caloris augmētum ſequit̄. Et ſi huiꝰ caloris cā fuerit aliqd qd̓ accidat vt motus ⁊ balneū ⁊ ira ⁊ hoꝝ ſilia. pulſus cito ad ſuā redibit diſpōnē. Sed ſi eius cā fuerit māſiua ⁊ fixa ꝑmanebit dum cauſa perſeuerauerit.

¶ Paruitas aūt ⁊ tarditas ⁊ raritas res ſeq̄nt̄ ifridantes.

¶ Pulſus p̄terea fortis v̓tutis bonitatis ſequit̄ augmētū: aut a re nociua getem: ⁊ debilis inuenit̄ cū v̓tus diſſoluit̄ aut cum magnū in corpore habetur nocumentum.

¶ Diuerſus q̃z erit cū nā rem expurgat nociuam ⁊ erit diuerſitas multa aut pauca ſm̄ nocumēti quātitatē. Cunq̃z nā re nociua fortior fuerit numerꝰ ꝑcuſſionū fortiū ⁊ magnarū erit maior ſm̄ hoc: ⁊ ecōtrario. Pulſus tn̄ diuerſus ordinatꝰ melior eſt nō ordinato: ⁊ precipue ſi numerꝰ ꝑcuſſionū fortiū ⁊ magnaꝝ ſm̄ hoc fuerit maior.

¶ Pulſus aūt plenus ſanguinis ⁊ vaporis humidi abundantiam in corpore ſignificat.

¶ Vacuus v̓o huius innuit contrarium.

¶ Durus q̃z corporis ſiccitatem ⁊ ariditatem portendit.

¶ Sed mollis vel lenis huius denumerat contrarium.

¶ Pulſus q̃z qui extra pōdus iuenit̄ mutationē q̄ cōtigit ſm̄ etatū naturā in qbꝰ illud pondus ꝓprie inuenitur ad qd̓ fuit facta mutatio ſignificat. Quapropter ſi pulſus mutatus fuerit ad pōdus cuiꝰ etas eſt lōginq̄ ab eo magnam demōſtrat mutationē ⁊ ecōtrario: qm̄ ſi mutatio facta fuit ad pondus qd̓ eſt vicinū paruā ſignificat mutationem.

¶ In artaria cum tangit̄ ſi calor ſuperfluus ⁊ manifeſtus maior q̃z in alijs ſentit̄ locis q̄ eis vicinant̄ cordis cōplōnem iam calefactā eſſe ſignificat: qd̓ in hn̄tibꝰ ethicaꝫ aut ptiſim contingit ⁊ fortaſſis portendit ſincopim.

¶ Pulſus aūt q dr̄ bis pulſans iuenit̄ cū febrilis calor eſt ſupabūdās ⁊ cū multa neceſſitas icūbit pulſui ⁊ in aeris attractiōe. ⁊ hoc eſt cū calor īnatus in vltīo inflāmatur ⁊ virtꝰ cū hoc eſt ſana ⁊ p̄cipue ſi ſc̄da ꝑcuſſio maior fuerit.

¶ Pulſus q̃z in q̄ diaſtoles a ſiſtole diuerſa repit̄ fit ꝑpter pugnā nāe: ⁊ finis diaſtoles ſi fuerit fortior q̃z eiꝰ p̄ncipiū ⁊ maior erit meliꝰ ⁊ ecōtrario. Sꝫ ſi finis diaſtoles fuerit velocior ſupfluū putrefactionis ſignificabit calorem.

¶ Pulſus aūt q ꝯtinue minuit̄ ⁊ debilitat̄: quē ⁊ caudam vocamꝰ ſoricinā fit cū v̓tus incipit debilitari ⁊ cadit: īōq̃z eiꝰ malitia erit ſm̄ debilitatē ⁊ puitatē: q ſi ad fortitudinē reuerſus fuerit ⁊ magnitudinē v̓tutē iam rediſſe ſignificabit. Et ſi ſm̄ vnā remāſerit menſurā ⁊ inde neq̃z ad magnitudinē pulſationis redierit: neq̃z ab eo in quo ſteterit aliquo mō fuerit diminutus: quodāmō erit ei melior qui minuit̄ vſq̃z q̄ occultetur ⁊ nō appareat ſenſui. iſte eni naturam ſuperatā fore ⁊ ſuccubuiſſe demonſtrat.

¶ Pulſus autem curuus ⁊ in vnā parteꝫ declinatus in habentibus ethicam ⁊ ptiſim inuenitur.

¶ Sed formicās virtutis ſignificat caſum: vnde cū neceſſitis vehementia multa aeris indiget attractione.

¶ Addēs q̃z fortitudinē cū neceſſitatis vehemētia ſignificat: ⁊ tertiꝰ iuenitur poſtq̃z ethica ⁊ ptiſis ꝯfirmata eſt.

¶ Vndoſus aūt iuenitur cum aliquis balneatur aut bibit vinum aut contingit ex omnibus que corpus humectāt paucis quoq̃z vicibꝰ ſentitur in ydropiſi ⁊ ſubeth ⁊ pleureſi ⁊ peripleumonia ⁊ aſmate ⁊ paraliſi ⁊ apoplexia. in febribus autem ſignificat ſudorem.

¶ Vermiculoſus vero pulſus fit cum fortitudo ſuccumbit ſed non omnino. Sed formicans inuenitur cum virtus omnino cadit ⁊ mors eſt propinqua.

¶ Pulſus quoq̃z qui ſerre aſſimilatur ⁊ ſerratilis dicitur eſt qui fit cum magnum apoſtema eſt in corpore ⁊ precipue ſi in mēbro fuerit nobili ⁊ neruoſo: ſicut cum diſpoſitio pleureſis que fit in latere ⁊ diafragmate.

¶ Tremulus itē vltimā ſignificat caliditatē ⁊ ꝙ v̓tꝰ humoribus ſit onerata: aut ꝙ apoſtema ſit ibi: aut opilatio que diaſtolem ꝓhibeat. Tertiū aūt iuenitur pulſus apud pugnam virtutis ⁊ ſue ſanitatis aduerſum egritudinem in vltīo magnitudis q̄ cordi ⁊ ſuis ptibꝰ vicina exiſtit.

¶ De regimine acutaꝝ egritudinum. Cap. xxxiiij.

c Um in principio haꝝ egritudinū repleatio manifeſta ⁊ fortis apparuerit fueritq̃z humores peſſimi qd̓ ex accidentiuꝫ fortitudine cognoſcet̄: ſuccurrēdū erit anteq̃z virtus cadat: egrum euādo cū flebothomia: aut ven. ſolutione: deinde eius nutricatio ſm̄ ſtatus vicinitatem aut lōgitudinem erit menſuranda ⁊ ſm̄ egri fortitudinem aut ſm̄ ꝙ in tempore ſue ſalutis famis patiēs erat aut non. ¶ Status enim ſi fuerit vicinus ⁊ eger fortis ex aqua ordei erit nutriendus. Sed ſi ſtatus fuerit remotus ⁊ eger debilior aliquid modicum erit ſm̄ hoc nutrimen

to addēdū. ¶ Nutriēdi q̄ꝫ hora q̄ sit ꝯueniēs est eligēda ſm egri alleuiationē: ⁊ visum quē in tpe sue sanitatꝭ habebat ⁊ ſm febris accessionē ⁊ interpolationē. Si vō iterpolata nō ē hora diei frigidior ⁊ magis tempata eligenda est. ¶ Cūq̄ꝫ crisis signa visa fuerint ⁊ status appropinquauerit eger a nutricatione ē abstinēdus: ⁊ dieta ad vltimū tenuitatis est ducēda vsq̄ꝫ q̄ fiat crisis: aut postq̄ꝫ facta fuerit Postq̄ꝫ vō pfecta fuerit ex regimine conualescentis erit gubernandus. Et si nō predicto est insistenduꝫ regimini donec sanitas compleatur si voluerit deus.

¶ De regimine conualescentium. Cap. xxxv.

q Ui ex morbis ꝯsurgit acutis custodiendꝰ ē ne ad nutrientia redeat quibus sani regūtur: sed ex eis quibus regebaꝛ in egritudine moderef: aut parum fortioribꝰ: deinde vō ordinati ⁊ paulatim ad cibos pducaꝛ sanorꝫ. ¶ Interim tn̄ a balneo custodiatur ⁊ labore ⁊ vigilijs ⁊ coitu ⁊ vino ⁊ caueat ne famē ⁊ sitim patiaꝛ: ⁊ ne aīalibꝰ soliciteṫur curis: ⁊ ne sub sole incedat: ⁊ in locis iaceat calefactis. ⁊ pcipue si ex egritudibꝰ acutis ꝯsurgens absq̄ꝫ crisi euasit: ab oībꝰ pterea separeꝛ q̄ corpꝰ calefaciūt. Ille vō in quo vestigia q̄ egritudinis significant reliq̄as remāserūt: vt est calor sup̄fluus qui in tactu sentiꝛ aut anhelitus spissitudo. ⁊ sitis aut capitis dolor: aut tinctura in vrina: aut ꝯfractio q̄ corpori accidit: ⁊ in ore sapor extraneus: ⁊ in somno pmixtio ⁊ alienatio et horꝫ silia pcipue ad egrorꝫ regimen redeūdus est: donec oīa signa hec ꝯsumāꝛ: ⁊ corpꝰ ipsiꝰ oīno sanitati restituaꝛ. ¶ Cōualescēs sibi q̄ꝫ cauere dꝫ ne sitim aut famē patiaꝛ: ⁊ ne semel cibo repleaꝛ: qm̄ vnuꝫ istorꝫ ipm̄ distēperat ⁊ calefacit ⁊ aliud eius corrumpit cōplōnē. comedat aūt multotiens: parꝫ tn̄ ⁊ paulatim. ¶ Ex aqua q̄ꝫ frida paulatim sumat neq̄ꝫ bibat ex ea semel in multa quantitate: ⁊ pcipue in tpe autumni. Ex ea etiā q̄ nō est frigida nullo mō bibat. ¶ Si aūt ipiꝰ appetitiua fortꝭ fuerit ⁊ digestiua debilis ⁊ fatigata: nō attēdat in comestione quātū appetitiue: sed quātū digestiue attinet: qd̄ etiaꝫ custodiat donec digestiua melioreꝛ ⁊ tūc quātū voluerit cōedat. ¶ Post hoc q̄ꝫ ad motiones ⁊ alia opa quibꝰ dum erit sanus vti ꝯsueuerat ordinatim reducaꝛ. ¶ Q̄ si ex malis accidētibus aliquid remāserit vēter ipsiꝰ soluaꝛ: aut minuaꝛ: aut extinguētia ei tribuanꝛ. Ex quibꝰ oībꝰ illud erit eligēduꝫ qd̄ medico videtur melius ⁊ egri dispōni magis apparēs cōueniens: hūc q̄ꝫ nō ē pmittendū ad ea quibꝰ vtebatur dum esset sanus reuerti quādiu hec accidentia in eo perseuerant. Cum alicuius conualescētis appetitiua opposita inuenitur sciendū est reliquias egritudinis in corpore remāsisse quas expellere nece ē: ⁊ pcipue si sapor oris fuerit corruptꝰ: aut sitis sit in corpe multa. ¶ Si aūt comedēdi auidus fuerit ⁊ ex comestione corpꝰ nō resumat vires: seu venter solutus fiat ex quātitate nutricationis ⁊ ex bibitione aq̄ post ipam id est minuendū: ⁊ sy. acetosus q̄ fit de succo citoniorꝫ est dandus ⁊ epi empl̄m supponēdum ex q̄ fortius fiat ⁊ ꝯfortetur. ¶ Conualescēs pterea sepandum est a comestione nutrientiū grosse nature ⁊ dure digestibiliū vsq̄ꝫ q̄ ipiꝰ cōpleatur vtus. Interim vō nutriaꝛ ex eis q̄ cito digeruntur. et si eius nutricatio absq̄ꝫ vino digeri nō pōt vinum al. aut clarificatum ei tribuatur: ⁊ a forti sibi caueat. ¶ Sy. aceto. de succo citoniorꝫ. ℞. succi citoniorꝫ acetosorꝫ ptem. j. çuchari tabarçet. p. j. aceti q̄rtā ptis vnius: deinde hec oīa coquanꝛ ⁊ diligēter dispumentur. ⁊ bibāt ex hoc cōualescentes qbꝰ multa dn̄atur caliditas ⁊ indigent eis q̄ stōm ꝯfortant. ¶ Ille vō in q̄ parꝫ inuenitur caliditatis dn̄ium si hic indiguerit syrupo pro vna quaq̄ꝫ libra: ex eo sumaꝛ mastic. gariofi. spi. an̄. ʒ. j. que trita ⁊ in pnano ligata in syrupo dū coquitur ponanꝛ. ¶ Et postq̄ꝫ oēs ptes ⁊ capitula ꝯuenienter exposuimus: que in huius libri pncipio noīauimus: totū igitur pfecimus: quapropter deo cuius bn̄ficio hec ad finem perduximꝰ gratie sint infinite. ¶ Tractatus decimi finis.

¶ Rubrice libri diuisionum rasis.

¶ Liber diuisionum translatus in tilero a magistro Gerardo Cremonensi de arabico in latinum.

¶ Uerba abubetri filij zacharie arasi.

Ventilata fuit in p̄sentia cuiusdā probi viri rememoratio diuisiōis egritudinū: ꝛ curatiōis earundē: quare visuz est mihi: vt cōponerē librū de hac intentione cuius vtilitas esset cōis ꝛ multiplicaretur excusatio oīum cōsiderantiū in ipso ꝛ vtentiū eo. Et pptea qꝛ vidi in ipso iuuamen maximū ꝛ cōmoditatē: deū itaqꝫ posco ɔcessorem ad rectificationē sermonis ꝛ operꝭ ꝛ auxilium: ſm ꝙ sibi placet: ꝛ ꝙ sit ei approximatio: cū ipse sit nostri gubernator. Et nos quidem scripsimus illud ſꝫ capl'a signata literis: sicut fecimus in Al mansore: que sūt 159. capl'a vsqꝫ in fine lib.

¶ De alopitia. Capitulum. j.

Primum ex eis itaqꝫ est capl'm de alopitia: que est casus capillorum et tinea. ¶ Et fit propter flegma salsum adustū. ¶ Et signa eius sunt: vt sit hn̄s eam albi coloris: delicati corporis cutis nude: mollis: ꝛ sunt ex illis qui iam multum sunt vsi cibis frigidis ꝛ humidis ꝛ niue cū eis. Et aut cōmunicat ei albedo coloris cutis cum casu capilloꝝ ab ea. ¶ Et eiꝰ curatio est vt soluatur hn̄s eam cum yerarufini: aut yera pigra. cuius dosis sit. ʒ. iij. aut sumat collogntide iteriorꝭ tertia. ʒ. j. ꝛ aloes ꝛ turbith amboꝝ. ʒ. j. bdellij: çinçib. masticis. ana. vj. ʒ. j. fiat solutio cū eo aliquotiēs: ꝛ euomatur post repletionē cibi cū syrupo aceto. ꝛ aqua cal'a: postq̄ꝫ coquit in ea raphanus: ꝛ sinapis ꝛ sicla ꝛ anetum. ¶ Aut sumat aneti. M. j. bulliat in. iij. lib. aq̄: donec dissoluatur anetū ꝛ rubeat aqua: ꝛ coletur aq̄ ex eo: ꝛ ponat in omni lib. ℥. j. mellis cū est calida ꝛ moueat donec dissoluatur: ꝛ bibat ex ea cū ē calida libr. 5. Si ḡ vomuerit ex ea: bonū ꝛ si nō: bibat iteꝝ aliā lib. 5. ¶ Q si nec sic: sumat condisi thuris. añ. ʒ. j. baurac. ʒ. iij. dissoluant oīa in lib. 5. huiꝰ aq̄ cum quarta. ʒ. j. salis nigri: ꝛ bibat. ¶ Et fit etiā ex sāguie in quo multiplicata est colera citrina. ꝛ signa eius sunt citrinitas coloris: extenuatio corpis: ꝛ qꝛ infirmus est assidue vsus cibis calidis. ¶ Et cura eius est comedere cibos frigidos ꝛ balneatio assidua cū aqua dulci tepida absqꝫ longitudine sessionis in ea: ꝛ potare aquā casei cū scamo aut scamonee quarta. ʒ. j. in sex sextarijs ꝛ quarta lacꝭ acetosi. ¶ Et fit ex colera nigra ꝛ signa eius sūt nigredo corporis ꝛ attenuatio eius: siccitas ipius. ꝛ qd̄ habēs eā vsus est eoꝝ que gn̄ant meliaꝫ: sicut lentibꝰ: carne salita: sale: ꝛ qui plurimo vsus est labore. ¶ Et cura eiꝰ est vt sumat in potu decoctionē epithimi aliquotiens: ꝛ de his pillis ℞. epithimi: polipo. añ. ʒ. x. agarici. ʒ. v. interioris collognt. ide. ʒ. j. ꝛ. 5. salis na ptici. ʒ. j. gariof. ʒ. j. ꝛ forment pillule: quaꝝ dosis. sit. ʒ. ij. ꝛ. 5. ¶ Significationes p colorez vo cutis in his duabus spēbus sunt debiles ꝛ ppꝛie in colerica: qm̄ in his duabus spēbus eas p̄cedit yctericia: ꝛ oēs qdem spēs alopitie indigent post purgationē ꝛ equationem corporis cum cibo cōtrario humori generanti egritudinem: eis quibꝰ locus curet. Et loci quidē curatio est duaꝝ spērum: quarū vna est hn̄tium leuia corpora: sicut infantes ꝛ eunuchi ꝛ mulieres: ꝛ illi quoꝝ cutes sūt albe nude. ¶ Curetur ergo fricatione facta cū panno aspero donec rubeat cutis: postq̄ꝫ pili abrasi fuerīt: ꝛ si rubet fricatione parua: tunc est facilis curationis: ꝛ si nō nisi post fricationē plimam: tunc est difficilis sanationis. Et considera medicamen qd̄ ponis super caput eius: ꝛ si videris ipm calefacere plusq̄ꝫ oporteat: stringe acuitatem eius et pmuta ipm cum aliquo. ¶ Et curatio huiꝰ egritudinis q̄ est icipiēs: ꝛ facilis est cū medicamine debili. Et q̄ antiq̄ est cū medicamine forti. Deinde fricet cū cepa q̄ comedit aut cū cepa narcisci: ꝛ liniat desup medicamine cuius descriptio. ℞. cinerē corticū auellanaꝝ: amigd̄. amaras adustas cum corticibus suis frixēt in sartagine donec aduranf ꝛ terant: deinde aggregent cū oleo ꝛ liniat cum eis ¶ Et alia ē hn̄tiū corpa ni. aspe cutis fortiū pilloꝝ ad que curāda misceat cū istis sicut 4ª eoꝝ sulfuris: ꝛ 6ª ipsoruꝫ gūmi rute: ꝛ vtrisqꝫ spēbꝰ qn̄ vlcerant: aut pxime fuerint vt vlcerent fiat desup vnctio cū vnguēto de cerusa: donec sedet: deinde iteret.

¶ De casu capilloꝝ. Cap. ij.

Et casus eorum fit ex diminutiōe nutrimēti: aut ex corruptione humoꝝ aut ex dilatatione poroꝝ. ¶ Et signa eius sūt quoniā corpus est siccum extenuatum. ¶ Et cura eius est dilatatio in cibo: ꝛ additio in somno ꝛ balneo: et potio vini rugrossi. ¶ Et fit ex spissitudine cutis. ¶ Et signa eius sunt quoniam sunt pilorum radices cum tenduntur fortes et non egredientes velociter: ꝛ sunt pili vehemētis grossitudinis ꝛ nigredinis declinātes ad crispitudinem. Et curatio eius est balneum assiduum ꝛ inunctio cum oleo camomil. ꝛ liniri ex epithimatibus alopitie sicut amigdal'. amaris ꝛ schea adustis cum spuma maris aggregentur cum oleo ꝛ liniatur ex eo caput.

Et fit ex mollitie cutis capitis. Et signa eiꝰ sunt paruitas capilloꝝ ꝛ subtilitas eoꝝ ꝛ velocitas casus. ¶ Et curatio eiꝰ est oleū mirtinū ꝛ oleū arboris masticis cū laudano q̄ radic. piloruꝫ liniant: ꝛ est leue: ꝛ fiat istud postq̄ꝫ pili abradunt. ꝛ fortiꝰ isto ē: vt dissoluat pōdꝰ. ʒ. iij. acatie. ʒ. iij. laudani: in. 5. ℥. vini puri: ꝛ fundat desup olei mirtini. ℥. 5. ꝛ coopiat cū eo caput. ꝛ qn̄qꝫ cōfert oleū mirtinū cū laudāo ei g sit ex diminutiōe nutrimenti.

¶ De dolore capitis. Cap. iij.

Fit ex feb. cal'. sicut tertiana: causon sine apate in cerebro. ꝛ signa eius sunt: qm̄ cōmouet cum est cal'itas feb. ꝛ qescit cū ipa declinat. ¶ Et cura eiꝰ est cura cā feb. ¶ Et fit ex apate in cerebro ꝛ panniculis eius. Et signa eiꝰ sunt assiduatio doloris capitꝭ a p̄ncipio egritudinis vsqꝫ ad eiꝰ determinationē vel diminutionē: ꝛ qd̄ excitat añ vehemētiā feb. ꝛ vehementiā rubedis oculoꝝ ꝛ exuberatio venarū ꝛ alienatio ꝛ cōmixtio rōnis. ¶ Et

cura eiꝰ est cura frenesis cal'e ex his q̄ ego dicaꝫ. ¶ Et fit in fine feb. cū est crisis: ꝛ signa eiꝰ sūt: qm̄ ꝯmouetur postq̄ꝫ feb. ptransit. iiij. dies: et fiunt cum ea nausea ꝛ subuersio anime ꝛ vertigo. ¶ Et cura eius est adiutoriū ad velocitatem vomitus: si fuerit nausea vincens cū aqua ca. ꝛ sy. ace. aut suppōne coll'ij aut enematis leuis: si venter fuerit siccus: aut fuerit cū eo cōmotio in mirac: caput vō ipꝫ non curetur cum aliquo in hac egritudine.

Et fit a caliditate venenoꝝ. ¶ Et cura eius est vt effūdatur super caluā oleū ro. recens: aut oleuꝫ de oliuis recentibꝰ imaturis: ꝛ nō effundat' sup occiput: qm̄ locus est frigidꝰ: ꝛ ex eo est origo nuche: vt nō pueniat ex effusione olei nocumentū: ꝛ fit oleū qꝺ effunditur super sinciput ifrigidatū sup niuē. aut in cursu aque fri. aut conquasset' cum quātitate ipsiꝰ aceti. sup infantiū aūt ꝛ ēt mulierū capite infundatur oleū camomillinum.

Et fit ex frigiditate aeris. ¶ Et cura eiꝰ est effusio ol'i cal. sup sinciput sicut olei rutacei aut olei laurini: vel costini ꝛ ex altero oleo: ex oleis calidis

Et fit iteꝝ a siccitate sine mā: dolor capit' sꝫ ē debilis. Hūiditas aūt nō facit dolorē capitis oino: nisi nisi m'tiplicet' eiꝰ quātitas: tūc nō facit accidere gūitatem in capite. ¶ Et cura eiꝰ ē cū desiccatiōe ꝛ cū pill'. stōaticis ꝛ yera. g. ꝛ ol'is desiccatiuis: ꝛ cura eiꝰ est qui ē ex siccitate balneū ꝛ inunctio cū aliq̄ oleo ꝛ humectatio cibi.

Et fit absq; feb. sicut p potū vini puri ꝛ fortis: ꝛ signa eius sunt vt cōmoueat' post ipm: ꝛ sit caput cum eo gue. ¶ Et cura eiꝰ est somnꝰ plixus. deinde introitus balnei: ꝛ acceptio cibi pauci facti ex caulibꝰ aut lētibꝰ. aut pull' pparatiꝫ cū aqua agreste ꝛ odoramētū cāpho. ꝛ ros. ꝛ fricatio pedum. deinde reintratio balnei post longum somnū: qꝺ si remanserint in capite reliquie cū paucitate somni sumant' ex vino cōmixto pl'ime acceptio equalis.

Et fit ex casu aut pcussiōe accnte in capite. ¶ Et cura eiꝰ est flōª cephal'. deide effusio aq̄ fri. sup caput. ꝛ facere emplꝫ post istud ex folijs murti cū pauco ramec ꝛ acatie ꝛ aq̄ citonioꝝ: ꝛ olfactus odoriferoꝝ frigidoꝝ ꝛ cibari post istud ex cerebris gallinaꝝ ꝛ cerebris arietuꝫ et eduloꝝ ꝛ euitet oēm cibū ca. cuiꝰ ē facē vaporē ascēdētē ad caput. ꝛ leniat' nā eiꝰ cum suppositorio facto ex sapōe: aut clistere facto ex aq̄ ficle: ꝛ alumine ꝛ oleo vio.

Et fit ex vētositate fetida replēte caput. ¶ Et cura eiꝰ est olfactꝰ redolētiū frigidoꝝ sicut cāphore: aq̄ viol. ꝛ ro. sandal'. ꝛ nenufa. ꝛ odorare ol'a eoꝝ.

Et fit etiā ppter olfatū vētositatis vaporis cal'i replētis caput: sicut gallie: ambre: musci: aut siliū ꝛ bn̄ redolētibꝰ cal'is. ¶ Et cura eiꝰ flebotomia ē. ꝛ effusio aque fri. sup caput ꝛ olfatꝰ bn̄ redolētiū frigidoꝝ ex his q̄ diximus: ꝛ multotiēs odorare ol'a eorum.

Et fit ex dn̄io col'e in sanguie: ꝛ signa eiꝰ sūt exiccatio corpis ꝛ extenuatio eiꝰ: ꝛ velocitas pulsus ꝛ siti ꝛ siccitas supioꝝ partiū nariū ꝛ vigilie. ¶ Et cura eiꝰ est lenificatio vētris cū aqua prunoꝝ ꝛ sy. ro. deinde effusio aq̄ fri. sup caput. ꝛ ipositio aceti de vino ꝛ aq̄ ro. ꝛ ol'o ro. cōq̄ssati sup ipꝫ: ꝛ iunctio eiꝰ cū ol'o viol'. ꝛ ol'o de cucur. ꝛ ꝺ amigꝺ. dul. ꝛ sternutatio cū eis. ꝛ assidue vti cibis frigidis vt cucurbi. portul. agresta: lactu. ꝛ que fiunt ex eis ꝛ acceptio mucill. psilij ꝛ aqua granatorum acetoꝝ.

Et fit ex dn̄io sanguinis: ꝛ eiꝰ signa sunt rubedo faciei ꝛ oculorum: grauitas capitis ꝛ totius corporis ꝛ multitudo somni. ¶ Et cura eius est flebotomia cephal'. deinde reliqua que diximus de cura doloris capitis accidentis de col'a citri. ꝛ confert huic dolori capitis proprie cibari: cum tassel ꝛ aliud cibarium cum alcu risu ꝛ agresta ꝛ in secunda mensa vti iuiubis.

Et fit ex vapore grosso in capite: ꝛ signa eiꝰ sūt tensio in radicibꝰ oculoꝝ ꝛ vehemētia doloris capitis sine gūedine ꝛ vehemētia pulsatiōis timpoꝝ. ¶ Et cura eiꝰ ē lēificatio nāe cū supfluitate pauca cū eis q̄ sūt: sicut infusio aloes: ꝛ pil. de yerap̄. deide icliatio capit' sup vaporē camo. et sansu. et calamēti aliq̄tiēs: deide itroitꝰ balnei.

Et fit ex humoribꝰ frigidis grossis mel'cis aut fl'aticis cōibus: et pprie in capite: et signa eius sunt vehementia doloris capitis sine caliditate in capite et facie apud tactum et nec est rubedo in colore: neq; exuberatio in venis: et qꝺ est cronicus. ¶ Et cura eius est solutio cum pill'is cochijs: et yera rufini: et inclinatio capitis super decoc. calamēti et sansuci et odorare rutam et castoreum et sisimbrium; et sternutatio cum pipe: et condisi et castoreo: et gargarismus cum sy. aceto. et sinapi.

Et dolor quidē capitis assiduꝰ cōprehēdens totū caput noiatus hn̄s galeaꝫ est huiꝰ generis. ¶ Et fit ab hūoribꝰ malis in parte capitis: aut in toto capite: et sigª eiꝰ sūt q̄ eger ītueri lumē n̄ vꝫ neq; vocē audire pt. Et cura eiꝰ ē euō cū eis q̄ mūdificāt caput et stōꝫ.

Et fit ex col'a i ore stōi sine feb. et signa eiꝰ sūt nausea: et qꝺ sedat' post vomitū. ¶ Et cura eiꝰ est vt bibat sy. ace. et aquā calam multā et euomat aliquotiēs donec mūdificetur stōus et sedet' nausea: deide comedat ex malis et citonijs et cibaria facta cū aqua agreste.

Et fit post coitū. ¶ Et cura eiꝰ est ablutio cū aq̄ fri. et somnꝰ post. et odorare ol'm viol. et cōestio pulloꝝ et vitelloꝝ oui et administratio enematis qꝺ ipiguat renes ex eis q̄ dicunt' in cura coitus.

Et fit ex strictura oris stōi et m'titudine sensus eiꝰ et signa eiꝰ sunt: q̄ cōmouet' i horis matutinis et cū ē fames et sedat' cū hō cōedit q̄zlibet comestionē. ¶ Et cura eiꝰ ē vt bibat i mane seuic et çuchaꝝ: aut sumat aliqd de fructibꝰ stipticis: sicut pomis stiptic' et citonijs et gūatis et muē. aut cōedat buccellā pāis ifusi i aq̄ agreste. aut i aq̄ gūatoꝝ acetosoꝝ. Et ꝯfert oibꝰ spēbꝰ doloris capitis lenificatio vētris semp: et alienatio ois rei cuiꝰ vapor velociter eleuat' ad caput.

¶ De emigranea. Cap. iiij.

q **Uādoq;** fit ex cal'itate: et signa eiꝰ sunt pulsatio timpoꝝ: et cal'itas tactꝰ ptis: et sedatio ex rebꝰ fris. ¶ Et cura eiꝰ ē flōmia cephali. et lenificatio nāe cū dicit' in capꝰ doloris capit'. et assiduatio acceptiōis coriādri et çuchari et psilij in matutis. ¶ Et fit ex vapore humoꝝ frigidoꝝ et signa eius sūt ledi ex rebus frigidis: et puatio caloris in pte cū tangit'. et qꝺ est longioris assiduationis et pluris. ¶ Et cura eiꝰ ē sol'o cū yera ruf. et cū cochijs et cum oibus q̄ dicēt' in cura apoplexie. Aut sumat'. ℥. j. olei de lilio et disrumpatur i eo castorei. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. fricetur cum eo pars et distillet' in aurē q̄ est ab illa pte: et qn̄ pseuerat emigranea et puenit oculo tenebrositas ex ea oꝫ vt cito succurrat' subleuando arteriā et cauteriçando eam: et si nō: faciet ipꝫ incurrere alitisar et destructionem visus. Et emigranea frigida vt pl'm fit in parte sinistra: et cal'a in parte dextra. Et cōfert quidem calide emigranee: vt dissoluat' sexta ps. ʒ. j. camphore in guttis lactis mulieris et distillet' in aurem

¶ De vertigine. Cap. v.

q **Uādoq;** fit ex multitudine sanguinis: et signa eiꝰ sunt rubedo faciei et oculoꝝ in illa hora exuberatio venarū et alguidegi et pulsatio timpoꝝ et venarū q̄ sunt post aures et rubet facies et caput. ¶ Et cura eiꝰ ē flōª basili: et medie aut cephali. et vētosatio cruriū et cibatio ex cibis subtilibꝰ extinguētibꝰ sanguinē: sicut lētibꝰ et aq̄ agreste et allzaris: et admistratio psilij cū çucha. ¶ Et fit ex col'a: et signū eiꝰ ē qꝺ mouet' an̄ ipsā nausea. ¶ Et cura eiꝰ est vt vomat cū sy. ace. et aq̄ cal. et bibat decoctionē mirab. citri. aut aquā cas'e t: et vtat' aqua granatoꝝ acetoꝝ. et aqua agreste: et oi i quo est acetositas et stipticitas. ¶ Et fit ex fl'ate: et signa eius sūt perturbatio sensuum et albedo coloris et multitudo somni et sputi. ¶ Et cura eius est id qꝺ diximus in dolore capitis ex flegmate. ¶ Et fit ex colera nigra. ¶ Et cura eiꝰ est id qꝺ diximꝰ in dolore capitis ex mel'ia.

¶De birsen.i.litargia ⁊ frenesi. Cap.vj.

e T est apostema vehemens in cerebro aut calidum aut fri. illud qdē qđ calm est accidit aut ex cola: aut ex sanguine: ⁊ frigidū aut ex humoribus flegmaticis aut melācolicis: ⁊ signa birsen cali ex sanguine sunt fe.ꝯtinua cū rubedine faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ magnitudo pulsus ⁊ replō venaꝝ: ⁊ fit in corpe ḡsso plurimi sanguinis: ⁊ qđ assidue vsus fuit carne ⁊ vino. ⁊ his q̄ ex melle fiunt. ¶Et cura eiꝰ est flōia. deinde positio aceti ⁊ aq̄ ro. ⁊ olei ro. ꝯquassatoꝝ sup caput. ⁊ lenificatio cū enemate leui: ⁊ potus aque orđ. ⁊ abstiere ab omni cibo ḡsso. ⁊ potare aquā lentiū excorticataꝝ ⁊ aquā agreste et īfusionē iuiubaꝝ ⁊ prunoꝝ ⁊ siliuꝫ. ¶Et fit ex cola citri. ⁊ signa eius sunt: qđ est fe.ꝯtinua vehementioris calitatis ⁊ sunt cum ea saltus ⁊ alienatio vehemens ⁊ leuitas ī capite. ⁊ est rubedo in facie ⁊ oculus minor. ⁊ fit in corpore extenuatio: cui iam accidit cibari ex rebus calis: sicut allio: pipe: sinapi: melle. piscibus puis salitis ⁊ silibꝰ. ⁊ accipere medicinas calas: sicut mel ⁊ sila. ¶Et cura eius est potare aquā prunoꝝ decoctionis omni die ante aquam orđ. ⁊ p horā.j. ⁊ post aquā orđ. ⁊ aquā cucurbite. ⁊ aquā citrulli in ea die ⁊ mucillaginem psil. cum vespere sunt. ⁊ si possibile est vt cibetur cum aliquo. tunc cum sauic et çuc. ⁊ pane torrefacto. ⁊ non prohibeantur oīno ab aqua fri. isti: neqꝫ illi qui habent birsen sanguineum.

Birsen aut frigidū qđ noiatur litargia. ⁊ fit ex flati co apate accidēte in occipitio: signa sunt subeth cum fe.ꝯtinua nō fortis calitatis ⁊ albedo lingue et difficultas aperiēdi palpebras. ⁊ ꝙ qñ apiūt in dispōne redeunt velociter ⁊ claudūt. ¶Et cura eius est: vt sumātur collogn. interioris ⁊ çartami amboꝝ pugillus.j. ⁊ fe. vrtice pugillus.j. calamēti. M.j. ⁊ cortic. rad. cappa. pugil.j. ⁊ coquant cum.iij.lib. aq̄ vsqꝫq̄ remāeat lib.j. ⁊.s. et colet: ⁊ fiat enema cum lib.s. huius aque cū.℥.j. murinabati. ⁊ 4ª.℥.j. oli. Et ponat in pncipio rei a pmo die vsqꝫ ad tertiū diē super caput ipoꝝ acetū ⁊ oleū ro. ⁊ aqua ro. ⁊ post 4^m ponat cū eis aliquid castorei. deinde ponatur sup capita eoꝝ sisimbriū ⁊ calamētū ꝯtrita infusa in vino ⁊ ꝓuocetur ei sternutatio cum pipe ⁊ castoreo. ¶Et fit ex cola ni. ⁊ signū eius est ꝙ remanēt oculi aperti nō palpitantes: sicut oculi intuentes in vnū locū sine motu. ¶Et cura eius est vt sumat epithimi ru. pugillus.j. ⁊ colloq̄n. interioris ⁊ polipo. añ. pugillus.j. ⁊ calamenti. m.j. decoquant. ⁊ fiat clistere cum aqua eoꝝ post decoct. cū olo camomil. ⁊ effundatur super caput oleum narcisc̄inum: et oleum de lilio tepido: ⁊ fiat caputpurg. cum ambobꝰ sumat in potu aquam mellis loco aque orđ. ⁊ similiter in illo quod est ex flegmate. ¶De epilepsia. Cap.vij.

f I t ex flegmate: ⁊ signa eius sunt. mollities corporis albedo coloris cōplō frigida multitudo vsus frigidoꝝ ciboꝝ ⁊ mltitudo sputi ⁊ mucillaginis. ꝯturbatio sensuum ⁊ multitudo spume cū fit epilia: ⁊ fit epilia fm plm in augmēto lune ⁊ cōplemēto luminis eius: ⁊ fit etiā cum diminuit luna. ¶Et cura eiꝰ est purgatio cum yeraruf. ⁊ pill. cochijs ⁊ pillis.g. ⁊ gargarismꝰ cum sy. ace. ⁊ sina. ⁊ sternutatio cum pipere ⁊ cōdisi ⁊ castoreo: ⁊ assiduatio olfatus rute ⁊ minoratio cibi ⁊ additio in labore. ⁊ sint summa cibi eius aqua ciceris: ⁊ frixa in caçolis. Et fit ex multitudine cole ni. in corpore. ⁊ signa eius sunt tenebrositas cum extenuatione: ⁊ multitudo comestiōis. pulsus cordis ⁊ tremor eius ⁊ acetositas ventositatis spume. et acetositas eructuationis et nigredo spume. ¶Et cura eius est: vt soluantur aliquotiens cum decoctione. epith. aut pill.g. deide cibetur cibis boni chymi: vt sunt pulli: arietes: ⁊ vitella ouoꝝ. vinū multe comestiōis cum aqua. ⁊ ꝯfortet caput olfatu musci ⁊ gallie: ⁊ multitudine balneationis: pter qđ sudet in eo mltū. ¶Et fit ex ventositate frigida eleuata ex aliquo mēbro: ⁊ signuꝫ eius est ꝙ infirmus sentit illam eleuari ex manu aut crure: pede: coxa ⁊ peruenit vsqꝫ ad caput: ⁊ facit epilepsiam: ⁊ causa eius est ab humore malo valde iā facto venenum retento in mēbro aliquo: ex quo eleuat vētositas ad cerebrū. ¶Et cura eius est vt liget super illud mēbrum in hora qua incipit vētositas eleuari ab eo: ⁊ post illud liniatur locus cum melle anacardino: ⁊ olo ⁊ sinapi aut pipere donec vesicet locus ⁊ vlceretur ⁊ currat qđ in eo est ⁊ ponāt super ipm ventose cum incisione. ¶Et fit qñqꝫ ex multitudine sanguinis. ⁊ signa eius sūt. ꝙ implentur alguidegi ⁊ facies rubet. deinde fit epilia: ⁊ qñqꝫ ꝓcedit sanguis ex naribus eius. Et cura eius est flōia saphene: ⁊ ventosatio cruris ⁊ minoratio cibi.

¶De incubo. Capitulum.viij.

Um huic nō succurretur qñ assiduus fit ⁊ multiplicatur producit ad epiliam ⁊ fit ab assiduatione multitudinis sanguinis in corpore: ⁊ signa eiꝰ sūt rubedo oculoꝝ ⁊ diminutio somni. Et cura eiꝰ est ventosatio cruris assidua post flōmiā saphene: ⁊ minoratio cibi ⁊ dimissio vini. Et fit ex dñio flegmatis. ⁊ signa eius sunt tarditas sensuū ⁊ multitudo sputi ⁊ mucillagines: pigritia corporis ⁊ mollificatio eius. Et cura eiꝰ est cura epilepsie flegmatice.

¶De melancolia. Cap. ix.

e St trium modoꝝ pmus quorū fit ex adustione sanguinis qui est in capite. ⁊ signa eiꝰ sunt profundatio oculoꝝ: ⁊ tenebrositas cutis. v ꝙ multā moram fecerit in sole: ⁊ acceptio medicinaꝝ calaꝝ multarū ⁊ vini puri. Et cura eius est effusionis multitudo aq̄ tepide super caput ⁊ potare vinum plime aq̄: ⁊ facere caputpurg. cum olis fris ⁊ lōgitudo somni: ⁊ dilatatio in cibis bonis humidis: ⁊ ponere sup caput violas hu. ⁊ cortices citrulli ⁊ rasuras cucur. ⁊ medullas eius ⁊ cauere a sole. ¶Et fit modus secundꝰ ex adustione sanguinis ⁊ superfluitate eius: ita vt redeat ⁊ fiat mā melie ⁊ dñet mā melie sup corpꝰ totū ⁊ signa eius sunt ꝙ corpus totū est nigruꝫ ⁊ extenuatuꝫ: cui iam acciderit exercitiū ⁊ labor plurimꝰ ⁊ assiduatio ciboꝝ generantiū meliaꝫ: sicut lentium: caulium ⁊ sili um. Et cura eius est flōia medie. ⁊ solō cum decoct. epithimi: vna vice post aliam vicē ⁊ dilatari sup eā: post in cibo bono sicut carnibus pulloꝝ ⁊ arietum: ⁊ fisamis factis cum çucharo oleo amigđ. ⁊ potare vinū al. subtile clarum cum aqua plima. ¶Et fit modus tertius proueniens ex splene ⁊ mesaraica: ⁊ signa eius sunt multitudo appetitus cibi ⁊ paucitas digestionis ⁊ inflatio vētris ⁊ lenitas eius cum multitudine ventositatis in ventre et ypocūdrijs. ¶Et cura eius est vt sumat in potu.ʒ.iij. epithimi ꝯtriti cū.℥.j. sy. ace. in hebdomada semel: deide dētur medicine que exiccant splenem ex his quas dicemꝰ: ⁊ elaria tempata: sicut elariū de xiloaloes: ⁊ ꝯfectio noiata letificans ⁊ elariū de mal. ⁊ elarium de scoria ferri cū vino ⁊ alsematus. ¶De cucubut. Cap.x.

e St spēs vna que fit ex adustione sanguinis: ⁊ signa eius sunt vehementia submissionis faciei: ⁊ tristitia assidua ⁊ taciturnitas ⁊ alleuiatio in nocte. Et cura eius est cura melancolie que est ex dominio melācolie in toto corpore: ⁊ mltitudo administratio ois olei ⁊ balneum ⁊ medicine somnū facientes ex eis q̄ effundūtur super caput: sicut decoctio seminis lactuce. ⁊ cortic. papaue. ⁊ viol. siccaꝝ ⁊ emulgere lac sup caput: et cibi facti ex lactuca ⁊ cucur. cum oleo amigdalino.

De amore. Cap.xj.

c Cura eiꝰ est assiduatio coitꝰ: ⁊ ieiuniuꝫ ⁊ deābulatio ⁊ ebrietas plurima assidue.

¶De apoplexia. Capitulum.xij.

c It ex sanguine: ⁊ signa sunt rubedo maxillaꝝ ⁊ faciei ita vt sit quasi suffocatus ⁊ exuberatio alguidegi ⁊ venarum. ¶Et cura eius est flebotomia ambaꝝ cephalicaꝝ simul in hora vna: ⁊ assiduatio ventosaꝝ positarū super crus: ⁊ minoratio cibi ⁊ dimissio

missio vini et lactis ⁊ assiduatio balnei. ¶Et fit ex humoribus crudis flegmaticis. ⁊ signa sunt mollificatio corporis: albedo coloris ⁊ mltitudo mucillaginis ⁊ sputi quēadmodū diximꝰ. Et cura eius ē yera diacollogn. ⁊ cochie ⁊ yeraruf. ⁊ enemata cal. ⁊ acuta: et olfatus plantarū calidarū ⁊ odoriferaꝝ ⁊ musci ⁊ gallie: odorare ruthā ⁊ castoreū ⁊ gargarismꝰ cū synapi ⁊ syr. ace. ⁊ yerap. ⁊ sternutatō cū pipere ⁊ castoreo ⁊ condisi ⁊ similibus.

¶De paralisi. Cap. xiij.

e St duarū specierū: quarū vna fit ex dominio flegmatis sup caput: ⁊ signa eiꝰ sūt signa apoplexie flegmatice. Et cura eius ē: sicut cura illius. ¶Et spēs eius scda fit successione pcussiōis aut casus: et signa eius sūt ꝙ mollificatur totū corpꝰ. aut aliqua mēbra eius post illud: cū ergo remanet mollificatio ƀz suā dispositionē ⁊ neqꝫ minuit tūc nō est ei cura oīno: ⁊ qñ minuitur ⁊ nō remanet ƀm dispositionē suā. tūc curatio eiꝰ ē vt emplastretur sup locū vbi fuit pcussio cū emplastris calidis. ⁊ inungatur cōprimēdo cū oleis calidis. sicut oleum de oliuis in cuiꝰ. ℥. i. sint dissolute castorei. ʒ. ij. ⁊ euforbij. ʒ. i. ⁊ sicut hoc emplm. ℞. cere. ʒ. v. ⁊ olei de lilio ⁊ de narcisco. añ. ʒ. xxx. ⁊ mirre ⁊ oppopo. añ. v. castor. ʒ. iij. eufor. pondꝰ. ʒ. ij: aggregent oīa ⁊ fiat emplꝫ ex eis i latere alto.

¶De tortura. Ca. xiiij.

f It ex duabus rebꝰ ex spasmo quidē i vna duarū partiū trahente latus alterū ad se et signa sūt strictura cutis frontis in vno latere. ⁊ tēsio eius in latere altero. ⁊ paucitas saliue ⁊ sputi. ⁊ ꝙ eger sēsuum pturbationē nō habet. Et cura eiꝰ ē: vt vaporet cuꝫ aceto in quo bullitū est calamentū ⁊ vngat cōprimēdo cū oleo narciscino aut de lilio tepidis ⁊ tendat cutis frontis ad inferiora. ⁊ ligetur cū istita. ¶Et fit ex mollificatiōe et signa sūt mollificatio ptis ⁊ debilitas motꝰ eiꝰ ⁊ paucitas tensionis cutis ⁊ attractio palpebre ad inferiora. ¶Et cura eiꝰ ē sic cura palis: cū gargarismo ⁊ masticatōe thuris ⁊ administratione nucis mus. ⁊ retentio eiꝰ in ore suo i hac egritudine est magis cōueniens.

¶De stupore Cap xv.

f It quidē ex repletiōe sanguinis: ⁊ signa sūt vehemēs rubedo color q̄ trahit ad nigredinē. Et curā eiꝰ ē flebotomia ⁊ minoratō cibi. ¶Et fit ex humore crudo ⁊ frigido. ⁊ signa sūt mollities corpis totiꝰ. albedo coloris: ⁊ grauitas sensuū. Et eiꝰ cura est sicut cura palisis que est ex frigore.

¶De tremore. Cap. xvi.

f It quidē ppter casū virtutis pꝰ egritudinē. Et cura eiꝰ est additio in cibo et somno ⁊ in rebus odoriferis. ¶Et fit ex assiduatione vini. Et cura eiꝰ est abolere vinū. ⁊ assiduatio sudoris i balneo. Et fit ex dominio flegmatis ⁊ debilitate neruorū. Et cura eiꝰ est cura paralis que ē ex frigore.

¶De spasmo. Cap. xvij.

f It ex siccitate: ⁊ signa eiꝰ ꝙ accidit post vomitū ⁊ solutionē ⁊ laborē supfluū: ⁊ febrem vehemēus caloris. ¶Et cura eiꝰ est difficilis: verū tamē ƀm dispositionē curat cū introitu in aquā tepidā assidue ⁊ inunctiōe cōpressiua spōdiliū ⁊ iūcturarū cū olo tepido: ⁊ qñqꝫ fit vt sedeat ifirmꝰ i oleo tepido ⁊ bibat lac dulce ⁊ detur in potu vinū cū aqua mlta. ¶Et fit ex humiditate grossa: ⁊ signa eiꝰ sūt ꝙ accidit paulatim ⁊ cū repletioue corpis ⁊ appariōe signorū repletōis ex flegmate. ¶Et cura eiꝰ est cura palis ex flegmate: ⁊ cōfert istis ꝓprie fricatio eoꝝ corpoꝝ assidue. ⁊ vt sepeliāt i arena cal. vsqꝫ ad gulas eoꝝ. aut in cinere calo: aut in furno in q̄ est aliq̄ztulū calitatis. aut in domo in qua ē aliqua calefactō.

¶De coriça. Cap. xviij.

f It ex frigiditate aduenīēte capiti: ⁊ cura eiꝰ est vt vaporet cū milo callefacto: aut pāno calefacto ⁊ introitus balnai in q̄ nō madefiat caput suū cum aqua. ⁊ ꝓijciat sup corpus suū ⁊ pedes aquā calidam plm: ⁊ vngat pedes suos cū sābucino ⁊ dimissio vini et abscisio cursus ex naso p suffumigationē cuꝫ cartis de panno aut cū panno aut cū thure aut cū xiloaloes. ¶Et fit ex calefactiōe aduenīēte capiti ex sole: aut aere austrio: et signa eiꝰ sunt pruritꝰ ⁊ mordicatio ⁊ rubedo in oculis. ¶Et cura eius est balneatio in aq̄ tepida mūda dulci: et suctio olei vio. cū naribꝰ ⁊ olfatꝰ cāphore ⁊ aque ro. ⁊ abscisio cursꝰ q̄ fit ex naso cū sulfure infuso i aceto ex q̄ fiat suffumigatio: ⁊ suffumiget cū cāphora sup vitreatū: ⁊ p̄cipiatur ifirmo vt attrahat humorositatē venīētē ad nares vt nō descendat ad pectus aut ad pulmonē aut ad guttur cū emunctiōe: qꝛ in hoc ē expulsio nocumenti catarri. ab istis mēbris: vt vaporet cap cū aq̄ cal. ⁊ attrahat p nares vaporē eiꝰ: ⁊ mltiplicet emūctionē ⁊ nō dormiat sup ceruicē ⁊ dimittat vti longo somno. Cap. de catarro.

f It aut cū feb. aut absqꝫ fe. Et cura eiꝰ ē q cum febre flebotomia: deinde sumere i potu aquā or. cū viol. cōditis ⁊ oleo amigdal. Et cura eiꝰ q est sine fe. ē cū decoctione ysopi minoris: ⁊ alienatione ab eis que sūt salita ⁊ pontica salsa.

¶De obtalmia. Cap. xix.

f It ex multitudine sanguis: ⁊ signa eiꝰ sunt vehemētia rubedis oculoꝝ ⁊ magnitudo inflationis ⁊ multitudo tensiōis. ¶Et cura eiꝰ ē flebothomia cephali: ex manu opposita oculo ifirmi: ⁊ collirū al. ⁊ distillatio i eo cū lacte: ⁊ si fuerit mltitudo lippitudinis: tunc puluis albus. ¶Et fit ex colera. ⁊ signa eius sūt ꝙ sūt apostema: inflatio: tensio: ⁊ lippitudo ⁊ cursus lachrymaꝝ minora ⁊ adustio in oculis ⁊ pūctura sicut pūctio acus ⁊ spine. Et cura eiꝰ ē solo ventris cū aqua fructuum ⁊ cū decoctōe mirab. ⁊ assiduatiōe emulsiōis lactis in eo ⁊ effusionis eiꝰ in eū: ⁊ distillet in eo mucillago psilij. et mucil. se. citoniorū: ⁊ collirū cāphoratū ⁊ opiatū: ⁊ si dolor sit fortis: ⁊ cōprimātur pedes eiꝰ ⁊ fricētur ⁊ ligentur manꝰ eius ⁊ pedes cū ligatura forti. ¶Et fit ex flate: et signa eius sūt magnitudo inflatōis cū paucitate rubedis ⁊ multitudie lippitudis ⁊ lachrymarū. Et cura eiꝰ est sumere in potu yer az diacollognti. ⁊ vt stillet in oculū mucil. fenu. abluti: ⁊ pluerizet puluē citrio pꝰ. ij. dies aut. iij. ⁊ liniatur sup palpebra aloes ⁊ mirre: ⁊ acatie ⁊ croci ptes eq̄les. ¶Et fit ex melia: ⁊ signa eiꝰ sūt nigredo coloris corporis ⁊ eiꝰ extenuatio ⁊ inflatio pua in oculo ⁊ paucitas rubedis ⁊ lippitudis. Et cura eiꝰ est potare medicinā soluentē meliam: ⁊ itroitꝰ balnei ⁊ inclinatio capitis sup vaporē aque cale. Et fit a sole ⁊ fumo ⁊ pluere. Et cura eiꝰ ē trāquillitas ⁊ qes ⁊ vt nō videat lumē. Et oibꝰ qō spēbus obtalmie cōfert balneū i finibꝰ ipaꝝ ⁊ vt nō itueat lumē.

¶De vlceribus in oculo. Cap. xx

a Ccidūt ex obtalmia mltotiēs: ⁊ signa eiꝰ sūt ꝙ dolor ⁊ pulsatio sūt vehemētes valde: ⁊ videtur in albedine oculi pūctū rub. ⁊ augmētū sup ruborē oculi aut in nigredinē eiꝰ pūctū al. Et cura eius ē flebotomia ⁊ solo vētris cū aq̄ fructuū: ⁊ çuchari. ⁊ collirium al. qō distillet i eo cū lacte mulso, vsqꝫ ad. iij. dies si aūt dolor nō sedet vsqꝫ ad tres dies: distillet i eo mucil. fenu. ⁊ mucil. se. lini: ꝙ si dolor sedet ⁊ fuerit sup pupillā sanies: distillet in eo collirū alubati: cū ergo replent curētur cū medicamie penetratio alefir. ⁊ post exiccationem vlcerū ⁊ ꝯsolidationē eoꝝ fiat curatō cū eis q̄ eradicāt albuginē. ⁊ ex vlceribꝰ oculi ē qō noiatur grādo: ⁊ accidit i palpebris. Et cura eiꝰ ē: vt decoquātur folia fici: aut ficus ipe ⁊ terat ⁊ fiat cū eis emplm soluet eni si deꝰ voluerit.

¶De albumine in oculo. Cap. xxi.

a Lia est subtilis incipiēs ⁊ in corpibus tenere carnis eiꝰ ⁊ cura ē alasu: ⁊ ē vt pulueriçet sarcocol. in oclo ⁊ çuc. tabarçet ⁊ spuma maris. Et alia est grossa in corpibꝰ duris. Et cura eiꝰ est vt ingrediatur balneū ⁊ inclinet caput sup vaporē aq̄ ca. deinde p lue

riçenī spume maris ꝛ baurac tritoꝝ ꝛ sarcocol. ꝛ çuc. ta/
barçet ꝛ stercoꝝ muꝛ. ptes equales ꝛ cū assiduatōe, alasu ꝛ
balnei. De scabie oculoꝝ. Cap. xxij.

[q **Uedā** est incipiens subtilis: ꝛ signa ei⁹ sunt ꝙ est intrinseca pars palpebre in ipsa rubea ꝛ aspitatis parue: ꝛ accidit post obtalmiā ꝛ vlcera. Et cura ei⁹ est collirīū rubeū lene: ꝛ viride lene ꝛ flebotomia ꝛ vētosatio ꝛ solutio nature ꝛ assiduatio balnei. ℂEt est scabies cronica grossa: ꝛ signa ei⁹ sunt ꝙ interioꝛ pars palpebre cū inuertiꝛ est sicut ficui que scissa ē ꝛ palpebra est grossa valdꝫ. Et cura ei⁹ est post flebotomiā fricatio cū çucharo tabarçet: ꝛ cū instrumēto qꝺ nomiāꝛ rosa: et ē flōm⁹ habēs caput: qꝺ est sicut denari⁹ cū ꝗ fricēꝛ donec remoueaꝛ illa aspitas ꝛ currat ex ea sanguis plīmus deinde abluaꝛ cū aq̄ꝗ mixta sit cū aceto pauco: ꝛ distilleꝛ ciminū in eo ꝛ masticatū in panno ꝛ in mane puluericeꝛ puluere citri. deinꝺ cureꝛ coll'io rub. leni ꝛ viridi si remāserint ex ea reliquie. ꝛ vtaꝛ fricatōe: aut cureꝛ cū coll'io viridi ꝛ rub. acutis. ꝛ fricēꝛ scabies cū çucharo: ꝛ si multiplicetur cū sale armoniaco ꝛ emplīcetur in hyeme cū cimino ꝛ amigdal' amaris: ꝛ in estate cū vitello oui ꝛ ol'o viol'.

ℂDe sebel. Cap. xxiij.

e **Et quedā** ex ea que ē subtilis nō cronica et signa ei⁹ sunt ꝙ nō ꝓhibet visū plīm. ꝛ vides eā cū apitur ocul⁹ ꝯprehendētē pupillā quasi tela aranea cū venis rub. puis. Et cura ei⁹ est collirīū ru. ꝛ viride ꝛ basilicū ꝛ roseū ꝛ oē alcohol acutum: ꝛ flebothomia ꝛ solutio ventris ꝛ assiduatio balnei cū vacuitas adest: ꝛ dimissio vini. ℂEt est ex ea quedam cronica ꝛ grossa: ꝛ signa eius sūt: ꝙ vides illas venas maioris q̄ntitatis ꝛ ꝓhibet visū ꝓhibitiōe maioris q̄ntitatis. ℂEt cura eius ē collectio. s. ꝗ suspēdaꝛ cū filꝛ cū vncino ꝛ īcidaꝛ cū incisorio: deinꝺ cureꝛ cū aqua cimini ꝛ cū puluere citrino ꝓm ꝙ diximus: ꝛ si nō colligaꝛ: curetur collirio rubeo ꝛ viridi acutis.

ℂDe silac. i. rubedie in palpeb. Cap. xxiiij.

q **Uedā** est incipiēs lenis: ꝛ signū eius ē pruritus in palpeb. ꝛ in lachrymalibus.

ℂEt cura ei⁹ est vt ponātur in nocte desup albugo oui. ꝛ oleū ro. cū aceto: aut amigda. amare cōtrite cum lacte: ꝛ ingrediaꝛ in mane balneū: aut inclinet caput suū super aquā calidā ꝛ fiat caputpurg. cū oleo amig. aut emplīceꝛ cū portul'. ꝛ ēdi. cū ol'. ro. ℂEt ē q̄dā cronica grossa: ꝛ signa ei⁹ sūt rubedo palpebrarū ꝛ inflatio earū cū pruritu. ℂEt cura ei⁹ est flōmia: vētosatio in crure ꝛ lenificatio nature cū decoctōe mirab. ꝛ ponere sup lentes excorticatas et adipe granati cōtritū cū rob ꝛ assiduatio balnei.

ℂDe vngula. Cap. xxv.

[q **Uedā** est lenis subtil' nō plīm ꝓhibēs visum. Et cura ei⁹ ē vt cureꝛ cū collirio viridi et basilicon. Et quedā que ē grossa ꝛ ꝓhibens visuꝫ. Et cura ei⁹ ē cū denudatiōe. s. suspēdēdo cū vncinis ꝛ incidendo. ℂDe resudatiōe. Cap. xxvj.

e **Et** multitudo cursus lachrymarū: ꝛ fit aut ꝓpē incisionē vngule. Et cura eius ē puluis citrinus aut fit absq̄ incisione ex cursu materiei ꝗ effunditur ad oculos: aut ex cerebro aut ex venis que apparēt in tipibus. ℂCura eius ē cū medicis exiccātib⁹ ꝗ ꝯfortāt cerebrū quibus emplīm fiat exteri⁹ post euacuatiōnē. Et si mitꝛ emplēnꝛ vene appentes in tempoꝛibus: aut ex cursu materiei effuse ad oculos ex venis ꝛ artarijs ꝛ neruis: aut ex vno eoꝝ extra craneū capitis. ℂEt cura ei⁹ ē eleuatio vene aut artarie ꝛ īcisio ei⁹ ꝛ sectio sepans eā. Et si fuerit effusio ei⁹ intra craneū capitis nō ē curatio ei: ꝛ paꝝ sanatur verūtn̄ curaꝛ ꝓm dispositionē deforis. Et cura ei⁹ ē vt sumaꝛ tuthie. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. ꝛ fricatōis mirab. citri. ʒ. iij. pip. lō. ʒ. ij. fiat cū eis alcohol. ℂDe cāu palpebraꝝ. Ca. xxvij.

f **It aut** cum rubedine ꝛ corrosiōe. Et cura ei⁹ est cura silach. ℂAut fit sine rubedine ꝛ sine pruritu. Et cura ei⁹ est vt recipiatur nuclei dactilorum adusti pars. i. fumi thuris q̄rta ps vnius spice romane: lapidis laçuli. añ. ʒ ª ptis vni⁹. ꝛ fiat ex eis alcohol: ꝛ trāseat sup palpebras. De tarsati. Cap. xxviij.

f **It ex** percussiōe adueniēte in oculis ꝛ remanēte in albedine illoꝝ vestigio rubedis.

ℂEt cura ei⁹ est in principio flebotomia in cephali. et lēificatō nafe cū pill'. de yera: aut cū clisteri bō ad solōnē et est melioꝛ q̄ medicia: aut cū medicia nō cal'. sicut est decoctio fructuū: ꝛ scamonea ꝛ iulep: ꝛ nō est cōueniēs yera in hac hora: nec pillule in quib⁹ sūt gūme ꝛ spēs calē: deinde distilleꝛ in eo semp lac mulsū: aut sanguis pulli columbini cū decollaꝛ. ꝛ si egro istud sufficit bene: si nō: distilletur ī eo arsenicū citrinū fricatū cū aqua coriādri ꝛ opoꝛtet vt sit arsenicū sublimatum ablutum.

ℂDe debilitate visus. Cap. xxix.

f **It quidē** ex humiditate ꝛ signa ei⁹ sunt qꝺ addiꝛ post comestionē ꝛ somnū ꝛ sacietatē nauseatiuā ꝓprie. ℂEt cura ei⁹ ē cū pil'. de yerapi. ꝛ distilleꝛ in oculis aqua feni. ꝛ aq̄ albedarogi: aut fel caprinū aut collirīū de fellib⁹ ꝛ arsenicū acutū ꝛ basilicū: aut fiat ei collirīū de serapino: aut cū acoro: aut cuꝫ celidonia de fenu. ℂEt fit ex siccitate. ꝛ signa ei⁹ sūt ꝙ fit fortis cū fames adest ꝛ in meridie alleuiaꝛ somni hora ꝛ cōestionis. ℂEt cura eius est cū vnctōe capitis et caputpurgio et suctōe olei alicuius narib⁹ facta: ꝛ potet vinū cū aq̄ pluria: et assiduatio balnei sine sudoꝛe: et effundaꝛ in oculo ex oleo amig. dul. ꝛ mulgeaꝛ in ipa lac ex mamilla ī mane ꝛ ingrediaꝛ in aqua clara ꝛ apiat oculos suos ī ea magna hora. ℂEt fit ex lesiōe stomachi absq̄ egritudine in oculo: ꝛ signa ei⁹ sūt ꝙ nō est semp: imo fit fortis cū est satietas nauseatiua: ꝛ destruiꝛ oīno in tempe famis. Et cura eius est studiū adhibituꝫ stomacho tribuendo in potu yeram: deinde triferā minorē ꝛ çucharū ro. cū mastice.

ℂDe pilis inuersis. Cap. xxx.

It istud quo curatio fit si est pil⁹ vnus: aut pili duo vt īcidantur ꝛ cautaricetur locus eorum cū cauterio subtili: aut acu ignita. aut cum inuiscēꝛ alijs pil' cū sputo aut mastice: ꝛ si fuerint plēs curētur cū incisione palpebre aut suctione ei⁹ ꝛ cautericeꝛ locus cū acu ignita ita vt ingrediaꝛ ac⁹ in aqua sal' armoniaci. ℂDe aq̄ descēdēte in oc'lo. Ca. xxxi.

q **Uedā** est incipiens ꝛ sicdēte ī oc'lo. Ca. xxxi. gnū īceptōis ei⁹ ē ꝙ patiēs videt filia simicib⁹ puis ꝛ pl'ueri puo ꝛ muscis corā oc'lo cum aspicit ꝛ fit simile illi a stō: verū si ē in oculo vno ꝛ alleuiatur semp nō est a stomacho: si autē est in vtrisq̄ ocul' siml' et alleuiaꝛ tpe aliquo ꝛ aggrauaꝛ alio ꝓm dispositiōeꝫ stomachi: in alleuiatōe sua ꝛ grauedine ē a stomacho: ꝛ si pupilla est cōturbata: quasi sit in ea fumus aut nubes: tūc nō est ex stomacho. ℂEt cura inceptōis aque ē potare cochias ꝛ dimittere oēs cibos grossos ꝛ vinū et vētosa ꝛ pisces ꝓpꝛie: ꝛ facere alcohol cū coll'io de fellibus aut cū felle capꝛe: aut aq̄ rute. cū serapino. ℂEt fit ex egritudīe ī oculo qꝺ filꝛe est aque descēdenti in oculo: ꝛ dꝛ aleuimari: et ē pus natū in tunicis oculi grossū. Et cura ei⁹ est vt infirm⁹ sedeat sup sedē sessione recta ꝛ cōmoueat caput suū cōmotiōe forti: donec manifeste videaꝛ pus ad inferioꝛa descēdere. ℂEt drīa quidē inter hāc egritudinē ꝛ aquā descēdentē in oculū ē qꝺ cū aq̄ descēdit cū instrō eleuaꝛ vsq̄ descēdit ad inferioꝛa mltotiēs: ꝛ pus nō eleuaꝛ oīno ꝓpē grossitudinē suā. ℂEt quedā ē ꝗ ē cōfirmata: ꝛ signa eius sūt qꝺ ꝓhibꝫ visū ꝛ vꝛ pupilla cū aspiciꝛ opilata: ꝛ hꝫ spēs plēs ꝛ illa que ex ea curaꝛ cū instrō ē ꝗ cū aspiciꝛ vꝛ clara et cū pmis eā pollice tuo dilatatur: deinde redit ꝛ aggregatur: nigra autē ꝛ illa ꝗ nō moueꝛ et que incidiꝛ cū pmitur et nō est facilis aggregatio eius nō curaꝛ cū instrō.

ℂDe panno. Cap. xxxij.

f **It ex** humiditate grossa cōturbāte oculum: et purgatio cū yerapi. est ei⁹ cura: ꝛ gargarism⁹ ꝛ ster

nutatio:deinde fiat alcohol cũ collirio de fellib⁹ ꝛ cũ aliq̃
eoꝛũ que diximꝰ in caplo descẽsiõis aque. ¶Et cõfert ei
ꝓpꝛie vt. ℞.piperis lõ. melãopipis.añ.fiat cũ eis alcohol:
aut fiat alcohol cũ eo qd̃ currit ex epeyrcino assato.

i Atẽsio ¶De aluntisar. Cap. xxxiij.
alũtisar ẽ dispsio luis ꝓpt̃ dilatatõez
pupille ꝛ fit aut ex humiditate:aut ex siccitate: ꝛ il/
la que ẽ ex siccitate .fit palatim.Et que est ex humiditate
fit in velocioꝛi tempoꝛe q̃z illa.¶Et fit ex ꝑcussione super
ueniente in oculo:ꝛ tu nõ timeas eã.quoniã redit:ꝛ signũ
eius est dilatatio pupille. ¶Et cura eiꝰ ẽ vt sumãtur fabe
cũ aq̃ folioꝛũ salicis ꝛ terãtur:et fiat ex eis ẽplastrũ. ¶Et
fit ꝓpter doloꝛem capitis vehementẽ:et signũ eius est qd̃
pupilla videtur dilatata vltra q̃ãtitatẽ quã habebat et in
curatione eius opoꝛtet q̃ succurraꝛ cũ ele uatiõe artarie
lachꝛymal:ꝛ si nõ cõpleꝛ alcisar:et cũ cõpleꝛ nõ ẽ ei cura

¶De garab ĩ oclo.i.fistula accidẽte ĩ lachꝛymali.C.xxxiiij

f Iter ex humiditate currẽte ex lachꝛymali.Et cu
ra eius est vt exprimaꝛ ꝛ distillenꝛ in ea
de collirio algurat dicto in Almanß.et in Antido.et
dixi ipm̃ in libꝛo quẽ medicus nõ cõpꝛehendit:tres gutte
in lachꝛymali:ponatur ꝛ iter vnã distillationẽ et aliã tp̃s
bonũ et doꝛmiat silr̃ tribus hoꝛis:deinde abluaꝛ lachꝛy/
male in mane:ꝛ iteretur sup ip̃m cura per hebdomadam
vnam vsq̃ȝquo fiat:ita vt exprimaꝛ et nõ egrediatur ex ea
aliquid remanet ei sicca:per mẽses aliquos:et si sufficit il
lud bene est:si nõ curetur cũ cauterio.

¶De pediculis in oculo. Cap. xxxv.

c Cura eoꝛũ est solutio cũ cochijs ꝛ gargarismis
cũ sy.ace.et sinapi et mũdificatio balpe/
bꝛarum post illud ex eis:et ablutio post illud cũ aq̃
salsa:aut cũ aqua alumis. Confectio epithimatis ad pe/
diculos. ℞.stafisagrie teranꝛ et cõficianꝛ cum melle et li/
niatur ex eo et est sanum. De oꝛdeolo. Cap. xxxvi.

c Est apostema longum egrediẽs ĩ pal/
pebꝛis.¶Et curatio eiꝰ
est vt liniatur ĩ pꝛincipio sui cum aloe et licio. dein
de vapoꝛetur supponẽdo post illud cũ cera cal̃a ꝛ alba.

f Iter ex ¶De doloꝛe in aure. Cap. xxxvij.
repletione et multitudine sanguinis:ꝛ si
gna eius sũt rubedo faciei et grauitas capitis ꝛ frõ
tis cũ ꝓijcit se sup faciẽ suam.et vehemẽtia pulsatio
nis.¶Et cura eius ẽ flebothomia cephalice: et sumaꝛ pꝰ
illud.℥.i.olei ro.ꝛ aceti.℥.s.et buliat donec minuaꝛ acetũ
et distilletur ex eo tepidũ in aurem aliquotiẽs:et minuat
ex cibo:et dimittat vinum : et liniatur natura cum aqua
fructuum.¶Et fit ab effusione materiei moꝛdicantis ab
interioꝛe parte auris:aut exterius aut ex aqua intrãte in
eam:ex aqua balneoꝛũ quoꝛũ virtus ẽ virtus medicinaꝝ.
¶Et cura eius ẽ distillatio olei tamdiu donec impleat eaȝ
et albuginis oui et lactis mulieris: om̃ia ista sunt iuuati/
ua cũ sumunꝛ tepida.¶Et fit ex bothoꝛ: aut apostemate
egrediente sil̃i furunculo in cõcauitate:et ẽ vehementioꝛ
doloꝛ auris et maioꝛis timoꝛis ẽ si cũ eo febꝛ:et signa eiꝰ
sunt vehemẽtia pulsatiõis et inflãmatio faciei.¶Et cura
eius est flebotomia cephalice et multitudo extractõis sã/
guis:ꝛ vt effũdaꝛ in ea illud qd̃ diximꝰ vsq̃ȝ ad tres dies.
Qđ si doloꝛ foꝛtioꝛ fiat et ꝑueniat eger ad alienatõez oȝ vt
dissoluaꝛ lꝛerat opij in lacte mulso et distilleꝛ in ea cũ ali/
quo oleo tepido:et q̃ñq̃ȝ confert ei et reliq̃s doloꝛibus au
ris:vt mulgeaꝛ in ea lac et effundatur in ea vicibus plibꝰ
et post tertiũ diẽ distilleꝛ in ea mucillago fenug.et mucil/
lago semis lini:et mucillago se.almaru.q̃ iã sint infuse in
lacte donec sedetur doloꝛ et currat sanies.¶Et fit ex fri/
goꝛe et vento frigido aduenĩẽte auri. Et eius cura est bal
neum ꝛ vapoꝛatio cũ milijs:aut cũ panno calefacto:et vt
distilletur ĩ ea oleũ in q̃ bulita sũt ruta:aut cepa:aut aliqđ
oleoꝛũ calidoꝝ:sicut oleum amig.amaraꝝ.et oleũ nardi
nũ:anetinũ camomillinũ:aut aristol.aut elleꝰ nig.et em
bꝛoce calide.¶Et fit ex ventositate grossa:et signa eiꝰ sũt
vehemẽtia tensionis et multitudo sonitus cũ leuitate ca
pitis.Et cura eius est vt distilleꝛ in ea oleũ in quo decocta
fuit ruta:aut sumaꝛ.℥.i.olei et disrũpanꝛ in ea castoꝛ.ȝ.ij.
eufoꝛ.ȝ.i.et distilleꝛ in ea oleũ tepi.aliq̃tiẽs: ꝛ minoꝛeꝛ cibꝰ
ꝛ minoꝛeꝛ:satietas nauseatia:ꝛ caro.¶Et fit ex ꝑuis aĩalibꝰ
ĩgrediẽtibꝰ ĩ eã et signũ eiꝰ ẽ qd̃ sentit ĩfirmꝰ deãbulatõez
que q̃ñq̃ȝ cõmoueꝛ:q̃ñq̃ȝ sedaꝛ.Et cura eiꝰ ẽ vt distilleꝛ in
ea aqua in qua dissoluta sint aloes: et succus folioꝛũ cap/
paris:aut succus absint.aut acetũ foꝛte.et sit totũ calefactũ
Cum ergo sedaꝛ doloꝛ ꝛ remanet grauitas: fac eũ sternu
tare cũ condisi et retine ãbas nares ꝛ iã infusũ sit aũ illđ
oleũ tepidũ.Et silr̃ est cura vermis ĩ aure:ꝛ signũ vermis
est qd̃ sentiꝛ ãbulatio lenis sil̃is cõmotiõi.¶Et fit ex casu
grani:aut lapidis in aure.Et cura eiꝰ ẽ vt sumaꝛ tẽta ꝛ in/
uoluaꝛ sup eã lana.aut cotũ ꝛ iuoluatur gũma boti.i.ter/
ben.aut visco et ĩmittaꝛ in aurẽ ꝛ extrahaꝛ res q̃ cecidit:
cũq̃ȝ nõ egrediꝛ fiat sternutatio cũ condisi ꝛ teneãtur am
be nares ꝛ os.Et fit ex aq̃ ca.intrãte ĩ ea:ꝛ signũ eiꝰ est q̃
cõmoueꝛ post ĩtroitũ balnei.Et cura eius ẽ vt infũdaꝛ in
ea lac.¶Et fit ex aqua ĩtrãte ĩ ea:et signũ eiꝰ ẽ qd̃ cõmoue
tur pꝰ natationẽ aut introitũ balnei duobꝰ vl̃ trib̃ꝰ diebꝰ:
et cura eiꝰ ẽ vt effundatur ĩ ea aqua donec impleaꝛ:deinđ
cõuertaꝛ velociꝛ ad latus aliđ fiat illđ multotiẽs: deinde
distillenꝛ in ea ol̃i ro.ca.due gutte aut tres:ꝛ si sedeꝛ do/
loꝛ bñ: ꝛ si nõ:sumaꝛ cãnula de aneto ꝛ iuoluaꝛ sup ipsaȝ
cotũ:et accendaꝛ ĩ ea ignis ꝛ ponaꝛ ĩferioꝛ ꝑs cãnule ĩ au
re ꝛ ĩpleaꝛ circuitꝰ eiꝰ coto vehemẽter:ꝛ fiat illđ in ea to/
tiẽs donec sẽtiat infirmꝰ qd̃ nõ remãsit in ea aliq̃d qd̃ egre
diaꝛ:deinde distilletur in ea aliqđ oleũ tepiđ.ꝛ confert in
pluribꝰ doloꝛibus auris ĩ plibus dispõnibus vt sumatur
flos vio.siccus cõtritus ꝛ camomilla ꝛ farina oꝛđ. altea et
cõficianꝛ cũ aq̃ et oleo sisamio et emplastreꝛ cũ eo ꝑs do/
loꝛis tota faciei et capitis et sit calm̃.et ꝑmutetũr qd̃ infri
gidatur.¶Et cõfert ei oĩno:vt distilletur ĩ ea adeps galli
ne aliquotiẽs tepefactꝰ ꝛ minoꝛeꝛ cibus et dimittaꝛ vinũ.
¶Et fit a ꝑcussiõe aut casu q̃ fit cũ obuiatõe:et egreditur ex
aure sanguis. ¶Et cura eius ẽ vt sumãtur renes thauri
et aliquid ex adipe eoꝝ et saliãtur et assentur aliq̃ãtulum
et distilleꝛ id qd̃ egreditur ex aq̃ dũ ẽ tepidũ in aure: aut
teratur opiũ et ferueat cũ oleo ro.ꝛ distilleꝛ in ea: q̃ si do
loꝛ exterius fuerit a ꝑcussione dissoluaꝛ minutũ thus cuȝ
lacte post cõtritionẽ suã et distilleꝛ ĩ aure. ¶Et fit ex vlce
ribus in aure:ꝛ ꝯfert ei cũ nõ ẽ cronicũ vt subulieꝛ aliq̃d
ex vnguẽto albo cũ oleo ro. ꝛ mittaꝛ in ea sup tẽtã. ¶Cũ
autẽ est cronicũ:sumãtur aloes et mirre et sarcocolle ꝛ sã
guis dra.ꝛ olibani ꝑtes eq̃les et ĩmittatur liciniũ in mel/
le et ĩuoluatur in hoc medicamĩe et mittatur in aurẽ:q̃ si
fuerit longinquũ ꝓfundũ:dissoluatur hoc medicamẽ cũ
aqua mellis et effũdatur in ea.Si autẽ antiquũ fuerit val
de scoꝛia ferri infundatur in aceto vno mẽse aut plus et ẽ
melius et distilletur in aurẽ ex ea de q̃ currit humoꝛ anti
quus multũ.Et q̃ñq̃ȝ fit ex humectatõe in aure absq̃ȝ pus.
Et cura eius ẽ vt distilleꝛ ĩ ea acetũ ĩ quo bulita sũt folia
mirti:aut decoctio absinthij tepida.¶Et q̃ñ egreditur sã
guis ex aure absq̃ȝ ꝑcussiõe et vlcere.ꝓpter qd̃ natura ex/
pellit ip̃m:ꝛ q̃ñq̃ȝ cõgelatur et opilat locũ auditus.¶Et
cura eius est vt distilleꝛ in ea succus poꝛri ꝑmixtꝰ cũ ace
to:aut succus granati elixati cũ aceto:ꝛ si fuerit longiquꝰ
ꝓfundꝰ:dissoluaꝛ huiꝰ medicamẽ in aq̃ mellis in q̃ sunt
mel et sarcocolle et fũdaꝛ ĩ ea ꝛ si fuerit antiquũ valde: su
me scoꝛiã ferri.et infunde eã in aceto mẽse vno aut plus:
quoniã erit melius:et sit acetũ apud te:et effundaꝛ ex eoꝛ
aurẽ ex qua egrediꝛ humiditas:et q̃ñq̃ȝ feruet scoꝛia fer
ri in aceto et administratur.

¶De sonitu et tinnitu. Cap. xxxviij.

f Iter ex repletiõe capitis:et signa eius sũt q̃ acci
dit pꝰ satietatẽ nauseatiuã ꝛ multitudinẽ
vini et somnuȝ post cibum.¶Et cura eius est po/

tus yere diacollognтidos et balneum in ieiunio et vt distillentur in aurē quedam q̄ diximus in dolore auris frigido et sumātur calamētū et sansucus et camomilla et sicla singulariter aut coniunctim et bulliantur ī cucuma et ponatur auris sup eam: ita vt ingrediaꝛ vapor eius in ea. ¶Et fit ex debilitate auditus. ¶Et cura eius ē vt distilleꝛ in aurē acetū in quo bullitū est absinthiū. Et fit ex leuitate capitis et subtilitate sensus auditus. et signū ē ꝙ sit fortis ƀƺ vacuitatē et famē. Et cura eiꝰ est vt distilletur ī ea oleum ro. decoctū forti vino et si sufficit bene est si nō distilletur in ea tusuch opij. et sunt duo grana. ꝛ. 5. opij: aut tertia par. ʒ. aque iusquiami. al'. olei.

¶De taras. i. surditate. Cap. xxxix.

q Uādo cū ea nascitur nō est ei cura: et fit post birsen. et illa q̄ ex ea alleuiaꝛ paulatī curatur. ¶Et cura eius ē vt soluaꝛ eger cū cochijs ꝛ yerap. et distilleꝛ in aurē oleū amigd. amarū et oleū costinum: aut oleum in quo disruptū est castoreū: et fiat vaporatio eius cū vapore calamēti ꝛ reliquaꝝ reꝝ q̄s diximꝰ. ¶Illa autē q̄ nō alleuiaꝛ ex quo accidit curationē nō hƺ. ¶Et fit ex carne addita nata in aure. ¶Et cura eiꝰ ē: vt sumaꝛ fex vini et cahe cōfecta cū aq̄ cineris. ita vt fiat sicut mel et liniatur ex ea lana et intromittaꝛ sup eā cum lana. ¶Et fit aut ex apostemate frido: aut sorde. aut vētositate grossa frida aut supfluitate fria grossa. et optet vt aspiciaꝛ in sole: deinde extrahaꝛ sordes aut cū instro. aut tēta aut effundaꝛ oleum tepidū in nocte et ingrediaꝛ ī mane balneum. et ponat aurē suā in mane sup sartaginē cal'am donec currat sordes cū oleo. ¶Et cōfert ei vt effundaꝛ in ea acetū vini. et baurach. et dimittaꝛ in mane hora vna. deinde effundaꝛ et itereꝛ multotiēs. ¶Deinde effundaꝛ in eā oleū calefactum et dormiat sup ipm hora vna aut horis. ij deinde ponaꝛ aqua cal'. in aq̄ amili et ponaꝛ auris sup' fistulā aq̄ almaru: ita vt ad ipam ingrediaꝛ vapor et currat sordes. ¶Et fit ataras ex frigore adueniēte auri. ¶Et cura eius est olea calefacta cum his q̄ diximꝰ. Et fit ex siccitate in aure: quare oportet vt distilletur in ea oleū tepiduƺ liquotiēs: deinde ingrediaꝛ balneū et sternutet cū cōdisi et teneat nasū: egredietur enim si deꝰ voluerit.

¶De fluxu sanguis narium. Cap. xl.

f It propter crisim: et eiꝰ sunt: ꝙ fit post aliq̄ƺ febriū acutarū: ꝛ nō oportƺ vt restringaꝛ nisi supfluat. ¶Et cura eiꝰ est cuƺ supfluit positio vētosarū sup vētrē cum suctōe vehemēti sine incisiōe sup latus dextrū si fluxus est a pte dextro: aut sup sinistrū: si fluxꝰ sanguis ē ex sinistro: ꝛ effusio aq̄ frie valđ sup caput: ꝛ cōstrictio vtrouꝗ adiutoriorū ꝛ āborū: testiculorū: ꝛ sumere in potu aquā valde infridatā. ¶Et fit sine febre ppꝛ acuitatē sanguis q̄ egrediꝛ ex eis ꝛ signa eiꝰ sunt: ꝙ aduenit paulati ꝛ est vehemētis subtilitatis. ¶Et cura eiꝰ est flebotomia ex latere ex quo egrediꝛ sāguis ex naribꝰ: et si nō phibeat aliđ aliqđ apponātur vētose sine incisione sub ypocūdrijs lateris ex quo egreditur sāguis ex naribꝰ: ꝛ si sufficit bene est. ꝛ si nō: stringanꝛ extrema et vtātur potu aque frē cū niue: et lactis acetosi infrigidati: ꝛ distilleꝛ in naso aliqđ cāphore dissolute in aq̄ albedarogi: aut insufflentur in eo galle ꝛ puluis molēdini: ꝛ olibanū ꝛ aloes: ꝛ sanguis dra. ꝛ alumē cōiuncti aut singul'r: et infundatur liciniū in albumie oui: ꝛ inuoluatur in hoc medicamie: ꝛ intromittatur ī nasū: ꝛ sumat in potū aqnaƺ ord. ꝛ mucillaginē psilij ꝛ aquā coriādri hūidi: paruƺ tū ex ea. s. q̄ƺtitatē. ʒ. ꝛ oīa que cōgelāt sanguinē si supfluit et infrigidāt eum: ꝛ cōfert ei introitꝰ in aquā frigidā ꝛ ml'totiēs fit hmōi fluxus sang. post variolas. ¶Et fit ppter ml'titudinē sanguis in corpe: quare rūpūtur vene ꝛ artarie que sƀ cerebro sūt: ꝛ ē difficil' forsitan in q̄ nō valet cura: ꝛ signa eius sunt: qđ fit post dolorē capitis vehemētē ꝛ rubedo in facie ꝛ oculis dominās. ꝛ precipue q̄ multū vtiꝛ vino ꝛ minorat extractionē sanguinis: ꝛ venit cū impetu vehemēti: et qn̄ꝗ cōfert in eo vt distilleꝛ in naso aqua niuis et qn̄ꝗ fit caputpurgiū cū aceto in quo dissolutus est flos eris: ꝛ abscinditur postq̄ƺ de eo egreditur plurimum ꝛ superuenit sincopis infirmo: ante illud vere nō: ꝛ existimo ꝙ ille in q̄ hec cura valet ē ex ruptura venarū nō artariaꝝ.

¶De vlcerībꝰ in naso. Cap. xlj.

p Lurimū qđ in naso accidit ex vlceribꝰ sūt cortices: ꝛ confert eis inungere bothor ꝛ assiduatio cere cū oleo ros. aut olei ros. tātū aut olei amig. cū cere ꝛ adipis gallinarum: ꝛ vt odoret vaporē aque: ꝙ si illđ nō valeat adhibeatur vnguētū de cerusa.

¶De fistula ꝛ pollippo in naso Cap. xlij

q Uandoꝗ nascitur in naso caro mala opilans cū locū anhelitus ꝛ iplēs cānā nasi ita vt videaꝛ in ipo grossities exteriꝰ. Et cura eiꝰ est vt intromittatur liciniū inuolutū in vnguēto viridi facto cū flore eris tādiu donec cōsumat eā: aut euellatur cū filo: si fuerit res eiꝰ grossa. Et est vt sumatur filuƺ de pilis: et fiant sup ipm nodi duo aut tres ꝛ intromittatur in naso cū radio de plūbo p̄parato ad id ꝛ extrahatur ex palato: deinde moueatur motu serre tādiu donec euacuetur illa caro tota: deinde cū vnguēto viridi curetur tādiu donec dilatetur anhelitꝰ: et cōsumatur illa caro: deinde curetur cū vnguēto de cerusa. Et ex eis que cōferūt fistul' est vt. ℞. mirre ru. ꝛ alumis. aā. ʒ. i. cortic. collogn. tertiaƺ ʒ. baurauc ru. sexta. ʒ. ꝛ infundatur cotū in aceto forti ꝛ inuoluatur in medicamie et itromittatur in nasū: aut sumatur mirre et vsnē fullonū aā. ꝛ p̄parētur ƀm artē primā.

¶De alcasem. Cap. lxiij.

f It ppter opilationē in meatibꝰ nasi. ꝛ eiꝰ signū ē phibitio anhelitꝰ: ꝛ illđ fiat aut ppter carnē natā: aut ppter vētositatē grossam: et nos qđ iā diximus curā carnis nate. Signa vero ventositatis grosse est qn̄ nares apiuntur ꝛ egreditur vētositas ex eis ipetuose ꝛ vehemēꝛ ex latere vno. ¶Et cura eius est solutio vētris cū cochijs ꝛ yera diacollognтidos et inclinatio capitis sup vaporē camomille ꝛ sāsuci et sceha: et sternutatio cū castoreo ꝛ pipe et cōdisi et assiduatio odorādi sāsucū ꝛ sisimbriū ꝛ calamītū. ¶Et fit ex opilatione colatorij. ꝛ signū eius ē ꝙ meatꝰ sunt opilati ꝛ nō egrediuntur ex naribꝰ supfluitates. ¶Et cura eiꝰ ē vt teratur nigella donec fiat sicut puluis ꝛ dissoluaꝛ in oleo antiquo et sternutet cū eo infirmꝰ cū distillatiōibꝰ ex eo factis orē eius pleno aqua: ꝛ precipiatur vt attrahatur anhelitꝰ valde cū reclinatur caput suū ad posteriora q̄ƺtō plꝰ poterit faciat id tribus diebꝰ ꝛ si senserit adustionē sugat naribꝰ post illud oleū rosa. ꝛ cōfert pꝰ illđ vt naribꝰ sugat pulpā collogn. aut ell'um: aut fiat ei caputpurgiū cū vrina cameli singulariter et cōiuncti. ¶Et fit ppter alterationē complexionis frigide et male in meatibus cerebri q̄ veniunt ad nasū: et ē alcasen vera: et alcasen cronica ꝛ orta cuƺ ea curationē nō habet: et signa antiq̄tatis sūt ꝙ oculus cum ea est cturbatus: et qn̄ꝗ olfacit de odoribꝰ quosdā absꝗ alijs: sūt etiā quidā eorū q̄ sentiūt fetorē et nō sentiūt bonū odorē: ꝛ sūt quidā q̄ ecōtrario. Illius aūt q̄ non ē orta cū eo: neꝗ antiqua cura ē solutio cū fortitudine et assiduatio odorādi rutā et sif'ia: et fiat caputparg. ei qn̄ sentit fetorem cum ipa ruta: et cū castoreo ei q̄ nō senti odorē bonū et cum serapino et similibus.

¶De fetore in naso. Cap. xliiij.

f It ex pustulis aut vlceribꝰ: ꝛ iā diximꝰ curam eius. Et fit qn̄ꝗ ex vapore putr. in supremo palato. Et cura eiꝰ est vt naribꝰ sugat vinū odoriferū et sufflетur in naso calamꝰ arōa. ꝛ rosa nesrim ꝛ cipi et spicanar: singul'r aut cōiuncti ꝛ ex eis q̄ cōferūt ad illud mirabil'r ē vt sumaꝛ ex troc: ādarachitō q̄ ponuntur in tyriaca et dissoluaꝛ ex eis aliqđ cū vino boni odoris: ꝛ distilletur in naso multotiēs qm̄ sanat: et optet vt p̄cedat exiccatio capitis et ꝯfortatio eiꝰ postq̄ƺ euacuaꝛ corpus totuƺ

et caput. De dolore in dentibus. Cap. xlv.

f **It aut** cũ apate gingiue: aut sine apate gingi ue: et ille q̃ fit cũ apate gingiue fit ꝓpter acuitates sanguis et dolorẽ ei⁹ cui cõcitãt dẽtes ꝛ signa ei⁹ sũt rubedo et iflatio et reqes ab aq̃ frida: et cura ei⁹ ẽ flõia cedhal. et vẽtosatio et icisio aliehexit et retẽtio aq̃ frie in ore et aceti vno die et aq̃ ro. vna die: ꝛ qñ illõ ptrãsit duo bus diebus aut trib⁹ oȝ qd̃ teneat i ore ol'm ro. i oi. ℥. cui⁹ iã dissoluta ẽ ʒ i. mastic. Et si ẽ sine apate tũc ipe fit ex frida te aut ex hũorib⁹ fridis grossis. Et ei⁹ cura ẽ vt teneaꝭ i ra dice tyriaca de. 4. spẽb⁹: aut pip ꝯfectũ i allzitrã: ꝛ teneat i ore suo acetũ i q̃ decocta ẽ p'lpa collogn. aut dcoqñꝭ folio rũ mirti. M. i. ꝛ cortic. ligni pini. M. i. sã. dra. ꝛ sumac ꝛ. iij gr. allij. ꝛ buliãt i aceto et teneãtur in ore dum est calidũ aut bulliantur in aceto ortex radic̃ capparis: aut spolium spẽtis: q̃ si dolor fortior fiat suffumige' dens traiectorio cũ semie iusqami nigri et storace: de q̃b⁹ fctẽ sũt sil'itudies auellanaꝝ siľes ciceri: et teneat i ore ol'm calefactũ in quo decocte sint radices altee et camomilla: aut cõficiaꝭ ꝯdisi cõtritũ cũ vino ꝛ ponaꝭ sup dentẽ: qm̃ ẽ vltimũ i remouẽ do dolorẽ cũ ẽ a frigore ꝛ vaporeꝭ desor' cũ aq̃ calefctã i q̃ decocta est camomilla ꝛ stringat dẽte rẽ cal'am multotiẽs donec calefiat ꝛ rubeat caro ꝛ empl'eñꝭ mãdibule ꝛ distil letur in aurẽ illi⁹ lateris oleũ amigdal': tepidũ aut sambu cinum aut keiri: aut oleũ de oliuis. aut oleũ in quo deco cta est cepa: aut oleũ in quo diruptũ est castor. aut euforb. aut opiũ cũ vehemẽtia ẽ doloris et ẽ timorosũ. Si g̃ sedaꝭ bene ẽ: si nõ distilletur in aurẽ q̃ ẽ in vllo latere q̃ttitas lẽ tis opij: et duaꝝ lentiũ castor. Si autẽ nõ sedatur ignia tur ferrũ subtile ꝛ intromittatur in dẽte in ꝯcauitate fistu le enee: q̃ si dens fuerit corrosus ipleatur in eo ꝯdisi: aut piper ꝯfectũ cũ alchitrã: aut hoc medicamẽ. qm̃ ẽ vltimũ ℞. castor. asã fetidã storacẽ. opiũ. piper çuchaꝝ: se. iusq̃a mi et mirrã terãtur et cõficiãtur cũ malle: aut alchurã ce dri et admistretur: ita vt fricetur cũ eo radix dẽtis ꝛ ipleaꝭ corrosus: et melior cura corrosi eradicatio ẽ: aut sumãtur pipis ptes tres. euforb. ps vna. ꝛ impleatur cũ eis: aut im pleatur cũ asa fetida ꝛ pipe ptibus eq̃lib⁹: et dentes nigri curantur cũ eis cũ quib⁹ curaꝭ corrosus.

Medicamẽ eradicãs dentes ꝛ ꝯfringẽs: sumatur farina frumẽti cõficiatur cũ lacte lacticinij ꝛ misceãtur ei: ꝛ ponã tur in circuitu ei⁹ folia volubilis: confringit enĩ ipsum.

Medicamẽ eradicãs dentes. ℞. cortices mori: piretrũ cortic. radicis capparis: cortices asebrã: arsenicũ citrinuꝫ terãtur i aceto vltime fortitudinis trib⁹ dieb⁹ oi die hora vna p residuũ diei dimittatur infusa in ipo: deinde scidaꝭ in circuitu dentis: ꝛ liniatur cum eo in die aliquotiẽs do nec inueniatur mollificat⁹: deinde eradicetur. Et ex eis q̃ stare faciũt corrosionẽ dentiũ ẽ vt ipleaꝭ galla ꝛ mastice.

Medicine stringẽtes cõmotos. ℞. balaustie ro. gallie. ciperi: sumach. ana partẽ vnã: aluminis pars. s. ꝛ liniatur sup gingiuam vt adhereat.

Medicamẽ astringẽs dentes. ℞. sal gẽmã: spumã mari testã catinorũ viridiũ: calidi ꝛ ẽ alumẽ: ꝛ alafur oia ꝯrita aggregentur ꝛ fricẽtur cũ eis dẽtes: ꝛ caueatur a carne et nauseatiua satietate. De cõgelatiõe masticetur potula ca: ꝛ amigdale scorticate. aut cera: ꝛ cõfert dẽti q̃ dolet cũ aduenit ei res frigida vt stringat sup panẽ cal'm: aut sup vitellũ oui elixati cal'i multotiẽs donec lachrymeꝭ oculus ex vehemẽtia cal'itat' ei⁹: aut teneat i ore oleũ calefactũ.

De cõcauatiõe ꝛ corrosione gingiue. Cap. xlvj.

f **It ex** supfluitate putrefacta dscẽdete ex capite et corrumpente gingiuas.

Confectio medicamis valentis ad illud. ℞. arseni ci ru. ꝛ citri gallarũ: calcis: alumĩs: iameni. ana: teranꝭ cũ aceto vini p aliquot dies ꝛ informẽtur trocisci: ꝛ cũ neces se fuerit teratur vn⁹ ꝛ sumatur de eo sexta. ʒ. i. ꝛ fricetur cũ eo gingiua: et dimittatur vna hora: ꝛ teneat post illud in ore oleũ ro. fiat istõ tãdiu donec remoueaꝭ putredo ꝛ pl' uericetur desup post illud id qd̃ facit nasci carneꝫ ꝛ indu rat eã: ꝛ illõ ẽ vt. ℞. olibani: aloes: sarcocolle: ꝛ sang. dra. ante teranꝭ ꝛ puluericenꝭ in eis.

De fetore oris. Cap. xlvij.

p **Lurimum** fit ex caliditate stomachi: ꝛ si gnũ eius ẽ q̃ alleuiaꝭ cuꝫ su mitur cibus. Et cura ei⁹ est: vt bibat infusionẽ cri solimorũ siccoꝝ in matutinis: aut comedat ex vuis aut ex persicis: et bibat saniẽ cũ çucharo: aut comedat citrullos: aut cucumeres in ieiunio ꝛ festinet sucurrere cũ comestio ne. Et fit ex flegmate corrupto in stomacho: ꝛ signũ ei⁹ est qd̃ est semp ꝛ nõ sedaꝭ cũ comestiõe nisi parũ. Et cura eius ẽ potare yerã multotiẽs ꝛ vomit⁹: inde acceptio çin çibe. conditi ꝛ assiduatio trifere minoris.

Et fit a dente in ore ꝛ fit ex putrefactiõe in cute oris et me ri ꝛ ptibus ei⁹: ꝛ cõferũt ei pillule iste. ℞. corti. citri. spice. nardi. gariof. gallie. xiloaloes: crudi. añ. ʒ. i. keirate. i. ifor formẽtur pillule cũ aqua malorũ ꝛ vino aromatico ꝛ te neantur in ore. Et istud ekariũ valde valet fetori oris q̃ est ex flegmate ꝛ humorib⁹ putridis. ℞. extremitatũ mir ti humide ptes: iij. emblicorũ: ꝛ ciperi spice: cortic. citri sq̃ nãti masticis: gllie. mus. gariof. añ. ptẽ. i. conficianꝭ cũ pas sis enucliatis: ꝛ fiãt ex eis pill' sil'es auellane aut nucib⁹.

De alcola. i. bothor ꝛ puis pustulis in ore. Cap. xlviij.

f **It cum** caliditate ꝛ rubedine in ore: ꝛ ꝯfert ei flebothomia ꝛ vẽtosatio sub mẽto . et curaꝭ hoc medicamie. ℞. spodiũ ro. coriandrũ siccũ: sumach. lentes excorticatas: se. portula. sene de me cha: alcãnã conteraꝭ ꝛ teneaꝭ cũ pauca cãphora in ore et colluaꝭ post id cũ aqua ro. ꝛ aceto.

Et ex flegmate putrefacto fit. ꝛ eius signũ ẽ albedo i ore et cõfert ei vt fricetur cũ melle: et attramẽto: aut fricẽꝭ cuꝫ çucharo tabarçeth ꝛ colluaꝭ cum iulep: ꝛ teneatur in ore memite ꝛ mirabo. citrini ꝛ piretrum.

Et fit ex putredine ꝛ corruptiõe: ꝛ cõfert ei h' medicamẽ. ℞. arsenici: calcis. alumis. gallarũ: floris eris. añ. terãtur ergo cũ aceto forti heb domada vna: ꝛ fiant ex eis trocisci et cũ necessitas fuerit fricẽꝭ locus putridus cũ sexta. ʒ. i. et dimittaꝭ hora vna magna: deinde mungaꝭ cũ oleo ro.

De casu vue. Cap. xlix.

f **It quãdoq̃ꝫ** cũ vehemẽtia rubedinis ꝛ caliditatis ꝛ ꝯfert ei flebo tomia ꝛ gargarism⁹ cũ aceto ꝛ aqua ro. ꝛ vt palato apponãtur rose ꝛ sanda. ꝛ balaust. ꝛ cãphore parum ꝛ ap proximetur vue cũ cocliari et cõprimaꝭ sup eã cõpressiõe subtili ꝛ inclineꝭ ad supiora oris. Et quãdo nõ est cũ ea ru bor: et est decliuis ad albedinẽ cõfert ei gargarismus cum muri ꝛ syr. ace. ꝛ sinapi: et cõfert ei sal armoniacus et fri cetur cũ galla ꝛ sale armũiaco ꝛ sale ꝛ alumie: ꝛ qñ subti liatur radix eius ꝛ nõ est vehemẽtia rubedinis incidaꝭ: ꝛ gargaricet post incisionẽ eius cũ aceto ꝛ aqua ros. aut cuꝫ aqua in qua decocta sunt folia rose.

De egritudinib⁹ lingue. Cap. l.

e **Egritudines** lingue sũt aut aposte ma accidẽs ei aut spas mus aut fissura: aut vlcera: aut grauitas: aut ranula aut abbreuiatio ligamẽti: aut magnitudo lingue: aut ru bedo ꝛ inflatio. apostemati qdẽ cal'o cõfert flebotomia ce phal'. deinde vẽtosatio sub mẽto ꝛ gargaricatio cuꝫ aqua et aceto: deinde oĩa que cõferũt alcola ꝛ sinãchie que ẽ cũ caliditate sm̃ q̃ dicemus. Sed illi que ẽ sine caliditate cum multitudine cursus saliue ꝯferũt que dixim⁹ in alco la cum qua nõ est rubor ꝛ caliditas: ꝛ que dicemus i sinã chia flegmatica.

Ad fissuras autẽ confert psiliũ cũ çucharo: ꝛ po tare aquã ordei ꝛ cibari pedib⁹ cocti et fricare ipam cũ spuma que egreditur ex maluis cum in ciduntur ꝛ fricãtur adinuicẽ ꝛ tenere drag. in ore. Et vl cerum cura sil's est curationi alcola.

Spasmi autē qui est in radice eiꝰ signū ē q̄ abbreuiatur lingua ⁊ ingrossaſ. ¶Cura ē gargariçatio cū oleo de aneto ⁊ oleo camomillino: ⁊ linire ceruicē cū aqua calida. ⁊ vngere caput cū oleo aliquo.

¶Et grauitas quidē lingue est ex eis q̄ accidūt post birsen et si fuerit antiqua nō sanaſ: et nō antique cōfert vt fricetur subtus cū salgēma ⁊ sale armoniaco: ⁊ oīa que faciūt currere saliuā ex ea: ⁊ si fuerit incipiens fieri cronica ⁊ fuerint sensus cōturbati ⁊ motus graues cū ea cōfert ei cura paralisis frigide. ¶Et fit ꝑpter abbreuiationē ligamēti: et oportet vt incidatur illud ligamētū ⁊ ponaſ sup ipsuȝ atramētū tritū: ⁊ signū eius est q̄ est adherēs cum extremitate lingue equalr̄. ¶Et fit ꝑpter ranulā sub ea: quare oportet vt scindaſ ⁊ extrahatur si fuerit magna: ⁊ si fuerit parua fricetur cū medicamine acuto qđ est ad gingiuam sanguinolentam.

Magnitudo autē lingue vt nō capiaſ lingua i ore: fit ex multitudine humiditatum que imbibūt eā: et signa eius sūt ꝓiectio eius extra ⁊ retentio sputi i ea. Oportet vt fricetur cū cepe. aut cū acetositate citri: aut sīlibus amborū adeo donec currat saliua ex ea quoniā ipsa flectetur. Si ergo sufficit bene ē: et si nō fricetur cū sale armoniaco ⁊. G. qđē dixit q̄ magnitudo lingue fit ex ventositate vaporosa implēte ipām ⁊ inflante.

¶Et cura eius est euacuatio cū medicia solutiua sicut sūt pillule cochie: ⁊ potio rerū refrigidantium sup ipām linguam: ⁊ gargariçando cū aquis infrigidantibꝰ etiā: ⁊ differentia inter apostema molle flegmaticū ⁊ inter inflationē a vētositate vaporosa est q̄ inflatio nō flectitur cum p̄mitur sup ipsā digitis ⁊ flegmaticū flectitur.

¶De sinanchia. Cap. li.

Fit ex multitudine sanguinis sine malitia in ipso ⁊ signa eius sūt rubor faciei ⁊ oculorum et tensio corpis totius: ⁊ antecessio ciborū generātiuȝ sanguinē: ⁊ mlt̄a repletio eorū: sicut sūt lac dactuli: vinuȝ caro. ⁊ cura eiꝰ est flōmia cephal. deinde gargariçatio cū aceto ⁊ aqua. ⁊ syr. aceto. de çucharo ⁊ rob pomorum acetosorū: rob de moris ⁊ aqua granatorū acetosorū ⁊ infusione sumach ⁊ solutio nature cū aqua fructuū vt prunorū ⁊ tamarindi: et cassie. f. tereniabin: ⁊ garagrismus cū rob de nucibꝰ ⁊ aq̄ corriādri hūidi vsq̄ ad tres dies ⁊ pꝰ tres dies gargariçet cū lacte dulci in quo dissoluta sūt medulla cassiefi. ⁊ si iuuatur p hoc bene: ⁊ si nō ponatur i oi lib. aque ficuū decoctarū. ℨ. i. baurach ⁊ mirte. ℨ. ij. dissolute cū decoctione: fenugreci: et dactilorū ⁊ emplastretur guttur exterius: sicut est eius circuitus cū rebus trahentibus vt attrahaſ materia. ad exteriora ⁊ assiduetur id q̄m dilatat guttur: et si fortior fit res ⁊ cōstringaſ guttur valde tunc insuffletur in guttur ex hoc medicamie. ℞. seminis alharmel. se. raphani. asse fetide baurach: armeni mirre salis armoniaci. aā singulariter si vis aut cōiunctim ⁊ tere sicut alcohol: et suffla in guttur: ⁊ si locus degluttiendi strigitur: pone sup ceruicē ventosā maximā: q̄m degluttiet ⁊ apietur dū ꝑmanebit ventosa sup ipm: ⁊ da ei ad potandum aquā ordei. deinde reitera ventosam: ⁊ si due vene q̄ sunt sub lingua fuerint plene: flebotomabis eas post flebotomiā cephalice. si vero appareat apostema in gutture iterius scalpella ipsum post flebothomiam.

¶Et fit ex colera ni. ⁊ signū eiꝰ est: q̄ nō est cū eadē vehementia pfocationis ⁊ incendio ⁊ calore q̄ est cū sanguinea et sūt sitis ⁊ inflatio ⁊ dolor fortior. Cura eiꝰ est post flebotomiā gargariçatio cū eis que diximus: ⁊ sumes in potu aquam ordei cum mucillagine psilij ⁊ aquā melonis indi: ⁊ assiduatio gargariçandi.

¶Et ex flegmate fit: et signa eius sūt multitudo cursus saliue ⁊ paucitas doloris cū constrictione loci degluttiendi et paucitas rubedis faciei. ¶Et cura eiꝰ ē si īfirmꝰ fuerit strictus: vt cito succurras soluendo ipm cū cochijs ⁊ clistericando ipm clisteribꝰ calidis dictis in appoplexia: ⁊ fac eū gargariçare cū incipit egritudo cū syrupo ace. mellino: aut cum muri nabati: aut cū aqua mellin cuius lib posita est. ℨ. i. sinapis aut cū syrupo ace. ⁊ aqua raphani expressi: et cum decoctione ficuū ⁊ baurach ⁊ suffletur in guttur baurach ⁊ assa fetida ⁊ sal armoniacus.

¶Et qn̄q̄ accidit post pcussionē in collo. Et cura eius est flebotomia: ⁊ reliqua que dixīmꝰ in sinanchia sanguinea. Qđ si cōprimatur spōdiles colli ⁊ constringatur guttur vehemēt: tūc cura eius ē vt fiat ei instrumētū sīle lingue freni intromittatur guttur: ⁊ subleuetur cū eo locus coartatus. ¶Et qn̄q̄ accidit hec coartatio in initio: ꝑpterea quia apostema attrahit spondiles: ⁊ nō cōfert tūc hec cura: et cōfert ad cōstrictionē gutturis ⁊ sināchiā cū ꝓprietate: stercus hyrūdinis cū teritur cū sale armoniaco: ⁊ similiter stercus canis albū qui comedit ossa: cum exiccatur et teritur ⁊ conficitur cum melle ⁊ linietur cum eo guttur.

¶De tussi. Cap. lij.

Fit propter aliquid qđ est in pulmone: et est necesse vt egrediatur qđ ē: aut sanies: aut sāguis aut humor grossus: aut ꝑpter rem subtilem acutā descendentē ex capite semper cōmouentē cannā ipsius pulmonis: aut ꝑpter humiditatem sui ipsius: aut ꝑpter eius siccitatē: aut propter caliditatem eius sīlr̄: aut propter vlcus: aut ꝑpter apostema in ipo: aut apostema sanguineū: aut apostema colericuȝ calidum: aut flegmaticū frigidum: aut durum: aut ꝑpter aerem frigidum aduenientē cāne pulmonis: Et illa q̄ fit propter rē in pulmone quā necesse est exire: ⁊ est aut sanies cuius signū est qđ fit post pleuresim: ⁊ dicā curā eiꝰ in capitulo suo: aut est humor grossus: cuiꝰ signuȝ est qđ fit post coriçā. ¶Cura est eius cū decoctione ysopi ex eis que diximus: ⁊ oportet vt sumas decoctionē ysopi si venter est siccus ita q̄ misceas cum ea cassiafi. ⁊ si fuerit lenis non misceas cū ea omnino.

¶Et eius que fit ex re descendente ex capite ⁊ cōmouente pulmonē: signū est tussis sicca sine sputo ⁊ fit fortis ꝓprie in nocte ⁊ post somnū. Cura eius est vt detur in potu syrupꝰ papaueris: ⁊ gargariçet ante somnū aquā in qua decocta sint folia ro. sicca ⁊ balaustie: xilocaracte de scemi aut nabatie ⁊ teneat i ore suo has pill. ℞. amili dragagā. amig. dulcium excorticatarū: et fabarum excorticatarum semi. papaueris ⁊ corticem eius gummi ara. ⁊ boli arme. ana. conficiantur cum mucillagine psilij et mucillagine granorum citoniorum: et fiat ex eis que sint sicut lupini ⁊ teneantur in ore. ¶Si ergo sufficit bene ⁊ si non. Recipe thuris mast. pars. i. mirre. opij. croci. ana. tertia partis vniꝰ succi liquiritie pars. i. fiant pillule pondere sexte. ℨ. i. et sumat ex eis in nocte a tribus pillulis vsq̄ ad quattuor et fricetur caput in balneo postq̄ꝫ abraditur cū pāno vehemēter aspero tādiu donec rubeat: ⁊ ꝓuocetur sternutatio omni die. ¶Si ergo sufficit bene: si nō: radaſ caput ⁊ liniatur cū sinapi cōfecta cū decoctione ficuū ⁊ dimittaſ tādiu donec vesiceſ locus ⁊ apiant vesice ⁊ cōsolidentur spacio longo: ⁊ caute riçeſ locus cōmissurarū et proprie sup illam que est in medio capitis ⁊ nō cōsolidetur tempore longo ⁊ nō negligatur hec tussis: quoniā ipsa multotiens pducit ad ptisim. Et hec quidem cura cōfert omni ex cuius capite descendit ad pectus eius catarrus semper aut ad stomachū: ⁊ fit causa ad solutionem aut ad oculos eius ⁊ fit causa doloris aut vlcerū in eis.

¶Et fit ex humiditate pulmonis ipius in flegmaticis ⁊ senibus: ⁊ signa eiꝰ sunt multitudo sputi ⁊ abundantia eiꝰ ꝓprie ⁊ post somnuȝ ⁊ viscositas flegmatis in gutture et cōmotio hominis cū eo in pluribus dispōibus eius.

¶Et cura eiꝰ est vt in potu sumat de decoctione ysopi: et si sufficit bene: ⁊ si nō: vomatur ⁊ soluatur cū yeraruf. ⁊ que diximus ex illis que scripta sūt cū ea ⁊ detur post id in potu d hoc medicamie. ℞. se. feniculi. se. apij. radic. lilij. ysopi sicce capilli veneris: se. raphani. aā. ℨ. i. sicuum siccar. x. numero ⁊ dactilorū tantundem decoquanſ cuȝ duabus lib. aq̄ quousq̄ remaneat vna libra ⁊ deſ in potu ex ea oi

die lib.5.tūc si sufficit bene.⁊ si non: sumat in potu de hac ꝯfectione. ℞.succi ligri.ʒ.x.ysopi sicce.capilli veneris se. vꝛtice: yreos: coꝛdumeni.piperis aristo.ro.amigdal'.amararū nasturtij.ana.ʒ.v.conficitur cum melle dispumato ⁊ detur de ea sicut nux. ¶ Et hec q̄dē medicina educit saniē ex pectoꝛe ⁊ ex stomacho ⁊ oēs humoꝛes grossos: ⁊ teneat ex eis pill'.in oꝛe. ℞.succi ligri.ʒ.v.pipis: mirre: coꝛdumeni: amigdal'.amararꝫ ana.ʒ.ij.asse fetide.ʒ.j.conficiāt cum melle: ⁊ fiant inde pillule ⁊ teneant in oꝛe. Q. si tussis in nocte ꝓhibeat somnū ⁊ faciat vomere: curet cū eis q̄ educūt humiditatē ex pulmone: ⁊ sumat post id de istis pillulis: ⁊ teneat eas in oꝛe suo in nocte. ℞.mirre stoꝛac: ligde thuris mas.an.opij: q̄rta partis j.⁊ fiant pillule in vuaquaq; quarū sit pondus sexte.ʒ.j.⁊ sumatur sicut diximus.

¶ Et fit ex siccitate pulmonis: ⁊ signa eius sunt q̄ est sine sputo ⁊ alleuiatur cum soꝛbitione amili: ⁊ apud introitū balnei: ⁊ apud somnū ⁊ comestionē ⁊ potū vini plurime cōmixtionis: ⁊ fit foꝛtis cū est fames ⁊ sitis: ⁊ ꝓpꝛie cū labor adest: ⁊ cū ea semp aliq̄d ꝯstrictiōis anhelitus aut parū aut plurimū: ⁊ id s̄m quātitatē siccitatis pulmōis: ⁊ extenuationē coꝛpis ⁊ frequentiā in pulsu ⁊ cū paruitate ⁊ velocitate. ¶ Et cura eius est vt in potu det aqua oꝛdei: si res iam ꝑuenit in eo ad hoc vt febꝛiat bis in die in mane lib.5.⁊ post.iij.hoꝛas ⁊ intromittatur in tina s̄m.vi.hoꝛas diei: deinde cibet post illud ex hiscij ⁊ cucurbita ⁊ sil'r ex oleribus cū oleo amigdal'.⁊ detur ei in potu in tp̄e somni mucilago psilij ⁊ aqua citroli in tp̄e suo ⁊ aqua cucurbite ⁊ alteret ei aqua cum iulep ⁊ teneat in oꝛe ex his pillulis ℞.succi ligr.ʒ.x.semē cucurbite dulces: semē citroli: semē poꝛtulace ana.ʒ.v.ꝯficiāt cū mucillagie psilij ⁊ albumie oui. ¶ Et si nō est feb.cura ē sumere i potu lac ⁊ comedere panē cū eo ⁊ potare ip̄m cū est sitis: ⁊ sit lac capraꝝ pascentiū humiduꝫ oꝛdeum et similia ex herbis.

¶ Et fit ex caloꝛe pulmōis: cu⁹ signa sunt vehemētia sitis ⁊ magnitudo anhelit⁹ ⁊ pulsus ⁊ rubedo faciei cū anhelitu ascendentiū vna vice post aliā. ¶ Et cura eius est aqua oꝛdei ⁊ mucillago psilij: ⁊ facere empl'm pectoꝛi cuꝫ cera ⁊ oleo violato imbibito in mucillagine psilij.aut aq̄ poꝛtulace: aut aq̄ lactuce: aut aq̄ citrol': ⁊ silia: ⁊ tenere in oꝛe pill'.q̄s dixim⁹: ⁊ cibari pedib⁹ ⁊ pull' cū cucur.⁊ allꝛesele: ⁊ oleū amigdal'.⁊ bibat sauic de tritico cū çucharo ⁊ aquā vere fridā ⁊ assiduet ēplastrare pectus cū his q̄ infridāt.

¶ Et fit ex apostemate in pulmone: ⁊ si est calidū ei⁹ signa sunt feb.⁊ ꝯstrictio anhelitus sup̄flua: ⁊ frequētia pulsus magna: ⁊ vehemētia rubediniis maxillarum. ¶ Et cura eius est flebotomia: deinde reliqua cura quā diximus in tussi ex caliditate ⁊ siccitate pulmonis. ¶ Aut est ap̄a flegmaticū frigidū molle: ⁊ signa eius sunt vehemētia constrictionis anhelit⁹ absq; plurima caliditate ⁊ neqꝫ est rubedo in facie ⁊ multitudo saliue ⁊ sputi. ¶ Et cura eius in ꝑncipio est cura ap̄atis calidi dum cū eo feb.ꝑmanet: cūqꝫ ꝓtendunt dies ⁊ sedat feb.⁊ caliditas.tūc cura eius est vomitus ⁊ solutio vētris ⁊ ꝓductio sputi cū eis q̄ diximus in cap'o tussis antique ex humiditate pulmonis.

¶ Et fit ꝓpter ap̄a durū in pulmone: ⁊ signa eius sunt constrictio anhelitus s̄m dies: ⁊ tussis sicca sine sputo ⁊ neqꝫ est caliditas in pectoꝛe si tangat: ⁊ est difficultas attrahēdi ventū ⁊ q̄ infirmus sentit ꝯstrictionē anhelitus: deide debilitat paulatim s̄m dierū transitū: ⁊ nō est ei sanitas: ⁊ q̄nqꝫ alleuiat parū ⁊ ꝓtendunt dies cū habēte eā si sumat in potu aquā mellis subtilē ⁊ teneat in oꝛe suo semp oleū amigdalinū: ⁊ traijciat ipsuꝫ paulatim ⁊ bibat lac recenter multū ⁊ fiat ex ip̄o soꝛbitio cū farina ciceris: ⁊ inungatur semp pectus cum cera ⁊ oleo imbibito mucillagine fenugreci: ⁊ mucillagine se.lini.⁊ ꝯfert ei adeps galline: ⁊ adeps anatis cū comedit eū. ¶ Et fit ex pulmonis vlcere cuius signum est egressio sanguis aut saniei aut coꝛtices egrediētes cū tussi: aut fit p⁹ sputū sanguis aut p⁹ pleuresim: aut post catarrū calidū a capite ⁊ extenuat in ea coꝛpus ⁊ cōcomitat eā febꝛis ethica. ¶ Et cura ei⁹ est si non est antiqua ⁊ vlcus est recens adhuc ⁊ sanguis egreditur cū tussi vt sumat in potu aquā oꝛdei cū cancris fluuialib⁹ ⁊ sirupo de papauere cum lacte dū non constringit anhelitus eius: ⁊ dentur isti trocisci de papauere. ℞.se.papaueris albi: medulle se.cucurbite: seminis citroli ana.ʒ.x.amili dragagātis: gūmi ara.succi ligritie ana.ʒ.v.thuris masti.boli.ar.sang.dra.carabe.ana.ʒ.ij.mirre cinamōi: opij.ana.ʒ.j.fiāt trocisci ⁊ sumāt i potu cū siru.de papauē aut cū rob mirti. ¶ Et si fuerit antiqua ⁊ currit sanies cū sonitu ⁊ cōstringit anhelit⁹ q̄n retinet: tūc detur in potu decoctio ysopi ⁊ q̄ diximus ex illis q̄ educūt hāc saniē donec dilatet ex hm̄ōi reb⁹: ⁊ q̄n ꝯstringit anhelitus cū istis rebus dent in potu ea q̄ educūt saniē: cū ergo dilatat: redeatur ad ista: ⁊ administret dū ꝯstringit anhelitus: ⁊ administret aliq̄d regimē eius q̄ est ꝓpter siccitatē pulmonis: ex tina ⁊ cibatiōe: ⁊ si fuerit putrefactio ⁊ fuerit id q̄d venit ex eo fetidū cū expuit ⁊ fuerit plurimū abundās ⁊ in pectoꝛe ⁊ in gutture oꝛegmō.opoꝛtebit vt cū eo q̄d educit saniem lābat eger oi hebdomada sel'.ʒ.j.mirre rubee cum tribus.ʒ.mellis.⁊ suffumiget guttur suū in traiectoꝛio cū istis pillulis. ℞.aristo.mirre stoꝛac.thuris: ana: arsenici rubei quātū oia aggregent cū butyro vaccino: ⁊ fiāt inde pillule vt auellane ⁊ suffumiget cū eis pōdere aurei vni⁹ ⁊ hec q̄dē suffumigatio cōfert tussi plurime hūiditatis sine vlcere. ¶ Et fit vlc⁹ siccū: ⁊ signū ei⁹ est q̄d fit post sputū sanguis ⁊ saniei: deinde abscindit sputū ⁊ remanet tussis sicca sine sputo ⁊ coꝛpus liq̄fit cū ea. ¶ Et cura eius est sumere in potu lac ⁊ oia q̄ diximus in cura siccitatis pulmonis. ¶ Et fit tussis sicca ex frigiditate aeris ⁊ signū ei⁹ est q̄ excitat cū violētia frigoꝛis eius ⁊ foꝛtitudo in hyeme: ⁊ est dura ⁊ sicca. ¶ Et cura eius est soꝛbitio calida ⁊ ꝓhibitio ab attractione aeris frigidi ⁊ introitus balnei.

¶ De sputo ⁊ vomitu sanguinis. Cap. liij.

Sanguinis exitus ab oꝛe aut fit cū vomitu ⁊ est exitus eius a stō ⁊ partib⁹ eius cū sonitu rascationi sil'i: aut cū tussi ⁊ eius exit⁹ est a pulmone aut a pectoꝛe ⁊ finib⁹ eius aut cū rascatiōe ⁊ descendit ex capite ⁊ ex vuula ⁊ palato ⁊ finibus eoꝛum. ¶ Et in curatione q̄dem eius q̄ egredit cum rascatione et sonitu sibi simili facilis: ⁊ paruo si est parue quātitatis sufficit gargarismus ex rebus stipticis sicut q̄ fit ex aq̄ ro.in q̄ infusuꝫ est sumac aut rob agreste: aut aq̄ citonioꝝ ⁊ silib⁹. ¶ Si est plurime quātitatis: tūc oꝫ vt flōmet cephal'.deinde gargariçet cū istis rebus. ¶ Si autem in loco oꝛis fuerit vlcus recēs: inuiscent sup ip̄m thus ⁊ sanguis dra.et teneat in oꝛe aquā ro.in qua bullierint cupule glandium aut camersich q̄d est semen tamarisci. ¶ Et si fuerit vlcus malū putridū: curet curatiōe colere putride: ⁊ cōsideret sanguis q̄ egredit in vomitu: ⁊ si fuerit plurimus aut assiduet plurib⁹ dieb⁹: flōmet basilica.deinde comedat res stipticas ⁊ glutinatiōes faciētes paulatim vna vice post aliā ⁊ ꝓpꝛie si eger inuenerit doloꝛē inter vtrasq; scapulas: tūc oꝫ.vt traijciat aquā citonioꝝ acetosoꝝ i q̄ dissolutū sit aliq̄d thuris vicib⁹ plurib⁹.⁊ comedat ex glādib⁹ ⁊ xilocaractis ⁊ passis cū suis interioꝛib⁹ ⁊ agresta ⁊ sumach.⁊ bibat de hoc medicamie. ℞.boli armeni gūmi arabici balaustie: san.dra.thuris ana.det in potu cū aq̄ citonioꝝ: aut cū aq̄ maloꝝ ⁊ ponat cib⁹ agresta ⁊ silia ex eis q̄ stipticitatē faciūt: ⁊ diuitet oē calidū ⁊ acutū. Et fit q̄dē egressio sanguis ex pectoꝛe ⁊ pulmone cū tussi: ⁊ ille q̄ est ex pulmōe est multotiēs cū tussi ꝑua. Et ille q̄ est ex pectoꝛe est paruꝫ cū tussi plurima. Sit ergo plurimū studij tui in hac tussi: est eni timoꝛosa ꝑducēs in plurib⁹ dispositiōib⁹ ad ptisim.

¶ Incipe ḡ a flōmia basilice: deide da i potu h̄ medicamē ℞.thuris san.dra.ana.ptē.j.endiuie carabe an̄ p̄tē.5.cimatitis: terre sigill'.ana.ptē.j.⁊.5.alumis balaustie duas tertias ptis.j.detur ex eo in potu.ʒ.iij.cū pōdere cherat vni⁹ opij: et cherate se. iusq̄ami: ⁊ cinamōi tertia.ʒ.i.aut spice

aut costi aut mirre: ⁊ gargarizet cum aceto: ⁊ aq̄ ro. in matutinis ⁊ vesperis: ⁊ melius est vt des ex eis in potu hoc medicamen cum aqua albedarogi: aut cum aqua portulace: si fuerit cum eo calitas: ⁊ si inueneris in pectore dolorem cum sputo sanguinis: tunc line locū doloris hoc medicamine cuius narratio precessit: ⁊ da ei ex ipso in potu postq̄ confeceris ipsum cum vino.

¶ De pleuresi. Caplm. liiij.

f **Fit ex** sanguine: cuius signa sunt rubedo coloris: repletio pulsus ⁊ vehementia cōstrictionis anhelitus post multā repletionē vini ⁊ si sputum iam inceperit erit rubedo in eo plus.

¶ Et cura eius est flebotomia basilice ex latere opposito: deinde iteratio flebotomie ex latere doloris in die tertia: ⁊ da in potu aquā ordei: ⁊ violarum conditas: ⁊ si natura fuerit stricta: humectet cum aqua fructuū sicut aq̄ prunorū: viol. siccaruȝ ⁊ cassi. fi. terenIabin. Et si fuerit dolor et pūctura vehemēs: fiat emplastrū cū violis siccis: ⁊ camomilla ⁊ farina ordei ⁊ altee: ⁊ de vnoquoq; quoꝝ sumat pugillus vnus cōficiat cū aqua ⁊ oleo sisamino ⁊ emplastretur cū eo locus dum est tepidū. ¶ Et si tussis fuerit sicca ⁊ difficultas spuēdi vehemēter valde: tūc da ei in potu oī die añ aquā ordei hora vna hāc decoctionē. ℞. ficus albe. xx. numero passularū enucleatarū. ℥. x. radicis ligritie puluerizate. ℥. v. iuiube. xx. numero sebesten totidem buliāt in tribus lib. aq̄ quousq; redeat ad lib. j. ⁊ ℥. colet ⁊ detur de ea in potu lib. ℥. cū. ℥. v. viol. cōditarum. ℥. iij. olei amigdal. dulciū. Si aūt mundificat infirmus ⁊ sanat bñ ⁊ si remanserint ex ea reliquie iam diximus curam eius.

¶ Et fit pleuresis ex colera: ⁊ signa sunt eius pūctura ⁊ dolor in latere ⁊ caliditas fortior q̄ eius q̄ fit ex sanguine: et pulsus minor ⁊ durior ⁊ febris acutior. ¶ Et cura eius est flōmia sed ex latere doloris de basilica ⁊ emplastret loc° vel pectus cū eis que diximus: ⁊ leniat natura cum eis q̄ diximus nisi fuerit solutio vētris ⁊ similiter fiat vt reliqua cura: p̄ter q̄ in hac specie necessariū est vt extiguat inflāmatio colere supflua extinctione cū fridis que sunt sicut mucillago psilij ⁊ aqua citroli ⁊ aqua cucurbite ⁊ aq̄ melonis indi: quecūq; est pñs ⁊ p additionē cū aqua ordei ⁊ sit cib° ex lXscl: ⁊ cucurbita ⁊ spinachia: ⁊ qd̄ fit ex malūs cum oleo amigdal.

¶ Et fit ex sanguine adusto nigro: ⁊ signa eius sunt vehementia pūcture cū siccitate oris ⁊ fortitudine feb. ⁊ asperitas lingue: ⁊ postpositio sputi ⁊ tarditas eius ⁊ difficultas ipsius ⁊ nigredo coloris ipsius ⁊ plurimū est mortale.

¶ Et cura eius est flōmia ⁊ oīa que diximus: veruntñ opȝ vt potet eger in hac egritudine ex extinguētibus rē plurimā: ⁊ traijciat semp in iulep. ⁊ potet aquā ordei trib° vicibus ⁊ ingrediat ter in die tinā: ⁊ plonget sessionē in ea: et locus doloris embrocetur cum aqua calida ⁊ assiduetur desuper emplastrum.

¶ Et fit pleuresis ex sanguine in quo dominatur flegma et est magis quieta ⁊ leuior: ⁊ febris non habet magnū dominiū: ⁊ nō est punctura in latere: ⁊ est sputū in hac egritudine albius: ⁊ in ipso est rubedo parua. Et cura eius est flebotomia etiā: deinde decoctio ysopi: ⁊ viol. cōdite ⁊ reliqua que diximus verūtñ extictio ⁊ humectatio oportet vt sint minores.

¶ De ptisi. Caplm. lv.

p **Tisis fit** aut post pleuresim: aut post sputū sanguinis: aut post corizam et catarrum plurimū ex capite: aut post tussim longam ⁊ nos quidem iam diximus signa ⁊ curam in cura tussis.

¶ De periplemonia. Cap. lvj.

p **Eriplemonia** est flegmatica fm plurimū: ⁊ q̄nq; est sanguinea ⁊ etiā colerica sed raro: ⁊ accidit ab apostemate qd̄ est in pulmone: ⁊ iam diximus curā ⁊ signa in cura tussis.

¶ De disnia. Cap. lvij.

d **Isnia** plurimū fit ex flegmate grosso implente cannaȝ pulmonis: ⁊ sunt cum ea oregmō magn° i pectore ⁊ p̄strictio anhelit°: ⁊ id qd̄ faciunt canes in anhelitu quando currunt ⁊ proprie apud motum. Et cura eius est qd̄ educit illos humores grossos ex pectore: ⁊ iam diximus id in tussi humida. ¶ Et fit quādoq; ex siccitate pulmonis: ⁊ signa eius sunt sitis ⁊ subtilitas nocet. Et cura eius est sumere lac in potu.

¶ De egritudinibus cordis. Cap. lviij.

e **Gritudines** cordis quas curari possibile est: sunt alteratio cōplexionis anteq̄ confirmetur: ⁊ tremor cordis: ⁊ sincopis ⁊ dolor qui non confirmatur: ⁊ debilitas. apostema vero disruptio aut corruptio complexionis confirmate non sunt faciles ad curandū ⁊ signa dolorum mortem inferentiuȝ sunt casus pulsus post vehementiam diuersitatis ⁊ magnitudinis ⁊ citrinitas coloris subito: post vehementiā rubedinis eius ⁊ sincopis difficilis tarde euasionis ⁊ sudor frigidus. Q: autē ex eis curatur est caliditas cordis non cōfirmata: cuius signa sunt vehemētia caliditatis pectoris: ⁊ magnitudo pulsus ⁊ velocitas ipsius ⁊ frequētia ipsius ⁊ febris inseparabilis. Et cura eius est sumere in potu lac acetosum extracto butiro: ⁊ rob: acetositas citri: ⁊ rob maloꝝ ⁊ rob acetose: ⁊ aquam citroli: ⁊ trociscos de camphora ⁊ emplastretur pectus cum sandalis ⁊ aqua rosata ⁊ camphora infrigitatis super niuem ⁊ alteretur emplastrum cum sit tepidum: ⁊ detur in potu aq̄ frigida ⁊ habitet in locis frigidis. ¶ Et est cuȝ frigore cōplexionis cuȝ non est cōfirmata. ⁊ signa eius sunt raritas pulsus ⁊ anhelitus ⁊ pigritia ⁊ destructio leticie faciei.

¶ Et cura eius est dare in potu vinum forte odoriferū purum pauce quātitatis: ⁊ odorare odorifera calida ⁊ inungere pectus cum oleo nardino ⁊ emplastrare ipsum cum spica ⁊ costo ⁊ sauina ⁊ ciperis ⁊ cinamomo ⁊ gariofilis ⁊ folijs mirti: fiat emplastrū cum vino ⁊ aqua citoniorum ⁊ aqua malorū ⁊ emplastretur cum eo cor ⁊ comedat pullos columbarū ⁊ vitella ouorū de paruis auibus ⁊ frixis habentibus plures species quibus condiuntur cibaria.

¶ Et est ex cōplexione sicca si nondū confirmata est: ⁊ signa eius sunt q̄ corpus iam extenuatū est: sed non totuȝ: ⁊ pulsus durus paruus frequēs. ¶ Et cura eius ē aqua ordei si est febris quantitatē habēs: ⁊ si nō potus lactis ⁊ introitus tine: ⁊ balneatio cum aqua dulci: sicut diximus in tussi sicca ⁊ positio cere ⁊ olei sup pectus: ⁊ inter scapulas ⁊ potare oleum amigdal. super vinum paucum hoc modo. media. ℥. olei amigdal. fundatur super. ℥. v. vini ⁊ bibatur in matutinis: deinde bibat sorbitionē factā ex aqua ordei ⁊ oleo amigdalio: ⁊ çucharo: deinde egrediatur tinam: post egrediatur ⁊ emplastretur pectus cum eis que diximus: ⁊ vitet laborem.

¶ Ex hūiditate vō nō fiūt fortasse in corde egritudines: nā si dominat in dispositionē corporis adeo donec necesse sit vt cordi dominet: interficit velociter nō expectat curationem: ⁊ si fuerit apoplexia ⁊ paralisis p̄pter actionem dominij humiditatis super cor.

Debilitatis aūt cordis signa sūt tremor cordis sine caliditate: ⁊ nō est velocitas in pulsu et cōstrictio anhelitus: ⁊ dispositio similis sincopi adeo donec superueniat ei fortasse sincopis: ista accidunt infirmo etiā cū cōmouet: ⁊ cura eius est diamuscū quod reponitur et metridatum: et confert ei hoc medicamen. ℞. mastic. cinamomi: piperis longi. sisimbrij selengemisk. bedarogi: melisse folij indi: coriandri sicci: spice nardi. ana. ℥. j. coralli carabe margaritarum paruarum: spodij. ℥. ℥. musci sexta. ℥. j. conficiatur cum melle extracto a mirabolanis kebul. conditis.

¶ Aut sumatur emblicorum mirabolanorū nigrorum et kebul. ana. pugillus vnus et buliant in aqua bene et effundant de illa aqua ptes. iiij. sup duas ptes mellis dispu

mati ⁊ coquãt donec mediet aq̃: deide cõficiatur cũ eo.

¶ Et inungatur pectus cũ eis que diximus de odoriferis calidis ⁊ cũ gallia: vtat suffumigationibꝰ ⁊ vino odorifero: ⁊ cibi eiꝰ ſint pulli ⁊ edi et vitella ouoꝝ ſorbiliũ: ⁊ vtat ludis ⁊ augmẽto in ſomno ⁊ indumẽtis muſcatis ſemꝑ et dormiat in eis ⁊ deuitet coitum ⁊ laborem.

¶ Et tremor cordis ſm plurimũ fit cũ calore. ¶ Et cura eiꝰ eſt flõmia cephal. ex latere ſiniſtro: ⁊ dare in potu lac acetoſum ⁊ trociſcos de camphora ſm q̇ diximus. Et fit tremor cordis raro tñ ex multitudine melãcolie in ſanguine ⁊ hec ſpecies tremoris cordis eſt nocibilior ſpecierũ tremoris cordis: ⁊ ſigna eius ſunt corruptio cogitatiõis et timor ⁊ ſilueſtreitas ⁊ diſpoſitio proxima melãcolie que eſt ex dominio colere nigre in ſanguie. ¶ Et cura eius eſt id qd̃ diximus in melancolia q̃ eſt ex dominio colere nigre in ſanguinem.

¶ Et fit ſincopis qd̃ ꝓpter diſpoſitionẽ q̃ accidit cordi cum cõitate cẽbri. ¶ Et cura eius eſt in hora ꝑoxiſmi roratio aq̃ frigide ⁊ infuſio ipſius ⁊ inſufflatio muſci in naſum ⁊ fricatio extremitatũ ⁊ pedũ cõpreſſio ⁊ odorare vinũ ⁊ odorifera ⁊ odorare odores cibariꝫ odoriferi: ⁊ ſumere diamuſcũ cũ aq̃ maloꝝ ⁊ tortellas tritas cũ vino odorifero.

¶ In diſpoſitione aũt q̃ eſt ꝑter ꝑoxiſmũ ꝯſideret: an eſt ex debilitate cordis: aut ex frigiditate: aut ex caliditate ⁊ curetur cum ſua cura.

¶ De egritudinibus ſtomachi. Caplm. lix.

E GRITUDINES ſtomachi ſunt debilitas digeſtiõis ⁊ malitia iſtimbre paruitas appetitus ⁊ ſuꝑfluitas eius: ⁊ dolor q cõmouet in eo ſine comeſtiõe: ⁊ dolor qui commouet poſt comeſtionem ⁊ vomitus eius quod comeditur ⁊ apoſtema ⁊ vlcera.

¶ Et debilitas q̇dem digeſtionis fit ex frigore ſtõi: ⁊ ſigna eius ſunt eructuatio acetoſa ⁊ lenitas vẽtris ⁊ eius inflatio ⁊ multitudo vẽtoſitatis: ⁊ longitudo more cibi in ſtõ. ¶ Et cura eius eſt çinciber conditũ ⁊ diapipereon ⁊ alcandidicon ⁊ diacalamentũ: ⁊ ꝯferũt ei ſemia calida ſicut ſũt ameos ciminũ: carui: grana nigra: origanũ. alaniuden ⁊ ſiſia ſingulariter aut cõiunctim. ¶ Et fit ex hũiditate ſtomachi: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt mmultitudo ſputi ⁊ aſſiduatio nauſee ⁊ paucitas ſitis ⁊ velocitas deſcẽſionis cibi abſqꝫ plurima alteratiõe in eo. ¶ Et cura eius eſt vomitus: deinde trifera minor ⁊ ſcoria ferri: deinde medicie q̃ exiccãt: ſicut thus ⁊ ciminũ ⁊ emblici conditi ⁊ balauſtie ciperi ⁊ ſiſia.

¶ Et fit ex humiditate ſtõi ⁊ frigiditate eius: ⁊ eſt illud qd̃ eſt plim: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt eructuatio acetoſa: inflãmatio vẽtris ⁊ paucitas ſitis: ⁊ velocitas deſcẽſionis cibi. ¶ Et cura eius ſunt elia cõpoſita ex medicinis calidis ⁊ ſtipticis: ſicut illud diaolibanũ ⁊ illud de agnocaſto ⁊ homoruſie ⁊ trifera minor cõponit in ea piper ⁊ çinçiber. ⁊ diacitoniten nõ ſolutiuũ: ⁊ adminiſtret qd̃cũqꝫ fuerit preſens poſt vomitũ ⁊ ſit cibus frixa plurima habẽtia ſemina ⁊ ſpẽs q̇bus cibaria ꝯdiũt: ⁊ vinũ ſit forte antiquũ. ¶ Et fit ꝓpter caliditatẽ ſtõi cũ hũiditate: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt paucitas appetitꝰ multitudo ſaliue: nauſea. ¶ Et cura eius eſt vomitus: ⁊ ſumere in potu yerãp. deinde elaria deſiccatiua ſine multa calefactiõe ſicut mirab. nigr. ⁊ kebuli ⁊ emblici: qñ ꝯficiũtur cum ꝑ aſſulis tritis cũ ſuis interioribus ⁊ eleiçeſeibin de çucharo: qñqꝫ ꝯficiunt cũ eo roſe cõtrite ⁊ ſpodiũ. Et fit debilitas digeſtiõis ex ſiccitate ſtõi: ⁊ ſigna eius ſunt extenuatio corporis ⁊ diſpoſitio ſilis ethice ⁊ vehemẽtia ſitis. ¶ Et cura eiꝰ eſt balneatio cũ aqua tepida dulci abſqꝫ mora in tina ⁊ ſumere i potu lac ⁊ aquã ordei ſicẽ diximꝰ in caplo ſiccitatis pulmõis. Et debilitas digeſtiõis fit ex debilitate corporis ſtõi: ⁊ ſigna eius ſunt qd̃ fit poſt vomitũ plurimũ ⁊ digerit paucũ cibũ ⁊ grauat illũ q eſt ſuꝑ ipm.

¶ Et cura eius eſt trifera magna ⁊ ſcoria ⁊ inũctio cũ oleo nardio aut emplaſtret cũ ſpica ⁊ cipis ⁊ ſq̃nãto: maſtice ⁊ thure ⁊ aqua citonioꝝ ⁊ vino ſtiptico: ⁊ detur electuariũ de xiloaloes ⁊ diacitonidẽ nõ ſolutiuũ ⁊ multiplicet maſticationẽ maſtic. ⁊ acceptionẽ eius cũ roſis ⁊ cipis ⁊ thure ⁊ ſumat puluerẽ eoꝝ quoꝝ vniuſcuiuſqꝫ eq̃lr ſint. ℥. ij. ⁊ bibat vinũ ſtipticũ: ⁊ comedat ex cibis ⁊ fructibꝰ ſtipticis.

¶ Et fit ex malitia digeſtiõis aut ex caliditate cõplexionis ſtõi aut ex colera in ipõ: aut ex melãcolia: ⁊ ſigna eius que ex caliditate ſine mã ſunt ſitis ⁊ eructuatio fetida cũ ſiccitate oris. ¶ Et cura eius ſunt cibi acetoſi groſſi ſicut illi q infrigidati ſunt ⁊ acetoſi cũ vaccina carne: ⁊ illi q ſiũt cũ agreſta ⁊ cũ ſumach ⁊ potu aq̃ veri frigoris ⁊ emplaſtratio eiꝰ cũ herbis frigidis. ¶ Et fit cũ mã que eſt ex colera rubea in cõcauitate eius: ⁊ ſigna eius ſunt nauſea ⁊ ⁊ vomitus colere ⁊ eructuatio fetida poſt comeſtionẽ ⁊ corruptio ciboꝝ leuiũ in ipſo ſicut carniũ auiũ: ⁊ bonitas digeſtionis ciboꝝ groſſoꝝ: vt carniũ vaccinaꝝ. ¶ Et cura eiꝰ eſt vomitus cũ ſirupo acetoſo: ⁊ ſolo cũ yerap̃. deinde cibi q̃s diximus ante hac. ¶ Et fit ex melancolia: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt incendiũ ante comeſtionẽ qd̃ ſedat comeſtio: aut de quo comeſtio diminuit: magnitudo ſplenis: ⁊ vomitus: acetoſus faciens congelationẽ in dentibus: ⁊ dolor ſtomachi ꝓpe añ comeſtionẽ. ¶ Et cura eiꝰ ẽ ſollicitudo cũ decoctione epithimi multotiẽs: ⁊ flõmia baſilice. ⁊ cibi frigidi cũ çucharo ⁊ oleo amigdal. ⁊ vinũ dulce.

¶ Et fit iterũ debilitas appetitus ꝓpter caliditatẽ ſtõi: ⁊ multitudinẽ colere in eo: ⁊ iã diximꝰ ſigna eiꝰ ⁊ curã eiꝰ. Aut ꝑterea qd̃ corpus nõ ſollicitat ꝑ cibo: ⁊ ſigna eius ſunt repletio ⁊ lõgitudo q̇etis. ¶ Et cura eius eſt minoratio cibi ⁊ motus ⁊ exercitiũ. ¶ Et fit etiã debilitas appetitus: qm̃ nõ reſoluit ex corpe aliq̇d: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt durities cutis corpis longitudo tolerãtia famis. ¶ Et cura eius eſt balneũ: ⁊ fricatio ⁊ exercitiũ ⁊ fricatio in balneo cũ baurach ⁊ farina ciceris ⁊ ſudare plurimũ ⁊ aſſiduatio balnei.

¶ Et fit qm̃ epar nõ attrahit a ſtõ rẽ plurimã: ⁊ ſignũ eius eſt q̇ egeſtio ẽ alba ⁊ viridis. ¶ Et cura eius ſũt oĩa q̃ faciũt penetrare cibũ ⁊ nutrimentũ: ſicut vinũ vetus amaꝝ forte: de quo modicũ det in potu i ieiunio: ⁊ balneũ ante cibũ ⁊ exercitiũ ⁊ oĩa q̃ calefaciũt epar ⁊ aperiũt opilationẽ eiꝰ ſicut diacalamentũ: ⁊ diapipereõ ⁊ elaria calida ſubtilia. ¶ Et fit ꝓpter retẽtionẽ eius qd̃ diſtillat de melãcolia in os ſtõi: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt vt nõ patiat famẽ qd̃ ſi comedat in q̇buſdã oris comeſtionẽ vnã ⁊ digerit bñ tũc eſt fames ꝓuata ⁊ digeſtio ꝓpata. ¶ Et cura eius eſt aſſiduatio ciborũ acetoſoꝝ aggregãtiũ acetoſitatẽ ⁊ ſtipticitatẽ ſicut acetoſa ⁊ agreſta ⁊ ſumach ⁊ ribes: ⁊ cibi infrigidati ⁊ alkeel ⁊ infridata cũ eis facta ⁊ admiſtratio alkaul kaulgamic ⁊ oleoꝝ ⁊ ꝯdimentoꝝ in q̇bus eſt caliditas ſicut cepe allia porri: piꝑ album ⁊ ſinapiũ ⁊ ſiſia de illis q̃ excitãt appetitũ cũ mordicatiõe pauca ꝯueniẽtia i h̃ ẽ. ¶ Et fit ꝓpter egritudinẽ in neruo veniẽtẽ ad os ſtõi: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt: vt nõ veniat ꝑ iſtas medicias ⁊ cibos acutos ſenſuꝫ aut plim ſenſum ⁊ neqꝫ accidat ei nauſea. ¶ Et cura eius eſt difficilis: attñ curat ſm diſpoſitionẽ cũ ꝯfortatione cerebri ⁊ cũ emplaſtris calefactiuis de illis q̃ ponunt ſuꝑ os ſtomachi.

¶ Et fit dolor in ſtõ aut añ comeſtionẽ: aut poſt comeſtionẽ ⁊ dolor q fit in ſtõ ante comeſtionẽ: aut fit ꝓpter apã: aut ꝓpter vlcera: aut propter ventoſitatem groſſam extendẽtem ipſum: ⁊ ille qui fit poſt comeſtionem alius eſt cũ vomitu ⁊ alius ſine vomitu ⁊ ſigna doloris qui fit ex apoſtemate calido in ſtomacho ſunt febris ⁊ apparitio apoſtematis in ſtomacho: ⁊ caſus appetitus omnino: vomitus. ⁊ ſitis.

¶ Et cura eius eſt flebotomiia. deinde vomitus: ⁊ trociſci de ſpodio cum rob agreſte ⁊ rob de citoniis ⁊ ſimilia: ⁊ debet eſſe ꝯtenus pro cibo aqua ordei cum granatis: faciat illud vſqꝫ quo alleuiet febris ⁊ caliditas: ⁊ poſt illud ſumat in potu aquã endiuie in q̃ diſſoluta ſũt medulla caſſi. fi. ⁊ trociſci roſati: ⁊ qñ antiq̃t ſumat i potu trociſcos de bdellio ⁊ ẽplaſtret in ꝑncipio rei cum ſanda. ⁊ roſa. ⁊ cãphora: ⁊ ſi ſedat caliditas ⁊ fortior fit reo: emplaſtret cũ cera ⁊

oleo nardino ĩ quo iã p̱iecti sunt p̱ oĩ.ʒ.ei⁹ duo aurei alo
es ⁊ duo aurei mastic̃.⁊ duo aurei squinãti ⁊ duo aurei ci
peri: ⁊ aurei tres bdellij dissoluti cum vino: ⁊ hoc apa q̃d
accidit in stomacho: plurimũ accidit in ore eius. ⁊ permu
tatur ad apostema durũ aut collectionẽ saniei ⁊ fit dubel,
lati: ⁊ ego dicã signa ⁊ curã eius in vlceribus stomachi.
¶ Et fit p̱pter apostema flegmaticũ. ⁊ o quã parum acci,
dit in eo: ⁊ signa eius sunt febris leuis: ⁊ multitudo sputi
cum casu appetitus ⁊ inflatio stomachi absq̃ duritie in ta
ctu. ¶ Et cura eius est vt detur in potu infusio de aloe ⁊ al
leuietur cibus ⁊ abhorreat vomitũ: ⁊ emplastret̃ cũ cine
re arboris vitis ⁊ ciperis ⁊ squinanto ⁊ spica confectis cũ
aceto. ¶ Et fit apostema durũ in stõ ⁊ paꝝ accidit incipiẽs
⁊ nõ accidit nisi post apa calidũ: ⁊ nos diximus curã ei⁹.
¶ Si aũt induret̃ in dispositiõe sua valde emplastret̃ cuȝ
fortiter dissoluẽtibus: sicut hoc empl̃m. ℞. semen caulis
amigdal̃. amar̃ excorticataruȝ: storac̃. liq̃de bdellij mirre
spice: mastic̃. ciperi sq̃nãti: resoluant̃ gũme cũ vino: ⁊ ag,
gregent̃ cũ eis reliq̃ ⁊ fiat empl̃m. ¶ Et fit dolor p̱pter vl
cera in stõ: ⁊ signa ei⁹ sunt q̃ fortior fit dolor: cũ comedit
res acetosas ⁊ acutas ⁊ apparet ĩ vomitu aut in egestione
sanguis aut sanies cũ dolore aut iter vtrasq̃ scapulas aut
sub collo aut super vmbilico. ¶ Et cura eius est vt detur
in potu aqua ordei si fuerit caliditas deinde post duas ho
ras detur in potu hoc medicamẽ. ℞. thuris sanguis dra
conis. ana. ʒ. v. rosaꝝ: balaustie ḣarabe ana. ʒ. ij. boli ar,
meni. ʒ. iij. dent̃ in potu cũ aliq̃bus robub stipticis. ¶ Et
fit p̱pter dubellati in stõ ⁊ signũ dubellati in stõ est q̃ñ se,
dat̃ febris ⁊ dolor p̱pter apa calidũ magnũ sensu p̱ceptũ
velociter. ¶ Si ergo remãserit inflatio: scias q̃ apostema
iam collectionẽ fecit saniei: ⁊ indiget eo q̃d disrũpat ip̃m:
detur ergo in potu lac dulce ⁊ aqua calida vna vice post
aliaȝ premat̃ desuper ⁊ moueat̃. ¶ Si ergo cõmouet̃ tre
mor ⁊ egestio sanguinis ⁊ saniei ⁊ detumescit apostema
scias q̃ iam disruptũ est: ⁊ si aliud nõ valet: tunc ciba ĩfir
mũ sinapi: ⁊ da ei in potu aquaȝ mellinã. donec disrũpat̃
q̃d si disrũpat̃ tunc da ei in potu aquã mell̃. vice vna: ⁊ h̃
medicamẽ vice vna: donec mũdificet ip̃m aqua mell̃ ⁊ cõ
solidet ipsum hoc medicamen. Et fit dolor ex ventosita,
te tendente ip̃m ⁊ signa sunt q̃ cõmouet̃ post digestionẽȝ
cibi in latere sinistro sup̱ splenẽ: ⁊ rugit cũ premit̃ desup̱.
¶ Et cura eius est stare rectus ⁊ deambulatio ⁊ aduoca,
re eructuationẽ cũ masticatione thuris ⁊ cimini ⁊ deuita
re herbas ⁊ cibos iflatiuos. ¶ Et fit dolor q̃ cõmouet̃ post
cõestionẽ plurimã et corrũpit̃ cũ eo digõ: ⁊ ñ cõmouẽ p⁹
comestionẽ paruã: ⁊ nõ corrũpitur digestio. ¶ Et eius cu
ra est vt comedat in die multotiẽs ⁊ parũ. ¶ Et fit dolor q̃
non cõmouet̃ põst comestionẽ: nec sedat̃ nisi vomitu ⁊ est
vehemẽtior dolor stõi. Et cura eius est potare infusioneȝ
aloes. deinde trociscos stelle: ⁊ trociscos yreos ⁊ disp̱tire
cibũ in p̃lib⁹ vicibus ⁊ premittere ante cibũ lãbitionẽ mel
lis ⁊ cõfert ei vt sumat vitella triũ ouorũ assatoꝝ ⁊. ʒ. i. co
riandri sicci triti ꝯficiat̃ cum melle dispumato: ⁊ comedat
ante cibũ omni die ⁊ ꝯfert ei vt cauteriçet̃ caput sup̱ cõmis
surã mediã cauterio longo. ¶ Et fit augmentũ appetitus
aut p̱pter vehementiã laboris aduenietis hoĩ in ambula
tione sua: aut p̱pter multitudinẽ ei⁹ q̃d effundit̃ de colera
ni. ad os stõi: aut frigus stomachi: aut p̱p̱ vehemẽtiã rari
tatis corp̱is. ¶ Si aũt est p̱pter multitudinẽ effusionis co
lere ni. signa sunt q̃ est cũ multitudine comestiõis multi
tudo egestiõis: ⁊ ĩ infirmo si nõ comedat̃ excitat̃ mordica
tio vehemẽs in stõ ⁊ nõ tolerat quin comedat. ¶ Et cura
eius est cibus pinguis ⁊ vinũ dulce: ⁊ flebotomia basilice
⁊ decoctio epithimi: ⁊ cauteriũ ⁊ vẽtose sup̱ splenẽ. ¶ Et
fit ex frigore stomachi: ⁊ signũ eius est multitudo comesti
onis cũ multitudine singultus sine mordicatiõe. Et cura
eius est illud q̃d diximus in frigido stomacho: aut vero
opȝ vt cõfortet̃ ⁊ assiduet curationem: ¶ Et fit ex raritate
corp̱is: ⁊ signũ est vt nõ sit cum eo egestio s̃m quantitateȝ
comestionis. Et cura eius ẽst sessio in aqua frigida ⁊ in lo
cis frigidis ⁊ inungere corpus cum oleo mirtino ⁊ cera:
⁊ cibi grossi hũidi tarde penetrationis sicut sumac ⁊ agre
sta ⁊ carnes vaccine ⁊ arietine ⁊ cibi viscosi ⁊ opilatiui si,
cut pheludegi ⁊ caseus recens ⁊ panis açimus. ¶ Et fit
aliud q̃d accidit ex vehementia laboris deambulationis.
et signum eius est q̃ mouetur post famem vehementem
sincopis. ¶ Et cura eius est vt in potu sumat vinũ ⁊ aquã
carnis cum speciebus condientibus: ⁊ p̱hibeatur a som,
no: deinde ingrediatur balneũ. ¶ Et fit ex desiderijs ma,
lis: ⁊ accidit aut mulieri pregnãti: aut ei qui in stomacho
suo habet hũores malos. ¶ Et cura ei⁹ est vt det̃ pregnã
ti electuarium de xiloaloes: ⁊ diacitoniten non laxatiuũȝ
⁊ comedat de carnibus galline ⁊ cerebell̃ eduli ⁊ arietis
assatis ⁊ euomat in quibusdam horis vomitu leni: ⁊ co,
medat rem modicam de cepa et allio et sinapi. Illi autem
qui desiderant res malas: vt carbones et lutum. euo,
mant: deinde sumant in potu infusionem aloes: et det ur
eis post illud trifera facta de scoria ferri: et sedetur appe
titus eius cum excitatur cum corrosione ossium pulloꝝ
columborum assatorum et carne salita sicca preparata fa
cta cuȝ ameos et spodio et nuce muscata: et alhebil et car
damomo: hec enim sedant ea que diximus.

¶ De colerica passione. Capl̃m. lx.

c **Olerica** passio fit ex ꝯuersione cibi in stoma
cho et intestinis: et signa eius sunt
antecessio facietatis nauseatiue ⁊ m̃titudo vẽtosita
tis ĩ vẽtre añ eã p̱ dies aliq̃t: et q̃ ĩcipit cũ dolore vmbilici
et pũctura ei⁹ deiñ venit solutio plurima sine vomitu aut
cũ vomitu pauco. ¶ Cura ei⁹ ẽ vt bibat hora q̃ sẽtit pũctu
ram et corrosionem aquam calidam in qua bullitum fue
rit ciminũ multotiens et requirat somnum et prohibeat̃
ab asellatione quãtuȝ possibile est. ⁊ infundat tortellas in
vino veteri ⁊ comedat eas. Si autem sentit grauitateȝ in
capite suo dormiat ⁊ cum euigilatur ingrediatur balneũ
⁊ prolonget famem: deinde redeat ad consuetudinẽ suaȝ
paulatim. Et fit ex effusione colẽ rubee ad stomachum et
intestina cum superfluitate et est deterior earum et peior
⁊ magis deterrens: ⁊ cum ea est nausea vehemens valde
⁊ sitis assidua et bibat aquam frigidam ⁊ sedatur nausea
eius donec calefiat in stomacho: deinde euomat eam.
¶ Et q̃ñq̃ est cũ ea vẽtris solutio. ⁊ quãdoq̃ sup̱fluit adeo
donec facit superuenire infirmo sincopim et cadit pulsus
¶ Et cura eius est vt sumat in principio aque calide pluri
mũ. vt euomat cum facilitate ⁊ egrediatur ab eo plurimũ
illius colere: cuȝ ergo peruenit vomitus ad hoc q̃ cadat
virtus et superfluit: tunc ligẽtur vtraq̃ adiutoria et infri,
gidetur stomachus eius cum niue ponendo eam super
ip̃m: ⁊ effundatur super extrema eius aqua frigida: ⁊ da
ei in potu rob granatorũ purũ vna vice post aliam: ⁊ q̃ñ
euomit ip̃m reitera ip̃m ⁊ da ei in potu spodium ⁊ lutum
alesiburni ⁊ rosas siccas: ⁊ dissolue ea in aqua malorum:
⁊ da ei in potu de aqua frigida: ⁊ quando euomit eam rei
tera donec videat vomitum alleuiari parum: ⁊ tunc fac
eum sorbere aquam carnis assumptã ex pullis contritis:
⁊ funde super eam parum aque citoniorũ ⁊ parum vini
⁊ puluериça desuper tortellas tritas: ⁊ si euomit eas: reite
ra illud super ipsum donec recipiat illud: ⁊ da ei in potu
aquam agreste in qua infusi sunt ei pulli et cubugi: ⁊ pul
li columbini assati contriti: ⁊ cum recipit cibum: tunc da
in potu vinum ⁊ cooperi eum vt dormiat: nam vomitus
sedatur cum somno omnino.

¶ De eructuatione. Capl̃m. lxi.

e **Ructuatio** si multiplicetur digestionem
corrumpit: et quando mino,
ratur: inflat stomachum: ⁊ quando minoratur con,
fert ei masticatio thuris et cimini: et quando multiplica,
tur vtatur vomitu ante cibum et electuarium diapiperiõ
⁊ çinziber condito et balneo.

¶De singultu. Capitulum. lxij.

f **It aut** ꝓpter grossam vētositatē: aut ꝓpter rē mordicantē os stomachi extendentem
ipm: aut ꝓpter apa in epate: aut ꝓpter solutionē et
euacuationē sup̄fluā. ⁊ signa eius qḋ accidit a mordicatio
ne oris stomachi sunt: ꝙ fit post comestionē rei calide: aut
vomit⁹ colere rubee: aut viridis. aut nigre. ¶Et cura ei⁹
est traijcere aquā calidā aliquotiēs deinde sumat oleum
amigdalarū: aut sumat de butiro recenti paulatim: ⁊ si se
datur bene: ⁊ si nō: administra vomitū dando in potu si-
rupum acetosum. ⁊ aquā calidā: ⁊ euomat eum multotiēs
deinde da ei oleum ⁊ sorbitiones leues factas ex amilo et
oleo amigdal'. ⁊ çucharo.

¶Et qn̄ est ex ventositate grossa: signū est ꝙ fit post sacie-
tatē nauseatiuā ⁊ accidit infantibus plurimū post multi-
tudinē suctionis mamille: ⁊ ꝯferunt ei ameos çinçiber ca
lamentū ⁊ mastix singulariter ⁊ cōposite: ⁊ cōfert ei sume
re in puluerem foliū sisimbrij sicci triti: aut folia rute aut
folia calamenti aut semen eoꝝ: de vnoq̄z q̄ꝝ sumaṫ pul-
uis pondere. ʒ. ij. cū vino puro: aut decoctiōe cimini ⁊ ca
lamēti ⁊ dissoluaṫ in aqua parū thuris ⁊ detur in potu ⁊
vaporeṫ locus: ⁊ ingrediaṫ balneū calidū ⁊ traijciat aquā
calidam non superflue.

¶Et eius q̄ fit ex apate epatis calido signa sūt febris acuta
⁊ nausea. ¶Et eius cura est flōmia basilice ⁊ sumere i po
tu aquā ordei ⁊ aquā granatoꝝ: ⁊ emplastreṫ epar sanda
lis ⁊ aqua ro. ⁊ aceto ⁊ camphora: ⁊ sumere i potu aquā
solatri ⁊ endiuie bulitam ⁊ colatam cū sirupo acetoso.

¶Et fit singultus accidēs post diariam ⁊ debilitatē ⁊ solu
tionē ventris ⁊ reliquas euacuatiōes: ⁊ plurimū eius cu
rationē nō habet: ⁊ est signū malū. ⁊ curaṫ ꝺm dispositio
nem sumendo in potu lac semp̄ ⁊ sorbitiōes leues ⁊ vinū
plurime cōmixtionis ⁊ aquam carnis.

¶De egretudinibus epatis. Cap. lxiij.

e **Gritudines** epatis aut apa calidū: aut durū ⁊ non forsitan fit fle
gmaticū: aut opilatio: aut malitia cōplexionis fri
gide aut calide: aut debilitas eius tm̄: aut vētositas grossa
sub eo ⁊ ycteritia ⁊ ydropisis. ¶Et signa apatis calidi sūt
febris inseparabilis ⁊ vehemētia sitis ⁊ vomitus colere:
⁊ qn̄q̄z fit cum eo singultus ⁊ ycteritia ⁊ tussis sicca in qua
nō est sputum oīno: ⁊ casus appetitus. ¶Et cura eius est
vt cum est incipiens ⁊ vsq̄z ad hebdomadā vnā flōmia ce
phal'. in latere dextro: ⁊ emplastreṫ epar sandal'. ⁊ cāpho
ra ⁊ aqua ro. ⁊ infrigideṫ epar semp̄. ⁊ sit cōtentus p̄ cibo
aq̄ ordei ⁊ deṫ i potu aq̄ ḡnatoꝝ ace. ⁊ aq̄ endiuie ⁊ aq̄ sola
tri cū sirupo ace. de çucharo puro. ¶Cū ergo alleuiatur
feb. sint cibi ex herb. ⁊ agresta cū pull' ⁊ dimittat vinū om
nino vsq̄zquo verificeṫ ei sanitas. ¶Apostema calidum
ꝯuertiṫ tripliciter: aut enim resoluiṫ: aut collectionē fa
cit saniei: aut induraṫ: ⁊ sequiṫ resolutionē eius sanitas: ⁊
collectionē ipsius seq̄tur vomitus saniei ⁊ sanguis ⁊ ege
stio vtriusq̄z ⁊ comitaṫ duritiem eius ydropisis. ⁊ signū re
solutionis eius est qḋ alleuiaṫ infirmus. post sedationem
febris ⁊ q̄escūt oīa accn̄tia ⁊ sedanṫ ⁊ redit corpus ad dis-
positionē suā in colore ⁊ appetitu: ⁊ istud fit ꝓpter naturā
cū est fortis. sufficit eni post flōmiā ⁊ curationē quā dixi-
mus ꝯfortatio eius tm̄. ¶Curatio v̄o eius est vt post q̄etē
vehemētie feb. deṫ i potu aq̄ endiuie cū medulla cass. fi. ⁊
emplastreṫ epar cū cera ⁊ oleo alkeiri: ⁊ camōille: ⁊ bdel
lio ⁊ semine caulis ⁊ spica ⁊ mirra ⁊ ciperis ⁊ rosis. ⁊ cū
vino aquaq̄z citonioꝝ ⁊ mirtis ꝺm quātitatē ⁊ diminutio-
nē caliditatis. ¶Collectionis aūt saniei signū est in apate
qḋ sedaṫ febris: ⁊ accidit tremor ⁊ vomitus saniei ⁊ san-
guinis: ⁊ egestio vtrinsq̄z: ⁊ q̄es a grauitate quā inuenie-
bat eger: quasi rei appēse in latere dextro ⁊ furcula ipsi⁹
¶Et cura eius est vt in potu sumat aquā ordei aut aquā
çuchari aut sirupo aceto. ꝺm quātitatē residui coloris: de
inde post duas horas detur ei in potu de hac medicina
℞. masticis aureum. j. thuris sanguinis draco. rosarū tri
tarū spodij ana. aure. ij. se. endiuie. se. apij terre sigill'. ana
aureū. j. sumāṫ in potu de ea. ʒ. iij. cum sirupo acetoso aut
aqua mell'. aut iulep. ꝺm ꝙ diximus ⁊ emplastreṫ epar ex
terius cū gallia ⁊ ramic ⁊ ciperis ⁊ thure ⁊ spica ⁊ mastic̄
⁊ calamo aro. cū aqua maloꝝ ⁊ aqua mirti: ⁊ aqua citoni
orum ⁊ cibeṫ infirmus in hac hora cū eis q̄ addūt in for-
titudine eius: sicut pullis: ⁊ edis ⁊ vitellis ouorum ⁊ parū
vini albi ⁊ subtilis.

Apostematis autē duri signū est ꝙ apparet tactui res dura sub costis: ⁊ cor
rumpitur color ⁊ minoraṫ appetitus. ¶Et cura eius est
vt in potu sumat diacurcumā ⁊ athanasiam ⁊ trosciscos
de bdellio: quoꝝ confectio est hec. ℞. rosarū tritarum. ʒ.
x. spice nar. ʒ. ij. cen. ʒ. i. lacce. ʒ. i. ⁊. ſ. mirre. ʒ. i. costi. ʒ. i. ⁊. ſ
masticis. ʒ. ij. amigdalaꝝ amararū. ʒ. ij. bdellij. ʒ. iij. resol
uatur bdelliū cum vino ⁊ conficiantur cum eo medicine
⁊ fiant inde trocisci: ⁊ sumantur de eis in potu. ʒ. iij. cum
aqua endiuie si fuerit caliditas: ⁊ si non: cum aqua mellis
aut cum aqua ⁊ vino. aut cum aqua se. apij. ⁊ seminis feni.
⁊ emplastreṫ cum emplastris que diximus.

Opillationis autem signum est grauitas quā inuenit infirmus in dextro la-
tere sine dolore: ⁊ non est febris ⁊ paruitas digestionis ⁊
leuitas ventris. ¶Et cura eius est: si cum ea fuerit calidi
tas sirupus ace. cum aqua endiuie: ⁊ si fuerit cum ea frigi
ditas diacurma maior cum aqua radicum: ⁊ dimittat ci-
bos grossos ⁊ viscosos sicut pultes ⁊ pheludegi ⁊ panis
açimus ⁊ pedes ⁊ caseus ⁊ omnia dulcia que habēt gros
sitiem: ⁊ comedat res cum quibus fit abstersio: sicut kisch
ordei ⁊ fabas ⁊ deuitet riçi ⁊ proprie cum lacte: ⁊ multipli
cetur sal ⁊ fermentum in pane suo.

Malitiam autē cōplexionis in epate que calida est sequūtur febres. ⁊ sitis ⁊ siccitas vē
tris multa ⁊ paruitas appetitus ⁊ asperitas lingue absq̄z
grauitate: ⁊ non est dolor sub costis dextris ⁊ rubet aqua
valde. ¶Et cura ei⁹ est aqua ordei ⁊ aqua citrol'. ⁊ aqua
cucurbite: ⁊ sirup⁹ aceto. purus: ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua
solatri proprie: ⁊ assiduatio emplastrationis epatis cum
sandal'. ⁊ ro. ⁊ camphora: ⁊ nō sit cibarium nisi acetosum
heçibe cum sucubegi: pisces ⁊ infrigidata ex edis ⁊ lactē
tibus vitulis: ⁊ berberis: agresta ⁊ aqua veri frigoris ⁊ di
missio vini omnino.

Malitia autem complexionis frigide est cum solu tione ventris ⁊ mollitie corporis ⁊ corru-
ptione coloris ⁊ tumore faciei ⁊ paruitate appetitus ⁊ di-
gestionis grauitate ⁊ dolore sub latere dextro. ¶Et cura
eius est omne qḋ calefacit epar ex medicinis ⁊ cibis sicut
piper ⁊ calamentū: çinciber conditum ⁊ vinum vetus pu
rum ⁊ frixa habentia semina: ⁊ emplastratio extrinsecus
cū ciperis ⁊ spica ⁊ squinanto ⁊ mirra ⁊ costo ⁊ vino odo
rifero stiptico veteri.

Debilitatis vero eius signum est tm̄ egestio si- milis aque recentis carnis cum ab
luitur cum paucitate appetitus ⁊ extenuatione corporis.
¶Et curatio eius est emplastratio cum rebus calidis sti-
pticis ex eis que iam diximus: sicut sunt ciperi ⁊ masticis
spice thuris nucis cupressi: gallia mu. vinum vetus purū
⁊ almusus: ⁊ de medicinis sumat illā q̄ aggregat stipticita
tem: ⁊ aliquantulū caloris sicut hoc medicamen. ℞. ma-
stic̄. aureū. i. spice aureum. ſ. seminis apij: ameos ana. au-
reum. i. thuris aur. ij. ciperi superioris squinanti ana. au-
reum. i. bibātur de eo. ʒ. iij. cum vino veteri aut cum aqua
radicū. ¶Et fiant cibi ei ex ḡnis granatoꝝ ⁊ passulis. cum
suis interioribus que bene masticentur. ipse enim confor
tant epar ⁊ impinguant ipsum ⁊ aqua in qua decocta sūt
ciminum ⁊ condimēta: ⁊ piper ⁊ similia. ¶Et ex eis que
ꝯferūt omni egritudini q̄ accidit i epate ex malitia cōple-
xionis aut alijs cū ꝓprietate in eis mirabili est vt sumat

epar adib exiccatus ⁊ teratur optime ⁊ bibatur ex eo coclear. j. ⁊ est aur. ij. cũ vino dulci ⁊ si ĩfirmus habeat febrẽ cum aqua frigida solũ. confert enim iuuamentũ maxime ei qui in epate suo habet egritudinẽ: ⁊ nos iam expti fuimus sufficienter: ⁊ comedat passulas cũ suis interioribus postq̃ȝ bene masticauerit eas si vult vt impinguetur et confortetur epar.

Ventositatis aũt que ẽ sub ipso signa sunt tensio que est sub latere dextro que cõmouetur cũ digeritur cibus ⁊ sedatio p cõpressionẽ vehementẽ sup ipm ⁊ extimant stulti medici q̃ est opilatio vel apã: ⁊ cõfert ei purum vinũ forte cum bibet ex eo res modica ⁊ minorat aqua ⁊ miscet cũ ea vinũ ⁊ cibi pauce inflationis ⁊ dimissio inflatiuorũ sicut olerum ⁊ cõpressio sup ipm ⁊ adherentia panni calefacti: ⁊ vaporatio ei9 cuȝ milio ⁊ balneum ante cibum.

¶De yctericia. Caplm. lxiiij.

h Ctericia qdeȝ fit aut ppter caliditatẽ epatis multã p seipȝ natã: aut qñ epar calefactũ est ex cibis aut medicinis calidis: aut apãte aut opilatiõe aut ppter multitudinẽ colere rubee: aut ppterea q̃ natura expellit eã ad exteriora corporis: aut ex morsione vermiũ: aut aialiũ venenosorũ calidorũ: aut propter debilitatẽ fell' ab attractiõe colere ru. aut ppter opilationẽ meatus quo attrahit colera ab epate: aut ppter opilationẽ meatus quo expellit colera ad intestina: ⁊ illorũ quidẽ quorũ epata fm naturã sunt calida colores sunt citrini semp ⁊ in albugine oculorũ eorũ semp est citrinitas ⁊ nõ accidit eis inde maximũ nocumentũ: nisi cũ illud superfluit in eis. ¶Et cura eorũ est oẽ qd infrigidat epar sic gnata acetosa ⁊ mltiplicatio pot9 aq̃ ordei i mane ⁊ pot9 a sauic ⁊ çuchari pprie dieb9 estatis: ⁊ alleuiatio ciborũ calidorũ ⁊ silr medicinarũ ⁊ potuũ calidorũ: ⁊ si potant plm cõmisceant cũ aqua: ⁊ sint cibi eorũ acetosi ex eis q̃ dixim9

¶Calefactionis aũt epatis que est ex apãte calido. signum est q̃ apostemat ex cibis calidis aut medicinis calidis aut potu vini puri fortis ⁊ silibus illis. ¶Et cura eius est id qd infrigidat epar ex medicinis cibis ⁊ emplastris q̃ diximus. ¶Generationis aũt multitudinis colere: signuȝ est qd egreditur cum vomitu ⁊ solutione ⁊ yctericia fm suam dispositionẽ. ¶Et cura eius est cũ decoctiõe mirobol. aut cũ aqua casei ⁊ cũ lacte acetoso: in quo dissoluta fuerit scamonea. deinde reditio ad cibos extinguentes.

¶Ictericia aũt facta ex opilatiõe: aut est ex opilatiõe i epate ipo: cuius signũ est qd cũ yctericia est grauitas in latere dextro. Et cura eius est cura opilationis q̃ fit in meatu q̃ attrahitur colera ad fel. ¶Aut est ex opilatione meatus ex quo expellit ad intestina colera cuius signũ est q̃ accidit yctericia fortis velociter cũ grauitate parua in epate ⁊ albedine egestionis ⁊ amaritudine in ore ⁊ guttere ⁊ vomitu colere. ¶Et cura eius est si fuerit cuȝ caliditate aqua endiuie in qua dissoluta est medulla cassia. fistu. ⁊ oleum amigdalaruȝ dulcium: ⁊ si non fuerit caliditas: tunc aqua apij: aut feniculi: aut aq̃ porri est cõueniẽtior: in hoc loco qñ opilatio in his duobus meatibus. s. quo attrahit colera: ⁊ quo expellit: nõ forsitan accidit nisi ex apãte: quare indiget eo qd resoluat ipm. dissoluat ergo medulla cassia fistu. in succo caulis. ⁊ decoctione eius ⁊ distillet desuper oleũ amigdal. amararũ: ⁊ detur in potu.

¶Et fel qdem tria habet orificia: orificiũ adherẽs epati: et orificiũ ad intestina: ⁊ orificiũ ad stomachũ: ⁊ opilatio accidit in tribus dictis meatibus. In illa q̃ accidit orificio adherẽte epati: vrina ⁊ egestio sunt citrine ad albedinem decliues ppter paucitatẽ effusionis colere ad intestina: ⁊ nõ est cũ ea vomitus colere neq; amaritudo ppter paucitatẽ effusionis colere ad stomachũ ⁊ in illa q̃ est in orificio adherẽte intestinis: vrina ⁊ egestio sunt albe ppter paucitatẽ effusionis colere ad intestina. Et in illa q̃ est in orificio adherẽte stomacho vrina ⁊ egestio sunt grosse rubee sicut bolum ppter multitudinẽ effusionis colere ad intestina. In illa aũt que fit ab opilatione meatus quo expellit cistis fellis coleram ad intestina ppriũ signũ est albedo egestionis ⁊ paruitas tincture eius ⁊ difficultas exit9 fecis eius ex vẽtre cũ fortitudie yctericie: ⁊ nõ est in ista de vomitu colere id qd est in ea que est ex opilatione meat9 quo attrahitur colera. ¶Et cura eius est cura illa eadem ⁊ conferunt ei pprie clisteria: in quibus est acuitas postq̃ȝ in potu sumpta sunt ea que diximus.

¶Ictericia aũt que fit ppterea q̃ expellit eaȝ natura ad exteriora corporis cũ fortitudine: fit post febrẽ ⁊ in die cretico: ⁊ opȝ vt iuuet natura ad expellendũ ipm p introitũ in aquã calidã ⁊ siru. ace. ¶Illius aũt que ẽ ex morsu venenosorũ animaliũ calidiorũ: cura est sumere in potu semp lac aut oleũ amigdalarũ. deinde aquã granatorũ ⁊ mucillaginẽ psilij ⁊ aquã atarasacon ⁊ poma acetosa. ¶Debilitatis aũt fellis ab attracti oẽ signũ est q̃ ẽ cũ yctericia nausea ⁊ vomitus colere sine grauitate i epate. ¶Et cura ei9 est cura confortãs epar: fel aũt confortat p cõmunitatẽ quã habet cuȝ epate. ¶Et cũ oẽs modi yctericie curent intrinsecus cũ eis qbus indiget: tunc curet qd remanet in exterioribus corpis ex eis cũ balneo ⁊ suctione p nares aceti fortis ⁊ faciendo alcohol cum aqua rosata.

¶De ydropisi. Caplm. lxv.

i Dropisis vero tres habet modos: aut eni aggregat aqua in vẽtre tm̃: ⁊ est asclites: aut mollificat totũ corpus: ⁊ est yposarca: aut aggregat in vẽtre aque parum ⁊ vẽtositatis plurimũ ⁊ est timpanites. Et yposarca qdem est in qua mollificat totũ corpus: ⁊ fit ex frigore epatis ⁊ est leuior earũ ⁊ ppinquioris curationis ⁊ sanationis: cuius signa sunt albedo coloris vrine ⁊ solutio nature: ⁊ inflatio palpebrarum.

¶Et cura eius est illud qd calefacit epar ex his que diximus in caplo de frigore epatis: ⁊ qd puocat vrinam cum fortitudine: ⁊ cõfert ei sepeliri in arena calida ⁊ linire totum corpus ex luto ⁊ stare ⁊ sudare in sole post calefactionem epatis. Et qñq; est hec ydropisis successione potus aque frigide plurimũ post coitũ: aut exitum de balneo ⁊ post motum plurimũ. Cum ergo accidit in hac egritudine dolor sub costis ex potu aque frigide opȝ vt tunc in potu detur vinũ puruȝ ⁊ vaporetur epar cum eis que ipsum calefaciunt. ¶Cũ aũt ydropisis pseuerat ⁊ plongat: tunc curetur cum eis que diximus: ⁊ est facilior sanatio. ¶Et qñq; accidit hec ydropisis post solutionẽ ventris longã: aut cursuȝ sanguinis ex emorroydib9 ⁊ mẽstruis: ⁊ qñ est ita: tunc cura eius est illud qd diximus de confortatione epatis ⁊ calefactione eius ⁊ gradatione ad addendũ in cibo odoriferis ⁊ somno. Et vtendũ vino vt redeat sanguis ⁊ cõfortetur corpus: ⁊ redeat ad dispositionẽ suã. ¶Et qñq; accidit post magnitudinẽ splenis fm qd dicem9. ¶Et cura eius est studiũ in splene fm qd diximus. Et qñq; accidit etiam ppter frigus epatis: ex mẽbris vicinis ei cuȝ infrigidant sicut stomachus ⁊ intestinũ ieiunũ ⁊ pulmo ⁊ diafragma ⁊ renes ¶ Et accidit etiã a multitudine exitus sanguinis ex menstruis ⁊ ex retẽtione eius. Et cura eius est illud qd diximus de calefactione epatis ⁊ confortatione ei9 exteri9 ⁊ interi9 ⁊ qd prouocat vrinã fm qd dixim9.

Asclites etiam accidit cũ apostemate calido in epate ⁊ febre ⁊ rubedine aque ⁊ est deterior earũ. Et cura eius est cõposita ex cura apãtis calidi in epate cum cura ydropisis. ¶Curentur ergo isti aqua endiuie ⁊ siru. aceto. qñq; ⁊ cũ eo qd euacuat aquã preter qd calefiat plurimũ: sicut cũ aqua cardamomi ⁊ ĩfusione mirab. ⁊ trociscis de berberis. Et qñq; fit ex apãte duro ⁊ non est cum febre neq; rubedine aque. Et cura eius est illud qd ex medicinis diximus aperiẽtibus opilationẽ ⁊ resoluentibus apostemata eius: sicut diacurcuma ⁊ dialacca: ⁊ cõfectio de costo. dentur ista postq̃ȝ solutio facta fuerit cum folijs meçerion ⁊ ere adusto ⁊ euforbio ⁊ succo cucumeris asinini ⁊

ris asinini ⁊ mirab: citr. ⁊ yeros ⁊ serapino: admistrētur ista ſm quātitatē secatiōis caliditatis et cōmotiōis eius: deinō ítera ꝓuocātia vrinā qn̄qꝫ ⁊ ista qn̄qꝫ: ⁊ si vis da ei in potu hehelengi in omi hebdomada dosim vnā: ⁊ i eo qđ est inter illud ex diacurcuma magna cū decoctiōe se. apij: et se. feni. Si autē ingrossef res incide sb vmblico.

Timpanites fit ex aggregatione aque pauce que descēdit in ventre ⁊ vētositatis plurime fit post caliditatē in epate ⁊ est aqua rubea cum ea ſm plimū ⁊ antecedit eā inflatio assidua in vētre: et est difficilis resolutiōis ⁊ difficilis cure. Curaf ſm dispositionē solutōe vētris leni cū facilitate ex eis q̄ nō plurimū calefaciūt vice vna cū aqua granatorū ⁊ infrigidatione epatis vice alia: ⁊ cū eis q̄ eructare faciūt: sicut ē masticatio thuris et cimini: ⁊ inunctio cū aceto sqllitico et q̄ extrahunt ventositatē inferi⁹ sicut hoc medicamē. ℞. ciminū baurach folia rute cōficianf cū melle: ⁊ supponaf cum coto in die multotiēs ⁊ fricetur venter et emplastretur: ⁊ nō comedat inflantia omnino.

¶ De egritudinibus splenis. Cap. lxvi.

e **Egritudines** splenis aut sunt debilitas eius ab attractiōe melie. aut magnitudo ipi⁹. ⁊ magnitudo ei⁹ aut fit post febres. aut cū febre: aut sine febre: est aūt ex apostemate duro vehemēti. aut sine illo: aut ē inflatio ei⁹ sola: debilitas aūt ei⁹ ab attractiōe melie signa sūt corruptio coloris: et conuersio ei⁹ ad nigredinē ⁊ cōturbatio albuginis oculorū cū casu appetit⁹: ¶ Et cura ei⁹ est positio ventosaꝝ sup splenē sine incisiōe vice vna: ⁊ empl'etur cuꝫ medicamine cōfortāte splenē altera. ⁊ fricatio ei⁹ ⁊ cōmotio ei⁹: et motio ipsius cū manu ⁊ equitatio ⁊ exercitium.

Magnitudo autē ei⁹ facta cū febrib⁹ apparet tactui in latere sinistro. ¶ Et cura eius est trocisci de rosis et syru. ace. ⁊ vt vaporetur cuꝫ aceto forti ſm q̄ narrabo. ¶ Magnitudinis aūt q̄ fit successione febris. ¶ Cura ei⁹ ē trocisci de agno casto. ⁊ syr. ace. pluriū radicū ⁊ seminū ⁊ vaporatio cū aceto in quo bullita sunt ruta ⁊ calamētū. ¶ Et fit magnitudo eius sine febre: ⁊ est aut antiqua dura vehemēs. aut infra hoc: illi aūt que nō est dura neqꝫ antiqua sufficiunt trocisci de agno casto ſm q̄ narrauim⁹. ⁊ silr vaporatio quā dixim⁹ antique vero magne dure apparitio sensui manifest ē. ¶ Et cura ei⁹ ē trocisci de capparis ⁊ aqua radicū ⁊ syru. ace. acetositati ptinēs plurium seminū ⁊ vinū amaꝝ forte ⁊ puruꝫ ⁊ dimissio aq̄ oino: aut bibere ex ea minus q̄ꝫ possibile ē: et emplastrare ipm cū emplastro de armoniaco. aut emplo de calce: aut emplo de sulphure: ⁊ dimittere dulcia ⁊ cibos qui faciūt bibere aquā: ⁊ comestio capparis cū aceto. sed ei⁹ camalzac nō. et cōfert oibus doloribus ei⁹ nisi illis q sūt ex inflatione flōmia basilice in sinistro latere ⁊ saluatelle. ¶ Inflatiōis aūt signū ē tensio sb latere sinistro cū apate nō duro: qđ fit planū qn̄ sup ipm fit vehemēs ꝯpressio p̄ter q̄ doleat: ⁊ qn̄qꝫ ꝓuenit ex eo cū vehemēter p̄mif desup eructuatio aut rugitus. ¶ Et cura ei⁹ est sumere puluerē nasturtij ⁊ vinū vet⁹: ⁊ dimittere oia q̄ inflāt: ⁊ ponere sup ipm ventosas cū igne.

¶ De fluxu ventris. Cap. lxvij.

f **Fluxus** ventris fit aut cū sanguine et sanie: aut sine eis. ⁊ ille q est sine sanguie. fit aut ꝓpter debilitatez epatis ab attractione propter debilitatem suam a digestione. aut quia currit ex eo colera acuta ad intestina. aut propter velocitatem descensionis cibi a stomacho ⁊ intestinis. ⁊ illud fit aut ꝓpter multitudinē flegmatis in eis aut ꝓpter repletionem eorū et mollificationē iporū. aut ꝓpter lubricitatē accidētē in eis. aut ꝓpter bothor in supficie eoꝝ. Et qn̄qꝫ fit flux⁹ ventris etiā a multitudie effusiōis colere nigre ad os stomachi et a re effusa ex capite ad stomachū: aut ꝓpter multitudinē cibi. aut q: solutiuns ē in natura sui. aut ꝓpter errorē ordinis ei⁹: aut ꝓpter motū ipm: aut ꝓpter multitudinē pot⁹ aque sup ipm: aut ꝓpter paruitatē resolutiōis a corpe. ¶ Ille aūt q fit cū sanguine ⁊ sanie fit aut ꝓpter dubellatim q rumpif ꝓpter venā scissā: aut ꝓpter debilitatē epatis: aut ꝓpter excoriationē accidentē. ¶ Excoriatio cū fit in intestinis supiorib⁹ aut iferiorib⁹ aut i ano.

Accidens aūt ex debilitate epatis ab attractiōe fit absqꝫ sanguie: ⁊ signū ei⁹ ē flux⁹ albus ⁊ viridis ⁊ qđ mollescit corp⁹ cū eo: ⁊ minoraf sanguis in venis eius ⁊ citrinaf color ⁊ albificaf. ¶ Et cura eius sūt el'ariū aperitiuū sicut diatriō pipireō: diacalamētū ⁊ vinū purū forte pue quātitatis: ⁊ emplastra confortantia epar ⁊ positio ventosarū sup ipsum vice vna: ⁊ ista emplastra alia: ⁊ cibi q sūt velocis penetrationis.

Fluxus autē facti a multitudie colere acute q̄ currit ab epate signa sūt: q̄ fit post febres adurentes: aut post acceptionē medicinarū acutarū: aut vini puri. ⁊ omniū que calefaciūt epar ⁊ mordicāt ipm ⁊ faciunt sequi cum prolongatur excoriationē. ¶ Et cura eius ē sumere in potu aquā sauic ordei. aut sauic de granis granatorū: aut trociscos de acetosa: ⁊ lac acetosū decoctū cū lapidibus ⁊ ferro ignito: ⁊ quādo prolongaf hec egritudo et cadit virtus: ⁊ videtur q̄ in ea non valeat hoc medicamen: tunc cura est cibare egrū ex medicinis lenibus pinguibus in die multotiēs: dando oi vice coclearū vnum.

Velocitas descēsionis cibi a stomacho ⁊ in intestinis fit aut ꝓpter motū laboriosuꝫ post cibum. ¶ Cura eius est somnus ⁊ quies post cibum. ¶ Aut quia cibus in seipso facit illud necessariū: quoniaꝫ est lubricosus viscosus subtilis: aut pinguis: aut plurime quantitatis: aut in ipso est virtus solutiua. ¶ Et cura ois speciei huius est vt opponatur ei cū contrario. ¶ Aut velocitas descēsionis cibi ꝓpter stomachū fit: ⁊ intestina: et hoc fit ꝓpter multitudinē flegmatis in eis: cuiu⁹ signum est fluxus albus ⁊ multitudo sputi ⁊ paucitas nausee ⁊ sitis ⁊ vomitus flegmatis ⁊ eius exitus cū cibo: ⁊ egestione cōmixti cū eis: ⁊ egestio in qua nō est plima alteratio. ¶ Et cura eius ē vomitus ⁊ potus yere: deinde electuaria aggregantia stipticitatē ⁊ caliditatē ex eis que diximus i cura stomachi. ⁊ silr cibi. ¶ Aut ꝓpter mollicié in stomacho ⁊ repletionē eius: cuius signa sūt hec preter qđ cum eo nō ē vomitus flegmatis: neqꝫ egestio. ¶ Et cura eius ē exiccatio ⁊ el'aria q̄ dixim⁹ preter vomitū ⁊ solutionem. ¶ Aut ꝓpter bothor in eis: cuius signa sūt q̄ exiccaf post cibū dolor in stō ⁊ intestinis ⁊ in loco in q̄ nō inueniebaf ante cibū: cūqꝫ cibus descēdit ab illo loco sedaf ille dolor et cōmouef in loco alio iferiore ab illo loco: deinde sedatur: ⁊ nō cessat pmutari ſm hoc: ⁊ qđ est in egestione vir⁹ subtile: ⁊ cibi etiā cū sua dispositiōe ⁊ nō alterati oio: aut nō alterati plurima alteratōe. ¶ Et cura eius est cibi acetosi stipticitas: sic ribes ⁊ granata acetosa ⁊ citonia ꝓprie ⁊ sumach trocisci de acetosa: ⁊ pl'uis manu sūptus de granis granatorū: ⁊ puluis lubricatis intestinorū de seminibus similiter sumptus. ¶ Aut ꝓpter lubricitatem accidētem in supficie stomachi: ⁊ intestinorū: cuius signū ē exitus ciborū: nō alteratorū: aut pue alteratiōis: ⁊ illud qm̄ sunt velocis exitus ⁊ descensionis ⁊ ꝓprie si mouef infirmus. ¶ Si aūt infirm⁹ nō mouef sūt tardioris exitus ⁊ sētitur grauitas cibi descēdentis subito p̄cipitati ad inferiora sicut lapis cadēs. Cura ei⁹ ē exiccatio cū electuario de siliquis: ⁊ electuario de thure: ⁊ electuario de gallis: ⁊ dimissio aque cal'e: ⁊ administratio aque veri frigoris: ⁊ sumere puluerē manibus a sauich bone frixiōis ⁊ ꝓprie a sauic de granis granatorū ⁊ alcubebe ⁊ silia.

Facti a multitudie effusiōis colere ni. ad os stomachi signū est qđ cōmouef in eo appetitus: ⁊ inuenitur cū hoc mordicatio in ore stomachi: ⁊ acetositas in ore et sedatio eius apud comestionē aut apud potū paruum olei ⁊ nō sedaf cū cibis nō vnctuosis ea sedatiōe quā ha

bet cũ vnctuosis. ¶Et cura ei⁹ ē flōia basilice ꝛ solo cū ð coctiōe epithimi ꝛ positio vētosaꝝ cū igne sr̄ splenē: ꝛ silr̄ sequi ipm cū medicinis cōfortantib⁹ ipm: ꝛ assiduatio pl'ueris de epithimo: ꝛ in mane sumere aliquid sorbitiōis vnctuose.

Facti vero ex catarro capitis: signū est qḋ fit post somnu꜡ ꝛ diuersitatē egestiōis. deinde retinet̄ venter dū pseuerat homo vigilās. ¶Et cura eius est abrasio capitis: fricatio ei⁹ cū panno laneo aspo: ꝛ linire ipsū cu꜡ eis q̄ vesicāt ipm sicut diximus in cura tussis: ꝛ q̄ dicem⁹ in antidotario huius libri: ꝛ sternutatio ꝛ gargarismus et dimittere somnū sup ceruicē post repletionē cibi ꝛ vomitus post expgefactionē cū aqua calida.

Ille aūt qui fit ꝓpter multitudinē cibi nō fit nisi q: virtus appetitiua fortior ē retentiua: cui⁹ signū est vehemētia appetitus absq; mordicatiōe in ore stomachi: cūq; comedit ƀm appetitū grauat eū: quare soluitur nature. Et cura ei⁹ est: vt cōmēsuret̄ comestio cum quātitate qua nō soluat̄ natura: ꝛ si ledit̄ ꝓpter vehemētiam appetitus accipiat cū comedit ex luto ansiburio re꜡ modicā aut ex cibo dulci vnctuoso bucellam ex carne pingui proprie.

Ille aūt qui fit ꝓpter errorē in ordine q: p̄cedūt cibū res velocis exitus: quare ꝓpter illud festinat exitus cibi. ¶Cura ē alteratio illi⁹ ordinis: illius q fit ꝓpter multitudinē potus aque sup cibū. ¶Cura est minorare aquā ꝛ cito currere ad somnū: ꝛ bibere vinū per mixtū vt cesset sitis. ¶Illius q fit ꝓpter paucitatē resolonis corporis: signū est multitudo carnis ꝛ paruitas appetitus: longitudo qetis: ꝛ dimissio mot⁹. ¶Et cura eius est exercitiū ꝛ fricatio ꝛ sudatio in balneo.

¶De excoriatiōe tenasmō ꝛ silibus. Cap. lxviij.

Fluxus autē q est cū sanie ꝛ sanguine aut fit ex dubellati que erūpit: ꝛ illud fit ex pcussione: ꝛ puenit aut subito plurimū eius: aut paulatim: aut ꝓpter venā ruptā: aut ꝓpter debilitatē epatis a digestione: aut ꝓpter excoriationē: ꝛ excoriatio fit i intestinis supiorib⁹: aut inferiorib⁹: aut in ano. ¶Illius autem q fit ꝓpter dubellati q̄ rupta ē: signū ē q͛ antecessere febres: dolor ꝛ grauitas ꝛ apostema in quibusdā mēbris vacuitatis ventris: deinde sedatus fuit dolor ꝛ pulsatio: et remāsit grauitas: deine accidit ei tremor subito ꝛ alleuiara est illa grauitas etiā. Et cura eius ē: si fuerit res plima que currit debilitās infirmū: vt detur in omi hora de aqua carniū: et parū vini ꝛ tortelle cōtrite: ꝛ adhibeatur ei bonus odor: vt nō cadat virtus: ita vt cū minorat̄ eius egestio: detur in potu aq̄ mellis vice vna: medicamē icarnatiuū vlcerū intestinorū vice alia donec cōsolidetur.

¶Ille vero q venit paulatim: fit etiā post exituras in mēbris que nō habēt amplos meatus eq̄les: sicut pectus et similia illi de his q̄ nō puenīt ad stomachū ꝛ intestina i meatu āplo: ꝛ signa ei⁹ s̄t ista eadē p̄dicta. ꝛ o꜡ vt ꝯsideret̄ ad qḋ lat⁹ expellat nā illā sanie꜡ ꝛ adiuuetur si fuerit ad ptem intestinorū cū solutiui꜡ lenib⁹ sicut aq̄ mellis: ꝛ aqua çuchari si fuerit cū eo caliditas: ꝛ si fuerit ad ptem vrine cu꜡ semine apij et feniculi: ꝛ dauco: et similia. de illis que prouocant vrinā cum lenitate: ita vt cū minoratur quātitas eius: dentur in potu incarnatoria vice vna: ꝛ aq̄ mellis vice alia ƀm q͛ diximus.

Fluxus autē ex debilitate epatis ad digestionem signū est q͛ egestio ē silis aq̄ carnis recentis cū abluit̄. ꝛ iā dixim⁹ curā ꝛ signa in debilitate epatis.

Excoriatio alia ē mala: putrida: antiqua: ꝛ alia cū qua nō est putrefactio: ꝛ alia q̄ fit a colera: ꝛ alia q̄ fit a flegmate salso: ꝛ alia q̄ fit a colera ni. et de istis alia ē i itestinis supiorib⁹: ꝛ alia in inferioribus ꝛ signa eius q̄ est facta a colera sine putrefactōe i itestinis supiorib⁹ sūt pūctura in vētre: ꝛ egestio in qua sūt viscositas ꝛ mucillago: ꝛ dolor sup vmblicū: ꝛ q͛ descendit fex post dolorē ꝛ puncturā p vnā horā: et cū illa in q̄ ē de mucillagine ꝛ sanie: ꝛ sanguie q͛ est vehemētis cōmixtiōis cū fece descēdit colera: ꝛ sūt cū ea tristitia ꝛ sitis. ¶Et cura eius ē semia lenientia ꝛ puluis q manu sumit̄ de bolo et aqua sauic ordei: cū gūmi ara. et lac acetosū coctū cum ferro ꝛ cibi faciētes glutinationē ꝛ stiptici sic vitella ouorū ꝛ riçi impinguatū cū adipe renū edorū: ꝛ sumac: agresta: ꝛ sauic algobedar: anabac: ꝛ oīa q̄ dixim⁹ in cura colerice egestionis. ¶Illi⁹ autē q̄ fit i itestinis inferioribus: signa sunt: q͛ dolor ē i inferiorib⁹ vmblici ꝛ seq̄t exitū fecis punctura: et ē nō vehemētis cōmixtiōis cū mucillagine ꝛ sanguine. ¶Cura ei⁹ ē q͛ dixim⁹ de clisterib⁹ sedātib⁹ facientibus glutinationē. ¶Excoriatiōis aūt facte ex flāte salso signa sūt q͛ fit post coriçā ꝛ catarrū: ꝛ nō est cū ea in egestione sanies plima: neq; colera: neq; rubedo: neq; viriditas: imo flegma ꝛ viscositates: neq; acuitas inest que pungat ea: ꝛ vento sitas cū ea est plima. ¶Et cura eius ē semia a cuta: ꝛ nasturtiū decoctū cū aqua ꝛ oleo: ꝛ curet̄ caput cū eis que dixim⁹ in cura ꝓhibitionis catarri: ꝛ si fuerit in intestinis inferiorib⁹ ponātur in clisteri res calefactiōis pauce de illis q̄s dicem⁹: ꝛ noiatur clistere sedatiuū qḋ nō infrigidat. ¶Facta aūt a melīa ē mala cronica et signa eius sūt pūctura assidua ꝛ egestio nigra. ex q̄ terra ebullit ꝛ odorat̄ ex ea odor aceti: ꝛ hec excoriatio si antiquat̄ nō sanat̄. Si vero nō fuerit antiqua: tūc cura ei⁹ ē sumere in potu seia lenia ꝛ calida: ꝛ deuitētur i hac egritudine res acetose: ꝛ dent̄ res faciētes glutinationē sicut vitella ouorū ꝛ riçi cū adipe caprarū: ꝛ cū amigdalis frixis ꝛ cū papauere. Et oēs excorticatiōes que sūt in intestinis inferioribus nō indigēt medicinis sūptis desup: s꜡ clisterib⁹: illis autē que sūt in supioribus parū cōferunt clisteria. ¶Illa autē excoriatio q̄ ē cronica putrida siue flegmatica siue colica sine melica indiget clisteribus acuit ex eis qui dicemus: ꝛ medicinis q̄ abstergāt vice vna: et ex eis qui constipant alia.

¶Excoriatiōis aūt q̄ fit in ano ꝛ ē temasmō: signa sunt frequētia assellatiōis pauce sicut sputi. verbi grā cū dolore ledēte ppe anū: ꝛ illud cū quo egredit̄ egestio: nō ē pmixtū cū fece: ꝛ iuuātur habētes eā suppositiōe collirij plusq̄ reliqs curatiōibus: ꝛ ego dico collíria tenasmon.

¶De colica. Cap. lxix.

Colica passio fit aut ex retētiōe fecis aut ex retētione ventositatis: et retētio quidē fecis fit ex siccitate: ꝛ siccitas fit aut ꝓpter siccitatē ciboꝝ ipoꝝ: aut puitatē q̄titatis eorū: aut multitudinē exitus vrine: aut vehemētiā raritatis corporis aut multitudinē laboris: aut vehemētiam caloris aeris: aut ꝓpter vehemētiā caliditatis ventris: et q̄nq; retentio fecis est ꝓpter puitatē effusionis colere ad intestina: aut qm̄ sup ea est flegma viscosū plurimū inuestitū sup ea: et hoc est illud qḋ plurimū fit: aut ꝓpter siccitatē ipsorū intestinoꝝ: aut ꝓpter apa eoꝝ: aut ꝓpter destructionē sens⁹ eorū. ¶Uentositatis autē retētio fit. aut ꝓpter multitudinē q̄titatis eius. ꝛ fit multitudo vētositatis: aut cibos inflatiuos quoꝝ quātitas est multa: aut ꝓpter supfluitatem cibi nimiā: aut debilitatē caliditatis vētris: aut ꝓpter coartationē vētositatis inter duas tunicas itestinoꝝ: aut ꝓpt̄ adherētiā flātis plurimi ꝛ lapidationē ei⁹. s. alicui⁹ ptis p⁹ aliā: aut ꝓpter colerā ni. effusā ad vētrē: q̄re inflat ipm.

Et retentio fecis ꝓpter siccitatē ciborum accidit post comestionē glandiū ꝛ riçi et alcasab ꝛ silia. Et cura ei⁹ ē vt sumat in potu. sy. v. ol. aut iulep: aut decoctōnē ficuū: aut rob dulce: aut oleū sisaminū in quo dissolutū est de çucharo rubeo q̄tū ipm est super ignē: aut penidiarū: ꝛ superponat̄ colliriū ex salgēma. ꝛ cibi sūt vnctuosi dulces ꝛ mollificatiui.

Illius aūt qui fit ex multitudine exuberātie vrie signa sūt q͛ fit post multitudinē vrie. ¶Et cura ei⁹ est comedere carnes passulaꝝ ꝛ arietis ꝛ da

etilos ⁊ ſiſaminos factos cũ amilo. ⁊ butirũ coctũ ⁊ butirũ crudũ ⁊ penidias ⁊ ⁊ aſſiduare acceptione m medulle caſſiefi. ⁊ ſyru. vio. et pruna infuſa in iulep: et ſimilia de illis que mouent ventrẽ cũ opilatione meatum.

Illius vero q̃ ẽ ꝑpter vehemẽtiã caliditatis vẽtris ſigna ſũt vehemẽtia ſitis: ⁊ ſiccitas fecis ventris ip. Et cura eius ẽ acceptio fructuũ lubricantiũ infrigidãtiũ ante cibũ ſicut ſũt pruna ficus humide: ⁊ vue ⁊ criſomila: ⁊ ſimilia. de illis q̃ infrigidãt ⁊ humectãt ventrẽ.

Illius qui fit ꝑpter vehementiã caliditatis aeris. aut ꝑpter vehemẽtiã laboris: aut propter multitudinẽ ſudoris in balneo: aut alia: ſigna ſũt ꝙ retinet fex: ⁊ exiccat poſt cibos ſicut poſt iſtos. Et cura eiꝰ eſt ſumere cibos lubricatiuos vnctuoſos multe quãtitatis ⁊ fructus humidos ⁊ alterare aerẽ: ⁊ dimittere laborẽ: ⁊ iungere corpꝰ cũ cera ⁊ oleo ⁊ intrare aquã friam.

Illius vero qui fit ꝑpter raritatẽ corporis ſigna ſũt puitas fecis in oibus diebus ſanitatis ⁊ ſiccitas eius ſemꝑ plurima ⁊ multitudo famis: et vehemẽtia appetitus. Et cura eiꝰ ẽ aſſumptio ciborũ groſſoꝝ vnctuoſoꝝ: ⁊ inungere manifeſtũ corporis cũ cera et oleo ro. ⁊ introitus in aquã frigidã.

Illius vero qui fit ꝑpter ſiccitatẽ iteſtini ſigna ſũt extenuatio mirac vẽtris ⁊ ſubtilitas eiꝰ: ⁊ vt non inueniat ſiccitatis fecis cã ⁊ difficultas exitus fecis: ⁊ ẽ cũ eis ſitis. Et cura eiꝰ eſt potus olei añ cibũ ⁊ introitꝰ i aquam calidam: ⁊ adminiſtratio vini dulcis et vnctuoſorum.

Illius qui eſt ex flegmate groſſo aggregato in inteſtinis ⁊ ſtomacho: ⁊ ẽ illa q̃ plimũ fit: ſigna ſũt ꝙ fit poſt ſatietatẽ nauſeatiuã plimum: ⁊ retinet fex ⁊ vẽtoſitas oino. ⁊ multiplicat: ⁊ fetet eructuatõ deſup. ⁊ multiplicat nauſea. ⁊ fortis fit dolor. ⁊ ſudat ſudore frigido. ¶ Et cura eiꝰ eſt vt in hora qdẽ paroxiſmi ſuccurrat cũ cliſteri ſolutiuo leni. Si ergo ſufficit bene ẽ: ⁊ ſi nõ: cũ ſolutiuo medio: ⁊ ſi ſufficit bene ẽ: et ſi nõ: cũ acuto ſolutiuo: et det el'ariũ: de dactil'. el'ariũ diacitonitẽ ſolutiuũ: et pillule de margaritis. et pillule albe. ipe eni pillule veloces ſũt i ſoluẽdo vẽtrẽ. ¶ In die autẽ qua nõ ſunt paroxiſmi: caueat ſibi a ſatietate nauſeatiua. ⁊ aſſiduet comeſtionẽ el'arij diacimini: ⁊ vtat in cibo ſuo alburi anaban. ⁊ dimittat fructus hũidos: ⁊ euomat cũ aqua ⁊ melle cũ replet cibo: ⁊ ſit eiꝰ ſecũda mẽſa ex ficubꝰ ſiccis nucibus ⁊ fiſticis ⁊ penidijs ⁊ nuce inda: ⁊ vinũ eius ſit vetus purũ amarũ: ⁊ decoctio eiꝰ ſit ex caulibꝰ ⁊ aq̃ ſalſa et ſicla. ⁊ oibus que ſoluũt ventrẽ: ⁊ dimittat ſumac ⁊ lẽtes et granata cũ granis ſuis: ⁊ agreſta: ⁊ ſilia illis. ⁊ deuitet multitudinẽ potus aque frie ꝑprie ⁊ vinũ acetoſũ et nouum: ⁊ aſſiduet infuſionẽ aloes cũ oleo de cherua: ⁊ aq̃ radicũ ſ3 qd narrabo vt ſecurꝰ ſiat a reditõe ſi dſvoluerit.

Illius qui fit ꝑpter paucitatẽ effuſiõis colere ad inteſtina: ⁊ accidit ex ea difficultas exitus fecis ſigna ſũt albedo egeſtionis cũ difficultate exitus eiꝰ ⁊ inflatio ventris. ¶ Et cura eiꝰ eſt qd dixim9 in yctericia ex opilatiõe meatus inferioris: ⁊ vt ponat in cibo almuri: ⁊ ſinapis: ⁊ ſicꝰ maturę: aut diſtillent in eo de lacte fici ſtille alique: ⁊ ſumat añ cibũ oliuas aq̃ ⁊ ſiclas cũ ſinapi ⁊ cõterat medullã cartami cũ ficubus: ⁊ ſumat inde añ cibũ.

Illa que eſt ex apoſtemate in iteſtinis ſit ex apate cal'o iñ: ⁊ ſigna eiꝰ ſũt ſitis ⁊ febris ⁊ vomitꝰ colere: et flatio maxima in ſuperioribus ventris: ⁊ pulſatio in ventre: et ſi ſit fortior euomit infirmꝰ fecẽ: ⁊ fit anhelitus eius fetidus: ⁊ qñq; eſt eructuatio eius fetida: ⁊ totũ corpus ſimiliter: ⁊ eſt colica q̃ noiatur yleos: cuiꝰ expõ ẽ: dñe miſerere: ⁊ oq; parua ẽ eius cura ſi cõfirmetur: in initio aũt rei oportet vt flebotbomet baſilica: deinde ſaphena: deinde det aq̃ endiuie: ⁊ aq̃ folioꝝ aneti: aq̃ folioꝝ altee: cuſcute hũide: ⁊ aque foliorũ malue in qua diſſoluta eſt medulla caſſiafiſtule. ⁊ fundat deſup oleũ amigdalarũ dulciũ: et liniatur locus cũ oleo anetino ⁊ camomillino: ⁊ ſorbeat ex iuribus herbarũ leniũ: ⁊ ex decoctiõe ciceris et aneti ⁊ cõfortet cũ odoriferis: ⁊ aqua pullorũ: ⁊ cliſterizetur cũ aqua ordei et altee ⁊ rob: et ſi fortior ſit iflãmatio cliſterizetur cũ aqua ordei: ⁊ albumie oui. ⁊ mucilagine pſilij ⁊ cliſteri infrigidãte qd narrabo: et ſumat in potu mucilaginẽ pſilij: ⁊ aquã citroli: et ſilia de his que extinguũt donec ſedet inflãmatio: deinde redeat ad leniendũ apa cũ lenitiuis: ſicut ſunt mucilago fenugreci: ⁊ ſeminis lini et rob ⁊ altea et oleũ ſiſaminũ ⁊ oleũ amigdalinũ.

Et fit etiã ab humoribus malis adherẽtibꝰ: ⁊ fit cũ ea vomitus frequẽs: ⁊ nõ quieſcit qd eſt in cõcauitate vẽtris: et inueniũtur pũctura ⁊ dolor: ⁊ aq̃ i ſuperioribuꝝ vẽtris eius: ⁊ cõmouet poſt comeſtionẽ. ⁊ nõ ſedatur niſi cũ vomitu: ⁊ ſũt cũ ea triſtitia ⁊ frigus extremitatũ qñq;. ¶ Et cura eius ẽ cura yleos et trociſci ſtelle ſm ꝙ dixim9 in cura ſtõi. ¶ Et fit etiã ex tortiõe inteſtiorum ſuperiorũ ⁊ exiccatiõe ſtercoris in eis. ¶ Et cura eius ẽ ſyru. vio. cũ ſcamonea ⁊ oleũ amigdal'.

Colica autẽ vẽtoſa ẽ ſicut illa q̃ accidit ex cibis inflatiuis: cuius ſigna ſũt ꝙ ẽ rugitꝰ in vẽtre: aut augmẽtũ qd nõ ſanat niſi cũ deſup vehemẽter cõprimit: et dolor difficilis ledẽs in vmblico: ⁊ eructuatio difficil' plime quãtitatis ⁊ retẽtio vẽtoſitatis: et ſi egerunt ex ea aliqd nõ egredit cũ quãtitate q̃ ſedet dolorẽ vehemẽte3: et qñq; ẽ cũ hoc lenitas. cũ ergo inueneris ventrẽ lenem aut equalẽ ⁊ dolorẽ vehemẽtẽ: tũc colica erit ventoſa fortis. Si ergo fuerit poſt multũ vſũ fructuũ ⁊ herbarũ: tũc cura eiꝰ erit vt in potu det de el'ario diaciminũ cũ aqua in qua bulita ſũt ciminũ et carui. ¶ Si ergo ſufficit bene eſt. ſi nõ. tũc det ei cõfectio de granis lauri. ⁊ ſi fortior ſit dolor in diſpõne: tũc detur ei philoniũ. ⁊ detur ei in potu vinũ purũ vetus dũ eſt ieiunus. et ſit calefactũ: et calefiat mirac eius. et liget ſup ipm pãnus. et prolõget ſomnũ: et ñ comedat aliqd tribꝰ diebꝰ ſi pt illd tolerare: ⁊ ſi nõ pt tolerare cõedat bucellã pãnis infuſi in vino veteri: ⁊ ñ bibat aquã fridam: dolor nãq; cõmouetur poſt potũ eius et ſi iã ſedata fuerit: tũc ingrediatur tinã qñ cõmouetur dolor. ⁊ exeat quãdo debilitat. et inungat venter cũ oleo qd exugit ventoſitatẽ ex eis que dixim9. et ſuſpẽdat ſup eum ollula parua cũ igne. et cliſterizet cũ cliſteri qd exugit ventoſitatẽ. et ſupponatur ſuppoſitoriũ qd exugit ventoſitatẽ ex eis que dicem9: ita vt cũ ſedeat dolor totus redeat ad cibũ paulatim. et comedat ex iure aliſedẽbegi. et deuitet aquã frigidã diebus multis. et ponat in vino ſuo galliam et ſit purũ vinũ ſuũ. et caueat ab herbis et fructibus humidis. et granis inflatiuis: et precipue a piris et moris rubi. et cucurbitis et citrolis. et griſomil'. et ſilibꝰ. et caueat plurimã comeſtionẽ vini colati et aduſti. et ſil'r eſt cura eius q̃ ex multitudine cibi eſt. ¶ Illa vero que fit ex coartatione vẽtoſitatis inter duas tunicas inteſtinoꝝ. Signa ſũt vehemẽtia doloris. et ꝙ nõ egredit ventoſitas ex ea omnino: et ꝙ nõ rugit ꝑ cõpreſſionẽ factã deſuper. et cõfert huic cura tota: et precipue abſtinẽtia a cibo et appenſio ventoſarũ et vaporatio ſup locum doloris et vinum purum. ¶ Illius q fit ex flegmate qd paulatim reſoluitur et inflat ſigna ſunt ꝙ ſedatur dolor qñq;: et commouetur poſt duas horas aut tres. et qñq; cõmouet ea3 vaporatio. cũ ergo vides dolorẽ vehemẽtem poſt vaporationẽ. tunc dimitte vaporationem. et precipe infirmo vt prolonget ſomnũ et calefaciat mirach: et dimittat cibũ die vna. deinde vaporet et ſuſpẽdatur ollula cum igne. Si ergo ſedat dolor tũc illud ẽ conueniẽs. et ſi cõmouet adminiſtret ſomnꝰ et minoret cibus vt et digerat id flegma totũ. et exiccetur et reſoluat paulatim: et nõ redeat. ¶ Illius vero q fit ex mel'ia que effundit ad ventrẽ et iflat ipſũ ſigna ſũt acetoſitas eructatiõis et inflatio ventris ſubito cũ dolore vehemẽti. Et cura eius ẽ in hora paroxiſmi ꝙ decoquãtur cu3 forti aceto calamẽtũ et ciperi: ruta ori

ganũ: grana nigra ⁊ fiat vaporatio cũ eis: et traijciat aquã
calidã in qua decocta sũt ciminũ et carui. et clisteriçet cũ
clisteribus exiccatiuis vẽtositatis in hora autẽ in qua nõ ẽ
paroxismus fac eũ assiduare potũ decoctiõis epithimi. et
omniũ que educunt melancoliam.

Et quãdoq; fit a multitudine serpentiũ et ver
miũ in vẽtre et trãsuersentur i eo
et inuoluunt in stercore et generãtur a ↄtinuatiõe satieta
tis nauseatiue et comestione ciborũ putrefactorũ et sunt
triũ spẽrũ lõgi q sũt in itestinis supiorib⁹ gracilib⁹. et lati
qui sũt in intestinis grossis inferiorib⁹ et noiantur semia
cucurbite et vermes parui q̃ sũt plurimi in itestino recto
qd̃ sequit anus. et significatio eoꝝ est multiplicatio cibi: ⁊
quãdo nõ comedit: mordicant: et accidũt a multitudie eo
rum in ventre accidentia mala timorosa. Et cura illorum
est eductio ipoꝝ cũ eis que interficiũt ipos ex medicinis
amaris. longos vero interficit absinthium: latos vero in
terficiunt sceha et lupini amari et narciscus et alebrengi
et decoctio eius cũ bibit. Illa vero q sunt in ano curãtur
cum inuoluitur lana in felle taurino et supponitur.

¶ De egritudinibus renum Cap. lxx.

Egritudines renũ sũt apostemata: lapis
caliditas. macies: debilitas
eruptio sanguis et difficultas vrine facta ex eis.
¶ Lapidis vero in renibus signũ est ꝙ dolor eius est silis
dolori colice. et illud qñ natura cũ eo constringitur et cõ
mouetur nausea: et inuenit dolorẽ in ylijs: et optet vt di
stinguatur inter ipm et colicã p vrinã. cũ eni est in ea sicut
arena. aut de ↄsuetudie ẽ egri. vt mingat post hmõi dolo
rem lapidẽ: aut iã minxerit añ illud p aliquot mẽses vrinã
nigrã cũ qua fuit dolor in catin. tũc ẽ lapis. et si nõ fuerit
aliquot horũ signorũ: tunc dolor post satietatẽ nauseati
uã ẽ signũ colice: et nausea cũ colica plus e: et locus dolo
ris in ventre i colica ẽ amplior: et ad anteriora decliuior.
In lapide autẽ qui ẽ in renibus locus eius mior ad poste
riora decliuior. ¶ Itẽ dolor colice pmutat: dolor vero re
nũ nõ pmutat. et iteꝝ significatio lapidis renũ est dolor i
catin. et ylijs et emũctorijs cũ grauitate et opilatiõe. ita vt
quasi sit suspensum in eis aliqd. Et cura lapidis in reni
bus in hora comestionis doloris est vt ingrediat eger ti
nã et inungat dorsũ et ylia cũ oleo alcheiri tpata inũctiõe
et cõmoueat alchatim. et equitet anial nõ suauiter icedẽs
aut saliat sup pedẽ vnũ. et descẽdat de gradu in gradum
donec descẽdat lapis in vrinã. et si nõ sufficit hoc sumat i
potu medicinas frãgentes lapidẽ in renib⁹. et redeat ad
regimẽ in re sua qd̃ ẽ aliud ab isto. et emplastret catin. et
ylia cũ artetica. et cartamo. et semie caul. corticibus radi
cis capparis decoctis. et dabis eis post ea in potu medici
nas frãgẽtes lapides i renib⁹. et añ eas ẽt ol; amig. ⁊ aquã
maluaꝝ. et p̃cipias ei vt saliat p⁹ illõ. aut descẽdat de g̃du
i g̃dũ. et da ei i potu medullã cassiafi. cũ oleo amig. illõ ei
lubricũ facit lapidẽ. Cũ ergro egredit lapis in vrinã et nõ
sequit ipm mictus sanguis. tunc est incolume. et plurimũ
illius fit cũ lapis est lenis puus. ¶ Et qñq; seqtur ipm mi
ctus sanguis. cuius cura ẽ vt det infirmo de medicamine
conferẽte excoriatiõibus renũ et emũctorioꝝ et flebotho
metur basilica vsq;quo sanet. et qñq; puenit lapis i mea
tu virge: et illud fit qñ est ei magnitudo. et accidit vt egre
diatur in latitudie. quare tũc ponat virga i aqua cal'a. aut
embrocet cũ aqua et oleo cal'is. et infũdat in meatu oleũ
vio. cũ mucilagine altee. et fricet locus in quo ↄtinet la
pis et expellat ad interiora vice vna post aliã dõec egre
diatur. ꝙ si dolor fortior fiat. et locus apostemet: et non
egrediatur hac curatione: tũc inferius scindat virga ⁊ ex
trahat. ¶ Custodia vero a lapide ante generationẽ iu re
nibus est ,ppter dimissionẽ ciborũ viscosorum sicut casei
ppriet pãis açimi ⁊ dulciũ grossoꝝ: et assiduationẽ semi
nũ mũdificantiũ renes. et syrudi acetosi pluriũ seminũ
et medicinarũ que frangunt lapidem. et lenificatione ex
eis que dicem⁹: ⁊ abstinẽtia a lõgo somno sup collũ ⁊ lon
gitudine stricture cinguli ⁊ multitudine equitatiõis et la
bore dorsi: ⁊ vtatur vomitu cũ est repletio.

Apostema autẽ in renibus sequũtur in principio
sui febres pmixte nõ habẽtes paroxis
mum cũ horripilatione: et sentit infirm⁹ cum iacet quasi
grauitatẽ suspensam in catin suo. ¶ Et cuẽa eius ẽ si cali
ditas febris que ẽ cum eo fueẽit vehementis fortitudinis
qd̃ fortasse nõ fit nisi raro: flebothomia basilice ⁊ dare in
potu aquã ordei ⁊ medicamẽ de semibus frigigidis: ⁊ su
mere in potu aquã citroloꝝ ⁊ aquã melonũ indorum.
¶ Cum ergo feceris illud hebdomada vna ⁊ lenit febris
et nõ sanat infirm⁹: tũc incipe aliã curã. Et illa est q̃ fit qñ
cũ eo nõ est febris caliditas plurima: ⁊ da ei in potu semi
na maturatiua ex eis que dicem⁹: sicut semis altee. se. lini
et silia: et fac emplastrũ alchatim cũ fenugreco et altea: et
emplastris maturatiuis ex eis que dicem⁹. ¶ Cumq; se
datur dolor totus ⁊ remanet grauitas: tunc p̃cipue infir
mo vt saliat ⁊ vt descẽdat a gradib⁹ cũ velocitate ⁊ cõmo
ueat catin suum: et pcute ipm si nõ incipit mingere saniẽ.
Si vero mingit excusaberis ab hoc. Cum ergo mingit sa
niem tũc incũbe sup ipsum cũ semibus mundificantibus
vice vna ⁊ cõsolidatiuis vlcerũ renũ vice altera donec sa
netur. ¶ Apostema vero in renibus cõuertitur ad vnum
triũ modoꝝ: aut eni exiccat ⁊ sanatur eger: aut collectio
nẽ facit saniei ⁊ mingit eã: aut fit apostema durũ qd̃ est de
terius eoꝝ: et signa eius sũt ꝙ remanet grauitas cum ali
quanto dolore in catin ⁊ minorat quãtitas vrine ⁊ inci
pit venter inflari: et fit ydropicus secũda die. Et cura ei⁹
difficilis ẽ: curatur tñ ꝓm dispositionẽ cũ assiduatiõe em
plastrorũ resolutiuorum suppositorũ alchatim ⁊ dorso: ⁊
sumat in potu semia lenientia ex eis que dicemus.

Illius autem que fit ex caliditate renũ et est diaria
vrine signa sũt sitis fortis assidua: ⁊ nõ hume
ctatur os cum ea hora aliqua: et mingit semp post potũ
aqua ⁊ vrina est alba subtilis quasi sit aqua: ⁊ extenuatur
corpus ⁊ minoratur caro eius: ⁊ si nõ succurrat cõuertit
cito ad ethicam. ¶ Cura est in principio sue inceptiõis vt
sit in loco frigido humidi aeris: ⁊ dormiat supinus super
terrã et sup lectos: frigidos ⁊ ingrediatur ter i die i aquã
frigidam: et emplastrẽtur inferiora dorsi cũ psilio cõq̃s
sato cũ aceto et sandal. ⁊ aqua ro. ⁊ sumat in potu de tro
ciscis diabetis: ⁊ aqua granatorũ acetosorũ: ⁊ sint cibi ei⁹
ex sumac: agresta et silibus. ⁊ sumat in potu aquã ordei
cum oleo amigdal. ⁊ dimittat oĩe qd̃ vrinã prouocat et
sorbeat sorbitionẽ factã ex amilo ⁊ oleo amig. et çucharo.
et teneat in ore pillulas sitim sedãtes: aut frustum masal
aut aliquid acetosum vt sedetur sitis eius.

Maciei autẽ renum signa sũt dolor in dorso nõ for
tis cum extenuatione corpis ⁊ puitas desi
derij coitus et multitudo vrine et albedo. ¶ Et cura eius
est regimẽ impinguans corpus ⁊ dilatatio in cibo et ene
mata vnctuosa ⁊ comestio medullarũ cũ çucharo ⁊ oẽs
cibi et medicine q̃ addũt in spermate ex eis que dicem⁹.

Debilitatis aũt renũ signa sũt ꝙ mingit sicut lo
turã carnis cũ dolore in dorso: pau
citas appetitus coitus. ¶ Cura eius ẽ flebothomia basili
ce in latere in quo sẽtitur dolor. ¶ Si vero dolor magn⁹
sentitur tũc fiat in latere dextro: ⁊ dentur in potu medici
ne conferẽtes mictui sanguinis ⁊ emplastretur alchatim
cum medicinis infrigidãtib⁹ ⁊ cõfortantibus renes sicut
rosis et sandalis ⁊ acathia: ⁊ ramich: et mirto: et eorũ in
unctio sit cum oleo ro. ⁊ sisamino. ¶ Sanguinis autem
eruptionis ex renibus signũ ẽ ꝙ mingit subito infirmus
sanguinẽ plurimũ exuberantẽ: aut post pcussionẽ sup lõ
cũ renũ: aut propinquũ ei: aut post comestionẽ cibi acuti.
¶ Et cura ei⁹ ẽ flebothomia ex basilica: deinde medicina
conferens mictui sanguinis.

¶ De retentione vrine. Cap. lxxi.

b **O**ccfit ꝓpē egritudinē in emũctorijs aut ꝓpē egritudinē virge: et egritudo autē lapis in meatu virge: aut caro nata: aut opilatio sanguinis aut saniei. Signa itaqꝫ eius qđ fit ex emunctorijs sũt grauitas in dorso: et repletio vesice ex vrina: cuius cura est sumere in potu medicinas que frãgunt lapidem.

¶ Et signa eiꝰ que fit ex opilatiõe meatus virge sũt repletio vesice ⁊ inflatio eiꝰ: tensio vt chorda ⁊ grauitas quedã in pectine ⁊ ancha cũ dolore vehemẽti ⁊ tẽsione sup̄flua.

¶ Et fit aũt ꝓpter lapidē obsessum: aut ꝓpter apa. aut ꝓpē carnē natã: aut ꝓpter opilationē sanguis ⁊ saniei: ⁊ iã diximus signa lapidis ⁊ curã eius. ¶ Carnis aũt orte signũ est ꝙ fit ƒm plurimũ post vlcera accidentia in hoc meatu et nõ prohibet totã vrinã: sed modicũ eius: et qñqꝫ est iceptio exitura silis veruce in hoc meatu. qđ ergo ex ea ē in emunctorijs curationē nõ hꝫ. et nõ medicaꝛ nisi cũ tina et ex pillulis lenificantibꝰ ex eis que diximus in apate duro. et vt limatur meatus ⁊ dilateꝛ: quare egrediꝛ vrina cũ facilitate ⁊ difficilis fit exitus vrine in hac dispositiõe quando spissatur ⁊ induraꝛ: sed qđ est in meatu virge quãdoqꝫ egreditur cũ eis que mingere faciũt. ¶ Opilatio autē sanguinis ⁊ saniei. si post mictum sanguinis ⁊ saniei.

¶ Et cura eius est si fuerit in duobus emũctorijs vt sumat in potu medicinas que frangũt lapidez: et si fuerit in meatu virge euacueꝛ ⁊ moueaꝛ cũ facientibꝰ migere.

¶ Apostematis autem in vesica signa sunt febris: valde fortis caliditatis adustiua ⁊ vehementia doloris et punctura in vesica. Cuius cura est flebothomia basilice ⁊ potus aq̃ ordei ⁊ embrocatio vesice cũ aq̈ tepida: ⁊ inunctio cũ oleo vio. tepido. Et qñqꝫ fit difficultas vrine ex lapide cadente in ore meatus nõ in meatu. ⁊ signũ eius ē ꝙ cum pieceris infirmũ sup dorsũ suũ ⁊ leuaueris pedes eiꝰ ad supiora et vehemēter eũ cõmoueris egrediꝛ vrina: ⁊ istđ sine cessatiõe fiat: ita donec egrediꝛ lapis: aut frange eum cũ medicinis que frangunt lapidez in vesica. ¶ Et qñqꝫ fit difficultas vrine ex mollificatiõe lacerti vesice: cuius signũ est ꝙ habēs eã mingit cũ facilitate: qñ sup vesicaꝫ fit cõpressio: et eius cura est inunctio eius cũ oleo nardino: et costina ⁊ castoreo. ¶ Et qñqꝫ fit difficultas vrine pꝰ vehemētē retentionē vrine: et signũ est ꝙ si fiat cõpressio super vesicam egrediꝛ vrina tunc. ¶ Et cõfert quidē pluribus modis difficultatis vrine introitus in aquã calidam in qua decocta sũt folia caulũ humida. ⁊ cartamũ. fenugrecũ: et rubea tinctorũ: et emplastra pectē ⁊ alchatum cũ eis: et cõferũt quidē medicine ꝓuocantes cum vesica est vacua: et nocēt vehemēter cum est plena.

¶ De fluxu vrine inuoluntario. Cap. lxxij.

f **I**t autē ex multitudine humiditatis cũ caliditate aut frigiditate: et cursus vrine cum caliditate. cura est hoc medicamē. ℞. se. coriãdri assati infusi in aceto vini die ⁊ noc: e prem vnã: emblici: sticados: bol'ar. glandiũ siccarum: charabe lentiũ excorticatarum ptes equales cum coriandro sumat puluerem ex ea mane et sero pondere. ℥. iij. ¶ Et curetur cursꝰ vrine cum frigore hoc medicamine. ℞. glandiũ siccaruꝫ ℥. l. thur. s. ℥. xxx. mirre. ℥. vi. granorũ machaleb. acori. ciperi. ana. ℥. x. sumatur puluis ex eo mane et sero. ℥. iij. cum rob. et inungatur pectē cum oleo de ben aut cum oleo in quo decocta est ruta in quo diruptũ est castoreũ et euforbium. ¶ In diaria vero vrine que est diabetes iam diximus curam in antidotario ⁊ almãsore.

¶ De distillatione vrine. Cap. lxxiij.

e **A**ccidit exitus vrine inuoluntarius paulatim. et est duarum specierum aut cum adustione aut sine adustione: et est aut ex humiditate complexionis: aut ex debilitate vesice et confert illi que est sine adustiõe retentor vrine calidus et comedere ficus et vuas passas et saçeneã cõfectã in trifera que fit in dosi pondꝰ. ℥. iij. trifere ⁊ medie. ℥. saççenee. et admistreꝛ illđ vsqꝫ quo saneꝛ: ⁊ dimittat cibos frigidos et humidos post euacuationem corporis a flegmate.

¶ Illius autem que est cum adustione cõfert retentor vrine frigidus compositus cum eo qđ glutinationē facit pꝰ euacuationem corporis ex colera ru. ⁊ dimittat cibos calidos et siccos. ¶ Illius autem que fit ex debilitate vesice cura est comedere electuaria aromatica calefacta ⁊ inungere pecten cum oleo nardino et oleo de costo: et emplastrare femur cum emplastro facto ex spica et cinamomo et gallia cum cera dissoluta cum aliquo oleo.

¶ De adustione vrine. Cap. lxxiiij.

q **Q**uandoqꝫ exit vrina sine distillatione et nõ egreditur sine volũtate sꝫ volũtarie cũ adustiõe vehemẽti: ⁊ ē duarũ spẽrũ aut cum sanie aut sine sanie. Illius que est cum sanie et est a renibus ⁊ partibus eorum iam diximus curã. Illius autem que est a vesica dicemus in capitulo vlcerũ vesice.

¶ Adustioni autem vrine facte sine sanie cõferunt illa que sunt similia auellanis facta ex seminibus ⁊ iulep. et syru. vio. et mucillago psilij. et rob. ⁊ aqua allusc. ⁊ cauere a salso: acetoso ⁊ acuto: et coitu. et labore. et assiduet introituꝫ in aquam tepidam: et sorbeat oua sorbilia leuia: et oleuꝫ amigdal'. et comedat ius galline pinguis cum irisch ⁊ cucurbita.

¶ De lapide in vesica. Cap. lxxv.

l **L**apis in vesica fit in infantibꝰ plurimũ ⁊ consistentibus in renibus: ⁊ signa lapidis in vesica sũt albedo vrine ⁊ subtilitas eius: et fex arenosa post conturbationem eius: et erectio virge: ⁊ ꝙ puer plurimũ scalpit ipsam: et laborat cum ea. et retentio vrine et difficultas exitus eius cũ dolore vehementi ⁊ exitus ani: ⁊ hmõi sunt species diuerse substantie: et aliꝰ est qui frangitur cum medicinis. et alius est qui non frangitur. quapropter oportet vt experiaris ipm cum medicinis longo tempe ante scissionē. et ex eis que frangũt eum est omnis cibus incisiuus sicut oliue immature ⁊ capparis humida. et ficus. et cicer nigrũ. et alcorsis. et ex medicinis sunt costus. cassia lig. spica. piper. ciperi cortu. radic. capparis. amigdal'. amar. cinis scorpionũ adustorum. oleum de scorpionibus. sanguis hircinus. vitrum adustum. cancri adusti. et medicine frangentes lapidem ex eis que dicemus. Et hoc medicamē frangens lapidem sua ꝓprietate mirabili. ¶ ℞. cineris scorpionũ adustorum: lapidis iudaici lapidis spongie. ana partē vnã. aggregenꝛ cribellata. sitqꝫ dosis: ℥. i. lxeel cũ vino albo subtili: aut cuꝫ aqua mell'. et tunc hec cura est fortior cũ datur hec medicina: ⁊ sit cibus eius ex eis q̃ diximꝰ. ⁊ distilleꝛ in foramen virge oleum de scorpionibus. ⁊ inungaꝛ. ¶ Si ergo medicatus fuerit hac cura ꝑ mensem ⁊ nõ videris vrinã prouocari. et infirmus nõ inuenit alleuiationem. aut non ꝓgreditur arena in vrina: tunc scias ꝙ lapis est durus planus non obediens ad frangendũ. et dolor huius cum mingit ē minor. tunc ergo cureꝛ cuꝫ ferro. et nõ oportet vt dimittaꝛ cũ eo post mensem. quoniam producit egrum ad ethicam cum assiduatione doloris. et quandoqꝫ vulnerat vesicam cum hoc. tunc ergo incipe ad extrahēduꝫ ipm. ⁊ oportet quãdo cõmoueꝛ dolor vt administretur introitꝰ cũ aqua calida: ⁊ emplastra vesicam ⁊ inunge ipsam cum eis que diximus in lapide renum vt alleuietur dolor ⁊ nõ prouocet egrum ad ethicam.

¶ De scabie vesice. Cap. lxxvi

e **E**ius signũ est adustio vrine cum rebus similibꝰ furfuri cũ i ea extenuatione in corpe. et cura eius est aqua ordei balneuꝫ leue post aquã ordei: et post cibum leueꝫ: et iura pinguia et potus olei amigdal'. et fac enema vesice cum mucillagine granorum citoniorum: aut cum lacte mulieris ⁊ oleo ro. et omnia que diximus in cura adustiõis vrine que est sine sanie et sanguine.

¶ De apostemate vesice. Cap. lxxvij.

a Postema qd̓ in ea plurimum accidit est calidum: cuius signa sunt dolor vehemēs cū punctura in vesica: et retētio vrine cum febre calida adurente: alienatio ⁊ nigredo lingue. ¶ Cura eiꝰ ē flebothomia et oīs cura birsen. ⁊ liniatur vesica semꝑ cū oleo vio. vsq̧ ad tres dies. deinde cū oleo camomillino: et nō emplastref cū rebus frigidis: neq̧ cū rebus stipticis: imo emplastref cū sisamo scorticato et lacte dulci: ⁊ pane simulagineo cū lacte: cū ergo sedaf dolor et ꝑteriert vna hebdomada emplastref cū lenibus resoluentibus ex eis que dicemus. sicut camomilla: semie lini farina fabaꝝ cōfecta cum rob: et res in ipso post illud conuertif: aut ad sanitatē aut ad saniē. aut ad apostema duꝝ. Si ad saniē cura eius ē quā diximus in cura renū: ⁊ quā dicemꝰ in vlceribꝰ vesice. ⁊ si cōuertif ad apā durū: tunc cura eius est illud qd̓ diximꝰ ⁊ dicemꝰ nūc in apātibus duris in vesica. et signa eius sūt ꝙ fit post apā calidū. et post percussionē et casū. et appet tactui apud cōmissurā que ē inter testiculos ⁊ anū cum ē magnū: ⁊ difficil' ē exitus ster coris ⁊ vrine. Et cura eius ē sumere in potu medullā cassiefi. et oleū amigdal. sup aquā seminū ꝓuocantiū vrinā: sicut melon. semen. semen apij ⁊ capilli veneris: ⁊ sorbere aquā caul. ⁊ aquā ciceris cū oleo amig. ⁊ empl'ef locꝰ apatis si apparet. ⁊ si nō. empl'ef cōmissura: ⁊ vesica et pectē cum empl'is q̄ diximus in cura renū: et cū empl'o qd̓ resoluit apā durū in vesica: ⁊ line ipm̄ cū oleo calido: ⁊ inunge ipm̄ semꝑ: ⁊ fac ipm̄ assiduare tunā in aqua decocta sūt radices capparis ⁊ camomilla: ⁊ radices vio. ⁊ altee.

¶ De vlceribus in vesica ⁊ itra virgā ⁊ renes. Ca. lxxviij.

c Cum vlcera sunt in vesica egredif ante vrinā sanies: ⁊ inuenit eger dolorē cū mingit in loco vlceris: cū autē sunt apud vesicā egredif sanies ꝑmixta vrine ⁊ inest ei fetor. ¶ Cura amboꝝ simul ē sumere trocischos alkekēgi: et aquam mellis vice aliqua: ⁊ medicamē cōsolidatiuū vlceꝝ in vesica vice alia. et vt inijciaf i vesica colliriū album cū lacte cum dolor est vehemēs. aut cū aqua mellis ⁊ sicuū cum ē sordities plurima. et cōfert ei qd̓ est in meatu ꝓprie id qd̓ inijcif in ipsum plusq̧ id qd̓ bibif. ¶ Et cōfert quidē vnguentum cōsolidatiuū ei cuius vlcus ꝑuenit ad interiora: hoc nāq̧ vnguentū confert cum deforis cum eo linif vlceribus cōcauitatis ventris. ¶ Vlcerum autē renum signū est dolor in dorso: vesice vero in pectine ⁊ difficultas vrine. ⁊ qd̓ egreditur ex vlceribus in renibus ē frustū carnis paruum: ⁊ ex vlceribus vesice cortices: ⁊ dolor in ea est vehemētior dolore in renibus. et sentif in ambobus lateribus sil'e grauitati. ⁊ hec est dr̄ia inter vlcus renum ⁊ vesice. ⁊ q̄nq̧ ē vlcus in meatu q ē inter renes ⁊ vesicam. Et cura hoꝝ vlcerum est cura vna.

¶ De diminutione coitus. Cap. lxxix.

f It ꝓpter desiderij debilitatem: aut ꝓpter mollificationem instrumēti. Et desiderij quidē debilitas fit: aut ꝓpter debilitatem in corpore ⁊ paucitatem nutrimenti eius: aut absq̧ debilitate: ⁊ cum est sine debilitate corporis: et cum sufficientia cibi: est aut propter paruitatem spermatis: ⁊ profunditatem eius: aut ꝓpter quietem eius: ⁊ ipsius coagulationē: aut propter siccitatē instrumēti: aut ꝓpter frigus: aut ꝓpter longitudinē abstinentie a coitu: aut ꝓpter accidens animale: sicut est pauida sollicitudo: timor: tristitia: angustia castitas. ¶ Et ista mollificatio fit aut ꝓpter causam aīalē sicut extimatione ⁊ timore: ⁊ ꝓhibet illum erigi: aut ꝓpter longitudinē abstinētie a coitu: mēbrum eni cōtrahif tūc et detumescit: aut ꝓpter ꝑuitatem sanguinis: aut ꝓpter paruitatē ventositatis: aut ꝓpter aliquid qd̓ est de genere paralisis in neruis qui veniūt ad virgā: ⁊ cū debilitas desiderij coitus cū attritiōe corꝑis: ⁊ extenuatiōe ⁊ debilitate eiꝰ et citrinitate coloris ⁊ paucitate cibi. Tunc cura eiꝰ ē ꝯfortare corpus cū regimīe cōualescētiū ⁊ additiōe cibi ⁊ potus: ⁊ rebus odoriferis: ⁊ sōno: ⁊ dimissiōe coitus: ⁊ si laborat quolibet labore dimittat quousq̧ corpꝰ redeat ad suā dispositionē cū gaudio ⁊ exercitio equali: tardo ⁊ similia. ¶ Si autē corpus cū hoc fuerit forte ⁊ abundantis carnis et nō diminute: tūc illud erit: aut ꝓpter paucitatē spermatis: aut ꝓpter quietē spermatis ⁊ paruitatē mordicationis eiꝰ. Et ꝑuitas spmatis ē aut ꝓpter siccitatē i instrumento spermatis ⁊ extenuatiōe in ipo: aut ꝓpter frigꝰ. ¶ Signa eiꝰ que ē ex siccitate: est paucitas exitꝰ spmatis apud coitū et ꝑuitas eiꝰ. ¶ Et cura eiꝰ est iuuamētū qd̓ fit cū balneo: et introitus in aquā calidā: ⁊ satiari cibis humidis. sicut herbis lacte ⁊ vino plīme cōmixtiōis: deinde dilatari in cibo ꝑcipue humectātē: sicut pisces recentes cū comedūtur assati: et comedif cū eis cepe crudū: ⁊ pulli: et gallina et pulli columbini pingues: vinū plurime cōmixtiōis: et comedere dactilos infusos in lacte: ⁊ bibat vinū dulce: ⁊ sorbeat vitella ouoꝝ sorbiliū ⁊ medicamē de tereniabin qd̓ addit in spmate etiā. Et q̄ñ est ꝓpter frigus tūc signū ē ꝙ spma ē plīm apud coitū ⁊ subtile difficil' exitꝰ. ¶ Et cura eiꝰ ē cū oi eo qd̓ calefacit: ⁊ assiduatio çinçib. conditi: et macropiperis cōditi: ⁊ ꝯfectio cal'a q̄ addit i coitu ⁊ spmate. Et q̄nq̧ fit ꝓpter aggregationē ambarū intentionū. s. friditatis ⁊ siccitatis. ⁊ signa eiꝰ sunt paucitas spmatis: et difficultas exitus eiꝰ ⁊ paucitas carnis ⁊ sāguis. ¶ Et cura eiꝰ sūt oēs cibi cū quibꝰ sūt grossitudo ⁊ calefactio ⁊ inflatio sicut cicer ⁊ caro pinguis cū cepis ⁊ triticū coctum q̄usq̧ fit q̄si puls ⁊ cerebella cū ff cū çinçi. ⁊ pipe ꝯdita: et ꝓprie cerebella ꝑuaꝝ auiū: ⁊ diaspmatō q̄ñ assiduaf ⁊ secacul ⁊ bauciec cicer infusū in aq̄ ⁊ fabe cū comedūtur cū carne salita ⁊ aliu. i. aīsa dulcis. ¶ Quietis vero spmatis et congelatiōis eiꝰ: ⁊ paucitas mordicatiōis ipius ⁊ signa eius sūt ꝙ est cū casu desiderij: ⁊ egredif cū fit coitus spma plīmū ꝯgelatū grossū. ¶ Et cura eiꝰ ē oē qd̓ diximus ex eis q̄ calefaciūt spma: sicut medicamē calidū addēs in spmate: ⁊ clistere ipīguatiuū ⁊ calefactiuū ⁊ inunctiōes calide ⁊ suppositoria cal'a. ¶ Eiꝰ autē q̄ fit ex estimatiōe: sollicitudine: ⁊ angustia: ⁊ timore: ⁊ cōsilio aīali: sicut castitas aut elongatiōes assiduatiōis ⁊ dimissiōis coitus.

¶ Cura ē cū expulsione illiꝰ cōsilij ab aīa. Mollificatiōis autē instrumētī q̄ ē cū extenuatiōe copis totiꝰ ⁊ debilitate eius. Cura ē cura viuificans quā diximꝰ cum illo instrumēto: ⁊ vnctio eius cū rebus calidis quas diximꝰ. ¶ Et illius q̄ est ꝓpter ꝑuitatē iflatiōis ⁊ i inferioribꝰ vētris. Signū ē ꝑuitas erectiōis cū ꝑuatiōe inflatiōis ⁊ vtute corporis. ¶ Cura eiꝰ est oē qd̓ inflat sicut vuaꝝ fabe cū comeduntur cū sale ⁊ aliu ⁊ lac recēs q̄ñ bibitur cū cinamomo et repleri ex cibo: et medicine coitꝰ nō calide ex illis q̄ dicemus. ¶ Illiꝰ vero q̄ est ꝓpter frigus in neruis virge: signū ē ꝙ sperma abūdās ē subtile: ⁊ facile egrediēs ⁊ desiderū cōstās. Sed erectio in seipsa est debilis. ¶ Et cura sunt clisteria calefacientia virgam ⁊ suppositoria calefacientia ipsam ex eis que dicemꝰ.

¶ De nocumento qd̓ fit ex multitudine desiderij coitus et spermatis. Cap. lxxx.

f It illud propter multitudinem sanguinis: cuius signa sunt virtus corporis ⁊ rubedo coloris et paucitas debilitatis sup multitudinē coitus ⁊ pollutōnis. Et cura eiꝰ est flebothomia ⁊ sol'o vētris ⁊ minoratō cibi ⁊ facē ipm̄ declinare ad acetositatē: ⁊ bibeā aquā iuiubaꝝ ⁊ vū lentibꝰ ⁊ agresta: ⁊ granatis acetosis ⁊ cōedere cipium cōgelatū ⁊ lactucas: ⁊ iutinctio i aceto: ⁊ potus syrupi aceto sicut admiſtratio medicamis fridi minorātis sperma ⁊ emplastratio dorsi cū eis qbus infrigidef ⁊ dormiat sup ea. ¶ Et fit ex acuitate spmatis: ⁊ signū eius est. ꝙ ipm̄ debilitat hominē cū ipm̄ egredif: ⁊ egredif cū velocitate ⁊ mordicatiōe ⁊ nocumento ⁊ adueniūt cū eo adustio i vrina. Et cura eiꝰ res humectātes ⁊ infrigātes sicē cucurbita porul. lactu. bliti. lac acetosū. ⁊ admistratio huiꝰ

medicamēti frigidi qđ diximus: ⁊ introitus in aquam frigidā ⁊ potare lac acetoſum: ⁊ lac de quo extractū eſt butirū etiā. ¶ Et fit ex multitudine humiditatū ꝑparatarū vt fiat ſperma. Et ſigna ſunt exuberātia ſpermatis ⁊ ſubtilitas eius ⁊ albedo coloris ⁊ multitudo inflatiōis. ¶ Et cura eius eſt medicamē calidū minorans ſperma ⁊ cibi effugantes ventoſitatem ſicut origanū: ruta calamentū: electuariū diaciminum: ⁊ ſimilia.

¶ De erectione aſſidua. Cap. lxxxj.

q Q[u]andoqȝ accidit erectio aſſidua nocēs ⁊ ꝑducens ad ſpaſmū ⁊ egritudines aſſiduas. Cura eius eſt ſi eſt caliditas flebotomia ⁊ q̄ diximus ex illis q̄ minorāt ſperma qđ eſt cū caliditate: ⁊ ſi adeſt albedo coloris ⁊ paucitas ſanguinis adhibeat̄ medicamē calidū minorās ſperma.

¶ De egritudinibus matricis. Caplm̄. lxxxij.

d D[e] eis ſunt retentio mēſtruoꝝ: curſus eoꝝ: apa vlcera: difficultas partus: difficultas impregnationis: mola: ꝑfocatio: ventoſitas groſſa in ea: fiſſura diruptio: cancer. Et menſtrua qdē retinent̄ aut ꝓpter paucitatē ſanguis in corpe: aut groſſez eius: aut ex multitudine ꝓuocationis lactis: aut ꝓpter egritudinē in matrice ſicut apa. Si ex paucitate ſanguis ſigna ſunt extenuatio ⁊ citrinitas coloris: ⁊ q fit poſt egritudinē ⁊ triſtitiam: ⁊ ieiuniū: ⁊ vigilias: ⁊ laborē: ⁊ habitationez in locis calidis. ¶ Cura eſt dilatatio in cibo ⁊ potibus frigidis: et addentib[9] in mēſtruis: ⁊ ſomnus ⁊ balneū. Uerū facte ex groſſitie ſanguīs ⁊ frigore ei[9]: ſigna ſunt mollities corporis ⁊ multitudo pinguedinis. ¶ Et cura eius eſt medicamen ſubtiliās ⁊ cibari aq̄ ciceris nigri ⁊ albi cuȝ aneto: cimino: oleo: ⁊ dimittere medicinas ſtipticas ⁊ cibos acetoſos ⁊ ingroſſatiuos: ⁊ vti medicinis ꝓuocātibus mēſtrua ſcȝ leuiore prius: deinde media: deinde fortiore: ⁊ ventoſis cruris ante horā egritudinis duobus diebus: ⁊ flōmia ſafene eſt ex eis que ꝓuocāt menſtrua: ſed flōmia manus abſcindit ea ⁊ qñqȝ ꝓuocat mēſtrua poſitio ventoſaꝝ ſup ſumē ⁊ ſuppoſitoria ꝓuocātia mēſtrua ex eis q̄ dicemus ⁊ ſuffumigationes.

¶ De fluxu menſtruorum. Caplm̄. lxxxiij.

f F[it] ex multitudine ſanguinis in corpe ⁊ acuitate eius ⁊ ſubtilitate: ⁊ fit etiā poſt difficultatē partus: ⁊ ꝓpter emorroidas exñtes i matrice ⁊ ex ragadijs ex vlceribus malis antiqs: ⁊ ꝓpter ꝑcuſſionē ⁊ ex dñio huius humoris in corpore: ⁊ apparet id in exitu eius ex colore ⁊ ſubſtātia eius ⁊ q̄litate ipſius. ¶ Et cura eius prima eſt cū eo qđ extrahit chimū dñantē: deinde potū medicinaꝝ reſtrīgentiū fluxū ⁊ ꝯuenientiū cōplexioni ⁊ etati: ⁊ ſiccantiū corpus abſqȝ caſtitate manifeſta. ¶ Illius q fit ex multitudine ſanguis. Signa ſunt ꝙ corpus cū eo eſt forte: neqȝ debilitat̄ ⁊ color eſt cū ſua diſpoſitione: neqȝ alterat̄: ⁊ nō oȝ vt reſtringat̄ dū nō alterat̄ color ⁊ ñ nocet: ꝙ ſi nocet: flōmet̄ baſilica: ⁊ ſtrigāt̄ radices mamillarū cū inſtincta: ⁊ ponant̄ ſup pectus vētoſe cum igne. ⁊ ſupponāt̄ colliria retinētia mēſtrua ⁊ medicie q̄s dicemus: ex illis q̄ retinent mēſtrua: ⁊ ſedeat in aq̄ frida: ⁊ ſit cibus ex ſtipticis ⁊ acetoſis: ⁊ potus ſit aq̄ veri frigoris ⁊ abſtineat a vino. ¶ Illius aūt q̄ fit ꝓpter ſubtilitates ⁊ acuitatez ſanguis ſunt ſigna: debilitas corpis ⁊ alteratio coloris ⁊ tenuitas eius qđ dixit de ſanguie. ¶ Cura. regimē qđ eſt añ h: ꝑter ꝙ nō fiat flōmia: ⁊ cōfert admiſtratio ciboꝝ: ⁊ potuū acetoſoꝝ ſtipticoꝝ: ⁊ infridātiū: ⁊ ingroſſantiū ſanguinē ſicut granata acetoſa: lētes: berberis: ⁊ ſimilia illis: ⁊ ribes: flos ſalicis de torēte: ⁊ agreſta: citonia ⁊ ſumach: ⁊ opilatiua faciētia glutinationē ſicut alfelubegi facti cū anulo: ⁊ çucharo: ⁊ atriplices: aſchanabegi: ⁊ ſumere in potu reſtringētia mēſtrua cū infrigidatiōe forti ⁊ dare in potu quedā rob que diximus. ¶ Illius qui fit poſt difficultatē partus ꝯferūt oīa q̄ ingroſſant ſanguinē ex his q̄ diximus: ⁊ ſumere in potu trociſcos de charabe: ⁊ trociſcos valētes ad vlcera ⁊ ragadias in matrice ⁊ reliquū regimē qđ diximus.

Illius qui fit ꝓpter emorroidas in matrice ſigna ſunt qđ venit cū ꝑiodis alijs a ꝑiodis mēſtruoꝝ: ⁊ cū repletū eſt corpus. Et cura ei[9] ē flōmia baſilice ⁊ ſumere i potu trociſcos de charabe ⁊ cliſteriçare matricē cū ꝯferētib[9] emorroidib[9] i ea. ¶ Ex vlcerib[9] mal' ſigna ſūt forte ei[9] qđ currit magn[9]: ⁊ ꝙ ē virus ſubtile nō ꝯfirmatū. ¶ Cura ē flōmia baſilice: deide cliſteriçare matricē cū aq̄ mell' vice vna: ⁊ cū ꝯferētib[9] vlcerib[9] matricis vice alia. ¶ Si ḡ vlcus ē recēs: ⁊ qđ currit ex eo ē ſanguis cū dolore pectinis: tūc medicet̄ medicamie incarnatiuo: ⁊ ſi qđ currit eſt fetidū virus ⁊ vlcus antiquū: tūc cliſteriçet̄ medicamie calo. ¶ Si ꝓpter ꝑcuſſionē: cura ē flōmia baſilice ⁊ ſumere in potu trociſcos de charabe: ⁊ cliſteriçare cū medicamie incarnatiuo vlceꝝ humidoꝝ.

¶ De vlcerib[9] matricis v̄ge veſice ⁊ teſticuli. Ca. lxxxiiij.

c C[u]m ſunt ꝓpinqui tpis ⁊ nō eſt in eis humiditas: tūc aloes tritū cū pulueriçat̄ in eis ſanat ea: ⁊ tutia exiccat ea vehemēter. Cū aūt eſt in eis hūiditas: ꝯfert cortex pini maſcule ⁊ emathites ꝙ ſi in eis eſt ꝓfunditas: tunc miſceat̄ eis thus minutū: ⁊ ſi fuerit humida vehemētis hūiditatis: tūc ꝯfert eis medicamē ſiccū factū de cācris cōbuſtis ⁊ cucurbita aduſta ⁊ alumie aduſto: ⁊ qñ ſunt i matrice ⁊ veſica: ꝯfert eis thus aloes ⁊ medicamē de chartis cōbuſtis qñ terunt̄ ſil' ⁊ ſingul'r: ⁊ miſceat̄ cū ſucco arnagloſſe: ⁊ q̄ ſūt ſilia illi ⁊ cliſteriçet̄ cū illis. ¶ Ragadijs aūt matricis ꝯferūt q̄ ⁊ ragadijs ani: ⁊ ſil'r emorroidib[9] accidentib[9] in matrice ꝯferūt q̄ emorroidib[9] ani ex epithimatib[9]: ⁊ vētoſitati groſſe in matrice: q̄ ⁊ vētoſitati groſſe in colica ex ſuppoſitorijs ⁊ alijs diſruptiōi in matrice q̄ ⁊ diſruptiōi in iteſtinis ⁊ mirach ⁊ teſticulis. ¶ Illius qđ eſt ex apoſtemate curam dicemus poſt.

¶ De apoſtemate in matrice. Caplm̄. lxxxv.

a A[c]cidit ex retentiōe menſtruoꝝ: aut difficultate partus: aut ꝑcuſſione ſup matricē aut tēſione in ea. ¶ Signa apatis calidi oīno ſigna ſunt febris acuta ſicut febris birſen: nigredo in lingua: dolor capitis ⁊ thimia ⁊ catin ⁊ illoꝝ: difficultas vrine ⁊ egeſtionis: frequētia pulſus ⁊ anhelit[9]. ¶ Et cura coꝝ ſimul eſt flebotomia baſilice. ¶ Ex difficultate partus ⁊ ꝑcuſſione principium medicationis eorū eſt vnū. ¶ Et ſignū apoſtematis acuti totius eſt febris acuta dum non videt mulier plurimū ſanguinem. Et cura eius eſt flebotomia: ⁊ cliſteriçetur matrix cum mucillagine pſilij: aut oleo ro. cum aqua arnogloſſe: ⁊ regatur egra regimine patientis birſen dando in potu aquaȝ ordei ⁊ ſimilia: ⁊ ſi dolor valde fortior ſit ⁊ retinetur egeſtio ⁊ vrina: ſedeat egra in decoctiene camomille: ſe. lini ⁊ fenugreci ⁊ non tranſeat aq̄ vmblicū: neqȝ egra dimittat̄ potare aquam ⁊ inungatur locus cū oleo camomillino: ⁊ oleo allzerti citrino: ⁊ ſi non fuerit id tunc non faciat id vſqȝ ad hebdomadam vnam. ¶ Et cōuertitur apoſtema acutum in matrice aut ad ſanitatem cum reſolutione: aut ad aggregandā ſaniē: aut ad apoſtema duruȝ. ¶ Signa collectiōis ſunt qēs pulſatiōis ſedatio febris: ⁊ dimiſſio horripilatiōis in diſpoſitionib[9] qbuſdam. Et ſigna apatis duri ſunt ſedatio caliditatis febris cū reſiduo grauitatis ⁊ magnitudinis i pectine ⁊ thimia. ita ꝙ qñqȝ apparet tactui: ſi fuerit magna difficultas egeſtiōis ⁊ vrine. ¶ Et cura collectionis eſt vt emplaſtret̄ locus matricis poſt diē. vij. a ꝑncipio apatis acuti cū reb[9] lenificātibus ⁊ ſedātib[9] dolorē: ſicē camomilla: altea: ſe. lini: fenugreci: ⁊ fundat̄ in matrice ex mucillaginib[9] eoꝝ aſſiduet ſeſſionē in aqua calida: ⁊ vnctionē cū oleo tepido moriatur fetus: tunc da ei in potu trociſcos de gūmis que ſunt in antidotario: ipi eni eijciūt partū ſtatiȝ: ⁊ ſuffumigetur mulier etiā cū eis ⁊ ſedeat mulier in aqua in qua decoctum eſt calamentū campeſtre.

¶ Ex eis q̄ facilē efficiūt partū cū ꝓprietate q̄ est in ipīs est radix bothormarien sicca qñ ligaꝛ sup coxam mulieris.

¶ De exitu matricis ani ꝛ vmblici. Cap. xciij.

c Confert eis lesio i aquis stipticis sicut aqua cucumeris quā dicturi sumus ꝛ inungaꝛ cum oleo ro. ꝛ pulueriçeꝛ desuper medicamen stipticum ꝛ infrigidentur: ꝛ post illud sedeant in aq̄ de cucuma ꝛ abluantur cū ea: cum autē matrix iam egressa est: tunc nececessariuȝ est cum hoc vt ponanꝛ ventose: aut ollula sup pectinem coram duobus inguibus ꝛ vt frequentetur cura.

¶ Confectio medicaminis stringentis vmblicum cū egreditur post partum sumatur tenta ꝛ inuoluaꝛ super ipsam pannus ꝛ accipiatur minutum thus ꝛ conficiatur cū albugine oui. ꝛ liniaꝛ cum eo super vmblicū ꝛ impleaꝛ ipo

¶ Medicaminis aūt stiptici cōfectio. ℞. karabi thus. balaustias gallas antimoniū: acatiā ꝛ alumē cribellata ꝛ iūganꝛ ꝛ pulueriçenꝛ sup anum ꝛ vmblicū: ꝛ qn̄q; addiꝛ in ipso cerusa sm̄ mensuram vnius illorum.

¶ De signis pregnationis. Cap. xciiij.

d E signis pregnationis est ꝙ vulua post coitum est sicca in qua humiditas nō est ꝛ ꝙ mulieri accidit pigritia ꝛ tarditas ꝛ declinatio ad somnū: ꝛ coartatur os matricis post illud adeo: vt in ipsa non egrediatur stilus.

¶ Ista ergo sunt signa que nō faciūt errare cū ergo p̄terierint dies retinenꝛ menstrua ꝛ pupilla mamille denigraꝛ ꝛ cōmouentur mala desideria ꝛ nausea ꝛ apparet malitia coloris ꝛ pannus.

¶ Signa masculi fetus ꝛ femine. Cap. xcv.

b Bonitas coloris mulieris ꝛ paruitas appetitus coitus ꝛ panni paucitas sunt significationes ꝙ est masculus. Et multitudo panni ꝛ malitia coloris ꝛ multitudo maloꝝ desiderioꝝ cum superfluitate significant pregnationē femine. ¶ Inflatio pupille mamille dextre ꝛ nigredo eius significant masculum ꝛ sinistre feminam.

¶ Et euētus sanguis ad foramē naris dextre ꝑus signt masculū: ꝛ ecōuerso feminā. Et leuitas motuū signt masculū.

¶ Et silr̄ grauitas motuū significat fe. Et silr̄ grauitas in latere dextro ꝛ rubedo maxillarū significāt mas. ꝛ earū nigredo significat fe.

¶ De egritudinibus ani. Capitulum. xcvj.

d Egritudinibus ani sunt emorroydes ꝛ fistule ꝛ inflatio venaꝝ ꝛ mollificatio ani ꝛ ragadie ꝛ vermes parui: ꝛ exitus ani cum fit egestio.

¶ De emorroydibus alie sunt eminentes: alie ꝓfunde: de eminētibus quedā sunt veruce dure: ꝛ quedā sunt molles crudū emittentes humorē ꝛ noianꝛ morales: ꝛ quedam sunt humide sanguinee.

¶ Et cura quidē earū que de moralibus humide sunt: est vt capianꝛ cū instrumēto emorroidarū ꝛ incidanꝛ radicitus: ꝛ si fuerit plures nūero nō icidanꝛ oēs vna vice: ꝛ ꝓijciaꝛ sup eas pᵒ incisionē alumē: acatia ꝛ balaustie ꝛ puluis molēdini: postq̄; cucurrerit res ex sanguie magna nisi retineaꝛ sanguis ex seipo obediēs. Si aūt accidāt apata inde ꝛ dolor difficilis: que quidē plurimū fit cū de eis incidi tur plurimū ꝛ finiꝛ ꝛ elaboraꝛ subtiliter in finiendo: ꝛ nō descendit sanguis qui currit post incisioneȝ qñ accidit in illa dispositione vt apostematur anus adeo: vt retineanꝛ vrina ꝛ stercus: ꝛ dolor āat tunc oȝ vt fiat sessio ꝓpter hāc egritudinē: in aq̄ calā in q̄ decocta sunt folia altee: ꝛ in q̄ ꝓiecta sunt semen lini ꝛ folia cauliū.

¶ Si vō sanguis q̄ ex eis currit nō fuerit plimᵒ: tūc flōmeꝛ basilica etiā ꝛ emplēꝛ emplō de cepe: ꝛ emplō vitelli oui qd̄ dicemᵒ: fiat minoratio cibi ꝛ potus. ne multipliceꝛ vrina ꝛ egestio tribus diebus donec sedetur apostema.

¶ Et qn̄q; curaꝛ ille q̄ incisionē cū ferro abhorret ita vt ligentur cū pilis aut filo forti subtili. Et oȝ si ex ligatiōe dolor cōmoueaꝛ: aut apa vt administrenꝛ ea q̄ diximus. Et curātur cū medicamie acuto: ita vt pulueriçeꝛ desup vna vice post aliā vicē donec denigrētur: deinde emplēꝛ cum caulibᵒ elixatis: ꝛ butiro donec cedāt: ꝛ ferrū quidē cōuenientius est ei magis incolume: medicamē eni acutū nō fortasse saluatur ex dolore vehemētī: aut apate. ¶ Et melius quidē cū vis incidere emorroidas aut ligare ꝛ medicare eas cū medicamie acuto vt ꝑmittas ante illud flōmiā basilice: ꝛ quidā suffumigāt emorroidas cū anacardis: ꝛ assiduaꝛ illud vsq; quo denigrētur ꝛ extenuenꝛ ꝛ cadant.

¶ Cōfectio medicamīs eradicātis emorroidas mirabiliter ℞. iusqami sicci nigri aure. ij. succi iusquiami albi aure. iiij. aluminis iameni: calcadis añ. aure. ij. arsᵒ auꝛ. j. cerusse tantūdē. teraꝛ ꝛ misceaꝛ cū cera dissoluta cū oleo ro. ꝛ liniatur sup pannū ꝛ ponatur desuper.

¶ Q; si fuerit emorroides interiᵒ tūc admistreꝛ hoc colliriū qñ eradicat eas cū fortitudine cuiᵒ ꝯfectio. ℞. arsenici ru. ꝛ citri. alumis iameni: ꝛ allkali ꝑtes eq̄les teraꝛ ꝛ cōficianꝛ cū aq̄ granatoꝝ: ꝛ liniaꝛ cū ea loca eminētia ꝛ liniatur i circuitu earū cū cera ꝑpata cū oleo ro. ꝛ sedeat eger eleuatis coxis suis ꝛ expectet hora media: nā emorrois detumescit ꝛ cadit ꝛ eradicaꝛ radicitus. Et opȝ vt curatio fiat hoc medicamine in sole: aut iuxta ignem.

¶ Cōfectio medicamīs qd̄ poniꝛ sup anū pᵒ icisionē emorroidaꝝ. ℞. acatie rubee pure: scorie plūbi amboꝝ añ. aure. iiij. coriādri sicci auꝛ. ij. teraꝛ ꝛ misceaꝛ cribellata: ꝛ cōficiāꝛ cū aq̄ ꝛ liniāꝛ sup pānū ꝛ ponaꝛ sup anū ꝛ ex eis qbᵒ curāꝛ moꝛ ꝛ emorrois ꝛ abscidūt ea: ꝛ faciūt ipa cadere cū facilitate in tp̄e lōgo ē vt suffumigeꝛ cū folijs mirti sp ꝛ sedeat eger in decoctiōe eaꝝ. extenuāꝛ. n. ꝛ denigrātur.

¶ Et silr̄ suffumigatio cū corticibᵒ capparis ꝛ radicibᵒ eius pulpa collognitide ꝛ mirra ꝛ nuce cipressi: ꝛ ista valet emorroidibus paruis.

¶ Ad emorroidas vō magnas fortes plenas ꝯfirmatas nō valet: nisi incisio: aut medicamen acutū. at vō eis q̄ ꝓfunde sunt: ꝛ sunt sanguinee: nō est curatio nisi medicamen acutū de quo sup eas pulueriçaꝛ: donec denigrētur: deide emplēꝛ cū caulibᵒ ꝛ butiro: ꝛ itereꝛ illud donec finiaꝛ caro mala tota: deinde cureꝛ cū puluere generatiuo carnis donec extenuenꝛ ꝛ ꝯsolidenꝛ. ¶ Sanguinee aūt si nō sūt plene in qbusdā haꝝ dispositionū ꝛ inflātur ꝛ dolorē faciant vehementē: dimissio accedēdi ad eas est rectior. ¶ Si aūt inflate sunt. ꝛ replenꝛ ꝛ dolorē faciūt: oȝ vt linianꝛ cuȝ succo cepe aut felle tauri: aut vnguēto viridi acuto: ꝛ tolleꝛ id donec currat ex eis sanguis. q: sic sedaꝛ dolor: ꝛ premittaꝛ añ id flōmia basilice: ipsa enim cōfert oibus spēbᵒ emorroidaꝝ: ꝛ cuȝ emorrois est ꝓfunda sanguinea ꝛ caput eius intra anum: oȝ vt ponas ventosam circa anum ꝛ extrahaꝛ: deinde cureꝛ. ¶ Et ꝯfert emorroidibᵒ abstinentia ciboꝝ q̄ generāt sanguinē crossuȝ sic lētes caro vaccina aluina sud: caro salita: fabe: caseᵒ: ꝛ medicie: ꝛ cibi acuti calī q̄ adurūt sanguinē ꝛ denigrāt eū: nā emorroides non gn̄anꝛ nisi ex adustiōe ꝛ acuitate i sanguie. Sicut pip: allia: cepe: ꝛ ꝯdimēta calā. nā in illo i cuiᵒ sāguie nā ē acuitas emorroides necessario gn̄anꝛ. In hn̄tibᵒ vō sāguinē dulcē ꝛ carnes teneras hūidas nō fortasse gn̄aꝛ emorroidā: q̄re oȝ vt ille in q̄ icipit emorrois ꝓfūda ꝛ sāguiea flōmeꝛ ex basilica ꝛ solutōe educat melācoliā multotiens et dimittat cibos crossos ꝛ acutos ꝛ vinū nigrum crossum ꝛ oia que inspissant sanguinem.

¶ De fistulis in ano ꝛ omnibus locis q̄ effundunt sanguinem. Capitulum. xcvij.

d E fistulis quedam sunt penetrātes quorum signuȝ est ꝙ ex eis egreditur ventositas ꝛ stercus: ꝛ de eis sunt non penetrantes ex quibus non egreditur ventositas: neq; aliud ꝛ penetrātes qdē nō sanāꝛ nisi cū ligatiōe ꝛ extractiōe cū falce. deide curanꝛ cū medicamie icarnatiuo: ꝛ ipsum

qñqꝫ conficitur in vnguēto basilicon: ⁊: ⁊ qñqꝫ generatur ex ligatura sup omentū ꝙ egreditur fex absqꝫ voluntate quoad vixerit post illud: quare oꝫ caueaꝛ ligatura qꝺ est ſm hunc modū: ⁊ hoc qdē fit in eo in quo caput fistule lōginquū est ab ano valde: in illa aūt que ano ꝓpinquat nō est timoꝛ. nō penetrātes aūt oꝫ vt curenꝛ cū medicamine acuto qꝺ diximus precipue in caplō fistule q̄ est in lachrymali ⁊ medicamīe qꝺ intromittiꝛ in ea: deinde infundaꝛ in ea butirū recēs: deinde infundaꝛ in ea medicamen incarnatiuū qꝺ subtiliatū sit sicut aqua mellis.

Ad ragadias aūt si est febꝛis ⁊ est apa antiquū in qbusdam dispositionibus cōfert flōnia ⁊ vnguentū de cerusa. Si vō nō est apa: neqꝫ acuitas ꝯfert emplm̄ de vitellis ouoꝝ ⁊ inūctio cū oleo de nucleis crisomilloꝝ in q̄ quidē poniꝛ bdelliū. Et silr̄ ꝯferūt radijs pectinis ⁊ matricis ⁊ virge ea que ꝯferūt ragadijs ani ⁊ suffumigatio cū bdellio cui supiaciꝛ adeps ⁊ cōfert eis qñ sunt veteres vt fricenꝛ donec currat ex eis sanguis plurimus: deinde curetur cum basilicon.

¶ Et ꝯferūt ragadijs ⁊ spēb⁹ emoꝛroidaꝝ pillule de bdellio ⁊ suffumigatio spolij serpentis ⁊ coꝛtices radicū capparis ⁊ bdellium ⁊ serapinum.

¶ Et ꝯfert etiā ragadijs adeps galline ⁊ adeps anatꝭ qñ teriꝛ cū dꝛag. ⁊ sedeat eger in aq̈ cal'a: deide empl'eꝛ cū eis.

¶ Et ꝯfert eis vnguentū factū de litargiro ⁊ oleo ⁊ gūmi granoꝝ allꝛedra cū ex eo inūguntꝛ. Illi vō q ledꝛ eo qꝺ currit ex ragadijs cōfert sessio in aq̈ cucume ⁊ adherere ano cotū vet⁹ antiquū ibibitū i aq̈ anati siccatū post illud ⁊ puluis molendini: ⁊ puluis vꝛceoloꝝ abꝛasoꝛum.

¶ De disruptione venarū in ano. Cap. xcviij.

d Isruptio qdē venaꝝ est qñ currit sanguis ex ano cū distillatiōe aut ipulsione cōtinua: ⁊ nō oꝫ vt abscindaꝛ iste sanguis dū nō debilitat ⁊ dū ꝑmanet nigri coloꝛis. Si aūt egrediꝛ cū impulsu etiā ⁊ dispositiōe aliq̈ ⁊ facit incurrere tremoꝛē coꝛdis ⁊ debilitatē amboꝝ geniculoꝝ ⁊ nō retineꝛ: oꝫ vt in potu deꝛ in illa hoꝛa trocisci de lꝛarabe cū aq̈ sumac: ⁊ filoniū qꝺ ego dicā cū aqua sumac ⁊ comedat cibū cōditū cū aq̈ sumac: aut cū agresta ⁊ assiduet aū poxismū flōniā basilice ⁊ diminissionē ciboꝝ q acuūt sanguinē ⁊ multiplicant ipm̄ ⁊ sifia ſm qꝺ diximus qꝛ multiplicāt cursuꝫ sanguinis. Et si currit cū ꝑiodis in hoꝛis ⁊ nō debilitaꝛ coꝛp⁹ ꝑ ipm̄ nō oꝫ vt abscindaꝛ. cursu nāqꝫ eius a plurib⁹ fit euasio egritudinib⁹. Cū aūt in sūmo abūdat: tūc oꝫ vt nō fit negligētia in ipo: facit. n. incurrere ydropisim.

¶ De mollificatione ani. Cap. xcix.

e X ea quidem fit exitus fecis sine volūtate. Si autē fuerit illud post ligationē fistularū: aut cum casu sup doꝛsum: ⁊ mollificanꝛ cū ea pedes: ⁊ accidit ei subito illud: tūc non est ei curatio. ¶ Cū autē accidit illud ex ꝑcussione aut casu paulati: tunc confert ei vt emplastreꝛ ⁊ inunganꝛ spondiles inferioꝛes que sunt ex spondilibus doꝛsi cum eis q̄ diximus in cura paralisis: ⁊ sedeat eger in aqua cucume in qua decocta sunt cum commixtis nux cipꝛessi: costus: spica nardi: mirra rosa: mirtus ⁊ capita granatoꝝ ⁊ sil'ia. Egressionē vero ani iam diximus in exitu. matricis.

¶ De vermibus ani. Cap. c.

q Uidam sunt magni ⁊ quidā parui. Sigua eoꝝ sunt pꝛuritus ⁊ cōmotio i ano ⁊ qñqꝫ sunt sil'es vermibus casei: quoꝝ cura est supponere oleū de oliuis albis ⁊ oleuꝫ ablutū quousqꝫ fiat album qꝺ poniꝛ in alijs oleis aut nleū de nucleis crisomillorū: aut oleum de lꝛerua aut aquam rute: aut aliquid de aloe: aut fel vaccinū: aut aquam calamenti: aut aquā lupinoꝛuꝫ: aut pulpam collogntide ⁊ salem. Et sunt quidam eoꝛū longi ⁊ lati. Et curantur potu medicine educentis eos ſm ꝙ narrabo: ⁊ opꝫ in pꝛimis vt non cibetur in matutinis: ⁊ toleret id donec laboꝛet laboꝛe conuenienti sup famem. Deinde soꝛbeat aliqd lactis ita vt cuꝫ feeerit illud diebus aliqbus dissoluat medicamen in lacte: ⁊ addat in illa die in laboꝛe ⁊ fame: deinde bibat ipm̄ post id: ⁊ cum expulsi fuerint vermes tunc abhoꝛreat post id cibum vnctuosum ⁊ cretam ⁊ fermentū viscosum panē açimū: ⁊ caseum humidū: ⁊ cibetur tpe famis bucella panis cū muri ⁊ sinapi: aut sumat aliqd ex oliuis amaris ⁊ imaturis aut chamich capparis: pꝛohibet enim redire eos.

¶ Et signa vermis in ventre sunt citrinitas coloꝛis ⁊ velocitas cōmotionis famis: paruitas tolerātie eius ⁊ vehemētia moꝛdicationis: sincopis doloꝛ in ventre tempoꝛe famis: sensibilitas eleuationis ipsoꝝ ⁊ inuolutionis eoꝛum in illa hoꝛa: ⁊ aqua currens ex oꝛe ⁊ egressio eius: aut ex inferioꝛi regione: aut ex superioꝛi cum laboꝛ adest aut febꝛis acuta. Cum ergo accidit doloꝛ in ventre vehemēs facit incurrere rem similem epil'ie ⁊ sincopi ⁊ spasmo ꝓpter vehementiā suam. Si ergo videris id in hoīe ex quo vermes egrediuntur: tunc scias qꝺ est ex vermibus.

¶ Incipe ergo ⁊ line ventrē cum pulpa collogntide ⁊ aq̈ rute ⁊ felle vaccino. Q꞉ si doloꝛ fuerit vehemens valde ⁊ eger iam incurrit epilepsiam ꝓpter vehementiā eius tūc incipe ⁊ da ei in potu lac ita vt cum sedatur doloꝛ paulatī line ventrē eius ex eis que diximus: si ergo ceciderint tūc iam sufficit tibi: ⁊ si nō cadunt: da ei in potu medicamen extrahens eos: ⁊ non negligas tunc: qm̄ accidunt eis accidentia mala valde.

¶ De hernia ⁊ ruptura ⁊ apostematibus que fiunt in testiculis. Capl'm. cj.

f It pꝛopter egritudinē in mirach ⁊ est ruptura aneribatū ſm virtuteꝫ cuius signa sunt: ꝙ qñ resupinaꝛ eger sup doꝛsum suū ⁊ ponit manū suam sup eam redit ad locum suum. Et curā quidē eius medici ꝑtermiserūt: ⁊ nō sunt ea vsi: qm̄ est i ea timoꝛ: ⁊ addiꝛ ⁊ nō curaꝛ ⁊ medicaꝛ vt nō addatur hac curatione: opꝫ enī ne ille q rupturā habet moueatur post cibū oīno ⁊ ꝓpꝛie post potū vini aut aque. ⁊ deuitet cibū oēm iflatiuū: ⁊ ad sūmū repleri ex cibo ⁊ potu: ⁊ medullas ⁊ olera ⁊ fructus hūidos: ⁊ ꝑficiat totū qꝺ sibi necessariū est ante comestionē deinde post comestionē adhereat resupinationi: si fuerit sedens: fit mirach eius strctū: ⁊ nō festinet ad surgēdū cito: imo postq̄ꝫ strinxerit ipsaꝫ ⁊ posuerit manū suā desup ⁊ cōpꝛesserit ipsaꝫ ad iterioꝛa: ⁊ nō opꝫ vt ponat sup eā cū ꝯstrixerit pilā qm̄ ipa dilatat eā imo iuolutionē q̈dratā refrenātē eā: ⁊ ēpl'eꝛ ēt cū ēpl'o rupture ex eis q̄ dicem⁹: ⁊ assiduet stricturā. naꝫ qñqꝫ sanaꝛ oīno cū istis empl'is ⁊ strictura qñ ruptura ē ꝑua: aut ē in coꝛpe hūido: assiduet ꝙ medicias q̄ resoluūt iflationē ex eis q̄ diximus i colica: ⁊ nō coeat nisi cū strictus est vltia ꝯstrictiōe: ⁊ vēter lenis vltime: ⁊ caueat sessionē in aq̈ calida ⁊ lōgitudinē effusionis aq̈ cal'e sup eā ⁊ luctamē ⁊ saltas ⁊ deābulationē laboꝛiosaꝫ sup eā: ⁊ descensuꝫ ex gradib⁹ cū velocitate: ⁊ onus graue ⁊ vociferationē vehemētē. Ista. n. dilatāt rupturā imo faciūt ipsaꝫ ēt accidē qñqꝫ.

¶ Et fit in testiculo: ⁊ qñqꝫ fit absqꝫ ruptura. s. ex dilatatiōe meat⁹ q ē in neribatū ⁊ magnificaꝛ cistis testiculoꝝ: ⁊ illꝺ ad vltimū aut ē ex ruptura aut ē dilatatio hui⁹ meat⁹. q̈re ad ipm̄ descēdit ⁊ cadit i ipm̄ aut çirbū aut itestia: aut vētositas: aut aq̈: aut apata q̄ cueniūt icipiētia in testicul' ⁊ cisti eoꝝ. ¶ Signū itaqꝫ rupture ē ꝙ qñ tu ꝓieceris egrū super collū suum ⁊ eleuaueris pedes eius: ⁊ compꝛesseris doꝛsum eius: ⁊ posueris manū tuā super locū: ⁊ pꝛesseris ipm̄ redibit deoꝛsum aut totū aut pars eius ⁊ cū rugitu ⁊ sine rugitu: aut cum facilitate: aut cum difficultate. Illud ergo qꝺ redit cum rugitu plurimo est ventositas: ⁊ id qꝺ redit cum rugitu minoꝛe illo est ex intestinis. Et illud qꝺ redit sine rugitu plurimo ⁊ cū difficultate est çirbū: ⁊ çirbū qdē ⁊ intestina redeūt cū difficultate. Et ventositas sine difficultate. ¶ Et cura eoꝝ sil'est vt reducanꝛ cū facilitate. Si aūt nō redeat cū cōpꝛessione: tunc sedeat eger in

aquā ea. ꝑ horā vnā post vacuitatē vētris ⁊ ꝑmaꝭ desuper post illud. tunc si redierit bene erit: ⁊ si nō redierit addaꝭ in aqua calida donec redeat.

¶ Cum ergo redierit emplastrabis cū emplastro rupture adherēte ⁊ ventositatē effugāte ⁊ assiduet stricturā ⁊ nō dissoluaꝭ in minore spacio decē dierū ⁊ administra de cibo ⁊ regimine ea que diximus.

¶ Cum aūt magnitudo cistis testiculoꝝ est ex eo qḋ fundiꝭ in ipa: tunc signa eius sunt grauitas ⁊ qḋ est apa splendidum cum paucitate vrine ⁊ magnificaꝭ valde.

¶ Et cura eius integra cū qua nūq̄ꝫ redit ē vt cauteriçeꝭ ⁊ perforeꝭ ⁊ post pforationē euacueꝭ qḋ in ea est: ⁊ pforeꝭ a duabus ptib⁹ cōmissure duoꝝ ouoꝝ cū capite flebotomi ⁊ curret ex ea aqua sicut currit sanguis ex flebotomia. Qḋ si fuerit prima ⁊ magna valde: tunc nō opꝫ vt euacuetur in die vna sed in duobus diebus postq̄ꝫ egro datuꝫ fuerit aliquid quo confortetur. fortasse enim faciet accidere sincopim: dū aūt non cauteriçatur redit post dies ⁊ mēses ⁊ indiget pforatione post menses.

¶ Que aūt hui⁹ gn̄is minor ē curaꝭ sine pforatiōe: sꝫ cū medicinis q̄ exiccāt aquā ex eis q̄s diximus in ydropisi.

Et fit apa calm̄ in testiculis ex calitate: cui⁹ signa sunt rubedo coloris ⁊ calitas tact⁹ vehemētia pulsationis. ¶ Cura eius est flōmia basilice ex latere apatis: ⁊ si ābo sint aposi: tūc ex latere dextro. ⁊ ponanꝭ herbe desuꝑ infridātes ⁊ sedeat in aq̄ frida: ⁊ iuoluaꝭ sup ipm pānus imbibit⁹ aceto ⁊ aq̄ ro. ⁊ liniaꝭ cū qbusdā epithimatib⁹ q̄ ꝯueniūt apati acuto. ita vt qn̄ sedaꝭ pulsatio icipias i resolutiōe apatis cū leniētib⁹ resoluētib⁹ in ꝑmis: sicut cū farina. ⁊ ciceris albi ⁊ camomilla ꝯfectis cū mucillagine psilij ⁊ mucillagie lini ⁊ cū careno: deinde cū eis q̄ sūt fortis resolutionis ⁊ lenificatiōis si idiget illis: sicut bdelliū armoniacū ⁊ mirra ⁊ adeps subtilis ⁊ reliq̄ q̄ dicem⁹ in cura apatis duri: ⁊ empla q̄ resoluūt apata crossa testiculoꝝ.

¶ Et sunt ex eis frigida crossa ⁊ iam diximus curam eorū in cura apostematis frigidi.

Apostema aūt virge fit etiā ex vētositate vaporosa in q̄ est calitas pua replēte ipsaꝫ ⁊ inflāte ⁊ tēdēte ipsaꝫ vt chorda: ⁊ addēte i lōgitudie ⁊ latitudie ipsius. Et etiā ex apate molli: veꝝ dr̄ia isti⁹ ad p̄dictū est q̄ꝑ inflatio ex vētositate nō cedit tactui cū tangitur.

¶ Sed apostema molle cedit cum tangitur.

¶ Et cura apatis mollis fit hoc medicamie. ℞. folia vitis recentia. xxx. numero: thuris aure. ij. cere aur. v. terantur ⁊ emplastretur cum eis virga.

¶ Cura inflationis ex ventositate vaporosa que plurimū accidit adolescentibus est flebotomia: ⁊ vt liniatur virga ⁊ testiculi cum ceroto huiusmodi. ℞. cere partem. j. olei ro. partes tres: dissoluatur cera cū oleo ⁊ ponatur in mortario ⁊ proijciatur desuper ex aqua frigida: ⁊ moueaꝭ semper donec nō recipiat aquam ⁊ detur in potu ex aqua nenufaris aut semine eius. Si autē non fuerit caliditas manifesta: tunc da ei in potu semen agnicasti: aut rutam quoniam est sanitas eius.

Ramici autem infantium cuius color est albus confert, vt distilletur in foramen virge sambacinum oleū: ⁊ emplastreꝭ cū bdellio dissoluto cum vino ⁊ ingenietur vt paruus sit fletus pueri ⁊ stringatur ramex ⁊ minoretur ex lacte: ⁊ si fuerit ruptura emplastretur cum emplastro faciēte adherere: qm̄ multotiēs operaꝭ in ea.

¶ De podagra ⁊ doloribus iuncturaꝝ. Cap. cij.

P Lurimum fiunt ex humore crudo cui ꝑmixtum est aliquid colore ⁊ ſm minus ex sanguine indigesto: ⁊ qn̄q̄ꝫ est cū eis caliditas vehemēs: ⁊ nō noiatur podagra: nisi q̄ est in iuncturis pedū: qbus ꝓpriū est q̄ꝑ apa eoꝝ nō fit saniosum et nō facit collectionē saniei: sicut reliqua apata. Sed aut resoluiꝭ aut incrossaꝭ: ⁊ fit lapis ⁊ rumpūtur ex eo digiti: ⁊ egrediunꝭ ex eis res diuerse ex sicco ⁊ humido.

¶ Et signa doloris iuncturaruꝫ ex caliditate sunt rubedo coloris loci ⁊ caliditas tactus. ¶ Cura eius est flōmia ex sinistra manu si est in dextro ⁊ ecōuerso. Et si est in pede sinistro ex manu dextra: ⁊ si in dextro ex manu sinistra: et nō oꝫ vt dimittaꝭ flōmia i hac egritudie ꝑꝑ ꝓpinq̄tatē ipis flōmie. Sꝫ oꝫ vt fiat flebotomia cū icipit apa ⁊ dolor ⁊ pulsatio cū calitate in iūcturis ſm q̄ꝑ diximus: ⁊ p̄cipue: si est apa quātitatis magne ⁊ rubei coloris. Si non est magne quātitatis: neq̄ꝫ vehemētis caliditatis: sed est cū hoc caliditas: necessaria est flōmia: verū extrahaꝭ sanguis minus ⁊ sit cōtentus post illud eo qḋ educit colerā ex eis q̄ ꝓprie sunt doloribus iūcturaꝝ calidis ex decoctionibus ⁊ pillulis quas dicemus cōueniētes dolori iūcturaꝝ calido. ⁊ post id liniaꝭ cum epithimatibus que dicemus: ⁊ declinetur in apostemate magne quātitatis rubei coloris ad oē epithima i quo sunt frigiditas ⁊ stipticitas q̄ dicem⁹ ꝯuenientia apostematibus sanguieis ⁊ iūcturis ⁊ in apatibus: quoꝝ caliditas est magis augmentata q̄ꝫ ipoꝝ rubedo ⁊ magnitudo: necessariū est declinare ad illa que infridāt: p̄ter q̄ꝑ stipticitatē faciūt: aut si faciūt stipticitatē plurimā ex eis q̄ medici noiant epithima apatū rubeoꝝ ⁊ apatū colericoꝝ. ⁊ silr̄ fiat i cibo ⁊ assimileꝭ cū sūt apata sanguiea: quoꝝ signa sunt ea que diximus. s. magnitudo quātitatis apatis ⁊ vehemētia rubedinis coloris cū calitate tactus.

¶ Colericoꝝ etiā caliditas est magna agmētata: sed quātitas diminuta: ⁊ eoꝝ tensio minor: ⁊ nō est eis multitudo rubedinis: ⁊ ſm plurimū sunt ista apata cala cōmixta ex cola ⁊ sanguine: ⁊ sunt signa cōmixta: quare oportet vt sit cura cōmixta.

¶ Sit cibus itaq̄ꝫ in apatib⁹ sanguineis oē acetosuꝫ stipticū sicut ḡnata: agresta ⁊ ribes ⁊ sumac: ⁊ curatio ſm illud et in colico oē qḋ igrossat sanguinē sicut id qḋ cōgelaꝭ ⁊ almos ⁊ atrail ⁊ achiel: ⁊ ad summū declinatio ad id qḋ humectat cū frigidatione sicut cucurbita: citroli cucumeres: olera frigida ⁊ melones indi: sauic cū çucharo: ⁊ aqua ordei: ⁊ cū flōmaueris ⁊ solutionē feceris in apate calido et emplastraueris cum eis que diximus: ⁊ declinauerit dolor ⁊ apostema tunc apostemata sanguinea magne quātitatis indigebunt resolutione. Incipies ergo cum medicinis leuis resolutionis: sicut est mucillago psilij mucillago seminis lini: camomilla: altea adeps galline: anatis: deinde cum eis que sunt cōueniētiora ⁊ fortiora: sicut ea in qbus sunt bdellium ⁊ armoniacū: storax: mirra: ⁊ adipes subtiles ex eis q̄ dicemus: ⁊ administrabis post illud si indigueris illa que scindāt. vesicas velociter ⁊ extrahāt illud qḋ est in eis ex illis que dicemus.

¶ Apostema vō pauce tensionis colericū nō indiget post declinatione resolutiuis ⁊ si indiget eis: indiget que sunt pauce resolutionis. Sanguineū aūt indiget illis ſm quātitatē magnitudinis sue capacitatis ⁊ paruitatem sue caliditatis: ⁊ inceptionē ad tenebrositatē ⁊ ad duritiem. Sit ergo tua operatio ſm illud ne remaneat durities in eo ex qua disrumpantur iuncture: ⁊ accidit etiā disruptio multotiens ex supremo studio infrigidādo apata cala: ⁊ non oꝫ qdē vt maximū studiū adhibeaꝭ ad hoc ⁊ ꝓprie i eo qḋ ex eis est magni spacij ⁊ pauce calitatis. Sed dimitte infrigidationē eius cū vides ipm iā erigi ⁊ stare ⁊ nō addiꝭ.

¶ Colericū vō infrigida quātū potes. non enī ex eo timeas disruptionē. Et qn̄q̄ꝫ accidit disruptio etiaꝫ ex eo qḋ infirmus vltime studet in acceptione medicinaꝝ q̄ sedāt dolores iūcturaꝝ sicut hermodactili ⁊ lētes: ⁊ ossa cōbusta ⁊ ea q̄ dicem⁹ ex istis. Sit ḡ administratio tua istoꝝ in apatib⁹ magne quātitatis q̄ nō sunt vehemētis caliditatis minus ⁊ ſm quātitatē q̄ sedanꝭ qdā dolores ⁊ post euacuationē.

¶ In apatibus vō colericis vtere eis post euacuationē colere ſm quātitatē multitudinis materiei ⁊ paucitatē eius ⁊ vehementiā doloris ſm quātitatē magnitudinis eius ⁊ tensionis eius absq̄ꝫ timore ſm quantitatem qua sedatur dolor integre.

¶Doloris autē iūcturaꝝ facti ex humore crudo frigido signa sunt dolor ⁊ apostema absq; rubedine in colore⁊ sine caliditate in tactu: ⁊ est magnitudo quātitatis eius ⁊ tensionis ipsius ⁊ ꝯm quantitatē multitudinis materiei ⁊ paucitas ipsi⁹ ⁊ vehemētia doloris eius ꝯm quātitatē magnitudinis eius ⁊ tensionis ipsius.

¶Cura eius est vt intētio tua sit in principio vomitus cum eis que educūt flegma crossum: ⁊ solutio que fit cum pillulis de hermodactulis ⁊ pillulis de tapsia. ⁊ stomaticō et ad summū cū eis in qbus cadūt pulpa collogntide ⁊ centaurea ⁊ succus cucumeris asinini ⁊ se: vrtice ⁊ similia ex eis que dicemus.

¶Cum ergo euacuaueris emplastra ipm cum eis q̄ sunt lenis calefactiōis sicut vitella ouoꝝ ⁊ rob ⁊ medulla panis de simla ⁊ sīlia cū croco ⁊ lacte dulci ⁊ sīlia ex eis q̄ dicem⁹

¶Si aut fuerit vehemētis frigoris in tactu: tūc cura ipsum cū storace ⁊ sambuco ⁊ euforbio ⁊ castoreo: ⁊ cū puenit ad statum: ⁊ incipit declinare: tūc incipe in resolutione ⁊ stude in ea valde vt nō fiat lapis: ⁊ nō oīmode vna vice studeas resoluere subito. Sed resolue ipm dum non inueneris ipsum addere duritiem.

¶Cum aūt videris ipm iam indurari: tūc cessa a resolutione ⁊ administra lenitētia: donec videas ipm iam lenificuȝ deinde redi ad resoluēdū: isto nāq; mō possibile est vt nō remaneat ex eo aliqd qđ fiat lapis: ⁊ caue ne admistres in hoc mō medicinas que noīantur sedantes dolorē: nisi forte post euacuationē fortē cum solutione ⁊ vomitu: ⁊ subtilia ei cibum totum ⁊ caue in eo potū aque frigide. In apostematibus aūt calidis non.

¶Ex eis que nocēt hoībus habētib⁹ dolorē iuncturarum sunt labor ꝓpinquus poxismo calciamēta stricta: ebrietas repletio ptransiens quātitatē cibi ⁊ vinū ante cibū est nociuū neruis ⁊ est magis adiuuās ad hoc vt fiat podagra ⁊ digestio qñ nō cōplet ꝯm qđ opꝫ ⁊ coitus ⁊ balneū: ⁊ caueat a balneo iuxta horā poxi. ⁊ ꝓfert eis oībus exercitiū temperatū post egritudinē ⁊ flōmiā ⁊ solutionē ⁊ euacuationem ⁊ vomitum.

¶Cautela aūt a doloribus iūcturarū fit abstinēdo a repletione nauseatiua ⁊ dilatatione in comestione ⁊ potu ⁊ assiduando flōmiā: ⁊ solutionē ante horā paroxi. ⁊ minorando cibū ⁊ dimittēdo vinū in istis horis ⁊ alleuiādo loborē illaꝝ iūcturaꝝ: ⁊ dimittēdo coitū. ⁊ fricādo iūcturas cū medicinis plurime subtiliatiōis ex eis quas dicem⁹ post.

¶Et qñq; eradicāt dolores iūcturaꝝ ⁊ podagre eradicatione aliqua medicine fortes in ꝓuocatiōe vrine vehementis subtiliationis ex eis q̄ dicemus: verūtñ oꝫ vt administret ex his qbus accidit hoc ex humore crudo: aut ex humore cuius plurimū est crudum: ⁊ dimittant in illis qbus accidūt cū eo apata calida inflāmata: ⁊ ille cui accidūt dolores iūcturarū: deide recedūt ab eo aut ptrāseunt terminū poxi. ꝑter qđ ei eueniat malitia dispositionis in paruitate cibi: aut supfluitate laboris aut sīlibus ex eis qbus alleuiat corpus: euacuet in hora poxi. ex hūore q ꝯsuet⁹ est

¶Si fuerit apostema calidū cum flebotomia: aut cum eo qđ educit colerā. Et si fuerit frigidū: cū eo qđ educit hūorem frigidū ex eis que diximus.

¶Ei nō obliuiscaris: qm̄ qñq; pducit ad mortē subitā aut asma: ⁊ signū ilh⁹ est: qđ incipit tremor cordis: aut strictura anhelitus. Et qñq; facit incurrere paralisim aut apoplexiā: ⁊ signū illius est qđ incipit tremor cordis ⁊ aliqd ex ptrurbatione sensuū: ⁊ qñq; aduenit id subito: quapropter nō dimittat qn euacuet cum sentit paroxismus.

¶De sciatica ⁊ dolore iūcture anche. Cap. ciij.

Ec est species vna doloris iūcturarū. Sed qr est in iūctura ꝓfunda sup quā est plurima caro sup quā nō appet signū apatus manifeste: diuersificatur cura eius in qbusdam horis a reliquorū dolorꝝ iūcturaꝝ cura. ¶Cū ergo ē dolor i ancha ⁊ nō mouet donec extēdat ad coxā tunc est dolor anche purus.

¶Et qñ extendit vsq; ad coxā ⁊ lacertū cruris ⁊ pedē: tūc est sciatica: ⁊ qñq; est in vtroq; latere. Si ergo accidit i sinistra est vehementior q̄ȝ in dextra.

¶In dolore aūt anche oꝫ vt ꝯsideret illud qđ ꝑcessit de regimine egri: ⁊ cuius humoris necessaria sit aggregatio ex cibo ⁊ potu ⁊ motu eius: ⁊ significat ex eis humor: ⁊ si demōstrat cū ls i ancha ⁊ sentit aliquātus calor aut frig⁹ tūc verificat sigtio sup qualitatē supfluitatis.

¶Si est frigus curet cū vomitu forti vltio multotiēs: deinde clisteribus q̄ educūt viscositatē: ⁊ faciūt excoriationeȝ ex eis q̄ dicemus: ⁊ cū suppositorijs illis sīlibus: ⁊ cū suppositorijs q̄ calefaciūt cū supponunt: ⁊ emplet ancha cuȝ sedātib⁹ dolores: sicut emplꝫ de camomilla ⁊ altea ⁊ semine lini ⁊ ex eis q̄ narrabo vt sedet dolor anche in ꝑncipio rei sue: deinde empl'a rubificātia facientia vesicas: si illa necessaria sint ⁊ qñq; sedant dolores anche fridi cū vomitu ⁊ clisteribus educētibus viscositates: ⁊ inūctiōe cū oleo de euforbio ⁊ castoreo qđ dicemus ꝯm sīlitudinē illorum ⁊ ex pillulis calidis: q si difficilis fiat in dispositiōe sanitatis ei⁹ necessaria est iteratio cure: ⁊ facere hoīeȝ pati famē vt minorent hūores eius: ⁊ empl'a rubificātia q̄ sunt sicut hoc. ¶℞. sinapis qđ terat ⁊ admisceat ei quātū ipm ē de fimo colūbino ⁊ cōficiant cū decoctiōe ficuū ⁊ dimittat: vt vesicet ⁊ curat id qđ est in vesicis ex aq̄ deide vapora ipm cū aqua calida: ⁊ si nō sedatur reitera illud.

¶Si vō vet⁹ fiat: ⁊ timeat q dislocet caput iūcture anche Cui⁹ signū ē q assidu⁹ ē dolor: ⁊ rorat vlc⁹ qñq;: ⁊ exiccat qñq; cauterizet. ⁊ oꝫ vt cauterizatio ei⁹ fiat cū cauterio minuto sup qđ sit circulus anuli quātitatis doloris ⁊ cū quātitate q̄ capiat caput grauati anche: vt fiat in vna vice circulus magnus i cui⁹ medio sint duo circuli: hoc enī est qđ est veri⁹ ⁊ nō dimittat ꝯsolidari vsq; in tpe lōgo cū eo qđ desup ponit de cepe ꝯfecto cū butiro vt curat totuȝ qđ est in iūctura ⁊ redeat iūctura ad dispositionē suam.

¶In illo aūt q est ex calītate flōmet basilica ex latere illius ⁊ si fuerit i vtroq; latere flōment vtreq; basilice: ⁊ si sedet bñ: ⁊ sinō flōmet sciatica curuature geniculi ex ipa latere ⁊ nō dimittas iūcturā in illa dispōne anche cū empl'is frigidis: sꝫ pone desup i hac dispōne etiā ea q̄ sūt leuis calefactiōis: ⁊ sūt sedātia dolores de his q̄ dixim⁹ sicut camomilla ⁊ se. li. ¶Et si habēti illud sunt emorroydes fluentes sāguinē suppone eis ex collirijs q̄ excoriationē faciūt sine calefactiōe: ⁊ flōmia post id de vena q̄ est in curuatura poplitis ⁊ vētosa crura ⁊ coxas ⁊ anchā ipaȝ vētosatiōe cū incisione ꝓfunda vt currat ex ea sanguis plim⁹: ⁊ cum eger vtit in dolore anche medicis calīs añ euacuationeȝ putrescit supfluitas: ⁊ fit egritudo difficil' sanatiōis valde qm̄ materia inspissat: ⁊ fit sic̄ res sup ignē cocta ⁊ icrossat ⁊ indurat: cui⁹ cura est vt ponat sup ancha vētosa q̄ȝ maxima: deinde administrent clisteria acuta.

¶Sciatica vō fit aut cū calītate aut fridītate: consideret ergo regimen ⁊ dispositio pedū: ⁊ curet frigida cū eis q̄ diximus de curatione anche ex vomitu cibo: solutiōe clisterib⁹: calefactiōe: exiccatiōe corpis: ⁊ ex vnctiōe pedis totius cū oleo in q̄ sint ꝯtrita castoreū: euforb. ⁊ oleo de costo ⁊ oleo cucumeris asinini: oleo laurino cū quocūq; possibile est ⁊ ipleret hoc emplastro cuius confectio.

¶℞. farinā lupinoꝝ amaroꝝ q̄ decoquat cū aceto ⁊ melle ⁊ admistret. ¶In cal'o vō flōmet basilica in primis: deinde succedat ei flōmia sciatice. Si ergo sedat bñ: ⁊ si non iteret flōmia basilice: ⁊ administrent cibi minorātes sanguinem ⁊ subtiliantes ipsum.

¶De dolori dorsi. Cap. ciiij.

It ꝯm plurimū ex frigore ⁊ humore crudo: cui⁹ signa sunt assiduatio eius: ⁊ q fit paulatim: et sedatio ipsius cū hō ambulat ⁊ mouet parump. Et ꝓfert ei vomit⁹ ⁊ sol'o cū pil'. fetidis ⁊ pil'. de hermodactil'. ⁊ pil'. de tapsia: ⁊ inunctio cum oleo qđ diximus: in quo disrupta sunt castoree. euforbiū: ⁊ similia.

¶Et fit qñq; ex labore. Cuius cura est trãqllitas ꝛ balneũ ꝛ inunctio dorsi cũ oleo de keiri ꝛ viol. pmixtis. ꝛ pot⁹ vini cõmixtionis bone ꝛ similiter etiam cum est ex multitudine coitus.

¶Et qñq; ex debilitate renũ est: aut ex egritudinib⁹ in eis aut apatibus ꝛ alijs: ꝛ signa eius sunt ꝙ est in catin: ꝛ ꝙ debilitatur cum eo coitus. ¶Cuius cura est id qđ dixim⁹ in cura renũ. Et fit sed raro ex repletione vene magne posite sup dorsum cũ extendit: cuius signũ est dolor in toto dorso cum pulsatiõe ꝛ caliditate in ipo cum reliqs signis multitudinis sanguinis in corpore.

¶Et cura eius est flebotomia basilice: ꝛ potus aque granatorū: ꝛ introitus in aquam frigidam: ꝛ dormire super locum madidum.

¶De gibbositate ꝛ ventositatibus. Cap. cv.

c Um completur ꝛ cõfirmat nõ curat Sed cũ incipit curatur: ꝛ fiant aut ppter exiturã extẽdentẽ interius cũ qua egrediunt spondiles dorsi: aut ppter ventositatem crossam. ¶Et signa facte ex exitura sunt dolores pceden tes in dorso cũ febrib⁹ acutis: sicut febres apata ꝛ magnitudo pulsus ꝛ vehemẽtia caliditatis ꝛ cõtinuitatis ꝛ adherentie: deinde post sedationẽ febris p spaciũ aliqđ: remanet dolor ꝛ grauitas in dorso: ꝛ incipit gibbositas.

¶Et cura illius est positio rerum fortis lenificatiõis ex eis que similes sunt illis qbus durũ curatur apa: ꝛ linire cũ oleo calido: ꝛ clisterizet eger cuꝫ oleo in quo decocte sũt radices altee: ꝛ semis lini: ꝛ sumat in potu medullas cassiefist. cuꝫ oleo amigdal. ꝛ flõmet basilica ante curationẽ.

¶Facte ex ventositate signa sunt ꝙ accidit post dolorem dorsi sine febre. Et cura est potare pillulas de hermodactilis ꝛ oleũ de keruа cum aqua seminũ fugantiũ ventositatẽ. ꝛ emplastret locus cũ eis que sunt fortis caliditatis: sicut castoreũ. ꝛ emplastrũ qđ diximus ad ventositatẽ egnam: postq̃ꝫ embrocat cũ aqua in qua decocta sunt sisimbriũ: sansucus schea. abrotanũ: alcuel: ꝛ suspendant ventose sup locũ qui vult egredi extra cum igne ꝛ liniatur cũ medicinis rubificantibus.

¶De varicibus. Caplm. cvj.

i Ste sunt vene crosse inuolute virides aparẽtes sup crus: ꝛ accidunt plurimũ portãtibus in dorso onera ꝛ viatoribus ꝛ cursoribus: quarũ cura est flebotomia basilice ꝛ incisio ipsaꝝ aut inũctio eaꝝ. ꝙ si detumescãt oẽs p flõmiã loci vni⁹ ꝛ inunctionẽ sup eas oĩno est bene: ꝛ si nõ flõmet ex duob⁹ aut tribus aut pluribus illis: ꝛ qñq; eleuãtur subtiliter ꝛ est illud magis rectũ postq̃ꝫ ligat qđ est super eas: ꝛ fuerit vena magna valde: ꝛ assiduet post illud flõmia basilice ꝛ eductione si supra eas melãcolie cũ solutione: ꝛ dimissio multitudinis cibi ꝛ ciboꝝ crossorum ꝛ vini ꝛ precipue nigri crossi ꝛ dactiloꝝ ppter: laboris pedũ ꝛ ambulationis

¶De elefantia. Cap. cvij.

i Stud accidit in pede ꝛ crure ita ꝙ qñ cõfirmat valde ꝛ magnificatur ꝛ fiunt ibi eminentie nõ habet curationem in principio vero sui cum incipit crus ꝛ pes magnificari ꝛ incurrit apa qđ est difficilis resolutionis ꝛ cronicũ: tũc aut fit ex sanguie crosso nigro ẜm plurimũ: aut ex flegmate crosso vehementis crossitiei.

¶Signa ꝙ est ex sanguine crosso sunt ꝙ est cum eo caliditas in tactu ꝛ tenebrositas in colore ꝛ aliqđ ex eminentijs. Incipe ergo cum flebotomia basilice lateris oppositi deinde cum ventosatione cruris ꝛ flebotomia curuature poplitis ꝛ solutione cum eis que educunt humorẽ nigrũ vna vice post aliam: ꝛ deuitet cibos multi nutrimenti et generationis melãcolie: sicut sunt carnes vaccine ꝛ q̃ venando capiuntur: confectiones de melle: lentes: caules: melongene: almescud: triticũ coctum cuꝫ aqua sicut puls panis azimus: vinum crossum dulce: ꝛ sit cõtentus cibis subtilib⁹ pauci nutrimenti q generãt sanguinẽ subtilẽ sic carnes pulloꝝ: edoꝝ: pullorum colũborũ olera subtilia ꝛ vitella ouorum sorbiliũ: vinũ subtile albũ: panis fermẽtatus bene ꝯfectus ꝛ liniant pedes ꝛ crus ex eis q̃ dixim⁹ in podagra ex rebus nutrientibus ꝛ infrigidãtibus ꝛ caueat deambulationẽ.

¶Eius vero que est ex flegmate vehemẽtis crossitiei. Signa sunt crossitudo pedis ꝛ cruris sine rubedine coloris ꝛ sine calore tactus: imo qñq; est frigidus ꝛ nõ habet eminentias. Et cura eius est vomitus ꝛ paucitas cibi post id vt minoretur flegma: ꝛ assiduet vomitũ post id omni hebdomada semel: ꝛ proprie sup repletione vtatur trifera minore sumẽdo ex ea pondus. ʒ. ij. ꝛ thuris. ʒ. ß. ꝛ zinziberis tantũdem: ꝛ misceat totũ ꝛ bibatur: ꝛ liniat pedem cum aloe mirra: ꝛ acatia ꝛ vino puro stiptico ꝛ aqua folioꝝ cipressi aut nucis eius ꝛ ligentur cum panno: ꝛ stringat ꝛ minoretur labor eius.

¶De decoratione ꝛ egritudinibus que sunt in manifesto corporis. Caplm. cviij.

p Rimum eoꝝ est de decoratione capilloꝝ et ipoꝝ ornamẽtũ: ꝛ sũt aut denigratio ipoꝝ aut eoꝝ albificatio aut rubificatio eoꝝ ꝛ facere eos subalbidos: aut ipsoꝝ crispatio: aut eoꝝ applanatio aut abrasio eoꝝ aut eoꝝ euulsio vel extractio ne renascant: aut facere eos fortes: aut phibitio casus eoꝝ: aut scissionis extremitatũ eoꝝ aut canitiei.

¶Et illum qui vult ne ei velociter adueniat canities opꝫ dimittere cibos humectantes: ꝛ sit ꝯtentus frixis ꝛ eis q̃ in patellis preparant ꝛ assuris ꝛ aqua ciceris ꝛ assiduet vomitũ cũ repletur ꝛ assiduet acceptionẽ trifere minoris que est cum mirob. nigris: ꝛ emblicis ꝛ belliricis: ꝛ medicine tardantes canitiem: ꝛ minoret vinũ: qm̃ ex eis que faciunt canitiem festinare: ꝛ alteret aquã cum melse. ¶Et ad summũ ex eius que tardant canitiem oĩa que faciũt declinare sanguinẽ ad colerã ꝛ inspissant ipsum ꝛ vincũt flegma ex medicinis ꝛ cibis: ꝛ caueat effusionem aque rosa. plurimã sup capillos: ꝛ silr camphore: ꝛ multitudinẽ suffumigatiõis ꝛ inungat cũ oleis expellẽtibus canitiẽ.

¶Denigratio vero eoꝝ fit cũ linimẽtis ꝛ oleis denigrantibus ex eis q̃ dicemus in antidotario: ꝛ opꝫ etiã vt vtatur vel iuuetur regimine qđ diximus: ꝛ caueat aquã ro. plurimã: ꝛ ablutionẽ plurimã cũ aqua dulci ꝛ camphora ꝛ precipue cũ aqua ro. vel oleo sambacino: ꝛ odoramẽtũ anesrin ꝛ adhere ꝛ odorem sulphuris ꝛ fumi eius ꝛ arsenici ꝛ argenti viui: ꝛ habitationẽ in regionib⁹ frigidis valde ꝛ humidis: ista enim oĩa festinare faciũt canitiẽ ꝛ adiuuãt ad albedinem capillorum.

¶Albificationẽ vero iam diximus eoꝝ totam: ꝛ medicine quas narrauimus ad albificãdos capillos in antidotario

¶Rubificationis aũt eorũ medicinas narrabo ꝛ silr q̃ eos crispant ꝛ q̃ eos abradunt ꝛ que auferunt nõ pmittentes eos renasci ꝛ reliqua que diximus.

¶Eorum vero applanatio ꝛ phibitio scissionis eorũ fit cũ inũctione assidua ꝛ multitudie effusionis aque: ꝛ assidua inũctione cum oleo ꝛ aqua cõquassatis ꝛ multitudine ablutionis in balneo: ꝛ tonsione eoruꝫ ꝛ rasione eoꝝ ꝛ ligatione ẜm eq̃litatem assidue.

¶Eorum auteꝫ casus q fit ex egritudine sicut alopitia ꝛ tiria: quarũ curatio est vna: ꝛ opꝫ vt euacuetur corpus ꝛ caput in primis: deinde curet exterius cũ eis q̃ ꝯueniũt.

¶De furfure in capite. Cap. cix.

a Ut est dominãs plurimus antiquus: aut est infra illam: ꝛ sufficit quideꝫ in curando illũ qui nõ est supfluus abrasio capitis ẜm assiduationẽ: ꝛ vt inungat omni nocte cum oleo tepido: ꝛ abluatur in mane cum aqua calida ꝛ fricetur in balneo cum dragagantis: aut cum mucillagine psilij ꝛ mucillagine seminis citoniorum ꝛ altee albe.

¶Ille autem qui dominãs est antiquus plurimus indiget solutione

solutione cum aliquibus pillulis: quas diximus de illis in quibus ponuntur aloes: ꝛ pulpa colloquintide: deide post id assiduet radere caput: ꝛ inungere: ꝛ balneū. ꝛ abluere ipm̄ cum medicinis q̄ hn̄t fortē abstersionē semel: ꝛ cum eis que hn̄t viscositatē iteꝝ sicut medicamen forte in remouendo furfures ex eis q̄ dicemus: ꝛ medicine lenes narrate ad furfures ex eis que dicemus ꝛ caueat ab oibus quibus inest vapoꝛ ꝛ ascēsio q̄ vapoꝛem faciunt ꝛ eleuationē ad caput: ꝛ ꝓprie cepis: alleis: ꝛ porris: ꝛ filiibus ex eis: ꝛ ex illis que iam diximus in egritudinibꝰ capitis: ꝛ multiplicet cōmixtionē vini. ꝛ potationē olei alicuius super expressionem vue.

¶De paruis pustulis in capite. Cap. cx.

Et ex genere apostematū in quibus est puū foramen ꝛ valde subtile plenuꝫ humorositate subtili ꝛ humiditate viscosa pauca. Et eius apparitio silis est apparitioni egritudinis q̄ dicitur fauꝰ ꝛ accidit in cute capitis ꝛ eius quidē foramē est latius et maius foramine sahafati: ꝛ in foramine eius est humiditas silis mellifaui: ꝛ iste aut sunt recentes aut antiq̄: ꝛ vnaqueq; eoꝝ aut est humida aut sicca est. Cum sunt sicce: cura eoꝝ est silis cure furfuris. Uerūtn̄ opoꝛtet vt cōfoꝛtet ꝛ addatur inunctiōe cum cera ꝛ oleo ꝛ mucilla. adipibꝰ fricatione cum sinape ꝛ rasione ante inunctionem.

¶Et cum nō est antiqua: sufficit fricatio: cum vō est antiq̄ tunc eget vt fricet ꝛ abradatur donec recedat ab ea asperitas: ꝛ currat ex ea sanguis: deinde fricetur cum oleis ꝛ adipibus ꝛ mucillaginibus ꝛ embrocetur cum aqua calida: ꝛ vaporetur donec rubeat locus eius: deinde liniat cum oleis ꝛ adipibus ꝛ mucillaginibꝰ ꝛ cera ꝛ adipe galline ꝛ anatis ꝛ dragagantis.

¶Humide vero que non est antiqua: sufficit vnguentum rubeum sine fricatione ꝛ oleum ro. cum coꝛticibꝰ granatoꝛum ꝛ merdasengi cum aceto.

¶Antiqua vō indiget vt fiat flebotomia cephalice: aut ex venis q̄ apparēt in capite: ꝛ vt fricet ꝛ radatur s̄m quātitatē sue necessitatis donec resoluatur caro mala cocta: et currat ex ea sanguis plurimꝰ: ꝛ ponātur super ipsam sanguisuge post fricationē: deinde liniat cum epithimate sahafati foꝛtis exiccationis. Et cōfert etiā ei assidue linire cū psilotro abradēte pilos vsq̄ꝫ q̄ exiccentur decēter. deinde liniatur cū eis q̄ diximꝰ in sahafati sicca.

¶De rectificatione coloꝛis. Cap. cxj.

Corruptio coloꝛis aut fit egritudine: aut successiōe egritudis vt in ycte ricia citrina ꝛ nigra ꝛ in cōualescētia: aut fit ꝓpter coꝛruptionē complōnis. Et cura eius est curatio illarū egritudinum. ¶Illius autem que fit in conualescētia cura est confoꝛtatio ꝛ cibatio.

¶In sanis fit palloꝛ ex sole: vento: frigoꝛe: ꝛ q̄nq; rubet facies valde: ꝛ icipit hr̄e eminētias: ꝛ q̄nq; est citrinitas absq; egritudine. Cura palloꝛis ē assiduatio itroitus balnei: ꝛ iclinatio sup vapoꝛeꝫ aq̄ dulcis cal'e: ꝛ si tūc sufficit illud bene ē: ꝛ si nō: administra gumerā quā dicemus.

¶Rubedinis aūt que super faciē dn̄atur ꝛ eminētiarum: opoꝛtet ne cura tardetur: qm̄ est mala. ꝛ ꝯfert ei vētosatio cruris ꝛ flebotomia vtriusq; cephalice. ꝛ dilatatio eoꝛuꝫ quibus strictura fit in capillis vel in cute: ꝛ dimissio vociferationis ꝛ dimissio omnium que prouocant sanguinē in facie ex lectione alicuius rei ꝛ retentione anhelitus: ꝛ longitudine iacendi super faciem.

¶Cura quidē eiꝰ est flōmia frontis post flōmiā cephali. ꝛ extremitatis nasi: ꝛ vt liniatur cū sapone: ꝛ dimittat donec ipm̄ fugat: deide abluatur cum aqua cal'a multotiēs: ꝛ apponātur sanguisuge post id sup locū eminētiā hn̄tē: ꝛ deuitet oia q̄ multiplicāt sanguinē vt vinum: carnes: et ꝯfectiones de melle ꝓprie ꝛ vtatur balneo assidue ꝛ iclinatione sup vapoꝛē aq̄ cal'e: cum nō est ꝑsens balneū aliquotiens: ꝛ liniatur cum epithimate asahafati foꝛti cum humectatur ex ea aliquid: ꝛ abluat faciem suā post balneum ꝛ inclinationē sup aquā calīam hoꝛa vna cū aq̄ frida: ꝛ caueat ne obuiet frigoꝛi ꝛ vento vehemēti cū facie sua: ꝛ cū illud acciderit ei: succurrat ei eundo ad balneum.

¶Citrinitati aūt sine egritudine cōfert vt comedat oi die gallinā assatā pinguē: ꝛ bibat vinū dulce ꝛ comedat ficꝰ ꝛ granata dulcia: ꝛ soꝛbeat vitella ouoꝝ soꝛbiliū: ꝛ comedat cicer albū ꝛ sumat altith in quibusdā hoꝛis ꝛ ex cibario in quo sunt allia ꝛ ꝯferūt ei scoꝛia ferri ꝛ ꝑfecta ꝛ assiduatio balnei ꝛ fricatio faciei ꝛ gumera cū rubificātibus q̄ dicam. ¶Pannus faciei. Cap. cxij.

Et autem antiquꝰ ꝛ nō antiquꝰ: niger et minus niger: cui quidē cōfert flōmia cephali. ꝛ decoctio epithima ꝛ dimissio oium q̄ in facie sanguinē ꝑstant ex eis que iam diximus: deinde epithimare cum semine rafani ꝛ amigdalis excoꝛticatis: ꝛ farina fabarum: ꝛ semine melonis: ꝛ embrocetur cum aqua croci hoꝛtulani ꝛ cum aqua mellis.

¶Antiquus vō niger indiget medicinis foꝛtibꝰ cū h̄: sic simine eruce. terra argēti viui: pipere: baurach: ꝛ q̄nq; nō valet in eo nisi epithima cum arsenico citrino: ꝛ q̄nq; necessariū ē in ipo semen almeçerion: ꝛ ponere sanguisugas super ipm̄: ꝛ stafisagria delet pānum ꝛ vestigia que assimilentur. ¶De letiginibus ꝛ baras. Cap. cxiij.

Quedam sunt nigre: ꝛ q̄daꝫ rubee ꝛ oēs sūt difficilis curationis ꝛ ꝓprie nigre Et cura eoꝝ est sicut curatio panni. Uerūtn̄ opꝫ vt foꝛtioꝛ fiat: ꝛ multiplicet solutio ventris cū eis q̄ educūt melancoliā: ꝛ supponatur gumera locis punctoꝛum tm̄ cum medicinis foꝛtibus ex medicinis panni.

¶De vestigijs variolarum. Cap. cxiiij.

Uestigia variolarum indigēt eis que impinguāt coꝛpus: ꝛ balnea assiduet donec deleatur earum ꝓfundatio: cum aūt equant liniant cū litargirio albificato cū oleo ro. ꝛ radicibꝰ cāne siccis ꝛ semie melōis: ꝛ farina riçi ꝛ ossibꝰ antiq̄s cū aqua oꝛdei.

¶Et si vestigia decliuia fuerint ad nigredinē: administrabis epithima post balneū: aut post vapoꝛationē cū aqua ca. ꝛ addes in eis medicinas foꝛtes: sicut semen eruce: semen rafani ꝛ grana de ben: ꝛ costum. Si vō sunt similes granis lupinoꝝ: tūc fac eis adherere lenientia: sicut medicamen de dactilis qd̄ est hoc: ꝯterantur dactili carnes cum medulla panis simulaginei: ꝛ fiat vt adhereāt desuper: ꝛ ꝯterātur ficus plurimi mellis cū semine lini: ꝛ mucillagine eius cum quo cōficiatur farina simile: ꝛ emplastretur cū eis ꝛ embrocentur cum aqua calida plurimuꝫ ꝛ inunguantur cum cera ꝛ oleo de keiri: ꝛ adipe galline ꝛ anatis. ¶Uestigia percussionis. Cap. cxv.

Cum sunt rubea conferūt eis oīa epithimata lenia remouētia pānū: ꝛ cū sūt nigra aut violacea: cōfert epithima de arsenico citrino cum aqua coꝛiandri humidi ponēdo epithima: sup epithima multotiēs ꝛ liniātur cū lapide piperis: ꝛ semie eruce post inclinationē super aquam calidam.

¶Algosim. Capitulum. cxvj.

Radicant algoxim oia que vlcerāt cuteꝫ velociter sicut vnguētū de anacardis: sapo: allia ꝛ silia: liniatur desuper donec vlceret: deinde curentur vlcera ꝛ eradicētur cum lenitate tpe lōgo: aut abluatur cum aqua ꝛ sale: deinde dissoluat glutē albotin cum pice humida: deinde liniatur desuper ꝛ dimittatur tribus diebus. deinde fricetur ꝛ scalpelletur cū sapone ꝛ liniatur donec videatur qd̄ iam deletum est. deinde curetur cum vnguento consolidatiuo.

¶Impetigo. Cap. cxvij.

Et tres silis sahafati sicce: cui cōfert assiduatio inunctionis: ꝛ vt fricetur vehemēter: deinde liniatur cum oleo ꝛ oibus lenificātibus. ꝛ cōfert etiam vt fricetur cum aceto sitate citri: ꝛ liniatur cum

acatia et aceto et armoniaco aut cum mugath et aceto. et confert ei oleum de tritico et oleum de corticibus nucum viridium. Cum aut antiquatur et fit sahafati indiget sanguisugis et fricatione et omni cura asahafati antique.

Morphea. Cap. cxviii.

a Alia est alba alia nigra. alba cum est antiqua: deterior est nigra.

Et cura morphee dum nō est antiqua: ē vomitus et abstinere a cibis humectatiuis: sudare i balneo: et assiduatio trifere minoris et zuchari ro. cōfecti cum mastice et thure et solutio cū medicinis quibusdā in quibus est turbit et col loquntide pulpa: et frigare donec rubeat. Si ergo sufficit bñ: et si nō: liniatur cū cepe aut tapsia: aut cū rubea tinctu re cū aceto forti. In antiqua aūt oz vt incipiatur cū flebotomia et assiduetur iunctio cū medicis quas narrabo ad hāc egritudinē et ad albaras. Et similiter epithimata.

Nigre ꝯfert flōmia et solo ventris cū eis q educūt melācoliā: deinde liniatur cū oībus epithimatibus fortibus pāni. Et ꝓhibet ipsā valde: aut destruitur p id si ipinguatio corpis fiat: et assiduatio balnei et vinū albū subtile.

Baras. Cap. cxix.

a Alia est aspera et ē faciliozis sanatiōis lenis aūt et antiq ꝓfunda in carne valde et est illa q nō rubet pp fricationē et de qua nō egreditur sanguis cū acus figit in ea: imo egreditur ex ea humiditas aquosa: nisi vltimatio fiat in figēdo sup superficiem corpis est difficilis sanatiōis. cuius cura est cura morphee albe. Verūtñ cū fortioribus epithimatibus et medicinis bibitis quas dicā: et tingitur et alteratur cū colore tinctu re: et fit silis colori cutis et dicam eam.

Lepra. Cap. cxx.

b Hec egritudo aut est incipiens: aut iam inuasit ex corpore aliqd: aut iam peruenit ad vltimum finium eorum.

Signa incipientis sunt raucedo vocis: et strictura anhelitus et ꝯturbatio albedinis oculorum: et rubedo faciei et tuberositas eius: et paucitas pilorum et subtilitas eorum: et casus eorum. Et in huius hora oz vt curetur flōmia omni mēse preter qd vltimatio fiat in extractione sanguis: et solutiōe vētris in oī hebdomada cū eis q educūt colerā ni. ꝓter qd illud fortiter fiat: et ꝑueniatur in alijs diebus ad balneū et caputpurgiū cum oleo vio. et de cucurbita et de nenufare et inunctiōe cū eo et ad cibos leues et humidos et dulces ve locis penetrationis q tenerum faciūt corpus et ipinguant ipz: et ad potandū lac qd ē ex aialibus iuuenibus sanis: et sorbeat sorbitiōes factas ex eo et zucharo albo: et oleo amigdal. et ad vinū subtile albū cū cōmixtiōe aq q est ad multitudinē q est maior et ad trāqllitatē et somnū vsq; q pñs sit hora flōmie: et medicamine scdo. Sanat. n. hac cura.

Caueat oēs cibos incrossantes sanguinē et calefaciētes ipm de his que diximus in cura melie: et sumat oia q multiplicant prouocationem vrine.

Cum ergo hec egritudo inuadit corpus et fortior fit raucedo: et facies tuberosa: et curuantur digiti: et deturpatur forma et spasmantur iūcture et tuberose fiunt iuncture: tūc hec cu ra quā diximus ꝯuenit ei et non additur.

Et antiqui quidem iam conuenerunt q carnes vipere et tiriaca facta cum ea sanat: nobis autem non est experientia in ea. Sed est auditum et creditum.

Et dixerūt etiā q ꝯfectio noiata alburachil sanat ex ea. Et ego quidē narrabo qualiter ꝓparetur vipa ad hāc egritudinē: et que preparatio fit eius in iure cū decoctione et q ꝓparatio fit eius in vino: et que ꝓparatio fit eius in medicina ꝯfecta ꝓparata ad hanc egritudinē ꝓprie: qñ aūt vlceratur corpus et currit virus: et fetet corpus. tunc cura eius est vt iuncture cauterizentur vt idurentur loca earum: vt nō cadāt mēbra tñ: et assiduetur flōmia basilice et duarū guidegi: vt nō ꝓfocetur et cū tina vt liniatur pectus eius et ispissetur anhelitus et cum caputpurgio et humectatiōe quā diximus: et plōgetur tps eius et minoretur corruptio vlcerum eius et putrefactio et corrosio eorum: et vt ꝑmutetur ad regionē aeris humidi valde: nō superflui frigoris neq; caloris: et assidue vtatur potu lactis ouiū: qm ꝓlongat ꝑmanentiam eius.

Pruritus et scabies. Cap. cxxi.

a Alia est humida alia est sicca. et sicca qdē fit ex mltitudine vsus salis: et alcaugamie et reliquorum q adurunt sanguinē ex cibis et medicinis sicut allia: cepe vinum purum: amarum: calidum mel et silia: et ex paucitate balneorum et mutationis pannorum: et ablutionis corporis assidue. Cum ergo aqua est citrina et alba et reliqua signa sunt in dispōne sanitatis corpis. sufficiūt in cura eius balneū et fricatio corporis cum furfure et farina ciceris cum baurac: et qñ est crossior abluatur cum aqua dulci et ꝓfricetur cū ace. et oleo ro. cū aq apij exp̄ssi: aut aq camomille: deide abluatur iterum cum aq dulci cal'a et oleo ro. vngatur: fiat id diebus aliquot. Si aūt ē res crossior ista indiget epithimate scabiei sicce: q si cum ea vrina nō ē citrina: aut minus q̄ citrina: sed est in ea cal'itas: et apparent in ea signa dnij colere rubee incense: necessariū est q fiat flōmia in ꝑmis: deinde purgetur cum decoctiōe mirob. et epithimi sene et fumi terre ex eis q dicemus. deinde vtatur balneo et oibus q diximus: et vitet oēs cibos salsos et acutos et dulces: et comedat insipidos et acetosos.

Humida vo idiget flōmia et solōne vētris ſm crossitudinē rei eius: et idiget fortitudie epithimatū ſm hūiditatē suā: et quāto ē hūidior: tāto fortiori medicina idiget i desiccatiōe. Reliquū aūt regimē eius in cibis et medicinis est vnum.

Saro. Cap. cxxij.

f Fit ex calido vapore plimo accidente in corpe subito: cuius cura est flōmia et lenificatio vētris cū aq prunorū: et sumat in potu aquā agreste et aquā granatorum acetosorum et ribes et lac acetosum et cibetur cū talsil et cibis ꝯgelatiuis et stipticis et frigidis et aqua agreste et lacte acetoso: et cōfert ei infusio grisomilorum acetosorum et est necessariū vt in hora cōmotiōis eius. et euētus angustie et tristitie vt ingrediatur eger in aquā cal'am: qm alleuiatur ab ea et tumescit corpus eius: nam aer frigidus cōmouet eam cum ei associatur.

De asaphati. Cap. cxxiij.

n Non cōmouetur nisi in iuncturis ex multitudie sudoris et negligentia ablutionis eius. cum ergo multiplicatur sudor. opz vt abluat ipm ille cui assidua fit alasafi in die ad minus semel cum aq frigida: et cū additur ē rectius et abluat loca in qbus ē assueta alasafi: et post illud oz vt liniatur ea cū aqua ro. et aliquātulū cāphore et aceto. id nāq; prohibet ipam gñari: cū ergo egreditur curetur cura asahafati.

Veruce. Cap. cxxiiij.

c Cum multiplicātur in homie necessariū ē extrahere sanguinē et soluere vētrē cum eis q educūt melācoliā: et adhibere regimē qd gñat flegma recens et humectet corpus et ipinguet: sicut ē dilatari in cibis laudabilis humoris et pauce crossitiei: et assiduatio balnei calidi tpati et mltitudo ociositatis et vinū s'btile plime ꝯmixtōis.

Cum aūt sunt pauce tunc nō curantur ipsemet nisi cum eis q ipas incidūt et ex eis quibus delētur est vt fricetur cū folijs capparis humide aut cū xilocaractis nabati humidis: est enim forte experimētū: aut rascētur et liniantur cū vnguēto anacardino: aut cū sapone: aut cū medicamine acuto: qm facit eas cadere: et delentur eo: aut ligentur radices earum cum capillis donec cadant: aut comburantur radices earum cum virgis mirti humide.

Ragadie in facie labijs pedibus et palmis. Cap. cxxv.

c Cum non sunt fortes antique curātur cum eis que liniuntur: et inunguntur super eas. qñ vo sunt fortes antiq est necessarium vt infirmo detur in potu oleū diebus aliqt

⁊ impiguetur cibus eius ⁊ multiplicetur cōmixtio in vino ⁊ administret̄ aqua calida ⁊ detur in potu de oleo sup expressionē vue ⁊ super decoctionē passulaꝝ: de quo sumatur omni die quantitas.℥.ij.cum.℥.ß.olei sisami excorticati ⁊ fricetur palma cū vua alba fricatione bona: ⁊ silr̄ pedes: ⁊ confert vt ponatur mēbrum in aqua calida donec intumescat: deinde fricetur cum draganto cōtrito: et si suppuratio fiat in carne donec currat ex ea sanguis: tūc curetur cum vnguento quod nominatur anacardinum: aut vnguento squillitico: et confert ad ragadias proprie in labio: vt inungatur labium: ⁊ fiat vt adhereat ei pellis oui ⁊ canne super labium.

¶ Et qn̄q; curant̄ cū adipe galline cū gallis cōtritis sicut alcohol: ⁊ dragagātū: qbꝰ inungat̄ inunctione bona ⁊ inuoluat̄ sup eas pellis oui: aut inungat̄ cum cera auris.

¶ Apostemata calida. Capitulum. cxxvj.

a Lia sunt sanguinea. alia colerica: ⁊ cōicat eis simul caliditas loci. Uerūtn̄ rubedo et extensio sunt in sanguineo plus. Et curationi eoꝝ inest terminus: necessariū.n.est in inceptione ꝙ prohibeat eoꝝ gn̄ationē: aut faciat ea miora q̄3 sint. Et illud quidē fit in sanguineo cum flōmia ex latere ꝯtrario. S3 in colerico cū solutione colere ex eis q̄ nō plimā faciunt calefactionē sicut sirupus de prunis: ⁊ sirupus ro. ꝑdictꝰ ⁊ sirupus viol. ⁊ lac acetosum: ⁊ aqua casei cum scamoñ. deinde cū epithimatibꝰ super locum. sed in sanguineo cū illis q̄ infrigidāt ⁊ stipticitatē faciūt: sicut sunt sandali rose: sief memite: camphora: aqua ro. acetum.

¶ In colerico cū eis in qbꝰ ē ifrigidatio ⁊ hūectatio sicut psiliū ꝯquassatū cū aqua citroloꝝ: ⁊ sicut rasura cucurbite ⁊ citroli ⁊ portulaca ꝯtrita ⁊ silr̄a ex herbis frigidis: ita vt cū stat apā ⁊ nō addit̄: sint necessaria illa q̄ resoluūt cū facilitate de quibꝰ aliquid misceatur cū medicinis ꝑmis: ita vt cū qeuerit pulsatio tota ⁊ dolor singulariter apponantur resolutiua. S3 colerica paꝝ indigent resolutiuis qm̄ resoluuntur per seipsa post statum ipsorum.

¶ Sanguinea indigēt vt adiuuētur cum eis que resoluūt ꝓm debilitatē tempoꝝ ipsoꝝ: ⁊ perueniunt sanguinea ad vnam trium rerum aut sanant̄ cū resolutione cuiꝰ signū est ꝙ minoratur apā cum diminutione pulsationis ⁊ doloris. Aut collectionem faciūt saniei: cuius signum est ꝙ assiduatio est pulsationis ⁊ nullam excusationē facit infrigidatio: deide sedatur pulsatio: ⁊ lenitur apostema.

¶ Aut fit apā duꝝ: cuiꝰ signū est ꝙ sedat̄ dolor: ⁊ minorat̄ apā: ⁊ addit̄ eiꝰ durities. Indigēt itaq; ꝑmum eis q̄ adiuuant mām ad resolutionē ꝓm quātitatē calitatis sue ⁊ sui tpis. ⁊ scd̄o indigent eis que iuuant materiā vt maturet̄ velociter et sanies congregetur. ⁊ aperiatur tertiū idiget vt studiose cōsideretur. qm̄ ipm quādoq; fit apā duꝝ qd̄ nō sanat̄: cuius cura est lenificatio qn̄q;: ⁊ resolutio ipiꝰ qn̄doq;. ⁊ nō fiat opatio in ipso cum medicinis que resoluunt ⁊ remanet ex eo aliquid qd̄ in lapidem cōuertatur. Sed cum vides indurari a resolutione dimitte resolutiua et cura ipsum lenitiuis donec liniatur. deinde reitera resolutiua donec resoluatur a postremo suo. Hec ergo est cura apostematis calidi.

¶ Apostema auēm frigidum est apostema molle. flegmaticum ⁊ durum: scrofule. ⁊ nodi ⁊ ademenil et cancer. et ignis alferisiati et formica et vestia vlcerum ⁊ vulnerum. et percussionis et casus et herisipilla et restauratio ⁊ exiture et summe eorum et cause difficultatis incarnatiōis vlcerum ⁊ reliqua que necessaria sunt in regimine viatorum et cura venenorum ⁊ animalium venenosorum non diuiduntur addendo super illud quod est in almansore iungantur ergo cum hoc libro.

¶ Apostema frigida. Cap. cxxvij.

h Oc est quattuor generū ex flegmate subtili: aut ex flegmate grosso: aut ex colera nigra. aut ex vētositate signa eius qd̄ fit ex vētositate sunt qd̄ est lene molle leue sicut vter inflatus: qd̄ cum ponuntur super ipm digiti cōprimitur ⁊ non remanent vestigia. Et cura eius est vaporatio cum farina ordei calefacta: aut cū farina milij. aut cum cinere: ⁊ melior est cinis quercus: deinde iungatur cum aliquibus oleis calidis: sicut sambacino ⁊ de ben. si ergo sufficit bene: ⁊ si nō sufficit cum emplastris que sūt de cinere quercus ⁊ cinere ligni vitis cōfecto cum aqua iuniperi ⁊ cipressi ⁊ tamarisci ⁊ ligetur ⁊ caueatur repletio ex vino ⁊ cibo et aqua et olere ⁊ granis. ⁊ fac eum pati famen et sitim.

¶ Ex flegmate subtili signū est ꝙ est molle. Sed est cum eo aliquantulum spissitudinis ⁊ est ei grauitas ⁊ cōmunicat istis tribus albedo coloris: et omnibus istis quattuor generibꝰ hoꝝ apostematum cōmunicat frigꝰ in tactu.

¶ Et cura eius est similis cure apostematis vētosi. Et confert ei quādo fricatur oleo ⁊ sale: deide ibibit̄ pānꝰ aqua ciceris quercus vel vitis ⁊ ponit̄ super ipm: ⁊ ligatur cū panno. Et cōfert ei liniri ex oibus emplastris q̄ administrantur apostematibus calidis in fine eorū: ⁊ confert ei epithima de faufel quod dicemus.

¶ Ex flegmate grosso est albi coloris frigidi tactus. Sed cum eo durities. Si ergo est magnum: necessarium est vt eger euomat ⁊ soluatur. deinde curetur scd̄m ꝙ diximus in podagra frigida.

¶ Ex colera nigra est frigidi tactus. Sed est cum eo multa durities. ⁊ ꝓm quātitatē duritiei ipsius est difficilis sanationis: ⁊ est ex ipso qd̄ cum induratur nō sanatur: et in colore eius est tenebrositas: ⁊ si cum hoc super ipsum apparēt vene rubee: et est in ipso pulsatio: ⁊ aliquantulū caliditatis tunc est cancer: et nō sanatur: ⁊ oportet vt ei succurratur blandiendo: ne vlceret̄: ⁊ qn̄q; estimat stolidus ꝙ sit nodus ⁊ ꝑforat ipm: ⁊ fluit sanguis. Et differētia inter nodum et cancrum est: q2 cācer pulsat: nodus vō nō.

¶ Et eius cura purgatio est corporis cum catartico ⁊ subtiliatio cibi cum eis que diximus in fine apostematis calidi ex lenificatione quandoq; ⁊ resolutione alia vice: cū lenientibus ⁊ resolutiuis que dicemus in antidotario: ⁊ iam diximus de eis aliquid in cura podagre.

¶ Cancer. Capitulum. cxxviij.

i Stud est apostema et quādoq; accidit incipiendo. ⁊ quandoq; post alia apostemata calida: que indurantur quando est incipiens cum cura succurritur ei quandoq; stat ⁊ sanatur.

¶ Et signa eius sunt ꝙ incipit apostema simile auellane ⁊ minus: deinde augmentatur ꝓm dies cum duritie vehementi ⁊ tenebrositate in colore: ⁊ rotunditate in figura et aliquātulo caliditatis in tactu: et qn̄ incipit magnificari: apparent in eo vene virides ⁊ sunt ei radix ⁊ penetratio in corpore. ¶ Et cura eius est cura quā diximus in capitulo melancolie ⁊ cura lepre. ⁊ flōmia ⁊ assiduatiōe eorū que educūt melācoliā ⁊ permutatione sanguinis totius corporis cum sanguine nouo subtili aquoso temperato ꝑ cibos humectātes laudabilis humoris ⁊ boni. desoris aūt nō est species in resolutione eius. ¶ Uerum cum nō est in eo caliditas neq; pulsatio: tunc nō oportet nisi vt curetur corpus eius: vt nō augeatur tantū. ¶ Si aūt cum eo sunt caliditas ⁊ pulsatio: tunc oꝫ vt blādiendo succurrat̄ ne vlceretur ita vt infrigidetur ⁊ nō permittatur egrum dormire super ipm: neq; calefaciat ipm. ¶ Et confert ad id vt liniatur ex mucillagine psilij ⁊ cerusa plurima: aut aceto ⁊ luto. ¶ Si aūt vlceratur: tunc vlcus est turpe malum valde habēs labia rubea ⁊ viridia ⁊ inuersa ex quo currit sanies mala fetida: ⁊ si fuerit in loco preparato eiꝰ abscisioni oīmode sicut mamillis ⁊ pedibꝰ ⁊ extremitatibus oportebit vt icidatur ⁊ in vltio auferat̄: ⁊ cauterizet̄ post illud cauterio ꝓfundo: deide cōsolidet̄. Et si nō ē in loco ꝑpato in quo radicitꝰ auferat̄: tūc curet̄ cū vnguēto

leniente sicut dicem⁹ ad cancrum vulneratum.

¶ Scrophule. Capitulum. cxxix.

f Unt in collo fm plurimu: z qnq3 sunt in inguinibus et in oibus locis in qbus sunt glades: z eaz signu est apa duru rotudu albi coloris: qd mouef cu moues ipm. z qnq3 sunt tres aut quattuor similes nuci in cisti. Cu ergo comprehendis eas a principio: fac egru pati famé z fac eu cauere a cena z satietate nauseatiua: z fac ip3 vomere z solue cu eis q educut flegma crossum ex eis q diximᵒ: et emplastra locu cu resolutiuis sicut dyaglon z mirra: qn soluif cum vino: z conficitur in ipo farina fabaz z amigdalaz amaraz: z bdelliu3 cu aggregatur cu aceto vini antiqui: aut cu mucillagine fenugreci: z stercus antiquu qd fit ex stercore antiquo caprino rubeo: cum aggregatur cum aqua caulis aut cu separino: aut cu oximelle: oia ista resoluunt scrofulas. ¶ Si aut ia incrossanf aut vlceranf: est necesse vt extrahanf: z no remaneat ex eis aliqd. na si remaneat aliqd redit: z no est ei cura. deinde curef locus donec sanetur z consolidef. Et fortasse magnificanf scrofule donec fiat sicut melon aut maiores z capiunt caput z collum.

¶ Nodi. Capitulum. cxxx.

i Sti sunt plimi modoz qbus oibᵒ comunicat qd separanf a carne corpis z mouenf cum moues eos sicut res in cisti z tollerat vt super eos fiat constrictio: et curatur cu extractione: o3 ergo vt sup eos scindatur cum facilitate et subtilitate: nec in seipsis scindatur immo scindatur cutis ab eis: deinde excorienf ita vt egrediantf cum cisti sua: si autem aliquado findanf cum diligentissime pquiraf extractio eius qd in ipsis est redeunt z si remanet ex eis aliquid redeut. Et de istis nodis est q est sicut glans apparés in manifesto palme z pedis inter focilé z rascheta: z super caput dura: cu premis eam compressione vehemeti: fit plana: cuius cura est vt prematur aut conteratur cum ligno donec plana fiat: z ponaf sup ipm frustum pergamene cum aloe lito z mirra z acatia z glutine piscis: et stringatur super ipm valde cu frusto sue magnitudinis de ligno aut de plumbo.

¶ Ademenil. Cap. cxxxi.

a Dememil est genus apostematis calidi: qd multiplicaf in eo qui multum vtitur cibis gnantibus sanguiné plurimu3. minoret ergo cibum ppie carné: z pfectiones de melle: z lac z vinum: et declinet cibum suu ad acetositaté: fortasse eni faciunt saniei collectioné. et fit ex eis malitia maxima ledés aut interficiens. Cui ergo accidut post ademenil plima. aut post exitura tremor in corde: aut nausea: aut sudor frigidus: tuc illud signu est malu z cura ademenil est vt in initio sue inceptionis regaf cu eis quibus regitur apostema calidu. ¶ Si aut pertranseat tres dies: et no extenuetur sed permaneat eoz pulsatio z febris ipsoz tuc necessarium est vt saniei collectioné faciant. quare iuuef vt velox fiat eorum maturatio z apertio ex eis que diximus in illis que aggregant sanié de quibᵒ sunt semé almaru: aut lac aut ficus carnose ptrite cu melle: aut massa tritici cu3 aliquato baurac: z assiduet regimé ipsius: deinde extrahatur qd in ipsis est et cosolidetur locus.

¶ Exitura. Cap. cxxxij.

c Um aggregaf ma ad locu vnu fit ex ea exitura magna valde. et multotiens accidit in subascellis: z in inguinibus: et illa que accidit in subascellis est sicca ledés. Et illa que est in inguinibᵒ est magna quieta paruper: et qnq3 no facit collectionem saniei. ¶ Illa aut q est in subascellis fortasse no euacuaf a collectione. Et cofert ei in pncipio rei flomia. ¶ Illi vo que e in inguinibus cofert flomia in basilica ex manu opposita ¶ Illi vo q est in subascellis in safena pedis oppositi. aut basilica manus alterius: aut ambaz si fuerit res supflua: deinde pueniatur ad illa q e in inguinibᵒ inungédo cum oleo tepido: resoluef. n. z delebitur fm plimu. ¶ Illa q est in subascellis si no sedaf eiᵒ rubor z pulsatio ipsiᵒ post flomia: tuc scias q collectioné faciet. ponaf g sup ipa3 illud qd saniei collectioné facit. deide pforetur cu maturaf z curef: et no o3 vt approximet hns exitura in subascellis vino oino: qm timenf sup ipm ex eo accidentia mala.

¶ De balchiati vesicis formica miliari igni persico.

a Lbalchiati quidé est vlcᵒ. Cap. cxxxiij. cu bothor z crustis et cursu virus et est filiis sahafati male: cuius cura est sahafati male: fm qd diximᵒ ex flomia et fricatione: donec tota illa mala caro vlceref z appositione sanguisugaz: deinde ex medicinis pdictis ad sahafati. Et cofert ei ppie lutum et acetu cu liniunf sup ipam assidue et excorticef qn exiccanf et fricef donec sanguine3 emittat. deinde iteref super ipsam: ipsa. n. no cessat exiccare vnu corticem post alium donec perueniat ad carnem sanam: quare subtiliatur cortex: tunc: et sequitur eum sanitas.

Exeunt in corpore vesice iter qs est aq subtilis filiis eis q accidunt ex adustione ignis. qru cura est flomia si corpus est plenu3: z detur egro assidue aqua prunoz z aqua granatoz acetosoz z taxil: z oia q extinguunt sanguiné: et rumpanf vesice et currat ex eis totum qd est in eis. z liniatur cum cerusa plubi lithargiro: mirto cum aqua ro. z aqua mirti humide.

Exeunt in corpore bothor pue: vna aut plures numero. et apostematur locᵒ apostemate puo et quandoq3 scinditur z incipit vulnerari z vadit de loco ad locum. ¶ Cuius cura est cum eis que educunt colera: et linire ipsam cum luto armeno dissoluto cu aceto aut cu epithimate herisipille cu aceto.

¶ Egrediuntur bothor parue similes milio cu quibus est mordicatio vehemés: et apostema et cursus virᵒ z color bothor est albus: et qd est super eas et in circuitu eaz de carne est rubeum. Cui quidé confert flebotomia et solutio ventris cum aqua fructuu. et eis q educut coleram cu humiditatibus. sicut sunt mirobalani citrini: et scamo. deinde liniatur locus cum gallis et cortice granatoru z carmesich et sandalis: et luto armeno soluto cu aceto z aqua rosata et aqua clara fm mensuram qua no mordicet acetum et conferut ei trocisci andiaron et mesion: et similia ex illis que sunt fortis stipticitatis.

Quandoq3 in corpe egrediunf bothor et incipiunt velociter puenire ad hoc vt fiant cruste nigre aut virides. aut fiat illud qd est in circuitu eoz rubeu. aut coloris pauonis: tunc id noiaf erisipila et ignis pficus cu quo est iflamatio vehemés valde. et o3 quidé vt extrahatur sanguis cu flomia ex loco opposito eductione plima: donec accidat sincopis. vbi gra. z pueniaf ad infirmu cu eis q subtiliant sanguiné absq3 acuitate: imo humectant ipm. et addut in aquositaté eiᵒ. sicut aqua ordei. et aqua melonis indi et aqua cucurbite assate et mucillago psilij. et no dentur in hac egritudine ea que incrossant sanguiné penitᵒ. Sanguis naq3 cu eo est crossus in seipso. et ponanf sup locu3 vlceris medicine fortis stipticitatis cu aliquatulo acuitatis: sicut sut trocisci andaton cu ponif in eis calcadis: aut flos eris aut hoc medicamen. qm e ppriu ad hac egritudiné cuiᵒ confectio. ℞. gallas imaturas q teranf cu aceto aut liniaf ex albumine cu aceto. aut sumaf alumé et quatu e decima eiᵒ floris eris z liniaf cu eo: cu vlcus est malu et mouef et ambulat paulatim. Si aut incipit pambulare: tuc oportet vt proijciaf sup ipm medicamen acutum aut cauterizetur.

¶ De herpete estiomeno. Cap. cxxxiiij.

h Erpes estiomenᵒ cum accidit ab vlcere malo. aut bothor nigra. aut viridi: aut ea que habet coloré pauonis incipiens ambulare et dilatari velociter: tunc oportet vt festinetur ad cauterizandum ipsum. aut proijciatur super ipm medicamen acutu

et liniatur in circuitu eius cum luto et aceto. Cum ergo
denigraꝛ ꝛ mollescit nigredo. tũc ponaꝛ sup ipm sulphur
citriũ ꝯfectũ cũ butyro vna vice post aliã donec cadat ni
gredo: ꝛ itereꝛ illud donec cadat caro corrosa mala tota.
Deinde abluatur cum aceto ꝛ aqua ꝛ curetur cum medi-
camine generatiuo carnis. ꝛ nõ sit negligẽtia in ipso: qꝛ
occupabit ex corpore locum plurimum.

¶ De antrace. Cap. cxxxv.

h Hoc aliud est rubeũ. et aliud viride. ꝛ aliḋ nigrũ. ꝛ vnũqḋq; est malũ. ꝛ sig
na eius sunt bothor et apostema cũ qbꝰ egrediꝛ inflãma
tio vehemẽs ledẽs valde pertransiens mensurã in hoc: ꝛ
fit qḋ est in circuitu eius velociter nigrũ aut viride: ꝛ acci
dit cũ eo vomitꝰ et pulsus cordis et sincopis ꝛ si supfluũt
iste intẽtiones cũ eo est mortiferũ cito ẜm plurimũ: et nõ
oꝫ vt flõmia fiat cũ hac egritudine. Sꝫ festineꝛ ꝛ deṅꝛ in-
firmo oia q̃ ꝯfortant cor cũ infrigidatiõe ex eis que diximus in caplo calefactionis cordis: ꝛ ꝯferũt ad illud gra
nata acetosa: et acetositas citri: ꝛ odoramẽtũ redolentiũ
fridoꝝ. ¶ Si aũt in aere fuerit pestilẽtia: tũc erit maluꝫ: ꝛ
ꝯferũt ei illud qḋ sumitur ex cibis cũ lentibꝰ excorticatis
ꝛ aceto et cibis ꝯgelatis: ꝛ omne qḋ incrossant sanguinẽ
ꝯfortat cor ꝛ extinguit supfluitatẽ caliditatis: ꝛ ꝯferunt ei vt
aggregeꝛ in circuitu eius nix plurima. ꝛ hoc quidẽ pluri
mũ accidit in autumno et in fine estatis.

¶ Intende ergo in curatione eius cum medicinis confor
tantibꝰ cor cũ infridatione: locũ aũt scalpella ꝛ ablue san
guinẽ eius cũ aqua calida ne ꝯgeleꝛ ꝛ nõ currat ꝛ fugatur
suctione leni: vt egrediatur paulatim: ꝛ non liniatur epi
thimate frido: imo cũ vides ꝙ iam accidit ab epithimate
ꝛ aqua frigida pulsus cordis additꝰ tũc incipe ꝛ embroca
ipm cũ aqua calida: ꝛ calefac ipm: et pone sup locũ cũ infir-
mus est sedẽs in domo: et in circuitu eiꝰ qḋ ꝓhibeat frigꝰ
puenire ad corpus ꝛ subleua plurimũ intẽtionis tue ad
cõseruandũ virtutem ꝛ infrigidandũ cor: loci vͦo ipsius
curatio nõ est possibilis. nisi post illud.

¶ Cum ergo alleuiaꝛ pulsus cordis ꝛ deletur: ꝛ virtus est
fortis: tunc ꝯsidera. ꝛ si est pambulans: cura ipm cũ eis q̃
diximꝰ. ꝛ si iam denigratum est: tunc cũ eis q̃ diximꝰ etiã
et si indiget vt cauteriçetur cum incipiens malum: caute
riça ipm: deinde consolida.

¶ De adustione ignis. Cap. cxxxvj.

c Confert adustioni ignis vnguẽtũ de calce. et vngm̃ ceruse. ꝛ magis vltimum ꝙ
expti sumꝰ ad hͦ ẽ vngm̃ albũ. ꝛ cũ est res magna et pluri
ma idiget flõmia ex latere diuerso: aut opposito deinde
cureꝛ cũ vnguẽto albo. volo ꝙ itelligaꝛ p vngm̃ albũ: il-
lud qḋ est factũ de cerusa ꝛ oleo ro. ꝛ cera ꝛ nõ de pluribꝰ

¶ De panaritijs. Cap. cxxxvij.

c Confert huic vt igniaꝛ oleũ ne aduratur tali ter: ꝛ imprimatur in ipso Si ergo se
datur pulsatio: ꝛ sanat. tunc illud sufficit. et si nõ: tunc po-
natur super ipm qḋ saniei faciat collectionem.

¶ Cum ergo colligitur sanies ꝛ maturaꝛ pforeꝛ foramine
paruo ꝛ expmatur: deinde curetur illud: vt nõ capiat ra-
dicẽ vnguis totiꝰ: ꝛ cureꝛ cũ medicamine gñatiuo carnis
ꝛ qñq; ꝯfert ei in principio vt liniatur cũ erugine ferri et
aceto. ꝛ ponaꝛ in niue vsq; quo obstupescat.

¶ Cura vlcerum vulnerum recentium et putridorum et
antiquoruꝫ. Cap. cxxxviij.

i In curatione quidem vulneris recẽtis: cum nõ est magne quanti
tatis et profunditatis sufficit vt ꝯiungantur extremitates
eius decenter ꝛ ligentur: et caueatur ne oleum contingat
ipm aut cadat inter labia eius pilus: qm̃ illud ꝓhibet in-
carnationẽ. ¶ Si aũt ꝓfundum fuerit tunc necessarium
erit tibi: vt super ipm ponas vngm̃ carnis gñatiuũ. ꝛ suf-
feras ꝛ liges: ꝛ si declinat labiũ vulneris vnum ꝛ elõgaꝛ
ab altero ad aliquã partium tunc ligetur ab illa parte: et
declinetur ad ptem oppositã: ꝛ si declinãt labia eiꝰ ad du
as ptes simul et elongatur vnũm labiũ vulneris ab alio
tunc ligetur vtrũq;. ꝛ si ex magnitudie vulneris ꝯsequaꝛ
vt nõ ꝯiungat ipm ligatura cum ipm decẽter ꝯstringimꝰ
tunc oꝫ vt suatur in vno loco aut in duobus aut in tribus
ẜm quãtitatẽ q̃ nõ pmittat labia vulneris disiũgi. ꝛ si fue-
rit in eo virus ꝓhibens ipm ꝯglutinari erit necessarium
medicamẽ exiccatiuũ ꝛ absterfiuũ virus et ꝓhibẽs curre
re ad ipm virus aliud. ¶ Cum ergo perforatur bubo vel
vulnus vel exitura oꝫ perforet ipm in inferiore loco eius
vt nõ retineatur in eo aliquid de sanie: sed effundaꝛ totũ
qḋ est in his: ꝛ ꝯstringe ipm in superiori parte eiꝰ fortius
q̃ꝫ inferiori: ita vt effũdatur sanies cum facilitate. ꝛ mino
ra cibum vulnerati in pͥmis diebus ꝓprie si non egrediꝛ
ex sanguis plurimꝰ. ꝛ fac ipm inclinare ad acetositatem
ꝛ si rubet qḋ est in circuitu vulneris ꝛ incipit apostemari
tunc flõma ipm ex latere diuerso: ita vt postq̃ꝫ transierit
tres dies. aut septimana vna. et ei securitas fuerit apatis:
fac dilationẽ sup ipm in cibo paulatim: in pͥncipio vͦo nõ:
ꝛ ꝓprie: si nõ cucurrerit ex vulnere sanguis plurimus: et
qñ vulnꝰ est in latere iuncture aut in loco neruoso ꝓpin
quo ossi: aut corde: tunc incipe perforare ipsum ne sanies
corrumpat mẽbrum aut os aut chordam. ꝛ qñ est in loco
carnoso: tunc dimitte ipm donec ꝯfirmeꝛ eiꝰ maturatio: ꝛ
qñ super vulnus poniꝛ vngm̃ ꝛ calefacit ipm ꝛ rubeũ fa-
cit. tunc incipe ꝛ permuta ipm cum frigidiore eo: ꝛ qñ de
tumescere ipm facit: et facit ipm album. tunc cura ipm cũ
vngtõ calidiore eo paulatim: et fiat incisio semp ẜm longi
tudinẽ corpis nõ in latitudine in oibus locis equaliter q̃
eminẽtiã nõ hñt. in locis aũt q̃ sunt flexibilia ꝓcedat cum
flexibilitate accidẽte in illo loco. ¶ Et cum videris super
vlcus pus aut albedinẽ: tũc adde in acuitatem vnguẽti. ꝛ
qñ vides ꝙ currit ex eo virus et dolor est cũ mordicatiõe
tũc seda ex acuitate eius aliquid: ꝛ ꝓhibe subtilitatẽ eiꝰ.

¶ Et in vlceribꝰ qdem difficilis sanationis ꝛ malis. idiget
hñs ea flõmia ꝛ solutiõe vẽtris. deide curatiõe cũ vngtõ.
et in illis q̃ sunt putride carnis est necessariuꝫ vt curatio
fiat cũ vnguẽto viridi. et qñ sunt vehementioris putrefa-
ctionis cum medicamine acuto. deinde cũ butyro. vsq; q̃
cadat cortex. deinde curetur vsq; quo sanetur.

¶ De fluxu sanguinis ex vulnere. Ca. cxxxix.

o Oportet vt ppareꝛ locus ad supiora et striga tur ꝛ infrideꝛ cũ niue. et sumaꝛ san
guis dra. ꝛ aloes ꝛ sarcocolla ꝛ thus trita sicut puluis. et
sumanꝛ pili leporis aut gaçel. aut tela aranee: ꝛ fiant inde
tente que madefiant in albumine oui. ꝛ inuoluanꝛ in me
dicamine ꝛ impleatur inde vulnus: ꝛ pulueriçetur desu
per hoc medicamen: et ligamine ꝯstringatur.

¶ Et qñq; ꝯfert ei hoc medicamẽ cuiꝰ ꝯfectio. ℞. atramẽ-
tũ ꝛ sanguinẽ dra. ꝛ aloe ꝛ calcẽ nõ extinctã et albumen
oui qḋ administreꝛ cũ pilis leporis: aut gaçel: aut tela ara
nee. ¶ Et si sanguis fluat ex vena incisa tunc signa eiꝰ sũt
exuberãtia ipsius: ꝛ multitudo eius. ꝛ tunc qdẽ ẽ necessa
riũ aperire vulnus paulatim cũ subtilitate: ita vt ꝯsequa
tur orificiũ vene. ꝛ stringaꝛ cũ filo lini subtili firmo. dein
de cureꝛ ita vt stringaꝛ qḋ est supra vulnꝰ cũ ligatura do-
nec ascindaꝛ sanguis. deinde pulueriçeꝛ sup vulnꝰ ex me
dicamine. postq̃ꝫ ꝯglutinanꝛ labia eius ꝛ suunꝛ et ponan
tur desuper etiã ex medicamine et albumine oui. ꝛ nõ sol
uatur diebꝰ pͥmis. ¶ Qd si fluxus sanguinis est ex artaria
est magis difficile ꝯstringere ipm: et signũ est eius: qḋ sã
guis eius ipetuose egrediꝛ vna vice: ꝛ absciudaꝛ alia: tũc
ergo ẽ necessariũ vt stringaꝛ ꝛ cauteriçeꝛ si e magna: aut
adhibeaꝛ ferrũ quo incidaꝛ: ꝛ incidaꝛ: deinde cureꝛ locꝰ

¶ Fluxuꝫ vͦo sanguinis q est ex venis labioꝝ: abscindit re
tentio niuis in ore. ¶ Sꝫ fluxus sanguinis qui est ex san-
guisugis abscindiꝛ cum sup ipm inuiscaꝛ fabe medietas.
et abscidit ipm etiam vt pulueriçetur desuper puluis mo
lendini: aut infrigidetur cum niue.

¶Cura algebre ⁊ dislocationis ⁊ fracture. Cap. cxl.

Maior error cū accidūt percussio ⁊ casus ⁊ dislocatio ⁊ fractura et cōtorsio est vt addatur dolor loci p cōpressionē factā desup: aut p ligaturā strictā. ¶Cū ḡ accidit casus aut pcussio ⁊ nō aduenit cuꝫ ea dislocatio: tūc nō indiget cōpressione: neqꝫ extensione oino. Sꝫ vngaṫ subtiliter si nō est fractura. ⁊ emplastreṫ emplastro algebre sedāte dolorē. ⁊ stringaṫ leuiter ligando ⁊ caueaṫ ne fatigetur mēbrū illud in laborando.

¶Et si est fractura: tunc oportet vt vngaṫ ⁊ tendatur ⁊ prematur ſm qꝫtitatem qua eget vt redeat os ad locū suum cum maiore facilitate q̄ possibilis est ei: et signū quidem huius fracture est ꝙ apparet eminentia ossis. ⁊ expulsio eius fissura vero ⁊ contritio in longitudine ⁊ latitudine in osse nō indiget etiam vnctione: neqꝫ equatione.

¶Vero dislocationi necessariū est vt extēdaṫ dōec sit possibile vt redeat ad locum suū. Verūtñ oꝫ vt fiat in summo cum facilitate ⁊ subtilitate ⁊ cū minore quātitate doloris q̄ nobis possibilis est. et minoreṫ cibus egri in primis diebus vsqꝫ ad septimanā. donec securitas sit ab apate in loco. Cumqꝫ securitas sit ab apate: tunc absoluatur ei cibꝰ paulatim. ¶Si aūt tardaṫ incarnatio fracture. ⁊ corpus est extenuatū cibetur tunc frumento cocto vsqꝫquo fit q̄si puls: ⁊ pultibus ⁊ cibis crossis: ⁊ capitibus: et qñ commouetur ex strictura ligamēti dolor mollifica ipm paulatim: ⁊ nō dimittas neqꝫ tolleres dolorē eiꝰ: qꝛ facit incurrere apostema ⁊ putrefactionē ⁊ corruptionēꝫ mēbri. ⁊ qñ cōmoueṫ sub ligatura pruritus solue. ⁊ embroca cū aq̄ calida ⁊ dimitte hora vna donec exugeṫ: et reitera. ⁊ qñ non succurriṫ dislocatōi dōec apostemeṫ tūc nō extendaṫ. qm̄ nō fortasse saluabiṫ a spasmo: ⁊ oꝫ vt cirurgici assidue caueant ne cadat super locū nisi planū fiat dolor fortis: ⁊ cōprimatur ad latus nisi ad illud ad qd̄ oꝫ vt cōprimaṫ. et si fuerit vulnus cū ea dimitte orificiū vulneris discoopertuꝫ: vt currat ex eo virus: nā si illud nō fit in ea apostematur.

¶Et si in fractura fuerit frustum ossis pungēs cuiꝰ signuꝫ est ꝙ videbis ipm cadere in carne sicut spinā altā eminētem. et qñ ptrāsierit manꝰ tua desup fortior fit dolor ⁊ pulsatio. tunc oportebit vt apiaṫ ⁊ extrahaṫ frustū si fuerit separatū. aut separeṫ si fuerit adherēs. deinde cureṫ cum ligatura. ⁊ nō ligeṫ ante illud: qm̄ cōmouetur ide putrefactio mēbri totius ⁊ leni durities q̄ remanēt ex algebra cū cera ⁊ adipibꝰ ⁊ medullis ⁊ reliquis lenificatiuis ex eis q̄ dicemus. ¶Et ɔfert casui et percussioni et sedat dolorem si resoluaṫ mumia in oleo et bibaṫ posita sup vinū pauce quātitatis: aut sup aquā ciceris. ¶Et cōfert ei cui accidit sputū sanguinis vt sumat i potu bolū armenū ⁊ trociscos de charabe ⁊ flōmeṫ ex latere diuerso. et cōfert ei q cadit sup vētrē vt sumat in potu charabe ⁊ boli ar. ⁊ sanguinis drac. oiuꝫ ana. ʒ. j. ⁊ opij cheratū. j. cū hꝫ fluxū sanguinis. aut vomitū. retinet. n. ipm subito post flōmiam.

¶De animalibus pungentibus et mordentibus et de venenis. Capitulum cxlj.

Confert ei qui in potu sumit venenū vniuersaliter: vt dentur ei in potu aqua calida ⁊ oleū et euomat vna vice post aliā cum vtrisqꝫ. deinde bibat lac ⁊ oleū amigdal. ⁊ butyꝝ ppriē. illud. n. sedat de malitia vel acuitate veneni. et ɔsidereṫ post illud q̄ accidentia eueniunt in corpore. qꝛ si accidunt febris et rubedo faciei ⁊ malus odor oris ⁊ fetor eiꝰ. ⁊ citrinitas coloris ⁊ oculoꝝ dentur in potu res infrigidantes ⁊ extinguētes. et si apparent pigritia ⁊ somnus ⁊ cōgelatio ⁊ stupor dentur in potu res calide sicut medicamen de assa: ⁊ ei similia. ¶Et confert ei qui timet ꝙ in potu sumat venenū assiduatio comedēdi ficus et nuces: aut sumat omni mane de tiriaca de terra sigillata. qm̄ pprietas eius est facere illud. proprietas nāqꝫ huiꝰ medicine est: vt cū cōtingit venenū esse in cibo educat ipm vomitu: et qñ accidūt ex potu veneni sincopis cui subueuiri potest: et debilitas: ⁊ dissolutio v̄tutis: tunc ipm est ex eis venenis malis ɔtrarijs complexioni cordis a tota substātia: ⁊ o qꝫ parum cōfert in eo cura nisi sumatur beçahar resistens ei: et ego qdem iam vidi ꝙ resistit napello qui est ex venenis q̄ sunt deteriora. et qñqꝫ confert ei diasmuscum recens: ⁊ tiriaca diaciminos: lꝫ nō videri ei in expulsione napelli magnuꝫ iuuamētum. in punctura v̄o vipere est mirabilis valde. cum aūt morsus sine punctura aialium ignoratur cuiꝰ sit tūc stringatur qd̄ est supra puncturā: et ponanṫ desuper vētose ⁊ sugaṫ: et scindāṫ pulli calidi ⁊ ponātur desup: deinde ponātur desup ventose ⁊ sugatur ⁊ vaporeṫ cū eis: ⁊ ponātur cācri ɔtriti. ¶Qđ si locus incipit peruenire ad corruptionē abscindaṫ locus si fuerit in loco p̄parato incisioni aut cautericetur. Incipiens. n. peruenire ad corruptionem ⁊ putrefactionē est significatio ꝙ est pūctura aialis pernitiosi. Dum aūt nō incipit tēdere ad corruptionem ⁊ putrefactionem: qꝫuis sit vehemētis doloris: cum nondum fit ei velox pambulatio in corpore nō est maluꝫ egro ex eo. ⁊ tunc est deterius cum cadit punctura iuxta cor: Aut vbi est artaria magna.

Illud vero qd̄ ɔfert pūcture vipe est tiriaca magna. ⁊ qñqꝫ ɔfert ei metridatum magnum ⁊ medicamen de assa ⁊ butyꝝ vetus ⁊ medicamen de erbo ⁊ comestio allioꝝ ⁊ potus vini puri.

Mordicatiōi āt scorpionū ɔferūt vaporatio ⁊ assa ⁊ allia ⁊ medicamē de assa: ⁊ tiriaca diatessarō: epithima cū euforb. ⁊ oleū antiquū.

Ad gerarat aūt pūcturā ɔfert tiriaca alcifarui: i. exercitualis ⁊ poma acetosa et folia eoꝝ: ⁊ tarassacū. i. trocis. mel agreste et absinthium nabatiū et scalpellatio in loco mordicationis et suctio.

Rutele aūt mordicationi ɔfert balneū calīm valde ⁊ tina ⁊ sepeliri in arena ⁊ cinere calō. ⁊ accipe puluerē de nigella. ⁊ semē apij. ⁊ medicamen de assa.

Vespe aūt ⁊ apis puncture ɔfert epithima de bolo arme. ⁊ aceto etiam ⁊ cāphora. ⁊ supponere frustū grandinis in ano: et emplastrare cū maluis ⁊ portulaca aut solatro. ¶Mordentia aūt si dentes suos dimittant in loco morsure: oꝫ vt fricetur cū oleo aliquo. deinde cinere lini. deinde emplastreṫ cū eo donec egrediantur.

Canis aūt rabiosi morsus ē maximū nocumentuꝫ. ⁊ eius signa sunt rubedo oculoꝝ: ⁊ piectio lingue extra: et itromissio caude iter crura: et spuma currēs ex ore ⁊ raucedo vocis ⁊ abhorrere socios et notos: ⁊ inuadere oēm cui obuiat: et fugiūt canes ab eo. ⁊ dṙ ꝙ si liniatur ex sanguine currente ex morsu eiꝰ panis nō comedūt eū reliqui canes. et ꝙ si emplastretur vulnꝰ cū massa ⁊ pijciaṫ galline: nō comedit ipam. et supuenit egro tior aq̄ ad minꝰ a. xl. diebꝰ vsqꝫ ad. iiij. mēses. Cū ḡ sētit ifirmus ꝙ canis q eū momordit ē rabiosus: tūc oꝫ vt ponanṫ sup locū morsus vētose et sugaṫ: et ponaṫ desup eruca elixata ɔfecta cum butiro vaccino: et sumat in potu medicamen de cācris ⁊ rege ipm regimīe melācolicoꝝ ex hūectatiōe corpis et eductione melācolie: de medicinis q̄ iterficiūt.

Ille aūt q cātarides in potu sumit: iuuaṫ potu lactis et olei amigdal. ⁊ signū eiꝰ est qd̄ mingit sanguinē et dolet vesica eiꝰ: deide cureṫ cura vlceris vesice: et confert ad potū medicamen de assa: et tiriaca diatessaron.

Et cōfert ei qui bibit iusqamū albū lac ppriē post vomitum si succurritur ei velociter.

Et confert fungis ⁊ tuberibꝰ pnitiosis vomitꝰ et medicamē de asa: et medicamē diapipereō ⁊ sumere i potu pip cū vino veteri: et vt vomat cū nitro salso ⁊ baurach.

Illi aūt q bibit lac et aduenit ei post ipm mollificatio et nausea et sudor fridus bibat acetū forte. deinde sumat ex asa. aut ex calamēto syrupo acetoso. ʒ. j. vna vice post aliam vicē. ¶Et ille cui psilium facit accidere simile huic euomat et sumat in potu post medicamē de asa. et tiriacā diatessarō. ¶Et siliter fiat si accidant homini hmōi

accidētia a comestione coriandri plurimi humidi: cuius signū ē qḋ odorat sup corp⁹ ei⁹ odor coriādri. et cōferūt ei illa q̄ diximus cōferre ei qui bibit psilium.

Et quādo accidit ex comestione assature q̄ inuoluitur cum extrahitur a furno i aliqua re: et nō permittitur euaporare parump: vertigo similis epilsie: euomat ergo. deide sumat in potu rob fructuū acetosoꝝ. deinde detur in potu rob fructuum stipticoꝝ et mi ua: deinde çuchaꝝ ro. cum xiloaloes indo: et mastice et q̄rat somnum et ingrediatur balneum.

Et pisces fridi cū superuenit eis vn⁹ dies aut duo: et sūt assati faciūt sil'e illi: ꝛ cū dimittūt i loco hūdoroso frigido et sūt suffocati. accidit. n. ex eis illḋ qḋ accidit ex comestiōe fūgoꝝ pnitiosoꝝ suffocatiū. et cura ei⁹ ē: vt euomat: et sumat in potu vinū puꝝ cū pipe: et curetur cura fūgoꝝ.

Et silr nuces et auellane cū fuerit rancide et comedunt q̄nq̄z. n. accidūt ex eis accidētia mala: q̄bus ꝯfert rob citonioꝝ ꝛ rob pomoꝝ. Et lac hn̄s odorē lini putrefacti: est malū ēt. quare oꝫ vt curet cū vomitu: et detur post illḋ diaciminū: et diapipereon. et detur in potu vinum purū: ꝛ fomentetur stomachus cum oleo nardino.

¶ Que accidentia mala q̄nq̄z accidūt ex laxatiuis ꝛ vomitiuis ꝛ qḋ habeāt purgare ꝛ q̄b⁹ sit vtendū. Ca. cxlij.

Quandoqꝫ accidūt ex potu medicinaruꝫ solutiuaꝝ ꝛ vomere facientiū malaꝝ sicut meçereon ꝛ deridre ꝛ sabrē: et spēs lacticiniorūꝫ aliorum: et medicine plures ignote: sicut elleborus niger: et gilbernech: et cōdisi: ꝛ similia accidentia mala valde. quapropter oꝫ vt sint ꝯtenti ex solutiuis eis q̄ sunt faciliora. sicut mirob. et viol. ꝛ pruna: ꝛ syrup⁹ ro. dictus: ꝛ syrupus viol. et q̄ sunt silia illis. Et sint contenti turbit: ꝛ aloe: ꝛ epithimo: et polipodio. ꝛ pulpa collogntide ꝛ agarico et sene ꝛ fumo terre cass. f. ꝛ tereniabin: et tamarindis et scamon. antiochena bona. et deuitetur corascena q̄m est pnitiosa: et euomant oia q̄ necesse ē vomere: et sint contenti ex vomitiuis: syru. acetoso: ꝛ raffano: ꝛ semine aneti: et eruca: et alchotar: et medicamine habēte valde paꝝ cōdisi: cum necessarius est vomit⁹ fortis: ꝛ nuce vomica ꝛ granis alracha. alia menia q̄ sūt vt existimo nux vomica et similibus ex illis q̄ experti fuerunt ꝛ tētauerunt. de quib⁹ iam diximus in hoc libro. ¶ Et deuitent vomitum et solutionem vētris cum medicina ignota: et q̄n accidit superfluitas solutionis ventris da in potu medicinas in quib⁹ ponitur aliquid opij: ꝛ iusquiami: ꝛ fac egrum ingredi balneuꝫ: et da ei ad potandum sauich de nabac: et sauich de algobera. et puluis de granis granatorum: et nō des in potu medicinas in quib⁹ est iusqamū ꝛ opium: nisi cū iste nō operantur. ꝛ vbi vides solutionē infestare vehementer: et timetur ꝙ cadat virtus: cū ergo indiges eis incipe ꝛ da eas in potu. ¶ Et cura ei⁹ in quo superabundat vomitus est cura colirice passionis. ¶ Et nō des in potu catarticum bis in die vna: et nō soluas in vehementia caloris neq̄z in vehementia frigoris: q̄m nō fit securitas quin solutio fortiter superfluat in parte frigoris et caloris. neqꝫ soluas in febribus fortis caliditatis: et cum debilitas virtutis adest. ¶ Et illis quibus ex cōsuetudine vlcera in intestinis solēt fieri: et quibus velociter aduenit excoriatio: et illum cuius natura facilitateꝫ ignoras: et difficultatem ꝓm medicinam solutiuaꝫ nō soluas. Quere ergo ab ip̄o quantum ex medicinis solutiuis potare consueuit et quantū ex ea soluere solitus est: et quot assellationes habere: vt inde significetur mensura quam necesse sit te in potu ei tribuere. ¶ Et si tibi necesse est: vt alicui in potu medicinam solutiuam incipiendo tribuas scilicet qui nunquam antea medicinā sumpsit. in primis da ei. j. leuiorem medicinarum. et que ex medicinis leuior sit: aut ex forti quātitatem minorem. deinde post illud adde in illa donec cognoscas mensuram ei equalē.

¶ Et scias ꝙ multi hominum quorum nature solutiue velociter obediūt medicine: sunt macilenti. pingues vero diuersi sunt ad hoc. Cap. cxliij.

Aloes solutione educit coleram ꝛ etiā humiditates et est de sublimibus medicinis solutiuis congruum stomacho. sed aperit orificia emoroidarum: qui ergo emoroidas patitur: et ei⁹ eget acceptione. ip̄m cum bdellio ꝛ draga. sumat: si ip̄m sumere ei necessariū fuerit. ꝛ post ipsius acceptioneꝫ in aqua cucume sedeat: sitq̄z dosis ex aloe ab aureo. j. vsq̄z ad. ij. aure. eius autem solutio est tarda: quapropter oportet vt cōsideretur: et non fiat post ipsum ad comedendum preparatio. Capitulum. cxliiij.

Turbit est medicina sublimis pue malitie. at vo qḋ albū est recēs: gūmosū nō plurima indiget rectificatione ꝛ ip̄m quidē solutione educit humiditates: et flegma qḋ nō est plurime viscositatis: cuius dosis est a. ʒ. iij. vsq̄z ad. iiij. cum decoquit: et si sumitur ꝓm modū suum: est a. ʒ. j. vsq̄z ad aure. j.

Pulpa collogntide educit fl'a ꝛ extrahit ip̄m ex ꝓfundo corpis et ille q̄ ꝯsuet⁹ est pati excoriatione: oꝫ vt misceat eam cum drag. aut bdellio: cui⁹ dosis est a quarta. ʒ. vnius vsq̄z ad. ʒ. s.

Algaricū aūt educit melācoliā ꝛ flegma crossum cui⁹ dosis est. ʒ. iij. et est tarde solutiōis.

Scamonea soluit colerā ꝛ hūiditates forti virtute: ꝛ cū ex ea ponit cū aloe ꝛ mirobol. rectificat ex eis ꝛ silr rectificat ip̄am rob citoniorū ꝛ aqua ip̄a citonioꝝ: ꝛ q̄n citonia ip̄a cū ea ponunt in ꝯfectionib⁹ sicut electuariū de citonijs ꝛ silibus est velocioris opationis et minoris malitie: cuius dosis sit a. vij. granis. et. s. vsq̄z ad quartam. ʒ. j.

Polipodiū vero educit melancoliaꝫ ꝛ flegma salsum et sanat scissuras fortiter q̄ fiunt in manibus: et ponitur in decoctiōib⁹ cū epithimo: cuius dosis sit a duabus. ʒ. vsq̄z ad. iij. ʒ.

Epithimi vo dosis sit a. ʒ. iiij. vsq̄z ad. vij. ʒ. ꝛ n̄ indiget rectificatione: et soluit melācoliaꝫ.

Mirobol. citri. soluunt coleram: ꝛ nigri indi soluunt melancoliā: nigri vo in quib⁹ est ponticitas nō sunt ꝯueniētes ad solutionē faciendā: imo ad stomachi ꝓparationem: ꝛ nō oꝫ vt de mirob. bibat ad soluendum. Sed aqua eoruꝫ cum çuc. et tereniabin. quorum dosis sit a. ʒ. x. vsq̄z ad. xx.

Sene āt ꝛ fum⁹ terre ꝯferūt pruritui ꝛ bothor ꝛ educūt colerā cū facilitate. sitq̄z dosis a. ʒ. iij. vsq̄z ad. vj. ʒ. in decoctione cū accidit. ꝛ similiter viole.

Aqua vo casei colerā cū facilitate educit. de q̄ necesse ē calefactos ꝛ q medicinas nō tolerāt calidas dieb⁹ multis in potu sumere. Que quidē pruritui cōferunt sicco ꝛ malis vlcerib⁹ siccis sicut sahafati ꝛ impetigini ꝛ melancolie et lepre ꝛ egritudinibus q̄ illis sunt similes: ip̄a namq̄z coleram educit ꝛ adustam simul.

¶ De febribus effimeris. Cap. cxlv.

Species febrū ꝓme tres sunt: alie. n. sunt q̄ fiunt in spiritibus: sicut feb. effimera: et alie sunt que fiunt in membris radicalibus sicut febris ethica: et tertia fit in humorib⁹ sicut febris putrida.

¶ De febre aūt effimera signa sunt. ꝙ ipsa semper accidit ab alteratione eueniēte: sicut vigilijs et labore superfluo aut fame aut siti vehemēti: aut acceptione medicine: aut acceptione ciboꝝ calidoꝝ: aut ex ira superflua: aut cogitatione vehementi: aut caliditate aeris: aut ꝓpter stationem in sole: aut ꝓpter frig⁹ aeris in itinere: aut natationē in aqua frida: aut in aqua aluminosa: aut casu: aut pcussione: aut ꝓpter potū vini puri plurimi fortis: aut pp satietatem nauseatiuā ex multitudine comestionis: aut pp famē vehementē: aut pp catarrū: aut corrīçā: aut fluxū ventris aut longitudinē more in aere balnei: ꝛ nō mutatur ex ea color vrine: neq̄z tingitur ex ea plurimuꝫ: neq̄z pulsus fit

velox.neqꝫ frequēs vehementer:neqꝫ corpis tactus in ea eſt adurēs mordicās:neqꝫ anhelitꝰ eſt vehemēter ꝯſecutiuꝰ neqꝫ lingua ē vehemētis aſpitatis ⁊ ſiccitatis: ⁊ nō fit quidem in initio ipſius horripilatio: et poſt eius declinationē ſudor:aut humoroſitas ꝓculdubio.

¶ In eo igiꝰ qui hac febricitat febre nō ē neceſſariū niſi vt ꝯſideret eiꝰ declinatio:deinde mittaꝰ in balneū.⁊ ſuper ipm aqua tepida fundatur:⁊ ipſius corpꝰ temperate fricetur.balneū vero nō ſit ſuperflue calidū niſi illis qui frigore febriūt ſuperfluo:qđ eis aduenit in via.

¶ In illo aūt cui aduenit ex labore ⁊ laſſitudie ⁊ fatigatōe plīma:mltiplica tūcturaꝝ inunctionē cū oleo aliq̄ ⁊ ſup ipſum aquā effunde tepidā in loco balnei non calido: deinde educ eū de balneo:⁊ ciba ipm cibo facili humido ⁊ pota ipm vino ꝑmixto mixtione ſubtili ⁊ ꝓlōget ſomnū.

¶ Ille vͦ cui hec febris ex ꝯtritiōe accidit:aut obuiatiōe ⁊ apoſtemaꝰ locus apoſtemate calido:balneū nō igrediaꝰ ſed flebotoma ipm:⁊ locū apoſtematis ifrigida:et ad locum ap̄atis ſingulariter intēde: ⁊ cura ipm donec ſedeꝰ.

¶ Illū vͦ cui hec febris ex potu vini puri plurimi accidit balneū ingredi nō facias.Sꝫ in potu aquā ḡnatoꝝ aceto ſoꝝ ei tribue ⁊ aquā agreſte ⁊ ſilia illis ex rebus ifrigidātibus donec ſedetur in eo febris integre: deinde fac eum ingredi balneū cum facilitate et lenitate.

¶ Ille vero qui ex longitudine ſtationis in ſole febrit.in aqua dulci recenti balneetur:et ſuder caput ipſius acetū de vino ⁊ aquā ro.pone:et in potu ſauich de ordeo ei tribue cum çucharo ⁊ aqua niuis.

¶ Illū aūt q ex aqs termaꝝ febrit:in balneū ſemel mitte:⁊ ipm cū oleo bene inunge: ⁊ ſuper ipm tepidā aquā ifunde:donec corpus ipſius creſcat ⁊ inflet ⁊ rubeat.

¶ Illi vͦ q ꝓpter cibi ſupfluitatē febrit: precipe vt ſomnū ꝓlōget:⁊ flebotoma ipm ſi coloris eiꝰ rubedo vehemens ſit:neqꝫ tribuas ei aliqd duobus diebus niſi ſauich

¶ In illo vͦ q ex fame febrit:non ꝯſideres febris declinationē:ſꝫ in potu ſauich de ordeo ei cū çucharo:⁊ aqua niuis tribue:⁊ ipꝫ cibis ifrigidātibꝰ ⁊ humectātibꝰ ciba.

¶ Illū autē q ex fluxu vētris febrit q ei ſupuenit balneum ingredi fac:deinde ipm ciba fridis vētrē retinētibus.

¶ Illū autē q ex catarro vel corriça febrit:flōmia deinde viol.conditas ⁊ aquā ordei ei in potu tribue.

¶ Si ꝑꝑ lōgā morā in balneo febrit: i domo vēti dormire fac:aut i loco frido:⁊ da ei i potu aquā cū niue : ⁊ ſup ipiꝰ corpꝰ ſādalos ⁊ aquā ro.⁊ cāphorā cū roſis cōtritis pone.

¶ Et plīme qdē haꝝ febrium finiunꝰ die ⁊ nocte ⁊ ſunt de his q̄ vſqꝫ ad.iij.aut.iiij.extēdunꝰ dies: cū aūt tres ꝑtrāſeunt dies:tūc iam egrediunꝰ a gñe feb.effi. ¶ Huius qꝫ febris plīmū nō fit niſi ex repletiōe ⁊ ex opilatione pororū ⁊ rubēt cū ea facies ⁊ oculi:⁊ cōfert ei flōmia:⁊ calitas huius febris effunere quātitatē nō ꝑtranſit.Cum ergo febrē effimerā in ꝓmo die vides : demū in ſcđa die eā inuenis acutā:⁊ vrina iam tingiꝰ:et pulſus fit velox ⁊ anhelitꝰ:et rubent facies ⁊ oculi:tunc eſtima ꝙ eſt de gñe huius febris.Incipe ergo ſuccurrere flōmādo egrū ⁊ ſoluēdo cū aq̄ de fructibus:et ſi febris in die tertio addet caliditatē ⁊ pulſus et anhelitus velocitatē ⁊ frequētiā tūc non dubites qn ſit hec febris.Incipe ergo cū flebotomia ⁊ ſolutione cū aqua de fructibꝰ : et ſi eſt rubedo manifeſta ⁊ plſus plenus ⁊ corpꝰ carnoſuꝫ ⁊ in tactu cū calitate hūoroſitas. Incipe cū flōmia:⁊ ſi in colore nō eſt rubedo plīma ⁊ corpus eſt extenuatū:lene ac lacertoſuꝫ ⁊ pulſus frequēs eſt et velox ⁊ latus et calitas mordicatiua : ⁊ cutis obſcura ſicca cū tāgiꝰ corpus:tunc cū aqua de fructibus facienda eſt ſolutio.deinde ſyrupū acetoſum purum ei in potu tribue:et ipm in ea ex aqua ordei ciba cū aqua duoꝝ grauatoꝝ.Cū ergo alleuiaꝰ:fac ipm igredi balneū: ꝓter qđ ſit calm ⁊ in ipo cū furfure tritici frica ipm.⁊ eiꝰ fricationes multiplica ⁊ ablutionē cū aqua tepida.deinde ipm extrahe ⁊ fac eū dormire in denudatorio vt ſudet:tūc.n.cū hoc regimine eum a febre continua euadere facies.

¶ De febre putrida. Cap.cxlvj.

ſ Unt ſeparabilis ⁊ ꝯtinua:de quibꝰ ſūt tertiana:quartana:flegmatica.Sinocha: cauſon:cōpoſita:⁊ febris ap̄atū. Putridaꝝ aūt febriū ſigna ſunt.ꝙ incipiūt ſine alteratione corpori extrinſecꝰ adueniēte ex cauſis extrinſecis quas diximꝰ in in effimera.Sꝫ eueniunt incipiunt:⁊ eſt cū eis oībꝰ horripilatio aut tremor:niſi cū ſinocha q̄ eſt ex eis:et qbuſdā febribꝰ ap̄atū. et calitas eaꝝ oīuꝫ ē fortior calitate febris effimere. ⁊ pulſus et anhelitꝰ ⁊ vrina ſunt vehemētioris alteratiōis. vñ vnicuiqꝫ ſunt eaꝝ ſigna ꝓpria. Cap.cxlvij.

ſ Igna tertiane propria ſunt que incipit cum horripilatione ſimili puncture acus: ⁊ nō ꝓlōgatur ſpatiū horripilationis neqꝫ cōcutiuntur in ea dētes.et nō eſt in ea frigus ad calefactionē vel ad caliditatē declinās.et feſtinat eius inflāmatio.quarē magnificatur pulſus ⁊ anhelitus:et frequens ſit valde:⁊ vehemēs ſit inquietudo:calitas:ſitis ⁊ anguſtia. et qñqꝫ accidūt alienatio ⁊ vomitus colere et egeſtio eius:⁊ fit in cōplexionibꝰ.etatibꝰ.⁊ corporibꝰ calidis. et qui plurimū vtunꝰ labore.et plurimū abūdāt humoribus ⁊ cibis calidis gñantibus colerā.⁊ ſi fuerit cum iſtis ſignis aut quibuſdā eoꝝ:et iam febricitauerūt plures hoīes febre tertiana:tunc iudica ꝙ eſt feb.tertiana.

¶ Cuius quidē cura eſt ſolutio vētris cū aqua fructuū ſiē ſir.de prunis:ſir.ro.puro:aut decoctione leui.⁊ fac illud die nō periodi.⁊ da ei poſt illđ aquā ordei: ⁊ aquā citrulli:⁊ ciba ipm ſauic ⁊ aceto:⁊ oleo amigdal. ⁊ aqua eiꝰ ſit aqua herbaꝝ frigidaꝝ ⁊ oīum q̄ extinguūt calorē:⁊ infrigidant.et ſit ſtudium tuum ad extinguēdum ſm quantitatem vehemētie caliditatis ⁊ tepiditatis eius. ¶ Si aūt exiccatur natura : tunc ꝓmitte aquam prunorum anteqꝫ cibes per duas horas: et ſi ſoluitur tunc equa granatoꝝ muçorum contritorum cum granis ſuis ⁊ ſua pulpa.

¶ Si ergo nō erraueris hoc regimine:tunc reſolueꝰ feb vſqꝫ ad quartū ꝑiodū aut minꝰ. et hec quidē febris plurimū ſtat in ꝑiodo quarto:⁊ qñqꝫ ſepaꝰ in ipſo.⁊ plurimuꝫ quo extendiꝰ ē vſqꝫ ad ꝑiodū.vij. Que aūt pertrāſit.vij. ꝑiodos non eſt tertiana pura ſimplex: ſed eſt cōpoſita in qua eſt commixtio flegmatis ⁊ loquemur in ea.

¶ De ſignis inſeparabilis tertiane. Cap. cxlviij.

ſ Igna tertiane inſeparabilis ſūt ſigna febris tertiane ꝓter horripilationē ⁊ ſudorē nō.n.eſt cū ea niſi cū ē criſis:⁊ calitas febris ⁊ alienatio in ea ſūt vehemētiores : et ſunt i ea aſꝑitas lingue: ⁊ citrinitas aut nigredo ipſiꝰ.et cū lingua eſt nigra ē malignior.et qñ eſt alba eſt melior ⁊ leuior.⁊ qñ ē citrina eſt inter illas in malitia. ¶ Et differētia quidē ē inter febrē tertianā et ꝯtinuā.et ꝯtinua q̄ fit ex ſanguine eſt. qm̄ hec fit fortior in tertio:⁊ nō ſunt in ea rubedo ſupflua. ⁊ extēſio in corꝑe ⁊ diſpoſitio ſimilis aſmati ⁊ ꝯſtrictio anhelitus:qm̄ cū febre ſanguinea ſunt iſta accidentia.Intende ergo in curatione eius ita vt des in potu infirmo ſyrupū de prunis in mane ⁊ aquā ordei cū eleuatiōe ſol: ⁊ aquā citrulli.aut aquā cucurbite.aut aquā melonis indi in meridie.⁊ mucillaginē pſilij apud ſomnū. ¶ Q: ſi nā fuerit obediēs ⁊ aſſellauerit oī die plus duabꝰ vicibꝰ:reduc diuerſitatē.da ergo ei loco aq̄ prunoꝝ aquā ḡnatoꝝ muçorum cōtritoꝝ cu ſuis interioribus.et itēde in extinguendo quātū potes.⁊ nō attēdas.neqꝫ auſcultes illud qđ dꝛ a ſtultis medicine:ꝙ multitudo extinctiōis tardat criſim ego.n.iam exꝑtus ſum ambas vias:et inueni hac viaꝫ incolumiorē ⁊ ſecuriorem ⁊ minoris timoris:⁊ qui mortui ſunt ex hñtibꝰ hanc febrē cū hoc regimine multo pauciores ſunt eis qui mortui ſūt cū regimine ꝓmo oīno.dimittere.n.extictionē ⁊ ſubtiliationē regiminis vt appropinquet criſis ē dimittere egrū ad mortē ꝓculdubio : niſi ſepareꝰ ei ſuperfluitas humiditatis in corꝑe: aut iobediat medi-

co τ bibat aquā.f.plurimā:aut comedat cibū quē desiderat plurimū:τ si nō plurimū eoꝝ cerebrū assatur τ stomacus ita vt spasmet:q̄re dissoluunt oculus τ mādibula. et accidit eis tortura ab assatiōe cerebri:τ spasmant nerui:τ nō ꝓhibet in hac febre qn in potu sumat eger aquā.f. cū vult.τ qd̄ appetit de fructib⁹ frigidis humidis.

¶De sinocho. Cap. cxlix.

i Incipit cal'a sine tremore:τ rubet cum ea facies τ oculi valde τ ꝯstringit anhelitus:τ tactus eius sicut tactus balneati: τ fuit regimen cū eis q̄ ꝓcesserūt.regimē multiplicatiuū sanguinis:τ ē āte cōmotionē ei⁹ gūttas in corpe τ additio in somno τ pulsus est cū ea magnus et plenus τ vrina est rubea et spissa. ¶Et cura eius est vt succurras ei in ꝑncipio rei. τ anq̄ꝫ v̄tus cadat valde cū flōmia τ dimitte sanguinem currere donec egro superueniat sincopis:τ si fuerit debilis:ciba ipm̄ medulla panis cū aqua ḡnati muçi:τ aq̄ agreste:deīde dimitte eū:τ ad vlumū nō dimittas qn ꝓcedat egressio sanguinis vsq̄ꝫ ad sincopiꝫ: τ post illud da ei in potu aquā ḡnati muçi:τ ciba ipm̄ aq̄ ordei.τ rege ipm̄ regimine ḡitū causon febrē. Sꝫ si fit cū extinctiōe minori τ si tardat flebotomia in dispōne sua:stude ad dādū illi in potu aquā frigidā plurimā:et da ei in potu ex illa vsq̄ꝫ satiet aut ifrigidet τ tremat. Si ergo declinat iam sufficit tibi et si redit:et tu itera vsq̄ꝫ declinet:et fiat febris leuis adherēs:τ tunc quidē rege ipm̄ regimie febris fl'atice. hoc eni regimē ꝓfert in hac febre:et ego iam expt⁹ sum et ꝓbaui ipm̄:τ liberata ē ꝑ ipꝫ gēs pluria q̄ erat iuxta mortē a timore magno.nō sis ḡ piger in dando in potu aquā.f. cū vehemens est necessitas.neq̄ꝫ dimittas eā nisi qn̄ hec febris sinocha ē ex āpate in stomacho:aut i epate.aut matrice.aut renibus:aut vesica.aut diafragmate τ pulmone τ ꝓprie in diafragmate τ pulmone et pectore.

¶Signa necessitatis dādi in potu aquā frigidā. Cap. cl.

i A stomacho v̄o et epate est timor in dimissione tribuēdi in potu aquā.f.cū ipa vehemēter ē necessaria magis q̄ꝫ fit maior in eo qd̄ ḡnat ex malitia sua. nō ḡ dimittas ipam tribuere in potu:cum vehemēter est necessaria. ¶Et signa vehemētie necessitatis ei⁹ sunt vehemētia iflāmatiōis febris.et qd̄ pulsat cor τ tremit post assiduationē febris ꝫm illā dispōnē difficilē duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹:et nō extiguūt eā extinguētia:et nō valēt in ea:cū ḡ pulsat cor cū h̄: tunc iam bullit sanguis ebullitione et nō liberat ipm̄ tūc: nisi in potu ei det aq̄ frida:et det ex ea in potu subito tantū q̄ satiet. ¶Res.n.frigide fortes tūc nō ꝑueniūt ad id qd̄ ē necessariū:nā si nō potant isti aquā.f.supuenit eis sincopis post paululū τ sindunt vene in vētrib⁹ eoꝝ:q̄re emittunt sanguinē ꝑ nares:et large expellit sanguis:et moriunt:et illud qm̄ artarie ꝓprie frangunt. et qn̄q̄ꝫ bene fūt posite τ fortes:quare nō accidit eis hoc accidēs.Sꝫ constringunt eoꝝ anhelit⁹ et ꝑsocant subito:q̄re oꝫ vt fiat: q̄ten⁹ vincat qd̄ accidit ex malitia sumēdi in potu aquā vel hunc timorē magnū:fortasse.n.nō accidit ex ea nisi debilitas feb.et ꝓlongatio spatij ei⁹ et aduētus āpatis duri in visceribus:et illud est ex eis qb⁹ expellit mors cito:et qn̄q̄ꝫ est possibil' etiā vt succurrat cura hui⁹ febris cū ea. Cū ergo administraueris flōmiā τ dederis in potu aquā.f.tūc rege febrē post illud ꝫm quātitatē quā videris residue cal'itatis ei⁹ cū aq̄ ḡnatoꝝ:aut cū aq̄ çuchari rosati aut aq̄ ordei aut syrupo acetoso:aut trocisci de rosis τ similibus.

¶De flegmatica febre periodica. Cap. cli.

i Ista incipit cū horripilatione veri frigoris et tardat in calefaciendo:τ est horripilatio longi spatij.et facit paroxismū oī die:et fortasse nō calefit:et nō est vehemētis inflāmatiōis: et est cū ea vomitus fl'atis:et humiditas in ore et debilitas appetit⁹.τ paucitas sitis:et plurimū accidit mulierib⁹ et flegmaticis et pueris et eunuchis:et in eis qui assiduant cibos et regimina humectātia:τ qui multū vtit fructibus humidis et mollescit corpus:et inflant palpebre iferiores τ albescit facies et citrinat. ¶Cui⁹ cura ē vomit⁹ cū sir.ace.τ aqua cal'a in horis horripilationis: et vaporatio cū aqua cal'a τ cū videris q̄ fl'a est crossi⁹:qd̄ scies ex crossitie eius qd̄ egredit cū vomitu et difficultate ei⁹ τ ex pigritia febris τ lōgitudine sui tp̄is τ sui paroxismi: et difficultate calefactionis ipsius:tūc ciba eū illis q̄ incidūt fl'a ante vomitū: et da ei in matutinis çuchaꝝ ro.et sir.ace.dum permanet in eo cal'itas supflua.Cū aūt nō fuerit cal'itas ei⁹ caliditas supflua:tūc da ei trociscos de eupatorio τ medicinas fortes ex ꝓuocantib⁹ vrinā sicut anisi:ameos:et semen apij: et administra balneū:τ euacua corp⁹ cū catartico forti:et nō dimittas in hoc toto quin ꝯfortes stomachū ꝓprie cū mastice τ olibano et ciperis et similib⁹:proijciendo ea cū illis qb⁹ curatio fit. Cū hac.n. febre debilitat stomach⁹.

¶Flegmatice continue signa. Cap. clij.

c Cum hac febre sunt oīa signa:q̄ sunt cū flegmatica ꝑter q̄ horripilatio nō est cum ea.imo silitudo horripilatiōis in corpe et caliditas ei⁹ est addita τ sudor in ea etiā nō fortasse est nisi cum totaliter separat:imo plurimum est separatio.i.recessio huius febris τ fl'atice ꝑiodice vtriusq̄ꝫ quartane: τ oium febriū ꝓlixarū tardaꝝ absq̄ꝫ crisi:imo cū resolutione alicuius rei post aliā rem.¶Si aūt ē in dispōne aliqū:tunc cū vomitu τ solutione ventris: et cura eius est sicut cura fl'atice periodice. Uerūtn̄ oꝫ vt sit itētio tua in hac ꝫm ea q̄ calefaciūt cū cautela plus:τ ꝓprie cū caput est debile:τ eger est ex illis in quib⁹ cōsuete fiunt egritudines: multotiens.n.fit in eleuatione hui⁹ febris birsen frigidū:τ pueri ad ꝯfortandū stomachū cū çucharo ro.τ crocis.de ros. et silib⁹:et si caput fuerit debile et feb.fuerit tarda tepida tunc da ei in potu fortia in ꝓuocādo vrinā et euacuādo flegma cū eis q̄ sunt vt trocisci de eupatorio: τ pille in q̄bus ē pulpa collognitide τ aquā seminū τ radicū: τ aquā mellis et cimini et diapipeon et nō dimittas vomituꝫ cū eis q̄ incidūt:nō.n.ꝓlongatur plurimū cū hoc regimine et multotiens qdē peruenit hec febris ad ydropisim τ ꝓprie ad yposarcā:cū ergo videris inceptionē corruptionis cōplexionis:tunc incipe succurrere ei cum eis q̄ diximus in cap'lo ydropisis et elige ex illis medicinis ꝯuenientiores eaꝝ ꝫm caliditatē feb.et tarditatē eius.

¶De quartana periodica. Cap. cliij.

b Horripilatio difficilis vehemens consequens ꝓfunditatem ossiuꝫ et debilitat pulsus in principio eius valde:ita q̄ si tu assiduas illū qui hanc febrem habet: nō indiges cum eo significatione alia.licet.n.pulsus minoret in inceptione omniū aliarum febrium:nō tn̄ minoratur sicut in hac et plurimū quidē accidit hec post febres cum permiscentur eoꝝ paroxismi. In inceptione v̄o o q̄ꝫ parum accidit τ plurimū quidē accidit in autumno et in hyeme:τ in eo in quo dn̄at colera.et habentibus splenes crossos: τ qui multum vtitur cibis melancolicis:et caliditas eius cum calefit est infra caliditatē tertiane et causonidis vere. caliditatis sicce valde mordicans palmam. ¶Et caliditas sanguinee ꝯtinue est acuta Sed est cū humorositate sicut dispositio vaporis cū aqua calida. ¶Et caliditas flegmatice diuersa est sicut dispositio caliditatis peruenientis ad manū retro rem perforatā. Et quartane caliditas est infra caliditatē tertiane.Sed nō est in siccitate τ aspitate infra illā. ¶Et cura huius febris est semp si aqua cū ea ē rubea τ crossa:et qn̄ accidit post febres calidas: cū flebotomia basilice ex latere sinistro:deinde soluere ventrem egri multis vicibus cōtinuis. Et si nō est caliditas febris vehemētis fortitudinis cū decoctione epithimi ꝫm modum suum:et si est fortis caliditatis:tunc cū syrubo ace. et epithimo τ aqua casei in qua infusum ē epithimū:τ cum decoctione mirobol'.nigroꝝ:et infusione cordi:τ si fuerit

caliditas eius sicut fortior caliditas q̄ est febriū quartana ruȝ tūc aquā casei solā: ꝛ si fuerit post febres flegmaticas aut cōmixtas: tūc administra vomitū post icisiua subtilia tiua cū quib⁹ nō est plurima calefactio: sicut sicla cū parua quātitate sinapis ꝛ sir. ace. ꝛ rafan⁹: ꝛ fac ipm vomere: et da ei i potu qñ antiquaꝛ ꝛ alleuiaꝛ horripilatio illud qd̄ sudare facit: sicut cardomomū ꝛ medicamē de asa est melius ea ꝛ velocius ipo: ꝛ pone corā eo: ꝛ post ipm duo vasa in quib⁹ sit aqua bullita cum camomilla ꝛ sceha: ꝛ calamētū: ꝛ cooperi eū cū pānis in hora paroxismi. ꝛ horripilationis vt velox sit eius calefactio: ꝛ puocet sudor ꝛ mitte eū in hmōi hora in balneū iter oēs duos dies: aut omni die: non in die paroxismi. ¶ Si autē febris fuerit tepida: nō subtilies regimē eius: sed da ei cibos leues sicut caro arietū: ꝛ assidua lenificationem eius nature: ita vt des ei sp aquā sicle: ꝛ aquā caul. ꝛ sicus isusas in aq̄ mell. ꝛ ius galli vetusti decocti cū aq̄ ꝛ sale i quo piectū sunt aliquātulū polipodij: de quo sorbeat parū ante cibū suū: ꝛ itera solutionē ꝛ flebotomiā: si nō videris ei plimā diminutionem: ipa enim nō plongabitur ſm hoc regimen.

¶ Signa quartane continue. Cap. cliiij.

[S]Igna sunt signa quartane periodice: verūtñ nō ē horripilatio: ꝛ fit fortis i quarto et tepescit in alijs dieb⁹. ꝛ o quā pax est eius euēt⁹: ꝛ ei qdē pfert flōmia basilice ppie: deide flōmia saphene: deide prouocatio vrine si fuerit pigre caliditatis: ꝛ fiunt cū ea in ore lenitas ꝛ humiditas plima: ꝛ solutio melācolie cum nō fuerit istud ꝛ accidit post febrem acutam.

¶ Febres que faciunt paroxismum in. v. dieb⁹. vj. ꝛ plus. Cap. clv.

[Q]Uam parum euenit paroxismus pertransiens quartaȝ: verotamen ego iam vidi daroxismos transeuntes multotiens: ꝛ sunt iste febres omnino ex humorib⁹ crossis: et est cura earum sicut cura quartane.

¶ Feb. composita. Capitulum. clvj.

[S]Pecies febrium compositarū sunt plures valde: ꝛ in omni compositione earum faciunt accidere periodos similes periodis febris simplicis: quambrem non oportet vt confidas in cognoscenda febre ex periodis eius: immo ſm accidentia eius propria: quandoqȝ enim euenit ex compositione duaruȝ tertianarum paroxismus omni die: ꝛ iste est periodus febris flegmatice. Sed cum vides paroxismum omni die cum accidētibus tertiane: scias q̄ sunt due tertiane: vni⁹ quarum paroxismus accidit cum recedit alia tertiana. ¶ Et plures febres composite accidentes sunt ille q̄ fiūt ex colera ꝛ flegmate: ꝛ iste febres plixe sunt ꝛ male. quarum signa sunt permixta ex signis tertiane ꝛ faciente paroxismum omni die. quare in vna die erit calida pp̄ter vehementiam inflammationis: ꝛ in alia die pigra et sepulta debilis caliditatis prolixe eleuationis: que forsitā nō calefacit nisi cum labore: ꝛ iteratur in eo horripilatio post calefactionem semel aut bis: ꝛ inflatur cum hac febre facies. ꝛ corrumpuntur viscera ꝛ debilitantur ꝛ infrigidantur stomachus ꝛ epar. Cura eius feb. est vt administretur in ea purgatio cum medicinis ſm paucitatem caliditatis eius ꝛ multitudinis ipsius: ꝛ intendas in ea sicut cum syrupo acetoso puro ꝛ illo qui est cum seminib⁹ ꝛ sicut cū çucharo. Cunqȝ dies pertransierit: tunc da eis trocis. de ros. cum çucharo ro. ꝛ mastic. ꝛ aqua feniculi: et trocis. de eupatorio ꝛ similibus ex eis que diximus.

¶ De horripilatione sine feb. Capitulum. clvij.

[Q]Uādo accidit hō orripilatio postq̄ ñ calefit corp⁹: tūc icipe mūdificare egruȝ ex flate: ꝛ da ei medicias fortes ad puocādū vrinā ꝛ mīora cibū ꝛ potū ei⁹ ꝛ fac eū sudare i balneo ꝛ pcipe vt moueatur ꝛ laboret. ¶ De febre ex pestilētia. Ca. clviij.

[E]St quiete caliditatis cum tangitur. verū tñ anhelitus cū ea fetidus ꝛ frequēs: ꝛ adherent ei tristitia ꝛ sitis ꝛ vomit⁹: cum ergo videris nauseam frequentem cum febre tepida: tunc scias q̄ ipsa est febris pestilentialis: et pp̄rie quando communicat ꝛ multiplicatur: ꝛ sunt pestilentie manifeste in aere circundante eos ex eis que dicemus: stude ergo tota itētione in confortando cor istoꝝ ꝛ temperando aerē continentem eos. ꝛ adhibe eis bene redolentia: et intromitte eos in domos odoriferas mundas: ꝛ sterne eas plantis bene redolentibus ꝛ aspectu viridibus: ꝛ suffumiga eas cum sandalis ꝛ camphora: ꝛ asperge eas aqua ros. ꝛ aceto: ꝛ asperge ex eis super frustum luti antiqui: aut sup lateres domorum si sunt antiqui veteres. ꝛ pone super ipa aquā ro. ꝛ camphoram. ꝛ sandal. cum pāno mūdo in eis infuso. ꝛ fac eos odorare res odoriferas semp. et da ei in potu aquam f. veri frigoris valde: et rob granati acetosi ꝛ rob agreste: ꝛ acetositatem citri: ꝛ lac acetositatem: ꝛ aquā mixtam cum aceto quādo nō presto est aliud: ꝛ ciba eos pullis assatis: ꝛ vitello ouorum: ꝛ da eis in potu vinū album boni odoris odoriferum cui admixtum sit quantuȝ sit qiucuplum eius aque dulcis.

¶ De variolis ꝛ morbilis. Cap. clix.

[S]Igna generationis variolaꝝ sunt feb. acute caliditatis pclusa: ꝛ vehemētia doloris dorsi. ꝛ pruritus nasi ꝛ timor in somno.

¶ Si autem febris est vehementioris caliditatis ꝛ angustia est maior: tunc portenditur morbillus.

¶ Et cura violaruȝ cū incipiunt signa est flebotomia. sed postea nō: sed attēde. ꝛ si fuerit eger bonus in puipendēda egritudine ꝛ nō habuerit angustiam vehemētē et variole iam inceperint exire. tunc rege eum eis q̄ festinare faciunt exitum variolarum: ꝛ nō des ei potu aliqd frigidum cum frigiditate plurima: vt nō stet exitus variolaꝝ ꝛ superueniat ei tarditas ꝛ difficultas.

¶ Si aūt videris variolas pigri exitus: tūc da ei decoctionem sicuum cū iurgis lacce ꝛ aliquātulū croci vt festinare faciat exitus illarū. ¶ Cū ergo exierint omnes: tūc adiuua eas ad maturandū cum regimine ꝛ vaporatione cū vapore aque: si nō ceperint peruenire ad maturationē ꝛ rege eos regimine habētiū apostemata calida tribuēdo in potu aquā ordei: ꝛ alia ſm quātitatē vehemētie caliditatis: et nō multū intēdas ad soluēdum naturam: ꝛ precipue in morbillo ꝛ in fine rei sue. Nam nō, forsitan saluabitur habēs ipm a ventre in fine rei sue. ꝛ quādo tu facis vaporem ꝛ maturas: tunc adiuua ad exiccādū eas cū suffumigatione foliorum mirti ꝛ foliorū ro. ꝛ fumo tamarisci ꝛ decoque ista ꝛ ablue eas cum aquis eoꝝ si tardaꝛ earū exiccatio. ¶ Cum ergo exiccantur. si remanet in eis aliquid difficilis exiccationis: degutta desuper aquā ꝛ salē: ꝛ cum confirmatur earū exiccatio: ꝛ completur: tunc degutta desuper oleum tepidum multotiens donec cadant cruste omnes. ¶ Et icipe qñ apparēt variole ꝛ signa ei⁹ ꝛ distilla in oculos aquā ros. in qua infusum sit aliqd sumac: et semiñ. rubei ꝛ quando in albedine oculi accidit locus rubeus ꝛ prurit⁹. aut albus in nigredie ei⁹. ꝛ si nō accidit istud: ꝛ videri variolas paucas: tūc idigebis hoc. ¶ Ut si inueneris pruritus qui ē in oculo non sedari per illud: imo reddiꝛ fortior q̄ȝ fuit. tunc distilla in eum ex almuri ꝛ sale ꝛ vapora ipm vapore aque calide.

[M]Orbillus autē est maioris timoris q̄ȝ variole nisi in oculo. Intēde ergo in illo cū eis que educunt coleram cum facilitate absqȝ calefactiōe sicut aqua prunoꝝ ꝛ granati contriti cum suis interioribus cum çucharo ꝛ aqua ordei ꝛ aqua melonis indi ꝛ citroli: ꝛ cucurbite ꝛ mucillagine psilij. ¶ Si aūt inueneris isirmo post hāc medicinā aduenire tristitiam ꝛ angustiam ꝛ fortasse cooperiet eū sincopis: tūc fac eū sorbere aquam frigidam: ꝛ fac eum sedere in ea parū: ꝛ frica corpus eius ꝛ cooperi eū donec sedetur qd̄ in ipso ē: ꝛ egrediatur morbillus ad exteriora. corpis: deide redicū exie

rit ad extinguēdū et serua naturam in fine rei: vt non fiat ad solutionē neqssimā: et si inueneris in infirmo resudationē sanguinis ex locis morbilli: fac eū sedere i aqua frigida. ¶ Et scias q̄ est morbillus malus et rube⁹ et violace⁹ hui⁹ egritudis ē malus et pniosus: et variole citrie dure ꝑpinque inuolute multe et rubee vehemētis rubedinis et violacee: et ille q̄ ābulāt vt formica. et q̄ faciūt superficiē corporis sicut spasmata oēs male sunt et mortales. et oꝫ etiam vt cū senseris variolas vt precipias egro gargariçare cum aqua ro. etiā. vt minoreť qḋ egrediť in gutture suo: et effunde in aurē eius sieť memithe cū aceto et aqua vt minoretur qḋ egreditur in aure eius: et fac ipm in naribus sugere oleū mirtinū: vt minoretur quod egreditur ex eis in naso: nā cum hoc feceris quiscit ex lesione magna. ¶ Et si conqueriť de punctura in plātis pedum et manuuꝫ assiduet positionē eoꝝ in aqua calida: et nō cibes eum in his duabus egritudinibus pullis: dōec cadāt cortices: et recedat sitis et malitia anhelituꝫ: postq̄ꝫ ergo ciciderint cortices: tūc assiduatio balnei ꝛ regimen impinguatiuū corpis iplebūt foramina eaꝝ: ꝛ medicine q̄ eradicāt pannū delent vestigia earum.

¶ Explicit libri diuisionum practica.

¶ Abubetri filij çacharie: filij araçi libri diuisionum antidotariū in quo ponunť ad vnāquāqꝫ egritudinem medicine appropriate ſm diuisionem earum.

¶ Uerba abubetri filij çacharie araçi.

DIxi in hoc meo libro medicinas quarū necessitas est inseparabilis: et posui illas que ex eis sunt preclare ꝛ electe: ꝛ ꝓieci totum in quo erat superfluitas et dilatatio: et fui contentus eo tm̄ quod medico est necessarium: et declaraui illud ꝛ abbreuiaui: et posui illud per capitula.

¶ Uerba abubetri.

IAm quidem perueniemus ad expositionē resolutionis egritudinū q̄ sunt a summitate capitꝭ vsqꝫ ad pedes ꝛ reliquarū egritudinū: et eaꝝ qb⁹ indiget medicus in libro nostro magno in arte medicine q̄ interptatur alaugui: ꝛ in libro nr̄o qui est mior isto libro: ꝛ fui ꝯtent⁹ in eo ſm tertiū qui ē almāsor quē posui. x. tractatus: ꝛ feci ipm regi almansori dn̄o corasceni: a cuius nomine nominaui librum: ꝛ in libro nostro edito de virtutibus quem feci ad hely: ꝛ in libro altybal muluchi quem feci ad hely deminium trabestem: ꝛ in libro polorum qui est liber maior quem ego composui propter amplā expositionē quam ego explanaui in arte medicine: ꝛ ad iuuamentū naturarum: ꝛ quem didici de scientijs phie exceptis his q̄ dicemus ex libris nostris cū ipsi euigilent inquisitorem ad locū vtilitatis: quāuis itētio non sit compͥhensa: qm̄ defectus ꝓhibet a compͥhēsione: iam igitur in nostro libro isto diximus q̄ in ipso itendimus de omnibus medicinis quarum rememoratione premisimus in eis que precesserunt de nominatione capitulorum ꝛ intentione eorum quacunqꝫ medicinarum non dixi in hoc libro nostro: queratur in antidotario humaim. al'. Joanuitij. Aly ysaac ꝛ illic inuenietur.

¶ Medicine tincture capillorum. Cap. i.

COnfectio tincture denigrantis capillos. ℞. gall'. rosarū rubearū. librā ꝛ inungātur oleo ꝛ friganť in frixorio donec scindantur ꝛ calcecaumenon: aluminis: dragāti. ana. ʒ. xv. Salis gemme. ʒ. vij. conteranť sicut alcohol: conficianť in aqua calida: ꝛ humecteť tribus horis ꝛ tingātur cū eis et dimittantur tribus horis ligati: ꝛ inuoluti folijs sicle: deinde lauentur in mane.

¶ Alia litargiri: calis nō extincte. añ. ps. j. crete ptes. ij. conficianť cū aq̄ ꝛ tinganť cū eis. ꝛ dimittanť quattuor hor.

¶ Cōfectio ticture dealbātis capillos: sterc⁹ yrūdis: enula sicca: mes: semē rafani: nefrin: sulfur: corticē. radicis capparis aggregētur cū felle vaccino ꝛ aceto vini: vngať cū eis: postq̄ꝫ suffumigatio fit cū sulfure: ꝛ itereť illud mlͥtotiēs. Si albificēť assidueť eoꝝ inunctio cū oleo sābucīo.

¶ Ad faciēdū capillos flauos. ℞. lupinoꝝ: mirre. añ. ʒ. x. stafisagrie: fecis vini al. añ. ʒ. iij. aggrega cū aq̄ in q̄ infusus est cinis ligni vitis ꝛ line cū eis in nocte ꝛ fient flaui.

¶ Ad crispādū capillos: farina fenugreci: se. iusquiami cōtritum: galle: sidra: calx: litargirū ꝛ liniatur cum eis.

¶ Medicamen faciens nasci capillos vbi volueris. ℞. cineris abrota. ℥. x. vētris cātaridū. ʒ. ij. laudani. ʒ. iij. auellane combuste. ʒ. ij. teranť cū oleo veteri ꝛ aromatiçētur cum aliquātulo gallie: ꝛ fricēť locus ꝛ inungať cum eis omni nocte ꝛ abluať cū euigilat: ꝛ qn̄ incipit vesicari: dimittatur vna die: deinde itereť donec nascantur.

¶ Confectio medicaminis corrūpentis pilos ꝛ subtiliātis eos: sumantur oua formicaꝝ: se. iusqami: alumen: psiliū: opiū: liniatur post deopilationē cum aceto sublimato et assiduetur: qm̄ subtiliat eos adeo vt nō nascantur.

¶ Confectio medicaminis ꝓhibētis capillos cadere. ꝛ ꝓhibētis initium caluitie: gallie mirabola. nigr. folia mirti decoquātur in vino: donec dissoluanť: postea in vna libra olei onfacini proijciatur. ℥. j. laudani: ꝛ. ℥. j. masticis ꝛ decoquať illud vinū postq̄ꝫ eolatū ē donec ispisseť paulati: deide ꝓijciať sup oleū aq̄ pōd⁹ sui: ꝛ decoquať dōec ꝯsumať aq̄: ꝛ remaneat oleū ꝛ ingrosseť: deinde liniatur cum eo in nocte: ꝛ lauetur in die cum decoctione mirti.

¶ Medicamen ad caluitiū in nō suo tempore: laudani. ℥. j. euforbij: gūme rute agrestis. añ. quarta. ℥. j. mirte: ℥. s. storacis liqde quartā. ℥. j. ꝛ quātū est totū bis ceroti cofecti cum oleo de keiri: ꝛ liniať cum eo: ꝛ abluatur in die.

¶ Confectio medicamis ad capillos cadentes confortantis eos ꝛ prohibentis a casu suo. ℞. laudani. ℥. iij. gallarum mirre: ꝛ masticis: thuris. añ. ʒ. j. cordumeni. ʒ. ij. dissoluanť cū oleo roſ. ꝛ linianť cum eis radices capillorū: est enim mirabiliter constringēs ꝛ retinens.

¶ Medicine ad alopitia. Cap. ij.

PUmeis maris. ʒ. x. baurac: çedarac: sulfuris gumme rute agrestis: euforbij. ana. ℥. ij. stafisagrie: ꝛ cantaridum: ana. ʒ. j. terātur oia: deide fricetur caput cū cepe donec rubeat. ꝛ quādo mor-

dicat inungatur cum adipe vrsi ꝛ liniatur cuꝫ oleo antiq̃ ꝛ liniatur cũ hoc medicamine duabus vicibus aut trib⁹ cũ vino veteri post fricationem cũ cepe donec rubeat: ꝛ qñ mordicat inungatur cũ adipe vrsi: deinde iteretur.

¶ Medicine ad furfures. Cap.iij.

c Onfectio medicaminis ad furfures fortis farine ciceris.ʒ.c. farine fenug. baurac: panis ꝛ furfuris eius nitri contriti: sinapis. añ.ʒ.xv. altee.ʒ.x. conq̃ssentur cum aceto vini pauco: et aqua ꝛ fricetur cũ eis caput bñ ꝛ lauetur oĩ hebdomada semel: ꝛ assiduet inunctionẽ cũ oleis: ꝛ abrasionẽ ꝛ balneũ.

¶ Medicine ad sahafati. Cap.iiij.

e Pithima ad sahafati recentẽ ꝛ in corporibus teneris: alcanna: arist. litargirum: cortex granati: terantur ꝛ cribrentur ꝛ liniantur cũ aceto vini ꝛ oleo rosato.

¶ Cõfectio epithimatis ad sahafati antiquã: sal ꝛ atramentum adusta: sulfur terra argenti viui: galle vene: litargiꝝ aristo. teratur totum ꝛ administretur sicut primum.

¶ Medicine ad scabiem humidam. Cap.v.

e Pithima ad sciabiẽ humidã argẽtũ viuũ extinctũ: climia argenti sulfur albũ: folia oleãdri: cõdisi cali: litargirũ misceantur cũ aceto vini ꝛ pauca aqua ꝛ oleo ro. plĩmo ꝛ dormiat super ipsum ꝛ ingrediatur balneum ꝛ lauetur cum vsnem viridi: deinde inungatur cum oleo ro. postq̃ꝫ effunditur super ipm aqua calida: deinde frigida plĩma.

¶ Medicine ad scabiem siccam. Cap. vj.

c Onfectio epithimatis boni ad scabiẽ siccam: floris eris attramẽti. añ. terantur ꝛ cribellẽtur: ꝛ terãtur cũ aceto bene: ꝛ ponãtur in vrceolo vitreato ꝛ dimittãtur in stercore.xl. diebus: extrahatur ꝛ teratur bene ꝛ admĩstretur ex eo quãtitas.ʒ.ij. ꝛ liniatur cum aceto forti cõmixto.

¶ Confectio epithimatis ad scabiẽ siccam ꝛ pruritus: baurac: venaꝝ: salis: mirre: costi dulcis: cõdisi. añ.ʒ.ij. storacis liquide.ʒ.j. liniatur ex eo cum oleo ro. corpus totum ꝛ dimittatur tribus horis: deinde abluatur.

¶ Cõfec. pill. ad scabiẽ q̃ sumũtur oĩ hebdomada semel aut bis: mirab. citri.ʒ.xxx. aloes.ʒ.xv. scamo.ʒ.v. q̃ꝝ dos.ʒ.iij.

¶ Modus confectionis allresines ad scabiem ꝛ ad sahafati: ꝛ est trifera: mirab. citri.ʒ.x. sene fumi terre. añ.ʒ.xxx. lresisnes quantum aggreget ea ꝛ bibatur ex ea omni die quãtum est nux mane ꝛ sero.

¶ Medicine ad morpheam albam. Cap.vij.

e Pithima ad morpheã albã tasia ꝛ rubea se. rafani condisi: sinap. terãtur cum aceto forti ꝛ liniatur in sole. ¶ Baras. Cap.viij.

c Onfectio epithimatis ad baras: tassie: blitis stafisagrie: ventris cãtaridũ ana liniatur cũ decoctione rubee facta ex aceto vini.

¶ Medicie ad morpheã nigrã ad pãnũ ꝛ lẽtigies. Ca.ix.

e Pithima farine lupinoꝝ.ʒ.x. se. rafani se. eruce: costi. amig. amare: sal. armoniaci piperis. ana.ʒ.ij. armoniaci.ʒ.ij. ꝛ.s. dissoluatur armoniacũ cũ adipe ꝛ cõiũgatur cũ eo ꝛ fiant ex eis forme auellanaꝝ ꝛ dissoluatur cũ necesse est: ꝛ liniatur cum aqua açedarach in nocte bñ epithimãdo ꝛ abluatur in mane cum aqua se. melo. ꝛ furfuris: ꝛ violarum sicca. ꝛ vaporetur locus anteq̃ꝫ epithimetur cum aqua ca. ꝛ iclinetur super ea donec rubeat: ꝛ fit post balneum.

¶ Cõfec. epithimatis alterius ad pannum ꝓpriũ exptũ: liniatur cũ sarcocolla dissoluta cũ aqua aut felle vaccino.

Medine ad impetiginem. Cap.x.

c Onfectio epithimatis ad impetiginẽ siccam in vltimo siccitatis: oleum de crisomilis.ʒ.ij. in quo dissoluatur bdellij ꝛ picis. ana.ʒ.iij. moueatur cum aqua in mortario: donec fit sicut vnguentum ꝛ annectatur loco.

¶ Medicine ad sanguinem mortuũ ex percussiõe ꝛ alijs. Cap.xj.

a Rsenici rubei: lapidis allrahal. ana thuris quarta ptis.i. fiant inde colliria: ꝛ linianiur cũ necesse est: cũ aq̃ coriandri.

¶ Medicine q̃ delent vestigia vario laꝝ ꝛ vlceꝝ. Ca.xij.

l Itargirum conditũ: radices cãne sicce: farina ciceris: ossa vetusta: faria riçi maturi: g̃na alben: cost⁹ aggregẽtur ꝛ terãtur ꝛ liniantur cũ eis in nocte: ꝛ abluatur cũ eis in die in balneo.

¶ Medicine ad clarificandũ faciem. Cap.xiij.

c Onfectio gumere clarificantis faciẽ. amigdal. dulciũ draga. farine ciceri ꝛ fabaruꝫ cõficiatur cum aqua ord. ꝛ liniatur in nocte obluatur in mane cum aqua furfuris. ¶ Gumera clarificans faciem ꝛ rubificãs eam expta: crocus: rubea: thus: mirra mastix. ana aggregẽtur cum aqua bulbi ꝛ liniantur: ꝛ fiãt colliria: ꝛ liniantur cum aqua: ꝛ dimittatur.iij. horis: deinde lauentur cum aqua calida: ꝛ multum vtatur in mane cicer. ꝛ aqua ciceris etiaꝫ: ꝛ sumant pondus ʒ.ij. pulueris vso. ꝛ ʒª.ʒ.j. de croco aliquot diebus.

¶ Cõfec. gumere rubificãtis facieꝫ. Sinap. albã. ꝛ arsenic. ru. cõterãtur simul cũ lacte ꝛ fiat faciei gũera cũ eis.vij. dieb⁹.

¶ Medicine ad melancoliam lepram ꝛ egritudines melancolicas. Cap.xiiij.

c Onfectio pill. valẽtiũ ad leprã ꝛ meliam ꝛ egritudines melicas experta. ℞. epithimi.ʒ.x. pulpe colloquint. centauree.ʒ.v. yerep. aga. salis idi. ana.ʒ.v. elli. ni.ʒ.iij. ꝛ tertiaꝫ: sticados.ʒ.vij. polipodij.ʒ.x. dosis eius.ʒ.iiij.

¶ Confectio pill. educentium meliam cõferentium egritudibus melãcol ꝛ timoris. ℞. epithimi.ʒ.xx. elli. ni.ʒ.v. magnetis.ʒ.iij. salis indi.ʒ.v. sticados.ʒ.vij. dosis.ʒ.iij.

¶ Decoctio epithimi educẽtis meliam bona melie ꝛ ipetigini scabiei ꝛ morphee ni. ℞. mirab. nig.ʒ.x. polipo.ʒ.v. sene.ʒ.vij. turbith.ʒ. q̃ttuor. passulaꝝ enucleatarũ.ʒ.vij. herbe eupat.ʒ.v. sticados: epithimi ana.ʒ.x. decoquãtur oĩa pter epithimũ: donec dissoluantur: deĩde ꝓijciatur super ea epithimũ ꝛ cõpleatur decoctio eius ꝛ coletur ꝛ sumatur ex ea in potu: post pill. quaꝝ rememoratio pcessit: aut cũ agarico ꝛ aloe ꝛ sale indo ꝛ elleboro nigro.

¶ Cõfec. medicamĩs ad ad illũ cui aduenit epilĩa ꝛ cõmotio cerebri. ℞. sticad.ʒ.x. aga.ʒ.ij. ꝛ.s. sisele.ʒ.iij. vio. siccarum.ʒ.v. cõficiantur cũ lresmes ꝛ comedatur tãtũ q̃ꝫtũ sũt.ij. nuces aut tres. ¶ Medicie ad meliam ꝛ tiorẽ. Ca.xv.

m Irabola.ʒ.xx. lresmes imaturi: scesabrã marũ albi. añ.ʒ.v. epithimi.ʒ.xv. sticad.ʒ.x. aga.ʒ.v. elli ni.ʒ.v. gario.ʒ.ij. melisse ʒ.iij. felemisch.ʒ.v. cortic. citri. lingue bouine. ana. tãtũdem: nucis musc. gallie. ana.ʒ.j. aggregentur post continuationem cum lresmes ꝛ melle.

¶ Modus cõfectiõis letificãtis ad timorẽ ꝛ tristitiam ꝛ ipiguat ꝛ facit colorẽ bonũ ꝛ odoriferꝝ oris et sudoris odorẽ et cõfert pulsui cordis: et si assiduetur letificat aiam: ita vt extrahat eã ad egritudinẽ silem haronati ex multitudie risus et bonitate aĩe: cui⁹ cõmixtio. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ.ʒ.vj. cipi.ʒ.v. gario. masti. spice: asari. ana.ʒ.iij. cinamo. croci. ana.ʒ.ij. macis cardamo. heil nucis musc. ana.ʒ.j. terantur et optie misceantur et decoquatur libra emblicoꝝ cũ lib.vij. aq̃ donec remãeat tertia: deide coletur et ꝓijciatur sup ipam lib. mell. et decoquatur dõec inspissetur et pulueriçetur desup cõmixto: et moueatur cũ ligno salici: aut ligno citri lato: donec pmisceatur et sumatur sicut sumitur trifera: et ponatur in ipsa sexta.ʒ.j. de musco: qm̃ ẽ magna cõueniens: qdã vo hoĩes ponũt in ea berẽgesemisch et mellisse et margaritarũ: et folij idi. ana.ʒ.ij. et in descriptione alia macis gario. nucis musc. ana.ʒ.ij. et nõ sumatur nisi in hyeme.

¶ Facientia subeth et somnum. Cap.xvj.

f Eminis aneti.ʒ.ij. croci: mirre. ana. tertia.ʒ.j. iusq. sexta.ʒ.j. mãdragore lrerat

ʒ.opij.gra.ij.z.s.aggregentur cū mucila.fenug. ℭConfectio sōnifera. ℞.se.lactu.corticis papaueris:fabarꝫ excorticatarū:se.portulace:hzelzengi.ana.ʒ.ij.opij.gr.ij.z.s.aggregentur cū mucil.psilij.z est dos.j.

ℭMedicine ad dolorem capitis Cap. xvij.

c Onfectio yere magne in loco pillularum cochiarum cōferentis ad dolorem capitis et epiliam z vertiginē capitis ex repletiōe et tenebrositatē visus ex humiditate z initiū aque: cuius cōmixio. ℞.yerep.ʒ.x.pulpe collogntide.ʒ.iij.et tertiā. scamo.ʒ.ij.z.s.turbith:sticados.ana.ʒ.v.et est dosis.x.

ℭConfectio embroce ad dolorem capitis cal'.z vigilias z birsen vio.sic ordeuz excorticatum:sem cucurbite: se.limi. psiliū cōtritū:cortices papaueris semē altee:semē lactuce:semen portulace:rosa.decoquantur donec dissoluanf: et rubea fiat aqua et fiat embroca cum ea.

ℭConfectio embroce ad dolorem capitis frigidum z ventositatem grossam in capite:c amomilla:sceba: sisimbrium sansucus:berengesif:origanum: ordeum:folia lauri fiat vt proxime supra.

ℭConfectio epithimatis ad dolorē capitis frigiduz z emigraneā ex ventositate grossa: z dolorē auris frigidū. ℞. castor.eufozbij.opij.storacis liquide.pipis foliorum rute. calamētu:sinapis.ana.fiant trocisci.et embrocenf:z dissoluantur in oleo:z fit oleū costinū aut nardinū z dissoluaf cū aliq̄ de illis z distillenf in aurē q̄ est in latere doloris.

ℭCōfectio epithimitatis ad emigraneā et dol'.capitis calidū. ℞.se.iusqa.se.lactuce.sief.memithe ros.sandal'. fau fel.radicē mādragore:opiū fiant ex eis collirria z distillef ex eo in aurem cum oleo ros.z aceto vini pauco.

ℭConfectio caputpurgij ad dol'.capitis z emigraneaz calidam ad dolorē auriū cū caliditate z pulsatione. ℞.opij cāphore.ana.fiant inde collirria similia lenti z dissoluaf. i.aut.ij.in oleo vio.z distillef in aurē z nasū z est bonum expertum. ℭCaputpurgiū ad dol'.capitis frm:fiāt coll'ia ex eufozb.z castor.aā.z dissoluātur cū oleo ro.in quo decoctus est costus et distilletur ex eo in nasum.

ℭMedicine ad tremorez. Cap. xviij

c Onfectio pillularū conferentiū tremori. proprie mirabil'r. ℞.piretri:castor.cassie:ana.ʒ.iij.serapini:pulpe:colloquin. ana. ʒ.iiij.yerep.ʒ.i.z.s.

ℭModus confectiōis ad tremorē. ℞.mirab.nigr.ʒ.xxx. sauine.ʒ.x.thuris.ʒ.vij.ciperi:acori.ana.ʒ.v.et ponantur loco sauine z erit magis vltima z melior.

ℭConfec.trocisco.sedantiū sitim z faciētiū subeth z detrahunt alienationē z feb.z dolorē capitis. ℞.se.lactu. se.papa.se.cucur.excorticate:se.portu.ana.ʒ.x.succi liq. amili. draga.opij.aā.ʒ.iij.teranf z ɔficiāf cū mucil.psilij: et fiat ex eis trocisci.xx.dos.ē trocisc⁹.i.z isti qdē magis necessarij st patiētib⁹ vigilias z alienationē:et qñ fit fortior z superfluit def in potu aqua coriandri,humidi:aut cū aqua lactu.aut citruli:aut cucurbite z similia,

ℭMedicine ad torturā. Cap. xix.

c Onfectio caputpurgij ad torturā z palisim:z dolorē capitis:z egritudines flegmaticas. ℞.casto.ʒ.i.ɔdiā pipis:ciclaminis gilbenee:pulpe collogn.baurac.ru.eufor.fellis boui ni exiccati.ana.ʒ.iij.fiant collirria.et fiat ex eis capntpurgium cum auricula muris.aut aqua sansuci.

ℭConfec.pillularū fetidarū maiorū:que danf in potu ad paralisim et torturā podagram fridā z anteq̄ꝫ incidunt humorē grossū iuncturarꝫ:z stāt loco maioris yere: q̄rū cōmixtō. ℞.yerep.ʒ.x.pl'pe coll.ʒ.v.cebrā.ʒ.i.cētauree mioris plantaginis.ana.ʒ.v.eufor.ʒ.ij.z.s.casto.ςς.asse fetide serapini:opoponacis:tapsie inde:sinap.pipis.ana. ʒ.i. dissoluatur serapinū z assa fetida cū aqua rute ex qb⁹ cōficiātur medicine:et fiant inde pillule que erunt.x.doses. dosis.ʒ.iij.z tertia. Medicine ad palisim. Ca. xx.

c Onfectio anacardi q̄ ē yriaca palis z torture z apoplexie:z hec quidē medicina sanat corpus statim: z sudare facit:oportet itaq̄ꝫ vt coopiaf vt sudet.cui⁹ cōmixtio. ℞.ʒizi.piretri nigel.costi.pipis macropipis:acori ana.ʒ.x.mirre:foliorū rute:asse:gētiane:aristo.bacarꝫ lauri:castor.tapsie.sinaaā.ʒ.v.mell'anacardi.ʒ.v.z ʒa inuoluaf cū olō de nucib⁹ z ɔficiaf cū melle:z def sicut nabaca z ipm qdē stat loco alpheresesin i oībus egritudibus fris:z inflāmat corp⁹ stati et attrahit feb.bonū ɔspasmo humido:z grauedini lingue qñ fricatur cū eo:z destructioni sensus mēbrorū:qñ cū eo, emplaf z fricatur:z ē magne bonitatis.

ℭConfectio anacardi minoris ad morpheā z baras z canitiē z obliuionē. ℞.mirab.ni.belliricorū emblicorꝫ.aā. ʒ.xxx.olibani ysopi.ʒizi.pipis mell'anacardi.ana.ʒ.v.mellis apū:quo cōficiaf:dos ei⁹ vt primi: z qñq̄ꝫ adduntur in ipo acori cipi: spice.ana.ʒ.v.

ℭMedicine ad epliam. Ca. xx.

c Onfectio ad epliam valde bona. ℞. piretri:siseleos:qd ē aniudē romanū stica.ana.ʒ.x.aga.ʒ.v.cordumeni recentis:asse bone aristo.ro.afodili: radicū ligri. carpobalsami ligni peonie.aā.ʒ.ij.z exprimaf aqua squille z fundatur sup tātū mel'.q̄ꝫtū ipa ē:z cū eo coquaf z cōficiātur inde medicine ē eni bona vltima:z cōfert et iuuamētū vltimū yere hermetis:z anacardinū minus.z yerap.cū eo assidue vtitur fm q̄ꝫtitatē virtutis z etatis z tpis.

ℭMedicine ad coriçam. Cap. xxij.

Onfectio formarū similiuz auellanis ad coriçā. ℞.thuris:stora.liq.costi sandarace.ana.fiāt inde p̄dicte forme z suffumigētur ex vna earū i traiectorio:q̄ꝫ abscidit fluxū nasi stati.

ℭMedicine ad apostema flāticū. Ca. xxiij.

c Ptihima ℞.ciperū alumē farina ordei: lentes frixas:liniant cū aq̄ granatorum z aceto et ligetur.

ℭMedicine ad serpētes.i.lūbricos lōgos. Ca. xxiiij.

c Onfectio medicamis ad lūbricos: citri excōuca.sirasch vrbith se. nil. partes equales lupinorū ps.i.cambil.ps.s.z bibat ante ipsū lac caprinū.iij.diebus i mane z fatigef i q̄rto die post bibat parū lactis:deinde incipiat bibere hoc medicamē dissolutū cū aceto ɔmixto cū lacte q̄ꝫtitate.ʒ.vj. et bibatur cū est magna fames.

ℭMedicine ad scissurā arteriarꝫ. Cap. xxv.

c Onfectio medicamis:flos eris z albugo oui:ponātur desup:q̄ꝫ retinent sanguinē. Alias ciminū:z calx viua ponaf sup ea.

ℭMedicine ad vesicas. Cap. xxvi.

c Onfectio medicamis: cerusa plūbi vsti: cathimia argenti:litargirū bolum ar.z cāpho.aggregenf cū mucillagie psilij.

ℭMedicine ad adustionē ignis. Ca. xxvij

c Erusa et aqua solatri et aq̄ atarascō: sup que puluericetur cāphora z opiuz:z fit in eis parū olei ro.z liniant fm dies aliquot.

ℭMedicine consolidantes vlcera:et faciunt nasci carnē. Capitulum. xxviij.

l Itargiruz tritū ibibaf pauco ace.z olō et terātur ita vt coeq̄ntur z administretur. Medicie oculorꝫ. Ca. xxix.

c Onfectio collirij al. ℞.ceruse plūbi ablute.ʒ.x.sarcocolle gsse.ʒ.iij.amili.ʒ.ij.draga.ʒ.i.opij.ʒ.s.fiant collirria.z admistref.

ℭCōfectio collij rubei lenis floris eris:qd fit in miera eris ʒ.iij.colborat adusti.ʒ.iij.eris vsti.ʒ.ij.mirre.ςς.ana.ʒ.i.piperis.ʒ.s.fiant ex eis collirria cum vino bono.

ℭFistula in lachrymali oculi:cura est cauteriū:q̄ꝫ si nō fit cauteriū fac hoc medicamē:aloes:sarcocolle: sang. dra.

mirre:thuris.ana.ʒ.v.climie argēti.ʒ.x.balaustie.boli ar. ana.ʒ.v.floris eris.ʒ.i.ʒ.s.terantur ʒ humectetur loc⁹ sa liua: ʒ pulueriçetur desuper.

¶Confectio collirij viridis de flore eris ad scabiē ʒ sebel: et albuginē ad tenebrositatē ʒ ad vngulā. ℞.floris eris.ʒ.iij colcotar rub.adusti.ʒ vi.arsenici rubei.ʒ.j.baurac spuma maris.ana.ʒ.i.salis armoniaci.ʒ.s.armoniaci mirre.ʒ.i.re soluatur armoniacū cū aqua rute: ʒ fiant collilria.

¶Confectio collirij faciētis ad libar nasi: carnē faciētis in vlceribus oculi ʒ phibēs almusaragi ʒ subtiliās bothor ℞.climie ablute cerufe tuthie: alcohol olibāi.ana.ʒ.i.opij tantūdē fiant inde collia: ʒ ē bonū ad vlcera ʒ almusara-gi: ʒ exiccat ea: ʒ fac nasci carnē ʒ n̄ remanēt eis vestigia.

¶Confectio collirij de thure maturās vlcera. ℞.thuris.ʒ x.armoniaci: sarcocolle.ana.ʒ.v.croci.ʒ.ij.fiant inde col-liria cū mucillagine fenugreci

¶Confe.collij ad albuginē. ℞.massacume.ʒ.x.spume ma ris.ʒ.iiij.floris eris.ʒ.i.ʒ.s.baurac: serapini: armōiaci.ana ʒ.i.fiant colliria cū decoctōe acori ʒ fricētur in eo ʒ fiat al cohol: deinde pulueriçetur iste puluis.

¶Confec.pulueris ad albuginē. ℞. massacume.ʒ.ij.spu-me maris: baurac çuccari: albosir.ana.ʒ.i.p̄luericeſ cū eo.

¶Confe.mirabil' p̄lueris al.ad obtalmiā calam ʒ dol'.sup sarcocollā grossam fundaſ lac ʒ exiccetur in sole: ʒ teran tur ad oēs.ʒ.x.ex ea.ʒ.iij.amili.ʒ.i.ʒ.s.opij.ʒ.s.camphore et ē cōueniēs ad vehemētiā doloris ʒ caloris.

¶Confe.pulueris magis abscīdēs lippitudinē: et ē bon⁹ qn̄ nō fuerit sames multa. ℞.sarcocolle.ʒ.x.spume maris ʒ.i.çucca ri.ʒ.iij.terātur ʒ aggregentur.

¶Confectio p̄lueris citrini fortis q admistreſ in fine obtal mie. ℞.sarcocolle.ʒ.x.fiefmemithe.ʒ.iij.litij.aloes.ana.ʒ ij.croci.ʒ.i.ʒ.s.spume maris.ʒ.s.aggregentur ʒ terātur.

¶Confe.iefram.i.iefirim pseruās almusargi ʒ faciēs na-sci carnē. ℞.antimonij.ʒ.x.floris eris de minera tantūdē scatie.ʒ.iij.sang.dra.aloes.ana.ʒ.i.terantur ʒ admistreſ.

¶Confe.collirij de fellibus ad pānū ʒ ad inceptionē aquē et dilatationē pupille: qd ē bonū ʒ expertum exiccef fel yrci in vase eneo: de quo sumātur.ʒ.x.collogn.interioris.ʒ.i.ʒ s.serapini.ʒ.ij.euforbiū tantūdē: fiant ex eis colliria cum aqua ruthe: aut aqua feniculi: ʒ fiat alcohol cū eo.

¶Confe.alcohol faciētis nasci palpebras. ℞.dactilorum adustorū.ʒ.v.fumi thuris.ʒ.iiij.carpobalsami.ʒ ij.spice i de.ʒ.i.açuli.ʒ.x.fiat alcohol: ʒ trāseat sup palpebras.

¶Confe.collirij ad garab in oculo qd distilletur in eo. ℞. aloes thuris.ana.ʒ.i.sarcocolle.balaustie: sang.dra. anti-monij: alumis.ana.ʒ.s.floris eris q̄rtā.ʒ.fiant ex eis collia et distilleſ in oculū in ipso lachrymali ʒ p⁹ expssionē ei⁹.

¶Confectio collirij de mirra ad punctū sanguis. ℞.croci thuris: mirre: armoniaci.ana.ʒ.i.arsenici rub.ʒ.s.fiant col liria ʒ distilleſ in oculū cū aqua coriandri humidi.

¶Confe.collirij de calcāto ad vngulā. ℞. calcecaumenō ʒ.v.floris eris.ʒ.ij. calcāti salis armoniaci.baurac. arseni ci rubei.ana.ʒ.i.terantur ʒ cōficiantur.ʒ dimittātur dōec fiant vt flos eris: ʒ fiant inde colliria: ʒ administreſ fit-q₃ arsenicū eius sublimatū: fricef cu₃ eo vngula: deinde pulueriçetur cum radice liquiritie.

¶Confectio collirij ad madicō ad venas rubeas que sunt in oc'lo ex obtalmia antiqua ʒ sebel ʒ vngula ʒ alijs. ℞. vçifur: calcecaumenō.arsenicū rubeu₃.çuccar tabarçet. ana .ʒ.i.mirre.croci.venarū.ana.q̄rtā.ʒ.armoniaci.thu-ris.ana.ʒ.i.fiāt inde colliria ʒ administrētur.

¶Confectio alcohol cōseruantis sanitatē oculi tuthie.ʒ.x. fiefmemithe.ʒ.iij.aloes litij.ana.ʒ.i.camphore sextā.ʒ.i.te rantur cū aqua aggreste: aut cū aqua sumach: ʒ exiccenſ et administrenſ.

¶Confectio alcohol ad lachrymas tuthie.ʒ.x.coralli: mi-rabola.fricatorū: aloes.ana.ʒ.ij.piperis.ʒ.s.macropipis.ʒ ij.fiat alcohol ʒ administretur.

¶Confectio alcohol acuētis visum. ℞.tuthiā nutritā cum aq̄ sansuci tribus vicibus: qd fit hoc mō.ponderenſ de ea ʒ.x.et condianſ postq̄ pueniunt ad l̄₃ trib⁹ vicib⁹: deinde de ea.ʒ.x.çinçiberis: pipis: macropipis: celidonie: vena₃ ana.ʒ.i.salis ar.ʒ.s.nutriaſ cū aqua sansuci aut cū aq̄ fenu. tribus vicibus: deinde exiccenſ et admistrenſ.

Confectio emplor ʒ epithimatū ad oculos. Em plastrū ad cursu₃ ʒ guardemgi: corti-ces granatorū: ʒ lentes excorticate cōferūt.

¶Confectio empl'i ad corrosionē lachrymal's: endiuia te teratur ʒ sup faciē suā ponaſ oleū ro.ʒ empl'eſ cū ea.

¶Cōfectio emplastri ad percussionem ʒ vulnus in oculo: ouū absq₃ cortice suo aqua coria.ʒ ol'm ro.ʒ aggregentur et ponantur sup ipm cum coto.

¶Confectio emplastri ad dolorē vehementē in obtalmia coriandri: melli.croci: se.lini: tortellas: vinū: teranſ ʒ cō-ficiantur ʒ emplastretur cum eis palpebra.

¶Confectio epithimatis phibentis fluxū ex oculo: aloes acathia fiefmemithe liciū boli ar. ʒ gūmi ar. linianſ sup frontem cum albumine oui.

¶Confectio epithimatis ad iflationē ʒ ad apa in palpeb. rose fiefmemithe litiū: bolū ar.ʒ gūmi ara. liniantur sup frontem cū albumie oui: et croci ʒ vene ʒ aloe ʒ sandalis ru.et sausel: et aggregentur ʒ terātur ʒ linianſ cum aqua coriandri et endiuie ʒ aqua rosata.

¶Medicine aurium Cap. xxx.

a D vlcera in aurē. Sumātur sarcocolle: san guis thus: mirra: spuma maris: baurac: bolū ar.scoria ferri: flos eri ʒ aloes deinde abluatur auris cū aqua ʒ aceto tribus vicibus post inol-uatur liciniū cum melle in medicamie ʒ ponatur in ea: et de medicamine fiant colliria: et cū necesse fuerit distilleſ in eā semel cū aq̄ mell': deinde admistreſ liciniū.

¶Confectio medicamis ad grauitatē auditus ʒ tinnitum vaporetur vapore sansuci ʒ absinthij ʒ sceba: deinde di-stilleſ in ea hoc collirium: pulpe collogn.ʒ.i.baurac.ʒ.i.ter tiā: castor.ʒ.s.aristo.rotū.ʒ.s.succi absinthij tantūdē: eufor. sextā.ʒ.j.costi.ʒ.quartā: fiāt collia ʒ distilleſ cū oleo ami gdalino amaro: sūt eni ad dolorē fridū ʒ vētositatē ʒ diffi cultatē auditus: q̄ cōficianſ cū melle vaccino: ʒ fiāt collia.

¶Medicine dentium. Cap. xxxi.

m Edicamen dentiū eradicationē facilem faciēs piretrū radix collogn tide et cortex ei⁹: cortex radicis cappar' cortex mo ri: semē meçereon ʒ folia ei⁹: vene: arsenicū citrinū: lac se bram aut lignū eius: aggregenſ ʒ terātur piretrū ʒ col-logn.ʒ reliqua medicine cū aceto in sole tribus diebus ʒ moueantur in diebus multis vicibus cū aceto: ʒ dimittā-tur p reliquū die₃ infuse in ipo ʒ pijciantur desup assa et bdelliū ʒ fiant ex eis trocisci: ʒ cū necesse fuerit: terantur et liniatur cū eis radix dentis in die aliquotiēs: ʒ hoc per aliquot dies: postq₃ scarpellationē factam in circuitu dē tis: facit eni eradicationē facilem.

¶Confec.medicamis de q̄ ipleſ dēs corrosus ʒ frāgit ip₃ semē meçer cō.lac sebrā pficiāſ cū l₃itrā ʒ ipleaſ inde dēs.

¶Cōfectio medicamis sedātis dolorē gingiue ʒ dētis qd admistreſ cū gingiua nō ē apoſa: neq₃ cal'a: ptp sinapis: pi-retrū tapsia.çinçi.baurac: ʒ fricef cū eis radix ei⁹ m'lotiēs bn̄ tn̄ p⁹s fricef cū pāno.deinde fricef cū hoc medicamie deinde proijciatur ex eo in aceto ʒ teneaſ in ore. deinde vaporenſ mādibule ʒ distilleſ in aurē q̄ est in illo latere De collirio doloris capitis fridi: cuius cōfectio.castor.as. fe.storac.mirre.aristo.opij.pipis: çinçi.se.iusq.ana.pfician tur cū melle aut l₃itrā: ʒ liniaſ cū eo dēs corrosus: sicut li-nitur cū tyriaca ʒ suffumigetur in traiectorio cū se.iusq.ʒ storacis: de quibus facte sunt forme siles auellanis: et te-neat in ore oleum calefactū in quo decocte sunt radices al tee: et stringat sup rem calidā aliquotiens.

¶Confectio tyriace ad dentes experta: asse: opij: mirre. ca stor: ana.conficiantur cum melle.

¶Confectio medicamīs doł.dentis calidi qñ est cū apate gigiue:se.portu.coriādri:sumac:lētiū ex cortica.sandał.citri.ru.piretri.camphore.ana.teneat acetū in ore cū aqua ro.ꝛ inuiscef de hoc medicamīe sup gingiuā post cōtritionem eius:ꝛ nō deglutiat aquā eius:ꝛ administrētur ante ipsum flebotomia ꝛ ventose.

¶Confectio dentrificij mūdificātis:ꝛ abscindentis erugine.℞.sal gēme ꝛ se.iusq.teste cane vel catiu viridis cambil.Spume maris cali.ana.terātur ꝛ fiat dentrificiū cum eis ꝛ caueat sibi a satietate nauseatiua.

¶Confectio dentirficij stringentis gingiuas ꝛ dentes:cōferēs rubedini eorū:balaustie:spodij:rose cōtrite: carmesich:alumē.ana fiat vt sup gingiuā adhereant.

¶Confectio dentrificij odorē oris faciēs redolere cortic.citri:cipis:spice aromatice:gariof.nucis mus.gallie: xiloaloes crudi cinami:macis heilhaugue:cubebe.ana.ʒ.j.musci lirratē.j.fiant ex eis pillule cū aqua malorū ꝛ teneat in ore sup cibū suū:ꝛ deglutiat ex eis duas aut tres.

¶Confectio medicamīs faciens stare dentes ne corrodātur:impleantur corallo ꝛ mastice.

¶Confectio medicamīs ad corrosionē in gingiua qñ dolor fit fortis ꝛ denigraf: vtriusqꝫ arsenici: gallarū: calcis: aluminis.ana.teranf:et fundaf desup aliquid aceti fortis et conquassetur i mortario donec fiat sicut vnguentū: deinde dimittaf in eo donec exiccef:et teratur secūdo et tertio donec fiat puluis:ꝛ sumatur ex eo ꝗ̄ntitas granorꝫ.ij.ꝛ ʒ. et minꝰ ꝛ magis in die semel:ꝛ sumaf sup caput tente:ꝛ ponaf sup egritudinē et dimittatur vna hora: deinde sumat in ore oleū ro.donec sedef dolor:fiat istud. vj.diebus cūqꝫ rubet:ponaf in eo de medicamīe generatōis carnis de pulueribꝰ qui sūt in almansore ꝛ alijs ex eis que generant carnem:est enim bonum ꝛ expertum.

¶Medicine ad fetorem oris. Cap. xxxij.

r Ecipe extremitatū mirti humide:cinamomi embli.ciperis:spice corticis citri: foliorum sgnāti:masticis.ana.gallie:gariof.nucis mus.cubebe heilhaugue.çinçi.ana.ps.ʒ.aggregētur cū passis enucliatis que sint duplum totius:et sumaf ex eo qđ sit sicut nux cum vino odorifero:aut cū mesmes antiquo:ꝛ fit illud post vomitū et solutionem ventris aliquotiēs ꝛ abstineat a cibis viscosis et pinguibus.

¶Confectio ad cola.ro.spodiū:amilū coriandrū: sumac: lentes excortic.se.portuł.alcāna de mecha:vene piretrū.ana.camphore pars.ʒ.çuccari ꝗ̄ntum est medietas.oīuꝫ teratur et teneatur in ore.

¶Confectio trociscorum de arsenico ad herpestiomenū arsenici citrini:calcis.ana.ʒ.x.floris eris.ʒ.v.colcotar tantundē:alumīs: acatie: balaustie. ana.ʒ.iij.teranf cū aceto per hebdomadā vnā:ꝛ informenf ex eis trocisci:sūt enīꝫ conuenietēs ad clisteria vlcerū antiquorū putridorū et herpetiestiomeno:et ꝓijcitur cū eis cū clisteria fiūt optīū et qñ terūtur in sole plus cum aceto.tūc sūt magis vltimi: et reponanf in loco:vbi non sit ros:et in fece aceti vt non debilitentur.

¶Confectio medicamīs ad grauitatē lingue. Sal armonicus piretrū:stafisagria:sinapis:piper:acorus.ana.terātur et fricef cū eis sub lingua:ꝛ supra ipsā in die mł'totiēs.

¶Confectio medicine ad vuluā cadentē:gallebalaust.sał.ar.ana.et sufflentur super ipam: et ponātur super coclearium et eleuetnr cum ea.

¶Confectio med.ad sinantiā:armel:sinap.piretri:se.rafani:mirre:alse:nitri:salis ar.piperis:calamēti:stercoris canis albi sicci:stercoris humani siccı: cineris yrundinis.aua.terantur et suffletur in gutture ex eis:et conficiaf cuꝫ melle:ꝛ fiat gargarisnius ex eo sumpto quātum est galla cum aqua mellis ꝛ qñqꝫ ꝓijcitur ex eis stercus canis et hominis:et ponitur loco eius fimus columbinus:et qñ fit res fortior ꝛ nō descēdit in guttur aliqđ. gargariçet cū sinapi ꝯtrita ꝛ aqua ꝛ melle ꝛ ponaf vētose sup locū doł.

¶Medicine nasi. Cap. xxxiij

c Onfectio medicaminis auferentis dolorēꝫ nasi:mirra:gallia:colcotar cortic.granatorū:calamus aromaticus:gario. nefrin.et terantur ꝛ humectetur nasus cum licinio infuso in vino odorifero:deinde suffletur in eum:et inuoluatur licinium ꝛ intromittatur in nasum.

¶Confectio medicaminis alaisim:collogn.ciclamē:nigella.baurac.teranf cū aceto tribus vicibus:et informentur colliria cū aliꝗ̄nto fellis vaccini:ꝛ cū necesse fuerit dissoluatur vnum:ꝛ distilletur post balneationē aut inclinationem sup aquā calidā:ꝛ naribus sugatur aer ad interiora cū tota fortitudine egro resupino:cūqꝫ vehemētem inuenerit mordicationē distilletur in eo oleum rosatum.

¶Confectio medicaminis ad fluxum sanguinis ex naribꝰ aloes:thus:balaustie calx viua:colcotar:puluis molendini:gipsum galle:terantur cum alcohol:et suffletur i nasum ꝛ mittatur in nasum licinium.

¶Medicine tussi asmati ꝛ saniei. Cap. xxxiiij.

c Onfectio decoctōis ysopi minor ad tussiꝫ cū caliditate ꝛ asꝑitate pector̄.℞.ficꝰ albas.x.numero:iuiube.x.sebesten.xxx.passularum sine interioribꝰ.ʒ.x.se.altee.se.citoniorū: ysopi vio.siccarū.ana.ʒ.v.decoquātur cū.iij.lib.aque donec remaneat libr.ʒ.de qua bibanf.℥.iij.cū violarum conditarum pondere.℥.vij.

¶Cōfectio decoctiōis maior ysopi:ad tussim plurime humiditatis disniam:saniem ꝛ humorē in pectore.℞.ficꝰ albas.x.numero dactilorū mūdatorum tantūdē.fenugre.ʒ v.radic.liquiritie.ʒ.x.capil.veneris.ʒ.vij.radicem apij.feniculi.se.vtriusqꝫ se.vrtice.ana.ʒ.v.ysopi sicci.ʒ.x.calamēti.yreos:prasij.ana.ʒ.v.decoquantur ſm ꝙ diximus:ꝛ sumantur in potu.

¶Modus confectiōis ad tusses que indigent sputo: faciens spuere ex stomacho humorē grossum cū quo est sonitus in pectore:aut saniē ꝛ venter cum ea est lenis valde capilli veneris.ʒ.v.amigdale amare.ʒ.v.yreos.ʒ. iij.cortic.radicis capparis:farina herbi.ana.ʒ.ij.se.apij.se. feni.ana.tantundē:gentiane:aristolo.ana.ʒ.v. cōficiātur cum melle dispumato.dosis.a.ʒ.ij. vsqꝫ ad tres.

¶Confectio fil'is illi ad eū ꝗ est cum caliditate vehemēti.lapillorū vene.ʒ.x.se.melo.se.citruli.ana.ʒ.v.dosis.ʒ.iij.

¶Confectio ad asma educēs humores grossos et saniem ex pectore.℞.succi ligritie.ysopi sicci.ana.ʒ.x. capilł.ve.ʒ.vij.se.vrtice:yreos:cordumeni:pipis:aristoł.ro.baurac nasturtij:carui campestris:amigdał.amar.ana.ʒ.v.conficiantur cum melle ꝗ̄ntum ipsa sunt et detur in potu cū decoctione ysopi maiori.

¶Confectio trociscorū de papauere ad tussim siccam:que nō indiget vt spuat ꝛ ad locū catarri.℞. papaueris al.ʒ.xxx.se.cucurbite:se.citruł.se.iusquiami al.ana.ʒ.xxx.amili draga.gūmi ar.ana.ʒ.xv.cōficiantur cū mucil.psilij:ꝛ fiāt ex eis trocisci ꝛ triū.ʒ.dosis.j.eorum cum sy.de papauere aut cum aqua ordei que est bona ad tussim que ē cū caliditate ꝛ sputo citrino subtili ꝛ ad tussim calidā.

¶Confectio pilł.de storace ad tussim que inquietat in nocte ꝛ facit euigilare absqꝫ cal'itate.℞.mirre:stora.lig.opij ana.fiāt pillule sicut cicer.ꝛ sumanf.iij.in hora dormiēdi

¶Confectio pilł.que tenenf in ore.Succi liquiri.piperis çuccari.ana informentur pillule.

¶Confectio pilł.quibus soluuntur habētes disniam frigidam:pulpe collo.ʒ.j.tertia.aga.ʒ.ʒ.baurac.tertia.ʒ.j.succi ligri.ʒ.j.se.vrtice:yreos.añ ʒ.ʒ.terāf:ꝛ fiāt pilł.ꝛ ē doſ.j.

¶Confectio pil.ad tussim ꝗ est cū febre:succi lig.vio.ana.ʒ.j.agarici quarta.ʒ.j.fiant pillule.

¶Confectio pił.de papauere ad tussim siccā infestantem.et ꝓhibet catarrū qñ ē cū caliditate:opij:amili:gūmi ara.succi liquiri.papa.ana.fiant pillu.sicut cicer:doſ.a.ʒ. iij.vsqꝫ ad.iiij.ꝛ sunt conuenientes pueris ꝗ vomunt ex ve

hementia tussis.

¶ Confectio pil. ad tussim q̄ noīantur lenes: succi liquiri. amili: draga. amig. ex corticata rū: gūmi ara. ana. çuccari: tabarçet: q̄ntū est medietas eorū teranť ⁊ cōficianť cū mu cil. seminis citoniorū ⁊ fiant pillule cōpresse ⁊ teneantur in die ⁊ nocte: auferūt eni asperitatē pectoris.

¶ Confectio trociscorū qui in potu sumūtur in pleuresi fe stinās maturationē ⁊ faciens facile sputū. Succi liquiri. vio. ana. ʒ. x. amili: draga. se. altee. se. feni. ana. ʒ. iij. cōficiā tur cū mucillagine semis lini ⁊ se. citoniorū: ⁊ sumatur i potu cum syrupo violato.

¶ Confectio trociscorū de arsenico ad tussim plurime hu miditatis ⁊ ptisim malā ⁊ asma: et dilatat anhelitum ilico cū fit suffumigatio ex eis sup locū ⁊ bibiť etiā aristol. mir re storacis liquide: galbanū. ana. arsenici q̄ntum ipa: ag gregentur cum butyro vaccino: ⁊ fiant inde pillule sicut auellane: ⁊ fiat suffumigatio cū vna earū p traiectorium.

¶ Confec. pil. que potanť oī hebdomada semel aut bis: et mūdificāt pectus ab asmate: agari. ʒ. j. pulpe collogn. q̄r ta. ʒ. j. ysopi. ʒ. iij. succi liquiritie: prassij: sinapis. ana. tertiā ʒ. j. dentur in potu cum aqua mellis ⁊ est dosis. j. ⁊ quādo q̄ sumitur ex eis in potu omni die. ʒ. j.

¶ Confectio sirupi de papauere cōueniens ad tussim sic cam ⁊ ptisim: ⁊ cōfert sputo ⁊ catarro ⁊ tussi que vigilare facit in nocte ⁊ infestat. Re. papa. al. ⁊ ni. ana. ʒ. c. se. lactu: q̄ntū oīa se. iusq. al. ʒ. xxx. coquātur cū qngētis. ʒ. aque do nec fiant. ʒ. cc. deinde coleť ⁊ p̄ijciať desup. ʒ. j. mucillagi. psilij. cū. ʒ. j. rob ⁊ decoquať donec inspisseť ⁊ administreť.

¶ Confectio emplastri ad sosati. i. apostema in velamie se parāte itestina sedātis dolorē ⁊ maturātis apostema val de: viole sicce: camomilla: anetū: sulfur vel sulfur altea fa rina se. lini: farina fenugre. farina ordei decoquať i aqua donec dissoluantur ⁊ effundatur aqua deinde cōficianť cum oleo: et fiat ex eo emplastrū dū est tepidū: ⁊ q̄nq̄ ad duntur in eo cinis cauliū ⁊ adeps antiquus: cum non est caliditas plurima.

¶ Confectio vnguenti lenientis sputū ⁊ lenificantis pect⁹ et administretur in tussi sicca ⁊ ptisi. ℞. cere citrine. ʒ. x. olei de lreiri citrina. li. j. storacis. ʒ. xv. adipis anatis. ʒ. x. aggre gentur ⁊ inungatur cum eis pectus ⁊ latus.

¶ Confectio trociscorū ad tussim siccā cū caliditate vehe mēti ⁊ siti. Succi ligri. vio. sic. ana. ʒ. x. se. citruli. se. cucur bite: terenabin. ana. ʒ. v. cōficiantur cū mucillagine: se. ci toniorū ⁊ fiāt troci. ʒ. iij. ⁊ sumāť in potu cū aq̄ or. ⁊ sy. vio.

¶ Confec. troc. de terra sigil. ad sputū sanguis: thuris: san. dra. ana. ʒ. iij. ⁊ tertia. lrarabe. ʒ. v. ematitis: terre sigil. ana. ʒ. x. aluminis. ʒ. iij. ⁊. s. balaustie. ʒ. iij. ⁊ tertia: opij: ciamo. ana. ʒ. ij. aggregentur ⁊ teranť: ⁊ fiant troci. ʒ. x. sitq̄ dosis j. ⁊ sumatur i potu cū aq̄ albedarogi: aut aq̄ portulace.

¶ Confectio epithimatis p̄hibētis fluxū sanguis. ex matri ce: vesica ⁊ naso: acatie: succi ensistides: thuris: gallarum balaustie. croci. gūmi. mirre. boli arme. opij. ana. fiant tro cisci ⁊ liniať cū est necesse pect⁹: stomachus ⁊ sumē: i ho ra fluxus sang. ex vesica ⁊ matrice. ⁊ liniaň sup mēbra in bus vlcera magna sup fistulas ⁊ passariceť vulua de qua fluit sanguis ⁊ eis liniaň sup pectinē ⁊ alzatum.

¶ Medicine stomachi. Cap. xxxv.

Confectio trocis. stelle sedantiū dolorem stomachi: ⁊ remouentiū aceto sam eructuationem. et difficultatē anhelitus. ⁊ pun cturā ⁊ cōstrictionē ventris ⁊ inflationē ⁊ dolorē capitis antecedentem cū bibuntur: aut linitur cū eis frons disso lutis cum aceto. et dolorem auris: cum distillatur dissolu ti cum aqua sansuci. aut succo calamēti. et p̄hibent corro sionem dentiū cū replentur ex eis: ⁊ ipsi cōferūt sputo sā guinis ⁊ corice ⁊ tussi antecedenti ⁊ vlceribus intestino rū. morsui animaliū venenosoꝝ. febri cōmixte ⁊ sūt de li bro almesia: quorū cōmixtio. ℞. casto. mirre. cass. li. terre sigil. cortic. radic. mādragore. ana. ʒ. iij. croci. costi. pipis. ana. ʒ. vj. anisi. se. apij. se. lreiri: siseleos: se. iusqa. albi: stora. ana. ʒ. iij. tere medicinas siccas. et dissolue gūmas in vino odorifero demum adiunge eas reliquis medicinis ⁊ cō fice cū aqua ⁊ informa ex eis trociscos vnūquēq̄ ʒ. j. ⁊ deť in potu cum eo q̄d cōuenit egritudini ex potibus.

¶ Cōfectio trociscorū de rof. ad dolorē stomachi ⁊ febres flegmaticas. in quibus est humor colericus: ⁊ ad inflam mationē anhelitus ⁊ maliciā digestiōis. ℞. rof. ru. trita rū. ʒ. x. spice aromatice: masti. ana. ʒ. j. ⁊. s. fiāt troc. dof. ʒ. ij.

¶ Confectio trociscorū de rof. maior. cōferentiū doloribꝰ stomachi et malitie digestionis ⁊ inflationi. ⁊ inceptioni ydropisis: ⁊ febribus atiquis. ℞. ro. ʒ. iij. xiloaloes: spice masticis. cassi. floris. squināti. cinamomi. absinthij roma ni. ana. ʒ. j. fiant trocisci cum vino veteri: ⁊ detur in potū aqua radic. dosis. ʒ. ij.

¶ Confectio trocisci stelle ad dolorē stomachi p̄fundum: spice masticis: cinamomi: thuris: squinanti: castorei: mir re: piperis. mādragore: se. iusquiami absinthij vel apij. aloes. ana. ʒ. x. fiant trocisci: dentur in potu. ʒ. ij. cū vino.

¶ Confectio trociscoꝝ ad eū qui cibū euomit cū significa tionibus caliditatis: rose. spodij. cimini infusi. aita. ʒ. j. su mac. ʒ. iij. coriādri infusi cū aceto ⁊ assati. ʒ. ij. sauic de gra nis granatorū. ʒ. ij. cortic. fisticorū supiorū. ʒ. s. mastic. tan tum deinde fiant trocisci: ⁊ sumaň ad maliciā digestionis ex caliditate cum syrupo acetoso.

¶ Modus confectiōis ad eū qui euomit cū significationi bus frigiditatis. ¶ Radic. squinanti. ʒ. j. pipis. ʒ. s. thuris. ana. ʒ. j. vsnee. ʒ. s. çiçiberis: cinamomi: cass. calamēti. ana. q̄rtā. ʒ. j. bdellij. ʒ. s. ameos tantūdē: deinde interiora pas sularū teranť cum aqua: ⁊ exprimātur ⁊ decoquať aqua donec fiat grossa. ⁊ conficiatur cum ea et bibatur de ea ad magnitudinem nucis omni die.

¶ Confectio trocisci. de spica ad apostema durū in stoma cho iuuatiui valde. floris squināti: tapsie. reubarbari. ca lami aromatici: spic. nardi. ana. ʒ. iij. croci. mirre. opij. ani si. piperis. costi. ana. ʒ. j. bdellij subalbidi. ʒ. ij. masti. stora. liquide. ana. ʒ ij. armoniaci. ʒ. s. informētur trocisci: et den tur in potu ad apostema stomachi. cum miua. aut cū tri plicato ⁊ ad apostema epatis cū sy. aceto. dosis aur. j.

¶ Confectio diacimini bona ad frigus stomachi. ⁊ ad eru ctuationē acetosam: ventositates spargit. lenit naturā: ape rit opilationē epatis ⁊ calefacit ipsum ⁊ eradicat colicam ℞. cimini carmeni. ʒ. c. çinçi. ʒ. xx. piperis. ʒ. x. ameos. ʒ. ij. foliorū ruthe sicce. baurach rubei. ana. ʒ. xx. epithimi. ʒ. xxx. conficiantur cum melle ⁊ administrentur.

¶ Confectio electuarij solutiui mūdificantis stomachū et expellentis ab eo supfluitates humiditatū remanētiū in eo ex fructibus humidis et cibis grossis. ℞. turbith vt cā na albi. ʒ. x. çinçi. ʒ. ij. çuccari al. ʒ. xv. aggregenť omnia et cribellentur. dosis. ʒ. iij. et plus vel minus s̄m necessitatis quātitatem.

¶ Confectio diaolibani ad frigus stomachi ⁊ destructiōē appetitus. ⁊ ad festinandū penetrationem cibi in corpo re: et retinet fluxum ventris accidentē ex frigore stoma chi ⁊ epatis. ℞. cipi. calamēti. spic. lreisim. ameos. anisi. ni gelle. thuris. balaustie. ana. conficiantur cū melle exquisi tissime dispumato. dosis. ʒ. ij.

¶ Confectio fenonis ad debilitatē stomachi et corruptio nem forme ad exuberationē menstruorum ⁊ sanguinem emorroydarū mirabol. nigrorū ēblicoꝝ carmefich. squi nāti. cipi. çinçinberis. ameos. pipis. olibani. scorie ferri. in fuse i aceto vini hebdomada. j. p⁹ q̄ȝ ptrita ē sicalcohol. ⁊ asate. ana. ʒ. xv. cōficiantur cū melle: ⁊ ipm quidē abscin dit sanguinē mēstruorū: fluxū ventris ⁊ mltitudinē vrie.

¶ Confectio de scoria ferri cū lacte acetoso ad debilitateȝ stomachi ⁊ extenuationē. Scorie ferri contrite sicut alco hol pugillus vnus nigelle. ameos: lreisim. cimini. fenu greci. ana. pugillus vnus. ruthe. apij. menthe fundantur desup lib. vij. lactis acetosi ⁊ dimittātur. ij. diebus deinde

colet ex eo lib.j.⁊ bibat ſūmo mane:⁊ comedat poſt. iiij. horas cibū bonū miſtū.et nō appropinqt aceto neqꝫ oleri neqꝫ ſalito.⁊ bibat ſr ipꝫ vini veteris pa℞.⁊ bibat ex eo lacte qū ſitit paulatī.donec itegre cōpleat duas lib.dieb⁹ aliqt.

Confectio de ſcoria ferri cū vino faciēs colorem bonuꝫ et calefacit corpus.Semē apij.ſe.fenic.aniſi.cimini.ameos.amiudē.i.radix herbe de q̄ fit aſſa fetida:origani.hreiſim.carui.coriandri.pipis: macropipis. cinamo. thuris. ſpic.garū.nucis muſ.ciperi.ſe.ruthe.ſe.eruce.ſe.cepe.aū aur.j.ſcoria ferri.ʒ.x.decoquātur cū ſexcuplo ſui vini:donec remaneat medietas:⁊ coletur ⁊ bibantur omni die.ʒ.xxx.illius vini vſqꝫ ad.xl.calefacit enī fortiter illū cui⁹ corpus iam infrigidatū eſt.⁊ cuius color valde malus ē.

Cōfectio medicamis ad impinguendū corpus: cinamomi.çinçi.galange.cimini.ameos.ana.ʒ.v. naſturtij albi. ʒ.x.ſarcocolle.çedoarie.ana.ʒ.iij.ſemis iuſqami.nuc.dende.ana.ʒ.vij. granorum impinguandi.ʒ.x.granorum de hcerui .ʒ.xv.papaueris. ʒ.x.teſticulorum vulpis hermodactilis.beē vtriuſqꝫ.ana.ʒ.x.ſalis aluminis.ʒ.x. ſcorie ferri.ʒ.x.ſumat ex eo puluere quātū tribus vicib⁹ digitus tenere poteſt.in mane ⁊ ſero poſtqꝫ cōtritū eſt ⁊ cribellatū. et ſorbeat poſt ſorbitionē factā ex farina ciceris ⁊ riçi ⁊ fabarū et tritici.⁊ amigd.⁊ lacte ⁊ çuccaro.⁊ non comedat acetoſum.neqꝫ ſalſum.neqꝫ laboret labore vehemēti ſuperfluo:neqꝫ prolōget morā in balneo.⁊ aſſiduet comedere ſuper vinum.

Confectio medicine extenuantis corpus pingue: lacce ſandarace.ana.ʒ.j.tertias duas.ſanſuci ſicci.ʒ.s.attramenti ariſt.ro.gentiane.ana.ʒ.quartā:doſis ſit tertia.ʒ.j.⁊ ſtudeat in hoc ad ꝓuocandū vrinā:⁊ tolerādū ſitim.

Confectio emplaſtri cōfortantis ſtomachū: ⁊ epar ⁊ calefacientis ea:abſinthij romani:coſti . piperis : çinçiberis.ana.ʒ.v.olibani.ʒ.iij.maſti.ʒ.v.calami aromati.gallie ſquinanti:gariofi.cinamomi.ana.ʒ.ij. miſce facte ex vino veteri ⁊ aqua citoniorū:quod aggreget ea poſt ipſorū cōtritionē ⁊ liniatur deſuper.

Confectio emplaſtri fortis reſoluentis apoſtema duruꝫ ſtomachi:⁊ epati ⁊ adminiſtret vbi nō eſt caliditas ⁊ vbi apoſtema nō eſt antiquū:ſemen lini:fenugreci:ſe.caulium carpobalſami.ana.ʒ.x.cordumeni:yreos:amigdale amare:coſti:mirre.ſpice.cipi:ana.ʒ.v.bdellij ſubalbidi.ʒ. vij. maſticis.ʒ.j.ſtoracis liquide.ʒ.iij.armoniaci: cere citrine: adipis anatis.ana.ʒ.iij.olei camomillini.ʒ.xx.diſſoluant gūme in.xx.ʒ.vini.deinde aggregetur ⁊ ēpleť cum eo.

Confectio empl'i ad apoſtema in eis:cū nō eſt antiquū: fenugreci:ſe.li.aneti ſicci:violarū ſiccarū: camomille ſicce:altee ſicce.maſti.ana.ʒ.v.ſpic.cipi.ſqnāti. calami aro. aū.ʒ.ij. crocis.ʒ.iij. olei camōille.ʒ.xv.aggregent cū eo.

Confectio ad idē bona:decoquātur in oleo ſiſamino:coſtus:ciper.ſpica de vnoquoqꝫ tribus vicibus. et ſumatur mucillago fenugreci:⁊ ſe.lini.⁊ decoquatur. donec iſpiſſetur ⁊ ſumat de ea.ʒ.j.⁊ ceroti facti cū hoc oleo tantūdē et maſti.ʒ.v.aggregent et terātur ⁊ empl'etur cū eis.

Medicine cordis. Cap. xxxvj.

Confectio trociſci ad pulſum cordis. ℞. thuris ʒ.v.enule ſic.ʒ.iij. ſucci calamēti:foliorū ruthe.ana.ʒ.ij. ſiſimbrij.ʒ.iij. origani.ʒ.j.⁊.s.ameos tantundē:detur in potu ex eo aur.j.cum decoctione cimini.Sunt enī boni ad inflationem in ventre et puncturam venenoſam.

Confec.trocil.de muſco ad pulſum cordis ſincopi ydropiſim ⁊ extenuationē:maſticis:xiloaloes crudi: cinamomi.gariofilo. gallie.ſpice nuc muſca: cubebe cardamomi:heilague.olei de citro.ana.aur.j.muſci.ambre.ana.ſextam.ʒ.vnius fiant trociſci cū hcreſmes.

Confectio alia ad pulſum cordis:coriandri.ʒ.x.ſemē bedarogi:ſemē felengemiſſe.ana.ʒ.iij.ſpodij.ʒ.iij.roſe.ʒ.j. charabe: margaritarū. coralli. ana.ʒ.j.ſeminis portul.ʒ iij.ſe.lactu.ʒ.j.ſandal'.albi.ʒ.ij.cāphore.ʒ.s.muſci hcerat.j.

Confectio de xiloaloes ad ſincopim ⁊ vomitū ⁊ coliricā paſſionē:thuris.ʒ.iij.rob.ʒ.vj.xiloaloes:gallie:gario. ſpice crete que comedit de coraſceni:ſpodij:ana.ʒ.j.cubebe ʒ.j.fiant trociſci.

Confectio medicamis de muſco ad pulſum cordis ⁊ ſincopim maſticis:cinamomi:xiloaloes crudi: gariofil'.gallie:ſpice:nucis muſcate:cubebe:cardamomi: heilhague: ciperi:ſquināti:foliorū citri.ſemen albedarogi: ſemen ſelengemicſch:ſanſuci:ſiſimbrij.çinçiberis:macropiperis margaritarū:coralli:hcarabe: ſete crude:folij indi:been. ana.ʒ.x.muſci.ʒ.j.tertiā boni puri:aggregētur omnia cū melle mirabolanorū hcebulorū cōditor℞.

Medicine epatis. Cap. xxxvij.

Confectio trociſcorū de berberis valentium ad epar inflammatum ⁊ debile ⁊ corruptionē complexionis cū caliditate. ℞. carnis bbis.ʒ.x.ro.tritatū.ʒ.v.ſe.endi.portula. ſe.citruli. ana.ʒ.iij.ſeminis apij.ʒ.j ſpi.maſti.ana.ʒ.v.lacce:reubarbari.ana.ʒ.j.fiant trociſci aureorū duorū.⁊ detur.j.in potu cum ſyrupo acetoſo puro.

Confectio trociſcorū:de reubarbaro ad malitiā complexionis:⁊ dantur in potu poſt febres longas ⁊ cū corrumpitur forma. ℞.reubarbari.ʒ.x.ſpice maſticis:ſemis apij: ſquinanti.ameos ſauine:amigdalarū amararū:coſti amari:cinamomi.ana.ʒ.vnius ſextā.ſucci eupatorij:ſeminis feniculi:aniſi:aſari:ariſtologie.gentiane.ana.ʒ .ij.piperis, çinçiberis.ana.ʒ.j.abſinthij romani.ʒ.ij.fiant trociſci aurei vni.s.⁊ potetur vnus.

Confectio trociſ.de lacca cōferentiū ydropiſi yposarce: qui ꝓuocant vrinā:aperiūt opilatiōes in epate ⁊ calefaciunt ipſuꝫ.lacce reubarbari.ana.ʒ.iij.ſpice aromatice: maſticis:ſe.apij:ſquinanti:abſinthij:ameos:ſauine:amigdalarum amararum:coſti amari:mirre:ruthe.ana.ʒ.vnius ſexta:ſucci eupatorij:abſinthij:ſeminis feniculi: aniſi:aſari ariſtolo.gentiane.ana.ʒ.ij.piperis çinçiberis.ana.ʒ.j.fiāt trociſci.de quibus in potu dentur aur.ij.

Confectio trociſ.de meçerion ſolutiuorum. conferentium ydropiſi aſcliti:et dantur in potu omni die. ⁊ faciunt ipſum aſellare ſemel ⁊ alleuiant ⁊ aperiunt opilationes epatis:ſeminis endiuie.ʒ.x.ſe.meçeriō.ʒ.j.⁊ duas tertias ſi volueris foliorū eius:agarici tantunde roſarū tritaruꝫ. ʒ.ij.⁊.s.ſucci eupatorij.ʒ.ij.⁊ duas tertias.ſe.citruli.ʒ. ij.et s.fiāt ex eis trociſ.x.⁊ ipſi ſūt troci. mirabiles vlumi.de quibus bibatur vnus.

Confectio medicaminis ad ydropiſim timpanitem cū non eſt caliditas:aniſi:petroſell'.coſti.mirre:piperis: bacarū lauri:nigelle hceiſim:caſtorei:aſe:amiuden:aſari croci. ana.ʒ.j.ſerapini:acori:amigdalarū amararū:ruthe.ſicce cimini:carmeni:ameos:origani:yſopi:dauci:carui:galange:calamenti ſicci:foliorū algarab: calcanei vituli: aut baurach adusti:amomi:polij:çinçiberis:agarici.ana.ʒ.ij mellis diſpumati qđ ſufficit ad cōficiendum.

Modus cōfectiōis de enula valentis ad apoſtema dur℞ eueniēs in epate aut ſtomacho:ex ꝑcuſſione: ariſtologie çinçiberis ſicce enule:aſtirgar.eruce:ſemis apij.feniculi aniſi.ameos.ana.pars media.terant ⁊ aggregent cū melle:⁊ detur in potu ex ea q̄ntitas auellane.

Modus medicamis de curcuma maior cōferēs egritudinibus epatis cum fiunt cronice:⁊ ꝓlongant ⁊ inaurantur:⁊ eradicat eas.ita vt nihil dimittat ex eis.fu:aſari:dauci.ſe.apij.ana.ʒ.iij.meiſus:ſpice celtice.ana.ʒ.vj.coſti mirre.caſi.lig.ſquinanti:carpobalſami.rubee qua ingit.aū. ʒ.ij. polij.ſucci eupatorij olei de balſamo: ſcordeō:icolopēdrie.ſucci liquiritie.aū.ʒ.iij.calami aromatici.camomille albe ⁊ rubee:aſari.ana.ʒ.j.⁊.s.croci.draga.ana.ʒ.j.terātur ⁊ cōficiant cū melle.doſis ſit ſicut nux.

Confectio troci.ad ydropiſim que eſt cū calore ⁊ corruptione epatis ⁊ ſplenis.cū ſolutiōe vētris.Spodij.carnis ſic. gallie.balauſtie:fumac.ſe.tamariſci.ſe.acetoſe.ana.ʒ.

j. cipis floris squinanti: anisi: spice reubarbari: lacce: cortic. radicis capparis. ana. ʒ. s. agnicasti: se. portulace. ana. ʒ. j. endiuie. ʒ. s. opij. ʒ. s. caphore. ʒ. sextã: fiant trocisci. ʒ. iij.

¶ Confectio pillularũ facientiũ asellare aliquotiés ⁊ alleuiantiũ egrũ: mirabolanorũ citri. ʒ. x. serapini. ʒ. v. dosis. a. ij. ʒ. vsq; ad. iij.

¶ Confectio pillu. de reubarbaro ad ydropisim timpanitem. ℞. meçereon. ʒ. x. succi eupatorij: seis endiuie. ana. ʒ. iij. agari. ʒ. v. reubarbari. ʒ. iij. semis apij. ʒ. j. ⁊. s. dos. ʒ. j. ⁊. s.

¶ Confectio aliarũ pillularũ soluentiũ aquã p egestioné cum fortitudine: semĩ meçereõ excorticati. ʒ. s. çucca. tabarçet. ʒ. j. amig. excorticatarũ: draga. añ. ʒ. s. ⁊ é dosis. j.

¶ Confectio aliarũ pillularũ que sũt vltime: meçereõ. ʒ. s eris visti. ʒ. tertiã. serapini. ʒ. j. euforbij. quartã. ʒ. Sal' idi armo. folioꝝ ru. añ. ʒ. sextã. fimi colũbi. ʒ. sextã. ⁊ é dos. ʒ. j.

¶ Confectio medicamĩs de lacca: florũ squinãti: spice asari: petrosellini. añ. ʒ. iij. eupatorie: lacce: aristologie. ana. ʒ. j. ⁊. s. semis endiuie: seis citruli. ana. ʒ. iij. masticis. succi liquiritie. ana. ʒ. j. croci. ʒ. s. dos. aur. ij.

¶ Confectio pillulaꝝ. de qbus datur oĩ nocte qñ é cũ siccitate nature: ⁊ leniũt eã ⁊ alleuiãt egrũ: que nominanẽ pillule de agarico. Agarici. ʒ. x. succi eupatorij reubar. arist. ana. ʒ. ij. çuccari. tabarçet. ʒ. v. fiant pil. similes ciceribus ⁊ poteẽ de eis vna oĩ die vsq; quo ad vltimũ pueniat nature lenitas: soluẽdo eni faciũt asellare: et puenit alleuiatio ab eis: ⁊ ipẽ cũ hoc cõferũt epati ⁊ apiunt opilationé ei⁹.

¶ Cõfectio trociscorũ de reubar. floris squinanti. ʒ. v. spice: asari. petros. anisi. eupatorij. lacce. reubarbari. ana. ʒ. j. se. endiuie. se. citruli. ana. aur. iiij. masticis: succi ligritie. añ. croci: çinçiber. ana. ʒ. v. dosis aur. ij.

¶ Confectio trociscorũ de cãphora ad epar inflãmatuz: ycteritie: ⁊ febrib⁹ adurẽtib⁹. Ros. ʒ. x. roset. s. carnis eius tantũ. ʒ. xx. se. citculi. ʒ. x. seis endiuie: se. lactuce. portu. añ. ʒ. iij. spod. ʒ. x. sandali citri. ʒ. ij. cãphore. ʒ. j. fiant trocis. ʒ. ij cũ mucillagine psilij: ⁊ poteẽ vnus cũ rob citri ad epar inflãmatũ ⁊ cor: aut cũ lacte acetoso de capris: aut cũ lacte de quo extractũ est butyrũ: ⁊ sũt boni ad pulsũ cordis ex caliditate: ⁊ ycteritia cũ sy. aceto. ⁊ in febre ex calidate.

¶ Confectio empli de sandal'. ad epar inflãmatũ: vtriusq; sandal'. rose fausel: sieẽ menuthe: cãphore: ⁊ liniaẽ cuz aq̃ solatri ⁊ modico aceto vini.

¶ Cõfectio empli ad ydropisim: asclitẽ absq; calitate. ⁊ qñ emplaẽ cũ eo añ aquã: ⁊ é exptũ: farina ord. cipi. sterc⁹ ouinũ siccũ: ciminũ baurac: bolũ armenũ: liniaẽ desup: quoniã exiccat aquam virtute forti.

¶ Confectio ltelelrẽgi: ydropisi cal'e: foliorũ meçereõ infusorũ in aceto exiccatorũ tritoꝝ. ʒ. v. aga. turbith. añ. ʒ. v. succi absithij. ʒ. iij. mirabolani citri. ʒ. v. rosarũ rubearũ: se. endiuie: citrulli. ana. ʒ. ij. tereniabin. ʒ. x. succi liquiritie. ʒ. ij. decoquatur tereniabin donec fiat sicut mel et conficiatur cũ eo ⁊ detur in potu ex eo a. ʒ. ij. vsq; ad. iiij.

¶ Cõfectio ltelelrẽgi ad ydropisim cũ qua nõ é caliditas: foliorũ meçereõ tritoꝝ: agarici: mirabol'. citri. serapini. añ ʒ. v. yreos. ʒ. iij. reubarbari succi eupatorij: pice: anisi. ana ʒ. ij. cõficianẽ cũ melle: dosis a. ʒ. iij. vsq; ad. iiij.

¶ Confectio pil. almeçereõ ad asclitem: quãdo nõ é caliditas neq; ventris solutio: miçereon calcecumenõ: nõ stercoris columbini. ana. euforbiũ quarta vni⁹ illorũ cõficiãtur cum iulep: dosis. ʒ. ij. ⁊. s. cum aqua passularũ de corascení: sitq; cibus eius carisca: aut cibus cuz sumac: aut acetum cũ oleo: aut cũ syrupo acetoso.

¶ Confectio trocis. açeresch frigidorũ ad dolorem epatis açerscilr. ʒ. v. seminis citruli excorticati: seminis endiuie: seminis portulace. se. fenicu. ana. ʒ. ij. ⁊. s. succi liquiritie. ʒ. j. ⁊. s. ros. ʒ. j. fiant cũ aqua ros. ⁊ dentur in potu cũ syrupo acetoso ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua solatri.

¶ Confectio troc. açeriscicl: calidorũ: açeriscicl. ʒ. v. lacce reubar. succi eupat. anisi spic. masti. ana. ʒ. j. denẽ cũ decoctione radicũ.

¶ Medicine splenis. Cap. xxxviij.

Confectio trocis. de capparib⁹ ad splené durum ⁊ vẽtositaté. ℞. cortic. radic. capparis que sũt aleph. se. alfagradi. ana. ʒ. x scolopẽdrie: cipi. ana. ʒ. j. aristolo. foliorũ ruthe: armoniaci nasturtij: acorũ: nigelle: ana. ʒ. iij. resoluaẽ armoniacum cum aceto vini: ⁊ conficianẽ cũ eo cetera: sintq; trocis. ʒ. ij. dosis est. j.

¶ Confectio tro. alcarmesic. ad splené cũ calitate ⁊ duritie se. alfagradi: se. tamarisci. se. endiuie. ana. scolopẽdrie q̃rtã vnius: fiant trocis. aur. ij. ⁊ sumãtur cũ syrupo acetoso.

¶ Trocisci vero de ltarabe cũ aqua de radicib⁹: ⁊ syr. ace. aut cum aqua illa que de eo pura est: quando dubitaẽ de ventositate sub splene conferũt.

¶ Confec. emplastri ad duritiẽ splenis: foliorũ ruthe. ʒ. x. bau. ʒ. iij. calamĩti sicci. ʒ. iij. ar. ʒ. vij. dissoluãẽ cũ ace. vini.

¶ Confectio pil. expellentiũ ictericiã fortiter: aloes scam̃. ana. ʒ. quartam. agari. ʒ. ij. tertia: succi eupatorij. ʒ. tertia fiant pillule cũ succo endiuie: ⁊ est dosis. j.

¶ Confectio empl'i ad splené cũ caliditate: lignũ salicis et folia ei⁹: ⁊ ipius extremitates tamarisci: corticis radicis capparis: extremitates mirti: ⁊ cypressi ⁊ acetũ vini.

¶ Medicine colice. Cap. xxxix.

Confectio pillularũ soluẽtiũ colicã velociter. ℞. aloes. ʒ. x. scamo. ʒ. ij. ⁊. s. interioris collogntide. ʒ. iij. tertiã salis gemme. ʒ. ij. serapini. ʒ. iij. sebram tantundem ⁊ sũt. x. doses.

¶ Confectio serabeçen: resoluens ventrẽ fortiter ⁊ educẽs supfluitates: scam̃: pipis: çin. cimini: folioꝝ ruthe: baurac galã. ciami: garũ. ana. ʒ. x. mell'. xl. dos. a. ʒ. ij. ⁊. s. vsq; ad. iij

¶ Confec. el'arij diacitõiten solutiui: qđ admistraẽ in colica cũ nausea fortior fit: ⁊ euomit eger id qđ bibit. scamo. ʒ. x. masti. gario. gallie: çinçi. pipis: macropipis: nucis mus. cinami. ana. succi citoniorũ acetosoꝝ: mellis apũ. ana. commisceanẽ ⁊ decoquãtur donec inspissenẽ. ⁊ cõficianẽ medicine cũ eis: dosis a. ʒ. j. vsq; ad. j. ⁊. s.

¶ Confectio pil'. que sumũtur ante cibũ ⁊ post: ⁊ exiçcant etectioné cibi paulatim: ⁊ destruunt satietaté nauseatiuã et soluunt ventrẽ ⁊ resoluunt colicã. çinçi. melano. piperis macropipis gallie. gario. ⁊ neremisc. ana. ʒ. x. çuccari tabarçet. ʒ. x. dos. ʒ. s. ⁊ faciunt asellare a. ij. sell'. vsq; ad. v. oẽz hoiem ƀm q̃ztitaté sue nature ⁊ virtutis.

¶ Confectio clisteris ad febricitãtes ⁊ patientes birsen cũ retinenẽ eorũ nature. ℞. sacratati aque sicle i q̃ balliat. ʒ. j. baurac et fũdatur desup oleuz vio. ⁊ fiat clistere. ⁊ quãdo nõ est febris sumatur pugillus furfuris çuccari ru. ʒ. xxx. baurac. ʒ. ij. ⁊ olei sisamini. ʒ. j.

¶ Confectio pil. resoluẽs satietatẽ nauseatiuã ⁊ vẽtositãtez ⁊ digerit: ⁊ puocat appetitũ masti. çinçi. cinamomi: gario fil'. neremisc. pipis macropipis. ana. ʒ. x. scam̃. tantundem çuccari tantũdẽ fiant pil'e sicut cicer. ponderãtes tertiam ʒ. j. que qdem vtiles existunt colicã assidue patiẽtibus.

¶ Confectio medicamĩs ad colicã fridã. cimini: anisi: ameos. ana. pugillus vnus. bulliant bene ⁊ in colatura resoluanẽ penidiorũ. ʒ. v. ⁊ medulle cassiefi. ʒ. v. ⁊ fundaẽ desuper oleum amigdalarum dulcium. ʒ. iij.

¶ Confectio medicamĩs: qđ daẽ cũ dolor vehemẽs cõmouetur. ⁊ sedat doloré qñ timeẽ qđ egro supueniat sincopis ppter vehemẽtiã doloris: çinçi. macropipis: storacis lig de croci. se. iusqami. ana. castorei. opij. ana. ps. s. fiant pillule sicut cicer: dosis ab aur. s. vsq; ad aur. j.

¶ Cofe. troc. de vio. q sũt cũ scam̃. cõferẽtes colice cũ caliditate. ⁊ vtiles in febrib⁹ antiquis cũ indigẽt solutiõe ac vomitu. aut insosati. ⁊ sũt i vltimo ĩfridãtes. vio. ʒ. x. scam̃. ʒ. ij. ⁊. s. mucillag. psilij. qđ ea aggreget. fiãt. x. troci. ⁊ sumaẽ vn⁹ ĩ potu cũ. ʒ. v. çuccari. aut cũ. ℥. j iulep. aut teraniabĩ.

¶ Modus cõfectõis ad colicã mirabil' valde. cartami. ʒ. j. serapini. ʒ. x. cõficiantur cũ penidijs dosis. ʒ. v.

¶Confectio trocisc. de viol. q infrigidāt ⁊ potant in mane cū medulla: cassiefi. optimi ad eradicandū colicā que est cum caliditate ⁊ siccitate: violarū siccarū. ʒ.x. turbith tantundē: succi ligritie. ʒ.v. fiāt. x. trocis. ⁊ sumant oi die: quasi. x. ficus citrine: ⁊. ʒ.x. passularū enucleatarū: ⁊ decoquātur in. ij. lib. aque: donec ꝑueniat ad lib. j. col etur ⁊ dissoluant. ʒ.x. medulle cassiefi. ⁊. j. ex his trocisc. ⁊ distillentur desuper. ʒ.ij. olei amigd. dulcis: ⁊ potentur in mane.

¶Confectio trocisc. de epithimo qui dant in potu cū aqua de radicibus ad eradicandū colicā ⁊ ventositatē. ℞. turbith epithimi. ana. ʒ.x. serapini. ʒ.v. fiāt ex eis trocisc. x. deinde radicē apij: feniculi. ań. ʒ.x. se. vtriusq; ameos: çin. galange. ana. ʒ.v. decoquātur in lib. aq̄ donec remanet lib. j coleł ⁊ dissoluat in ea ex istis trocíscis: ⁊ ꝓijciatur desup aur. j. olei de kerua. ⁊ sumatur in potu: ⁊ quādoq; proijcitur in decoctiōe passularū ⁊ ficuū: ⁊ quādo datur in potu cum eo castoreū ꝭm mensuram que visa fuerit.

¶Modus confectionis de bacis lauri spargētis ventositatē fortiter: que datur ad bibendū in intestinoꝝ ⁊ costaruz dolore. Ruthe sicle. ʒ.x. ameos: cimini: nigelle: siseleos, kreisim: origani: carui: petrosł. amigdal. ama. piperis: calamenti: macropiperis: dauci: acori. ań. ʒ.ij. bacarū lauri: castor. serapini. ań. ʒ.iij. opoponaci. ʒ.iij. ꝯficiāt cum melle de qua sumat quātitas auellane cum vino veteri. non est ei par in dispargendo ad ventositatem.

¶Modus confectionis spargētis ventositatē. lenientis ventrem ⁊ sedantis dolorē: ⁊ est fortior in hac dispositione q̄ filoniū: ⁊ ego nō nomino ipm filoniū. ℞. piperis: ameos folioꝝ ruthe: calamēti: castor. cimi: bacarū lauri. ana. ℥.j. opij: iusq. corti. mandrag. ana. ʒ.s. scam. tertiā. ʒ.j. ꝯficiant cū melle eiusdē quātitatis: ⁊ si vis fiant inde trocisci sine melle: cuius dosis cum non conficitur sit. ʒ.j. ⁊ quando cōficitur sit a. ʒ.ij. vsq;. iiij.

¶Confectio medicaminis: qd supponitur ad spargendū ventositatem ⁊ educens eam: ⁊ soluit cimini: folioꝝ rute viridis. ana pugill. j. bothomariē. ʒ.ij. conficiant cū melle ⁊ intromittatur cum lana.

¶Confectio suppositorij qd soluit ventrē. conterit enim ⁊ ꝓijcit in clisteri solutio ⁊ noiat suppositoriū albū. ℞. baurac panis. ʒ.x. collogn. interioris: bdel. serapini. ana. ʒ.v. scam. ʒ.ij. ⁊. s. dissoluātur: ⁊ fiat collirium eis.

¶Confectio clisteris solutiui lenis. ℞. ficus citrinas. v. furfuris pugillum: altee ligate in panno pugillū vnum. folia sicle decē decoquātur in duabus libris aque donec ꝑueniat ad. j. lib. colet ⁊ ꝓijciat sup eā. ℥.j. baurach. ⁊. ℥.j. olei sisamini: ⁊ fiat clistere: cū aūt vis ipm acuere: ꝓijce in eo de collirio albo aur. j.

¶Confectio clisteris solutiui fortis. collogntide. ʒ.x. cētauree minoris. ʒ.xv. buchumarien. ʒ.ij. rute calamēti bachatum: paruā: origani manipulus decoquātur: deinde dissoluātur in ea. ʒ.iij. kitran ⁊ tātundē mellis. ⁊. ʒ.ij. castorei serapini. ʒ.j. opoponacis. ʒ.s. suppositorij albi aur. j. ⁊ fūdatur desup. ℥.s. olei de kerua: ⁊ fiat clistere cum est colica fortis ⁊ yleos: ꝙ si dolor fuerit fortis: ponat in ipso quātitas ciceris de opio.

¶Confectio medicine sedātis dolorē colice: ⁊ est filoninm qd dispergit ventositatē grossam: piperis: ameos: nigelle bacarum lauri: cimini: castorei. ana. ℥.j. opij se. iusquiami mandragore. ana. ʒ.j. aggregentur cum melle.

¶Confectio formarū similiū auellanis sedantiū doloreȝ: castorei: ameos: cimini: nigelle. ana. opij quātū omnia: fit quelibet forma tertia. ʒ. vnius.

¶Confectio formarū similiū auellanis: sedantiū doloiem colice difficilē vehementē que est cū colera ⁊ punctura. se. lactuce: se. portulace: opij. ana. cōficiant cum mucillagine psilij: sitq; forma quelibet tertia. ʒ. vnius.

¶Confectio clisteris dispargentis ventositatē valde ruta tribus vicibus decoquat in oleo ⁊ in. ʒ.xx. ex eo dissoluit castorei: opoponacis: serapini. ana. ʒ.s. vsq; ad. j. ʒ. ⁊ clistericetur cum eo: ⁊ si dolor fortis est: ponatur in eo quantū est granum ciceris de opio.

¶Confectio olei quo vngit venter: ⁊ spargit ventositateȝ olei rutacei. ʒ.x. cum quo dissoluantur castorei. ʒ.ij. euforbij. ʒ.j. ⁊ fiat inunctio cum eo.

¶Confectio troc. ad yleos conferentiū vomitui supfluo seminis apij. anisi ana. ʒ.ij. ⁊. s. fiant trocisci: quorū pondus sit ab aur. j. vsq; ad. ij.

¶Confectio medicine ad vomitū leuem. ℞. cancer nucis vomice: nigelle: se: rafani anati ana. baurach salis indi. ań pars media. dosis. ʒ.iiij. ⁊ quādoq; additur in eo quarta. ʒ de condisi.

¶Confectio medicaminis temperati consequens finē medicinaꝝ fortiū ⁊ nō ē timor in eo: cancer: ꝯdisi nuci vomice: baurach. ana fiāt troci aur. j. dosis ab. aur. j. vsq; ad. ij.

¶Cōfectio syrigi de granis granatoꝝ sedās vomitū. granoꝝ granati acetosi lib. s. sumach mundificati quarta lib. vnius fundant desup aque lib. iiij. ⁊ coquat donec perueniat ad. ij. lib. ⁊ colet ⁊ sumant folia citri. x. folia mente. x. gariofil. aur. ij. gallie aur. j. thuris. ʒ.j. corticis fistici viridis. ʒ.iij. sumātur de eo ī potu cū adest vomitus vehemēs cōturbās ⁊ colerica passio: ⁊ melius quidē est cū sumit cū aqua ro. ⁊ si nō iueniunt folia citri ⁊ mēte nisi sicca: ⁊ sumātur de vnoquoq; eoꝝ. ʒ.ij.

¶Confectio trocisci ad vomitū vehementem dolorosum qui est propter effusiones maloꝝ humoꝝ ad stomachum gariofil. ʒ.x. gallie. ʒ.j. cinami. ʒ.ij. enule. ʒ.j. ⁊. s. masticis. ʒ j. ⁊. s. opij: mandragore. ana. ana. ʒ.j. ⁊. s. resoluant ⁊ fiant decem trocisci: dosis est vnus: ⁊ administrent in colerica passione: quoniā sedāt vomitū ⁊ ꝓuocāt somnū ⁊ stupesaciūt stomachi sensum: ita vt nō opprimat ipsum illud qd ei obuiat: ⁊ nominant trocisci de enula.

¶Confectio trociscoꝝ ad colicā passionē supfluā: ⁊ supfluiitatē operationis catartici: qui confortant animā ⁊ stringunt ventrem ⁊ retinent vomitum ⁊ faciūt dormire: gallie croci gariofil. ciperi. ana. ʒ.x. gallarū: balaustie: camesie: corticis granatorū thuris. ana. ʒ.x. opij: mandragore. ana. ʒ.v. fiant trocisci. ʒ.ij.

¶Confectio epithimatis ad colicam passionē catartici supfluitatem ⁊ tenasmon: gallia: acatia tortelle sandali: ciperi ⁊ rose thus mirra: liniatur cum aqua mirti ⁊ citonioꝝ ⁊ vino.

¶De medicinis resolutionis vētris. Cap. xl.

Confectio trociscorum de spodio cum acetosa constrictiuorum qui dantur in potu ad fluxum cum febre ⁊ acuitate. Rosarum spodij. ana. ʒ.x. seminis acetose. ʒ.v. sumach. seminis portulace. ana. ʒ.iij. balaustie. ʒ.ij. gūmi. ʒ.j. ⁊. s. ⁊ fiant trocisci tertie. ʒ. vnius: ⁊ addunt in dosi kerat opij.

¶Confectio pulueris qui proijcitur in os ⁊ deglutitur bibendo aliquid post ipsum ad solutionem ventris cuȝ tussi, granorum mirti: castanearum tritarum papaueris: siliquarum sceni. ana. gūmi. ʒ.s. terantur omnia ⁊ sumantur in potu ex eis. ʒ.iij. cum aqua ro.

¶Confectio pulueris qui in ore proijcitur de granis granatorū ad fluxum ventris cum caliditate: ⁊ casum appetitus: granorum granati acetosi assatorum: parumper contritorum sicut alcohol. ʒ.c. carui infusi in aceto ⁊ assati. ʒ.xx. coriandri infusi in aceto ⁊ assati. ʒ.xx. fructus tamarisci ʒ.x. siliquarum nahabati. ʒ.xx. sumac: balaustie. ana. ʒ.xv. fiat eoꝝ contritio bona: ⁊ misceantur dosis. ʒ.iij.

¶Confectio pulueris qui in ore proijcitur leuis ad solutionem ventris cum tussi: granorū mirti contritoꝝ. ʒ.j. castanearum. ʒ.s. papaueris sicut alcohol: siliquaruȝ sceni spodij gūmi. ana. ʒ.s. terātur dosis. ʒ.iij. cum aqua frigida ⁊ precipiatur vt in mane comedat vitella ouorum bene elixatorum: ⁊ sumat puluerem de papauere in ore.

¶ Confectio mive constrictive qui est syrupus de citoniis aque citonioꝝ acetosorum lib.j. vini veteris tantundem. decoquatur donec spissitudinem habeat: ⁊ proiiciatur in eo quasi aur. gallie.

¶ Confectio elec. alcauçi: convenientis constringentis valde ventrem. provocantis appetitum. ⁊ spargentis ventositatem: granorum passularum contritorum sicut alcohol. lib. una granorum mirti contritorum. sicut alcohol. lib.ʒ. siliquarum de spina: balaustie. thuris. fructus tamarisci. ana.ʒ.x. ameos.ʒ.xvi. aggregentur cum melle canne.

¶ Confectio pulveris qui i ore proiicitur de bolo ad excoriationem: psilii assati.ʒ.xx. arnoglosse.ʒ.x. gumi: boli armeni. ana.ʒ.xx. se. portulace se. fumiter. assari. ana.ʒ.x. aggregentur ista: ⁊ contritio boli non ultime fiat: ⁊ non separentur ⁊ humectentur semina. propterea qd adheret ei bolum: dosis.ʒ.iij. i mane ⁊ tantundem in sero cum rob de citoniis puro

¶ Confectio trocisci de spodio qui sunt fortes. Spodii ros. sumach: seminis endivie. ana.ʒ.j. tamarindi: seminis portulace. seminis papaveris. seminis acetose.ʒ.j.⁊.ʒ. balaustie: opii sandali: ana.ʒ.ʒ. camphore. vi^a.ʒ. unius: conferunt ad solutionem ventris cum caliditate superflua: qui in potu dantur cum aqua sauich: infundatur sauich: ⁊ sumatur aqua eius.

¶ Confectio trocisci de spodio. rosarum rubearum.ʒ.iij. seminis lactuce. seminis citroli. cucurbite. ana.ʒ.ʒ. succi liquiritie.ʒ.ʒ. spodii.ʒ.v. dosis integra.ʒ.ʒ.

¶ Confectio pulveris qui in ore proiicitur de granis granatorum assatorum conveniens ad fluxum ventris: quando prolongatur: trociscorum ypoquistidos: corticum medianorum glandium. castanearum. balaustie. capitum granatorum assatorum. proiiciatur super istas commixtas quantum ipse sunt pulveris granorum granatorum: ⁊ commisceantur cum istis ⁊ sumantur in potu.ʒ.iij. aut. iiij. cum aqua frigida aut cum rob citoniorum puro: quoniam est confortativus ⁊ expertus.

¶ Confectio trocisci ad tenasmon experti: seminis iusquiami: seminis aneti: seminis feniculi. ana.ʒ.v. ameos.ʒ.ij.⁊.ʒ. opii.ʒ.iij. seminis apii.ʒ.j. fiant trocisci: aur.j. detur.j. ⁊ administretur cum non est caliditas.

¶ Modus confectionis de storace cum est fluxus ventris superfluitas ⁊ tenasmon quando non est caliditas: castorei: opii: asari: storacis liquide. seminis iusqami albi thuris. ana. mellis quantum omnia dosis.ʒ.ij.

¶ Confectio pulveris qui in ore proiicitur: ⁊ nominatur gluten ⁊ administratur cum superfluit catarticum ⁊ vehemens est gallarum corticis granatorum. ana.ʒ.j. thuris.ʒ.ʒ. tortellarum ʒ.ij. seminis iusquiami quartam.ʒ. unius: administretur quando multiplicatur tenasmon: ⁊ vehemens fit dolor ⁊ vigilie potetur cum miva hoc est cum sirupo de citoniis

¶ Modus licinii quo utuntur quando dolor fit fortis ⁊ vigilie ⁊ est alex. mirabil. croci. mirre: licii: olibani: opii. ana partes due. fiat licinium ⁊ supponatur: dicit alex. fiat licinium de panno novo: ⁊ torqueatur bene ⁊ dissolvatur opium cum vino: ⁊ in eo conficiant alias medicinas ⁊ involvant licinium in medicamine ⁊ utantur.

¶ Confectio enematis retentivi: riçi excorticati: milii medulle glandis: lentis excorticate. ro. ana. pugill.j. tres galle: ⁊ funde desuper.ij. lib. aque ⁊ coquatur donec redeat ad lib.j. colentur de ea.℥.ij. ⁊ dissolvatur in ea de troc. lenibus: ⁊ fortibus ⁊ fundatur desuper olei ros.℥.ʒ. ⁊ vitelli assati ovi. ⁊ clisteriçetur cum ea.

Confectio trociscoꝝ levium boli ar. ceruse de plumbo gumi sanguinis draco. acatie. ana. fiant ex eis trocisci: pondere ʒ.iij. ⁊ dissolvatur unus eorum ⁊ clisteriçetur cum eo.

¶ Confectio trociscoꝝ fortium proiiciatur cum trociscis. ex istis.ʒ.j. carte combuste: opii tertiam unius.

¶ Confectio clisteris de arsenico: cum quo clisteriçatur quando prolongatur mora excoriationis ⁊ putrefactionis. ℞. medicaminis herpetis estiomeni: qd est i caplo oris aur. ij. opii.ʒ.ʒ. dissolvatur in decoctione lentis ⁊ balaustie cum aceto pauco ⁊ aqua aut cum aqua sicle postquam clisteriçatur ante ipm cum aqua mellis. aut cum aqua ⁊ sale.

¶ Confectio trociscoꝝ de alumine qui administrantur quando fluxus ventris est valde sanguinis plurimi: aut clisteriçatur cum ea in vulva etiam propter istud: gallarum aluminis: acatie: balaustie: corticis granatorum succi ypoquistidos: ana. terantur ⁊ clisteriçetur cum eis: ⁊ cum decoctione mediane corticis glandium balaustie ⁊ ro.

¶ Confectio clisteris ad egestionem sanguinis sine mucillagine intestinoꝝ. ℞. gallas tres: rosa.ʒ.v: balaustia. corticum granatoꝝ. ana.ʒ.v. lentium excorticatarum.ʒ.x. corticis mediani glandium.ʒ.v. decoquantur: ⁊ in colatura eoꝝ fricetur.ʒ.j. acatie. ⁊.ʒ.j.⁊.ʒ. ypoquistidos. ⁊.ʒ.ij. boli. ⁊ gumi tantundem ⁊ clisteriçetur cum ea.

¶ Confectio clisteris ad ulcera intestinorum in quibus est sanies grossa: ⁊ fetida: ⁊ in quibus est sicut lotura. sumatur mel ⁊ subtilietur cum aqua ⁊ clisteriçetur cum eo bis aut ter in die: ⁊ post ipsum clisteriçetur cum hoc clisteri. eupatorium: succus barbe ircine: cortex medianus glandium: riçi abluti: sitque de riçi plus: decoquatur bene ⁊ in colatura eorum dissolvatur de hoc medicamine: thuris sanguinis draco. ceruse de plumbo litargiri albi. ana.ʒ.j. opii ex tertia.ʒ.j. usque ad.ʒ.ʒ. terantur iste medicine cum vitellis duorum ovorum contritis: ⁊ dissolvatur in aqua illa ⁊ clisteriçetur cum ea.

¶ Unguentum laxativum: cere.℥.ij. olei cataputie.℥.iij. salis pistati.℥.ij. bulliant in vino quousque cera liquetur ⁊ ventri ⁊ umblico imponas: ⁊ si supponatur nimium laxat.

¶ Alia cere cataputie lactis titimalli. ana.ʒ.ij. opii. sal marini.℥.j. oleum qd .s. bulliatur in vino: ⁊ super ventrem pone vel suppone.

¶ Aliud lactis anabule ⁊ titimalli succi laureole: cucumeris agrestis: fel bovis succi ellebori ana fiat emplastrum cum farina ordei ⁊ stomacho superpone ⁊ similia multa de discretione propria poteris huiusmodi satis optima pro loco ⁊ tempore invenire.

¶ Medicine urine. Caplm. xlj.

c Onfectio vimdach ad ardorem ⁊ difficultatem urine ⁊ ulcera renum: et cum est caliditas vehementior addatur in eis sumach: ⁊ abiiciatur opium. ℞. seminis melonis excorticati. ʒ.x. seminis citroli.ʒ.v. seminis cucurbite dulcis seminis portulace. seminis iusquiami al. boli ar. seminis apii. ana ʒ.ij. aggregentur postquam contrita fuerint: ⁊ fiant inde pillule: similes avellanis: ⁊ dentur in potu ex eis.ʒ.iij. cum sirupo violato.

¶ Confectio ad ulcera renum ⁊ vesice se. citroli excorticati.ʒ.x. amigdal. dulces: pini granorum allkelkengi. ana.ʒ.iij seminis apii canab. boli ar. gumi ara. sanguinis draconis thuris: seminis iusquiami albi opii. ana.ʒ.ij. informentur trocisci ponderantes tertiam.ʒ. unius.

¶ Confectio troc. ultimoꝝ ad ulcera in renibus ⁊ vesica cum quibus est confortatio ⁊ levitas ⁊ incarnatio ulceris. i. sedatio doloris: ⁊ nominantur troc. allkelkengi: qui sunt loco eoꝝ: sed sunt fortiores ad vehementiam ulceris ⁊ doloris cum urina mingitur: se. citroli.ʒ.x. boli ar. gumi thuris: sanguis dra. se. papaveris al. amigdal. ama. excortica. succi liq. dragaganti. amili. ana.ʒ.x. se. apii.ʒ.ij. granorum allkelkengi.ʒ.iij. opii.ʒ.x. ⁊ detur.j. cum non est acuitas cum siupo violato: aut iulep. sintque trocisci. ex tribus.ʒ.

¶ Confectio collirii qd iniicitur in vesicam sedans dolorem. ceruse sarcocolle: thuris: gumi: amili: opii sanguis draco. ana. fiant ex eis collíria: ⁊ iniiciatur in ea in primis aqua mellis ⁊ dentur ea que provocant urinam: deinde dissolvatur hoc in lacte ⁊ iniiciatur in eam per siringiam.

¶ Confectio provocans urinam: se. apii meu. fu. dauci. rubee que tingitur. petroselini: savine: asari: ameos: se. feniculi gallie costi. amigdalaꝝ ama. excorticataꝝ ana.ʒ.xx. se. melonis

ʒ.x.cantaridarū.ʒ.ij.armoniaci aur.j.dissoluant cū vino ⁊ fiāt pillule similes auellanis: dosis.ʒ.iij.ē eni bona ad difficultatē vrine: mollitieꝫ in corpe: ydropisim yposarcam.⁊ egritudines in qbus necessaria est subtiliatio corporis: ⁊ qn̄ est caliditas addat in ea se.melonis: ⁊ detur de ea.ʒ.j. ⁊ plus vel minus.

¶Confectio emplastri quo emplastrat pectē: ⁊ puocat vrinā: se.sule: ruta calamentū: berengesif.sansucus spica: balsamita: altea: folia rafani: napi: sceha: camomilla anetum ⁊ caul'. coquātur in aqua ⁊ sedeat eger in ea ⁊ fiat emplastrum cum fece super pectinem.

¶Confectio epithimatis fortis ad difficultatem vrine: piretrū baurauch: sinapis: ⁊ mastix.liniantur cum melle in balneo: ⁊ dimittat: donec multiplicetur sudor: ⁊ balneet cum eo anus: ⁊ allzatim ⁊ pecten ⁊ ylia.

¶Confectio que retinet vrinam valde: glandiū.ʒ.l.thuris masculi.ʒ.xxx.coriādri infusi in aceto: mirabol'.ni.boli arme.ana.ʒ.x.fiat puluis: ⁊ sumatur ex eo omni sero ⁊ mane.ʒ.iij.

¶Confectio que retine vrinam: glandium.ʒ.xx.ros.mirtillorum ana.ʒ.iij.acatie.ʒ.ij.amili: gūmi ara.boli ar.ana.ʒ.j lentium excorticatarum.ʒ.x.

¶Confectio ad distillationem vrine sine ardore glandiuꝫ thuris.ana.ʒ.c.granoruꝫ mahaleb: ciperi: mirthe: galange: cinami: enule: acori.ana.ʒ.v. terantur ⁊ sumantur de puluere eorum.ʒ.iij.

¶Confectio troc̄.diabetis. spodij succi liquiritie. ana.ʒ.x. se.lactuce.ʒ.x.se.portulace.ʒ.xxv.ros.coriādri sicci.an̄.ʒ.v acatie: gūmi.sandali citri: lentiū excorticatarū: balaustie boli ar.ana.ʒ.ij.camphore.ʒ.s.fiant trocisci.ʒ.iij.⁊ det vn° in potu cum aqua rosarum: ⁊ aqua granatorū acetosorꝫ.

¶Confectio emplastri ad diabeten: ⁊ dicitur qꝫ est nomen viri: ⁊ dicit qꝫ est nomē exuberatiōis vrine: ⁊ multitudis eius ⁊ comparatur circino qd̄ incipit ab vno puncto ⁊ redit ad idem: seminis portulace: solatrum: caro porci seminis melonis: citroli: aut rasura cucurbite: quodcunqꝫ presto fuerit: ⁊ emplastretur cum eo ⁊ permutat quando fuerit tepidum: sitqꝫ cibus eius: lentes excorticate: acetuꝫ agresta: ⁊ oia que ingrossant sanguinem.

¶Confectio trocisco.ad diariam: malitiam complexionis inflationem in stomacho caloreꝫ ⁊ tussim:. spodij: ʒ.ij.carnis berberis.ʒ.v.boli armeni.ʒ.iij.thuri.ʒ.ij.seminis portulace.ʒ.vj.sandalis.ʒ.ij.ypoquistidos.ʒ.v.camphore.ʒ.j lacce.ʒ.iij. terantur ⁊ fiant troc̄. quorum quilibet sit.ʒ.iij. ⁊ detur in potu vnus cum rob de papauere.

¶Confectio ad rupturaꝫ experta acatie: cipressi nucis: sansuci rute sicce.granorū lauri: gallarum mugat: gūmi ara. ana.ʒ.xx.terantur ⁊ cribellentur: ⁊ eliquet gluten pisciuꝫ cum aceto ⁊ aggregentur cum eo omnia ⁊ fiat emplastrū ⁊ coquantur nuces cipressi cum aqua: ⁊ misceatur in vino ⁊ bibatur: ⁊ infantibus fiat emplastrū cū psilio.

¶Confectio troc̄.bonorū ad mictum sanguinis: boli ar. lzarabe.ana.ʒ.x.acatie: balaustie: gūmi ypoquistidos.an̄ ʒ.iij.se.apij: iusquiami.ana.ʒ.ij.fiāt.x.trocisci: ⁊ dētur in potu cum robub stipticis ⁊ detur.j.

¶Confectio emplastri ad rupturam experti: nucis cipressi partes.ij.ciperi sansuci: gallarū: acatie: thuris gūmi ara. ana.partes equales dissoluatur gūmi in vino ⁊ aggregetur cum eo ⁊ fiat emplastrum.

¶Confectio ad apostema durum in testiculis: farine fabarū.ʒ.x.cimini: farine ciceris: coriandri sicci.ana.ʒ.iij.bdellij.ʒ.v.dissoluantur cum rob.⁊ fiat emplastrum testiculis

¶Confectio olei de scorpionibus: aristol'.gentiane: ciperi corticum radicis capparis.ana.℥.j.pijciatur in lib.j.olei amigdalaruꝫ amararū: ⁊ dimittantur hebdomada vna. deinde coletur: ⁊ ponantur in eo scorpiones decem.⁊ stet sub sole tribus hebdomadis: deinde colet ⁊ administret

¶Confectio medicaminis ad lapidem in renibus seminis melonis: carpobalsami: seminis rafani: dauci: petroselini.ana.corticis radicis capparis: corticis radicum: opoponacis: amigdalarum amararum: bacarum lauri: squinanti ciperi: spice: cassie lignee: bdellij: armoniaci: serapini: mirre piperis acori.ana pars.s.soluatur bdellium: armoniacum: ⁊ serapinum in vino subtili: aut in aqua mellis ⁊ agregentur pill'.⁊ dentur in potu omni die. ana.ʒ.s. vsqꝫ ad.ʒ.j.cum aqua seminis apij ⁊ aqua semininis feniculi: ⁊ capilli veneris: ⁊ nutriatur patiens cum aqua ciceris nigri ⁊ oleo amigdal'.⁊ quandoqꝫ confortatur hoc medicamen: quandoqꝫ inuoluitur oleo balsami taliter: vt humectetur: deinde conficitur cum gūmis ⁊ datur in potu omni die sexta.ʒ.vnius de cinere scorpionum: ⁊ pueris medietas sexte qui parum adusti sunt ꝑm quantitateꝫ qua teruntur.

¶Medicine lactis. Capl'm. xlij.

C Onfectio medicine multiplicantis lac. ℞.se.baucie.napi: sulle: rafani porri: cepe: feniculi. farine ciceris. ana. sumatur ex eo puluis mane ⁊ sero comedat post ipsum cicer infusum in lacte ⁊ potet super ipsum lac.

¶Confectio medicaminis abscindentis lac ex mamilla: farine fabarum.ʒ.x.seminis albedarogi farine rute.ana.ʒ.v.liniantur cum aqua albedarogi.

¶Confectio alia abscindens lac: seminis albedarogi: seminis agnicasti: ana.ʒ.x.sauine: rute sicce. ana.ʒ.v. sumatur puluis ex eo.ʒ.iij.

¶Emplastrum abscindens lac qd̄ multiplicatū est in mamilla: se.albedoragi: faria ordei faria faba.mēta: calamētū: ruta.fiat emplastrum ⁊ emplastretur cum camomilla.

¶Medicine spermatis. Capl'm. xliij.

℞ C Onfectio medicaminis addentis in spermate.℞.se.baucie: napi: cepe: rafani granorum pini: sparagi.granorum allzilzil granorum alçelem: secacul: satirion been vtriusqꝫ tantūdem granoruꝫ assenatum: lingue auis ana.ʒ.x.çinçiberis macropiperis: cinamomi.ana.ʒ.xv.altit boni nasturtij: piperis se.eruce.ana.ʒ.xv.olei nucis indice: olei granorum alcodrantidam omniū equaliter.s. tantū in quo inuoluātur omnia inuolutione humorosa: conficiantur cum melle: sumantur ex eo.ʒ.v.mane ⁊ sero cum.℥.j.lactis cū tantūdem de çucharo.

¶Confectio ad minorandum sperma: ⁊ destruenduꝫ erectionem virge.se.agnicasti.ʒ.x.se.portul'.tantundē: foliorꝫ calamenti exiccatorum foliorum rute.ana.ʒ.v. cumini ciperi balaustie.ana.ʒ.ij. sumantur inde in puluere.ʒ.iij.⁊ nominatur sector generationis.

¶Confectio abscindens sperma cuꝫ est caliditas: se.lactuce.ʒ.x.ros.ʒ.ij.se.portulac̄.psilij carui.ana.ʒ.iij. balaustie: foliorum nenufaris.ana.ʒ.ij.sumantur ex eo.ʒ.iij.cū quarta.ʒ.vnius camphore in hebdomada.

¶Confectio clisteris addentis in coitu ⁊ calefacientis renes: semi.eruce baucie: cinami: çinçiber. macropiperis. se.sulle: rafani: se.cepe ⁊ porri.ana partem.j.ciceris cōtriti: tribulorum frumenti decocti cum aqua sicut puls: fenugreci: ana partes.ij. caput arietis pingue ⁊ frustū anatis eius medulla ipsius ⁊ testiculi ipsius: aggregetur totum in vase cum decem cepis ⁊ cooperiat aqua ⁊ dimittat in furno habente caput stricte opilatū: ⁊ approximetur ius in cibo ex parte.j.⁊ ex duabus: ℥.iuris: ⁊ ex vnctuoso.℥.j.⁊ ex oleo de nuce indica: ⁊ de granis alcadra.ana.℥.s.⁊ fiat eorum conquassatio bona: donec ingrossetur per eam ⁊ clisteriçetur cuꝫ eo in nocte cū deberet dormire: postqꝫ est clisteriçatus ante ipsum cuꝫ aqua sicle ⁊ baurac.⁊ purgatus fuerit a fece.⁊ fiat cum eo clistere in nocte a prima vigilia ⁊ in medio eius.⁊ in fine ipsius. ⁊ regatur cum regimine in quo est grossitudo: ⁊ incipiat ille qui addit in coitu: ludere cum mulieribus: ⁊ dimittat mulieres: ⁊ bibat vinum faciens delectationem. quoniam multiplicat desiderium valde.

¶ Medicine menstruoꝝ ⁊ emoꝛroidarũ .Ca. xliiij.

COnfectio troc̃. de harabe abſcindentium ſanguinem menſtruoꝝ nimis fluentẽꝫ: ⁊ ad emoꝛroidas. ℞. harabe: gũmi nucis lacte balauſtie: ſucci barbe ircine. ana. ʒ. v. thuris. ʒ. ij. opij ʒ. iij. aggregentur cum mucillagine pſilij: doſis. ʒ. ij. cum ʒ. j. ſucci ſumach.

¶ Confectio ad emoꝛroidas ⁊ lubꝛicitatem inteſtinoꝝ: ſe. lini. ʒ. x. granoꝝ nigelle. ʒ. v. bdelij. ʒ. vij. thuris maſculi: ciperi: ameos: ana. ʒ. j. ⁊. ß. ſandarace de thei. ʒ. ij. ⁊. ß. terantur ⁊ dentur in potu. ʒ. iij. cum aqua.

¶ Confectio ſuppoſitoꝛij ad abſcindendũ ſanguinẽ emoꝛroidarũ ⁊ ad exitum ani: thuris: balauſtie: gallarum antimoaij acatie: aluminis fiant colliria: ⁊ ſupponatur: ad exitum vero ani terantur ⁊ puluerizentur ſuper anum ⁊ reducatur intus: ⁊ ſedeat eger in decoctione mirti: mediorum coꝛticum glandiuꝫ ⁊ coꝛticum granatoꝛũ: ⁊ additur in collirico ceruſa. ¶ Confectio licinij ꝓuocantis ſanguinem menſtrnoꝛũ ⁊ emoꝛroidarũ: ciclamen: elleboꝛus al. calamentum: ſerap̃. euforbium reſoluantur cum aqua ſauine recentis ⁊ fiant ſuppoſitoꝛia.

¶ Confectio troc̃. de mirra alleuians partum ⁊ prouocãs menſtrua: cinamomi mirre. ana. ʒ. ij. ⁊. ß. folioꝝ rute exiccatoꝛum: calamenti: coꝛdumeni: pulegij rubee aſſe ſarap̃. oppoponacis. ʒ. ij. fiant trociſci: pondere. ʒ. ij. ⁊ detur ĩ potu vnus cum decoctione ſauine.

¶ Confectio ſuppoſitoꝛij ad apoſtema durum in matrice ⁊ doloꝛem frigidum: thuris bdelij iudaici: galbani. ana. ʒ. ij. croci oppoponacis armoniaci. ana. ʒ. j. maſtic̃. caſtoꝛ. ſtoꝛac̃. liquide olei de lilio adipis anatis: olei camomill̃. ana. ʒ. iij. leniantur gũme cum vino ⁊ melle: ⁊ eliquetur adeps ⁊ aggregentur omnia ⁊ fiant ſuppoſitoꝛia et adminiſtrentur.

¶ Confectio decoctionis in aqua ſedeatur ad doloꝛeꝫ matricis. Samſucus: balſamita: ſceha: abꝛotanum. ſe. cauliũ fenugre. ſe. lini: camomille: mellilotum. decoquatur oĩa ⁊ ſedeatur in eis.

¶ Confectio q̃ ꝓuocat mẽſtrua: tertia. ʒ. j. euforbij: teratur bene: ⁊ ſupponat̃ ſexta. ʒ. j. in lana hoꝛa vna: ⁊ nõ dimittatur pl̃m: qm̃ facit fluere ſanguinẽ plurimũ foꝛtiter. cumqꝫ multiplicat̃ fluxus ſanguinis: tunc ſuccurre ei cibando cũ rebus ſtipticis ſicut veſcit: ⁊ ponant̃ in eo lentes excoꝛticate ⁊ ex carnibus caro alduragi: ⁊ ſi nõ inueniunt̃ carnes alcubugi: ⁊ pulloꝝ ⁊ vinũ ſtipticũ. ¶ Confectio peſſarij ad ſuffumigandũ qđ calefacit ⁊ adiuuat ad impᵃgnanduꝫ cuſtoꝛ. ſtoꝛax: galbanũ: euforbiũ oppoponacũ carpobalſamũ grana albẽ coſtos: bdelliũ: ſpica reſoluant̃ cũ vino: ⁊ fiant peſſaria noctibꝰ pl̃ibus: ⁊ ſumat in potu oĩ die dia mart: deiñ approxiet ſocio: ⁊ ſuffumiget̃ cũ eis ẽt ml̃totiẽs

¶ Cõfectio trociſco. de gũmis q̄ dant̃ in potu qñ difficilis eſt partus valde ⁊ moꝛit̃ fetus: extrahũt eñi fetum ſtatim. ℞. mirre oppoponacis: galbani: ſerap̃. ana. aſſe pars. ß. dent̃ in potu. ʒ. iij. cũ ſacratati decoctionis fenugreci: ⁊ dactiloꝝ ⁊ aqua rute: ⁊ ſuffumiget̃ cũ eis vna vice poſt aliã.

¶ Confectio vnguẽti ad ragadias in matrice ⁊ ano ⁊ aduſtionẽ ignis: cere colate. ʒ. ij. olei roſati. ʒ. x. ceruſe plũbi. ʒ x. plũbi aduſti cõditi. ʒ. ij. amili. dragagãti: opij. ana. ʒ. j. albuginis vnius oui calidi: aggregent̃ oĩa ſicut vnguentũ: eſt eñi bonũ ad ragadias cũ caliditate ⁊ ad ignis aduſtionẽ ⁊ ad omnem acuitatem.

¶ Confectio pil̃. de bdellio ad emoꝛroidas: mirabolanorũ nigroꝝ. keb. ana. ʒ. x. ſerap̃. ʒ. iij. naſturtij albi. ʒ. ij. bdellij pinguis. ʒ. xvj. diſſoluant̃ gũme cũ aq̃ cauliũ ⁊ aggrega cũ eis ⁊ fiant pillule.

¶ Confectio empl̃i ſedãtis doloꝛẽ emoꝛroidaꝝ: apoſtemoſarũ ⁊ apatũ ani: melliloti: camomille decocte donec diſſoluat̃. ana. ℥. j. croci. ʒ. j. vitelli oui elixati. ʒ. ij. opij: farie ſe. lini. mirre fenugreci: altee albe. ana. ʒ. v. aggregent̃ cũ rob: ⁊ ponat̃ ſup faciẽ eius oleũ ſiſaminũ: ⁊ fiat empl̃m cũ eo: ⁊ conficiat̃ cũ butiro ⁊ emplaſtret̃ cũ eo: ⁊ qñqꝫ adducatur in eo bdelliũ pinguẽ. ⁊ pinguedo gibbi cameli.

¶ Confectio empl̃i alterius elixet̃ cepe: ⁊ ꝯficiat̃ cũ butiro ⁊ empl̃et̃ cũ eo. eſt eñi valde vltimũ: ⁊ ſit cepe album.

¶ Cõfectio al̃. ad dol̃. matricũ ex apate: ſe. lini. ꝯtriti: altee. ana. ʒ. v. vitelli oui elixati. croci. ʒ. ij. opij ſe. iuſquiami aſſ ʒ. j. adipis galline. ʒ. ij. rob cũ quo aggregentur.

¶ Cõfectio ſuppoſitoꝛij ſedantis doloꝛẽ matricis. croci. olei camomille: adipis anatis opij ana. ſupponatur cũ lana.

¶ Confectio medicaminis: emoꝛroidarũ ſedantis doloꝛẽ olei de nucleis criſomiloꝝ. ʒ. x. ſtoꝛacis liquide. ʒ. j. bdellij. ʒ. ij. diſſoluantur in eo: ⁊ inungantur cum eq.

¶ Confectio vnguenti boni. bdellij ſubalbidi: pinguedo gibbi cameli: medulla cruris vaccini: nuclei criſomiloꝝ excoꝛticati: ſtoꝛax ligda: vitella duoꝛũ ouoꝛum liniantur cum oleo in quo decoctum eſt cepe ⁊ inungantur cum eo eſt enim mirabile in leniendo.

¶ Medicine podagre. Capl̃m. xlv.

EPithima ad podagram cũ caliditate. ℞. lupini armeni: ſandali citri: fau fel. roſ. rubearum ſief. memithe: radicem mandragoꝛe: apij: camphoꝛe ana fiant trociſci. ⁊ liniantur cũ aceto pauco: ⁊ aqua ro. aut coꝛiandri aut endiuie: aut ſolatri ⁊ qñqꝫ addatur in eo ceruſa ⁊ bolũ ar.

¶ Confectio emplaſtri ſoluentis reſiduum podagre calide: mucilago pſilij: mucillago ſe. lini ⁊ fenugreci: ⁊ faria amboꝛũ: ⁊ cerotũ factum cum oleo camill̃. aggregentur ⁊ liniantur cum eis.

¶ Confectio epithimatis ad podagram frigidam: ſtoꝛacis liquide caſtoꝛei: mirre: aloes: acatie ana ⁊ linian̄t deſup.

¶ Confectio de hermodactilis ad podagram: hermodactiloꝛum alboꝛum. ʒ. j. aloes. ʒ. iij. ſcam̃. quarta. ʒ. vnius: ſeminis apij ſextam. ʒ. vnius. ⁊ eſt doſis vna.

¶ Confectio pil̃. de hermodactilis ad podagram frigidã ⁊ dol̃. anche antiquũ. hermodactilis. ſatirion: mezereon. ana. ʒ. ß. colloquintide interioꝛis: bdellij ana tertiã. ʒ. vniꝰ cẽtauree minoꝛis. ʒ. ß. euforbij. caſtoꝛei: oppoponacis: aſſe galbani ana. ʒ. vnius quartã. ſcam̃. zinziberis piperis: ſinapis: tapſie inde. ana. ʒ. vniꝰ ſextã. yerep̃. ʒ. j. ⁊ ipſa eſt potio vna foꝛtis: ⁊ media eſt medietas eius aut tertia.

¶ Confectio medicaminis albeſeth minoꝛ eradicãs podagram flegmaticam: camedreos: camepitheos: ariſtol̃. gentiane. fo. meu. dauci. petroſell̃. folioꝝ rute: cucurbite rubee qua tingitur: aſari: ſauine: ameos. ana. ſumat ĩ potu ex eo oĩ die. ʒ. j. ⁊ non comedat ſex hoꝛis hyeme tota.

¶ Confectio cliſteris ad ſciaticum foꝛtis coꝛticis radicum capparis. coꝛticis radicum colloquintide: pulpe ipſius: centauree minoꝛis. almezerion: hermodactili: ſatirion: naſturtij: azahaſem. ſeſnedẽ tapſie ſe. rafani: baucie: eruce aua pugill̃. j. coquatur cum aqua ⁊ miſceatur colatura eoꝛum: iiuri nabati ⁊ oleuꝫ de herua: ⁊ fiat cliſtere de ea totiens donec excoꝛiationẽ faciat: deide cliſterizetur hoc cliſtere: qđ ℞. caſto. galbani: bdellium: ſtoꝛac̃. oppoponacũ. euforbiũ: bezard: reſoluant̃ ĩ oleo coſtio et fiat cliſtere.

¶ Confectio collirij q̄ ſuppoſitum excoꝛiationem facit: et ſedat doloꝛem. pulpe colloquintide. ciclamen. baurac: armoniacum. fiant colliria longa: ⁊ ſupponantur ⁊ ꝑmutet̃

¶ Confectio emplaſtri ad ancham foꝛtis: ſtupefacientis dol̃. calamentum exiccatum: tapſia: ſinapis coꝛticis radicum capparis: lac ficus cum quo aggregentur ⁊ adiungatur loco doloꝛis quouſqꝫ cadat.

¶ Coofectio emplaſtri reſoluentis duritiem ⁊ lapideitatẽ ex iuncturis. fenugreci. amigdalaꝝ amararũ. armoniacũ bdellium reſoluantur cum oleo de alchanna: aut oleo de lilio ⁊ aggregentur ⁊ fiat empl̃m.

¶ Et cum tu cliſterizas cliſteri acuto ⁊ currit ſanguis: tunc cliſteriza ipſum cũ adipe poꝛcino ⁊ rizi quoniã ſedabitur moꝛdicatio vehemens: ⁊ cliſterizetur ante ipſuꝫ cũ cliſteri educente fecem ⁊ mundificante inteſtina.

¶ Medicine algebra. Caplm. xlvj.

e Emplastrũ de algebra. ℞. mes. excorticatos acatiam mugath: bolum arme. nat sicut alcohol ꝛ applicet̃ loco ita vt ei adhereat.

¶ Confectio emplastri linientis duritiem cere citrine. ℥. j. olei de lilio. ℥. j. adipis galline: aut anatis medulle cruᷓrium vaccine: mucillaginis psilij: se. lini. ana. ℥. j. aggregẽtur ꝛ empiastrentur cum eis.

¶ Confectio medicaminis sedantis dolorem quousqꝫ fiat algebra. i. restauratio in potu dentur cum casus acciderit mumie grana. ij. ꝛ. s. in vino stiptico: aut oleo ro. sedat enĩ dolorem vsqꝫ quo fiat algebra.

¶ Unguentum egyptiacum.

v Unguentum egyptiacum: floris eris. ʒ. iij mellis. ʒ. viij. aceti. ʒ. iiij. tere pariter ꝛ bulliat donec inspissetur: reserua vsui et repone.

¶ Libri diuisionum rasis finis.

¶ Tabula capitulorũ Libri de egritudinibus iuncturarũ.

¶ Tractatus rasis de egritudinibus iuncturarum.

d Dicit rasis volo in hoc capitulo dicere medicinas que sunt necessarie in doloribus iuncturarũ scilicet medicinas laxatiuas que in libris non sunt dicte nec manifestate. Et in qualibet illarũ distinguo qualiter debeant vti: vt nulla illarum sit posita nisi in loco suo.

¶ De materia doloris iuncturarum. Cap. j.

m Materia etiam ex qua generatur dolor iuncturarũ est pro maiori parte flegma crudum siue acidum ꝛ sepe de sanguine ꝛ raro de coᷓ ꝛ rarius de melãcolia ꝛ rarissime de humoribꝰ cõmixtis. Et quando cõponuntur materie additur pro maiori parte colera cũ flegmate subtili mixta: ꝛ raro est de flegmate mixto cuꝫ melancolia ꝛ rarissime de omnibus hu. mixtis ſm proportionem suam in corpore. Et ego ostendam signa cuiusqꝫ manifeste.

¶ De signis materie ꝫ dolori iuncturarũ. Cap. ij.

d Dico ergo ꝙ debemus ꝯsiderare: qñ eger sanꝰ erat cuiusmodi coloris erat locus ꝛ cuiusmodi contactus: ꝛ cuiusmodi est materia: similiter de contactu: ꝛ cuiusmodi maneriei est dolor ꝛ que causa facit quiescere dolorem ꝛ de dieta infirmi: et de cõplexione ꝛ de etate ꝯsuetudĩe ꝛ regiõe tpe ꝛ similibus Et sufficit tibi cognoscere materiaꝫ p duo signa aut tria. Et nos debemꝰ ondere ꝛ declarare istud capitulũ magis q̃ꝫ aliud: quia est radix cure in membro vel in materia.

¶ Dico ergo ꝙ significatio coloris erit ſm ꝙ narrabo. Si color illius loci fuerit rubeus significatur ꝙ materia est sanguinea: ꝛ si citrinus colerica. Et si fuerit magis albꝰ q̃ꝫ color corporis significatur flegma subtile: ꝛ si fuerit declinans ad nigredinẽ significatur ꝙ materia nõ simpliciter ex melancolia est quoniã talis color est in fine apostematum calidorũ: aut ex congelatione sanguinis. Sed si cuꝫ nigro colore fuerit membrũ frigiduꝫ ꝛ non precedit ipm calor significatur ꝙ est ex melancolia.

¶ Sed caue in cognitione caloris vt membrũ non sit calidum ab aere vel balneo vel medicina ca. vel dormierit super latus vel infrigidatũ ex causis contrarijs: ꝛ remanserit super eum color alicuius medicine.

¶ Si autem color fuerit similis colori corporis erit ꝓpter duas causas: aut quia minus vincit aliquis humor: ꝛ tunc erit dolor non ꝓpter humoris quantitatẽ: sed malitiam: aut ꝓpter multitudinem humoris: aut quia valde est profundus dolor in profundo mẽbri intelligimus ꝙ dolor peruenit ex repletione ꝛ nõ ex malitia huoꝝ ꝙ remanserunt signa repletionis: sed propter ꝓfunditatem non apparet talis color in superficie corporis. Et tunc debemus scire hoc ex alijs capitulis.

¶ Signa autem repletionis sunt ista: magnitudo pulsus: ponderositas totius corporis: extensio membroꝝ: tarditas motus non cum debilitate sed quasi portaret onus ꝛ apparet in facie sudor ꝛ in oculis ꝛ in facie rubedo: ꝛ grauitas frontis: ꝛ hebitudo ingenij: ꝛ destructio appetitus: ꝛ dormire multũ: ꝛ anteq̃ꝫ inuasit ipm dolor nimis vtebatur cibis ꝛ potibus: ꝛ qetesiue flebotomia ꝛ purgatiões sine labore: sine coitu maxime qñ his omnibus vsus fuerit postea abstinuerit. Significatio contactus illius loci diuiditur in calore ꝛ frigore duritie et mollitie asperitate ꝛ lenitate plenitudine ꝛ extensione ꝛ euacuatione. Si membrum tactu fuerit ca. materia est ca. frigidũ frigida erit materia: tamen debes considerare hoc qđ narrabo: quoniã forte membrũ erit lotum cum aqua in hora illa vel discoopertũ ad aerẽ frigidũ quare supficies eius apparet frigida tactu: aut forte membrũ erit ligatum: aut erit infirmus dormiẽs super ipsum: vnde ꝛ clauduntur pori retinetur plurimus vapor intus. Si autem medicus non respexerit iterum post vaporis euaporationẽ inueniet ipsum tactu calidũ: ꝛ forte erit tangentis palma distemperata q̃re non sentit qualitatem membri in caliditate ꝛ frigiditate.

¶ Durities autem significat ꝙ materia est grossa ꝛ sicca: mollicies autem significat ꝙ materia sit humida subtilis.

¶ Cum dispositio membri fuerit distemperata ex eis que accidunt extrinsecus. s. ex frigore vel calore: quoniaꝫ per frigus induresc̃it membrũ: calor calefacit ꝛ remollit. Ex hoc debes intelligere in omnibus alijs ꝯditionibus: quãuis ego non manifeste explanauero: asperitas autem significat materie siccitatem: ꝛ lenitas humiditatem: quoniã membrũ exasperascit per medicinam stipticam: ꝛ remollescit per oleum vel vnguentũ extrinsecus suppositũ

¶ Aut huiusmodi plenitudo aut extensio significat multitudinem materie aut multitudinẽ vaporis: ꝛ tunc debes considerare si cum plenitudine ꝛ extensione fuerit grauitas erit constrictio ꝓpter multitudinem humorum: qđ si non fuerit cum eis grauitas erit ꝓpter multitudinẽ vaporum constrictorum in eo.

¶ Dico etiam ꝙ debes considerare dispositionem corporis in sanitate: qꝛ quedã sunt corpa rugosa ꝛ spasmosa naturaliter sicut in senioribus, quedã sunt in contrarium.

¶ Et fortasse credet aliquis ꝙ tactus durus ꝛ extensio sint idẽ. Sed q imaginatus fuerit tactũ vẽtris inflati ꝛ tactũ lapidis sciet qm̃ inter duꝝ ꝛ extẽsum est aliq̃ dr̃ia: qm̃ durũ

nocet tactui per expulsionẽ sine passione: extensũ quidẽ nocet tactui ꝑ expulsionẽ ⁊ cum passione. ¶ Modi autẽ egritudinũ sunt illi modi quos dicam: punctio autẽ ⁊ percussio significãt calorem materie: sed cũ hoc ꝑcussio significat humorẽ spissum ⁊ ꝓfundũ in carne: quapropter significat materiã sanguineã: pũctio aũt significat materiã colericã. Egritudo aũt in qua sentit eger mẽbrũ quasi contrahatur ⁊ spasmet̃ significat materie frigiditatẽ: ⁊ ostendit ꝙ est frigida ⁊ ꝙ ẽ cũ vehemẽtia doloris: ⁊ nõ est i mẽbro calor: ⁊ ostẽdit qm̃ sit calida qñ membrũ calidũ fuerit cum lenitate doloris. Et cũ infirmus senserit membrũ extensum in vtraq; parte vel per circuitũ ⁊ tactũ inueniatur temperatũ ⁊ cutis fuerit extensa: scias ꝙ nocet membro quantitas materie: non qualitas: ⁊ tunc scias ꝙ corpus est plenum.

¶ De modo autem cure considera si quiescat membrũ cũ fridis ⁊ augmẽtet̃ dolor cum calidis est ex causa calida.

¶ De dieta autem infirmi scias ꝙ cum infirmus ante accessionem fuerit vsus dulcibus cibis: ⁊ vino grosso ⁊ carne ⁊ ouis frixis ⁊ paruo labore ⁊ multũ dormire: scias ꝙ materia est multa ⁊ si fuerit vsus calidis qui generãt coleraz ex labore ⁊ vigilijs ⁊ hmõi scias ꝙ materia est calida: ⁊ si vsus fuerit generãtibus supflua multa sicut herbis ⁊ viridibus fructibus ⁊ quiete scias ꝙ materia est flegmatica ⁊ humores crudi. Dicta autem que facit hoi sanguinẽ melãcolicũ raro põt facere dolorẽ iũcturaꝝ: q: illa dieta ingrossat sanguinẽ ⁊ reddit eũ ineptũ ad discursum sicut facit in corporibus laborantiũ: ⁊ si aliqñ contingit grauiter dissoluitur: quia eius materia est vicina materiei cancri.

¶ De complexione autẽ infirmi scias ꝙ si fuerit albi coloris admixti rubedini: ⁊ si fuerit bone carnis: subtilis cutis: ⁊ qñ locum fricaueris rubescit statim significat̃ ꝙ materia est sanguinea. ¶ Et si corpus fuerit pingue ⁊ albi coloris non mixti rubedini: ⁊ corpus nudũ pilis venis strictis: carne molli: occultarũ iuncturarũ graciliũ ossium ⁊ generaliter talis dispositio qualis est in corporibus mulierum significatur ꝙ materia est flegmatica. ¶ Et si fuerit macrũ citrini coloris pilosum ⁊ cum grossis venis ⁊ manifestis iũcturis ostendit̃ ꝙ materia est colerica. ¶ Et si cum maciletia fuerit niger color: durities corporis pilositas: asperitas cutis: significatur ꝙ materia est melancolica quãuis hec egritudo iuncturarũ raro contingit in habentibus talem dispositionẽ. ¶ Et similiter scias ꝙ hec egritudo iuncturarũ fere nunq̃ accidit pueris: sicut raro contingit mulieribus: ⁊ pro maiori parte accidit iuuenibus ex materia sanguinea: ⁊ flegmatica admixta cum colera: senibus aũt cõtingit ex humoribus crudis: qm̃ ⁊ isti humores multiplicantur in senibus: ꝓpter debilitatem digestionis.

¶ De regionibus aũt scias ꝙ in regionibus calidis multiplicatur colera ⁊ melancolia in regionibus frigidis flegma et sanguis.

¶ Et scias ꝙ hyems congregat flegma ⁊ sanguinem estas ⁊ autũnus coleram ⁊ melancoliã. Et qm̃ diximus in istis materijs simplr̃: dicemus in eis composite.

¶ Signa autem materie sanguinee sunt rubedo coloris: calor ⁊ extensio: pulsatio: grauitas ⁊ similiter iuuantia oĩa ad generationẽ sanguinis.

¶ Signa colere sunt fortis calor cum modica extensione ⁊ paruitas corporis apostematis: ⁊ paruitas rubedinis coloris loci: ⁊ punctio ⁊ deriuatio colere ad corporis supficiem ⁊ alia iuuantia ad generationẽ colere.

¶ Signa materie flegmatice sunt extensio sine pulsatione ⁊ punctione: sed quasi res fixa in vno loco manens ⁊ paucitas rubedinis: ⁊ color membri paruus ⁊ alia generantia flegma.

¶ Si autem fuerit materia composita non de facili cognoscetur per signa simplicia.

¶ De cura vl̃i passionũ iuncturarum. Cap. iij.

Cum cognoscimus ꝙ materia est sanguinea incipiamus minuere ex latere cõtrario: ⁊ hoc ꝓpter duo comoda: quoꝝ vnũ est materiã declinare ad locum ⁊ secundũ est retardare fluxum ad locũ apatis.

¶ Si ergo dolor fuerit in pede dextro debemus minuere de manu dextra ⁊ basilica vel de quibusdã ramis eiꝰ ⁊ nõ debes ire ad aliam venam. ¶ Si autẽ nõ poteris minuere ipsam neq; aliquẽ de ramis eius minue de mediana. q: qdã ramꝰ de vena basilica: ⁊ qdã ramꝰ de vena cephalica ꝯiũgant̃: ⁊ fit ex eaꝝ ꝯiũctiõe vena mediana. minuere aũt de cephalica nõ multũ iuuat ĩ h̃ casu qm̃ illa vena nõ deriuatur nisi a parte superiori duarũ partiũ vene concaue: deinde illic ascendit spina ⁊ tendit ad manum: ⁊ propter hoc euacuat sanguinẽ capitis ⁊ colli citius: ex parte autem inferiori tardius: basilica autem vena diuiditur ab ista intra ⁊ extra a clibano pectoris inter latera ⁊ venit ad manũ sup parte ascellaꝝ: ⁊ ꝓpterea euacuat sanguinem a partibus inferioribus citius. Et debemus minuere sanguinem ẜm magnitudinem doloris ⁊ ẜm vigorem corporis ⁊ faciemus multis vicibus: qm̃ ego ꝓbaui hoc ⁊ inueni ꝑfectius in declinando materiã a loco ⁊ in attrahendo qͦd currit ad ipm̃: ⁊ ratio etiaz concedit hoc: sed nõ est locus dicendi.

¶ Si autem egritudo fuerit in manu: possumus declinare materiã duobus modis aut ad alteram manuz: aut ad pedem oppositum. Et forte minues de duobus locis. s. brachio ⁊ pede: ⁊ pmo de minutiõe ex manu ⁊ postea d̃ pede.

¶ Et debes minuere sanguinẽ ẜm virtutẽ corpis ⁊ ẜm accidentia apostematis: ⁊ ẜm pulsationez ⁊ extensionẽ ⁊ calorem ⁊ ruborem: ⁊ multotiens sufficit cura ista sola.

¶ Et ego narrabo vobis qͦd iam vidi de quadã muliere q̃ ꝯuertebatur ⁊ vociferabat de dolore in die ⁊ sero in dextro asceta. cum magnum esset apostema calidũ rubei coloris cum extensione forti ⁊ pulsatione: mulier autem erat pinguis ⁊ multũ sanguinolẽta: que ante accessionem vsa fuerat lacte: ⁊ carnibus cuius virtus fortis erat: ⁊ minui ipsaz in manu sinistra de basilica ⁊ pede dextro de saphena eadem hora: ⁊ de quolibet extraxi lib. 5. ⁊ post tres horas solui ligamen: ⁊ post iterum extraxi lib. 5. ⁊ post cibaui etiam ipsam: ⁊ post tres horas extraxi de saphena li. 5. ⁊ tunc cessauit dolor ⁊ punctio. Et mulier rogauit me ꝙ iterum extraherem de manu. senserat enim magnum iuuamentũ: Sed ego volui materiã declinare inferius propter duas causas: quarũ vnam non debeo dicere in hoc loco ⁊ altera est vtilis: imo necessaria in talibꝰ locis. Scias ꝙ ista mulier patiebatur dolores in sinistra manu sed debiliores: ⁊ ꝓpter hoc volui ꝙ materia declinaret̃ inferius: qm̃ medicus debet considerare hoc ⁊ semper obseruare qm̃ ego curabam quendã hominẽ cui contingebant dolores iuncturarũ ex materia sanguinea ⁊ incipiebãt dolores in iũcturis que sunt inter ascetã ⁊ rascetã in dextra manu: ⁊ iterrogaui si accidebãt dolores ĩ manu: ⁊ ĩ pedibꝰ ⁊ dixit mihi ꝙ silis dolor accidebat ei in manu sinistra scz in eius iuncturis ⁊ adhuc magis fortis ⁊ ꝙ nunq̃ in pedibus similiter accidit: ⁊ tunc nolui minuere in manu sinistra oĩno sed minui in pede dextro.

¶ Quidam autem medicus primo curabat eum ⁊ minuebat eum in manu dextra ꝓpter apostema calidũ: qͦd habebat in iuncturis manus. s. manus sinistre: ⁊ quieuit dolor in manu illa: sed declinauit in manũ dextrã cũ apostemate calido maiore altero: ⁊ qñ ego quesiui istud ab illo homine intellexit ꝙ ego sciebam plus de physica q̃ alius: ⁊ hec erat vna de rationibus ꝓpter quã tu debes declinare materiã ad alterã duarũ partiũ ⁊ maxime qñ fuerit dolor in dispositione tali ꝙ possit augmentari: ⁊ hoc in principio doloris: qm̃ in tali dispositione debemus cauere a minutione ⁊ fricatione ⁊ alijs que attrahunt materiam: ⁊ etiam debemus erigere deriuationẽ materie ad aliã partiũ

quando

quādo in aliqua partiū fuerit mēbrū nobile qñ materia currere possit. verbi gratia quedā homo patiebat in iūctura manus dextre ⁊ oportet minuere: in vesica aūt vel renibus vł matrice est apostema calidū: dico ꝙ nō debem⁹ minuere in tali dispositiōe ex manu: quoniā si fecerimus hoc nocebimus mēbro apato: sed forte minuem⁹ ex pede dextro. ¶Cū intellexerim⁹ ꝙ in parte dextra est apostema sanguineū cuius piculū est maius ꝙ̃ piculum manus dextre: verbi gratia in epate vel in rene dextro est apostema calidum in iuncturis manus dextre est dolor debilis dico ꝙ primo medicandū est rei piculosiori. ¶Et ponat ꝙ forte accidūt in attrahendo materiā due opationes: verbi gratia patiat mulier in iuncturis man⁹ ꝓpter qđ oportet minuere: ⁊ cum hoc careat mēstruis: dico ꝙ minuendum est ex pede ⁊ nō in manu: quoniā in minutione pedis sūt duo iuuamēta scʒ declinare materiā a loco infirmo et prouocatio mēstruorū. ¶Sed materia nostra reuertatur ad illam mulierē quā prius diximus: dicendo ꝙ post minutionē tertiā tribus horis intermissis extraximus de saphena. lib. s. ⁊ nocte illa dormiuit: non enī dormiuerat multis noctibus: ⁊ nō feci aliā curā nisi ꝙ exhibui dietā frigidam ⁊ subtilē: ⁊ tertia die minutiōis fuit sana ex manu lesa. Quapropter debemus incipere a minutiōe ⁊ p⁹ confortare mēbrum: cum vnguentis frigidis ⁊ stipticis q̄ dicemus postea. ¶Sed in declinatiōe nō debemus ponere ita: ⁊ maxime si corpus fuerit plenum: quoniam forte materia ad membrū nobile cōuertetur ⁊ fiet peius: ⁊ forte vngnenta ⁊ emplastra addēt dolorē ⁊ hec fiet quādo fuerint posita sup locū dolorosū ⁊ materia fuerit mlta: ⁊ non potuerūt medicie materiā mouere a loco quoniā claudūtur pori mēbri ⁊ ꝓhibetur dissolutio: ⁊ sic emplastra ⁊ vnguenta inducunt ⁊ augmētāt dolorē per accidēs quapropter debemus intueri quādo emplastra ⁊ vnguenta augmentant dolorē vel addūt in dolorē: ⁊ ponem⁹ illa non supra locū dolentē: sed retro supra locū vt inhibeant fluxum: ⁊ non ꝓhibeant dissolutionē: verbi gratia qñ dolor fuerit in genu ponam⁹ emplastra sup coxam: ita ꝙ finis emplastri attingat principiū loci dolorosi: ⁊ similiter ī oībus passiōibus iucturarū. Si autem dolor nō crescit propter emplastra superposita nō indigemus ponere iuxta locum patientem ⁊ debemus vti illis medicinis donec cesset dolor apostematis ⁊ eius calor ⁊ pulsatio: ⁊ tūc cessabimus ab eis: ⁊ quoniā si voluerimus magis vti eis ingrossabitur materia ⁊ si fiet dura ⁊ inepta dissolutioni.

¶Sed si viderim⁹ ꝙ ipsa pauce est materie ⁊ declināsad supficiem corporis dimittemus nature qm̄ p se curabit.

¶Sed si in contractū fuerit vtemur mollificatiuis ⁊ dissolutiuis ⁊ medicinis ex his cōpositis qm̄ in mēbro remansit parū caliditatis ⁊ spissitudo materie.

¶De dieta. Cap. iiij.

r Afficiāt ergo nobis que diximus in primo capitulo. Dicēdū est modo de dieta infirmi generalr. sed in primo tpe. s. in principio sint cibaria eius ⁊ inspissantia sanguinē ⁊ infrigidantia: et caueat a carnibus ⁊ vino ⁊ rebus dulcibus ⁊ acutis et putrefactis: ⁊ declinet ad acria ⁊ stiptica: ⁊ bibat aquā frigidā clarā cum oximelle acetoso: aut cū rob de succis fructuū macianorū vel malorū granatorū vel coctanorum: aut acrumē pomi citri ⁊ agrestaʒ: ⁊ quotidie sumat aliqd istorū ⁊ dimittat motū et ꝓprie iuncture infirme: ⁊ dimittat coitū ⁊ balneum oīno donec cesset fluxus humorum et quiescat dolor: ⁊ tunc vtatur balneo ⁊ motu illius iuncture mediocriter. ¶Et si dolor augmentatur in tm̄ ꝙ timeatur de egri defectu pone aliquid de medicis sedantibus dolorem: ⁊ vngamus de mortificatiuis: ⁊ hoc fiat in apostematibus calidis sine magno timore. In passionib⁹ autē frigidis stomachi ⁊ matricū fit hoc cū magno timore ⁊ cautela. ¶Si autē materia fuerit colerica in principio incipiamus cū euacuatiōe colere cū medicinis laxatiuis ⁊ eligemus cōuenientiores scđm virtutē corporis ⁊ quātitatē caloris. ¶Si autē corpus fuerit calidū ⁊ debile et tempus estiuū laxabim⁹ cū aqua prunorū ⁊ māna et syrupo acc. ⁊ rosarū ⁊ sero caprino. ¶Si autē corp⁹ fuerit forte laxabimus cū mirabolanis citri. ⁊ aloe. ⁊ scamonea et vices laxandi erūt scđm quātitatē materie. Et sicut minutio curat īfirmū sine alia cura. Ita purgatio colere: ⁊ post ponamus emplastra ⁊ vnguēta frigida q̄ attineant humiditati parū vel cum eis que nō multū desiccant. ⁊ vtaris his donec cessat vehemētia doloris: ⁊ tunc dimittem⁹ curam aliam quia nō est necessariū ponere desup dissolutiua: materia enī ista nō solet petrificari nec indurari.

¶Dieta autē infirmi sit frigida ⁊ humida sicut aqua ordei et cucurbite ⁊ cucumeris: ⁊ attriplex ⁊ hmōi: ⁊ caueant a calidis oīno: ⁊ in diebus qetis dabimus aliqua que attineant cōplexioni frigide. sicut sy. acetosus ⁊ aqua ordei: ⁊ viscositas psilij ⁊ succus mali granati: ⁊ sit ei⁹ dieta frigida ⁊ humida ⁊ stratus ei⁹ in quo iacuerit sit frigidus: et si fuerit hyems coopiatur caput ⁊ totū corpus ⁊ fugiat vigilias ⁊ cogitatiōes ⁊ irā: ⁊ si fuerit necesse dare medicinas sedantes dolorē stabimus sine timore. ¶Si autem fuerit flegmatica ⁊ humores crudi laxabim⁹: si debil' fuerit cū semine vrtice ⁊ aqua mellis ⁊ cū baurach. Et si infirmus fuerit fortis ⁊ materia multa ⁊ spissa laxabim⁹ cū collognitida centaurea: cirūgē: turbith: ⁊ testiculis vulpis: ⁊ erūt vices lassandi scđm quātitatē materie: ⁊ vtemur vomitu cum oximelle ⁊ semine rafani ⁊ selgie ⁊ sinapis ⁊ sale et aqua mellis: aut cū medicinis fortioribus istis sicut nux vomica oleum. ¶Et vomitus ē valde bon⁹ cū egritudo fuerit in iuncturis inferiorib⁹ aut in ancha. Et in diebus in quibus nō vtimur vomitu vel potiōe dabim⁹ diacu. et diatrion ⁊ pipereō vel tiriacā de quattuor spēbus: ⁊ syrupum subtiliantē materiā: ⁊ caueat minutionē sāguis maxime in egritudinibus frigidis: vt nō debilitet digestio: ⁊ multiplicentur supflua: et ponemus sup mēbrū a principio vsqʒ in finē emplastra calefacientia: sed in principio erunt desiccatiua ⁊ in fine mollificatiua ⁊ dissolutiua fortiā ⁊ debes cauere ne materia lapidet in iūcturis: quoniā ista materia est obediēs lapideitati: ⁊ totū illud debem⁹ facere cū magna cautela: nō sicut faciūt multi medicorū qui ponūt fortes medicinas ad dissoluendū. vnde subtile dissoluitur ⁊ remanet grossum ⁊ petrificat. sed debemus ponere vna vice mollificatiua ⁊ postea dissolutiua: et qñ videbim⁹ ꝙ apa minuit mltū. respiciem⁹ vtrū durities pmaneat sicut prius: et tunc nō ponem⁹ dissolutiua: sed potius mollificatiua. ¶Dieta autem infirmi sit vt comedat vna die sic ⁊ altera nō: vtat absqʒ cibo: sʒ nō dʒ cibari vsqʒ ad repletionē nisi vt satisfaciat appetitui ⁊ famē remoueat ⁊ digerant humores q remāserūt in corpore: ⁊ nō debʒ satiari aqua: sed quotidie bibat aquā mellis cū spēbus ⁊ medicinis q̄s dicā postea: quādo cessauerit flux⁹ materie: et videmus ꝙ apostema nō augmētatur ⁊ corpus purgatum est: tunc vtatur exercitio: balneo calido ⁊ ꝓuocantibus vrinam. ¶Si autē materia fuerit scđm ꝓportionem humorū in corpe: ⁊ nō apparet multa victoria aliquorū nec in colore nec in tactu: tunc scias ꝙ dolor est ex plenitudine; ⁊ tunc incipe curā p minutionē sanguis ⁊ postea per fluxum ventris cū medicis que possunt purgare diuersos humores: sicut pillule cochie Galieni ⁊ hmōi: et debes ponere supra mēbra aliquā medicinā donec purgetur corpus; et minuere de cibarijs suis. s. facere paruū et subtilem ⁊ nō indiget alio regimine pter illud.

¶Si autē apostema qđ est in iuncturis fuerit ex sanguine et colera aut ex sanguie ⁊ flegmate. tūc debes ipm curare ex cōpositis: verbi grā. ponamus ꝙ apostema sit in aliq̄ iunctura cū calore forti tactu ⁊ sine extēsione ⁊ pulsatiōe et rubedine multa q̄ solet esse in apostemate sanguineo ⁊ ponitur dolor cū pulsatiōe: ⁊ aliqñ cū pūctiōe dico ꝙ manifestū est ex sermone nostro ꝙ illud apa est cōpositū de

sanguine ⁊ colera ⁊ dem⁹ incipere a minutiõe ⁊ purgatio
ne colere: ⁊ cõponere curas quas diximus. de melancolia
autẽ iam diximus ꝙ nõ accidit ex ea passio iuncturaruꝫ:
et ꝑpter hoc de ea dimittem⁹ sermonẽ.

¶ De medicinis purgantibus humorem mixtũ ex sangui
ne et colera. Cap. v

p **Aratione** in dolore iũcturarũ ex sangui
ne ⁊ colera qñ iuncture fuerit
calide: et volueris soluere solutione media accipe
succi mali granati dulcis lb.s. ⁊ iulep. lb.s. mirobolanorũ
citrinorum. ʒ.v. commisce et mitte simul et morentur ibi
vna die ⁊ vna nocte: postea cola ⁊ bibe. ¶ Aliud debilius
sed magis infrigidat. Recipe. libr. j. iulep. ⁊ appone. ʒ.x.
mirobolanorũ citrinorũ et dimitte sic ꝑ vnã diẽ ⁊ ꝑ vnam
diem ⁊ ꝑ vnã noctem: postea cola ⁊ appone ibi. ℥.j. de mu
cillagine psilij: et da patiẽti. ¶ Aliud accipe pruna sicca ⁊
passa numero. xxx. tamarindorũ. ʒ.xv. coque in tribus li
bris aque donec remaneat libra.s. postea exprime ⁊ cola
et adde colature mirabolanorũ citrinorũ. ℥.x. ⁊ vna die ⁊
vna nocte dimitte: ⁊ iterũ cola ⁊ addit. ʒ.x. çuccari sumat
patiẽs. ¶ Syrupus mirobolanorũ citrinorũ: q valet iun
cturarũ dolori ⁊ febrib⁹ acutis ⁊ tertiãe ⁊ purgat ẽt colerã.

¶ ℞. mirobolanorũ citrinorũ. ʒ.c. ⁊ ablue cũ aqua calida
reubar. ʒ.x. mitte cum aqua frigida ita ꝙ aq̃ supemineat
duobus digitis postea in estate pone ad solẽ ꝑ quattuor di
es: deinde accipe tantũdẽ aque vt remaneãt mirobolani
et iterũ mitte in aliã aquã ⁊ dimitte tandiu: donec amit
tant saporem suum ⁊ albescant: deinde aggrega primam
et secundã aquã cũ. ʒ. centum mãne albe coque ad ignem
et remoue spumã donec fiat sicut iulep ⁊: si vis acue eũ cũ
scam. cuilibet lib. appone. ʒ. vnã scam. ⁊ supra quãlibet li.
appone ℥.j. aque rosa. ⁊ vtere quãdo volueris.

¶ Pill. ad dolorẽ iuncturarũ calidũ ⁊ sunt iohannicij. ℞.
aloe succo trini. ʒ. tertiã partẽ. çinçiberis. ʒ.j. mirobolano
rum citrinorũ. ʒ.j. scam. sextã partem. ʒ.j. esule quintã ꝑtẽ
ʒ.j. masticis septimã partem. ʒ. fac pill. cum aqua citonio
rum vel macianorum ⁊ sume totũ semel. iste pillule pur
gant colerã rubeam ⁊ parum humoris aquosi ⁊ bñ opan
tur in dolore calido iuncturarũ. ¶ Pillule optime in pn
cipio egritudinis. ℞. aloes. ʒ. decem. çirungem mirobo
lanorum citrinorũ. ana. ʒ.v. confice cum succo vue canine
et sume qualibet vice ʒ.j. ⁊ s. vel tres pillulas.

¶ Itẽ pillule al. ℞. scam. puluericate. ʒ.v. mitte in aq̃ cito
niorum. ʒ. decem. dimitte donec desiccent ⁊ mitte cũ. ʒ.x.
çucca. ⁊ cubebe. ʒ.s. cõfice cũ iulep. ⁊ fac pill. ad modũ cice
ris: ⁊ sunt optime in qualibet dispositõe ⁊ maxime cũ sto
machus est ĩpeditus vel nõ egerit: ⁊ sume in qualibet ho
ra qua volueris. ¶ Electuariũ qđ purgat colerã ⁊ stoma
chum cõfortat boni saporis ⁊ odoris. ℞. citoniorum fru
statim incisorũ. ʒ. lx. pone in aceto ꝑ diẽ ⁊ noctẽ vnam po
stea extrahe ⁊ pista scam. ʒ.x. cubebe. ʒ.ij. cardamomi. ʒ.ij
spice nardi aur. j. ro. ʒ. vj. confice cũ. xl. dragmis mellis et
aceto cũ volueris da. ʒ.ij. valent in hac causa trocis. ros.
scam. vel vio. scamoneati.

¶ De medicinis q̃ purgant flã et crudos hũores. Ca. vj.

m **Edicamen** laxatiuum mũdificans ĩ testi
na a fecibus ⁊ a flegmate sal
so. ⁊ extrahit flegma a iũcturis. ℞. turbith. ʒ.x. çiçi.
ʒ.ij. çuccari. ʒ.xx. ⁊ fac pillulas. ⁊ da a. ʒ.iij. vsq; ad. iiij.

¶ Syrupus de turbith educit flegma de iũcturis ⁊ ancha
fortiter: ⁊ ẽ aptũ ⁊ optimum eis q odiunt medicinas. ℞.
turbith. lib. j. mitte in tribus libris aque frigide ⁊ morent
tribus diebus ad solẽ: deinde cola: ⁊ deinde si saporẽ ami
serit ꝓijce ⁊ aquã serua. sin autẽ appone aliam aquã ⁊ ite
rũ appone ad solem donec amittat saporẽ: postea aggre
ga illas duas aquas ⁊ mitte librã vnã çuccari. ⁊ coque do
nec fiat sicut iulep. educit multotiẽs humorẽ flegmaticuꝫ
et si volueris citius facere coque ad ignẽ: quoniã nõ ẽ de
bilior a primo: sed postea nõ erit ita clarus. ¶ Aliud laxa
tiuum ad dolorẽ iũcturarũ ex flegmate purgat fortiter et
educit sepe. ℞. çirungẽ. ʒ.j. ⁊ s. esule. ʒ.iij. turbith. ʒ.j. ⁊ s.
çinçinberis septimã ꝑtẽ. çuccari quãtũ oẽs alie spẽs.

¶ Pill. que flegma iũcturarũ purgãt. ℞. turbith. ʒ.j.s. col
loquitide. ʒ.iij. bdellij. ʒ.iij. forma pill. ⁊ sũt mirabiles in
attrahendo flegma crudũ ab anchis.

¶ Medicamẽ qđ. ℞. sarcocolle ru. ʒ.iij. çirungẽ nitri. ana.
aur. ij. distẽpera i. ℥.j. olei nucũ: ⁊. ℥.j. decoctiõis aneti ⁊ bi
bat pa. purgat sine nocumẽto dol. aufert anche oĩno.

¶ Medicie ad dolorẽ anche generaliter sũt iste: collo q n
tide centauree minoris: succus cucumeris asinini: çirun
gen esule: piretri serapini oppoponacis amoniaci ex istis
cõponũtur medicine ad dolorẽ anche ex flegmate.

¶ Medicine ad dolorẽ anche ⁊ dolorẽ iuncturarũ ex fle
gmate. ℞. corticis colloquintide. ʒ.v. passas sine armillis
manũ plenaꝫ: coque in tribus lib. aque donec remaneat
tertia pars: ducit decẽ vicibus ⁊ magis flegma crudum ⁊
humidum.

¶ Pil. fortes valde purgãt flegma ex iuncturis et ancha.
℞. çirungẽ. ʒ.s. esule. iij. ꝑtes. ʒ. turbith. ij. partes. ʒ. collo
quintide quartã ꝑtem. ʒ. euforbij. iiij. ꝑtem. ʒ. sumãtur vi
ce vna sũt eni fortes: ⁊ loco istarũ vtimur pillulis fetidis
et pil. çirungẽ ⁊ alijs pillulis que scripte sũt ĩ alijs libris.

¶ Decoctio que facit homĩes surgere de lecto qua vtimur
in podagra ⁊ dolo. anche ex flegmate ⁊ est mirabilis. ℞.
corticis radicis apij feniculi. ana. ʒ.x. colloquintide cen
tauree mi. ameos anisi çirunge esule. ana. ʒ.v. coquantur
ĩ. iiij. lib. aq̃ vsq; q̃ remãeat. j. ⁊ sumat quotidie ℥.j. ⁊ iuuat.

¶ Pillule fortes que purgãt flegma ⁊ remouent illud de
ancha et iuncturis. ℞. turbith. ʒ.x. colloquin. ʒ.x. ⁊ s. succi
cucumeris asinini. ʒ.iiij. centauree. ʒ.iij. eufor. aur. j. esule.
ʒ.v. sarco. serapini. ana. ʒ.ij. armo. oppoponacis. ana. ʒ.j.s.
carui sinapis nasturtij. ana. ʒ.iij. cõfice cũ succo fenicu ĩ vl
porrorũ. dentur forti. ʒ.iij. multotiẽs educit: ⁊ debes eo vti
cum corpus est plenũ crudis humoribus ⁊ flegmate. In
tali casu potes vti yeralogodion vel yera ruffini: sed vti
lius est vt vtaris yeraruf.

¶ De medicinis purgãtib⁹ humorẽ vel melancolicũ a iun
cturis. Cap. vij.

q **Uando** sciueris ꝙ iuncturarũ dolor proue
nit ex melancolia vtere his medici
nis. ℞. epithimi noui. ʒ.v. puluериça cum. ij. ʒ. aque
mellis. purgat multotiẽs.

¶ Aliud. Re. polipodij. ʒ.xx. çuccari. ʒ.j. pluериça ⁊ bibe cũ
iulep. ¶ Aliud mirobolanorũ indorũ. ʒ.xx. epi. ʒ.xv. mit
te in libra vna aque frigide ⁊ morentur ibi tribus dieb⁹.
postea exprime ⁊ bibe cum. ʒ.x. çuccari purgant enim me
lancoliam.

¶ Decoctio epithimi purgat fortiter melãcoliam. Re. mi
robolanorũ indorũ. ʒ.xx. polipodij sticados. añ. ʒ.v. sene.
ʒ.vij. coque tãdiu in tribus libris aque donec vna rema
neat: postea mitte. ʒ.x. epithimi: deinde remoue ab igne ⁊
dimitte sic ꝑ vnã noctẽ postea exprime et cola: postea acci
pe. ʒ.j. agarici. ʒ.iij. salis indi. ʒ.iij. ellebori nigri aggregen
tur simul cum oximelle ⁊ sume in sero: ⁊ decoctionẽ supe
rius dictam in mane.

¶ Pil. purgãtes melancoliã ex iuncturis. Re. epi. ʒ.j. po
lipodij. ʒ.j. agarici. ʒ.j. ⁊ duas tertias: ellebori nigri. ʒ. q̃r
tam aggregentur ⁊ fac pillulas que vice vna sumantur.

¶ Et caue in purgando melancoliam: q2 nõ debes semel
purgare sed sepe. isti eĩ humores nõ ducent in mlta quã
titate in vna purgatiõe. ¶ Et nota ꝙ purgationẽ hu. me
lancolici semꝑ debent ꝑcedere balneũ ⁊ digestiuum.

¶ De his que purgant humorem mixtum ex flegmate et
colera. Cap. viij.

d **Olores** iuncturarũ pro maiori ꝑte sũt ex fle
gmate admixto colere. quoniaꝫ die
ta plurimorũ hominũ est grossa ꝑpter quã humo
res grossi augmẽtantur qui ad iuncturas discurrere non

possunt:nisi subtilient ab aliquo calore vt exercitus vel vsu rerū calidarū:cum ipsi de natura sua sint cōpacti ⁊ inepti ad fluxum:⁊ ꝓpterea videmus in illis q patiunt dolorem ex humoribus crudis tēpora quietis inter duas accessiones esse breuiora cū vigilant vl' laborant vel rebus vtuntur calidis. In alijs vero fit cōtrariū.ꝓpter hoc tamen nō preseruant ab accessione:qm̄ quādo multiplicātur isti humores claudūt meatus:⁊ quādo obstructi sunt aut corrumpūtur ⁊ putrefiunt.vnde acquirūt acumē quo subtiliantur ⁊ habiles fiūt ad fluxum:⁊ ꝓpter hoc medicine que attrahunt flegma ⁊ colerā simul meliores sunt q̄ꝫ que colerā tantum vel flegma attrahunt:⁊ medicine q̄ istud operantur ꝑncipaliter sūt oēs spēs titimali ⁊ scamonea ⁊ turbith ⁊ colloquintida:et aloe cum turbith attrahit humiditates cum colera.

¶Trocisci q purgant colerā ⁊ flegma ⁊ cōfortāt stomachū et ducunt sine labore.Re.scamonee.ʒ.j.⁊ duas tertias. et turbith.ʒ.j.s.rosarū.ʒ.j.s.spice nardi.ʒ.j.cōfice cū succo coctanorū vel macianorū ⁊ faciat.x.trociscos ⁊ bibat vnum trociscum cū dimidio ⁊ forte duos.

¶Decoctio purgans flegma ⁊ colerā mediocriter.℞.mirobolanorū citrinorū.ʒ.x.vsqꝫ ad.xv.turbith.ʒ.v.vsqꝫ ad x.Coque in tribus libris aque donec remaneāt due tertie libre:⁊ appone çuccari albi.ʒ.x.cola ⁊ bibe.

¶Pillule purgātes flegma ⁊ colerā fortiter.℞.sca.ʒ.j.colloquintide.ʒ.ij.aloes.ʒ.iij.succi absinthij dragaganti masticis.ana.ʒ.s.bibat.ʒ.j.s.sunt eni electe optime.

¶De medicinis p os sedantibus dolores iuncturarum. Capitulum ix.

n Ota q çurūgem habet magnā virtutē in omnibus doloribus iuncturarū: sed destruit appetitū ⁊ desiccat iuncturas cū in magna quātitate sumit:⁊ ꝓpterea si fuerit necesse de eo accipere in magna quātitate:accipiat postea medicinas cōfortantes stomachū.Quapropter admiscem⁹ semp anisi çiçiberis masticis:et mollificamus iuncturas cū aqua calida:⁊ pinguedinibus ⁊ oleis.Sed nota q istis nō debem⁹ vti nisi cum magnus ⁊ vehemēs fuerit dolor vel timuerimus de defectu egri:q2 iste medicine inspissant sanguinē ⁊ ꝓhibēt descensum humorū ad iuncturas.Quapropter nō debem⁹ eis vti nisi cum dolor fuerit fortis ⁊ corpus vacuū:⁊ tūc debemus vti ad mortificandū parū ⁊ ꝓhibendū cursum: et ego scribā eas quas exptus sum sepe:medicamē ad potandū cum dolor fuerit fortis ⁊ ad alleuiandū:çurungē ⁊ Zuccarum bibat cū aqua frigida.

¶Aliud.bibat semē ⁊ succū coriandri cū.ʒ.iij.çuc.

¶Aliud pone glandes die ⁊ nocte in aceto postea desicca et molle.⁊ da.ʒ.iij.

¶Aliud lentes excorticatas semē coriādri glādes çurungē:ana molle ⁊ bibe.ʒ.iij. ¶Cibi eorū sint aggresta: lētes in aceto ⁊ poma citrina acria ⁊ generalit' inspissantia sanguinē.¶Et si vehemētia doloris duxerit nos ad dandū res mortificatiuas faciem⁹ hoc medicamē.℞.se.lactuce. ʒ.x.iusqami albi.ʒ.x.aggrega cū succo lactuce ⁊ fac pillulas sicut cicer.¶Sed si dolor fuerit in pedibus pone suppositorū de opio ⁊ statī dormiet.hoc est faciendū cū dolor fuerit ex cā calida.¶Si autē fuerit ex frigida vtaris istis alijs çirungē.ʒ.x.sene.ʒ.x.assari çinçiberis cimini piperis longi spatare.ana.ʒ.ij.Confice cū melle ⁊ sumat ex eo pondus aureorū.ij.cum aq̄ tepida.

¶Aliud.℞.çurūgē.ʒ.x.mirre cimini.se. agnicasti. ana.ʒ.v.opij.ʒ.ij.cōfice cum melle ⁊ sumat.ʒ.iiij.¶Et si materia fuerit cōposita cū pauca colera diafilon est optimuꝫ ad h si sit nouū.Cibus eorū debet esse sicut carnes cocte ⁊ postea assate:panis coctus cū semibus calis ⁊ sitim sustineant inquantum poterunt.

¶Aliud ad cessandū dolorē podagre frigide.℞.çurungē olibani:ana.ʒ.xx.cimini.ʒ.x.sume ex eo.ʒ.iij.⁊ considera q aliqñ fit fortis dolor ex distensione mēbrorū ꝓpter humores qd̄ est cognoscere ex mēbri dispositiōe:⁊ tūc debes inungere ex oleo camomillino ⁊ facere emplastra ex se. bismalue ⁊ malue ⁊ dyaltea ⁊ pone sup iuncturas medicinas constringentes.

¶De clisterijs in vsu anche. Cap. x

p Ost purgationē maior cura sūt clisteria fortia que attrahunt materiā tali attractiōe q vulnerāt intestina ⁊ exire faciūt sanguinē.⁊ tūc cessat dolor eadeꝫ die: qd̄ ego vidi in plus q̄ꝫ mille hominibus: ⁊ nunq̄ꝫ vidi hominem q vteret istis medicinis qn ex toto sanaret ⁊ alleuiaretur nisi sit ita fortis q indigeat adustione:⁊ ego de istis clisterijs aliquas maneries pulchras ⁊ expertas vidi.

¶Clistere forte valde attrahēs flegma crudū ⁊ aufert egritudinē.℞.corti.radicū cappari corticis colloqui.centauree minoris cucumeris asinini corticis agarici: ana.ʒ.v. coque in tribus libris aque donec remaneāt due cola et appone mel ⁊ oleuꝫ ⁊ fac clistere ⁊ sustineat quāto magis poterit:⁊ anteq̄ꝫ fiat illud clistere ꝓcedat clistere factum de herba q̄ dicit atelgas vel cū sale ⁊ aqua ⁊ melle ad mūdificādū intestina ex fecib⁹:deinde sequat clistere ꝑdictū.

¶Aliud.℞.ellebori nigri:esule:collogntide:nasturtij centaurce camedreos.ana.M.j.coque in tribus libr.vini et mitte.ʒ.v.olei vetusci ⁊ fac clistere.Istud āt ē min⁹ forte ⁊ calidū ⁊ nō debes eo vti nisi i corpib⁹ flāticis ⁊ pinguib⁹.

¶Alijs vero sufficiet aqua antelgas ⁊ nitri ⁊ aqua salis.

¶Aliud accipe nasturtiū anisū mitte in aqua die ⁊ nocte ⁊ fac clistere cū fuerit calefacta.est eni optimū.

¶Aliud accipe tres lib.aq̄ ⁊ mitte lib.j.nitri ⁊ coopias ⁊ mitte ad solē duab⁹ septimanis ⁊ cū opus fuerit fiat clistere.

¶Aliud.℞.corticuꝫ collogntide coque in aqua calida et mitte parū nitri ⁊ olei ⁊ fac clistere.

¶De emplastris ⁊ vnguentis dissoluentib⁹ ⁊ dolorem sedantibus. Cap. xj.

i Am diximus q vnguenta q̄ ꝓhibent fluxum nō debes apponere sup iuncturas nisi cū corpus fuerit mundum post purgationē:tūc debes ponere talē medicinā sup iuncturas ad cōfortandū mēbrum ⁊ claudendū poros vt nō recipiat multa supflua:⁊ iam dixim⁹ cōditiōes istius cure sed modo volo dicere curas pticulares.

¶Unguentū ꝓhibēs materiā ⁊ sedās dolorē ⁊ valet apātibus sanguineis ⁊ infrigidat ea ⁊ cōfortat mēbrū.℞.spodij cāphore:memithe:acatie::ana.ʒ.j.opij.quartā.ʒ.ꝑfice cū aqua solatri vl' lactuce vel portulace ⁊ pone desup.

¶Aliud.℞.memithe: sandalorū rubeorū ⁊ ro. corticis papaueris nigri.ana.ʒ.x.opij.ʒ.j.fiant trocisci.⁊ cū volueris dissolue vinū cū aqua rosata vel cāphora.

¶Aliud vnguentū mirabile ⁊ qd̄ cōfortat mēbrum ⁊ sedat dolorē.¶Accipe ossa combusta sicca ablue ꝑus in aqua. postea sicca.ʒ.ij.çurungē.ʒ.iiij.amidi.ʒ.ij.ceruse.ʒ.ij. aggregentur cum aqua et camphora.

¶Aliud qd̄ confortat magis ⁊ ꝓhibet fluxum ⁊ infrigidat et debes eo vti cū materia fuerit multa.⁊ cum timueris ne apostema augmētetur.℞.sandali rubei boliarmeni: memithe corticē.mali granati opij ferugīnis:ana.ʒ.ij.confice cū succo mirthe.ē eni vnguētū forte ad reꝑmēdū hūorē.

¶Aliud ad idē ℞.acatie:galle viridis memithe triū sandalorū rosarū:ana.cōfice cū aqua myrthe ⁊ vnge.

¶Aliud infrigidās cū apostema fuerit in augmēto ⁊ ē de materia furiosa in qualitate ⁊ nō in quantitate.℞.amidi camphore.ana.molle ⁊ cōfice cū aqua ro.⁊ suppone.

¶Aliud qd̄ infrigidat et sedat dolorē et expellit multum. molle cerusam cum lacte vaccino.

¶Aliud qd̄ facit sedare dolorem stati et est exptuꝫ.Accipe micas panis albi ⁊ mitte in lacte vaccino ⁊ dimitte dōec fiat ipm vnguētū et pone decimā ptē opij ⁊ mole cū lacte et superpōe et cū calefactū fuerit remoue ⁊ appone aliū.

¶Aliud.℞.cerā ⁊ oleū rosatū sed quater tantū sit de cera

et cuilibet appone.ʒ.ij.çucca.⁊.ʒ.ij. opij mole ⁊ totū po/
ne desup ⁊ coopi cū folijs lactucarum.¶Medicamē valde
forte et debes eo vti cum fuerit magna necessitas. ℞.opij
corticū radicū mādragore:ana.ʒ.v.mole ⁊ cōfice cū aqua
portulace lactuce vel iusqami ⁊ informa grana ⁊ serua:et
cum opus fuerit solue cū aqua lactuce vel portulace: sed
dolor quādo adeo fortis fuerit ꝙ istis medicinis nō seda
bitur vnge diu cum aceto forti calido.

¶De medicinis qbus debes vti cū apostema fuerit in sta/
tu ⁊ calor fuerit fortis aliquātulum. Cap. xij.

c Um apostema fuerit in statu et calor fuerit aliquātulū for
tis. ℞.sandalorum rubeorum croci añ. confice cuꝫ
succo coriandri viridis.

¶Aliud accipe memithe aloe. ana.confice cum succo sa/
naī.¶Aī.farina ordei camomil.ro.ana confice cnm suc/
co sanaī et apij.

¶Aliud bolū armenū aloem crocum ro.mentam confice
cum aqua coriandri.

¶De medicinis quibus debes vti in declinatione aposte
matis. Capīm. xiij.

h Ec sunt medicine qbus vtaris in declina/
tione apostematis furfur.bismalua
flores camomille ꝯficiantur cū aqua furfuris ⁊ po
nantur sup cartā de panno.

¶Aliud farina tritici ⁊ semē lini cōficiantur cū aq̄ furfuris.

¶Aliud farine fenugreci aneti succi seminis lini cōfice cū
succo caulium.

¶Aliud cere ptē vnā olei aneti sextā partē.fac cerotum et
appone camomillā pīueriçatā:sed si volueris facere ma/
gis fortē appone axungiā galline vel anatis.

¶Aliud diaquilon cū oleo camomille est valde bonum.

¶Aliud storax liquida laudanū mastix semen cauliū ag/
gregentur cum fecibus olei yrini.

¶Aliud valde forte mastix laudanū se.raffani.se.caulium
armoniaci cōfice cū fecibus olei yrini:et cuꝫ volueris vti
his medicinis primo abluas mēbrū cum aqua calida tā/
diu donec rubeat:⁊ sic pone medicinas et ꝑmitte decem
horis:postea remoue ⁊ iterum appone:et sic tādiu facias
donec apostemata soluātur et si remāserit aliqd de apo/
stemate lapideū medicabiť sicut diceť in sequētibꝰ.Et iā
diximꝰ supius ꝙ emplastra que dissoluunt nō sūt necessa
ria nisi in dolore iuncturaꝝ ex sanguine ⁊ modo:dico ꝙ
sunt necessaria i apostematibꝰ:quoꝝ materia est sanguis
grossus melancolicus vel flegmaticus:sed apostema qđ
est ex colera pura istis oīno nō indiget: et nō debes mi/
rari si mora sit in dissoluendo qđ remāsit ex apostemati/
bus i iūcturis ex calida cā qm̄ materia colerica ē in corpi
bus duris atqꝫ cōnecta in iuncturarū ligamētis:quapro/
pter difficilior est ad dissoluendū q̄ꝫ si fuerit in carne:tn̄ si
istud apostema curatū fuerit secūdū ꝙ debuerit ⁊ nō fue/
rit error in medico nec in infirmo nec aliqua materia su/
per aliam fluxerit dissolueť in quadraginta diebus:⁊ plu
res medici putant ꝙ materia nō cōtineať tm̄ in ligamen
tis:sed etiā in chordis:qđ falsū est: qm̄ si materia esset in
chordis accideret spasmus ꝑpter cōtinuitatē nerui vici/
nantis musculo in cuius chorda ē materia: ꝙ ergo mate
ria discurrit ad ligamēta et nō ad chordas;cū ligamenta
sint duriora: iā declaratū est in libro nostro q cōtinēs ap
pellatur:sed illud ignorare nō impedit curationem.

¶In ꝑncipio post purgationē debemꝰ cōfortare mēbruꝫ
vt nō recipiat multa supflua:sed qꝛ cōfortare ē cū medicis
frigidis nō debemꝰ infrigidare oīno.sed aliquādo aliq̄n
tulū calefaciemus ⁊ illud tale est faciendū cum calor fue
rit i augmēto.Sed si aliquādo vigoreť dolor vtemur me
dicinis sedantibus dolorē mixtis ex illis medicinis q̄ al
terāt complexionē ⁊ mortificāt ⁊ cū cessauerit dolor ⁊ fue
rit declinatio vtemur dissolutiuis:⁊ si materia fuerit gros
sa ⁊ dura vtemur medicinis fortibꝰ:sed si fuerit mollis ⁊
subtilis vtemur debilioribus.¶Unguētū quo debes vti
in principio dolorū iūcturarū in fria cā acatia:aloe:myr/
ra:aggregenť cum aqua myrrhe.

¶Aliud nuces cypressi iuniperi myrra aggregenť cum aq̄
gallarum coctarum.

¶Aliud spica nardi:galla.cōfice ⁊ appone. ¶Unguenta
alterantia cōplexionē ⁊ sedantia dolorē:storacē liquidaꝫ
misce cum oleo laurino.

¶Aliud. ℞.castorei:costi myrre:añ ꝯgregēť cū oleo ātiq̄.

¶Aliud cerā dissolue cū oleo antiq̄ ⁊ oleo yris ⁊ cuilibet
℥.cū necesse est appone.ʒ.ij.euforbij:istud magnum facit
ascendere calorē in loco statim.

¶Aliud qđ calefacit mēbꝝ. ℞.piperis:castorei: euforbij:
ana.aureū.j.pire.aurei.ij.mole ⁊ appone.ʒ.j.olei costini
et vnge locum fortiter.

¶Unguentū ad mortificandū. ℞.opij:castorei:ana.croci
media ps aggrega cū aqua ⁊ pone:⁊ dolor vigorauerit
et cū medicinis ⁊ nō cessauerit vngať cū aceto forti in quo
sit decoctū origanū mētastrū ⁊ alie herbe calide.¶Medi
cina dissoluēs apostema molle.s. vndimiā. Accipe cine/
rem vitiū cinerē querci ⁊ mitte in aquā die vna ⁊ noce po
stea cola ⁊ misce tātūdē aceti ⁊ inunge pannū ⁊ appone.

¶Aliud.salgema mole ⁊ cōfice cum oleo ⁊ frica locum.

¶Aliud myrrā ⁊ aloem simul cōmisce:ana. ⁊ suppone.

¶Aliud.cretam alumē cōfice cū aceto ⁊ vnge membrum
cum oleo ⁊ superpone pluries.

¶Aliud litargiri pīueriꝫati. ℥.j.olei.℥.j.coq̄ dōec fiat spis
sum.postea mitte radices cauliū ⁊ misce donec icorpenť.

¶De curatiōe duri apostematis ⁊ lapideitatis que fit iiun
cturis Capīm. ixiij.

c Um apostema incipit indurescere vtaris medicis mol
lificatiuis secūdū duriciē apostematis:tādiu donec
videris remolliri ⁊ rarefieri ⁊ i latitudinē augmētari:tūc
reuertaris ad dissolutiua ⁊ vtere eis ꝑꝫ quātitatē duriciei
et nō cesses qn̄qꝫ mollificare qn̄qꝫ dissoluere donec totuꝫ
dissoluatur:⁊ ex eis q̄ mollificāt est.Balneū ⁊ cibi subti/
lus ⁊ molles ⁊ purgatio melācolie ꝑprie.Et caue ab his
que inspissant sanguinē ⁊ vīr ab oibus cibis viscosis ⁊ sic
cis sicut ordeo ⁊ lentibus ⁊ adurētibus sanguinē sic alijs
salsis ⁊ siſibus:⁊ ab oibus inspissantibꝰ sanguinē sicut vi
num nouū ⁊ panis açimus:oua dura:⁊ sufficiāt eis omēs
aues pue ⁊ eduli ⁊ arietes ⁊ oua mollia cōmixta cum sa/
le et cum vino: et panis fermentatus cum multo sale: et
vinum subtile et nō cesset vti istis donec dissoluatur apo/
stema:⁊ si lapideū est ex eo aliqd medicabimur cum istis
medicinis.¶Unguentū mollificās ablue mēbrū cum aq̄
calida donec infletur postea vnge cū cera ⁊ sic ꝑmitte sex
vel septē horis ⁊ q̄tidie siīr fac dōec appareat mollificatō.

¶Aliud.radices maluauisci radices cucumeris asinini.co
que in oleo ⁊ fac vnguentum.

¶Aliud.forte mollificās:pinguedo galline ⁊ anatis vel an
seris medulle cruris vituli cerā ⁊ oleū misce ⁊ fac vnguē
tū:⁊ pone desup nocte ⁊ die:postea ablue ⁊ iteꝝ appone.

¶Aliud magis forte bdelliū storax liqda armoniacū mi/
sce cū oleo yrino ⁊ superpone.

¶Aliud exptum qđ non fallit fecis olei yrini ⁊ fecis olei
se.lini mucillago fenugreci pinguedo anatis ⁊ suppone.

¶Aliud mollificatiuū cere.ʒ.v.olei yrini.℥.j.medulle cru
ris vitelli armoniaci ⁊ storač. liqde: bdellij galbani.ʒ. v.
liquefiat cera cū pauco oleo yrino ⁊ alie medicine pulue
riçate addanť ⁊ cōficianť ¶De medicis resolutiuis sim/
plicibus:farina fenugreci cū aqua mellis:⁊ calx cum pin
guedine antiqua stercus caprinū cū oximelle cinis cauli
um cū armoniaco armoniacū cū oleo antiquo vel cū ace
to.¶Emplastrum compositum:radix yreos:aristol.elle
borus:piper:conficianť cum oleo.¶Aliud farina lupino
rum fenugreci stercus colūbinū confice cum oximelle ⁊
superpone. ¶Emplastrum forte:aristoī.piretri: radicis

cappařis lupinorum yreos stercus columbinum: calx: et de ficubus nigris quātū de oībus ↄficiant cū oleo antiq̄.
¶ Diaquilon forte ad dissoluendū: litargiri olei antiqui: ana. decoquātur donec inspisset deinde pone viscositatē sinapis q̄ʒtum est oleum ꝛ moueatur donec coaguletur. est enim valde forte.
¶ Aliud. litargirū coque et appone viscositatē fenugreci postea misce cum oleo calcē ꝛ nitrū piretrū: aristologiam sulfur: ana. de oīb⁹ tātū sit q̄ʒtū de viscositate. ¶ Emplm̄ mollificās ꝛ dissoluēs ꝛ ē mirabile: armoniaci bdellij: sto racis liquide: ana. ʒ. x. olei yrini q̄ʒtū sufficit ad mollifican dum ꝛ gūmi cōficiantur cū ficubus nigris.

¶ De cura ꝓprie lapideitatis. Cap. xv.

Cura propria ad lapideitatē ablue cum aqua in qua decocta sint radices maluauisci: anetū: camomilla: donec rube at qđ est in circuitu lapideitatis qm̄ qn̄ fortis ē lapideitas locus lapidis nō rubet: deinde ponātur piguedies ꝛ me dulle die ꝛ nocte: postea accipe lapidē marcasite ꝛ pone in ignē dōec rubeat: postea rora cū aceto forti: ꝛ pone mē brum desup et stet sup vaporē vna hora: postea laua cum aceto forti calido ꝛ fiat oīs ista cura p aliquot dies: postea molle armoniacū cū aceto forti et pone desup p aliquot dies: et postea reuertere ad mollificatiua donec resolua tur. ¶ Emplastrū ꝓprium ad resoluendum lapidem.
¶ Armoniacū oppoponacū bdelliū: galbanū: nitrū sina pis piretrū sulfur: ana. litargirū q̄ʒtū de oībus. Coque litargirū cū oleo donec fiat spissū: deinde cōfice cum alijs medicinis: sed mollifica mēbrū et postea pone medicinā istā desup. ¶ Dixit. G. ꝙ accepit caseū antiquū longi tem poris et nasturtiū et pluerizauit simul: postea accepit pe des porci antiqui salsi et coxit: et cū illa aqua nasturtiuʒ et caseum miscuit: et fecit emplastrum sup iuncturas lapide as et rumpebatur cutis ꝛ exibat venenositas oīs ꝛ sic pa tiens sanabatur ꝛ expertus sum illud sepe.

¶ De medicinis que adurūt ꝛ eis nō debem⁹ vti nisi in fi ne egritudinis. Cap. xvj.

Quamuis istis medicis vtanť medici i plu ribus egritudinib⁹ cronicis: ma gis debēt vti in egritudinib⁹ iuncturarū post pur gationē ad attrahendū illud qđ est in ꝓfundo iuncturaʒ ad supficiē corpis: ꝛ ꝓpter vehemētiā adustionis istaruʒ medicinarū attrahiť materia ad supficieʒ corpis: ꝛ nimis forte: et ampullať locus: ꝛ in illis ampullis aggregať to tum venenū: vnde fortius attrahitur materia: q: quanto magis debilitať ipsa pars: tanto magis declinat ad ipam materia: ꝛ iste medicine sūt valde fortes: ꝛ eis non debes vti nisi post plenā purgationē.
¶ Emplastrū attrahens materiā ex ꝓfundo iuncturaruʒ et anche cōburēs. ¶ Nasturtiū piretrū capparis: ana. cō ficiantur cū aqua cineris ligni ficus ꝛ pone ligaturaʒ do nec cōburat: postea solue ꝛ si nigrescit locus suauiter po ne donec ampulauerit ꝛ aperianť ampulle: ꝛ tunc laua lo locū cuʒ aqua calida vt cesset dolor: ꝛ vnge cū butyro vt nō cōsolidentur vulnera: nā q̄ʒto diutius fuerit aperta tā to melius erit.
¶ Aliud forte feces vini aduste cataputie cātarides nastur tium: ana. cōficiantur cū succo squille.
¶ Aliud simplex: vnge locū cū melle anacardino donec ampulletur vel anacardi sic fit: pone i forti aceto anacar dos ad ignē ꝛ pmitte diu bulire ꝛ mel qđ cōtineť i anacar dis exibit ꝛ inueniet in aceto ꝛ vsui cōseruet.

¶ De dolore anche ꝛ artetice. Cap. xvij.

Cura ad dolorem anche ꝛ artetice quā cō posuit galienus ꝛ eā laudauit val de ꝛ dixit ꝙ non est necessaria alia medicina ꝛ sel apposita curat ita efficaciter ꝙ si ad bal. delat⁹ fuerit pati ens in mula vel in lecto sine alicuius adiutorio: ad ꝓpria reuertetur. ¶ Accipe fumiterre viridis in estate ꝛ cōquať sa bene cū sepo ꝛ pone sup dolorē anche vel iuncturaruʒ et dimitte duabus horis ligatū: ꝛ si sudauerit patiēs i bal neo emittet aquā ꝛ dissolue emplastrū: q: tūc necessaria ē alia cura: et si remanserit aliquid cum dolore fac eandem curam per decem dies.

¶ De cura vlī ad dolorē anche. Cap. xviij.

Signa autem materie existētis in ista iū ctura nō sunt diuersa a si gnis aliarū iuncturarū: sed in modo cognoscendi et cura est aliqua diuersitas: ꝛ ꝓpter hoc locutus sum de ea separatim. ¶ Dico ergo ꝙ ista iūctura est ꝓfunda coo perta multa carne. Unde medicus nō potest bene cogno scere nec ex calore: nec ex colore loci. si autē apparuerit in eo aliquod signū manifestum significať ꝙ materia est valde abūdans. Uerbi grā ꝙ si calor vel frigus apparue rit in tactu significať ꝙ maior est in duplo q̄ʒ appet ꝓpter ꝓfunditatē illius iuncture: sed p maiori pte nō manifesta tur nec in colore vel calore nec in tactu: ꝛ illud qđ discur rit ad illā iuncturā sūt humo. flegmatici ꝛ q̄nq; claudunť ibi ꝛ tandē resoluūtur. Quapropter multotiēs relaxanť ligamēta istius iuncture ꝓpter humiditatē in tm̄ ꝙ verte brum resilit a scia: ꝛ hoc est maius malū qđ pōt accidere i hac egritudine. ¶ Lapideitas vero nō cōtingit vnquam: quia nec ego vidi nec aliquē magistrorū vidisse audiui.
¶ Cura huius egritudis hec est: si viderimus ꝙ sanguis abundet in corpe minuamus de basilica de manu oppo sita anche infirme ꝛ extraham⁹ sanguinē sepe: si sanguis nō abundauerit: sed infirm⁹ habet ex virtute ꝛ calore na turali tm̄ ꝙ nō infrigidať p minutionē eius corp⁹: minue mos etiā: qm̄ maneries istius cure ē pfecta ꝛ valde bona: postea dabimus vomitū vel fluxum vētris ꝓuocabimus: vel clisteria fortia faciem⁹: ꝛ postea emplastra fortia: ꝛ po stea que adurūt si fuerit necesse: ꝛ si apparuerit signa fle gmatis in corpe egri: tūc caue minutionē ꝛ vtere vomitu: deinde fluxu postea ab alijs secundū ordinē: ꝛ nō ponas sup ancham empl̄m nec vnguētū ante euacuatiōes corpo ris: sed si dolor augmētareť añ purgationē corpis pone mus medicinas habētes calorē tempatū que possunt seda re dolorē ꝛ nō attrahere materiā: vt camomilla ꝛ semē li ni ꝛ vngemus cū oleo de alcana vel oleo aneti. Quoniaʒ vnguenta ꝛ emplastra ꝛ alia quādo corpus fuerit plenū multis humoribus attrahunt humores ad iuncturas et nocēt multū qm̄ magis attrahunt q̄ʒ dissoluunt. ꝛ hec est causa quare nō debem⁹ apponere aliqđ emplastrū frigi dum in passione sciatica: quāuis sit ex calida cā. Empla stris frigidis nō indigemus in passione huius iuncture quāuis cōburať ex calore: qm̄ nulla est medicia tā fortis que possit expellere materiā a loco suo: sed inducit mai⁹ malum: q: claudit poros: ꝛ retineť materiā: ꝛ facit accide re maiorē dolorē: et sollicitudo nostra non debet esse nisi circa attractionē eius qđ est in ꝓfundo illius iuncture ad supficiē corpis. Quapropť vtimur ēpl̄is cōburētib⁹ vl̄ cū igne ipo si necce fuerit: ꝛ postea cū corp⁹ fuerit euacuatū p vomitū vtemur medicinis laxatiuis q̄ attrahūt flā: ꝛ sup fluitates mucillaginosas: vt cucumere asinino: colloqui tida: centaurea ꝛ hmōi: ꝛ aqua aloes mirabilis ē ad hoc: qm̄ q̄nq; frequēter accipiť donec fit dissinterta: sed tamē anteq̄ʒ fiat curatur egritudo. ¶ Et sis memor vt nō vtaris medicina laxatiua ante vomitū in hac egritudine oīno: qm̄ multotiēs augmentať dolor p attractionē materie in ferius. ¶ Unde debes pmo ꝓuocare vomitū post reple tionē a cibis diuisiuis qbus ppraťhu. ad vomitū. ꝛ quā do infirmus vsus fuerit ad vomitū sepe: tūc ꝓuoca vomi tum in mane cū medicinis leuib⁹: et debes interponere aliquot dies inter vtraq; euacuationē vt qescat corpus: ꝛ prepares illud ad euacuationē ꝛ max. in fine egritudinis qm̄ tūc debes ponere spaciū inter duas euacuatiōes lon gius: qm̄ tūc virtus est debilis: et si virtus fuerit debilior adhuc magis longū spaciū ponem⁹: ꝛ dabim⁹ cibatia mľ

ti nutrimēti pauce supfluitatis: sicut panis calid⁹ bene fermentatus ꝛ bene coctus: ꝛ vitelli ouoꝝ ꝛ carnes minoꝝ auiū ꝛ vinū clarū tp̄atū in qualitatib⁹: qm̄ ista egritudo ē cronica: ꝛ in dieb⁹ quietis da medicinas q̄s in cura materie flegmatice diximus: et eliges ex eis fortiores vel debiliores secūdū fortitudinē vel debilitatē materie: et caue a cibis multa supflua generantib⁹ ꝛ ab ebrietate. ¶ Et sustineat famē quātū poterit ꝛ cibū sumat in tali quātitate i qua maior fiat restauratio q̄ꝫ facta fuerit deperditio. ¶ Et caueat ab ambulatiōe ꝛ balneo ꝛ equitatiōe ꝛ retētiōe vrine et stercoris ne declinēt supfluitates ad anchas ꝛ inter duas euacuatiōes vtatur vomitu. ¶ Et qn̄ intellexerim⁹ q̄ sufficienter fuerim⁹ vsi medicinis laxatiuis faciem⁹ clisteria sanguinē educentia ꝛ apponemus emplastra cōburentia ꝛ ponemus in balneo calido ꝛ ponemus ventosas sup anchas cum igne.

¶ De curatiōe sciatice passionis Cap. xix.

Infirmitas hec est dolor fortis in longitudine pedis ex ancha vsqꝫ ad extremitates digitoꝝ silis chorde extēse: ꝛ forte nō puenit ad pedem: sed terminat̄ apud iuncturā anche: aut in medio iuncture cruris: aut apud genua: ꝛ fit ex repletione vene ad vtrūqꝫ pedem venientis ex pte inferiori quātū partiū vene veniētis a gibbo epatis: ꝛ forte erit repletio eius ex puro sanguine sicut alterius sanguis qui ē in corpe: et fit forte ex sanguie grosso ꝛ nigro: ꝛ forte erit ex humoribus descēdētibus ad inferiora corpis. ¶ Primus autē modus accidit in corpibus multi sanguis quādo vtūtur ambulatiōe ꝛ equitatiōe et carnibus ꝛ vino et rebus alijs dulcibus et sentit infirmus calorē intēsiuū cū extensione doloris: et fortē sentit cal'. in loco p quē extēdit̄ illa vena: maiorē apud tactū: ꝛ hoc est q̄ multū repletur ista vena quare spūs cōculcant̄ ꝛ fit putrefactio. ¶ Et cura istius passionis est minuere sanguinem ex vena anche vbicūqꝫ appuerit ex pte sinistra: si autē nō appatuerit minue aliquē de ramis q̄ sunt in dorso pedū ꝛ in medietate extrinseca. s. in pte auricularis ꝛ medij digitorū pedū. qm̄ rami q̄ sūt in ista pte ramificātur ex vena illa. illi autē q̄ sūt in pte intrīseca ramificant̄ ex vena q̄ dicit̄ saphena: ꝛ iste due vene. s. saphena et anche vena: quāuis ambe diuidātur ex eadē vena apud genu: tn̄ meli⁹ ē minuere ex vena anche aut ex ei⁹ ramis q̄ꝫ ex saphena. Immo meli⁹ q̄ꝫ ex vena que i genu ē: ex qua vena ista ꝛ saphena diuiduntur et ppter hoc medici vtunt̄ minutiōe istius vene p expientiā: nos autē iam cōsideraui⁹ ꝛ expti sumus multotiēs et inuenim⁹ ipm̄ esse sicut dixim⁹ ꝛ laborauim⁹ multum ad inueniēdū rōnē in ipo: ꝛ credim⁹ q̄ iā inuenta ē: sꝫ nō est locus eā dicēdi: ꝛ debem⁹ ex ista vena minuere p⁹ minutionē de basilica ex manu pedi opposita ꝛ maxime qn̄ corpus plenū fuerit: postea subtiliam⁹ dietā ꝛ phibemus motū ꝛ equitationē: ꝛ iste modus nō indiget alia cura.

¶ Secundus modus ē: vt minuas in principio de eadem vena: postea dam⁹ medicinas laxatiuas q̄ attrahūt mllāꝫ sicut est epith. polip. mirabolani indi agaricū ꝛ hmōi ab stineāt a cibis generantib⁹ melācoliā: sicut est panis opirus nō bene fermētatus ꝛ fabe ꝛ lētes ꝛ pāis ordeaceus ꝛ carnes vaccie ꝛ salite ꝛ salsa ꝛ vinū ꝛ spissū ꝛ caules ꝛ hmōi ꝛ ciba eū cū his q̄ generāt sāguinē subtile sicut pulli edi ꝛ vinū albū ꝛ vtat̄ balneo vt min⁹ generet̄ de spisso sanguie.

¶ Tertius autē modus raro cōtingit: ꝛ eius signa sunt ista mortificatio ꝛ frigus in pedibus: ꝛ alleuiat̄ fame ꝛ motu et siti ꝛ sudore ꝛ grauatur cibo multo: ꝛ potatōe multa aq̄ frigide: et vino limphato: ꝛ incipiem⁹ curare cū vomitu et medicina laxatiua q̄ educit flegma sicut dixim⁹ i cura anche: ꝛ dabim⁹ oximel ꝛ in diebus qetis ppinabim⁹ elaria antiqua: sicut yera rufi. ꝛ tiriaca. iiij. sperūꝫ: aut leuiorafist: ꝛ si aliqd ex egritudie remāserit cōburem⁹ cū igne. s. vna cōbustio fiat sup iūcturā anche: alia in coxa sup locū dolentē: et alia in cura super locum dolentem: et reliqua super dorsum pedis: qđ quidā faciunt. in digitis pedum subtus.

¶ De pseruatiōe a dolorib⁹ iūcturaꝝ ex sanguie. Ca. xx.

Cause quibus fiunt dolor iuncturaꝝ sūt. iij. p⁹ ē augmētatio humorū: secūda est fortitudo mēbrorū principaliū potentiū expellere super flua. tertia ē debilitas membrorū recipiētiū: secūda autē istarū triū causaꝝ. s. fortitudo mēbrorū phiberi nō dꝫ. sed debet pseruari in sua dispōe. ¶ Tertia aūt. s. debilitas mēbrorū nō debet curari nisi post mūdificationē corpis cuꝫ fueris securus ne supfluum decurrat ad aliqđ nobile mēbrum: ꝛ hec est radix cōseruatiōis a dolore iuncturaruꝫ. ¶ Dicam⁹ ḡ q̄ cōseruatio ab egritudie iuncturarū ex sanguie. est abstinētia a carnib⁹ a vino: ꝛ reb⁹ dulcib⁹: ꝛ cibis multi nutrimēti: ꝛ vsus aceti. et lentiū: et agreste: et cōponas sua cibaria ex his reb⁹: sicut illud qđ fit ex aceto ꝛ lētibus: ꝛ vt illud qđ fit de carnib⁹ vituli cuꝫ aceto aut pullis cū aggresta ꝛ similibus: ꝛ vtatur fructibus vt malo granato et dimittat ficus virides ꝛ vuas dulces: ꝛ si infirmus nō pōt abstinere a carnibus dabimus ex eis q̄ minus nutriūt. sicut sūt galli: pdices: ꝛ edi cocti cū aceto: et si voluerit vinū bibere bibat parū tēperatū qđ nō sit nimis forte nec nimis antiquū: ꝛ si biberit aliquātulū forte: bibat postea succū agreste vel acrumen pomci ꝛ aquā mell' cū aq̄ rosata ꝛ caueat saturitatē: ꝛ si etiā acciderit statim euomat et hec ē ei⁹ dieta in cibo ꝛ potu: sꝫ in sōno ꝛ vigilijs ꝛ motu ꝛ qete dꝫ esse mediocris: sanguis eni multiplicat̄ ex mlto somno ꝛ nimia qete ꝛ acuit̄ ꝛ calefit ex multitudie exercitij. quapropter non dꝫ vti aliqbus istorū. ¶ Coitus autē ē pessim⁹ oib⁹ passionib⁹ i iūcturis: ꝛ si aliqn̄ acciderit fit ante cibū ꝛ potū ꝛ caueat a balneo. Et cōsiderem⁹ q̄tidie pulsū ꝛ col'. faciei ꝛ corpis: ꝛ si viderim⁹ signū augmētatōnis sanguis ex mlto cibo minuem⁹ ex eo: ꝛ si fuerit ex mlto somno ꝛ qete reuocabim⁹ eū ad motū ꝛ vigilias. ¶ Cū autē adhibuerim⁹ circa infirmū ɔsiderationē istā: ꝛ fuerit obediēs nō aggregabūtur in corpe ei⁹ supflua: ꝛ si supuenerit aliq̄ accessio dēm⁹ cōsiderare in ipis tpibus accessionis. et si viderim⁹ signa repletōis minuem⁹ si signa fuerint fortia. Si autē signa fuerit pauca ꝛ debilia nō minuemus. ¶ Si accessio fuerit cito minuemus ꝛ cōfortabim⁹ mēbrū ꝛ dabim⁹ inspissātia sāguinē ꝛ phibētia fluxū ei⁹ vt accessio cito recedat ꝛ fiat leuis. ¶ Et ego curabā quēdam hominē ex passione calida iuncturarū: cui etiā solebat venire accessio fortis in fine veris: ꝛ pseruaui ipm̄ ab accessione annis tribus: in quarto āt anno ɔtigit eū agere iter: q̄ nō potuit cauere a contrarijs: ꝛ postea vidi ipm̄: et dixi ei q̄ si nō minueret sibi veniret sibi accessio: ipe vero credebat se sanū esse ab egritudine: ꝛ ideo nō curauit: p⁹ paucos āt dies sēsit dolorē puū in nocte in genu q̄ nō curauit: sed vinū bibit: cū autēꝫ puenit in nocte arripuit eum dolor fortis: ꝛ mane ego veniēs extraxi de sanguine. lib. s. et pmisit sic duab⁹ horis: ꝛ posui desup ꝛ sandal'. rube. et acetū ꝛ aquā rosatā ꝛ extraxi de sanguine iterū. lib. s. postea addidi cum eo emplastro balaustias ꝛ nocte illa cessauit p maiori pte dolor: ꝛ alia die extraxi de sanguie lib. s et oīno cessauit dolor ꝛ mltotiēs silibus isti istud accidit.

¶ De pseruatiōe a dolorib⁹ iūcturarū ex cola. Ca. xxi.

In preseruatione a passione iuncturarū de colera: debem⁹ pus ɔsiderare vitiū humoris: si ē seruās q̄litatē colere natural': aut si ē magis acut⁹ ꝛ vehemētioris q̄litatis. ¶ Si aūt signa q̄ apparēt in iūcturis sint signa apatis col'e ppriē: scias q̄ illud supfluū colericū est naturale et si in iūctura fuerit maior dolor ꝛ calor fortis ꝛ nō apparuerit corpus apatis: ꝛ dolor fuerit fortis: scias q̄ illud superflue est vehemētioris caliditatis q̄ꝫ ca. naturalis.

¶ Unde dixerūt qdam medici q̄ quidā ē modus dolo. iūcturarū ex malitia cōplexionis tm̄: ꝛ nos iā fecimus librū prolixum: ꝛ adhuc faciem⁹ ingrendo istas questiones: di

co ergo ꝙ in tali loco debem⁹ vti euōne: ⁊ alterare ꝯplō
nē: sed in pima dispōne debemus magis euacuare q̄ȝ in se
cunda ⁊ in dispositione secūda magis debemus alterare
q̄ȝ in prima dispositione. ¶ Quando vero nos sciuerim⁹
ꝙ materia descendit in iuncturis euacuabimus co. max.
in dispositione sanitatis prope accessionem ⁊ cauebimus
ab eis que generāt co. sicut a rebus dulcibus ⁊ grossis si
cut vinum coctum: mel: çuchaꝝ: butyriū oleum: nuces et
similia: ⁊ generaliter sit eius dieta quā nos dixim⁹ in pa.
iuncturarū ex sanguine: sed magis humida: ⁊ vtemur aq̄
or. cucur. cucu. portulace ⁊ premittemus eum vti rebus
acribus: quāuis enim acria desiccent: tamen furiositateȝ
co. reprimunt ⁊ mortificāt eius acumen. ⁊ vtantur balneo
dulci magis q̄ȝ in dolo. ex san. ⁊ aspiciemus quotidie eius
pulsum ⁊ vrinam ⁊ si viderimus signa co. dabimus medi
cinam. ¶ Si autem materia fuerit acuta supflua ⁊ corpus
fuerit macrum nō vtemur euacuatione prius nisi intelle
xerimus ꝙ hu. ille cum malitia eius est multus: ⁊ hoc de
clarabitur ex dispositione eius. s. iuncture: quoniā quādo
non apparuerit apostema significatur ꝙ hu. operans nō
est multus ⁊ econtrario. ¶ Sit autem cibus eius aqua or
dei cum viscositate psilij: ⁊ dabis ei aquam cum vino: ⁊
ablue membruȝ cum aqua dulci tepida: ⁊ in ea intrare p-
mittatur post comestioneȝ ⁊ comedat paꝝ in die sed sepe
dormiat multum: ⁊ nō laboret omnino: sed sit in qete ⁊ vte
re maiori euacuatione co. pure. ⁊ quotidie pone emplastrū
frigidū sup epar: ⁊ dabimus bibere aquam de sandalis ⁊
vuam caninā: ⁊ cum cessauerit acumen ⁊ calor dabimus
plus de cibo ⁊ vinum limphatum: ⁊ dietabimus dieta il-
lius qui vult impinguari: ⁊ cū corpus eius fuerit pingue
⁊ susceperit carnem tunc sanus erit.

¶ De pseruatiōe a dolorib⁹ iūcturaꝝ de flāte. Cap. xxij.

Si materia fuerit flegma caueat a cib̄ mul
te supfluitatis: sicut a carnibus
arietinis ⁊ ouinis: ⁊ vino nouo ⁊ lacte ⁊ piscib⁹ fru
ctibus humidis ⁊ sufficiant ei res assate ⁊ carnes minorū
auium ⁊ que sunt pauce superfluitatis: ⁊ vtatur salsis: sub
tilibus iuuantibus digestionē. s. que fiunt ex carui. cimino
origano ane. ⁊ sinapi ⁊ hmōi: ⁊ vtatur electuarijs calidis
⁊ vino antiquo pauco ⁊ caueat a repletione cibi ⁊ potus
⁊ si aliquando comedat multū puocet vomitū: ⁊ sudet in
balneo multū ante cibū: ⁊ nō comedat post motū statim
sed parum postea: ⁊ fricentur eius iuncture in balneo fri-
catione forti cum nitro. ⁊ non dormiat in die oīno sed dor
miat nocte tota: quoniam si vigilauerit de nocte corrum-
petur digestio ⁊ multiplicabuntur supflua: ⁊ cuȝ intellexe
rimus ꝙ in corpore multipli. superflua dabimus medici-
nā extrahentem ea ꝓm necessitatē ⁊ incipe prope tempus
accessionis. Et nulla medicina est ita iuuatiua in cōserua-
tione a dol. iuncturarū sicut prouocatio vrine: ⁊ medicine
quas debemus dare ad remouendā istam pas. sunt yera.
ruf. ⁊ tyriaca quatuor specierū ⁊ huiusmodi: quoniā iste
sepe abstulerūt pas. hominibus qui eas sepe tolerare vo-
luerunt: ⁊ generaliter dico ꝙ omnes maneries euacuati
onis vt vomitus minutio: potio laxatiua: puocatio vrine
sudor quando fuerint suo vse loco auferunt dolorem om
nino nisi infirmus cum hoc fuerit vsus repletione cibi ⁊
potus: quoniā si membra fuerint vacua ⁊ venter plen⁹ fu
erit attrahunt superfluitates magis q̄ȝ solent attrahere
¶ Quapropter precepit galienus ꝙ nullus medicorum
susciperet aliquē istorum qui patiuntur in iuncturis: cura
nisi sit sapiēs ⁊ obediens medico. sed si aliquādo contin-
gat accipere aliquē nolentium obedire eorum medicina
melior est vomitus. per istum enim euacuatur flegma: et
ꝯsumit: sȝ tñ nō deb. s frequēter eo vti ne stōus debilitet
⁊ sistr da medicinam. fleg. p urgātē fortiter: ⁊ spēs flegmati
purgātes si infirmus non pōt se abstinere a vino ⁊ a cibis
ei⁹ nō bñ digeritur absq; eo apponemus vinū ex vuis pas.
⁊ melle et seminis apij. Dixit enim Galienus ꝙ illa po-
tio valet nimis in passione iuncturarum: ⁊ qui solet pati
in iuncturis quando parum hu. in eo augmētatur debet
vti euacuatione in diebus quietis ⁊ fricare iuncturas cuȝ
sale ⁊ oleo forti fricatione. hoc enim est valde vtile vt iū-
cture non recipiant superfluitates: ⁊ in dissoluēdo qđ est
in eis fluxum: ⁊ si remanserit aliquid post egritudinē mu
tabimus a villa in qua iacet ad aliam villam calidiorem.
Et caue si aliquando feceris cauteriuȝ ⁊ prohibueris mē
brum ne recipiat superfluum vt euacues corpus paula-
tim ne superfluitates que solent currere ad aliud mem-
brum reuertantur ad aliquod membrum nobile. Ego
enim vidi plures mori subito eo ꝙ non fuerant euacati
post cauteriçationem.

¶ De preseruatione a dolore iuncture anche et sacietate. Capitulum. xxiij.

Cura istius iuncture eadem est cum cura
aliarum: sed vomitu i ista de
bet magis vti ⁊ potiones laxatiue debent esse forti-
ores ⁊ cauere a coitu. equitatione ⁊ ambulatione ⁊ maxi
me prope tempus accessionis: ⁊ ꝙ non dormiat eger su-
per lesam ancham. ¶ Modus autem sciatice que contin
git ex repletione sanguinis debet curari sicut curatur pas
sio iuncturarū ex sanguine: ⁊ magis: quia non debet am-
bulare: nec onus magnum ferre nec erigere a terra lapi-
dem. ¶ Modus autē qui contingit ex humiditate ad ve-
nam illam proueniente: debet curari sicut curatur passio
iuncturarum ex flegmate.

¶ Medicamē nobile qđ sumat eger vna die ⁊ dimittat vna
die in omnibus diebus anni excepto mense iunij ⁊ iulij: ⁊
excepta medietate augusti: ⁊ sumat ex eo aurium cum
℥. j. aqua mellis postq̄ȝ mane assellauerit: ⁊ si aliqua die
non assellauerit non sumat medicinam donec assellaue-
rit per clistere vel per aliquod tale ⁊ non comedat post
medicinam per decem horas: ⁊ debes eum custodire si-
cut diximus in passione iuncturarum ex flegmate. ℞. ca
medreos: centauree minoris. añ. ʒ. viij: aristologie. ʒ. vij.
gentiane. ʒ. vj. petrosil. ʒ. iiij. spice nardi: spice romane. añ
ʒ. j. agarici. ʒ. ij. aggregentur cum melle.

¶ Aliud nobile ⁊ expertum. ℞. seminis apij. ʒ. x. petrosil. ⁊
rubee tinctoꝝ ana. ʒ. xv. assari aristologie ro. radic. cappa
rorū gentiane ana. ʒ. vij. agarici: çurungē. ana. ʒ. xv. iuni-
peri cinamomi. ana. ʒ. x. aggregent: ⁊ sumat quotidie per
totam hyemem aureum. j. hoc enim tempus melius est ei
perfectius istis medicinis. ¶ Medicamen dyatesseron ex
pertum. ℞. camedreos camepiteos gentiane se. rute. añ.
sumat quotidie per hyemē aureū. j. ⁊ dimittat in estate.

¶ Aliud qđ aufert dolorē iuncturarū. ℞. reubarbari: peo-
nie mirre: spice: nardi: añ. ʒ. xx. folij. ℥. j. gariofiloꝝ grana
xv. aristologie gentiane. añ. ʒ. 30. sumat quotidie aureū. j.
post digestionē cibi: ⁊ debet incipere in equinoctio autū-
nali: ⁊ sumat per. 50°. dies ⁊ interponat. xv. postea p. 50°.
⁊ iterū dimittat per. xv. tādiu sic interponendo. xv. sumē-
do. 50°. donec sumat. ccc. ⁊. 60. vel. 55. vicibus ⁊ dimittat ac
cipere a medietate iunij ⁊ p totū iuliū ⁊ medietatē augu-
sti: ⁊ nō comedat nisi post noueȝ horas. ¶ Cura que fit ex
oleo vulpis quo vtimur in passione iūcturarū sic fit: acci-
piatur caro vulpis ⁊ ponat in caldario magno pleno aq̄
⁊ appone sal ⁊ anetum: ⁊ bulliat donec caro dissoluatur: ⁊
solūmodo ossa remaneāt: ⁊ aqua illa ponatur in tina ⁊ in
tret eger ⁊ ponat in ea p duas horas: ⁊ postea exeat: ⁊ in
meridie aquā eandē intret sicut pmo ⁊ in nocte similiter
⁊ sic illud fiat in principio mensis tribus diebus.

¶ Unguentum ad dolorem iuncturarū quo debes vti per
totam hyemem. ℞. salis gēme: aluminis. tartari. ana. cō-
fice cum oleo antiquo.

¶ Aliud alumen: sal. oleum antiquum.

¶ Aliud almuri oleū antiquū ⁊ si āpulauerit loc⁹ meli⁹ est.

¶ De medicinis simplicibus valētibus in istis casibus vir tutibus suis. Cap. xxiiij.

q Vamuis ego declino parum ad has res tamen bonum est scribere in libro nostro vt remaneat tractatus sine eis que dixerunt antiqui.

¶ Dixit tortor. si scinderis pedem rane ⁊ ligaueris super pedem podagrici per tres dies curatur: ita ꝙ dextrū pedem rane ponas super dextrū potiētis ⁊ econuerso.

¶ Et dixit finicinus qui composuit librum de lapidibus: ꝙ magnes si fuerit ligatus in pede podagrici curatur.

¶ Et alius philosophus dixit si accipiatur calcaneus aquile ⁊ ponatur ligatus super pedem egri curatur ita ꝙ dexter super dextrum ⁊ econuerso: ⁊ iurauit ꝙ sit verum ⁊ dixit tortor ꝙ si ponatur pes testudinis super pedem podagrici curatur.

¶ De ventosa que ponitur super ancham et cauterio. Capitulum. xxv.

a Ccipiatur ventosa cuius caput sit ad mēsuram palmi ⁊ accendatur cū igne ⁊ sit figura amplitudinis ad mensuram anche ⁊ claudatur os angustum bene: ⁊ ponatur super ancham ⁊ statim adherebit: ⁊ sic dimittatur duabus horis: ⁊ post remoueatur ⁊ abluatur locus: ⁊ iterum superponatur donec vesicetur.

¶ Modus cauteriçādi anchā cauteriçaꝛ multis modis sꝫ leuior est iste. Accipiatur instrumentū ad modum coclearij ferrei ⁊ sit diametruꝫ eius sicut medietas palmi ⁊ fiant in circuitu eius quinqꝫ eminentie ad formam ossium dactilorum: ⁊ mittatur ad ignem donec rubeat deinde ponatur super pixidē anche: ⁊ eger iaceat super latus sanū ⁊ cauteriçetur quinqꝫ cauterijs vna positione instrumenti: postea ponantur emplastra de butyro vt vulnera permaneant aperta donec venenositas tota exierit: ⁊ cū volueris cauteriçare debes egrum ponere tali modo ꝙ acumen anche apparere possit: deinde fac super ipsum circulum post canteriçabis.

¶ De quibusdam emplastris ⁊ vnguentis sedantibus dolores iuncturarum tam calidos q̄ꝫ frigidos ⁊ lenientibus durities earum. Caplm. xxvj.

e Mplastrum valens podagre sedat dolorem prouocat somnum ℞. amidi. ʒ. x. sandalorum rubeorum. ʒ. v. acatie. ʒ. iij. mirre croci opij aloe. ana. ʒ. j. mole ⁊ confice cum aqua vue canine vel plantaginis mitte guttas olei ro. ⁊ vtere a pncipio egritudinis. ¶ Ad podagricos calidos aliud expertum ⁊ ad fortē dolorem ⁊ ad postemata sanguinea repellit materiā ⁊ confortat locum sedat dolorem. ℞. semē nasturtij farine ordei psilij: misce panis bene fermentati candidissimi: aque ro. ana. confice cum succo plantaginis vel portulace ⁊ mitte oleum rosatū cum albumine oui et pone desuper quādu incipit quiescere dolor adde quartam partem vitelli oui ⁊ parum croci.

¶ Ad vehementia doloris emplastrū mirabile. ℞. rob de musto aque plantaginis maluauisci albuminis oui. ana. ℥. ij. confice ⁊ mitte semen citoniorꝫ farine fabarum: ⁊ farine or. ana. ʒ. j. acatie lapidis armenici sandalorꝫ citrinorum: memithe aloes succo trini: croci an̄. aureū. j. aggrega totum ⁊ mitte cere ⁊ olei rosati ana. ℥. s. cōmisce crocū ⁊ vtere: ⁊ cum cessauerit dolor adde olibani ⁊ mirre. ana. aureū. j. ⁊ duo vitella ouorum.

¶ Emplastrū formicarū ad dolorē podagre calide ⁊ multotiens probaui ipsum ⁊ inueni mirabile. Accipe de terra formicarū a loco limpido. ℥. iij. farie ordei. ℥. j. foli. ro. ℥. s farine fabarum. ℥. s. malue mandragore ana. ℥. vj. Coque maluā ⁊ mandragorā in tribus libris aque vsqꝫ ad medietatem. cola ⁊ confice alias medicinas: pulueriça: postea mitte in mortario ⁊ misce cum eo tria albumina ouorum ⁊ duo vitella ⁊ tres. ʒ. croci pista totum bene ⁊ suppone: ⁊ non est necessariū aliud emplastrum nec alia cura.

¶ Emplastrum de creta qd̄ confortat membrū ⁊ sedat dolorem ⁊ debes eo vti cum vehementissimus fuerit dolor. ℞. crete mollite ⁊ resolute. ℥. j. amidi de ordeo facti cum aqua rosarum vel cum aque cucurbite. ℥. s. misce totum ⁊ pone in mortario ⁊ pista bene ⁊ remolli cū albumine oui fac cerotum ⁊ superpone.

¶ Emplastrū psilij qd̄ pdest calori ⁊ dolori podagre: ⁊ debes eo vti in corporibus calidis. ⁊ tempore calido: mitte psilium in caldario ⁊ cooperi aqua ⁊ coque diu postea repone in mortario ⁊ appone micas panis remollitas ī aceto mixtas cum aqua rosarum. congrega ⁊ misce cum pauco oleo ⁊ vtere.

¶ Emplastruꝫ bonum mirabile quo potes vti a principio egritudinis vsqꝫ in finē valet nimis. Accipe fabas cū corticib⁹ suis ⁊ iuiubas coque in aqua: ⁊ postea cola ⁊ aquā reponas ī caldario nouo. postea accipe se. maluauisci: se. citoniorꝫ semis portulace: se. lactuce se. papaueris albi. an̄ ʒ. ij. seminis plantaginis aneti ⁊ feniculi: foliorꝫ rosarum ⁊ seminis cauliū mandragore sand. citrinorū. ana. ℥. j. coque totum in aqua plantaginis ita ꝙ cooperiaꝛ medicine donec remaneat medietas: ⁊ cola ⁊ misce tantūdē olei rosarꝫ coque q̄usqꝫ ꝯsumaꝛ aq̄ ⁊ remaneat oleū postea pōdera oleū ⁊ cuilibet ponderi. ℥. iij. appone. ʒ. iij. cere albe ⁊. ℥. iij. de sepo de renibus vituli misce totuꝫ ⁊ vtere ex eo cum opus fuerit: ⁊ si podagra fuerit ex frigida causa appone mirre croci. an̄. ʒ. j. ⁊. s. cuilibet. ʒ. iij. ⁊ si fuerit ex calida pone acatie opij ana. ʒ. j. est enim mirabile: ⁊ si volueris ponere opiū pone quantā partem. ʒ. j. camphore: ⁊ si volueris soluere duritiē pone emplastruꝫ simplex. ℥. ij. ⁊ pinguedinis aquile bdellij dissoluti ī lacte vel rob de musto. ℥. j. misce ⁊ pone super duritiem.

¶ Unguentū valens ad podagrā calidam ⁊ infrigidā ⁊ sciaticam ⁊ duritiē ⁊ ad apata dura. Accipe septē vespertiliones ⁊ pone in caldario ⁊ cooperi in aqua coque vsqꝫ ad medietatē: postea cola: ⁊ pone tantundē olei ro. ⁊ frusta salicis: ⁊ coque vsqꝫ ad ꝯsumptionē olei ⁊ vtere: ⁊ in possionibus frigidis adde medicinas calidas: ⁊ econuerso scias ꝙ istud vnguentū in causis calidis ⁊ frigidis valet nō ex qualitate sui: sed quadam virtute occulta.

¶ Emplm̄ de seminibus valēs in talibus causis. ℞. se. papaueris albi. se. cucurbite: se. aneti ⁊ lini ⁊ maluauisci. an̄. ℥. j. ⁊. s. Coque totū cū media libra aque vsqꝫ ad medietatem: deinde cola ⁊ appone oleū antiquū si fuerit hyems. si estas oleū rosarū ſm pondus aque. deinde coquaꝛ ad ignē donec ꝯsumaꝛ aqua ⁊ remaneat oleū: deinde coleꝛ ⁊ mitte cerā albā ⁊ piguedinē renū vituli ētiā ptē ⁊ cuilibet ℥. pone. ʒ. j. acatie ⁊. ʒ. j. aloes ⁊. ʒ. j. croci ꝯfice: ⁊ qn̄ voluerit vti eo ī podagra cala: accipe aquā ⁊ mitte in ea. ℥. j. cōche pulueriçate. lapidis ar. ℥. j. farine ordei. ℥. j. seis. bismalue ℥. j. ⁊ aurea duo: cere aureū. j. s. cū aq̄ rosarꝫ cōficiaꝛ ⁊ teratur. ¶ Et dixit mihi qdā phisicus monachus ꝙ cū qdā socius eius esset podagricus ⁊ fuisset multo tpe in cura ei⁹ vidit in somnis Galienū: q dixit ei. accipe colloquintidā ⁊ pulueriça cū bdellio cōfice cū aqua cauliū ⁊ maiorane ⁊ pone desup tepid̄. q altera die idē fecit ⁊ curatus est ex podagra frigida. ¶ Aqua qua abluiꝛ mēbrū ex frigida causa podagricū. Accipe folia salicis ⁊ medietatē çurūgē: fabarꝫ lupini ana plenā manū cū aqua coque: ⁊ iunge pannū et membrū ablue. ¶ Diaquilon valens apostemati duro ⁊ podagre. ¶ Accipe psilij aurea viginti iusquiami albi. x. auꝛ. fenugreci: seminis lini. ana. aurea viginti: se. cucurbite: seminis papaueris albi. an̄. auꝛ. x. ⁊ misce cū aq̄ calida: ⁊ maneat ī ea die ⁊ nocte: ⁊ postea accipe eius spumam in mane: ⁊ coque cū oleo ⁊ litargiro ⁊ bdellio. an̄. aurea viginti ⁊ de oleo quantū sufficit. Coque quousqꝫ illud fiat durum ⁊ vtere in duritiebus ⁊ nodis.

¶ Emplm̄ ad apata dura: melācolica ⁊ flātica ⁊ nodos podagre ⁊ spasmū qui ꝯtingit in iuncturis: dissoluit nodos ⁊ remouet spasmū. ℞. bdellij. ʒ. xxx. pone in olla terrea cū aceto. ℥. j. rob. permitte donec remollaꝛ. deinde mitte. ℥. s

mellis pista donec fiat sicut medulla ⁊ tunc adde olibani oppopona. armóiaci mirre. añ. aureum. j. postea pista in mortario deinde misce olei camomille. ℥. iij. olei antiqui ℥. j. pinguedinis galline ⁊ anseris. ℥. j. pinguedinis aquile. ℥. j. pinguedinis vituli. ℥. iij. confice ⁊ vtere ⁊c̃.

¶ Tabula capitulorum huius libri. s. de egritudinibus puerorum.

¶ Abubatri filij çacharie araçi. Libellus de egritudinib⁹ pueroꝝ ⁊ eaꝝ cura qui appellaṫ practica pueroꝝ.

¶ De sahafati puerorum. Cap. j.

f Sahafati accidit pueris ⁊ forte accidit in facie ⁊ in capite ⁊ generatio ei⁹ est propter multitudinē sanguinis ⁊ humiditatē cutis ⁊ signum eius est vulnera parua ex quibus exit humor qui expanditur in facie ⁊ in capite: ⁊ cū eis accidit pruritus q̃re puer plangit vigilat: ⁊ cóqueriṫ: ⁊ incipe in eoꝝ cura corrigēdo cibū nutricis: deinde tonde caput pueri cū psilotro: deinde suppone desup folia attriplicis: qm̃ forte curatur p hoc tantū. qm̃ ista folia sugunt venenū: aut pone desup istud vnguentū.

¶ Vnguentū valens ad sahafati que accidit in capitibus pueroꝝ. ℞. ceruse litargiri. ʒ. v. lixiuij de cineribus vitiū ʒ. iij. olei ro. ℥. j. cere. ℥. s. liq̄fiat cera cū oleo ro. ⁊ teraṫ medicine: ⁊ conficiaṫ cū vitellis duoꝝ ouorum assis. Deinde vnge cum eo caput pueri.

¶ De fauositate puerorum. Cap. ij.

p Passio que dicitur fauositas mellis est species sahafati: ⁊ tunc sup vulnera apparēt quedā squame ⁊ scalpitur cutis cū magno pruritu: ⁊ exit ex eis qd̄ est q̄ mel: ⁊ cura ei⁹ est vt quotidie tondaṫ caput ⁊ abluaṫ cū aqua mentastri ⁊ maiorane ⁊ saturegie: deinde vngaṫ cum isto vnguento. Accipe litargiri ceruse ana. aur̃. ij. sulfuris ⁊ argēti viui: aureū. j. olei rosati ptes duas: aceti partē vnā misceaṫ ⁊ conficiantur cum oleo rosato ⁊ aceto donec fiat vnguentuꝫ: ⁊ vnge cum eo sero ⁊ mane: ⁊ caput ablue cum illa aqua.

¶ De magnitudine capitis pueroꝝ. Cap. iij.

a Accidit quibusdā pueris q̄ exeant cū magno capite: ⁊ post exituꝫ augmentaṫ vltra mensurā debitā. Et ego vidi puerū cui⁹ caput adeo augmentabaṫ in longitudine ⁊ latitudine q̄ corpus eius sufferre non poterat ⁊ non cessauit augmentari quousqꝫ mortuus est puer. ¶ Magnitudo autē capitis aut erit ex ventositate generata in ossibus capitis: aut ex aggregatione aque incluse in eo que nó inuenit viā exitus: ⁊ incipe in cura eius purgando caput nutricis cū yeris magnis: ⁊ caueat ab oíbus cibis generātibus ventositatem ⁊ supflua grossa: deinde incipias in eius cura cū eis que mittunṫ in naribus pueri: sicut de oleo amigdalarū amararū: aut de oleo anetino aut de ben optimo: aut de aqua maiorane: ⁊ si sic sit curatus sufficit. Sin aūt pone sup caput emplastrū de olibano: sarcocolla serapino gūmi amigdalarū: si sanatus fuerit sic sufficit: sin aūt accipe alçū vel alçunabū ⁊ pista cum testa sua donec fiat quasi vnguētū. misce cū eo parum olibani ⁊ pone sup totū caput post rasuram: ⁊ pmitte aliquot diebus. Ista medicina restringit caput ⁊ redire facit ad mensurā debitam: deinde mitte in naribus ei⁹ fel lupi vel cerebrū ⁊ paruꝫ mirre vel ambre ⁊ fac hoc in quolibet mense. Paruitas capitis si fuerit nālis nō curaṫ

¶ De inflatione ventris pueroꝝ. Cap. iiij.

m Multotiens accidit eis cū magnitudine capitis inflatio ventris: ⁊ cura eius est q̄ accipiat mirrā ⁊ aloē ⁊ crocū ⁊ conficantur cū aqua saraliaꝝ: ⁊ pone sup caput ⁊ si cuꝫ inflatione ventris in magnitudine capitis macrescit corpus. Accipe aniulē. ʒ. v. auellanarū. ʒ. vij. amigdal̃. ⁊ feniculi aureū. j. teranṫ ⁊ extrahaṫ ab eis oleum deinde in mitte naribus vsqꝫ ad. ʒ. iiij. ⁊ vnge caput ⁊ mitte in naribus. ⁊ da bibere nutrici cum lacte.

¶ De sternutatione puerorum. Cap. v.

f Sternutatio accidit in cerebro vel in tunicis ei⁹: ⁊ signū eius est q̄ oculi profundanṫ ⁊ supuenit febris. Cura eius est q̄ ponas super cerebrū folia portulace aut rasuram cucurbite cum oleo rosa. ⁊ farina ordei: aut vnge caput cum vitello oui ⁊ oleo.

¶ De vigilijs puerorum. Cap. vj.

v Vigilie accidunt pueris in prima etate ex corruptione lactis. Et cura eius est vt mittatur in naribus pueri oleum violatum cum croco aut oleum anetinum cum succo lactuce: ⁊ vnge caput et stomachum cum istis oleis: et sit sollicitudo nostra in correctione lactis: ⁊ da sugere sirupum papaueris ⁊ vnge timpora ⁊ frontem cuꝫ oleo opij ⁊ croco.

¶ De epilepsia pueroꝝ. Caplm̃. vij.

e Epilepsia accidit duobus modis aut nascitur puer cum ea: ⁊ est ex malitia complexionis naturalis in cerebro humide aut frigide. Aut erit eis accidentalis. Et si naturalis est quoniam cum ea nascitur. Signum accidentalis est quoniam aduenit post partum. Et cura naturanaturalis est obseruatio diete: quoniam cum mutauerit etatem sanabitur ab ea: si autem non fuerit sanus sectabitur eum vsqꝫ ad mortem. Et curatio accidentalis est sollicitudo circa corruptionem lactis: vt caput ⁊ corpus nutricis purgetur: ⁊ caueat ab omnibus cibis generantibus flegma: ⁊ non lactetur puer nisi in ea quantitate qua possit digerere vel minus: ⁊ mitte i narib⁹ medicinas calidas: ⁊ odoret assam fetidam ⁊ rutam ⁊ vnge cum oleis calidis ⁊ suspende peoniam in collo eius: ⁊ liga ad collum eius lapidem smaragdi: ⁊ non accidet eis epilepsia ⁊ si durauerit post hoc da tiriacam magnam.

¶ Sequitur de quadam passione que dicitur mater puerorum. Caplm̃. viij.

f Sequitur de quadam passione que dicitur mater puerorum: hec infirmitas accidit pueris in prima etate frequenter: ⁊ signū eius est planctuctus magnus multus timor in somno: ⁊ vigilia augmentatur calor: ⁊ ex ore eius egreditur odor fetidus: ⁊ causa huius egritudinis est acceptio lactis plus q̄ꝫ possit digerere. Et cura eius est in correctione lactis: et q̄ detur dyapliris diamascum quotidie sexta pars dragme. cum lacte: et sprecipua medicina est in hoc tiriaca magna.

¶ De sanie aurium puerorum. Cap. ix.

f Sequitur de humiditate fluente in pueris ab auriculis: hec infirmitas accidit pueris in prima etate ex humiditate cerebri.

¶ Et cura eius est vt mittaṫ in eius auriculis liciniū bombacinum antiquū ⁊ cum fuerit humore plenum extrahaṫ ⁊ aliud intus mittatur: ⁊ forte cū hoc tm̄ curatur. sin autem accipe alumē ⁊ dissolute cuē vino ⁊ intinge in licinio ⁊ intromitte. humor enim desiccabitur. aut accipe croc̃. ⁊ ni-

trum contere cum aqua ⁊ aceto ⁊ intromitte.

De veneno fluente de aure. Caplm. x.

s Equitur de veneno: ⁊ hoc accidit pueris ex vesica vel plaga accidente in auricula. sufficit eis intromittere mel bulitum cum aqua: purgat enim venenum ab auriculis: aut accipe folia mirte aut galle ⁊ distēpet cū aceto ⁊ intromittet

De morbis oculorum in pueris. Cap. xj.

s Equitur de egritudinibus puerorū in oculis: accidit pueris in volis diuersitas egritudinū: ⁊ ex eis est inflatio ⁊ clausura palpebrarum: ⁊ forte hoc accidit ex medicinis stipticis: quas mulieres ponūt sup capita puerꝝ: sicut allranna ⁊ hmōi: qm̄ supflua capitis conuertunt ad oculos: et forte accidit eis ex fluxu materie calide ⁊ frigide. Et cura huius egritudinis est quādo rubor ē in facie et ⁊ calor in fronte: vt accipias succū menithe ⁊ foliorꝝ rosarꝝ ana. ℥. j. croci mirre ana. ℥. j. ⁊. s. pulueriça ⁊ cōfice cū aqua sarraliarum ⁊ lacte mulierum ⁊ suppone oculis ⁊ fronti quotidie renouādo quousqꝫ apant oculi ⁊ est exptū in pueris.

Si autē in oculis non fuerit rubedo nec calor in fronte. Accipe mirram ⁊ crocum ⁊ aloē ⁊ folia rosarum confice cum bono vino ⁊ super oculos pone. Et probatius ad hoc qd̄ sepe probaui mitte in naribus parū ambre ⁊ distēpera cum lacte mulieris. Si autē accidat eis aliarum egritudinū aliqua: sicut scabies ⁊ albedo ⁊ hmōi cureṫ cum medicinis q̄ dicunṫ in etatibus adolescentiū ⁊ iuuenū et aliorꝝ: sed tñ cū leuioribus.

De obliquitate visus. Caplm. xij.

s Equitur de egritudine quando quis oblique aspicit vel videt ⁊ hoc aut est naturale aut accidit post partum: ⁊ cura eius est q apponaṫ de nocte candela ex parte contraria visui obliqui: ⁊ cum receptus vel erectus fuerit in lecto suspendantur culţre pulchre diuersorum colorum super lectū quousqꝫ corrigatur visus.

De morbis dentium. Caplm. xiij.

s Equitur de egritudinibus q̄ accidūt pueris circa natiuitatē dentiū dixit Galienus: quādo dentes nascunṫ cito natiuitas eorꝝ leuior est: ⁊ minoris doloris: sed dentes erūt debiliores: ⁊ cum tardauerit eorꝝ natiuitas erit dolor fortis: sed dentes erunt fortiores: ⁊ duri: ⁊ si origo fuerit in vere nascunṫ statim ⁊ sine dolore: ⁊ ecōuerso: si fuerit n hyeme: sed gingiue nō inflabunṫ: ⁊ si fuerit ī estate accidit eis paruus dolor: ⁊ accidit eis ī hoc tpe plurimū apostema in maxillis ⁊ gingiuis: ⁊ glandule ⁊ pruritus in auriculis: ⁊ fluxus sanguinis ⁊ veneni: ⁊ forte accidit quibusdā febris ⁊ fluxus ventris: aut cōstipatio. Et cura eius est quādo inflaṫ gigiua vt scalpaṫ parꝝ cū digito ⁊ postea cū oleo vel pīguedie gallie aut cerebro lepori: aut lacte canis: ⁊ pone sup caput pueri aquā in q̄ decocta fuerit camomilla ⁊ anetū: ⁊ sup eius mādibulas pone emplastra dissolutiua: ⁊ si dolor augmenteṫ post hoc apud originē. Accipe alcānaꝫ butirū: oleum laurinum misce totū: ⁊ pone sup locum.

Uel accipe butirū vacce ⁊ medullā cruris ⁊ pone desup et si apparuerint capita dentium pone super caput totū ⁊ collum lanam mundam ⁊ spargatur quotidie super lanam aqua tepida. Et si acciderit fluxus ventris medicabitur cum eis que dicemus.

De pustulis que accidūt in ore puerꝝ. Cap. xiiij.

v Esice que accidunt in oribus puerorum in prima etate quandoqꝫ accidūt ex corruptione lactis: vel ex acumine: ⁊ illa vesicatio aut erit nimis acuta aut parum.

Signū acute: est rubedo ⁊ fortitudo doloris ⁊ ⁊ fluxus saliue ⁊ signum parum acute est vt vesice declinent ad albedinem ⁊ sint parui doloris ⁊ humor qui ad os descendit sit multus. Cura vesicarum acutarum est corrigere lac nutricis cuꝫ cibo frigido ⁊ humido. deinde masticare parum de lenticulis ⁊ ponat mulier in ore pueri: aut accipe parum midi ⁊ distempera cum aqua rosarum ⁊ suppone ⁊ pone ī ore pueri aquā macianorꝝ vel malorū ḡnatorꝝ. Et si acuta fuerit ⁊ nimis colerica misce cū istis succū lactuce aut portulace aut vue canine. Et cura vesicarum parui acuminis ⁊ declinantis ad albedinē est vt accipias: mirre croci. ana. ℥. j. çuchari duplū pulueriça et mittantur in os: ⁊ si plage fuerint nigre aut putride medicabimur cum medicinis dictis in etatibus iuuenū.

De vomitu in pueris. Caplm. xv.

a Ccidit pueris in prima etate vomitus multis causis: aut propter lactis multitudinē magis q̄ꝫ digerere possit: aut propter corruptionē eius: ⁊ maxime si puer fuerit humidi ⁊ debilis stomachi. Et cura est vt vetes multitudinē lactis: ⁊ post ꝯsidera in vomitu si sentiṫ odor acetosus ⁊ fuerint in eo humores al. Accipe olibani sextā partem. ℥. j. ⁊ rute sicce tertiā partē. ℥. j. pulueriça: ⁊ misce cū siru. rosarū. ⁊ da puero: aut accipiat mater parum cimini ⁊ sumach ⁊ masticet: ⁊ ponat in ore pueri. Aut detur puero sirupus malorꝝ granatorū cum menta. Aut qd̄ sepe probaui: accipe ligni aloes ⁊ masticis. ℥. s. galle sextā partem ℥. j. ⁊ Molle totū ⁊ confice cum sirupo rosarū ⁊ modico algalie ⁊ da puero anteq̄ꝫ sugat lac. ⁊ pone super stomachū hoc emplastrū mastix: aloe acatia galla olibanum panis vsti ana. confice cū oleo rosato: ⁊ sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachū: est enim expertum ad vomitum ⁊ saliuā puerorum. Et si in vomitu nō fuerit odor acetosus sed acutus ⁊ calor declinet parum ad acumen: vel color ad palorem: propina puero parum de rob agreste vel citoniorum vel coctanorum: aut de istis.

Trocisci valentes ad vomitū puerꝝ. ℞. ro. spodij. ana ℥. iiij. galle. ℥. ij. seminis portulace seminis lapatij. ana. ℥. j. ⁊. s. carabe. conficiantur cum aqua agreste vel cum aqua malorum granatorum ad pondus. ℥. j. ⁊ da trociscū vnū puero cum sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachū istud emplastrum qd̄ valet vomitui ⁊ fluxui vētris qui accidūt pueris. ℞. farine ordei: rubi viridis: corticis mali granati ana. confice cū aqua rosarū ⁊ pone sup stomachū.

De fluxu ventris puerorum. Caplm. xvj.

m Ultotiens accidit fluxus vētris pueris propter nationem dentium sicut diximus. Uel propter frigus cum ligaṫ puer. Aut propter corruptionē lactis ex colera auṫ flegmate. Et signum colere est q inuenitur in egestione pueri citrinitas ⁊ acumen: ⁊ q exit sine mora.

Et signum frigoris ⁊ flegmatis est albedo in egestione ⁊ tortio in ventre cū egerit ⁊ nisi flegma sit viscosum exit statim. Et cura est vt detur puero sirupus rosarum vel macianorꝝ vel mali granati cum menta: ⁊ accipiat de spodio in aqua posito ad bibendū: aut accipiat fermentū dissolutum in aqua ⁊ cola ⁊ mitte sextam partem. ℥. spodij ⁊ tres partes. ℥. galle ⁊. ℥. s. croci ⁊ da bibere.

Aliud accipe semen lapacij ⁊ violarum ⁊ misce cum vitello oui assati ⁊ da puero. Aut da ex hac medicia expta ℞. seminis lapacij: arilli vsti vuarū passarū ana. ℥. iiij. glādium seminis papaueris albi ana. ℥. ij. croci aurea quatuor pulueriça ⁊ detur ex eo puero cuꝫ rob de citonijs vel sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachum emplastra stiptica: ⁊ accipe aquam decoctionis sumach: ⁊ malassa cuꝫ farina ordei: vel farina milij superpone: si cessauerit fluxus bonum est. Sin autem accipe acatie ceruse ana. ℥. j. opij septimam partem. ℥. ⁊ forma licinium ⁊ superpone ⁊ statim cessabit fluxus. Si autem fuerit ex frigore vel flegmate detur puero octaua pars. ℥. gallie cum succo coctanorum vel detur pars quarta. ℥. olibani. Emplastrum constipans ventrem valet stomachis puerorum. Accipe crocum: mirram: ceram confice cum vino ⁊ pone desup.

¶De constipatione puerorum. Cap. xvij.

m Altotiens accidit pueris constipatio. Et cura eius est vt des nutrici parū cucumeris asinini: dein de alia die lactet puerū: aut accipe lacteridis terre ꝛ fac cerotū: ꝛ pone desup aut accipe mediam partē stercoris soricini ꝛ terre cū pinguedine renum yrci ꝛ fac liciniū parum ꝛ suppone: ꝛ si acciderit puero duorum mensium vt cōstipetur eius natura ꝛ alteretur in calore ꝛ nō pōt vomere. Accipe sarcocolle tertiam partē.℈.vnius.ꝛ da cū lacte matris eius: aut fac clistere cū oleo viol.

¶De tussi puerorum. Caplm. xviij.

t Ussis accidit pueris in pma etate. Lingue aūt eorum non possunt claudere epiglotū: ꝛ sic infrigidaṫ pectus ꝛ eius instrumēta: ꝛ cura eius est cū eis q̄ sunt sicut cibus ꝛ medicina. Isti eni nō debēt curari cū forti vel vehemēti medicina. Sz accipe amigdalas dulces pista ꝛ confice cū aqua feniculi ꝛ coque cū ea: ꝛ ppina puero sero ꝛ mane. Aut accipe aquā feniculi ꝛ misce cū lacte ꝛ da puero. ¶Et si cū tussi fuerit asperitas ꝛ siccitas. accipe semē citoniorum ꝛ resolue cū aqua calida ꝛ extrahe viscositatē. coque sup ignē cū penidijs ꝛ oleo amigda. ꝛ da. ꝛ si fuerit calor misce succum maligranati dulcis.

¶Medicamen ad tussim puerorum cū calore. ℞. papaueris albi: dragaganti. ana.℈.ß. seminis cucumeris.℈.j. Confice cum aqua decoctionis. sebesten.

¶Aliud ad tussim puerorum. ℞. passas sine arillis fac bulire vase ferreo: sed caue ne aduranṫ pista ꝛ misce tantundez penidiorū: ꝛ da puero sero ꝛ mane ad modū nucis.

¶Aliud ad tussim frigidā. Accipe mirrā ꝛ misce cū melle ꝛ cū oleo amigdal. ꝛ ppina. ¶Et si pect⁹ pueri fuerit plectoricū accipe dragātū galbanū: aā mitte i vitello oui assati: ꝛ da. ¶Et si acciderit strictura ā̄helit⁹ accipe se. lini pista cū melle: aut accipe se. bōbacis ꝛ ɔfice cū vitello oui assati ¶Et si cū tussi fuerit fluxus vētris da sirupū mirti cū lacte coctū. ¶Aut coque dactilos cū farcacibus ꝛ lacte ꝛ ppina

¶De pruritu ꝛ vesicis puerorum. Cap. xix.

p Ruritus ꝛ vesice accidūt pueris i coxis ex acuitate vrine: ꝛ qn̄qz accidūt diuersa vulnera in corporib⁹ puerorū ex corruptione lactis in stomacho pueri vel in se. ¶Ex illis aūt vesicis quedā sunt albe quedā rubee: quedā nigre: ꝛ quedā vehemētis doloris: ꝛ quedā parui. Et si nigre fuerit cū febre significāt mortē. ¶Et cura generalis est vt primo incipiat in correctiōe lactis: ꝛ ponat puerū in caldario pleno aq̄ calida ad attrahendū supflua ab interioribus ad exteriora ad supficiē cutis vel corporis: ꝛ da puero medicinas ad expellendum supflua ab interioribus ad exteriora ad superficiem cutis sui corporis sicut est decoctio dactilorū aut ficuum cum aqua feniculi.

¶Et cū intellexeris ꝙ omnes supfluitates sunt extra. balnea quotidie in aqua decoctionis filiorum rosarū et mirti et huiusmodi. Cū aūt puer exierit ab aqua vngaṫ oleo rosato. ꝛ si vulnera fuerint sica cū oleo violato. Si humida ex multitudine veneni pone desup cerusam mixtā cū cera ꝛ oleo rosato. ¶Et si affuerit pruritus ꝛ puer transierit sex vel septem menses ipsum balnea primo ina qua decoctionis violarum siccarū ꝛ or. excorticati: maluauisci: fenugreci: feniculi: cucurbite: sed nō vngues aliquo vnguento. ꝛ da nutrici succū fumiterre: mirabolanos: citri. ꝛ abstineat nutrix ab oibus dulcibus ꝛ salsis aduretibus sanguinē: ꝛ si acciderint in crure aliqua vulnera post balneū supasperge puluerē amidi spodij allzanne: rosarū mirre ꝛ farinam ordei.

¶De lumbricis puerorum. Caplm. xx.

n On oportet nos dare medicinas fortes pueris ad potandum contra hāc passionē: sz eligem⁹ ex eis q̄ apponuṫ extra.

¶Medicamen extrahens lumbricos ab intestinis. Accipe ciminū pista cum felle tauri recēti ꝛ pone ad vmbilicū ¶Aliud. accipe lupinos asininos.℈.j. alipiadi: ꝛ bacarum lauri. aā ɔficianṫ cū felle tauri recēti. ꝛ da q̄tidie ad bibendum.℈.j. aut aquam sebesten: aut oleum oliue: aut comedat amigdalas dulces.

¶De inflatiōe vel eminētia vmbilici puerorum. Cap. xxj.

e Minentia vmbilici accidit pueris quando multum plangunt: vel vociferant: aut ex tussi magna: aut forte accidit ex casu vel percussione. ¶Et cura est vt accipias lupinos ꝛ petias panni linei: ꝛ combure ꝛ confice cum vino: ꝛ interpone stupas ꝛ pone sup vmblicum: ꝛ si fuerit flexibilis cauterizetur in circuitu vmblici: ꝛ non in loco flexibili propter tenuitatem cutis ꝛ si indigueris fortioribus medicinis pone medicinas quas dicemus in crepature capitulo.

¶De crepatura puerorum. Caplm. xxij.

i Am diximus superius quot modis accidit crepatura: sed modo nō indigem⁹ nisi medicinis pueris necessarijs.

¶Emplastrum valens crepature puerorum. ℞. aluminis aureos quindecim. galle aureos duos: terantur ꝛ conficiantur cum vino quousqz inspissetur. ꝛ pone super locum ꝛ superpone spongiam intinctam in aceto mixto cū aqua ꝛ cum ceciderit aliud reponatur.

¶Aliud leue ponatur super pannum aliquem glutinum de corijs: ꝛ super locum ponatur: ꝛ permitte quousqz adhereat. ꝛ si ceciderit aliud reponatur.

¶De lapide in vesicis puerorum. Caplm. xxiij.

l Apis qui generatur in vesicis puerorum facit stranguriam: dolorem magnum ꝛ tenuitatem vrine: ꝛ pruritum in virga: et forte erit virga semper erecta. ¶Et cura eius est in balneis vt balnees pueruz quotidie in aqua calida: ꝛ da ex ista medicina.

¶Medicamen prouocans vrinam: ꝛ frangens lapidem. ℞. olibani vnchen ana. confice cum melle: ꝛ detur ad modum auellane mane ꝛ sero.

¶Medicamen expertuz ad grauitatem lapidis ꝛ difficultatem vrine.

¶Accipe septem nuces virides ꝛ pista cum cortice exteriori: ꝛ accipe manipulum vnum porrorum non lotorum: ꝛ extrahe succum ex vtroqz in vase vitreo ꝛ cola: ꝛ da puero omni mane septem diebus: ꝛ quando ibit dormitum vnge virgam ꝛ testiculos oleo antiquo vel oleo de ben.

¶De relaxatione puerorum. Caplm. xxiiij.

r Elaxatio accidit pueris: vel in vno membro vel toto corpore: ꝛ prohibet ipsum ab ambulatione ꝛ motu: ꝛ prouenit propter viscosum humorem relaxantem neruos. ¶Et cura eius est si non fuerit naturalis vt des nutrici sirupum factum de medicinis subtilibus. Et sit ei⁹ cib⁹ siccus: sicut res assate ꝛ nō comedat lac nec carnes duras: ouinas: nec pisces: nec vinum limphatum: ꝛ anteq̄z lactetur puer ponatur in balneo: ꝛ inunge eius iūcturas cum oleo de costo vel de castoreo: ꝛ vtatur quotidie isto electuario.

¶Electuarium quod composuit Galienus cuidaz puero qui patiebatur spasmum in toto corpore. ¶Recipe mentastri rosa. cinamomi. masticis. fu. meu. ameos. doronici. çedoarie. gariofilorum ana. aureum vnum. sandalorum ligni aloes. ana.℈.j. musci.℈.ß. vnge omnes medinis balsamo: ꝛ confice cum melle: ꝛ da quotidie quartam partē ℈.j. vel.ß. ꝛ si spasmus fuerit in toto corpore: pone super spondiles dorsi emplastrū euforbij. qḋ sic fit. Accipe cere ℥.j. euforbij.℈.j. olei qḋ sufficit. ꝛc.

Deo gratias Amen.

¶Liber Rasis de secretis in medicina qui liber aphorismorum appellatur.

Congregaui in diuisionibus egritudinum: et ostendi curas et curarum naturas ex canonibus antiquorum: et ex tractatibus et sermonibus secundum possibilitatem meam: et deum exoro: vt mihi tribuat complementum et possibilitatem perfectionis huius libri: vt ex eo vtilitas proueniat. Jam compleuimus librum congregationum in artibus rerum expertarum. scilicet philosophie et physice duorum in quibus sunt verba et facta infinita. Nec etiam homines in eis complementum habere possunt Sed intentio nostra est in hoc opere ostendere vtilitatem hominum. ¶Et diuersificamur in hoc ab antiquis qui occultauerunt res que sciri erant necessarie: et viam scientie: et virtutis priuabant lumine. Et testis huius rei est liber noster magnus scientia diuina qui est liber de spiritualibus et noster de spiritu. Et sermo noster in libro dietarum. qualiter. scilicet ab eis venia remoueretur in omni tempore. Et abbreuiaui verbum vt ad res quis facilius posset attingere. Et retributionem a deo expecto: qui mihi prestabit auxilium. Sine ipso enim nulla res habet effectum.

Inquit abubetri non est occultus homo sapiens: et omni tempore super fraudes: et occultationes viarum scientie artium antiquarum: quas rationes congregauerunt compilatores: et inuenerunt vias tam occultas quam manifestas. Et hic noster liber est primus: et est secretum: et est conueniens. Et non monstretur ei qui non meretur. Et in eo continetur ratio et complementum antiquorum: et quamdiu dies et anni fuerint per hunc meum librum: viuam et lucrabor: et non dubito quin hic meus liber sit res secreta. Ego enim proposui quedam secreta in eo dicere: et in pronosticis rerum futurarum: et in confidentijs et casibus qui acciderunt. Quas confidentias a sapientibus sum lucratus aggregatas a libris eorum quas ipsi non perfecte manifestauerunt. Et ex rebus quas in meipso sum expertus et acquisiui per meam rationem. Et testis est mihi sermo meus rationalis: et loquutus sum in medicinis et dietis congregatis: et volo ex eis temperamentum facere: et volo vt ab accidentibus sint remota verba mea Et dico quod hic meus sermo est res breuis vtilitatem magnam continens in scientia medicine ex vtilitatibus eorum que hominibus accidunt. ¶Et scias quod ipse est totius vtilitatis medulla et margarita claritatis que a tenebris ad lucem lucessit. Quem librum antiqui laudarent si viuerent: et ipsum diuisi in sex sermones absque alia superfluitate cum complemento et breuitate. Nunc loqui incipio cum virtute mea nimia et scientia occulta. ¶Sermo primus de pronosticis rerum futurarum. ¶Secundus de experientijs et confidentijs. ¶Tertius de casibus qui mihi acciderunt. ¶Quartus de dietis medicinis et cibarijs. ¶Quintus de verbo ypocratis. Sextus de scientijs et de intellectibus sine quibus rectus medicus esse non potest.

¶Liber primus de pronosticis rerum futurarum. Capitulum de nebulis.

Inquit Rasis cum in ciuitate fuerit multitudo nebule cum pluuia permanente pronosticat algidri: puncturas rubeas et vocatur in arabico alchiteba. Que si sine apostematibus fuerit significat et pestilentias et lupos. Sed qualiter est cura earum rerum purgabitur homo ante tempus estiuum cum rebus subtilibus rob fructuum et odorabit odores delectabiles et comedet alirabir. i. columbas siluestres que in domibus non nutriuntur: et aues volatiles. ¶Et quod comederit et biberit sit temperatum cum rob lapacij: et cum agresta: et cum his rebus euadet.

Et si nebula aduenerit absque pluuia et autumnus qui precessit etiam fuerit siccus pronosticabuntur egritudines capitis tantum: et pronosticantur epilepsias et egritudines melancolicas. Et tunc balneamini balneis calidis temperatis: et vtamini rebus somnum prouocantibus. Et mollificet naturam corporis: et continuamini cum vino claro boni odoris quod sit temperatum. Et post cibum odoret rosas et violas: et nenufar. et accipiat bolum armenum

¶Quando fuerit venti collaterales: et aliquibus alijs corrumpuntur complexionibus temperate: et melius in hominibus volentibus reduci a contraria complexione: et crescunt egritudines timoris et palisis: et torture faciei. Et cura harum est vna cum suffumigatione thuris et ciperi aut lubrie et storacis gume.

¶Quando in hyeme fuerint pluuie multe: et in vere durauerint hec: preparantur gentes morti: et omnes illi qui sunt debiles ex natura: et qui sunt complexionis humide. Et preparatur egritudo capitis et nausea et fluxus. ¶Et via euasionis huius rei est vt vtantur in duobus temporibus cibarijs in quibus sit acetum: et potius cibis complexionis sicce sicut arabihic. i. alzalandris et allzenebit: et adeodorec. i. calaminibus: et caueat a laxatiuis. Et vtatur rebus frigidis et siccis sicut citoniorum et pirorum: et maneat in locis altis soli oppositis non paruum spacium: sed in illis locis imoretur diutius.

¶Quando arbores maturantur et venenantur: et vermes in eis nascuntur non debent fructus eorum comedi: quia sunt venena mortalia. Et minus quod ex eo accidit est quod putrescit sanguis et febris mortalis fit.

¶Quando videbitis tempus nebulosum in vere et in estate durauerit caueatis a spasmo et amissione memorie et obliuione. ¶Et cura huius est inungere caput aut tempatis aut facere babica temperata. et post hoc facere gargarismum ex succo endiuie et aqua rosarum temperatis cum secamabin çuchari simplicis acri.

¶Qui accipit medicinas laxatiuas in autumno et fecerit minutiones: pro vomitus: et natura eius temperari non possit: si corpus cum hoc adhuc sanum non fuerit: caueat statim ne amplius vtatur.

¶Qui multum fuerit vsus minutione in autumno dicatis ei quia accidit ei timor et amissio luminis.

¶Pulsus cum est fortis et cum tentas est mollis: et mutatur facies et sudor multus: et grauedo dorsi et oculi graues et cura eius est in confidentijs.

¶Quando infirmus sensit egritudinem stomachi sui ex nausea et amisit appetitum: et in ore vapores malos senserit et in naribus fetorem vrine: et stercorum sciatis quod hec febris est mortalis.

¶Quando hyems fuerit calida et ver frigidum accidit capitibus catarrus: et timet homo ne ad membra veniat principalia. et via euasionis hec est: separe materiam cibis medicatibus: et cum medicinis ad cibaria pertinentibus: et confortare cerebrum cum rebus odoriferis temperatis in frigiditate et caliditate ad siccitatem pertinentibus.

¶Cum facies fuerit facta dura et nigra: et fuerint in ea vene et in oculis rubedo ostendit sanguinem esse corruptum. Et si forte pili cadunt et guttur inflatur: ostendit lepre initium. Preparetur ergo corpus ad curandum cum decoctionibus tamarindorum et prunorum et aliarum rerum laxatiuarum

¶Constipatione accidente et simul egerere et tarde: et egritudinem non amittere: et egestione fetida existente dicatis: quia egritudo est mortalis: et tamen diu durat vita et nihil illi prodest nisi ius autum vt non deficiat cum fluxus fuerit.

¶Cum quis fuerit in die crisis et oculi eius fuerint minorati et nares tortas habuerit: sine dubio morietur: et alie egritudines non sunt timorose quamuis fuerint multe.

¶Qui in die primo egritudinis impatiens fuerit et suspirauerit et fractus fuerit mente amittet somnum superflue et magis spera mortem nisi fuerit melancolicus naturaliter.

¶Cum palpebre oculorum amborum mouentur ostendit quod humores adeo ascendunt: et dico quod accidit eis emigranea.

¶Cum alia membra tremunt ostendunt vaporem superfluum in corpore existentem: et sudor balnei eum remouet.

¶Totum corpus saltare et tremere ostendit vapores grossos in corpore et dieta: et balnea eos remouent.

¶Membra inferiora saltum habere demonstrat humores descendisse ad eos et vtatur vomitibus. et curatis dixit quod illud

ꝙ illud demōstra t motu vel viam.

¶ Uentositates in corpe absq vaporibus que nō minuunt et in corpe mouent nimiū: ꝛ dolor aut motus si mult⁹ fuerit dico ꝙ tempamētū nō existit. Et cura cor is q̄uis mltus sit facit in fine qd̄ diximus: ꝛ ecōuerso. nō noui aliquē qui hec dixisset preter Galienū solū.

¶ Qui impatiēs fuerit ꝑpter dormitionē mēbrorū inferiorū habebit podagrā ꝛ opilationē in via spirit⁹: ꝛ accidet ei hoc ꝑpter malā curā quam habuit ꝛ accidit ei hoc propter spiritus paucitatem.

¶ Cuz aliqū alicui accidit dormitio mēbrorū suorū dicat ei ꝙ mortē habebit subitaneā vel poterit latus vnū amittere ꝑpter ventositatē q̄ loca illa opilat. Et comedere cinamomū cum oleo alsalforat illud remouet. alforat. i. fistic⁹ est arbor cipresso similis.

¶ Cum ascēderit vapor ad caput ex caliditate: ꝛ qui habet alices vel cōsequēter amittit visū vel cadit in terrā: dicat ei ꝙ habet corruptos humores q in corpe ei⁹ mouentur ꝛ aptet statim ad soluēdū eos ab intus cū vino tpato: ꝛ exterius cū balneis tpatis ꝛ dietis equalib⁹. ¶ Nō euadit hō qui mari vicinus existit ꝛ lacunis: ꝛ ꝑlongat i etate a debilitate mēbrorū inferiorū: ꝛ amissione luminis: ꝛ post hoc accidit his q in his locis nati sūt ꝛ a terra recedunt: q̄zdiu vixerint: ꝛ vngant corp⁹ suū rebus odoriferis: ꝛ exercitet et nō vtat carnibus grossis. ꝛ comedat aues cū agecebre et mucharoga sparsis cū agresta ꝛ aqua rosarum: ꝛ colet aquā cū bolo ꝛ choabori: ꝛ faciat instrumētū ex auro ꝛ intingat in aqua rosarū ꝛ in spica q̄ ē intrita cū a agresta: et ponat in oculis mane ꝛ sero postq̄z suffumigauerit faciez cū vapore aque calide. Nō comedat pisces ꝛ accipiat trociscos muscatos factos cū secaniabin çucheri albi: tp̄s vo autūni in ripis nariū magis tpatū existit. qd̄ ē stabile. Sz ꝑperet hō ad odorādū odorabilia ꝛ maturādū humores

¶ Cū pili palpebraꝝ ceciderint (ante aduentū fridiratis. et pili capitis: ꝛ scissi fuerit: dicat ꝙ hꝫ putridos hūores: et iō ꝑperat hui⁹ dānū. Sz debet custodiri i locū alid ꝛ debet custodiri hec putredo: ꝛ faciat res quas añ dixim⁹ et purgat corpus eius cū pillul' aloe q̄ sūt expte: et cū syrupo prunorū cui misceat aqua fabarū ꝛ aqua endiuie.

¶ Quando in ore stomachi febres fuerint in calore superfluo corrūpitur ꝛ minuūt carnes: ꝛ exiccātur ꝑpter incōueniētiā colere ad naturā q̄ ibi ē: ꝛ exprimit ꝛ cadit i venas: ꝛ ꝑpt h̄ apparēt vene i ethicis: ꝛ fiūt sicca corpa. Et signū febriuz oris stōi ira ꝛ ire facilitas. ꝛ sitis stati. Et ex eis que magis ip̄is cōferūt ē vt capiat lib. j. çucca. ro. ꝛ pistet cū rob acetositatis citri acris: ꝛ fiat sic massa: ꝛ bibat ex ea tertiā lib. ꝛ comedat ex eo. ʒ. j. p⁹ cibū trib⁹ hor.

¶ Si fuerit in ore stomachi frigus facit ossitatiōes maxie.

¶ Si comedit res frigidas ex cibarijs ꝛ potibus ꝛ facit acetositates moltas et rugiū ꝛ ventositatē. Res autē que maxime eis cōferūt est ꝙ post cibū accipiat diacitoniton in quo est multū de cinamomo et de musco: ꝛ bibat p⁹ ip̄m vinū coloris aurei: et comedat post hoc fisticos positos in aqua rosa. ꝛ extergatur desuper pip.

¶ Omne cibarium calidum vel frigidum facit sine dubio tres maneries vaporis. s. vaporē sanguineū temperatum in quo viuit spiritus naturalis: ꝛ vaporē frigidū: ex q̄ mlta generatur egritudo vaporē calidum ex quo birsen generat. Uaporē autē temperatū vt ostendit subtilitatē spiritus in cogitando tā in tristitia q̄z in corpoꝝ liberalitate vaporē nō frigidū mōstrat tristitia ꝛ pōderositas: ꝛ fractō ꝛ ira in somno: ꝛ malo cogitatio: ꝛ vaporē calidū ostendit frigiditas extremitatū: faciei macies et oris amaritudo: ꝛ oculorum ardor: ꝛ desideriū aeris et aque frigide: et maxime si in vrina habet tincturā croceā. Et cura hec est: vt accipiat acetositatē citri acris partē vnā. et aque teniarindoruz partē aliē: et aque fabarū aliā: et aque endiuie partes duas post decoctionē ꝛ decolationē colature apponātur due ptes çuccari tabarçet: et ponant ad ignē: vel non fiat siccū: ꝛ administret ex ip̄so ʒ. ij. cum tanto aque: ꝛ cum ℥. j. syrupi prunorum et iuiubaruz: qd̄ fit cū in succo pomorum acriuz: et tpata vtatur dieta: ꝛ balneis tempatis. ꝛ bibat vinū tpatū in aqua in q̄ sūt emblici: ꝛ sit aqua niuis: ꝛ ex aqua ista accipiatur pondus lib. j. et sit hec aqua in vase parno: virtus huius syrupi est vrinam prouocare et coleram extrahere et corpus purgare. Qd̄ autē vaporez expellit frigidum. est aqua maiorane et aqua forzgomes: ex quibus libra vna accipiat: et aque endiuie libra vna: ꝛ saluie libra vna: misceant: coquātur ꝛ colent: et çuchari tabarçeth. et mellis: ana partē: ponātur aque cū melle çuccaro que in olla ad ignē leuē et misceantur multum cum ligno vitis: et dum bulierint ponat intus sticados recens vsq quo fiat syrupus: ꝛ ponat in eo dauich. j. campho. ꝛ medietas vnius mechali musci rubei: et dentur ex eo. ℥. ij. cum duplo aque frigide: et post accipiat ieiun⁹ ex istis trociscis. ℞. lhebucorū emblicorū: ana. ptes duas cinamomi partē vnā: gariofilorū assari bdellij ana partē mediā: terant et ɔficiāt cū succo pomoꝝ acriū ꝛ fiant trocisci.

¶ Non fiunt egritudines ꝑpter supfluitatē humorū amplius q̄z propter defectū humorum et error magistroruz vt hic est nimis testificatus: et hoc est ꝑpter experientiaz.

¶ Qui somniat terribilia multa et cū euigilat somnuz obliuioni nō tradit: et dicit omnia sic ꝙ ex eis nihil dimittit ꝛ integre dormit de nocte: plenus est humoribus: properet ergo ad purgationē. Qui viderit huiusmodi somnia: ꝛ cū excitatur obliuioni tradit: et cū hoc bene nō dormit: ꝛ pulsus ipsius est debilis: egritudo ex defectu humorū ei prouenit. Dieta huius sit cibaria subtilis substantie: ꝛ bona que corpus confortent. et fugiat euacuationē: et omē qd̄ eum exiccauerit.

¶ Qui ab alleis et porris abstinuerit nocumēta maloruz humorū euadet: et maxime si mel mirabolanorum lhebulorum comederit: et electuariū de cinamomo successiue.

¶ Cui dolor fluxus sanguinis nariū euenit supflue qnta die sue febris in die crisis euadet ab egritudine.

¶ Cui dolor capitis durauerit sine aliqua cā quā ip̄e cognoscat et fuerit nimius: stōm purget suū ab humorib⁹ calis.

¶ Qui quiquagita annos transierit et dolores renuz habuerit: a dolore nō potest euadere: antique eni egritudines cum antiquis accidunt: durant in eis dum viuunt: et huic ꝑdest egritudini medicina albica quā noiauim⁹ iā.

¶ Qui quinquaginta annos euaserit: et egritudo ei accide rit alhabitus cito moritur.

¶ Silr accidit iuueni si ei fortis palisis acciderit: et si fuerit cōplexionis calide minuit. ¶ Qui impatiens fuerit ex dolore pectoris: et absq cognita causa ei⁹ fit. vnū ē ex duobus: vel grossa ventositas que pectus extēdit: vel sūt humores putridi qui sub costis existunt: vel in pectore: vel tussis absq dubio: ventositatē autem demonstrat motus et humoris ꝛ remanentiā pondus.

¶ Cui tussis et febris euenerit: et cito eā amittit dicatur ei ꝙ apa accidet ei in iūcturis dolores acuti fortes i renib⁹. lapidē portēdūt ꝛ pōdus in ip̄is. et apostema ꝛ pūcturas.

¶ Cui egritudo cū vomitu cessauerit: et intestinis hꝫ egritudinē et eis ꝑdest anates comedere solas cuz medicina cognita. Et si egritudo in ip̄o cessauerit post duas horas vel tres egritudinē in venis habebit. sua autē medicina ē eadē cū p̄missa: ꝑus comedat sebesten: et auelanas. Et cura secundi comedere fisticos cuz cassia. ¶ Lassitudo sine causa exercitij egritudinē futurā portēdit priuatiōes euacuatōis rei solute sicut sanguis vene tā nariū vel vrine vl' flux⁹ vrine vl' emorroydarū vl' aliaꝝ reꝝ demōstrat egri

¶ Plato in timeo de rebus futuris cognitis cū (tudines. apparuerit et in sanis et i egris: cū in egritudie appuerit sanitatez significāt. Et quib⁹ ē somnus ꝑlixior salito: ꝛ si sanis euenerit: credo egritudinē euenire: et si egro cōtingit: salutē ostēdit. Et sic desiti cū hoi acciderit q eā habere nō ɔsueuit. in sanitate res ē ostēdens egritudinē: et ra

dix doloris existit i cerebro. Et cum egritudo aduenerit: fortitudinē nature enūciat: z sanitatē: z status eius ad salutē euenit: z fortior est. z idem accidit etiā pati somno irato: z fracto absq3 labore z pena. et ostēdit egritudinē capiti venturā. Et cū hmōi egro in fine egritudis ɔtigerit: exitum ab egritudie nūciabit. z īpatiētia in somno primo oñdit ꝙ somno indiget. Et impatiētia mane post somnum: et pᵘ sōni mēsurā portēdit egritudinē: z laxatōez neruoꝝ.

¶In cuius corde euenit mēbrorū nimia mollificatio dicatur ei ꝙ moritur. Spūs enī patitur paucitatē: z accidit h̄ accipienti medicinā violentā: vel cui sanguis a naribus fluxerit supfluus: vel cui nausea cōtingeret supflua: vel q nimio vtitur coitu vel q fluxum ventris patiť: vtať ergo cibarijs cibū vel corpus augmētantibus sicut vitellis ouorum: z iure auiū: z vino optimo.

¶Cui iflāmatio z rugitus vētris eueniret: timpanitē significat ꝑpť egritudinē epatis. vtať ergo cibarijs cū ꝑpatiōe ex cimino z cameť. et comedat alkratonas cū medulla fisticorū: et caueat ab herbis frigidis z humidis z fructibus.

De sudore sub brachijs fetidus.

¶Qui cōqueritur ꝑpter sudorē sub brachijs: z si est superflue fetidus. et hmōi habere nō est solitᵘ: timeat de lepra. comedat ergo alkraneat z sunt alorpf. z laxeť cū succo eiᵘ. et accipiat ab eo li.j. z aque fumiterre de aqua maiorane postq3 bullierint: et colate fuerint: et bibat ex ea p vnū mēsem. et nūq3 sumat carnes salitas. nec etiā qcquid fit de lacte. et cū hoc vene ipsius cessabūt et habeat balnea tpata. z exercitetur. ¶Qui panē açimū comedit grossas egritudines magnas habebit corda parua: z epata in eis q̄ sūt timidi exercitio supfluo indigent cibarijs vtuť tēpatis et potibus cōuenientibus z aere equali.

¶Qui spatulas amplas habentes z brachia tenua comedāt res subtiles z frigidas: et res frigidati attinētes z sint in quiete: z caueāt a frigore et calore supfluis: ut nō comedat fructus etiam frigidos z humidos.

¶Liber secundus de expimētis z cōfidentijs.

¶Omnis egritudis sicce canon cure ipius est odores boni z aues z vina conuenientia.

Aquit abubetri oēs res naturaliter i hoc introitu existunt post inuentionem medicinarū z custodiā: et ꝑpationē earū etiaz intellectū doctorū et custodiā planetarū: et lune: z tpis qđ aptū ē ad medicie cognitionē: z admistrationē. Et dicemus verbū qđ ypoᵒ dixit in libris vbi dixit. Qui dixerunt ꝙ scientiā habuerint medicine: et habuerūt in se ptem intelligentie et scientie et cognitionis festine: non reputent astronomiā ptē esse paruam eorū quibus indiget medicina. Et dixit astaroth. Sapiens in libro sciētie sue de signis et lune effectibus: quē librum alter non precessit in expositiōe libri: qr philosophi z sapientes alij p̄ter astronomos cōueniūt in hunc librū ꝙ ꝑparatio et cursus eorū que sunt in terra. Planetarum cursu accidit: et sermo eius est in luna. ¶Et cōueniunt naturales z astronomi: quia prepatio eorū que in terra sunt a luna accidit: z luna respectu solis sicut excelsi regis maior dominus ē. Et mutatio temporū ꝑpter lune stationē euenit cū retinetur et nō apparet vel cum ipsius appentia fuerit manifestata. Et hoc eis est manifestum q in mari versanť: z qui vineas plantant. ¶Et cōueniūt sapientes medicoruz ꝙ res oīs temporū z aeris et aquarū et cōplexionū et egritudinū mutāť ex motu planetarū cū i lōgitudie et latitudine consistant. ¶Decens est cuz medicinas coquere volueris ꝙ eas in aqua clara boni saporis excoquas: et cum lignis siccis z ramorū vitiū: et ramorū raminis. et cuz ramis rosarū: et cū arundinibus siccis et cum herbis boni odoris optime desiccatis. Et nūc itremᵘ mistrare res q̄s diximus virtuosas z scire admirandas.

¶Confectio ad febres adurentes mirabilis. ℞. mirabolanorū kebulorū citri. ana. mechal. j. cinamomi acuti. çinçiberis recentis. ana mechal. s. staphisagrie bone mechal. j. terātur bene z exhibeanť et soluatur ambra in oleo fisticorū. et misceantur cū eo relique medicine cum triplo sui de melle iuiubarum. dosis mechalij. li. j. et. s. cum syrupo pomorum dulcium.

¶Medicina ad easdem febres mirabiľ. ℞. mirabolanoꝝ indori. citri. emblicorū oīm: ana. mechal. bedegart seis papa. cassiañ. ana. mechal. s. terātur z cribellētur inuoluāť in oleo pomoꝝ. et ɔficianť cū triplo sui de melle cassiefi. dosis mechal. ij. cū. ℥. ij. syrupi malorū granatoꝝ dulciū.

¶Medicina mirabilis ad quartanas. ℞. sene assari oīm ana. mechal. j. cinamomi odoriferi mechal. iij. seis endiuie: fel engemisch: sisimbrij sebatele oīm ana. mechal. s. cōficiantur cū triplo sui de melle mirabol'. kebulorū vel tamarindorū. potio est mechal. iij. cum. ℥. j. syrupi secaniabin facti in çucharo in quo fit muscus.

¶Medicina quā laudaui ad febres. et ē breuis. ℞. oes. j. corpus sene: assari. yreos. omniū ana. mechal. teranť bene z cribellenť. z cōficiātur cū melle ceraugebini machal j. s. cū. ℥. ij. secaniabin de çucharo facti. z de seie endiuie.

¶Oleum mirabile qđ cōfert istis rebus: desiderijs aliq̄ꝝ rerū et tremori cordis. et melancolie. et excusat diamuscā ℞e. olei citri. boni odoris lib. j. olei nucū lib. j. ponantur in olla lipida. et coq̄nť tādiu ꝙ succi cōsumātur z oleum remaneat. et deinde ab igne amoueať: et misceať pōdᵘ mekral. s. de musco boni odoris. et ex hoc oleo bibat patiens cū necessitas incubuerit a duabᵘ mekral ad medietatē. ℨ. j.

¶Oleū ꝑdicto sile mirabile. ℞e. olei pomorū dulciū. li. j. olei aſkeiri palidi. li. s. ponanť in olla vľ caldaria. z custodianť. et misceātur cū eis he aque. s. maiorane: et endiuie cauear. omniū. ana. li. s. postq3 bullierint. et colata fuerit coquatur totū quousq3 aqua cōsumať. et oleum remaneat. et cōmisceať mechal mediū ambre. et misceať et bibať tantū quātum precepimus ex premisso. et vngatur pectᵘ ex oleo: et toracis orificium.

¶Oleum occulte valēs febribus effectus mirabiľ. ℞e. se. endi. z se. plantagi. et bedegart: et seis maiorane omniuz ana. mechal. s. Cinamomi acuti mecha. j. et. s. teranť et cribellentur cū triplo de rob citri acris vel malorū granatorū acriū et cōficiatur potio mechal. ij. cum. ℥. j. syru: prunorum. ℞e. seis lactuce cucurbite papaueris portulace. batelre. ana. mechal. j. s. sandali citri. camphore albissime recentis. ana. mechal duo. cōficianť cū triplo sui de melle sebesten. et sumat patiens quotidie mechal. j. et. s. cum syrupo violarū vel syrupo prunorum.

¶Oleum ad emigraneā calidā. ℞e. amigdalarū dulciuz semis papaueris lactuce cucurbite dulcis cucumeris batelre. añ. cū succo floꝝ nenufaris terantur decies post expmantur. et administrentur.

¶Trocisci muscati cōferētes epidimie z interioribus. ℞. çinçi. mechal duo. musci boni odoris. dauich. ij. çuca. ad pondus oim cōficianť cū sy. maiorane. et fiāt trocisci mechal. j. dosis trociscus. j. cū sy. pomoꝝ dulciū. ℥. s. z succi endiuie bulliti z celati. ℥. ij. ¶Ad retētionē vrine. et humoꝝ in vesica. ℞e. mirre cipi squināti cinamomi. ana ptes eq̄les. et ptē supficialē glandiū ptes. ij. cōficianť cū oleo balsomi. dosis mechal.

¶Ad vlcerationē oris. ℞e. papiri cōbusti. cipi. yreos celestis. ana. terātur z ponātur in vlcere z colluať os cū aqua rosarum. in qua sit positus sumach.

¶Medicina experta apātibus corrodētibᵘ et alijs. ℞. anugellas: et est mater silua. et folioꝝ aluala: et ē anataria. masticis. cipi. seis spatule. ana. p. j. lapis laçuli sani. p. s. ɔficiātur cū triplo sui cum succo citri acris cocto z coaggregato cū dāsisahā. et ponātur in apātibᵘ. et eradicat radices eorū z remouet ipsorū venas. Et postq3 apā eradicatū fuerit ponatur hoc medicamē: qđ carnē generat.

¶Cōfectio medicine generatiue carnis. ℞. folioꝝ forasie j. cāsorū. et folioꝝ alkebuľ. z puluis papiri. cōbusti. seis rosa. ana. p. equales. terātur z admisceātur. z supponanť

folia eiusdem.vel plantaginis intincta melle.

¶ Medicina que extrahit secundinas ⁊ fetũ mortuuz. ℞. castorei.cinamo.myrre.ana.fiant forme glandibus sifes ⁊ inuncto balsamo sepponãtur.et si forte cũ h̄ secũdina nõ exierit def cũ hoc de isto sy. ℞.faseoli.ciceris nigri. endi. ana.p.j.berberis.ʒ.s.coquãtur in trib⁹ li.aque vsq; quo remaneat vna colef.detur patiẽti q̃rta pars libre vni⁹.cũ.℥ j.de radicibus berberis.⁊ positio altamie in manib⁹ ⁊ pedibus cõfert nimiũ prouocationi mẽstruorum.

¶ Itẽ ad apãta corrodẽtia cui nõ est par. ℞.endiuie.plantagi.beçeet.j.çarmach.ana.p.j.bechar.farine frbarũ.aña. p.s.cõficiaf cũ melle:et p⁹ q̃z carnẽ corruptã remouerit sup ponaf hic puluis. ℞.coralli rubei.lapidis laçuli sani.aña. par.j.radicis pistacce bedegart faufel.ana:p.ij.⁊ simul pl̄ueriçenf ⁊ administrentur.

¶ Emplastrũ valẽs ad idẽ. ℞.aloes boni.lzarabe egyptie adeps indi. san.dra.ana.p.j.seis basilicõis garet.se.basiliconis maioris qd̄ vocaf purũgi.ana.p.s.fiat emplastrum et ponaf sup locũ lesũ:postq̃z lotus fuerit cũ aliquib⁹ habentibus vim exiccandi:vt aqua plantaginis:vel myrre: vel vino stiptico:⁊ similibus.

¶ Emplastrũ ad vlcera et erisipillã.et ẽ exptũ.qd̄. ℞.nucũ cypressi.foliorũ spice albe.j.rubei masculi:folioꝝ silue caprine iusgami.ana.p.j.acatie bedegar asse. mirti.ana.p.j. cõficianf cuz roze inuẽto sup folia acũdini.vel succo iporum foliorũ.et aquã ro.⁊ supponãf.et si cũ rubedine fuerit misceaf bolusarmenis cum predictis.

¶ Medicina mirabil' nocumẽto carẽs:et est breuis ꝯferẽs lapidi. ℞.e.cog.myrre.yreos.se.endi.ciperi.squinati.cinamomi.mechal.j.seis spatule.batelze cappari.sparagi.petrosi.ana.mechal.j.℥.s.cõficiantur cũ melle.cassiefi.⁊ def ex eo mechal.j.cũ sy.cog.⁊ çuccaro.⁊.℥.ij.aque.

¶ Medicina ad distillationẽ vrine ⁊ ad lapidẽ addens in spermate. ℞.galle.in alio galange cõtrite ⁊ cribellate et confecte cũ butyro vaccino ⁊ melle dispumato: et def cuz aqua iuiubarum vel sebesten.

¶ Ad febres ocultas. ℞.bedegart.seis endi.plãtagi.lactuce.batelze.ana.mechal.j.se.myrthe.sandal' albi.ana.mechal.j.cinamomi mechal.iij.spodij.mechal.s.musci campho.ana.quartã p.mechal.j.cõficianf cũ succo maloꝝ granatorũ vel pomorũ. et dosis mechal.j.s. totidẽ cũ sy.viol'.

¶ Oleũ cõtra quartanas. ℞.assari sene cinamomi mechal s.se.maiorane herbeuẽti ferigemusc mechal.j.se.endiuie lactuce.portulace.planta.sandalorũ alborũ.ana.mechal s.lapis laçuli loti multotiẽs cũ aqua cãphore.aña.mechal ij.cum syrupo pomorum dulcium.

¶ Ad typum febrium ⁊ rigorẽ. ℞.radicis:lilij.et cinamomi.polipo.ana.p.j.çinçi.p.s.conficiaf cũ oleo balsami. vl' fisticorũ.et def ante periodũ mechal.j.s.cũ aqua calida.

¶ Ad dolorẽ renũ:et retentionẽ humorũ in eis. ℞.myrte amomi:granorũ fisticorũ.ana.p.j.cinamomi ad pondus omniũ conficianf cũ melle de cog.detur mechal.j.s.cũ syrupo çucharino de radicibus.

¶ Suffumigiũ ad catarrũ calidũ. ℞.ros.mechal.x.faufel sãdalorũ alboꝝ.ligni aloes.ana.mechal.ij.musci dauich j.cãpho.dauich.ij.cõficiatur cũ aqua ro.i q̃ fuerit dissolutũ mechal.j.amdi.⁊ fiãt trocisci ex q̄b⁹ suffumigef patiẽs.

¶ Aliud ad catarrũ frigidũ. ℞.ro.sanda.albi.thuris:ana mechal.j.ligni aloes mechal.ij.costi mechal.s.musci dauich.ij.cõficiãtur cũ succo amigdalarũ dulciũ:⁊ cũ storace malassenf:fiãt trocisci pui cũ q̄bus suffumigatio fiat.

¶ Suffumigiũ cõtra pestilẽtias. ℞.bedegart:sandalos cũ flore myrti:ana.mechal.j.ligni maiorane:felẽgemisch:ciperi gario.çinçi.musci boni:ana.mechal.s.sy.fu.dauic.ij conficiantur cum aqua ro.in qua dissoluta fuerit storacis ambre:ana.mechal.s.

¶ Medicĩa palisi cõferẽs expta. ℞.castorei.çinçi.costi dulcis:cog.aco.bacarũ lauri:ana.mechal.am.musci mechal s.terantur ⁊ inuoluanf in oleo alkeiri al. ⁊ conficiantur

cum melle albo claro detur ad magnitudinẽ nucis.

¶ Et ad paralisim calidã. ℞.lac ouiũ nouarũ sanarũ q̄ in olla limpida põaf ⁊ misceaf cũ eo oleũ nenufaris ⁊ cucurbitarum dulciũ:ana.li.j.coquãtur ad ignẽ leuẽ donec oleum cõsumetur:⁊ misceaf cũ eo li.j.çuccari tereniabin al. et coquaf quousq; ad coagulationẽ pueniat:⁊ egro administref quousq; sanitat integre sit restitut⁹.Et babico i frigidas herbas habẽte ponatur:et oleis frigidis inungaf.

¶ Ad sputũ sanguis q̄ ex apãte stomachi: vel intestinorũ accidit. ℞.bedegar:suchaa.j.spina alba capillus veneris se.memithe.ro.ana.ʒ.ij.charabe.boliar.floris squinanti rarsesachan rasine.amigd̄.ana.ʒ.ij. farine arnuclinũ ad pondus omniũ conficiantur cuz melle masticis detur ad quantitatem auellane.

¶ Ad venena ℞.amõi.aristologie rotũde.baccharũ lauri rasine:ruthe:ana.mechal.j.s.⁊ iungaf cũ oleo nũc:⁊ conficiãf ex melle ficuũ:⁊ sumaf q̃tidie ad magnitudinẽ nuc̃.

¶ Ad tussiz. ℞.succi liqueri.cog.se.cucurbite.drag.al.bõi ana.mechal.ij.m.penidioꝝ ad põdus oĩm ꝯficianf cum ℥.j.mucil.se.citonioꝝ facta in aq̃ ro.⁊.℥.ij.mellis iuiuba.

¶ Medicina ad fluxum expta. ℞.galle.faufel.j. auellana inda.se.acetose.farine glãdiũ.ana cõficianf cum melle vl' cuz diacitoniton acri.⁊ administref.

¶ Medicina cõferẽs epilicis extrahens putredinẽ a corpore. ℞.elleborũ:cantar.j.catapucie.succi maiorane.endiuie aña.li.j.succi sticados.succe spine mascli.al.⁊ rubei:pomorũ dul.ana.li.s.Postq̃z bulierit ⁊ collata fuerint:⁊ apposuerint endiuie:polipodij:sene:aristologie:rosarũ:pistate oĩm ana.ptẽ.j.buliat totũ in aqua p̄dicta et misce succi malorũ granatorũ:⁊ mell'.casiefi.et penidiorũ:ana.ptes equales sument vsq; quo fiat sy.⁊ apponaf musti ambre. ana mechal.s.ec ab igne remoueaf dos.iij.ps.li.cũ equali pondere succi fumiterre:et si nõ possit bibere cum h̄ succo detur cum aqua frigida.

¶ Gargarisma apã gule remouẽs et dolores:⁊ facit ãhelitum habilẽ. ℞.de rob prunorũ cõfectorũ cũ vino myrtio et diamoron:et mellis ficuũ cõfecti cũ tereniabin. ana.p. equales:soluaf i eis ⁊ quarta pars aluminis iameni:⁊ mellis.cassiefi.⁊ medietas ptis vnius fiat gargarisma:⁊ def ex eo.℥.s.⁊ tantundẽ accetositatis citri collate.

¶ Medicina mirabilis expta ad coitũ. ℞.granorũ pinee maioris infuse p diẽ et noctẽ lib.j.et molanf in lapide molendini.Et accipe cinamomi:seis eruce:pastinace:rape: mulge:stipitũ palme viridis:nõ vt que comedunf: ⁊ lingue auis et granorũ çelei:⁊ secacul:⁊ buhumẽ:costi culẽ. çinçiberis renũ passerũ.coire desiderantium. oĩm ana.ʒ. iij.penidiorũ bonorũ.ʒ.xxx.teranf bene ⁊ cõficiantur ad ignem:et misceanf cũ melle de satiriõ:⁊ cũ tãtundẽ mell' albi.⁊ misceaf cuz eis relique medicine vsq; q̃ fiat res electuario silis:⁊ misceaf myrti ⁊ ambre.ana.ʒ.j.⁊ remoueatur ab igne.Si quis calide cõpl'onis fuerit def ad magnitudinẽ auellane.Si frigide in duplo cũ syrupo mell' muscati:vel cum vino calido odorifero.

¶ Alcofol eradicãs albedinẽ in oculo existẽtẽ. ℞.succi rubi albi madaclux.ana.li.s.misceanf cũ eis mirabolanoꝝ. ana.ʒ.iiij.⁊ fiat puluis subtilissimus:et scias q̄ hoc ẽ vltimum in albedinẽ eradicandam.

¶ Aliud ad pruritũ oculoꝝ et scabiẽ et pãnuz et amissionẽ vis⁹. ℞.granoꝝ paruoꝝ maloꝝ granatoꝝ viridiuz.floꝝ coctani:m'ni:boli armeni.se.ro.ana.ij.ʒ.separatiz p se pistenf ⁊ accipe lapidẽ teneg.⁊ tutie.aña.ʒ.j.⁊.s.limature auri posite in aqua rosaꝝ p duas hebdomadas:et ter in die mixte et exacute:et pistate cõueniens sit.⁊ misceaf cũ reliquis medicinis.et ponãf omnia in acetositate citri acris et misceantur cum mucillagine citoniorũ.et aqua rosaꝝ et misceaf sic tribus dieb⁹:deinde teraf optime ⁊ ad vmbram exiccef:⁊ misceaf musci rubei dauic.j.et seis plãtag. optime triti.ʒ.s.administrenf.

¶ Aliud cõferẽs descẽsui aque visum augmẽtãs ⁊ ꝯfortãs.

℞.mirabolonoꝝ.ʒ.j.nucleoꝝ tamaridi.ʒ.ß.sarcocol.mechal.j.lapidis laçuli.ʒ.j.aloes dauich.fiat puluis subtilissimus:et ponat in equalibus pōderib⁹ mirabolanorum kebulorum.ꝛ mellis maloꝝ dulcium granatoꝝ.cum.iij li.succi endiuie:et in tanto succi plātaginis. Postq̄ oīa bulierint ꝛ collata fuerit misceat puluis p̄dictus cū succis nominatis:demū exiccet:et in eisdem mellis pōderibus iterum ponat.et succorum et p̄dicta multa imbibitiōe secunda cū aqua rosarum temperētur.ad ignē ponātur leuem:quousq; misceant ꝛ bulliāt.In quibus puluis iacinti rubei optime pistati ponat.ʒ.ß.musci opti dauic.ij.deinde ab igne remoueatur:et in vitro cōseruet:ꝛ administretur stomacho.vel ciborum digestiōe celebrata.

¶Liber tertius de casibus qui ipi rasi acciderunt.

A parte mei tpis in phia ꝛ medicina studens multū vigilaui noctibus:et somnum amisi:ꝛ feci res q̄ nō valuerunt:et nihil inueni qd̄ tantū conferret q̄ oleum nenufaris: qd̄ in nasum trahēdo aerē p̄iecti ꝛ lactuce quas coctas et crudas comedebā.Uisus tamē debilitatē et minorationē coitus in me generauerunt:et nō īueni qd̄ cōferret tm̄ mihi quātum passerum comestio et ipsoꝝ brodium cū ouis et almuri.et cinamomo ꝛ pipe.ꝛ pulloꝝ columbaꝝ p̄patoꝝ.et in me vis ꝛ memoria fuit optime restituta.

¶Ad hoc oleū feci quo uullū melius inuenit.℞.olei granorum pinee.olei albē.olei allzeiri.olei pomoꝝ dulciuꝫ.ana.ptē vnā:felliū passerū cum volūtatē habēt coeundi:ptē mediā.seis allzeiri pallidi.mechal.j.buliant oīa ad ignē leuem.Cui ab igne remouēdo musebi mechal.ß.misceatur:cū quo genitalia ꝛ pectus post balneū vngantur p̄uocat virtutem ꝛ delectationē vigorat.

¶Aliud in ciuitate çelergebani: qdā vir desideria habēs sine cā ꝛ timorē ꝛ cordis tremorē accessit ad me. Nā iter medicinas nihil inueni tm̄ p̄tulisse:quātū carnes ancipitris cocte cū succo maiorane:ꝛ vinū albū subtile:ꝛ inunxi corp⁹ ei⁹ oleis odoriferis.ꝛ restitut⁹ ē sanitati prorsus.

¶Contingens aliud.nō habēt antiqui debiles et ethici et carentes sanitate rem que magis eis p̄ficiat q̄ auiū comestio:et turturū pulloꝝ columbaꝝ passerū in vino odorifero coctorum:et vinum bonum bibere.

¶Contingens aliud.rex alhomet hali filius extraxit sanguinem in quātitate nimia:ꝛ erat tpe autūni ꝛ bibit vinū et post somnum sanguis exiuit ad quātitatē triū libraꝝ: ad quē de nocte fui vocatus:et eū sincopiçantē inueni:et oculi eius p̄pter extasim leuabātur in altū. Et p̄cepi mihi afferre quinq; pullos columbarū albaruꝫ quos p̄cepi optime p̄parari:et membra p se separi feci:et in quattuor libris vini odoriferi eas coxi:quousq; carnes ab ossibus segregate fuerunt:et multum in decoctōe posui de gariofilis et cinamomi:quā decoctionē colaui postmodum:et eam posui in vase rostrū habente:et regi ad bibendū ministraui:et ante solis ortum loqui incepit:quā decoctiōeꝫ triginta diebus sumpsit.et virtus eius ad eū reuersa est:ꝛ sanguis in eo fuit optime restauratus.

¶Contingens aliud. Casus accidit errifideni regi.s.iuxta cerebrū apostema:ꝛ cognoscebat me ꝛ venerabat.extraxi ei sanguinis li.iij.vsq; quo sincopiçauit sincopi tiorosa:et postmodū cogitare cepi.et inunxi corpus eius ex algalia.et ex ea posui ad nares.et li.j.vini odoriferi tpaui cū eq̄li pōdere sui ex iure pulloꝝ gallinarū ꝛ columbarum in quo muscū posuerā:et hoc in os eius misi successiue.Et cum a sincopi fuit liberatus seruiētes eius plorare ceperunt.Et qdam ex eis obliquo ne respiciētes vultu:i mortē meā conspirauerāt.Cum vero rex integre restitutus esset mihi dixit q̄ dū in sincopi p̄manebat de egritudine sua nō dolebat q̄plurimū.sed tota intētio sua circa me versabat timēs ne astantes mihi mortē inferrēt.Credebat eni q̄ ego ipsi hanc nō adhiberē curā nisi eē crederem salubrē:p̄cepit igitur mihi vt nunq̄ eū corā aliquib⁹ minui facerē nisi fortasse femie sole astarēt. Et scias q̄ iste rex a magno birsen euasit hac egritudine.

¶Contingens aliud de fluxu diuturno.quidā amic⁹ me⁹ in medicina parū instructus a fluxu longo vexatus fuerat tpe cui p̄l'es res etiā pluries ostēdit.Et dixit tandē mihi q̄ nihil p̄ficiebant.Uñ vt curaꝫ egritudinis certificarē p vnā noctē secū mansi. et cognoui q: post somnū fortius vexabatur a fluxu:ꝛ p̄pendi cām egritudinis eē humorē calidum ꝛ acutū a cerebro cadentē: qui quidē cum in stomacho veniebat fluere cogebat.Cum vero patiens excitabatur fluxum carebat:et sputū assiduuꝫ hēbat: p̄cepi ergo ei vt caput raderet:et vt ipsū cum sinapi ꝛ musco fricaret fortiter:ꝛ sanitati fuit postmodum restitutus. nūq̄ capitis ei tedium fiebat.

¶Appoplexia accidit regi hamech filio hali.et i p̄ncipio curā cōuenientē nō habuit:sed dimiserunt eum sic erat.ꝛ nullus ex eius magistris ei aliud p̄cepit fieri nisi inungi corpus rebus odoriferis ꝛ suffumigari.qd̄ sufficiēs ei nō credidi.sed feci vētosā collo eius apponi.et velociter ab illa egritudie exiuit.ꝛ est res in qua cōfidentia esse debꝫ. Q: si homī q̄ feminee p̄plonis nō sit ꝛ sit mollis corporis hec euenerit egritudo:in collo: vt p̄diximus ventosetur. Et nihil ex eis que alij preceperūt facere volui:sed in nasum eius oleuꝫ nenufarinū proieci.

¶A perditiōe multoꝝ ū multos euadere feci q̄ siccitate et ardore stomachi vexabātur:cuꝫ oleo nenufarino ꝛ syrupo eiusdem:quibus ad potandū dedi vinū albū limphatum cū aqua niuis tpatū.Et faciebā eos comedere pullos pingues:in quoꝝ decoctiones mucillagines semis citoniorum ponebā:et oleum nenufaris.

¶Quidā amicus meus bone rōnis qui mecū in libris Galieni studebat odorē patiebat in stō:qui ardor augmētabatur amplius cū cibaria a stō recedebāt. docui autē euꝫ res quas faceret:et dixit mihi iā eas fecisse:ꝛ p̄cepi ei vt reciperet.iij.ʒ.çuchari ros.ꝛ tantundē çuchari vio.et p̄cepi hec optime p̄miscerī:quibus mechal.ß.ambre apposui et.ʒ.j.olei nenufaris ꝛ oleum in eo cōmiscui ꝛ eo fuit vs⁹ et ab egritudine euasit iussu dei.

¶Contingens aliud:curaui q̄plures a febribus a sole p̄uenientibus cum balneis tpatis et cum aqua frigida que adeo erat frigida q̄ patiēs ex ea terrorē habebat.

¶Contingēs aliud.curaui hoīes ab occultis mortiferis febribus cū rob fructuū laxatiuoꝝ:et cū bonis odorib⁹ frigidis:et cum rebus tpatis:et infrigidaui eos ꝛ humefeci q̄ si hec adhiberet cura patiēs succūberet.

¶Aliud cōtingēs alicui hoī in estate tpe caloris accidit:q̄ cum iter aggrederet febris eum acuta multū inuasit.ꝛ caliditas in ipō fuit augmētata:et color eius incepit rubeus fieri:et cōplexio ipius mutata fuit:et egritudō ei⁹ augmētata est:ꝛ spiritus ipi⁹ erat valde calidus ad modū ignis: et p̄pendi in ipso signa fluxus sanguis:et tremorē cordis habebat.Et perpendi vt fluxum sanguinis pateret.expectant igitur p vnā horam vel duas credens eū aliquē fluxum habiturum:et nihili ei accidebat:p̄cepi ei nares fricare fortiter ꝛ nō exiuit sanguis:et caliditas ꝛ impatiētia et dolores in ipso ceperūt augmentari.Dedi ergo ei decem lib.aque frigide:et calor est tpatus:et vrinā fecit i q̄ntitate nimia:ꝛ.febris eius minui incepit. durauit tamē in eo febris quadraginta diebus.¶Et seruū quendaꝫ quia nullus ei aquā porrexit sicut porrecta fuit domino p̄pter intentionem quā erga eū habebant ꝛ seruus ante horaꝫ vespertinā decessit:ꝛ casus in mane acciderat.

¶Casus iste licet supp̄apositi fuerant:q: tñ dn̄is trāslatio hic et ibi ponit ꝛ in aliq̄bus hec ab illa supfluit eos iō hic subdere curauim⁹.

Ominus rex haamor fili⁹ haly minuit se in autūno:quo inebriato solutū fuit ligamen brachij:et sanguinis fluxit multitudo

ad quẽ in nocte ductus fui: ⁊ inueni ipm sincopiçantẽ ita fortiter q etiã apertis oculis palpebras nõ mouebat: tũc pcepi iugulari quinq; pullos colũbarũ et quinq; pullos gallinarũ: et scindere mẽbratim: et coquere in tribus li. vini odoriferi: et tãdiu bulire donec ossa sepata essent a carnibus: ⁊ apposui muscũ: gariofil. cinamo ⁊ colaturã ppinari ꝯ vas cõiectoriũ: ⁊ paulopost redit ei virtꝰ: ⁊ memoria: et locutus fuit: q vsus fuit hac medicĩa triginta diebꝰ donec recuperauit sanguinẽ quem amiserat.

¶ Contigit iterũ dño regi calidũ apostema iuxta aurem. ego antẽ eram sibi valde notus ⁊ familiaris: et pcepi fieri minutionẽ ad qͣtitatẽ. iiij. li. q incidit in sincopim p lõgam morã: et curaui ipm absq; timore: vnxi corpus eius cũ algalia: et itromisi multũ: ex ea in naribꝰ suis: ⁊ accepi. j. li. vini odoriferi. ⁊. j. iuris pullorũ colũbarũ: et pullorũ gallinarũ: et addidi muscũ bonũ rubeũ: et pieci in ipiꝰ guttur: qui statim ẽ recordatus: nõ ẽ ergo dubiũ quĩ illa via euaserit a forte frenesi p hãc medicinã. s. minutionẽ.

¶ Et cõtigit haamel filio haly appoplexia ⁊ medici psentes preceperũt apponi in naribus aromatica: et nõ laudaui. Sed cõtentus fui ponere vẽtosã in fõtanella colli: qḋ est vtile omni habẽti appoplexiã q̃ nõ fit ex frigida ꝯplone: ⁊ nõ indigui in emigraneis acutis alia medicina nisi apponere oleum nenufare ĩ naribus.

¶ Quidã cõquerebatur de fluxu ventris ꝯtinuo: ⁊ pcepi vti rebus qbus añ fuerat vsus. Sed nõ pfuerũt: et cũ morã facerẽ cũ ipo: vidi q nõ surgebat ad selã frequẽter nisi post longũ somnũ. Deinde cõstipabaƭ natura eius diu: q̃siui tũc ab eo vtrũ accederet ei post sõnũ noctis q rñdit q sic. et ĩtellexi q humor descẽdebat a capite ad stõm: et cõmouebat stõm ad expeliẽda supflua: ⁊ qñ vigilabat spuebat sepe: vnde ppẽdi q ille humor descẽdebat in somno: cui precepi q tonderet caput: et fricaret cũ sinapi: ⁊ redoleret muscũ: et ablatus ẽ fluxus cronicus.

¶ Liberaui etiã q̃plures hoĩes a morte q cõquerebãtur de siccitate stomachi. ⁊ calore. ⁊ cũ receptiõe çuchari nenufarini. ⁊ eius syrupo: et vino albo limphato cũ tantundem aq̃ infrigidate sup niuẽ: ⁊ dabã ei pullos coctos ĩfrigidatos: ⁊ aspsos cũ viscositate citõiorũ ⁊ oleo nenufario

¶ Et habebã sociũ q cõquerebaƭ de arsura stõi maxime ĩ pricipio digestionis. accepi. ℥. iiij. çucchari vio. ⁊ ro. ꝯmiscui ⁊ apposui. ʒ. j. aloe. ⁊. ℥. j. olei nenusa. Et iterũ cõmiscui ⁊ feci ipm in eo qui curatꝰ fuit curatõe cõpleta: ⁊ semper fui cõtentus in ephimera solo balneo dulcis aq̃ tepide. Deinde aq̃ frigide cauendo semp ne pateret horripilationẽ: ⁊ semp fui cõtentus in sinocha syrupis fructuum laxatiuis: ⁊ in oĩ genere febriũ: vti infrigidatiõe ⁊ humectatiõe: ⁊ hec ẽ curatio quã adhibui cuidã q aggressus fuit iter in estate: q rediẽs incidit ĩ febrẽ acutã fortis caloris valde. ĩ quarto vero die agmẽtata fe. ẽ. ⁊ rubedo col. ⁊ apparuerũt mala signa: ⁊ vapor q ab eo resoluebaƭ. erat valde calidus. ⁊ post horã incurrebat cardiacã: ego autẽ expectabam fluxum e naribꝰ: vel fluxum ventris cũ vidi q hec oĩa accidẽtia supueniebant ⁊ pmanebãt in eadẽ mala dispositiõe pcepi q scalpet in naso si forte supueniret fluxus qui cũ tardaret: ⁊ calor augmẽtareƭ: ppinaui. x. li. aq̃ frigide. ⁊ statim habuit rigorẽ: ⁊ remissus ẽ calor: et vrinauit: ⁊ sic pmansit febris diebꝰ decẽ: et filr seruiẽs eiꝰ q cũ eo iuerat: etiã hãc eadẽ passus ẽ fe. Sꝫ q2 nõ potauit aquã frigidã eadẽ hora mortuꝰ ẽ ĩ eiusdẽ diei meridie: non ẽ g dubiũ quin iste liberarꝰ sit a morte p aque frigide potuꝫ.

Dicit Rasis. cũ essem sollicitus plimũ circa medicinã me oportebat vigilare: ⁊ tãdiu feci donec oĩno somno carui: ⁊ vsus fui rebus diuersis que mihi nihil pfuerũt: et nõ inueni meliꝰ q̃ꝫ apponere naribus oleũ nenufarinũ ⁊ lactucas comedere: quibꝰ vsꝰ fui oĩ tpe iuuentutis mee: et sũpsi in tpe senectutis parum coctas: qui vsus ⁊ tũc incurri debilitatẽ visus ⁊ molliciez testiculorũ: et nõ inueni melius q̃ꝫ comedere passeres et pullos columbaruꝫ quousq; redit visus: et ĩueni mirabile ad hoc oleũ. post qḋ nõ est aliud in eius operatiõe. ℞. ole. pinearũ. olei de ben. olei maciano2ũ dul. ana. fel passerum mediã partẽ buliant oĩa bulitione vna sup leuem ignẽ. post adde. ʒ. s. musci rubei ⁊ vnge virgã ⁊ testiculos et vtere post balneũ: hoc oleũ calefacit ⁊ tpat spũs. Quidam iuuenis socius meus q mecũ erat hierosolymis conquestus erat mihi de cardiaca ei tristitia ⁊ timore sine cã manifesta: cui precepi vt esset cõtentus carnibus ancipitris coctis cum basilicõ gariophilato assatis ⁊ aspersis aq̃ ro. et pcepi potare vinũ albũ loco aq̃: et odorare aromatica: et p hoc ipm feci acquirere audaciã ⁊ fortitudinem: ⁊ sic curatus ẽ a passione. Et scias q nõ põt cõfortari virtus senis ⁊ cõualescentiũ: et pauci sanguis nisi p vsũ columbarum ⁊ turturũ ⁊ passerũ cũ vino odorifero.

¶ Liber quartus de dietis medicinis ⁊ cibarijs.

Omne cibariũ ex animalibꝰ vel ex nascẽtibus nõ euadit quin aliqḋ vtilitatis vel corruptiõis habeat. Et naturales phi secreta eorũ inuestigauẽ q̃ꝫplurimũ: ⁊ nõ attigerunt aliquid nisi debili inuestigatiõe q̃ ad veritatẽ. Et sciẽtes in hac re verbũ stabile debẽt pponere Et ego quidẽ sicut ⁊ phi consulo. vt ex his rebus minus q̃ꝫ vnq̃ꝫ poterit accipiat. Et cõsulo vt ex eis quis vtaƭ qbus cõplexioni sue dissonãtia non existat. Et hoc antiqui laudauerũt sine hoc q secreta sua detegerent. ¶ Et scias q oẽ qḋ occultã habet virtutẽ aliquid forte ĩ corpe vl vtilitatis vel corruptionis operaƭ. ⁊ ex quibuscũq; vti nõ debet. Et ex his occultis nesciũt homĩes neq; intelligũt. neq; etiã possunt noĩare. Intellectus enĩ eorũ occultꝰ. Sꝫ dieta ⁊ medicatio re subtili ⁊ spũali dꝫ fieri. q2 odor ⁊ odoris vapor ostẽdit absq; his q̃ p comestionẽ ⁊ potũ noscuntur. Et ob hoc cõsulo vt ex medicinis quis minꝰ accipiat. Et ego detexi hic veritatẽ. Experta enĩ sunt ea que ĩ hoc loquẽdi metodo apposui ĩ hoc meo libro: quẽ equidẽ ad humanã vtilitatẽ cõposui: que inter alias dignior existit. Et ideo ciborũ ⁊ medicinarũ virtutes inquisiui amplius in hoc verbo vt maiorẽ possent hoĩes vtilitatẽ habere: ⁊ nos hic verborũ multitudinem abijcimus. Et multa reliquimus: propterea q homini esset difficile intelligere: ⁊ ob hoc librum nostrũ laudamus quia continet veritateꝫ. Si ex his rebus viuentibus quis vtetur recentibus cum suo sanguine maior ⁊ velocior ad vtilitatẽ fertur dieta: q̃ꝫ qui rebus subtilibus vti voluerit ⁊ calidis: sed tamẽ ad h̃ accedere nõ poterit propter suã cõplexionẽ ⁊ necessitatẽ et ppter cõsuetudinẽ nõ excusaƭ quin spectet. ⁊ abstineat tpe mortis iporũ vt iporũ virtus frangatur: q̃ fortasse per vnã diem debet dimitti. ⁊ sic cõueniẽtia iporũ melior est.

¶ Et reges elegerũt aquilas ⁊ ancipitres: lupos ⁊ canes: et reliqua rapiẽtia ad hoc videlicet vt nõ tantũ delectentur verũetiã vtilitatẽ ex captiõe habeãt ⁊ salutẽ. ⁊ vt iporum carnes que dure sũt p motum frangãtur. ⁊ etiã quia mors eorũ existit proxima. Et ob hoc naturales pceperũt vt cum ex his rebꝰ quis vti debeat priꝰ virtus carnis eorum debiliteƭ p motũ. Et si prius hoc eis viuẽtibus factũ fuerit. ⁊ postea interfecte fuerint carnes iparum habiliores fient. Etiã dixit ypo. Ex eis que carnes habiles ad comedendũ faciunt est artum vel nitrum: vel nitri frusta: vl rami ficuũ. hec enĩ oĩa aperte preparant: ⁊ ex hoc precipimus vt coclearia ex ficubus fiant. hec enĩ coclearia carnes reddunt habiles. ⁊ in libro coquinarũ cagiçen abusamen. dixit Johemor cum corpora nõ nisi p cibaria degãt et vegetentur: deberent reges inuestigare res que appetitum puocarent et sufficienter comederent ex rebus viuis. Et debent res diuersas comedere cum rebus saporiferis ⁊ boni odoris ⁊ bonas debẽt ollas habere: ⁊ coquinariuꝫ eorũ debet esse medicus.

¶ Sermo in rebus que electe sũt ex rebus viuẽtibus quadrupedibus ⁊ auibus ⁊ ex domesticis ⁊ ex montanis me

lior: ex carnibus pilos habentibus. saporosior ꝛ aptior et tēpatior est cum aceto aggresta. Et ex eis que coquūtur ꝛ assantur ad prunas. Et assate ad prunas ponderosiores sed almuri eos p̄parat. Sed a capitibus hoīes precauere debent ꝛ a caudis. philosophi enī dixerunt ꝙ carnes pilose venena nō euadunt naturaliter. ꝛ maxime capita eorū et caude. et ideo comedi nō debent.

¶ Melior ex carnibus montanis ꝛ absq; nocumēto minori. et absq; ventositate. Caro gaçelis et capreoli existit. Parum tamē ē sicca. cuius siccitas cum oleis humidis remouetur ꝛ in comestione eius virt⁹ accidit mirabilis. Prodest paralisi frigide. et interiora ipsius comedere est austerum. tenasmum enī generat. Et pedes eorū assidue comedere hoc idē efficit ꝑpter supfluaȝ siccitateȝ: ꝛ hec mēbra comedi nō debent.

¶ Caro edina ē frigida ꝛ humida mirabilis. ſȝ in ea odor existit. ꝛ ideo comedi debent hedi non magni. ꝛ apti sunt ad salutis custodiam.

¶ Arietina caro bona est. cū nō est antiqua. euasit malitiā eius. cui iam cornu creuit. Cū enī cornu ipsius nascit̄ humiditatē amittit. et medulla ipi⁹ vsui nō est apta. a ꝓprietate enī habet obliuionē facere. aries tēpatus est in estate. Tempatior enī calidior est ꝛ in estatis tpe vsus ex eo nō est cōueniēs. Ex calore ei supfluo maniā facit. et assati maxime. ꝛ in omni re alia euadit malitiam.

¶ Pulli gallinaꝝ temperati ad frigiditatē decliues parū per digerunt̄ velociter vsui cōuenientes: sperma augmētantes ꝛ sanguinē. Et Ax. phs dixit. habent virtutem calorem innatum vigorandi.

mirabilis cibus gallinarū

¶ Galline que nimiū nō sunt antique nec nimiū pingues mirabilis cibus existit: et tempatiores alijs existūt: ꝛ pullis approximant. ꝛ earum medulle virtutem habent generandi vertiginē: et dixerunt phi ꝙ earū axungie inter ceteras obtinent principatum in mollificando duritiem qḋ axungie anserum efficiunt: ꝛ gallinas comedere generat lumbricos.

generat lumbricos

¶ Galli veteres vsui nō conuenietes humiditate priuati sunt. cū assellandū dant̄ dubium ē. Nitrositas enī q̄ in eis existit: putredinē generat. Et dixit Galienus in libro suo secretorū ꝙ ossa gallorū subeth efficiunt ꝑpt̄ ꝓprietateȝ cum comedunt̄ vel excitant̄. ꝛ melius est vt dimittantur.

columbi

¶ Pulli columbarum cibus mirabilis ad caliditatē declināns: ꝛ phi dixerūt ꝙ in eis ē virtus mirabil̄. ꝛ p̄ceperunt ꝙ hi q parū habent sanguinis. ꝛ qbus deficiūt virtutes. et calor innatus debēt eos comedere. ꝛ ex ꝓprietate dolori renū ꝯferūt. sanguinē colāt corruptū. Et he due res sūt mirabiles. ꝛ habēt ꝓprietatē egritudinē capitis cronicaȝ generādi. quare capita eorū cū interficiuntur auferri debent. vt eorū malitia reprimat̄.

capita auferat

¶ Perdices cibus bonus ad frigiditatē ꝛ siccitatē tendēs Ius earū boni odoris et boni saporis naturaliter tēpatū et ad comedendū sunt apte. quādo cū olerib⁹ comedunt̄ s. cū rapistro yameni. Et eorū virtus mirabilis. quā dixerunt phi ē. ꝙ hūiditatē exiccāt stōi. ꝛ putredinē extrahūt. et. s. hoc nō ē dubitatio: maxime tamē si cū succu pomoꝝ dulciū excoquātur. Et sic cocte euadunt malitiā: ꝛ earum virtus secunda est retentiuam confortare v̄tutem.

¶ Fasianus cibus cōueniens laudabilis subtil̄ pullis affinis quo ad esum. ethicos cōfortat qui ab egritudinibus ethici fiunt: ꝛ habēt ꝓprietatē vigorādi virtutes q̄ digerit humores corruptos in stomacho reparāt.

¶ Alchadareg bonos efficit humores. ꝛ est cōueniēs cib⁹ et subtilis: ꝛ est calidior alijs auibus ꝛ caliditati innate affinis existit. Et mala acetosa ꝛ coctana: ꝛ malagñata acria et citri qḋcūq; ipsorū cū ipo miscet̄ ipius caliditatē reprimit: ꝛ habet ꝓprietatē augmētandi intellectū: ꝛ remouet damnum. qḋ medulla arietū operatur.

¶ Areching. facilius a stō vincit̄ q̄ȝ alie aues. que sūt post alchadoreg: sed sunt humidiores in autūno. quare virt⁹ in ipsa cognita est que sūt apposite cum comesta fuerit.

¶ Anates ꝓprietatē habent soluendi humores in intestinis ꝛ purgant ea. Eorū epata ꝓprietatē habēt p̄uādi fluxum ex debilitate epatis accidentē.

¶ Turtures cibus cōueniēs bonos efficit humores caliditati attinēt: et cōferūt plus post pullos columbaruȝ: ꝛ habent virtutē mirabilē: ꝛ augmētant sanguinē in omnibus in qbus est paucus. Et dixit phs proprietate vigorāt v̄tutem retentiuā. ꝛ in hoc maxime preualent.

¶ Atleiar ꝛ dicit̄ ꝙ sit nerul⁹ auis humida laudata bonos efficiens humores cito digerit̄. ꝛ dicit cratem spintalis in libro suo quē composuit: ꝙ est melior cibus ꝛ conuenientior eis in quibus melancolia incipit generari.

¶ Alchenedit. i. columb⁹ silr̄ leuis ē cibus ꝛ subtilis. ꝛ habet ꝓprietatū ad fluxum: et ius ipsius prepat humores. ꝛ eos facit habiles ad soluenduȝ: et ē laudabilis eis: qui ex egritudine deficiūt: ꝛ hoc dixit phs: ꝙ carnes ei⁹ habent ꝓprietatē remouendi tenasmum.

¶ Lac a quo butyrū nō est tractū: ꝛ maxime recēs ꝛ butyrum crudū intestina humefaciūt ꝛ lubricāt: ꝛ ea ledunt. lac colerā incendit ꝛ ardorē: recens somnum ꝓuocat ꝛ vigore caliditatē innatā confortat.

¶ Oua. meliora sūt oua gallinarū earū q̄ cū gallis viuūt: et dixit açicon: ꝙ oua gallinarū virtutē augmētant: ꝛ maxime in virtute coeundi. humectant. ꝛ ethicis cōferunt ꝛ sanis hominibus.

¶ Pisces meliores sunt fluuiales: et marini sunt illi q habent aspam cutem: ꝛ nō sunt mucillaginosi: ꝛ naturaliter albi sunt ad modum argenti. Et pisces nigri ꝛ rubei in qbus sūt penne diuerse: ꝛ q habent colorē pauonis: ꝛ in qbus macule sunt nigre: ꝛ pallide. naterialiter mali sūt: et ab eis est cauendū. Apostema enī generāt in mēbris āterioribus ꝛ intestinis: ꝛ puncturas: ꝛ horripilationē generant: nocumentum visui inferūt: malū sanguinē generāt et frigidos naturaliter humectāt.

¶ Olera humores humectant nō sunt cibus conueniens. et meliores est endiuia ꝛ acetosa: arcula ꝛ rapistrū et holās iamenuȝ ꝛ lactuce: ꝛ eorum comestio visum debilitat et calorem innatum.

¶ Cucurbita si ex eis nimis comedat̄ tenasmū generat: sed si aceto ꝛ alijs preparetur melioratur.

¶ Lenticule habēt virtutem cancrū generādi humido stomacho cōferūt: cū nimiū cocte fuerint: ꝛ ꝛ si cōfecte fuerit cum oleo amigdalarū virtutē expulsiuā confortāt.

¶ Napi bonū visū efficiunt: ꝛ sūt cibus cōueniēs.

¶ Rafani ꝛ eorū stipites in stomacho durāt quāplurimū caput replent gutturi vero conferunt.

¶ Preparatiōes. Piper vrinā preparat: çiçiber ventrem humectat. Galanga stomachū confortat: aracos frigiditati ꝛ retentioni vrine cōfert. Cinamomū virtutem habet bonum faciendi odorem et bonū saporem: ꝛ cōfortat cor: et addit in sperma. Grana fabarum coctarum remouent calorem gutturis: ꝛ remouēt damnum qḋ tubera ꝛ panis açimus faciunt ꝛ conferunt tussi. Cicera bonam faciunt vrinam: ꝛ bonum colorem: sed maxīe si cū carnib⁹ comedunt̄ ꝛ cū cinamomo q̄ȝplurimū.

¶ Ficus cū comedūtur recētes putredinē remouēt: ꝛ dixit gratim ꝙ ficus putredinē efficiunt: ꝛ non debent comedi ꝑpter lactis sui venenositatē.

¶ Uue albe subtiles leues cū cortex eis remouet̄ extremitatibus conferūt ꝛ addunt in spermate.

¶ Pira appetitum non verum remouent: ꝛ intestinis nocent ꝛ maxime longaono: et tenasmum efficiunt.

¶ Pruna colēaȝ remouēt ꝛ eā expellūt maxīe prūa pallida

¶ Mala vsus eorū stomacho nocet: ꝛ maxīe vsus recētiū que cito nascūtur: ꝛ ea que in estate nascūtur: ꝛ in autūno orificium confortant stomachi: ꝛ ipm vigorāt: et acetosa acria obliuionem efficiūt.

¶ Coctanū stomachū cōfortat: ꝛ epar: ꝛ vsus ei⁹ putrediles

in intestinis generat.

¶ Persica febrib⁹ urētib⁹ ꝯferūt in principio ꝛ sucus eoꝝ in fine facit febres putridas si materiā habilem ad exeundum non inuenerit.

¶ Jujube ardorē sanguinis extinguūt: colerā expellūt humiditates tēperāt: ꝛ maxīe recētes ꝛ mature: ꝛ dicit Cratim ꝙ est mirabilis eorum natura.

¶ Citrū fore nūero ip̄ꝫ iter herbas ꝛ flores boni odoris. Et hꝫ vtutē foliū ei⁹ ꝛ cortex remouēdi venenū ꝛ ꝯfortādi cor.

¶ Cucumer fridus bon⁹ stomacho meliores sarraceni q̄ꝫ gallici ꝓprietatē habent remouendi colerā.

¶ Mala granata dulcia: leuia bonos hūores gn̄ant: expellūt hūores putridos ab orificio: mouēt appetitū comedēdi. Et eoꝝ acetosa stomacho nociua sunt ex ꝓprietate.

¶ Nuces ꝛ auellane male stomacho ꝛ epati humores malos efficiunt in ieiuno.

¶ Fistici ꝓprietatē habēt ꝯfortādi epar humores crossos expellūt. Et ex philosophis sunt qui dicūt ꝙ qn̄ cuꝫ musto sumpti fuerint humores a venis expellunt.

¶ Grana pinee calīa ꝛ hūida sunt: opilatiōes venaꝝ aperiūt ī pectore: ꝛ vesica ꝛ renib⁹: ꝛ hn̄t vtutē mirabilē. Jnqt crati. ꝛ ꝯcessit. Ar. qꝺ gna pinee hūiditatē antiquā expellūt: ꝛ ꝓmouēt hūiditatē nālem ꝛ hec est virtus mirabilis.

¶ Uue passe habēt virtutē cognitā fm̄ doctores naturales ꝙ prosunt egritudinibus intestinoꝝ cum comeste fuerint ꝛ intestina impinguāt ꝛ epar debile.

¶ He sunt medicie salue: cognite: mirobolani citrini. chebuli: belerici: emblici: sudiberbeꝫ: reubarbarū: dragāti: gūmi arabicū: aloes: acatia: cassia fistula: Terenjabin: cinamomū: amomū: squnantū: calam⁹ aromatic⁹. cust⁹: darsesahan. tralacta: mastix. sandaraca. charabe: lignū aloes: muscus: cāphora: ambra: gariofili: sandali: spodiū: saufel: carui: nanoti: sethet: nux mus. bolus ar. neichaberi: lapides ferri rucubet beçari. thenet: lapis laçuli: lapis hiacinctus

¶ Sisimbrium: menta: almarda: dux. fumus terre: fenigemisch: seleni: liliū albū: liliū cel. nenufar celeste: ꝛ palliodium: aliothinū: rose: viole: virgeris: ladion idest oculus bouis. virga pastoris: iusquiamus. Iste sunt tres res medicinarū: in q̄bus nō enenit timor. Et si cū cera vel sepo vel çucharo misceanť raro vel nūq̄ꝫ egro lesionē efficiūt magnā. Nunq̄ꝫ eni vidi vel audiui ꝙ aliqs q̄ his reb⁹ medicareť magnā lesionē inferret egris. ¶ Sed res q̄ cognite nō sunt: q̄s qs vult expiri audaciter cum eis medicari nō debet. Et quādo aliqs in antidotarijs ꝯfectiones inuenit cū eis mediceť cū reb⁹ inuētis ꝛ cognitis ꝛ in cibarijs sic faciat: ꝛ cū doctor hoc faciat fortunabiť in suis opibus ꝛ habebit complementū rationis: ꝛ oia que natura humana abhorret ꝛ timet oino dimittat. Et deū exoro vt super his mihi tribuat adiutorium.

¶ Liber quintus de verbis ypocratis.

Atroitus ad tractatum quintuꝫ in salute que nobis accidit ꝓpter verbum ypocratis. Jnqt abubertri medicina tota est dei ꝛ res venerabilis. Et grates deo reddimus eo ꝙ nos fecit aptos in ea: vt venatores ip̄i⁹: ꝛ custoditores ip̄i⁹ ꝛ fecit nos imunes a sciētijs vilibus: ꝛ fecit rusticos remotos ab ea ꝓpter longitudinē tempoꝝ ꝛ dierum. Et qꝛ inq̄sitores sciētie ꝛ translatores pauci inueniunť: ꝛ etiā qꝛ illa angusta: ꝛ etiā illi qui scientiā habēt apud se, ne amplius augmētant eam respectu sui q̄ꝫ respectu amicoꝝ suoꝝ. Et deo grates reddimus: ꝛ laudes ei referimus ꝛ exoramus vt nobis sciētiā augmentet ꝛ ipse dn̄s diues magnus preter quem non est alius.

¶ Jnquit ypocras cū in die sexta acute egritudinis apparuerit apostema magnū vel liuidū post aurem. in decimo septimo die patiens moritur.

¶ Cui ī iuncturis nasciť apostema: ꝛ habet tumorē ꝛ scabiē in pedibus ab egritudine vsq̄ꝫ ad mensem vnū euadet.

¶ Quādo in naribus apa natū fuerit ad lenticule similitudinem ꝛ est viride vel nigrū moriť homo vsq̄ꝫ ad annū.

¶ Qui dolorē in ypocōdrijs habuerit: ꝛ maxime sinistro: ꝛ inflatio fuerit manifesta: ꝛ cito cōsumitur: moritur vsq̄ꝫ ad tertiam diem.

¶ Cuius alicui yceritia supuenerit: ꝛ vniuersaliter corpus occupauit: purgeť cum aqua achachile: ꝛ fumiterre: ꝛ ponatur supinus: ꝛ bibat vinū temperatū.

¶ Cui apostema apparuerit nigrū vel liuidum in digito pedis magni sinistri similiter scias esse apostema: ꝛ si anteriores fuerint infra tres dies aut septē moritur.

¶ Si in corpore hoīs fuerit alchasar idest bertoga: ꝛ sunt apostemata parua minuta rubea q̄ de facile resoluūtur: dicatis ei ꝙ habebit egritudinē leonis: ꝛ cum apostema nigrum apparuerit in lingua patientis febrem cōtinuam in die non cretica: dicatis ꝙ moritur: ꝛ est signum pronosticum ꝙ memoriam amittit.

¶ Corporis dolor ꝛ cordis tremor cum quis a somno surrepletionē humoꝝ in corpore signat: ꝛ est signnm pronosticum mortis subitanee.

¶ Cui intra oculum apparuerit apa ad auellane magnitudinē ꝛ dolorē nō sētit nec pōd⁹ vsq̄ꝫ ad trigita dies moriť.

¶ Qui in sōno multa loqtur apa habebit. Cui dolor cū in pedibus euenerit vsq̄ꝫ ad menses. iiij. nō moritur.

¶ Si in febribus non aduretibus quis situm nō patiatur: ꝛ pedes eius frigidi extiterint: ꝛ oris habuerit amaritudinem infra. xx. dies moritur.

¶ Cui in ꝑncipio nasi apa nigrū apparuerit vel acciderit cū forti dolore velociter ante duos menses moriť.

¶ Qui velociť olfactū amisit absq̄ꝫ catarro habebit febrē

¶ Cui dolor in genubus acciderit: ꝛ lassitudo cū surgere voluerit dolor fortis fuerit paralysi capieť.

¶ Dolor iūcturarū sine cā paruā vitā ꝓnosticat.

¶ Cui in ancha apostema calidum nimio ardore euenerit vsq̄ꝫ ad septem menses moritur.

¶ Cui in digito magno pedis dextri apostema apparuerit ad nucis similitudinē fedū tam in colore q̄ꝫ in visu: ꝛ cum ardore nimio fuerit vsq̄ꝫ ad annū moritur.

¶ Lingue grauitas si iuueni acciderit post ipsius humiditatem mortē pronosticat subitaneā.

¶ Cui apostema in mollitie auris euenerit cū forti dolore vsq̄ꝫ ad tres menses moritur.

¶ Cui febres q̄rtane acciderit ꝛ fluxū sanguinis ex narib⁹ passus fuerit ī die non cretica ante tres dies moritur:

¶ Cui ī palma dolor cū ardore vsq̄ꝫ ad octo mēses moritur

¶ Qui cū oculis aptis dormit epilepsiam habebit.

¶ Qui a somno territ⁹ surrexit: ꝛ hoc multū ei accidit: vel moritur vel pecuniam amittit.

¶ Qui manus suas mouerit q̄si aliqd accepturus ꝛ mortui ei apparuerit infra dies. xv. moritur.

¶ Qui post septimanā p̄mā febrē habuerit fecerit q̄ res q̄s nō ꝯsueuit: sicut si se detexerit vel ventositatē emiserit vel verba enormia dixerit sine dubio morieť.

¶ Qui in aliqua egritudine memoriam amiserit habet signū mali pronosticum.

¶ Cui ī corpe ꝑpigo liuida cū ardore nimio acciderit: ꝛ serpigo cui⁹ colori ad pruritū corruit vsq̄ꝫ ad. vj. mēses moriť

¶ Cui apa nigrū liuidū vel rubeū euenerit morietur. maxime si egritudinē acutā passus est.

¶ Cui facies torta fuerit: ꝛ febrē acutā hūerit cito morieť.

¶ Cui articuli cito mortui fuerit: cito rationē amittit.

¶ Qui appetitū habuit supfluū: ꝛ in horis q̄bus comedere ꝯsueuit humores venenosos habuit in stomacho: ꝛ si augmentati fuerint moritur.

¶ Qui auditū amiserit supflue: surdus est effectus.

¶ Qui studere ꝯtra volūtatē sui voluerit: ꝛ in studio nō delectať: vel sōnū vel rationē amittet vel meliam habebit.

¶ Qui cibaria appetierit: q̄ in stomacho corrūpūtur ꝑnci palia membra habebit debilia.

¶Sitim superflue q̄ sustinet hō est nature sustinibilis.
¶Famē sustinere nō est signū bonū fortitudinis nature.
¶Qui naturam habet debilē in acquirendis rebus altis ꝛ magnis moritur.
¶Corporis ponderositas ꝑpter cibaria cibos superfluos ꝛ potum superfluum sumit.
¶Crudelitas male intelligētes generat habiles.
¶Temperantia saluos ꝛ saluandos generat.
¶Liber sextus de scientijs ꝛ intellectibus sine q̄bus rect⁹ medicus esse non potest.

Aquit abuberth.res in medicina exptas nō potest q̄libet homo itelligere. ¶Operari cum fiducia que ī libris reperiunt̄ absq̧ sapientia doctoris res est casualis. ¶Complexio boni ingenij hoīs: ex opere medicine: ꝛ philosophie ꝛ cogitatiue preualet.
¶Quā plures doctorum libros legere: ꝛ secreta eoꝝ inspicere nimiū confert: quilibet enī philosophus aliquid habet sibi conueniens.
¶Farchi tēpus paruū est in cognitione herbe cuiuslibet ꝛ externe nascētibus: sed cognitis est vtendū: ex q̄bus copia haberi pōt: ꝛ quas nō es expertus dimittas.
¶Non sunt culpādi doctores antiq̄: eo ꝙ de rebus altioribus sunt locuti: ꝛ eoꝝ facta dubitāda nō sunt: ꝛ in his dubitandū nō est: q̄uis causam factoꝝ nō ostēdissent. Res enī rōnabiles sunt de q̄bus locuti sunt philosophi. hoīs nā nō euadit errorē maxīe in rebus difficilibus.
¶Qui ex sciētia nāli ꝛ phīa adiutus nō fuerit: nec ex canonibus logice: neq̧ ex oratōibus sapiētie: ꝛ in rebus secularibus delectat̄: dubitabilis dꝫ esse ꝛ maxime medicine.
¶Cū Galienus ꝛ Aristotiles fortasse in re aliqua nō cōcordant: graue est eoꝝ rationē ꝯcordare.
¶Bestie frigide ꝛ hūide: cib⁹ eaꝝ calide ꝛ hūide res.
¶Temꝑantia rationū eaꝝ est cognitio.
¶Uirtus spūalis: ꝛ virtus nālis: ꝛ virtus aīalis nō solum in libro nr̄o sunt diuerse: verū etiā in intellectu.
¶Queadmodū in morib⁹ ꝛ facieb⁹ ꝛ mēbris hoīes patribus ꝛ auis siles existūt: ita etiā in antiq̄s egritudinib⁹ hereditant̄: ꝛ maxīe in egritudinib⁹ mēbroꝝ ꝓncipaliū.
¶Cū infirmū curaueris cū rebus ad tꝑantiā ptinentibus cura ꝛ cū odoriferis: cū potueris cū his egritudinem vince: ꝛ hoc est rationale.
¶Ligamentū spiritus cum corpore cuꝫ est debile caueas ne cum fortibus medicinis destruas.
¶Spūs vitalis fit destructio: cū ꝑpter egritudinē mēbroꝝ nō ꝓncipaliū medicina q̄s vtit̄ violēta ꝓncipalia mēbra rosoluēs: ꝛ cōplexionē eoꝝ destruens.
¶Cibaria ꝯfortātia odoris boni tꝑantie affinia virtutē naturalē ꝯseruāt ꝛ mēbra ꝓncipalia confortant.
¶Cū egrū curas: virtutē naturalē vigora: si enī vigoraueris eā. egritudines q̄plures remoues. Si vero eam dimiseris medicinis q̄bus vteris eam destruis.
¶Epar ꝛ stomachus medicinas citius rapiūt nāliter ꝛ cibaria: ꝛ si res incōueniētes recipiūt patiūtur.
¶Dolores acuti calidi velocius frigidis corrumpunt propter caloris acumen.
¶Quando corpus egritudine inuasum fuerit: non curet̄ cum rebus ꝓncipalia membra ledentibus: ꝛ si feceris nocebis: cum conferre te credas.
¶Spūs naturā corporis sequit̄: maxime si dolor ī mēbro extiterit ꝓncipali: ꝛ cū dolor hoc modo fuerit confortetur spūs cū odoribus: ꝛ in similib⁹ placētibus: ꝛ hec cura corpori existit conueniens.
¶Medicinas accipere que caput purgant post cenam cū dormiendi est tēpus magis est ꝯueniēs: ab extremitatib⁹ enīꝫ melius educunt̄ humores: hac enim hora interiora membra vigent fortitudine.
¶Cuꝫ egritudo a complexione corporis diuersa fuerit: curari nō debet cū rebus complexioni contrarijs: maxime si egritudo fuerit in mēbro principali.
¶Egritudo cōplexioni mēbri silis: cuꝫ medicina cōplexioni affini curari nō debet: sed poti⁹ dimittas q̄ꝫ cures egritudinē cū mala cōplexiōe affini vt dictū est: melius est enī cū medicina mēbro ꝯtraria eam curare.
¶Ethicos cū rebus vigorantibus cōplexionē cura: ꝛ a tēperantia non remotis.
¶Cū paucioib⁹ medicis humorē a corpe remouere q̄ cognite sunt: sani⁹ est: q̄ꝫ si cū pluribus eū expellas.
¶Singulares medicine nō sunt dubitabiles: ꝛ ꝯuenire in virtutibus dubitat̄. Antiq̄ enī phī in cōpositis medicinis dubitabāt vt singulariū virtutes cognoscerent.
¶Cū his medicis debemus operari: quorum virtutes scimus: ꝛ quaꝝ oꝑationes erga naturā nouimus manifeste.
¶Utile est medico nouisse ꝙ hūores hyeme ꝛ vere plures sunt: ꝛ estate ꝛ autūno pauciores: facilius ergo estate ꝛ autūno curantur egritudines.
¶Egritudinem in membro radicali existere signū est dissolutionis corporis.
¶Cū humoris innaturalis effectū reprimis ꝛ naturā quietari dimittis ꝯuenientius oparis q̄ꝫ si cum vomitu ꝛ fluxu eū curaueris. Omnis enim fluxus vel vomitus debilitatē nature oꝑatur. Et hoc ꝯsiliū tibi affectuose presto: cū humorē membrū ꝓncipale noueris non petere. Q. si fortasse membrū ꝓncipale petierit omnino apostemata debilium ex egritudine nō repcutiant̄. mēbra enim principalia eoꝝ sunt debilia: ꝛ hec eoꝝ mēbra debent potius confortari q̄ꝫ putredinē apatis recipe: ꝛ quāto āplius apa creuerit tanto eoꝝ mēbra interiora iuuant̄.
¶Homines in sexto vel in q̄nto climate degētes debēt flebotomari potius q̄ꝫ qui in ꝓmo vel in septimo existunt: ꝛ minus omniū q̄ sunt in scd̄o tertio ꝛ quarto climate.
¶Cū apa in mēbro fuerit ꝓncipali: ꝛ dolorē egrotans non senserit: nec defectū ꝓtendit: ꝛ maxīe si ex sanguine vel colera fuerit generatū: ꝛ raro hm̄oi egritudines ꝯtingūt.
¶Frigida ꝛ hūida corpa nāliter parū ex cibis ꝓ nutrimēto recipiūt: ꝛ q̄d expellūt est nimis: sed eoꝝ fluentia sunt hūilia: ꝛ egritudines q̄s habēt difficiles ad curandum.
¶Corpora calida ꝛ sicca ex cibarijs multum recipiunt ꝓ nutrimēto: ꝛ multū appetūt: quorum ventres sunt sicci, et eorum cure habiliores sunt.
¶Ethici ex egritudinib⁹ cū cibaria necessaria desiderant medicus ea sic ꝑparet: vt eorum malitia auferatur ꝛ appetenti ea ministret.
¶Doctores medicīe egros debēt ꝯsolari etiā si signa mortis ꝑpendāt. Corpa enī hominū spūs eoꝝ sequūtur.
¶Spūs doctoris humilis adiutoriū prestat egris et eius contrarius non prestat.
¶Logici. ꝛ qui ex igento ꝓprio volūt iudicare: ꝛ iuuenes qui res nō sunt experti interfectores existunt.
¶Decet magistrum egrum interrogare: vt causam egritudinis interiorem cognoscat ꝛ postmodum rationale iudicium prestare poterit.
¶Decet magistrū vt ab alijs vrinarū indicia īgrat: ꝛ eoꝝ verba audiat: nec verecundet̄ egrotū interrogare: vt sciat an egritudo inter venas: vel extra existat vel ꝯsistat.
¶Dubitabilis est doctor qui iudicat facile.
¶Decet magistrū egri ꝯsuetudinē cognoscere in sanitate: vt cū res ipsi placētes in sanitate cognouerit: ei promittat cum ab egritudine ereptus fuerit.
¶Decet paralyticos vt corporibus suis naturalem caliditatē approximent cū calefactura que nō est ignis caliditate: sed sit incorruptoꝝ virginū.
¶Homines a cōsuetudinibus remouere: si vsus fuerit antiquus dubitabile est.
¶Queadmodū res crude absq̧ ignis caliditate ꝛ humiditate nō possunt excoqui: sic nec digestio celebratur absq̧ humiditate ꝛ innato calore.

¶Nobis est ɔueniēs vt humores in egritudinis pͬncipio relinquamus. Sed si valde distēperati naturā violauerit eos omnino remoueamus.

¶Decet magistrū cū humores cōtentos inter venas purgare voluerit vt medicamē cibo simile faciat: vt ad venas accedat: ꝛ a natura non existat diuersa: qḋ si fecerit: humores ad purgandum aptos faciet: ꝛ si vim fortasse inferre voluerit naturam variat.

¶Cū hūorē purgare volueris māᷓ ꝑpares cū medicinis ꝛ cibarijs placētibꝰ q̄ cibaria nām medicine habeāt.

¶Nō est opus balnei calidū īfrigidare aut frigidū calefacere: sed soluere ꝛ humectare ꝛ abstergere ꝛ sudare.

¶Potius ope tiriace īdigemꝰ cū sudorē ꝓuocare volumꝰ ꝛ expellere ꝛ soluere tā in iuuenibꝰ q̄ȝ in antiqs ꝛ debilibus ab egritudine ꝛ maxīe ī iuuenibꝰ fortis nature.

¶Facilius egritudines exteriores vere ꝛ estate curantur: ꝛ econtra interiores.

¶Non sunt pauciores egritudines q̄ cū defectu accidunt: q̄ȝ que cū supfluitate ꝓcedūt: ꝛ in hoc magistroꝝ error existit q: statim ad purgandū sunt prompti.

¶Cui medicinā mīstraueris: ꝛ humorē purgaueris: cessa purgatione non vtaris: corpori enim nocebis ꝛ egritudines generabis.

¶Ossa ꝛ mēbra hoīuȝ frīde cōplexionis ꝛ hūide sunt debilia ꝛ egritudinibꝰ ꝑparanꝭ: sȝ faciliꝰ curā recipiunt.

¶Apostema pueroꝝ expellas exteriꝰ. Caueas eni ne mā interiꝰ dissoluaꝭ: ꝛ maxīe si māᷓ a matre reduxit.

¶Contra visum egri in oī medicia procedere nō est cōueniēs: sic vt in die quodā aeri frigido exponaꝭ ꝛ in die alio relinquas vento calido.

¶Egritudines calide in antiquis timorosiores sunt q̄ȝ in iuuenibus: ꝛ in eis facilius terminanꝭ vel ad bonū vel ad malum. Nutrimēta enim, que ex cibarijs suscipiūt frigiditati attinent: ꝛ de his nō est timor nisi propter innate caliditatis debilitatem.

¶Egritudines frigide in antiquis cure difficilioris existūt in iuuenibus econuerso facilioris.

¶Balnea ꝛ medicine ꝓsunt egritudinibꝰ sibi ɔtrarijs.

¶Hoīes qui cibarijs vsi sunt ꝛ debiles sunt post labores statim cibū sumāt: ꝛ virtuosi ante cibū laborēt.

¶Qui cibarijs abstinet si laboret egrotat ꝛ hec egritudo est difficilis.

¶Paralytici ꝛ spasmati in pͥmo secūdo tertio quarto ꝛ septimo climate nō fiūt nisi ex defectu caliditatis innate et ꝑpter remotionē tpantie. Uel fiunt hmōi ꝓpter superfluitatē frigoris: ꝛ iō statim purgari nō debent.

¶Cū a capite ꝛ cerebro ꝛ extremitatibus purgare volueris pillulas in quantitate magnas īforma: ꝛ post cenā ante somnum ministra.

¶Cū humores in stomacho fuerit supflui mediciās redactas in puluerē ministra q bene sit cribellatus.

¶Cū mēbra pͥncipalia debilia vel egra fuerit: ꝛ tu vis medicinā tribuere laxatiuā ante egritudinē cognoscas.

¶Cū humores ab ītestinis remouere volueris in ieiunio medicinā mīstra: ꝛ pillulas informa minutas ꝛ humidas ꝛ precipe egro vt moueatur.

¶Ait cū pillulas formatas īueneris nemini ministres nisi prius in aqua calida humectaueris.

¶Ait. oīs medicina laxatiua oīno purgat colerā cū qua caliditas innata ꝛ humiditas expellunꝭ.

¶Ait. q mēbra pͥncipalia hn̄t debilia a medicinis abstineant ꝛ ꝑparenꝭ vt nō sint violēte. sȝ tpamēto affines.

¶Ait. ab egritudine ɔualescēs abstineat labore ꝭm cōparationē sue egritudinis ꝛ cibarijs illis vtaꝭ qbus vti ɔsueuit anteq̄ȝ infirmaretur.

¶Decēs est magistrū vt a cura ꝓpria non recedat propter egritudinis diuturnitatē: nec a cura dici propter malum irrationale qḋ acciderit.

¶Egro erit ɔueniēs: vt vnū tm̄ medicum eligat i error eni vnius magnā infamiā non inducit. Et vnius vtilitas quā in egro efficit collaudatur.

¶Qui q̄ȝplures medicorum interrogauerit in errorem incidit plurimum.

¶Ait. apata antiquoꝝ nō repcutiaꝭ. pͥncipalia eni eoꝝ mēbra sunt debilia ad recipiendū: ꝛ corrūpiꝭ corpus si propterea male māe diminuaꝭ natura.

¶Ait q̄ȝuis supfluos hūores pueri ꝛ senes habeant: non propter hoc purgari debent violenta medicina: debiles enim naturas habent.

¶Ait ad eam tpantiā egrū reducas si potes: quā ante egritudinem habere consueuerat.

¶Ait. nisi sanitatē alicuius agnoueris recessum a sua tēperantia nō cognosces: nec egrū pfecte curabis.

¶Ait multotiēs cōplexiones ad tpamentū credes reduci que ad egritudines potius reducuntur.

¶Ait. habitudinē bonā cū forti virtute si supflue soluere volueris errabis: sed cū laxatiuis tpate ꝓcedes.

¶Ait si recte opari volueris vnicuiq̄ȝ egritudini curā propriā exhibeas ꝭm ingeniū tuū ꝛ intellectū.

¶Ait qḋ sub spera lune ɔtineꝭ ꝭm vniuscuiusq̄ȝ gradus lune diuersitatē minuiꝭ vel augeꝭ vel ab aliqua mutatione mutaꝭ nunq̄ȝ in eodem statu poterit ꝑmanere.

¶Ait nihil eni extra naturā existit facile. Si eni puā egritudinē nō ɔsideraueris fortassis cura erit difficillima ꝛ si violentā egritudineȝ recte ꝑpenderis: forte magis cure approximabit q̄ȝ faciat parua.

¶Ait in egritudinibꝰ nō facile ꝓferas iudiciū. Nō vtinam habeas nisi postq̄ȝ egrū videris in presenti: ꝛ eū interrogaueris ꝛ examinaueris.

¶Ait in omni egritudine egrum interroga.

¶Ait oīs febris nām excedit: sed in qbusdā fortiores sunt ꝛ hoc ꝭm humorū diuersitates: ꝛ ideo febris colerica a frigiditate supflua nō debet extingui: neq̄ȝ febris quartana cum frigiditate humectāte curetur.

¶Ait cui apostema ad similitudinem rose que malo granato est similis natum fuerit ꝛ corpus ab hoc infirmum fuerit si exterius ad albedinem decliue fuerit nunq̄ȝ mēbrum ad temperantiam reducetur.

¶Ait dolores antiquos ꝛ debilitates membroruȝ filij a parentibus contrahere consueuerūt: sed fortasse in filijs vel diminuitur vel augmentatur.

¶Ait qui egritudinem habet diuturnam ꝛ vrina eius fuerit similis vrine sanorum sanari non poterit.

¶Ait medici complexio temperata debet esse vt nec rebꝰ secularibus intendat oīno nec expers eoꝝ existat.

¶Ait cum tempus corruptum fuerit propter veris humiditatem superfluam in estate procedunt egritudines scȝ ꝭm serpiginem ꝛ vertiginem scabiem ꝛ apostemata: sed has euadit egritudines qui fluxū ventris habuerit.

¶Qui patres ꝛ auos in sua generatione iuuenes habuerunt membra principalia fortia sunt ꝛ eoruȝ virtutes maiores sunt. Et his contrarijs contraria accidunt. Si tamē patres ꝛ aui senes fuerint humiliores habent memoriam ꝛ rationes.

¶Ait hominibus calide ꝛ humide complexionis cito tristitie eueniūt: ꝛ sic in eis citius egritudines generātur.

¶Ait q odorabilia ꝛ res saporiferas abhorruerint habent humoꝝ copiam putridoꝝ.

¶In omni ciuitate in qua nubes esse consueuerunt capita in eis degentium a vaporibus replētur ex quibus vaporibus catarrus ɔsueuit generari: ꝛ in hoc tpe extremitates corrumpuntur.

¶Ait cū in ciuitate ī estate fuerit nebula in eo anno febres putride generantur.

¶Ait ieiunium in estate corpus affligit ꝛ colorē pallidum efficit ꝛ melancoliā generat ꝛ visus debilitatē.

¶Ait sanguis qui cito ad aerem coagulatur terrenis humoribus est contrarius.

¶Ait in omni ciuitate a mari elongata homines degētes habent corpora sicciora.

¶Ait in oī terrarū genere corpora quatuor non sunt eadē cū sol existit in aliqua quarta circuli signorū. Cū enim frigus euenerit in quibusdam terris. In alijs estas eueniet. Et cum in qbusdā ver euenerit accidit in alia autūnus: ⁊ quēadmodū mutant tempora: ita ⁊ mores voluntates diuerse sunt: sicut cū hi q egypto sunt habent ver. illi q in india versant habent estatem. Et illi q morant sub equatore diei duas habēt hyemes ⁊ duo vera ⁊ duas caliditates ⁊ duos autūnos in omni anno: ⁊ ideo arbores eorū plures ⁊ eorū fruct⁹ meliores ⁊ acutiores similiter.

¶Ait mulieres que multū dormire consueuerūt supra dextrū latus vix pariunt feminā.

¶Si aliqs cū muliere coeat retro filij q nascent si masculi sint fient sodomite. Si vero femie erunt valde incōtinētes.

¶Ait dubitabilis esse debet q a societate feminarū oīno nō est remotus ⁊ in iuuenū societate gaudet.

¶Ait nō accidūt egritudines minus ex humorū paucitate q̄z ex ipsorū abūdantia ⁊ in hoc est error doctorū qui statim farmacijs vti volunt.

¶Omnia venenosa ⁊ maxime ea q̄ vaporoso sunt capiti cerebroq; sunt nociua.

¶Ait quēadmodū plante in lōgitudine latitudiue ⁊ altitudine diuersificantur. ita voluntates ⁊ complexiones variantur.

¶Ait diuersitas latitudinis terrarum cōplexiones ⁊ mores ⁊ cibaria diuersificant vsq;quaq; plura fiunt a secūdo in quartū ⁊ a q̄rto in secūdū gdū. Et he diuersitates similes sunt diuersitatibus que in his acciderunt ex eo q̄ quedam sunt hortulane: ⁊ quedam montane: ⁊ quedam nascuntur in campis.

¶Ait. decet modicū vnguēta diuersificare s̄m diuersitatē naturarū membrorū.

¶Ait melācolia i iuuenib⁹ cū medicia forti purgari nō debet: pauca eni; est in eorū corpibus ⁊ nō bene adheret corpori. Et ob hoc si medicina violēta fuerit de p̄ncipali natura membrorū totum remouet.

¶Ait. bonū est doctori q̄ cum dietis egritudinē remoueat vel curet: si potest ⁊ non cū medicinis.

¶Ait si cum longo tēpore quis medicina vel vomitu vsus non fuerit ⁊ vomitus vel fluxus ventris ei acciderit non est priuandus.

¶Ait parū diuersificantur ventositates in corporibus que absq; vapore sunt.

¶Ait vrine que sanitatē ostendūt i' hominibus nō cōmutātur in substantijs ⁊ coloribus.

¶Ait complexionū calidas in sanitate in hominibus non est eadē i eorū multitudine in corporibus.

¶Ait qui in salute vrinā egri nō respicit in egritudine ea; perfecte cognoscere non potest: neq; ipsius cura veritati prorsus erat affinis.

¶Ait debiles ex egritudine: ⁊ ex iuuenibus ⁊ antiquis cū habuerint apostemata non repcutiant cū medicinis violentis ⁊ fortibus: sed cū medicinis temperatis.

¶Ait cum ratione hominis fuerit perturbatio cum frigore ⁊ siccitate vtaris calidis rebus ⁊ humidis odoriferis que cerebrū per eius attractionem alterant interius: exterius liget patiēs ne iūcturas exterius exponat aeri.

¶Antiqui qui ex consuetudine quater in anno minui consueuerunt cum ad quadraginta annos ter in anno minuantur: ⁊ cū ad h' sexaginta bis: ⁊ cu; ad septuaginta semel ⁊ post hec a minutione caueat.

¶Ait. senes post annos sexaginta a minutione capittalis vene caueāt: neq; qui septuagintaqnq; annos habēt minuantur a vena basilica.

¶Ait qui in iuuētute multotiēs minui ɔsueuerunt cum ad sexaginta anos pueniūt infrigidant: ⁊ paralisi capiuntur ⁊ maxie qui frigidi ⁊ humidi sunt natura.

¶Ait p̄ncipaliū mēbrorū v̄tutē maxie custodias: hūiditates eni recipiūt ⁊ nō expellūt de facili: ⁊ ite; v̄tus minuit

¶Ait vsus magistrorū in causis egritudinum: ⁊ in eorum experimentis laudandus est.

¶Libri aphorismorū Rasis finis.

¶Antidotariū rasis in quo ɔtinent cōpositiones plurium medicinarū ad diuersas dispositiōes ⁊ multorū oleorū.

¶De aptatioue medicinarū ad diuersas dispōnes vt possint sumi sine horripilatione. Cap. j.

D E aptitudine medicinarum: vt sine horribilitate possint sumi s̄m rasim pillule mirobalanorū que sunt cōposite nō volētibus sumere decoctionē. ℞.c.mirobol'. citrinos ⁊ conquassatos submerge in aqua: ita vt coopiatur aqua ⁊ expositione soli septem diebus: deinde cola ⁊ aquā reserua: ⁊ sup eosdē aliā aquā mitte: ⁊ p̄mitte tādiu donec fiat absq; sapore: deinde repone vtrāq; aquā in vase vitreo ⁊ obtura os cum panno lineo: ⁊ p̄mitte donec inspissent aque in modū mellis. Postea serua tādiu donec pillule formari possint: ⁊ accipe ex eis. v. pillulas: vel. iiij. ⁊ resolue cū çucharo. ¶Si volueris remouere asperitatē ɔfice cū viscositate psilij: purgāt eni sine labore ⁊ sine horribilitate sumunt.

¶Medicamē ad epilepsiā det pueris ⁊ delicatis. ℞. succi squille penid. coque ⁊ mitte pipis nigri. ʒ. j. çinciberis q̄ztum est medietas penid. ⁊ da. ʒ. ij.

¶Medicamē aliud. ℞. sticados partē vnā siseleos. ij. ptes spatane partē mediā: çinçiberis: pipis. an̄. vj. partē: sqlle assate partē mediā. ɔgregent ⁊ pulueriçent: ⁊ pone amigdalarū dulciū ad pōdus oīu;: ɔfice cū melle vl' penidijs ⁊ cū çucharo pueris cū alphita aut in forma stomaticō.

¶Medicamē ad tussim siccā ⁊ vigilias: ⁊ fluxū humorū ad pulmonē: accipe semē papaueris albi. ⁊ mole ⁊ misce cū rob vini: ⁊ coq ⁊ mitte oleū amigdalarū dulciū ⁊ buliant donec inspissent: ⁊ da quotidie coclear quasi vnū.

¶Ad leucoflegmātiā oximel purgās aquā. ℞. aceti fortis lib. s. aq̄. lib. s. esule. ʒ. j. infuude in aceto ⁊ aq̄ p septimanā j. postea buliāt vsq; ad cōsumptionē medie ptis: ⁊ adiunge lib. iij. çuchari: ⁊ coq̄ donec fiat sirupus. iste eni sirup⁹ purgat sine nocumēto: ⁊ est sine horibili sapore: ⁊ si habuerit epar calefactū vice aq̄ pone aquā ro. ⁊ si stomach⁹ fuerit debilis mitte succū citoniorū acriū. Sed debes ɔsiderare quantitatē fluxus a prima die: ⁊ s̄m hoc minues vel addes: ⁊ si aliqū dederis: ⁊ nō laxauerit dabis p̄mo pill'. q̄s dicā postea: ⁊ post q̄tuor vel. v. sellas dabis istū sirupū Et si eger debilis fuerit ⁊ sirup⁹ duxerit ter vel q̄ter: noli addere in quātitate plus: qm̄ quotidie purgabit parum: ⁊ parū dabis quotidie de sirupo facto: ⁊ sunt qui puocant vrinam ¶Pillule laxātes aquā citrinā fortiter sine horribilitate saporis infunde esulam in forti aceto per vnam septimanā. postea sicca pulueriça ⁊ accipe ex eo: vnā partem: ⁊ squame eris vsti mediā partē: ⁊ euforbij. viij. j. partis: çuchari ad pondus omniū dissolue çucharū: ⁊ cōfice cū eo alias medicinas: ⁊ informa pillulas. ¶Si autē volueris qd̄ fit informa elij bene poteris. Sed debes considerare q̄ in qualibet dos. fit de esula. ʒ. s. ⁊ squame eris quarta pars. ʒ. j. euforbij. vj. pars. ʒ. j. ¶Et si volueris poteris dare sicut stomatichū vel alphula.

¶Oximel puocās vrinā ⁊ valēs ydropisi. Re. semē cucu. ⁊ cucur. se. endiuie. an̄. ℥. ij. se. apij. ℥. s. īfunde ī aceto ⁊ aq̄ vij. dieb⁹: postea cola ⁊ mitte tantundē çuchari ⁊ cuibilet lib. appone. ℥. j. aque cucu. al. ⁊ coque: ⁊ fac sirupum.

¶Medicamē dissoluēs vētositatē in colica passione: ⁊ est absq; horribili sapore. ℞. çincib. piperis. an̄ partē. j. cipi: mastic. an̄. due ptes. çuchari ad pōdus omniū: ɔfice ⁊ det ʒ. iij. cū cal'a: ⁊ in ista pas. valēt calcanei bestiarū combusti.

¶Et multo magis stercus lupinū albū cū çucharo quia he medicine absq; horribili sapore sunt.

¶ Medicamen puocãs vomitũ. ℞. se. atriplicis ptẽ. j. sal. ptes. vj. mell. aut mãne que magis vomica est: ⁊ dẽt ex eo quasi tres doses de semine atriplicis sicut. ʒ. iij. ⁊ vni⁹ q̃rta

¶ Oximel puocãs vomitũ. ℞. rad. cardi. q̃ solet comedi. ʒ. ij. pulpe melonis. ʒ. ij. infunde in lib. j. aceti ⁊ in vna aq̃ ⁊ malaxa eum manu ⁊ buliat cum tantundẽ penid. aut duabus lib. mellis: ⁊ fac oximel ⁊ propina.

¶ Medicamen dulce ad ydropicos. Accipe esulã ⁊ pista cũ dragaganto ⁊ amido sed esule sit. j. pars amidi. iij. ptes dragaganti pars. s. ⁊ de çucharo q̃ztum sufficit da. ʒ. s. purgat enim aquã fortiter: ⁊ si senserit arsuram in gutture bibat parũ olei amigdalaꝝ dulciũ: ⁊ si superueniat nausea bibat parũ de succo citonioꝝ donec incipiat fluxus: ⁊ tũc abstinendum est a succo.

¶ Ad mictũ sanguĩs cum vrina: ex plaga in vesica: vel virga sicut cũ principio mictus cũ vrina exit sanguis. Accipe Rob de vino: ⁊ buliat donec coaguletur: postea sume ex eo lib. j. ⁊ misce cũ fa. siliginis: ⁊ da quotidie in mane. ʒ. v. est enim sepe expertum.

¶ Ad restringendũ vomitũ pbatũ. Accipe mora celsi non dũ perfecte matura: ⁊ desicca ad vmbram: puluerica: ⁊ da ʒ. ij. post illi⁹ puluericatiõẽ: ⁊ aufer vomitũ eadem hora.

¶ Penid. q̃bus assueci medicus vtebat ad tussim ⁊ fluxum infir. ℞. sirupi rosati in quo plurime rose sint lib. j. coque super ignem donec coaguleẽ: postea misce gũmi arabici vsti. ℥. j. amili vsti q̃rtã partẽ. ℥. postea extẽde ⁊ fac penid.

¶ Ad cõstipationẽ: pomũ qd̃ debet in manu sua patiẽs retinere: vt odoret: ⁊ assellabit. ℞. scamonee. aloes: mirre: nigre. ʒ. j. esule collogntide. ana. ʒ. j. ⁊. s. puluericent: ⁊ cribellent per pannũ spissum ⁊ conficiant cum succo coriandri viridis ⁊ ex eo informa duo poma que patiens teneat in vtraq; manu sepe adinuicẽ mutãdo: vt per motũ calefiant: ⁊ aer fortius imutet: ⁊ sic fortiter laxabit. ¶ Sed caue q̧ precedãt aliq̃ mollificantia: vel aliqd̃ digestiuũ.

¶ Ad cõfortandũ cerebrũ ⁊ reuma intercipiendũ. ℞. spice nardi gario. laureole: cartei lignoꝝ: storacis sicce. ana. ℥. j. rute cataputie. ana. ℥. ij. piretri. ℥. iij. capita allioꝝ. x. gipsi. ℥. j. euforbij quartã partẽ. ℥. masticis. ℥. ij. olei antiq lib. s. olei cicer. nigri quantũ elicit a quatuor almudis vel asmidis: qd̃ oleũ sic fit: conquassent ciceres: ⁊ ponant in olla noua: obturet os eius postea cũ panno forti: postea accipe aliã ollam vacuam cuius orificiũ sit amplius: ⁊ fode foueam ⁊ intromitte ollam vacuam ⁊ alterã suppone ⁊ pone orificium alterius in orificiuꝫ vacue: ⁊ line luto de stercore ⁊ fac in circuitu leuem focum. qd̃ emanat: est oleum citrinum vel quousq; manet oleum a ciceribus.

¶ De medicinis que ornant faciem. Cap. ij.

Medicamen ad maculas remouendas nigras: ⁊ ad cutem subtiliandã ⁊ dlbificandã. ℞. farine lupinoꝝ quatuor partes farine fabarũ. ij. partes: farine ordei. j. partẽ: seminis rafani partem mediã: farine lentiũ: amidi. ana. partẽ vnã: orobi qd̃ dicitur carthena partẽ vnã: ⁊ dragagantũ partẽ mediam: seminis cucumeris. iij. ptes puluericent ⁊ ɔficiant cum lacte mulieris: ⁊ superponat in facie p noctem: ⁊ abluatur cũ decoctione violarũ ⁊ seminis cucumeris.

¶ Trocisci ad faciem mundificandã ⁊ cutem. Re. farine fabarum simile tritici. ana. ʒ. quatuor. croci. ʒ. j. baurach. ʒ. iij. conficiantur cuꝫ decoctione fenugreci: furfuris ordei ⁊ fiant trocisci qui desiccentur ad vmbrã: ⁊ cum volueris dissoluere: dissolue cum aqua dulci ⁊ vnge faciem.

¶ Aliud forte experimentũ. Re. lupini fabe: semen cucumeris lentiuꝫ. ana. amigdalaꝝ amararũ farine orobi partem mediam rad. cãue sicce: amidi. ana. partes tres ⁊ vnius quartam: riçi loti partẽ mediã rad. lilij celestis parteꝫ vnam: confice cum aqua furfuris: ⁊ pone super faciem p noctem: ⁊ mane ablue.

¶ Aliud faciens faciẽ rutilare expertũ. Accipe lutũ ex quo aurifabri abluunt aurum ⁊ argentũ. ʒ. viij. floris squinantis. ʒ. viij. rad. lilij cel. gũmi arabici. ana. ʒ. xij. confice cum aqua furfuris: ordei: ⁊ in forma trociscos: ⁊ sume vnum ⁊ distempera cum aqua ⁊ vnge faciem nocte ⁊ mane ablue cum aqua frigida.

¶ Aliud accipe aquam furfuris cocti spissam sicut sirupus ⁊ pulpam melonis. Et mitte in eandem aquam: ita q̧ cooperiat: ⁊ manu malaxa ⁊ expone soli ⁊ appone postea de baurach quantũ est quarta pars citruli: ⁊ dimitte sic donec exiccet: ⁊ ex eo faciẽ vnge: ⁊ mane cũ frigida ablue.

¶ Aliud faciẽs facieꝫ rubicundã sicut rosa. Recipe farine lupinorum orobi ciceris albi septem partes simula tritica partem vnam. puluerica ⁊ confice cum albumine oui ⁊ forma trocis. ⁊ pone ad vmbram paruꝫ ex eo distempera cum aqua rosarũ ⁊ faciem vnge ⁊ pmute duab⁹ horis.

¶ Medicamen ad maculas nigras mundificat cutem ⁊ colorat faciem. Re. scorie argenti aur. j. croci. ʒ. j. auripigmẽti rubei aur. s. confice cum aqua rosarum ⁊ inunge: ⁊ cum desiccatum fuerit per se cadet: ⁊ tũc accipe duas testas nouas ⁊ accipe aquam melonis ⁊ frica cũ aqua illa testas ad inuicẽ: ⁊ si nõ habes melones: accipe laccum puluere assium veterum que inueniũtur in parietibus donec inspissentur: ⁊ vnge.

¶ Aliud valens ad omnes maculas in facie: ⁊ ad vestigia variolarum. ℞. palearum veterum inuentarum in parietibus: ⁊ ossium inueniorum in parietibus. rad. cãne sicce ⁊ testas luti albi: amidi. ana. ʒ. x. lupini. ʒ. xvj. semen cucu. ʒ. j. riçi. ʒ. xx. capill. ve. ʒ. xx. aristolo. long. costi. ana. ʒ. x. cõfice cum aqua melonum: ⁊ faciem vnge ⁊ ablue post. vij. horas cum decoctione violarum.

¶ Medicamen valens ad multa: albificat faciem ⁊ rubedinem inducit: ⁊ multum durat. ℞. farine fabarum. ʒ. x farine ordei. ʒ. xx. semen cucumeris. ʒ. xv. amigdalarũm dulcium. x. ʒ. simule tritici. ʒ. xv. stercorum passerum. ʒ. viij. lupini. ʒ. vj. conficiantur cum aqua furfuris: ⁊ appone: ⁊ mane ablue cum decoctione violarum ⁊ camomille.

¶ Dixit. D. si quis acciperet semen cucumer. ⁊ pistaret cũ tritico croco: ⁊ mirra ⁊: pulpa melonis: ⁊ iformauerit trocos erunt mirabiles in abluendo feces vultus ⁊ mundificando corpus.

¶ Medicamen valens ad crossitudinem cutis faciei: ⁊ manus. ℞. cere pinguedinis yrci. ana lib. j. medulle cerui. ʒ. iiij. mirre. ℥. j. vitella ouorum. viij. lliquefiat cera cum oleo violarum ⁊ confice alias species: ⁊ pone super locum notum. Sed nota q̧ debemus vti istis medicinis precedente balneo vel ablutione cũ aqua calida donec rubet.

¶ Medicamen confortans radices capillorum mundificans caput ⁊ barbam ab humore corrupto. ℞. salis vsti puluericati tantundem çuchari conficiantur cum oleo et caput inungatur in balneo.

¶ Aliud faciens capillos odoriferos ⁊ confortans radiceç eorum. ℞. spice nardi sandali albi: costi: cardamomi: folij ana aureum vnum confice cum vino odorifero: deinde accipe ollam habentem orificium strictum in fundo perforatam quã lines intus supradicta confectione: postea suffumigabis cum mirabolanis limonis çucharo: vngula cabalina vel sandalis: ana: ⁊ cum fuerit desiccatum ex fumigio rad. ⁊ puluericabis. Postea omnia confice cum vino odorifero ⁊ iteruꝫ linias sicut prius: ⁊ suffumiga storaces siccas sandalis albis ⁊ camphora: ⁊ desiccatum vides: ⁊ ad vsum reseruabis. Ex quo parum resolues in vino ⁊ caput vnges.

¶ Medicamen faciens oriri capillos statim: ⁊ ad eorũ valens fixuram. ℞. succi foliorum salicis: succi mirte ana. ʒ. iiij. ponatur in olla super ignem leuem: ⁊ tãdiu bulliat donec remaneat tertia pars. deinde puluerica. ℥. j. laudani ⁊ mitte cum eo oleo mirte ⁊ mitte totum in simul: de quo radices capillorum inunges.

¶ Dixit Di. q̧ si caput fuerit lotum cuꝫ aqua mirte confirmat capillos: ⁊ eorum prohibet casum.

¶ Medicamen denigrās capillos: ⁊ facit eos redolere cōfortans cerebrū. ℞. papaueris nigri. ℥. ij. corticis nucum viridum. ℥. iij. laudani. ℥. ij. ligni aloes. ℥. j. gariofilorum: masticis: nucis muscate ciperi: cinamomi. ana. ℥ s. mirab. emblicorum. ℥. j. ⁊ s. nuci cipressi. ℥. iij. foliorum oliue. ij. ℥. ⁊ s. puluerisentur: ⁊ cōficiātur cū mucillagine ⁊ maluauisci: ⁊ cū quatuor aureis alcāne rubee. ℥. ij. sed primo ablue cū decoctiōe corticis nucū: ⁊ mirte: postea vngas: ⁊ suffumiga cum laudano ⁊ moretur sic per noctē: mane vnge cū oleo mirte: ⁊ sic ablue caput: ⁊ hoc est faciendū aliquibus vicibus in longo spatio temporis.

¶ Aliud denigrās capillos ⁊ faciēs pulcros: ⁊ sine nocumēto ℞. galle frixe in oleo. ℥. j. draga. ℥. j. tartari combusti. ℥. s. nucis cypressi. ℥. s. laudani aureos. iiij. cicerū nigrorum cōbustorum aureos tres. baurach aureos septem. pulueriza: ⁊ confice cum tertia parte: ⁊ ad pondus omniū alcanne: et confice cum vino odorifero: ⁊ superpone capiti per noctē ⁊ mane abluas cum iure cicerum nigrorum: ⁊ iuenies capillos nigros qd nō est faciendū nisi in longo spacio temporis. est enim expertum.

¶ Aliud denigrās capillos. ℞. succi corticis nucū viridiū ℥. iij. glandiū. ℥. vj. vini. ℥. viij. buliāt ad ignem donec remaneat tertia pars: ⁊ mitte calcanti. ℥. j. olei oliue libras. s confice: ⁊ vnge.

¶ Aliud ad hoc. ℞. succi papaueris rubei: succi nucum viridium olei mirte ter tm̄ conficiantur ⁊ vnge.

¶ Aliud denigrans capillos. ℞. galle frixe in oleo. ℥. j. alcanne. ℥. s. eris combusti. ʒ. ij. salisgēme. ʒ. ij. puluerizetur ⁊ conficiantur cum aceto mixto cum aqua calida: ⁊ superpone capiti: ⁊ desuperpone folia attriplicis. mane abluas cum viscositate maluauisci: aut psilij aut gnorum coctanorum.

¶ Aliud denigrans capillos. ℞. litargiri calcis ana. pone in. vi. libris aque: ⁊ expone soli. iij. diebus: ⁊ quotidie moueas ter: deīn inunge lanā ⁊ si nigrescit serua: sin autē mitte in aquā. vj. partē litargiri ⁊ calcis: ⁊ pone ad solem per alios tres dies ⁊ cola: ⁊ sic facies donec nigrescat lana postea cū illa aqua confice alcnam: ⁊ appone capillis.

¶ Aliud denigrās capillos qd ē mirabile i h. ℞. mirabol. ni. galle. ana. ℥. j. litargiri. aur. j. emb. ℥. j. nitri. aur. s. aluminis aur. s. eris cōbusti. aur. s. sal. gēme dragāti. ana. aur. j. puluerizent: ⁊ cōficiant cū decoctione dactilorum: ⁊ superpone capiti. est enim valde mirabilis.

¶ Aliud faciens renasci capillos in supcilijs ⁊ in barba: accipe plumbū: ⁊ fac ex eo mortariū: ⁊ pistellum: ⁊ pone intus oleum ro. ⁊ mirtinū: ⁊ pista tādiu donec mutet in col. plumbi: ⁊ fiat spissum: ⁊ inunge locum quo vis facere oriri capillos: ⁊ dimitte p noctē mane ablue.

¶ Aliud breue denigrans capillos. ℞. alcanne ossium dactilorum. ana. ꝯfice cū decoctione corticis fabarum ⁊ galle.

¶ Aliud faciens renasci capillos ⁊ pilos in supercilijs: ⁊ in barba forte ⁊ denigrans etiam. ℞. papaueris ru. foliorū mirte capil. ve. spice nardi: ciperi: feniculi: apij: emblicorum nucis cipressi ana. ℥. j. decoquantur in. iij. lib. aque donec remaneat lib. j. colla: ⁊ colature addatur. lib. j. mirte: ⁊ coque in caldario pleno vsq₃ ad cōsumptionē aque: deinde accipe corticē. pini laudani. ana. tertiā partē. ℥. puluerizentur subtilissime ⁊ mitte in oleo miscēdo vnge mane ⁊ sero

¶ Aliud breue expertum ad oriendum capillos. ℞. ossium dactilorum laudani ana puluerizetur ⁊ confice cum oleo mirte: ⁊ vnge locum.

¶ Aliud denigrans capillos: ⁊ confortans casum illorum ⁊ est breue. ℞. nucis cipressi ⁊ decoque cum vino ⁊ aceto ana. ⁊ ablue ex eo capil.

¶ Ad destructionem ortus capillorum omnino. remoue capillos de loco. postea vnge cum viscositate psilij ⁊ aceto sepe aut cum opio ⁊ aceto aut cum tartaro ⁊ melle: qd est expertum.

¶ Aliud ad idem vnge cum sanguine rane vel testudinis.

Aliud ad furfura capillorum si caput fuerit calide complexionis: accipe ciceres puluerizentur confice cū aqua lattriplicis: ⁊ caput in ea ablue.

¶ Aliud ad idem si caput fuerit frigide complexionis ablue caput cum aqua colloquintide cum aqua lupinorum aut cū aqua in qua resolutum fuerit nitrū: ⁊ fel tauri.

¶ Ad idem accipe furfuris lib. ij. remolliant in aqua p diez ⁊ noctē: postea exprime ⁊ cola. colature admisce. lib. j. aceti buliat: ⁊ ex eo caput ablue.

¶ Aliud ablue caput cum aqua atriplicum ⁊ fenugreco et vnge cum oleo lilij cel.

¶ Aliud. ℞. lupini absinthij ana. pulueriza. ⁊ confice cum aceto ⁊ caput ablue ⁊c̄.

¶ Compositio multorum oleorum. Cap. iij.

Oleum iuriulem sic fit: Acci. iuriuleni. ⁊ folia multa iecimini misce in sil. frica manu sepe vel cū ligno alio die cribra ⁊ folia sup cribrum remanebūt: iuriuleni inferius cadent postea appone alia folia ⁊ fac sicut prius per ordinē per. x. dies: postea pista iuriulē ⁊ extrahe eius oleū cum aqua calida. Et si volueris clarum facere adde parum salis puluerizati: hoc autē oleum est ca. ⁊ humidū dissoluit. ⁊ humefacit cutem ⁊ capillos: ⁊ aufert fissuras accidētes in manibus ⁊ pedibus: ⁊ valet ad pruritum siccum ⁊ ad spasmum. de inanitione ⁊ bibitum expellit lapidez a renibus. Sed nocet stomacho qm̄ remollit eius vilos propter eius humiditatē ⁊ neruos eius relaxat: ⁊ debilitat operationē virtutis retentiue: ⁊ digestiue ⁊ cito ꝯuertit in colerā: ⁊ inducit sitim.

¶ Si autem aliqs sumpserit ex eo ad pondus. ℥. ij. cū. ℥. ij. de aqua aloes ⁊. ij. ℥. passul. ieiunus valebit ad asperitatē corporis: ⁊ ad pruritū accidentē ex sanguine ⁊ flegmate salso: ⁊ si addideris. ʒ. j. penid. erit vtilius ⁊ valet senibus ⁊ frigidis a complexione: ⁊ cephalee: ⁊ iniectū in nasum valet emigranee: ⁊ torture faciei ⁊ epilēsie: ⁊ si ex eo factū fuerit emplastrū cum cera citrina ⁊ ponat super apostema durum digeret ⁊ dissoluet.

¶ Oleum rosa. fit sicut diximus in iecimino Sed amitteret virtutem: fit autē tribus modis: quorum primus est iste: Accipe olei oliue loti lib. j. ⁊ pone in vase vitreato: ⁊ pone in eo q̄rtā ptē ro. viridiū ⁊ opila caput vasis ⁊ suspēde ad solē per tres dies postea cola: ⁊ in vitro repone ⁊ iste modus est melior oibus alijs ⁊ subtilioris substantie.

¶ Secundus modus est iste: accipe oleum ⁊ ro. in eadem quātitate predicta: ⁊ suspende in puteum ita q̄ tangatur ab aqua ⁊ dimitte sic p duos mēses: deinde cola ⁊ reserua.

¶ Tertius modus sume oleū et ro. in eadez quātitate ⁊ pone in vase vitreo itus melleo illinito: ⁊ opila caput vasis: ⁊ submitte in ꝓfundo terre. in loco vbi non tāgat ab aq̄: nec alia humiditate: ⁊ dimitte sic per duos menses: ⁊ oleū sic factū magis acqrit odorem a rosis q̄₃ prima olea.

¶ Laus eius. hoc oleū habet ponticitatē mediocrē: est etiā frigidū: tm̄ eius frigiditas nō est manifesta nec eius ponticitatis. ¶ Et si aliquis sumpserit ex eo in maiori quātitate q̄₃ debeat: maxime si fuerit admixtū cū rebus mollificantibus ⁊ constrictiuis sedat oēs dolores calidos.

¶ Et si fuerit sumptū per os valebit contra arsuraz stomachi. Et similiter si ex eo stomachus fuerit vnctus. ¶ Et si sumptū fuerit cum psilio abluto: ⁊ parū ad ignem calefacto valet fluxui: ⁊ vulneribus intestinorum. Et si sumatur cū lacte caprino valet arsure vrine ⁊ vesice: ⁊ valet vlceribus renū: ⁊ calori eorum: ⁊ est mirabilis in pas. dyabetica.

¶ Et si admixtū fuerit cū aceto: ⁊ ⁊ infusum fuerit supra caput: valet cephalee ex calore solis: ⁊ fumositatibus febris ⁊ frenesi non vere: ⁊ admixtū cum aceto: ⁊ ex eo corpus inunctū valet pruritui: ⁊ scabiei.

¶ Sed hoc non debet fieri nisi post purgationē corporis: ⁊ cum capiti accidit percussio cum fractura ossis in qua appareat tela capitis tep. erit in loco san. columbe vel turturis: ⁊ sedabit dolorem ⁊ admixtū cum vitello oui decocto. Et super oculum imposito sedabit dolorem: ⁊ cerotū

factum ex eo

factum ex eo cum cera alba: et suppositum fissuris manuum ⁊ pedū curabit eas. ¶ Silr fissuris labiorū ⁊ nasi cuz succo plantaginis mixtum et ore abluto valet eius vulneribus ⁊ vesicis valet etiam combustioni ignis.

¶ Oleum viol. fit sicut ro. valet ad pruritū corpis: ⁊ membra extēdit spasmata: et lenit asperitatē: valet fissuris labiorū ⁊ nasi ⁊ cephal. ex calore et frenesi: et mixtū cū lacte mulieris statim mulcto: valet frenesi nō vere ⁊ vigilijs: ⁊ iniectū in auriculis p se solū vel cū lacte mulieris valet: ⁊ p siringā in virgā iniectū valet arsure vrine: ⁊ mixtum cū ptisana: valet tussi sicce ⁊ asptate pectoris ⁊ canne pulmonis mixtū cū cera alba: et positum super cōbustionez ignis sedat dolorē: et apostema ⁊ mixtū cum farina ordei et superpositum herisipille: vel pleuresi dolorē sedat.

¶ Oleū nenufarinuz fit sicut oleū rosaꝝ: valet ad cephal. ca. vaporib⁹ cerebrū ascēdētib⁹ vigilijs: frenesi: mixtuz cū cera alba: et oleo ros. valet apostematib⁹ stomachi ⁊ epatis calidis ⁊ vehemēti siti potatū cum psilio abluto valet vulnerib⁹ vesice ⁊ renū clistericatuz ⁊ valet arsure vrine.

¶ Oleū lilij celestis fit sicut ro. est aūt calidū ⁊ humidū vz ad dolorē stomachi: lana in eo intincta: ⁊ in matrice missa valet contractioni orificij mricis: et eius spasmo ⁊ apa[s]tibus q̄ fiunt in ea: ⁊ valet cephalee ex frigore iniectuz in auriculis valet dolori pcussionis admixtū cum litargiro. Et cerusa: inducit cutem in vulneribus senibus.

¶ Fit aūt alio modo. ℞. storacis sicce costi cāphore masticis. ʒ. s. croci aur. j. gar. cinamomi ana. ℥. s. conquassentur ⁊ ponant in vase vitreo cū oleo abluto ad pondus oium ⁊ flores lilij albi p diem vnam desiccati triginta numero pone in vmbra per tres menses: ⁊ postea vtere.

¶ Oleum mirtinum. Accipe foliorum mirti humidi lib. quattuor quassa ⁊ pone in vino die ac nocte. deinde cola: ⁊ pone in olla cum quattuor guttis olei oliue: et decoque super prunas donec consumatur vinum cola: et vtere.

¶ Fit aūt ex floribus ei⁹ sic. accipe ex eis quattuor. ℥. ⁊ pone in lib. vna olei: et suspēde ad solem duobus diebus cola: ⁊ vtere. ¶ Fit aūt ex folijs tribus modis. quorū pmus est talis. Accipe folia mirti viridis ⁊ pista: et extrahe sucū ⁊ misce cum tantūdem olei oliue: et decoque vsqz ad consumptionē succi. ¶ Secundus modus est vt decoquātur folia cum vino donec accipiat virtutē folioꝝ cola ⁊ misce cum tantūdem olei ⁊ decoque in vase duplici dōec aqua consumatur. ¶ Tertius mod⁹ est. vt accipiant folia mirti viridis: et mittantur in oleū: et exponant soli per decem dies: ⁊ vtere. valet ad fluxibilitatem stomachi: et epatis. est. n. valde ponticum et frigidum. Sed illud est melius in cuius gustu inuenitur amaritudo ⁊ viriditas: et eius dolor est sicut odor mirti: quo si corpus vngatur ꝓhibet sudorē: et ꝯfortat membra debilia: et fluxibilitatem iūcturarum: curat fissuras ani: et siccū valet cōbustioni cū cera alba: valet vulneribus oibus ex quibus manat humiditas. ⁊ positū super vulnera inducit carnem. ⁊ mixtum cū laudano ⁊ capiti suppositū facit ad ortū capilloꝝ: eoꝝ radices ꝯfortat: et ipsoꝝ ꝓhibet casū: et eos denigrat: iniectum in aures in qbus est venenū ipm desiccat.

¶ Oleum camomille sic fit. Accipe flores eius et mitte in oleū ⁊ suspēde ad solē decē dieb⁹: deinde cola et serua.

¶ Fit etiam alio modo. Accipe capita camomille viridis: et pista: et accipe succū ⁊ tātūdē olei: et decoque sup ignē in vase duplici: donec succus ꝯsumat: et remaneat oleū: et in illo oleo iteꝝ mitte succū. Et iteꝝ coque sicut prius: et hoc fac sepe donec fiat oleum valde odoriferꝝ.

¶ Valet lassitudini: et cehalee ex melancolia: et gnalr omnibus doloribus: et est ꝯueniens oibus opilationibus, et est valde subtile. Sed melius est ex quo resoluitur odor sicut odor malorum macianorum.

¶ Oleum citri nō fit multis modis. Accipe olei çābac. lib. j. corticē triū citroꝝ pone in oleo: et morentur p tres dies. postea remoue illos cortices: et appone alios: et sic facies donec tota virtus corticis mādetur in oleo. ¶ Fit etiā alio modo. Accipe citrum viride ⁊ rade eius corticē supiorez cum vitro vel ferro subtili: et pone in olla noua cū aqua rosata ⁊ oleo çambac. et decoque donec citrum albescat mandetur eius vis oleo: tunc remoueatur ab igne: et dimitte per diem: postea cola: colature adde succum cāphore: ⁊ vsui reserua. ¶ Fit etiam alio modo. Accipe citrū cū bene fuerit maturū. ⁊ rade corticem superiorē: ⁊ pone in vase suffumigato ambra: et pone in oleo ⁊ moue decē diebus: deinde cola: ⁊ adde alias rasuras vase primo suffumigato: et repone in vase stricti orificij clausi cum cera.

¶ Hoc oleū nobilissimum est ⁊ vtuntur eo reges et duces valet ad egritudines senum. et ad tremorē accidentez in quartana ⁊ quotidiana: valet ad dolorē iuncturarum. qr eadē hora facit quiescere egruz: valet paralisi: et tremori capitis cardiace ⁊ sciatice: et dolori dorsi et iniectuz in naso valet epilepsie: et emigranee.

¶ Oleum macianorum sic fit: frica inter manus mala maciana cum iuriulem.

¶ Postea extrahe oleū a viruiulē: aut accipe cortices virides ⁊ pone in oleo ⁊ suspēde ad solē donec ius macianorum mādetur oleo ꝯfortat aiam per suum bonū odorem valet egritudinib⁹ melācolie bibitū vel extra inunctuz.

¶ Oleum citonioꝝ fit duobus modis: sicut fiunt oleū macianoꝝ valet emoptoyce pas. ⁊ cephalee ⁊ catarro calido ⁊ calido apostemati epatl et fluxui cronico qui fit ex calore clistericatū valet vulneribus intestinorum manifeste.

¶ Oleum costi. Accipe costi. ʒ. xxx. et pone in vino p vnuz diem: et postea mitte lib. quattuor olei. deinde coque donec ꝯsumatur vinum cola ⁊ vtere. bibitū vel inunctū valet frigiditati stomachi et epatis: et tremori qui fit in accessionibus febrium: pulchros reddit capillos.

¶ Oleum masticis. accipe masticis. ʒ. vj. tere. ⁊ coque cuz duabus guttis olei abluti donec ꝯsumatur tertia pars. et conserua. valet ad dolorem matricis qm̄ calefacit: ⁊ adiuuat retentione mediocriter: valet fluxui cronico: et debilitati epatis: et vulneribus intestinoꝝ: et facit colorē pulchrum: et curat manuū fissuras et pedum.

¶ Oleum basiliconis gariofilati. Accipe basiliconis viridis. ℥. iij. ⁊ appone librā vnā olei ⁊ claude vas: et suspende per viginti dies. deinde cola. et reserua. et si vis facere fortius: muta basilicon in qualibet septimana. Et si volueris: suspēde ad solem. sz qd̄ suspendit in puteo est fortioris odoris. ⁊ qd̄ suspendit ad solez est subtilius: valet cardiacis ⁊ melācolicis. ꝯfortat cor: ⁊ reddit audacem.

¶ Oleum absinthij. Accipe flores virides. lib. j. ⁊ pone in tribus libris olei abluti. et suspende ad solez. hoc oleū est valde mirabile. deinde valet bibitum opilationib⁹ epatis: valet icteritie: ꝓuocat mēstrua: stomachum debilem confortat iniectum auribus interficit vermes factum ex eo cerotum et superpositum stomacho debili confortat ipsuz valet suffocationi fungi: et bibituz cū oximelle apit opilationes splenis et epatis.

¶ Oleum çirungem fit sicut oleum basiliconis valet cardiace tremori ⁊ timori bibitum aut inunctum.

¶ Oleum heris fit sicut ro. et est temperate complexionis subtile. valet fatigationi lassitudini: et cephalee que fit ex humoribus commixtis.

¶ Oleū aneti fit sicut oleū camomille: valet dolorib⁹ accidentib⁹ ex vētositate: et mollificat duritiē apostemati vbicūqz fuerit siue in matrice: siue in alijs mēbris: valet lassitudini et dolori aurinm qui fit ex ventositatibus.

¶ Oleum nucis: calm ē ⁊ siccū. ⁊ virt⁹ eius est sicut virtus olei de ben. et extrahitur post pistationē ⁊ expssionē sicut oleū de iuriulem: et est fortis dissolutionis: ⁊ valet dolori renū et vesice et fissuris ani. sed nociuum est stomacho.

¶ Oleum laurinum calidum est ⁊ siccum: ⁊ fit sic. Accipe baccas lauri maturas: ⁊ pista cuz aqua: dōec supernatet oleuz: ⁊ aggrega oleū: aut decoque cū aqua donec cōsu-

matur aqua: et remaneat oleuz. et fortius est illud qd est nouum viride minꝰ amarꝝ: et est mollificatiuum et calefaciens: et aperit orificia venarꝝ: τ valet dolori mēbrorūz ex frigida causa: valet scabiei: pruritui: impetigini: q̄ fiūt ex flegmate salso valet alopitie tyrie. Sed debet istud cauere habens caput calidum.

¶ Oleum fenugreci. accipe fenugrecuz lib. j. olei. lib. viij. ciperi lib. ij. calami aromatici. lib. j. pone in oleo ꝑ decez dies quottidie moue ter et exprime oleum: τ reserua: valet vlceribus faciei mundificat maculas: facies mollificat valet duritiei: et apostematibꝰ matricis: τ difficultati partus et apostematibus calidis et intestinis τ ano clistericatum: et valet fissuris pedum.

¶ Oleum amigdalarū amarāꝝ sic fit. accipe ex eis lib. j. τ sicca: τ cōtere in mortario ligni donec fiat sicut medulla τ funde desup. ℥. 5. aq̄ bulliētis τ frica manibꝰ: τ si videris oleū exiēs iter digitos sufficit. Sin aūt adde aquā donec exeat oleū sz caue ne apponas multū de aqua: color eniz eius fit sicut color lactis τ corrumpit: ita q̄ non pōt exire oleū. Deinde exprime in vase τ aggrega illud qd supnatat sume. Deinde infunde aliam aquam super massā quā habes in manibus: et permitte donec combibat aquaz et fac sicut p̄mo donec habeas oleū sufficienter. Silr extrahitur oleū de amigdalis dulcibꝰ. Hoc oleuz valet matricibus τ earum doloribus: et apostematibus: τ suffocationi cephalee: τ aurium doloribus: τ earum tinnitui: τ iterficit vermes natos in ipsis: aperit opilationes splenis: et valet asmati: et dolori renum cum cera mixtum: et superpositum pectori valet apostemati lapidi renuz: et splenis apostemati: extendit rugas faciei: acuit visum: aufert maculas corporis mixtum cum niue: τ positum super caput valet vulneribus capitis τ furfuribus.

¶ Oleum amigdalarum dulcium est bonum pectori epati pulmoni: lenit asperitatem τ valet arsure vrine τ dissoluit apostema dura τ extendit spasmum.

¶ Oleum sinapis. pista sinapim: et mitte in aqua calida: τ misce cum eo parum olei: τ dimitte per vnum diē τ exprime per mantile donec exeat oleuz et reserua: valet doloribus: et desiccat humiditatē: valet alopitie τ dolori iuncturarum: paralisi: tremori morsui scorpionis: et posterior pars capitis ex eo inuncta tollit obliuionē valde cōfortat memoriam: dissoluit flegma: τ calefacit neruos.

¶ Oleum auellanarum extrahitur sicut oleum amigdalarum et est temperatum subtile. valet contra venenum: et morsus reptilium.

¶ Oleū de fisticis fit sicut oleū amigdalarꝝ silr valet tussi: et dolori pectoris τ epatis: et frigide cōplexioni.

¶ Oleum persicorum similiter fit: valet emigranee τ apostematibus aurium. mirabiliter etiaz valet in fissuris ani et apostematibus.

¶ Oleum alipidi. accipe lib. j. combure donec crepet: τ permitte donec infrīdetur: et pista donec fiat sicut medulla. Deide accipe fenugrecū: τ pone in aquā ꝑ diē. j. et cola: τ pone super ignē aquā illā: τ cum bullierit mitte in eā nigellam: et post duas vel tres mundationes remoue τ collige oleum suauiter. est enim valde calidum τ valet pleuresi inunctum τ iniectum in naribus: valet catarro τ emigranee τ frigiditati cerebri: et dolori iuncturarum. τ generaliter optimū est in egritudinibus frigidis.

¶ Oleum vrtice fit sicut oleum sinapis: laxat flegma valet dolori dorsi bibitum aut inunctum.

¶ Oleuz iusqami: accipe semē eiꝰ albū siccū nouū malaxa cū aqua calida: et pone ad solē: et cū desiccatuz fuerit misce cuz humido tādiu donec nigrescat τ mollescat. deide exp̄me per pannū lane spissum: τ aggrega oleū suauiter est aūt frigidū τ valet vigilie et inunctum τ iniectū in naso sedat cephaleā calidam et dolorem matricis τ aurium qd si inungantur timpora inducit somnum.

¶ Oleum ouorꝝ. accipe oua et coque τ vitella pone in caldario ferreo sup prunas donec comburant et oleum qd manat serua in vitro: valet dolori ani et eius passioni: et dolori aurium et dentium.

¶ Oleum de semine cucurbite fit sicut oleū de amigdalis τ silr oleum de melonibus τ citrullis: et cucumeribꝰ valent cephalee calide calori capitis asperitati nasi inducit somnum et bene vtimur eo in passionibus lapidis arsure vesice iniectum per siringam valet.

¶ Oleum frumēti. accipe frumentū τ pone sup marmorē τ calefac laminam ferreā crossam τ pone desup: et exibit oleum valet impetiginibus.

¶ Oleum nigelle similiter fit: valet impetiginibus magis q̄z oleum frumenti.

¶ Oleū storacis sicce. accipe storacis sicce. ℥. iiij. olei lib. ij. coque donec ius mūdet oleo: cola. valet dolori iuncturarum ex frida cā parꝝ mortificat: quare sedat dolorem.

¶ Oleum piretri fit sicut oleū costi. cōfortat stomachū calefacit mēbra frigida valet paralisi flexibilitati neruorꝝ τ iuncturarꝝ dorso cū eo inuncto τ posteriori parte colli añ accessionē febris q̄rtane τ quottidiane: aufert tremorem quo corpꝰ inunctū valet mortificationi membrorꝝ τ reuocat calorē ad mēbra τ ꝓuocat sudorem: iniectum in nare epilentici valet: et cephalee τ emigranee frigide.

¶ Oleum euforbij. ℞. euforbij. ℥. j. puluerizet τ mittatur in lib. j. olei: et pone super ignē vel ad solem fortē. valet ad rugitum aurium: et est mirabilis in sciatica passione: et ad dolorem dorsi et ancharum: non debet per os sumi ipsum enim vulnerat intestina.

¶ Oleum formicarum volantium. Recipe mille et pone in oleo confortat coytum.

¶ Oleū rute. ℞. succū foliorꝝ rute lib. 5. olei lib. v. aq̄ libr. iij. coq̄t donec ɔsumat succus τ oleū remaneat cola et serua valet frigiditati renū τ vesice τ dorsi: τ paralisi vl'i particulari: et flexibilitati neruorꝝ. abscindit coytū dorso ex eo inuncto: et iniectum in naso valet ventositati. Et factum ex eo cerotū positū sup apata apta attrahit venenū: τ illud qd fluit ex eis. valet coliricis cū buty. clistericatū.

¶ Oleum saliunce pista saliuncam τ pone in aqua: coq̄ et pone oleum: et coque super ignem: reserua colatū: valet difficultati vrine: lapidi: dolori renum bibitum: vel iuunctum vel iniectum.

¶ Oleum oleandri. ℞. succi oleandri. lib. j. rosaruz. lib. 5. olei onfacini. lib. ij. coque donec cōsumatur succus. cola reserua. valet scabiei τ aufert eam omnino.

¶ Oleū canabis fit sicut alia olea. cal'm est τ siccum. valet dolori neruorꝝ. duritie matricis. dolori auriū: cerotū fcm̄ ex eo dissoluit apata dura: valet vlceribꝰ capitis puerorꝝ.

¶ Oleū maiorane fit sicut aliud oleuz valet lassitudini: τ inunctum in balneo valet paralisi torture oris: et iniectū naribus valet oībus infirmitatibus frigidis iniectum in auribus sedat rugitum et tinnitum dissoluit ventositatē: prouocat menstrua: valet morsui scorpionis.

¶ Oleū balaustie sic fit. mitte balaustias ī oleo onfancino τ suspēde ad solē ꝑ. lx. dies cola τ reserua. frigidū est τ stipticū: confortat mēbra debilia: valet emoptoycis. emplastrū factū ex eo cum cera alba curat vulnera τ vlcera.

¶ Oleum mirobolanorꝝ emblicorꝝ. accipe ex eis lib. j. coq̄ cū tribꝰ libris aq̄ donec remaneat tertia ps cola misce cuz oleo onfancino. lib. ij. coque donec remaneat oleuz cola τ reserua. aut si volueris contere: τ pone in oleo τ suspēde ad solem: frigidum est τ ponticuz: confortat stomachū valet fissuris ani capillis ex eo inunctis prohibet eorum casum et confortat rad.

¶ Oleū raffani. accipe semē pul. malaxa cū aqua cal'a. deinde pone in caldario aq̄ calide: et coque donec supernatet oleū τ collige. quāto antiquiꝰ tāto meliꝰ erit τ calidiꝰ: valet morphee τ barace: mundificat cutē faciei: dissoluit fortiter: calefacit multū: valet paralisi τ torture oris.

¶ Oleum benedictum. accipe oleū antiquū: τ lateres ru-

beos nouos quos non tetigit aqua frange eos per frusta minuta quasi ad pondus.ʒ.j.⁊ coque in igne donec fiant rubicundissimi post quodlibet frustum sigillatim intinge in oleo. Deinde ꝯquassa:⁊ imple ex eis vasa vitreata q̃ possunt sustinere fortitudinem ignis:deinde claude cum luto sapientie: et in furno suspende sicut suspendit vas olei rosati nihil debet esse inter ip̃m ⁊ ignem:⁊ cum desiccatũ fuerit lutũ mitte sub vasa illa ignem suauiter:⁊ paulatim ⁊ quãto magis fuerint calefacta tanto maiora ignẽ donec aqua fluat ab illis vasis:tunc incipias vigorare ignẽ quousq3 videas fluere oleum valde rubeum.

¶Et caue ne ignẽ tãgat oleũ:q2 postea nõ extingueretur: sed semper vicina igne:donec cesset fluere oleũ: ⁊ tũc ꝑmitte donec ĩfrigidet furnus.postea extrahe feces a vasis ⁊ appones alios lateres:si vasa sint sana.si nantem accipe alia.⁊ sic facies quousq3 habeas oleũ sufficiẽter: qđ reponas in vase stricti orificij:et claudas cera:hoc oleuz est de secretis physicoꝝ:valet sicut oleũ balsami.Sz ẽ subtilius ⁊ calidius ⁊ maioris vtilitatis in egritudinibus frigidis:pforat.n.manũ cito:⁊ expãditur lato spacio:valet lapidi:et egritudinibus vesice:ꝓuocat vrinã.valet doloribus frigidis.⁊ pas.auriũ fac:ĩterficit vermes in eis valet paralisi ⁊ torture oris inunctum aut bibitum. valet sciatice ⁊ dolori iuncturarum et dorsi.

¶Emplastrũ factũ ex eo ⁊ armoniaco dissoluit ap̃a splenis ⁊ durities eius paruo spacio tp̃is.⁊ sil'r ap̃ata dura:iniectuz narib⁹ valet epilepsie:valet opilationi nariũ. Calefacit cerebrũ:valet obliuioni sedat dolorẽ dentiũ iniectũ in matricẽ.mẽstrua ꝓuocat ⁊ educit embrionẽ siue viuũ siue mortuũ.dissoluit sanguinem ꝯgelatum:et ex eo aliq̃ gutte posite in syrupo ro.bibite pulmonẽ purgãt ab humoribus crossis.valet anhelosis: et est mirabile aque descendenti ad oculũ:valet venenis frigidis morsui scorpionis:⁊ eis q per os sumpserunt opium et iusquiamum.

¶Et si piscatores inungant sua rethia ex eo congregabũt multitudinem piscium:⁊ melius est qđ est valde rubeuz fortis odoris subtilis substantie: si ferrum intingatur in eo et igni approximetur statim accendetur.

¶Capitulum.iiij.in quo ponuntur medicine ad quasdaz dispositiones que sunt.

Febris	Vulnera oris
Frenesis	Antrax
Emigranea	Extractio secundine.
Debilitas epatis	Lapis.
Difficultas vrine	Erisipilla.

Summa istius capituli.

Post electionẽ specieꝝ instrumẽtoꝝ bonitatem et prudentiã scientie opationis est ꝯsideranda dispositio stellarũ ⁊ lune ⁊ tempoꝝ cõuenientis cõplexioni.⁊ ꝯsidera in hoc verba ypo. qñ dicit:q2 qui cõcedit artẽ medicine ⁊ habuerit subtile ingeniuz:sciat q̈ astronomie ars nõ modica ps ẽ in eis in qb⁹ ĩdiget medicina ⁊ post illud fit decoctio specierũ q̃ decoquunt aqua clara ⁊ dulci lignis vitis ⁊ salicis ⁊ ramoruz rosaꝝ ⁊ cãnaꝝ ⁊ herbaꝝ odoriferaꝝ ⁊ modo incipiam.

¶Elũctuarium valens ad febres acutas ⁊ ẽ mirabile expꝑtum. ℞.mirobalan.citri.kebul'.ana.ʒ.ij.seminis endiuie basiliconis.gariofil'.añ.ʒ.j.cinamomi acuti çinçiberis noui añ.ʒ.j.sandali albi ambre.ʒ.s.cãphore.ʒ.s.dissolue ambrã cũ oleo fistici:et ex eo vnge spẽs:ꝯfice cũ tãtũdẽ mell' iuiube:⁊ ex eo detur febrienti.añ.ʒ.j.vsq3 ad.ʒ.j.s.cũ.ij.℥.sir.macianorum ⁊ sirupo facto ex çucharo.

¶Medicamen ad hanc febrem mirabile. ℞.mirobalan.citrin.emblic.añ ʒ.ij.cinamomi gariofiloꝝ sandali albi.ana.ʒ.j.seminis rosarũ:seminis cucumeris seminis papaueris albi ana.℥.s.vngantur cum oleo macianorum ⁊ cõfice cum tantũdem mellis: cassie fistule ⁊ dentur ex eo.ʒ.ij.cum.ij.℥.sirupi malorum granatorum.

¶Electuarium ad febrẽ quartanã. ℞.sene assari calami aro.añ.ʒ.j.cinamo.opij.ʒ.iij.s.end.basilicõis gariofiloꝝ.s.melonis ana.ʒ.s.ꝯficianf cũ ter tm̃ syr.kebuloꝝ.⁊ detur ex tertia.℥.cũ.℥.j.syr.acet.muscati. ¶Medicamẽ qđ laudaui ad hãc febrẽ breue. ℞.assari calami aromatici.sem̃.⁊ radicis lilij.ce.cetarac.ʒ.j.sandali citri aneti capil.ve.ana.ʒ.s.cina.ʒ.iiij.confice cum melle dispumato ⁊ def.ʒ.s.cũ.℥.j.sirupi oximellis facti cum semine endiuie.

¶Oleum bonum ad hanc febrem valens tristitie cardiace et melancolie. ℞.olei citoñ.lib.j.olei noui nucis lib.j. ponantur in vno vase ⁊ assigna olei quantitatẽ ⁊ appone aquam bullitionis gariofil'.lib.ij.⁊ coletur ⁊ decoquatur in vase duplici:donec consumetur aqua ⁊ remaneat oleum tunc remoue ab igne ⁊ mitte in eo.ʒ.s.musci: ⁊ detur ex illo oleo.añ.ʒ.ij.vsq3 ad.iij.

¶Electuarium mirabile ad sinocham. ℞.se.endiuie se.plãtaginis se.portulace se.cucumeris añ.ʒ.j.se.ro.sãdali citri.se.lactuce berberis ana.ʒ.j.confice cum oxyiçacara ⁊ dentur.ʒ.iij.cum sirupo prunorum.

¶Electuariũ pulchre cõpositionis ad frenesim cum vehementia vigiliaꝝ. ℞.se.lactuce.cucu.melo.papa.albi portul'.iusquiami ana.ʒ.ij.endiuie basilicõis ana.ʒ.j.⁊.s.sandal'.citri.cãphore ana.ʒ.s.cinamomi.ʒ.ij.confice cum tm̃ sir.de sebesten cum tantũdem iuiub. detur ex eo.ʒ.j.⁊.s.cum sirupo vio.⁊ prunorum.

¶Oleum ad emigraneã acutam cũ vehemẽtia vigiliarũ. ℞.amig.se.papaueris al.se.cucu.se.lactuce se.mel'.cucu.ana.extrahe oleũ ⁊ misce cum oleo nenufa.⁊ vtere in infirmitatibus capitis qm̃ est laudabile.

¶Trocisci valẽtes ad debilitatẽ epatis ex ca'a cã. ℞.berberis.ʒ.x.antere:se.endiuie portulace añ.ʒ.ij.sandal'.citri.ʒ.s.musci.ʒ.iij.çuchari.ad pondus oĩum fiant trocisci cum succo basil'.aur.ij.⁊ detur vnus cum.℥.j.sir.macianorum ⁊ aque endi.bullite ⁊ colate.℥.j.

¶Medicamen ad difficultatem vrine. ℞.mirre squinãti ciperi cina.ana.ʒ.j.croci mediam partẽ farine glandiuz partes.ij.⁊ sume ex eo.ʒ.ij.

¶Medicamen ad vulnera oris ⁊ cancerationem. Recipe ciperi.mente combuste lilij ce. ana pulueriça ⁊ pone super vulnera ⁊ ablue cum aqua ro. ⁊ aqua in qua infusum fuerit sumach.

¶Medicamẽ mirabile ad vulnera oĩa pestifera ⁊ ad antracem. ℞.anacardi anisi masticis iunci.añ. lapidem laçuli partem.s.confice cum tantũdez succi citonioꝝ acriũ: ⁊ pone super fistulam ⁊ cancrum ⁊ omne vulnus maluz qm̃ abscindit radicem eoꝝ ⁊ consumit materiam ⁊ cum fuerit viride siue mundum pone desuper.

¶Medicamen ad generandã carnẽ mirabile. ℞.foliorũ cerasoꝝ folioꝝ iuniperi.cipi.cineris iunci se.ro.ana.rađ.lilij ad pondus oĩum pulueriça ⁊ pone desuper ⁊ coopi fol'.enđ.et vnges oleo liquefacto vel butyro.

¶Medic.extrahens secũdinã ⁊ embrionẽ mortuũ. ℞.castorei.cina.mirre.ana.fac tentã ⁊ intromitte:si forte h nõ valuerit da ei hũc sirupum. ℞.ciceris nigri asperi.manũ plenã berberis.℥.s.endi.m.j.iuiub.℥.s.aque lib.iij.coq̃ntur dõec remaneat tertia pars ⁊ colef ⁊ detur ex eo quarta lib.j.⁊ vngãtur pedes alcanna.

¶Medicamen ad lapidem cui non est simile. ℞.mirrhe rađ.lilij ce.semi.enđ.squinanti cina.ana:ʒ.iij.cucum̃.rađ.asparagi.rađ.capparis ana.ʒ.j.gummi prunoꝝ gummi amigda.amara.ana.confice cum melle ⁊ dentur ex eo.ʒ.ij.cum.℥.j.sir.endi.⁊.℥.iij.aque.

¶Unguentum ad herisipillam ⁊ ad omne apostema cal'. ℞.sandali rubei memithe ana.ʒ.ij.farine ordei.℥.iij.cõfice cum succo rad.canne:⁊ pone desuper.

¶Unguẽtũ ad idẽ. ℞.nucis cipssi.ʒ.j.folioꝝ rubi.⁊ foliorũ vlec.capil'.ve.vue canine se.ro.citrulli mẽte acatie añ ꝯfice cũ aq̃ folioꝝ viridiũ aut aq̃ ro.⁊ pone desup:si autẽ fuerit pestilẽtia adde duas ptes lapidis armoniaci.

¶ Electuarium ad febrem quartanam: qd̄ ego composui: et est magne vtilitatis. ℞. assari sene: calami aroma. gar. cinamo. semi. endi. semi. lactuce seminis plantaginis san dali albi basiliconis: ana. ʒ. s. confice cum çucharo viola/ to ⁊ oxiçacara ⁊ ex eo contere lapidē laçuli post multam ablutionem sepe sume. ʒ. s. ⁊ misce cum. ʒ. j. camphore et da. ʒ. ij. cum sirupo citoniorum.

¶ Tractatꝰ Rasis de preseruatiōe ab egritudine lapidis.

Dixit Rasis de lapide qui in renibꝰ vel vesica generatur bre uem sermonem: et compendiosum faciemus abstractum a perscrutatione naturali. Sȝ ƀȝ ꝙ necessarium est infirmo tm̄. dicamus ergo ꝙ primo de hoc diuiditur in duos modos. Quoꝝ pͥmus est ante generationē lapidis. Et secundus post. primus istoꝝ vnicus est ⁊ indiuisibilis. Et est de dieta q̄ fit ꝯserua tiua a generatiōe lapidis. Secundus aūt diuiditur i tres quoꝝ vnus est ante accessionem doloris.

¶ Secundus in ipsa accessione.

¶ Tertius post accessionē. ante vō est de regimine quo la pis iā factꝰ frangit. in accessione vō est de regimine quo dolor quiescat ⁊ lapis labatur ad vesicā per ca nales vri ne. post accessionē vō de dieta qua curari contingit a trā/ situ lapidis per has vias quando curatur.

¶ Dicendum igitur in vnaquaq; istaꝝ diuisionum ƀȝ qd̄ apparet: ⁊ ſm̄ sufficiens. Dicimus ergo ꝙ conseruatio a gn̄atiōe lapidis fit dimittēdo cibaria ⁊ dietā gn̄antia ipm ⁊ vti frequēter cibarijs medicinis ⁊ vniuersaliter regimi ne quibus mundificentur ⁊ subti lientur. qui vō nō est pa ratus ad generationem lapidis ei sufficit dimittere ciba/ ria ⁊ dietam gn̄antia lapidē: qui autē paratus est ad hoc indiget cū ħ rebus subti liantibꝰ ⁊ mundificantibus et vti eis ne in suis renibꝰ applicet materia que possit lapida/ ri ⁊ indiget infrigidatione renum ne lapidatio festinetur in eis: et ne illa materia etiam si superueniret ad vētricu los renum induresceat cito. ⁊ hoc siquidē loco dicēda sūt hec duo regimina breuiter ⁊ compēdiose: ita ꝙ vulgi et phisici cōicent intelligendo ⁊ sciendo istud.

¶ Dicamꝰ igitur ꝙ ex eis q̄ adiuuant ad generationē lapi/ dis sunt cibaria crossa viscosa: ⁊ omne qd̄ fit ex frumento açimo vt panis açimus: ⁊ çipulle ⁊ triticuȝ ⁊ farina cocta cum aqua: ⁊ maxime si facta fuerit cum lacte: ⁊ caseo qui natus est lapidem generare: ⁊ maxime siccus: et omnia crossa condimenta generantia humores crudos et pisces recentes crossi magni corporis: ⁊ oua cocta frixa: ⁊ cere/ bra et pedes: et cutis assatorum.

¶ Oua autem elixa mollia ꝓhibenda nō sunt: et maxime si admisceatur almuri: et acetum ⁊ ruta.

¶ De fructibus aūt ꝓhibendi sunt crossi vt poma aut po/ ma maciana pira ⁊ hmōi. ex his que in corpore gradant gn̄are humoreȝ crudū est multum potare aquā ⁊ nimis turbidam ⁊ salsam et grauem q̄ tarde descendit: ⁊ aquam valde frigidā. oīa. n. ista faciunt lapidem: et maxime si cū hoc fuerit multa spissa: ⁊ comedere carnes maxime cros sas adiuuat ad generationem lapidis ⁊ somnus sup dor sum diu ⁊ in culcitris mollibus ⁊ multū laborare: ⁊ onꝰ assidue portare super renes ⁊ coitꝰ assiduꝰ maxime post repletionem ⁊ comestio post aliam comestionem: ⁊ vehe mens deambulatio post multum cibum: ⁊ balneum post repletionem cibi oīa cibaria crossa dura viscosa: oīa ista generant lapidem: ⁊ vt non ꝓlongetur hec dicenda sunt ea que sunt apta ad vsum in hoc.

¶ Dicamus igitur ꝙ panis frumenti: et maxime qui factꝰ est ex granis duris viscosis incongruus est in dieta ꝓhi bente generationem lapidis. Sed q2 apud nos assuetus est: et si aliqd̄ nocumentum ex eo possibile est cōtingi nō oportet ipm pro alio mu tare: qm̄ tunc forte plus nocere/ mus infirmo debilitando virtutem: ⁊ corrumpēdo com/ plexionem plusq̄ corrigeremus. Sed oportet panē acci pere ex tritico leui pōdere ⁊ pauce viscositatis ⁊ duritiei ⁊ addere in eo multum de fermēto ⁊ sale: ⁊ comedere cū cōdimentis que nō dicemus: hoc. n. modo non nocet.

¶ Riçi. ēt incongruum est ꝓpter viscositatem. ⁊ maxime si fit cum lacte. Fabe vō ⁊ cicerés ⁊ lubia vtilia in hoc: ⁊ bo na sunt. ⁊ maxime ciceres q̄ sunt medicina non cibaria in hoc. vites autem mediocres.

¶ De carnibus vtende sunt carnes gallinarum iuuenum passerum: coturnicū: ꝑdicum: anates aūt ⁊ grues nō con ueniunt: bone etiam sunt carnes edoꝝ capraꝝ iuuenum ⁊ arietū caro. vaccine aūt nō ꝯueniūt oīno ⁊ arietes agre stes neq; carnes lepoꝝ: ⁊ hoc est qd̄ dicit.

¶ De vinis aūt ꝯueniens est album subtile. nigrū vero ⁊ spissum est dimittendum. qd̄ aūt fit de vue passis ⁊ melle ⁊ amigdalis amaris est valde vtile.

¶ De oleribus aūt vtēda sunt apium endiuia: cuscute. pa rum de eruca: ruta: menta: radix bautie hursosus valde sunt vtilia. Similiter spargi: rapa autem incongrua: atri plices vero ⁊ spinachia sunt bone.

¶ De fructibus aūt ficus: ⁊ maxime sicca q̄ mundificat qd̄ aggregatum est in vijs vrine. amigdale etiā nō sunt ma/ le ⁊ maxime si parum habuerint amaritudinis: et ante ⁊ postea si comedatur vna sola amigdala amara.

¶ Mel aūt ⁊ çuchaꝝ apta sunt: sed çuchaꝝ ꝯuenientiꝰ qm̄ nō ita calefacit sicut mel: ⁊ satis mundificat. paucitas aūt calefactionis cū abscisione ⁊ mundificatiōe est ꝑfectio re giminis in mundificatione: et ꝯseruatione lapidis: fistici aūt ⁊ passe bona sunt ꝯgrue. dactili vō crossi maturi incō grui: imaturi aūt nō nocēt. Si igitur in aliqua hora dimi serit eger dietam: ⁊ maxime si vsus fuerit rebꝰ incōgruis non debet assiduare: sed abstinere cito.

¶ De simplicibus aūt acetum forte squille est in ꝓhibēdo gn̄atiōne lapidis: ⁊ frangēdo gn̄atum: spargi hursos. cuȝ aceto: ⁊ brusci muri ꝓuocat vrinam. ⁊ ꝓhibet gn̄ationeȝ lapidis. oculi comesti ante cibū ꝓhibent lapidis gn̄atio nem maxime si post horam vnam potauerint de oximel/ le aut vdromelle: ficus aūt sicce lauant renes ⁊ attrahunt arenam ex eis. Et silr̄ facit acetum squille ⁊ capparis: et aqua ciceris ⁊ potare quolibet mane aquā calidā. ⁊ post balneum oximel nimis est vtile: et silr̄ assiduare vomitū ⁊ fluxum ventris: ⁊ cauere repletionem: q2 est valde no/ cita in hac infirmitate: ⁊ silr̄ balneum: et motꝰ post cibū infrigidatio renum fit vt iaceat super terrā frigidā: ⁊ po/ nere super renes herbas frigidas cum aceto: ⁊ aqua ros. ⁊ psilium ⁊ talia. cum isto. n. regimine renes semp erunt frigidi: et sic materia nō lapidabit cito in eis. Sed rema/ net humida aquosa. quapropter medicine faciles trahūt ipm. qd̄ aūt diximus de regimine ꝯseruationis a genera tione lapidis sufficiens est. ⁊ vis eaꝝ est in vtendo eis in oibus horis etiam de medicinis quas dicemus: postea q̄ vtende sunt semper. Sed tū pͥmo debiles earum post ac cessionem fortiores. ista. n. infirmitas ƀȝ accessiōes in ma/ iori parte: et signa que annunciant eas sunt vt cōstipatio ventris: et dolor pungēs renes inseparabilis: et difficul tas vrine: ⁊ forte dolor descendit ad iguem: ⁊ maxime in descensu lapidis per vias vrinales.

¶ Liber introductorius paruus in medicinam Rasis vba abubetri Mahumeti filij Zacharie arasis.

Saluator excelsus ⁊ gloriosus prodire fecit res ex priuatione ad de/ scriptionem: et ex ignorantia beluina ad itel lectum: et ex nō esse ad esse: et misit motū sup quietem: ⁊ fecit notum ex ignoto. ⁊ qd̄ existit ex ignoto: et exire fecit omnia sensibilia ⁊ generata: ⁊ to/ tum qd̄ comprehendit visus et continent loca diametri ⁊ a quo deficiunt estimationes et cogitationes ex ꝓfundi tate scientie sue: et creatione creature sue cum subtilitate sue artis. Oia ergo ea prodeuntia sunt ex esse sue scientie

⁊ directa vel districta ꝑpter magnitudinem sue virtutis ⁊ inclinata virtute sui dominij. ¶ Primū ergo qđ creauit saluator gloriosus ⁊ excelsus: fuerūt lumina illuminātia q̄ sunt subē simplices: ⁊ virtutes spūales. ¶ Lumē aūt diuidit̄ in duas ptes appropriatā ⁊ sensibilē. s. simplicem ⁊ compositam. Sensibilis aūt est compositum: ⁊ simplex est qđ nō cōphendūt sensus: ⁊ est appropriatum cū superiori mundo: et est materia aīarum: ⁊ est sup qđ cadit nomen intelligentie: ⁊ intelligentia quidem est lumē ex lumine dei. ¶ Postq̄ꝫ ergo factuꝫ fuit hoc lumē simplex factum est vmbra. Quare creauit ex ea animaꝫ aīalem: ⁊ postq̄ꝫ facta est aīa: fact⁹ aer vmbra: et creauit ex ea aniaꝫ naturalem q̄ est natura seruiens in aīa ab aīali. Quare factum est in mundo corpus per comparationē ad lumen ⁊ facta est ei vmbra. ¶ Creauit ergo ex ea naturas q̄tuor que sunt caliditas: ⁊ frigiditas: ⁊ humiditas: ⁊ siccitas: et sunt electum rerum corporalium: et posuit saluator: cui⁹ rememoratio sit gloriosa: ex eis agētes ⁊ patientes. calor enim ⁊ frigus sunt agentes: et humiditas ⁊ siccitas patientas. ¶ Deinde creauit saluator cuius rememoratio sit excelsa: ex istis naturis simplicibus: naturas compositas et creauit ex naturis cōpositis: oīa corpora celestia ⁊ corpora terrestria. Qđ est q̄r composuit gloriosus ⁊ excelsus frigiditatē cum humiditate. Cōbinate sunt ergo ⁊ icrossate ⁊ facta est aqua. Fuit ergo aqua p̄ma creaturaꝝ corporalium ⁊ elemētoꝝ ⁊ terrestriū. ¶ Et cōposuit caliditatē cum siccitate ⁊ factus ignis. ¶ Deinde posuit saluator: cuius rememoratio sit excelsa: vnicuiq̄ꝫ nature elementum ⁊ omni elemēto locū. Qđ est q̄r postq̄ꝫ factū est elemētuꝫ aq̄: ⁊ elemētū ignis: facta est iter vtraq̄ꝫ ꝯtrarietas ⁊ elongatio. Quare ascendit ignis leuis sursum: ⁊ descēdit aq̄ grauis deorsum: ⁊ factus est iter duo elemēta aer ꝑ quantitatē ꝯtrarietatis ⁊ elongationis. ⁊ est elm̄ tertiū ex el'tis mundi. ⁊ eius cōplexio est caliditas ⁊ humiditas: q̄m ipe est ex natura ignis ⁊ natura aq̄ cū factus sit iter ea vtraq̄ꝫ ¶ Postq̄ꝫ ergo fuit illud sic: mouit saluator aerem ꝑ v̄tutem suam. Factus est ergo ventus sonans ⁊ mouet vētus aquā motu forti. donec cui allise sunt vnde eius: ⁊ spumauit spuma eius: et facta eius spuma tunice quaꝝ vna fuit supra aliam. Congelauit ergo causas per virtuteꝫ ⁊ facta est terra. Posuit ergo eam sedē vel quietū aīaliū. ⁊ ē elm̄ quartū: que est in natura sua frigida ⁊ sicca: grauis. sicut ignis cal's siccus leuis: ⁊ aer cal's humidus subtilis: et aq̄ frigida ⁊ humida grauis fluxibilis. deinde diuisit saluator excelsus et gloriosus aquā in duas diuisiones. diuisionem supra terram. Facta sunt ergo elemēta. iiij. ignis: et aer: ⁊ aq̄: et terra. ⁊ sil'r venti. iiij. meridies: ⁊ septētrio: et subsolanus: ⁊ fauonius. Sapientia ergo est significatrix sapientis scientis eam. ⁊ creatura significans creatorem qui est deus nisi ipse. Mundus igitur est duo mundi: magnus et paruus. Magnus ergo est mundus: ⁊ ꝑuus ē hō qui est deriuatus ex eo. Nomē aūt volatilis cadit sup habens tria agnomina. Formā ⁊ nām ⁊ alas. ⁊ nomē corpis est cadens super habens tres dimensiones: longitudinē ⁊ latitudinē: ⁊ ꝓfunditatē. ⁊ nomē hoīs est cadens super viuum rōnale ⁊ mortale. ⁊ sil'r angelus diffinitur hac diffinitione. Reliqua aūt aīalia terrestria diffiniunt̄ ꝑ vitaꝫ ⁊ mortē ꝓprie. dr̄. n. in eis viuū mortale. s. viuum in tpe: ⁊ mortuum in tpe. ⁊ iam quidē dicit̄ in eis rōnale potentia. Et creauit deus hoīem: et cōposuit eum ex quattuor naturis ꝯtrarijs in natura sua. ⁊ sunt sanguis. ⁊ fl'a. ⁊ colera citrina. ⁊ colera nig̃. ¶ Flegmatis v̄o spēs sunt q̄nq̄ꝫ. fl'a salsum cuius nā est tale: ⁊ siccitas qđ est calidius eis. ⁊ fl'a dulce cuius nā est caliditas ⁊ humiditas: ⁊ est minoris caliditatis q̄ꝫ flegma salsum. ⁊ aliud acetosum qđ ē frigidū ⁊ siccū: ⁊ aliud est vitreum: cuius nā est frigus. ⁊ humiditas qđ est frigidius spēbus flegmatis. et aliud est isipidū qđ est minoris frigoris ⁊ humiditatis. ¶ Spēs aūt colere citrine sunt q̄nq̄ꝫ: colera rubra: ⁊ colera citrina: ⁊ col'a vitella. ⁊ colera prassina: et colera eruginosa. Colera v̄o nigra est duobus modis: colera nig̃ nālis: et egrediēs a nā. ¶ Sed ⁊ sanguis duobus existit modus sanguis coctus cuneus temperatus: ⁊ sanguis corruptus fuscus. ¶ Mēbra aūt regalia sunt quattuor cerebrum ⁊ cor ⁊ epar ⁊ testiculi. ⁊ virtutes naturales sunt quattuor. attractiua. ⁊ retentiua: digestiua: ⁊ expulsiua. Et species egritudnum officialium sunt quattuor: egritudo que fit in creatura vl' forma: ⁊ egritudo que fit in quantitate membroꝝ: ⁊ egritudo que fit in numero membroꝝ: ⁊ egritudo que fit in situ membroꝝ. ¶ Spēs aūt egritudinum que fiunt in creatura sunt quinq̄ꝫ: figura ⁊ cōcauitas ⁊ pforationes: ⁊ asperitas. ⁊ lenitas. ¶ Mēbra aūt corporea alia sūt quib⁹ seruiunt̄ ⁊ regalia. Alia sunt officialia seruientia. Regalia igitur quibus seruitur sunt sup que est reuolutio vite. et sunt minere virtutū spūaliū aīe ⁊ spiritus ⁊ intelligētie ⁊ officialia ⁊ loca eaꝝ. ¶ Mēbra v̄o regalia intrinseca sūt septem. et superfluunt in sublimitate ⁊ p̄ncipalite. Ea v̄o quoꝝ sublimitas ⁊ supfluitas sunt note. sunt cerebrum: ⁊ cor: ⁊ epar: ⁊ stomachus. ⁊ ꝑpter illud facta sunt famosa in sublimitate:: q̄m sunt minere virtutum spūalium regētium corp⁹ hominis: ⁊ post illa in cessitudine. sunt duo testiculi: ⁊ renes: ⁊ vesica. Ista ergo septem sunt diuisa ſm orbes stellarum ⁊ cētra eorum. ¶ Membra v̄o officialia que sunt sensus apparentes seruientes sunt nouē. et ipsa quidem supfluunt in sublimitate: ⁊ sunt sensus auditus. ⁊ eius sensatum sunt voces: ⁊ sensus visus. ⁊ eius sensatuꝫ sunt colores: ⁊ sensus olfactus cuius sensatum sunt odores. ⁊ sensus gustus cuius sensatuꝫ sunt sapores. ⁊ sensus tactus. ¶ Et creauit deus hoīem ex quattuor naturis cōtrarijs in natura sua: ⁊ sunt sanguis: et flegma: ⁊ colera citrina ⁊ colera nigra. ¶ Et creauit deus ossa. ⁊ cartilagines. ⁊ ligamenta: ⁊ pilos: et vngues: ex melancolia.

¶ Omne ergo membrum congelatum terrestre priuatum sensu est ex parte melancolie. Qđ est. q̄r melancolia est gñata ex terra ⁊ sedes eius est in splene. ⁊ dominium eius est in visu a latere sinistro corporis: ⁊ fit per eam taciturnitas: ⁊ cogitatio: ⁊ fletus: ⁊ g̃uitas: ⁊ tarditas: et fixio: ⁊ suspectus in successionibus: ⁊ ei inest ꝓprietas expellendi: ⁊ retinendi cibum: ⁊ excitandi appetituꝫ. ¶ Et creauit deus carnem et sanguinem: ⁊ venas: ⁊ neruos: et renes: ⁊ testiculos ⁊ velamen cordis ⁊ pectoris ⁊ vuulā: ⁊ epiglotum: et duas amigdalas: ⁊ linguaꝫ et epar ex substantia sanguinis ⁊ sil'r. Omne qđ est calidum humidum est diuisiuum ad sanguinem ꝓportionale ei: ⁊ sanguis q̄dem emanat ex epate: et locus eius sunt vene ⁊ cor. et dominium eius in superficie corpis: et anteriori capite: et illud qđ cōsequitur aīam ex ꝓprietate sanguinis est risus: et gaudium et virtus: desiderij mulierum: et exuberatio coitus et paucitas pilorum: et corpulentia: et multitudo somni. et ꝓprietas eius ī stomacho est velocitas digestionis et facilitas penetrationis cibi et cursus eius et alterationis substantie eius ad subaꝫ sanguinis et carnis. ¶ Et creauit deus gloriosus et excelsus cerebrum et pulmonē et omne qđ ē in corpe ex membris frigidis et humidis ex fl'ate: et diuisit ipꝫ in duas diuisiones: et posuit ei duo elementa. et duo loca q̄ sunt cerebrum et pulmo: sicut aqua diuidit̄ in mundo in duas diuisiones. diuisionem sup faciem terre: et diuisionē in aere: quā diuiserūt nubes: et similiter fl'atis. aliud ē qđ ascēdit ex pulmone. et aliud qđ descendit ex cerebro: sicut descendit res ex aere ꝓpinquo terre: et eius dn̄ium ē in posteriore ceerebro et pectore: et aggregatio sediminū eius ē in spondilib⁹ dorsi: et ī eo qđ apparet. Qđ aūt ꝯsequit̄ aīa ex accidentibus ei⁹ ē defect⁹ et pigritia et g̃uitas et taciturnitas et tarditas respōsiōis: et quies et paruitas motus et castitas et pietas: et illud cōsequitur corpus ex accidentib⁹ ei⁹ cum tussis: et paucitas desiderij mulieꝝ et paralisis et tremor et ꝓprietas nature eius in stomacho est infrigidatio excitatiōis facte ex acui

tate ciboꝝ ꝛ potuum ꝛ reliquaꝝ materierũ supuenienti stomacho ꝛ corpori. Quod est qꝛ virtus expulsiua ꝯfortatur eo cum sit ei si̇̃lis: sicut ꝯfortatur genus per genus: ꝛ compar per compar: locus aũt flegmatis est in pulmone. ℭContinuatur ergo frigus eius cũ lenitate aeris cuꝫ sit continuatum ei ab aere ꝓm canales pulmonis: deinde mittit ipm ad cor cum sit continuatus cum eo ꝛ adiuuãs super illud et preparat: propter illud ad cor. ꝛ expellitur ab eo calor vapoꝝ fumosoꝝ ꝛ excitatur propter illud virtus anhelitus: ꝛ caliditas innata. ℭEt creauit deus excelsus ꝛ gloriosus fel qd̃ est calidũ ꝛ siccũ ꝛ igneum: ꝛ est domus colere citrine: ꝛ posuit ipm annexum epati adiuuans epar sup decoctione cibi: ꝛ posuit dñium cole᷑ citrine in vertice propter lenitatem eius ꝛ ipsius subtilitateꝫ et eius altitudinẽ ꝛ ipsius eleuationem. Eius aũt expiratio est in vtrisqꝫ auribus. qꝛ sunt ex diuisione eius: ꝛ ipiꝰ natura: et ei est ex membris omne qd̃ est calidum siccum ꝛ ipa quidem currit in corpore cũ sanguine propter cõbinationem eoꝝ ꝛ conuenientiam ipsoꝝ sicut cõuenientia olei ad lampadẽ. de proprietate nature eiꝰ in stomacho est attractio cibi: ꝛ adiutorium super digestionem. ꝛ similiter iudicium eius in epate. ℭIllud aũt qd̃ cõsequit̃ animã ex accidentibus eius est caliditas ꝛ lenitas. ꝛ furor. ꝛ subtilitas. ꝛ acuitas. ꝛ solertia. et audacia. ꝛ antecessio. et desiderium mulieꝝ. ꝛ memoria. ꝛ velocitas respõsionis. ꝛ multitudo elocutionis in causis ꝛ motus. ꝛ illud qd̃ cõsequit̃ corpꝰ ex accidẽtibꝰ eiꝰ. omne cui apparent significationes caloris: et siccitas: ꝛ est ei in stomacho ꝛ epate ꝛ intestinis proprietas adiuuãdi sup digestionem.

ℭCõpletus est liber abubetri açari introductoribꝰ.

ℭDe sectionibus ꝛ cauterijs ꝛ ventosis Rasis.

Sciendum est ꝙ antiqui in pluribus locis plus qꝫ moderni cauteria faciebant. Modernoꝝ igitur vsum imitantes de capite primo post descendendo de mẽbris singulis cauteriçandis dicamus. In commissura igitur sant astice cellule ꝛ rõnalis fit cauterium duobus modis: aliquando fit rotunduꝫ ꝛ fit ferro candenti: aliqñ in modũ crucis cutis inciditur ferro frigido: et caro vsqꝫ ad craneũ perforatur: ꝛ cũ multus sanguis effluxerit mittatur ferrum candens ꝛ ipmatur fortiter in modum ꝑdictum: deducendo in modũ icisionis cutis. Sed hec impressio fortis ferri candentis cõpetit solis habentibus forte caput vt sunt capita rusticorum: hoc facto seruantur aperta rotunda. s. immisso scutello: alia imissis tentis ꝛ petijs. Fiunt aũt hec ꝑcipue pro mania et maxime qñ ex ventositate et fumo fit: hꝫ fieri ꝓ epilepsia ꝓ dolore oculoꝝ: descendente ꝑcipue a supioribus ad ipsos pro dolore dentium pro dolore aurium pro omni dolore et passione faciei quando materia descẽdit a superioribus deorsum.

Cauterium in occipitio Item fit cauteriũ in occipitio capitis ferro rotundo calido ꝛ seruatur apertuꝫ vt cetera ꝑdicta: maxime pro litargia: et etiam valet ꝓ omnibus doloribus ꝑdictis superius.

ℭCauterium post aurem. Post aurem fit cauterium pro tinnitui aurium inueterato: pro fistula aurium: pro dolore aurium: dentium ꝛ oculorum.

ℭSectorium per medium auris. Qñqꝫ per mediũ auris imittitur sectorium: qñqꝫ vero per pulpam auris ꝛ seruat̃ apertum pro causis predictis.

ℭSectorium pro dolore aurium. Sub mento quandoqꝫ ponitur sectorium pro dolore dẽtium ꝛ pro dolore faciei ꝛ pro ipsius deturpatione vel tortione.

ℭSectorium in collo iuxta venas organicas. In vtraqꝫ parte colli iuxta venas organicas imittitur sectorium ꝓ dolore faucium et colli ꝛ pro dolore frigidiorum partiũ: quando materia per partes illas videtur ab inferioribꝰ ad superiora ascendere.

ℭSectorium ex transuerso thoracis. Pro dolore thoracis vt contingit aliquando ex ictu antiquo: qd̃ cõperitur si locus compressus digitis interius doleat. vel etiaꝫ si fit ex ipsius vitio fiunt sectoria ex transuerso thoracis inter duas costas in longum.

ℭSectoriũ inter vmbilicũ ꝛ furculã. In medio inter vmbilicũ ꝛ furculã pectoris fit sectoriũ obliquatũ: aliud in rectum a summo deorsum pro asmate pro vitio pulmonis ꝛ stõi pro dolore costaꝝ pro pleuresi ꝛ pipleumonia: ꝛ eodem loco fit cauteriũ propter causas predictas.

ℭSectoriũ posterius. Posteriꝰ fit sectoriũ propter epar ꝛ anterius pro vitio epatis: ꝛ pro sui duritie inueterata ſ. rõne epatis frigidi incrossat̃ illuꝫ magis in illa parte nesequat̃ hydropisis ponas germãdream ꝛ corticẽ sambuci cũ radice feniculi: ꝛ apij si caput nõ dolet ꝛ coquantur in vino ꝛ bibat vt laxetur fiant suppositoria.

ℭSectorium in sinistra parte. Eodẽ modo a sinistra parte anterius et posterius fit sectorium prope splenem pro splenis vitio ꝛ pro sui duritie inueterata. Itẽ in brachijs fit cauterium rotũdum ferro calido in quattuor locis fontium ꝛ in quibusdam in quinqꝫ locis propter dolorẽ humeri ꝛ artheticã colli. a parte exteriori fit cauteriuꝫ extra brachium prope humerum mensuratis quatuor digitis deorsum vt hic apparet.

ℭCauteriũ ꝓpe cubitũ. Itẽ fit ad eadẽ vitia ꝛ ad dolorem supioris mandibule cauteriũ ꝓpe cubitũ mensuratis iij. digitis a cubito versus humerũ in lacerto brachij.

ℭCauteriũ ꝓpe raschetã. Fit etiã cauteriũ ꝓpe raschetaꝫ manus exterius ꝓ dolore cubitoꝝ ꝓ dolore totiꝰ brachij: ꝓ chiragra ꝑcipue si a supioribꝰ descendit humor faciens chiragram per illum fontem ad manum.

ℭCauteriũ in medio brachij. Itẽ in medio brachij fit cauterium pro dolore ascelle ꝛ pro dolore inferioris mandibule ꝛ partium adiacentium ei.

ℭCauterium inter vtrũqꝫ. Inter vtrũqꝫ cubitum mensura quinqꝫ digitorum scilicet supra glaudulas supra cubitum fiunt cauteria contra omne genus febris erratice: vt apparet in sequentibus.

ℭCauteriũ cõtra chiragrã. Cõtra chiragram ꝛ cõtra manuum inflationẽ inueteratam fit cauteriuꝫ supra digitos manuũ inter duos digitos ꝛ põt fieri per omnes.

ℭCauterium ꝓpter arthetĩcã. In tribꝰ locis spine ꝓpter arthetĩcã ꝛ eius dolorem colli posterioris fit cauterium inter spondilia dorsi: tñ ne ledat̃ quedã chorda q̃ superiacet spondilibus. Sciendũ aũt magnum imminere periculum si ledat: ideo in carnoso fiat.

ℭNotabile. Nota hoc generale esse in omni loco fontiuꝫ cauteriçandum est per quem fluxus humorum transire videtur ad membrum aliquod siue deorsum siue sursum ad intercipiendum fluxum.

ℭCauterium super ancham. Item cauterium fit triangulatum: supra ancham: vbi os rotundum coniungitur ossi concauo: vnum superius: secunduꝫ versus dextram partem inferius: tertium versus sinistram partem inferius: vt inter hec tria comprehendatur iunctura ossiuꝫ predictorum. fiunt autem hec ferro calido: ꝛ immissis scuellis seruantur aperta. ꝓ dolore sciatico ꝓsuut ex frigidis humoribus tamen: dolori võ facto ex calido humore nocẽt Sed notandum ꝙ si illa duo ossa essent disiuncta adinuicem: incurabile esset: ꝛ hoc fit generale in omnibꝰ iuncturis duorum ossium.

ℭCauteria supra genu. Fiũt cauteria duo supra genu mẽsuratis in digitis sursum: exterius vnum ꝓ vitio predicte passionis ꝑcipui si fiat ab exteriori parte. Interiꝰ fit aliud pro cã ꝑdicta ꝑcipue partis interioris: et ꝓ dolore pudẽdorum ꝛ scabie vesice: pro vitio matricis in muliere. Et nota cauterium hoc multum valet ad conceptũ iuuãduꝫ

p̄cipue cum abundat matrix frigidis humoribus.

¶Cauterium sub genu. Item fit cauterium sub genu mē suratis .iij. digitis deorsum: & fit p̄ sciatica passiōe & arthetica genuum: vnum exterius: aliud interius. tertium posterius: & p̄ diuersitate dolorum: variant̄ etiam loca cauteriorum: vt si dolor sit exterius: cauterium fiat exterius. & ita de alijs. s. interius & posterius.

¶Cauteria sub cauilla. Prope pedem fiunt cauteria mēsuratis .iij. digitis sub cauilla: fiunt aūt hec vnū interius aliud exterius. & ita de alijs sub cauilla p̄ arthetica superiorum partium. s. genu & scie p̄ dolore pedū: si fiat discursus humorum ad pedes a superioribus partibus.

¶Cauteria p̄pe cauillā. Item fiunt duo cauteria p̄pe cauillam p̄ dolore pedum & arthetica cauillarum.

¶Cauteria intra pedem. Duo cauteria fiunt intra pedem & extra p̄ predicto vitio cauillarum & totius pedis: qualiter autem debent fieri supradicta figuris satis potest perpēdi mutato loco cauteriorum.

¶Cauterium p̄pe radicem digiti pedis. Item fit cauteriū prope radicem digiti pedis interius: aliud exterius a parte opposita & fit pro causis predictis.

¶Cauterium inter duos digitos pedum. Cauteria fiunt inter duos digitos pedum per omnes p̄ arthetica ipsorū digitorum pedis & pro inflatione pedum: et pro alio quolibet dolore pedum.

¶Cauterium sub planta pedum. Cauteria fiunt sub pede in media planta pedis pro omni dolore pedis ex humore frigido & calido p̄ro vitio arthetice cauillarū geniculorum & scie & partium adiacentium.

¶Cauteria sub genu. Magister Rasis fecit cauteriçari quēdam artheticum cui deerant viginti hebdomade de septem annis. & habebat genu inflatum per septem hebmadas: precepit itaq̄ magister Rasis vt fieret cauteriū super genu paruissimum & minori ferro q̄ in sene: et cū inciperet: posuit emplastrum supra genu de radice bionie & bismalue coctis in aquis & tritis cum assungia: sed in duplo posuit de bionia & bismalua & precepit vt caueret omnes fructus: omnia genera leguminum: caseum. allia: bouez & similia. emplastrum posuit vt humores dissoluti melius fluerent.

¶De ventosa inter scapulas. Ventositas colice. iliace. nefretie: strofice. dyarie: matricis. vesice. splenis. epatis. cutis. pectoris laterum. ypocondriorum: extrahitur per ventosam sine scarificatione inter scapulas crebro posita: nunc a dextris: nunc a sinistris spine. nunc inferius: nunc superius.

¶Ventosa ad discrimina capitis. Antiqui ventositatem capitis extrahebant positis ventosis sine scarificatione: nunc ad discrimina capitis: nunc ad commissuram fantastice cellule & rationalis.

¶Ventosa ad vmbilicū. Vētosa corrigit ineptas positiōes membrorum: vt si matris descēdat versus os penis: ponit̄ ventosa maior ad vmbilicū sine scarificatione.

¶Ventosa propter matricem. Si matrix fuerit in alterutrum vertebrum inclinata ponatur ventosa in opposito illo sine scarificatione.

¶Ventosa ad renes. Si colon descendit seu exeat anum: siue intelligatur intestinum esse corrugatū et descendisse deorsum licet non exeat. ponitur ad renes ventosa valde frequenter sine scarificatione.

¶Vētosa p̄pter vulnus. Plerūq̄ extractū intestinum p̄ vulnus: retrahit̄ per ventosam iuxta vulnus positam: spacio tū inter vulnus & ventosam vnius dimisso digiti vel āplius: & ad hāc intestini reductionē p̄raro hodie vtunt̄ ventosa.

¶Ventosa ad mamillas. Motus morborum auertit vētosa vt ꝯtra fluxum mēstruorum ponatur ventosa ad mamillas sub eis que totā inferiorē partē mamille possit amplecti: sic tū q̄ inter se totā recipiat mamillā. hic plurimi nō scarificant: pauci sed raro faciunt.

¶Ventosa p̄pter fumū a stomacho. Cum fumus in febre vel sine febre a stō ascendit ad caput ponit̄ qñq̄ ventosa ad vmbilicum: qñq̄ ad os stomachi: vētosa amplectens vmbilicum vomitū stringit: diariā quoq̄ qñq̄ ibidē posita: qñq̄ ad os stomachi posita.

¶Vētosa ꝯtra dolorē oris stōi. Cōtra dolorem oris stōi de vētositate: vel de inuiscatis ibidē humoribus calidis vel frigidis ponit̄ ventosa sine scarificatiōe sepius ad furculam pectoris qñq̄ sz rarius ad metafrenum.

¶Ventosa ad dolorem capitis. In febribus tertianis continuis dolente capite ex vapore inferioris corporis ad ip̄m ascendente ponunt̄ ventose ad stōm. aut ad vmbbilicum in carnositate coxarum in multis locis & ad suras tibiarū ad plantas pedum quandoq̄.

¶Ventosa p̄pter ruborem & pustulas. Propter faciei ruborem & pustulas eiusdē rubras & oculos rubentes vel de calido humore dolētes: vel cōtra dolorē capitis de colera vel magis de sanguine ꝯferunt ventose cum scarificatione in occipite: in supremo dorsi inter scapulas et ad cubitos ad raschetas manus extra: et sub mento.

¶Ventosa p̄pter asma. In asmate de sanguine peripleumonia: pleuresi: sinocha inflatiua: sinocho putrido scarificat̄ cum ventosa inter scapulas p̄cipue cum audemus flebotomare sicut in prima figura de ventosis apparet.

¶Ventosa contra pleuresim. Antiqui contra pleuresim vt extrahant materiam ab interioribus ad exteriora ventosabant cum scarificatione vel saltem sine illa locum dolentem: sed pauci sunt qui acquiescunt hodie timētes superadesse dolorem cum ventosa cum ex pleuresi doleāt acutissime patientes.

¶Ventosa p̄pter humores. Humores itercutanei frigidi sed magis calidi facientes dolorem vagū: vel magis fixū siue ex ꝯcussione hoc fiat siue nō: extrahunt̄ p̄ vētosā cū scarificatione per totā fere corporis supficiez positā: et tunc ponit̄ & ad ip̄m locū patientē vel de proximo subtus siue sit dolor in iuncturis licet ad hoc rarius ventosetur: siue ex iuncturas ad q̄d sepissime fit.

¶Ventosa ad morpheam. Cum est ex attractione sanguinis ad supficiem vt in particularibus extenuationibus alba morphea: dormitionibus cōgelationibus mēbrorum ab intrinseca causa factis ponitur ad ip̄m locum ventosa sine scarificatione.

¶De sectionibus: cauterijs: & ventosis Rasis Finis.

Rasis Synonima.

Alasef punctus rubeus vt pulicis morsus et fiunt in omnibus membris & p̄cipue in oculis & cito recedunt

Algoçodie. i. nodi qui fiunt in collo & gula & subascellis & inguinibus.

Alguafedi. i. pauxillus

Afraima. i. cibus de agresta

Alefinis. i. psillium.

Alāstria ē finis os & vetula, q̄ ad finem (tēdit.

Apij siluestris. idest petrosellum macedonij.

Assero. i. brachium.

Alfesura. i. radix vitis albe.

Almusaragi. i. vuea.

Alaliteth. i. puluinar.

Alcorduma. i. tuthia inda.

Asarum amomum & acorus adinuicē mutantur vnum pro alio ponendo.

Alahsaf. i. redundatio.

Alcorsofri. i. carda capita

Adhesia citrina. idest cibus qui fit quibus additur acetuz et par çafarani.

Alembicum. i. factiuum aq̄ rosate.

Aderebu. i. corruptio stomachi.

Alguages. idest inquietudo quando scilicet homo loquitur secum et non potest dormire.

Alaafati. i. rubor pustulosus qui in fine apparet.

Alcuabeo. idest piscis magnus saltus.

Acatia fit de succo cuiusdā fruct⁹ parue arboris qui vinee similatur in alexādria.i.alcortaceraçh. idest magna arbor.
Altidules.i.assa dulcis
Albimdacati.i.auellana.
Alcahabi.i.calcanei
Alciet.i.aderis hortulani.
Ademenula.i.carbunculi
Alcaris h est sicut caput ⁊ pedes agni cū aceto coquunt ⁊ congelant.
Alaragi.i.virga pastoris: persice vocatur bersetedarij.
Asaniani.l.i.dies caniculares in estate molesti.
Adalaerun.i.dies caniculares.
Audacolie.idest sulphurace vel mandragora.
Aliatam.i.edetera
Algenat.idest paruorum scorpionum post se trahentium caudam idest rastellarum.
Aluenie.i.ameos
Aloe s scrotensis in tertio loco.
Alcatim.i.renum
Altey.i.tamarisci masculi.
Aliculreu.i.scolopendria
Alohosos.i.caudalis os caude.
Alue.i.palpitatio
Alme fit çucharo sicut sisamūdū mell'
Alusnen.i.fulfacaca fm quosdā sola ē herba de qua fit alcali.
Asuul idest oculi qui sunt medij inter nigrum et varium
Açegi.i.atramentum
Auahada.i.cibus sicut feludem nisi q2 in eo purum butyrum crudum
Alocuten.i.herba silis spatule fetide.
Asamen.i.butyrum coctum
Anuden.i.herba de q̄ fit asa fetida.
Albetoragi.i.basilicō cū latis folijs
Almarastam hospitalis
Adheem.est laurinum.
Asolur.spēs lepre
Algurisen:genus columbarum
Alguadi.i.humor egrediens de virga cum aliquis tangit mulierem.
Assenue lubue romana
Açedarac.i.acetosa montana.
Absinth.humida.i.succi
Açaruech.i.auripigmentum
Alalmo.i.rubus q facit moram
Açuch.i.fricatio cum corticibus.
Alasce.i.ysopus hortulanus.
Alguaesegues.i.alienatio
Abub.i.ora mores
Alesidabegi.i.vinū vel cibus in quo est caro.
Alaçabari.i.plumbum.
Alustasat.i.dilatatio pupille.
Arillarum.i.semen vue
Alcabes sunt vue panis adarimaci p̄us frixe in oleo ⁊ posite in melle ⁊ frixe cum eo.
Alesemati sunt spēs vt piper.
Almosos h ē sicut columba coquit cū aceto in cuius iure ponitur menta.
Aluminis iameni hoc est crisi.
Alchilac h pōderat tria grana ordei.

Arpebe.i.boni odoris
Alguaham.i.malus appetitus vt cū aliquis appetit carbones ⁊ lutum et his similia.
Aubi.i.idest res odorifere quibus fiūt suffumigationes.
Almeçered.i.res acetositatem habentes cum dulcedine vt mala granata et muça.
Atrasula quando apparēt radices albe pilorum cum ita extremitates sūt nigre q tincture tardantur.
Alocaçti.idest flos salicis quo fictores vtuntur.
Aladunc. idest pultes multum spisse ex aqua et farina.
Alembech.i.sunt parua assata caro.
Alues vel alsegnata.i.dulcia sicut cōfectiones de melle.
Alginasim.i.strictura narium
Alhosina:tedium vel tristitia de preterito ⁊ facit dormire.
Altasia inflammatio
Artauica idest cillacilacū non est bochor.
Alsen.i.pannus qui sic opilat os vasis vt per ipsum exire vinum vel aqua possit:et precipue si in ea fiūt sanguisualcansati idest oblongum multum vtrinq; planum vt coptura domus.
Alben resugenis.i.oximum cum floribus nigris.
Alituli.i.fructus tamarisci
Alrasin.i.enula.
Alteicet.i.pdix masculi sexus.
Alaçeres.i.armoniacum
Agedeguil.idest vene que portendunt a fundo stomachi et ab intestinis per quas transmittitur succositas ad epar.
Alesuis vel alessius.i.psillium.
Alberu quidam dicunt q est fumus adquin vstarū: ⁊ quidam dicunt q sunt carbones.
Alcharachi.i.habens alas.
Alçocol vel amania spice celtice.
Alema parue pustule in ore
Acenilb herba similis corule.
Assauregi.i.puluis qui cadit de parietibus salis.
Auricula muris.i.maiorana.
Alcessugeni.i.epaticum.
Almerenne qui sunt vt litus aromaticum adeure.
Adubua.i.lupi.
Alcienel loc⁹ inter spatulas sub collo.
Alcheil.i.locus vbi coniungitur collum dorso.
Alseman.i.species que sunt vt piper ⁊ cinamum.
Attar.i.squinantum
Abeugi.i.cuiusdam herbe.
Aromat quedam confectio
Alcadas.i.rose.
Adoch.i.lac.
Aqua casei serum casei.
Alactis caprini.i.seri
Alheduen.i.incubus.
Albat.i.passio inguinis quādo minuitur caro vel concauitas.

Almaçol de lacte acetoso fit cum farina ordei.
Alsa.i.triticum
Alcola.i.pustule que in ore fiunt.
Alhasech.i.tribulus
Almatar.i.marubium lune.
Ascherenade lōnāsi oibus.
Alhelcalcida maior.
Apocrustica.i.repercussiua
Asedenegi.i.enurates
Albotin.i.terbentina
Adohoc.i.lac acetosum de quo extractum est butyrum
Adebeeʒ. idest satirion: vel testiculi vulpis.
Alcol.i.puluis ad oculos.
Alcohoma.i.ramex
Affro.i.sinapis alba.
Aressed.i.nasturcij
Aluminis iameni.i.scissi
Aloçis.i.centaurea.
Albellidorium.i.anacardi indi.
Apiū montanū.i.petrosel'.maldeō.
Alnolch.i.artarate
Allesiul.i.psillium
Almasus.i.cassia
Aratri confectio quedam.
Assebra.i.mandragora
Albeçard.i.galbanum.
Alhengi.i.spēs solatri
Alhersandarin.i.virga pastoris
Aliadi.i.polli.
Acardilon species sileleos.
Altanurait.i.cost barost
Alfarsungi.i.asparagus.
Abrengi semen est
Albel.i.accis
Alsel.i.come accis
Asseme.i.lubrie romane
Açaruech.i.auri pigmentum
Almelea.i.almes.
Assanergi.i.puluis qui cadit de parietibus salis.
Alobocat.i.ellia que labuntur
Almelessis.i.nasturtium.
Adareseam.i.assolibus.
Alseies.i.nasturtium babilonicum
Albel.i.calcula maior.
Alluisse.i.abrotanum siluestre
Alselen.i.gesisidest est.
Allesuid herba.s.allzaraulalba.
Algiçoc.i.armoniacum
Almeheleb.i.vere
Alchechec.i.citroli.
Aldibic.i.glutiuum
Alsericā.i.digitale q̄ vtuntur sutores.
Albered.i.perforamina
Algaçe spēs fungi
Alhausegi faretio.
Amchamanti.i.auis frangentis os
Alhonsol.i.squilla
Alocohan.i.ruge
Albarid.i.ypius vel su.vriademoxon.
Alcenoch.i.plumbum
Alacoara.i.pes corui.
Alchigita.i.graues locticiniorum.
Alescudrion.i.scordeon
Artetica.i.sulla.

Artaro.i.lentiscus.
Altir.i.asa.
Alemuz.i.alegibar id de q̄ fiunt vasa.
Algudemei ifirmitas q̄ oritur i palpebris itus ꝛ nō permittit aperire oculos ꝛ rubet.
Acarirab.i.pl'i lotus.
Alsenar.i.aloes.
Amomia.i.armoniacum.
Alfegelzit.i.agnus castus
Alkarapse.i.apium
Aseb.i.alumen
Asoch.i.argentum.
Alnedum.i.anetum
Alocas.i.amigdale
Abelesen.i.carpobalsamum
Arenarimen.i.bolum vel lutum
Arcul.i.bedeguard
Asarual.i.cipressus
Almargen.i.corallus.
Albaiar.i.cerusa.
Alsafar.i.cappari
Alguft.i.costus.
Andal.i.colloqui.
Alcamfor.i.camphora gumma est cuiusdam arboris
Almuarcan.i.celidoniam
Argil.i.calx
Algafit.i.eupatorium
Aliana.i.enula vel ala
Adidalarchois.i.calcecumenon
Alcmar.i.es vstum.i.flos eris
Almartacha.i.litargirum.
Atarmus.i.lupinus
Alnuse.i.passe sine granis
Alleismes.i.muscus
Alkenlzengia fl'.accsa.
Alhoif.i.nasturtium.
Alguarda.i.rosa.
Angarut.i.sarcocolla
Almea.i.vua sicca
Alacnes.i.storacis
Alkiscas.i.papauer
Alfenid.i.penidij
Albeladet.i.anacardi.
Astrocculibe.i.grana pini.
Alked.i.citroli.
Almosolat sunt tamarindi.
Alseis.i.nasturtium babilonicum
Asagen.i.sanguis draconis
Albabit.i.sulphur
Alkibatha.i.terbentina
Alsarica.i.epilepsia
Alsetartagi.i.tapsia.
Alsabzachati.i.melope
Alberadul.i.ↄfectio anacardina
Aduraraci.i.pernix.
Algumur.i.carnes que sunt çinçiue.
Alchilalata.i.granata siluestria vel campestria.
Asuricitum nomen est electuarij.
Almaru idest medicīa inda que est similis cinamo.
Almurid.idest mesaraice
Alicra.i.literacula de stagnis.
Alatisca.i.ydropisis
Almaru vel maru.idest scarlea increta mona dronca.
Almulnar.i.intestinum rectum.

Alcrobi.i.cetarac.
Atara.i.flores dactilorum
Almasire.i.apostema calidum.
Alathatir.i.siringa.
Algenea.i.contractum.
Alhchir.idest her.
Alectati.idest apoplexia.
Alkidans. idest lacerationes que faciē fiunt cum vnguibus.
Açufere est gen⁹ elli q embicurauste.
Alkesisia.i.ruta montana.
Alsaure radix vitis albe.
Alsireg.i.ptes q̄ sunt in circuitu ani.
Alceldedi.i.sumac q̄ ꝑparatur corīa.
Alhohurelei: et est spuma que generat in circuitu carnem in mora.
Artarie porotide.idest separate.
Alsula feti.i.vinum coctum ad terciā.
Aldis febris ethica minuta
Alsacan est tremor cordis
Adhacatamon.i.puilegiū ceruinum.
Alçangiati.i.cassia lignea nigra.
Acasen.i.mu.
Ahuse.i.auellana assata ꝛ nigra.
Alibsulidus ante
Alisolidos.i.alkelzegi ꝛ ē besulidus.
Artiriades.i.grana iunipi vel cedri.
Anacardiū est albelador
Alsaguassora est agnus castus
Almenesi est calamentum fluuiale:
Algemma est spēs meçereon
Attarathi hec est herba q̄ nascit in locis desertis sine folijs ꝛ cui⁹ stipes est ruber ꝛ assimilat veretro canis
Abanexin.i.medicina inda.
Autron.et est eupatorium
Alkermeti hoc.i.fractus.
Alkel ꝛ est alhacus.i.ramus
Alfu caran ꝛ est almarcad
Astroculibe.i.grana pini
Almeibuccegi.i.rob de musto.scilicet tarreno.
Acameli est aqua de fauis
Auesefucu.i.almucum
Alkismess.i.pass.
Artanum.i.calamentum
Almeruen.i.partes que sunt super'anchas vsq; ad renes.
Alfor.i.crocus hortulanus.
Almur.i.caro ꝑtinēs radicē dentium
Alsed.i.emplasmur
Alramadi.i.citernicius
Alnusaragi.i.enna vlcerum.
Alsusoha.i.vngula.s.oculi.
Algasigata.i.tenebrositas
Alkalati.i.erpes esthiomenus.
Alekes.preparatores coriorum.
Almesemulz vl' armurmar.i.clam.
Aruircar.i.borace
Alnotiati.i.postrema pars capitis.
Alkel.i.medium colli.
Almaliasen.i.iunctura q̄ est inter brachium et manum.
Alkasasun.i.superior pars narium
Alkeseb.i.sisamum.
Acriuus.i.tortura
Asseiche.i.fricatio dentium ꝛ gingiuarum ꝛ labiorum interius.
Alsatan.i.cordis motus cum saltu.

B

Belleser.i.balsamus.
Berbeus.idest berberis.
Bisbeba.idest polipodium vel pullipudia.
Batura eris.i.iubel eris.
Bedenenambiua. idest quedam maneries basiliem parua.
Bubil.i.cepa siluestris
Buremeri.i.medicina inda
Bedenac.idest semen granatorū siluestrium et sunt grana.
Beden.i.radix alkeri
Betilon.i.assenila.
Bengi.i.iusquiamus albus
Borurgi semen nigrum simile.s.piperi qđ venit de sem amarum pro quo poni potest dedericum amarum
Bothor.idest pustule parue que fiunt in pueris.
Beçar lapis est viridis omne qđ ē expelens venenum.
Bondaliaten.idest in modum auellane genus ponderis.
Balar.i.brasil.
Balzata.idest qđ fit de tritico ꝛ lacte ꝛ çucharo.
Bothor marien.i.radix piretro similis.i.herba que valet in suffumigijs.
Berongissis spēs abrotani.
Blacte biçātie.idest species que multe est subtilitatis epilentico atq; mulieribus matricis presocationem patientibus proficiens.
Bersiendatu.i.virga pastoris
Baurac.i.quodlibet genus salsuginis ꝛ de quolibet sale intelligi potest.
Bethados marine.idest intensi mariem herba est.
Bolismus.i.fames vaccina.
Budorongi.idest radix herbe similis çedoarie.
Budarca.i.auellana
Bathar pondus est.
Burmathi.idest terreum vas vitreatum vt pix.
Berid.i.perforans.
Beneçimum.i.sambucus domesticus
Beonia.i.camomilla.
Buris.i.affodilli.
Baras gen⁹ est egritudinis: ꝛ hec dis ferentia inter morpheam ꝛ baras.qꝛ cum pungitur morphea exit sanguis in baras nunq̄ exit.
Baucie.i.pastinacie
Barbalzi.i.meatus inguinis.
Buçaram çedoaria et pro eo ponim⁹ çinçiber.
Bedegar spina alba vel odor rose
Beçead.i.galbanum
Birenuz. scilicet lapis lebes vel lebetis vel birene.
Beresus.i.corallus.
Bzuma.idest pix
Buçiden.i.testicli vulpis ꝛ dr̄ satiriō.
Bage.i.ysopus de spania
Bather. idest pustule vel eminentia carnis fetida.
Bucholie herba similis camomille.

Baras

scilicet ocula fetida.
Blac. hec est cum multe plante parue in oleo frixe in patella vnā sup aliaꝫ locando: melle iter omnes duas posito atq; sic simul coquitur.
Berongi: pro eo ponitur serapinum
Batheca. i. melo.
Baucia siluestris. i. daucus.

C

Cherua. i. mirasol.
Che hēbimar. idest cucumer asininus.
Cadula. i. cardomomum.
Casburataliur. i. capillus veneris.
Centurion. i. centaurea.
Carogued. i. carui.
Camedritus. i. camedreos.
Chemion armoni. i. ciminum a loco.
Cobrie a corolis vel panis sume vł arthenita. i. ciclamen vel maluꝫ terre.
Catarrus. i. congelatio capitis.
Calufar. i. oleum indum.
Caitata. idest appetitus comedēdi lutum ⁊ limulꝫa.
Caurati. i. frusta subtilia
Casudubir. i. calcātū cuiᵒ colꝫ ē viridis ⁊ qñ antiqꝫ fit colcothar calcanidis.
Cori. i. humor croci.
Calcalimua. i. medicina inda.
Cudilion. i. buglossa.
Cuternum. i. succus eupatorij.
Cameçib. i. fructus tamarisci.
Cantarçed. i. gūmi alcorsof: ⁊ alcorsof sunt capita cardami que comedunt.
Cauguamium. i. sale condita vt oliue.
Cauguamib. i. ea q̄ nascuntur in gula ⁊ pfocant vt squinantia.
Caubes vel çabro fit cū mice panis ad macū in oleo frixe ⁊ in melle dispumato posite parū pcoquūtur. postea vō sunt sera cū iponūtur: vt mel per foramina exeūdo separetur ab eis et sic comedatur cabis. i. de pane.
Cachabif cathais cum multe placente de pasta parue in oleo frixe ponūtur in patella vna super aliā locando cum melle inter positiōes duas atq; sic similiter coquuntur.
Candar genᵒ cardui qꝺ vocat cauerta
Calef. i. pannus faciei
Cali cinis cribellatus ⁊ fit de quadaꝫ herba salsa ⁊ vtuntur eo tinctores
Caunecanudem. i. ausidem conditum.
Caunoch sebeth. i. anetum sale ꝯditū.
Calech. i. squama ferri
Cucurma. i. vena citrīa q̄ dr̄ syrindma qua vtuntur tinctores.
Caugeruich. i. sucita quorꝫ quedā ꝯdiuntur sine sale q̄dam cum sale.
Cordumeni. i. carui agreste
Cartamum. i. semen croci hortēsis.
Casatis. i. tremor.
Curch. i. iuncᵒ de nilo de q̄ acassia fit.
Cabil. idest terra rubra que affertur ꝺ media in media aut arena minuta ⁊ cū fricatur super manum ingreditur cutem: de qua fit vnguentum qꝺ penetrat manum.
Cācule vocant anche q̄ mūdāt vinū ⁊ naicit in mari qꝺ est iuxta sibiliam.
Canatellia idest cauda equina ⁊ grece vocatur ampurias.
Caris idem est qꝺ allꝫaris
Cortex eris. i. batitura eius
Cortices eris. i. flos eris.
Calidicon. i. trociscᵒ de arsenico factus
Crerese mustela.
Canauit caulus imperialis.
Caua. i. vinum debile album
Cresmet. i. antimonium
Cimemi camen siseleos
Coch terra est iuxta locū vbi Alexander induxit og ⁊ magog.
Cola. i. vlceratio oris cuꝫ pustulis paruis vel pustule q̄ nascunt in lingua.
Cimirui cimunū albū ē collu ⁊ surcal: grece vō siseleos: cuiᵒ ꝓpetas ē dolorē epis yteriacā ⁊ epilepsiā ⁊ asma ⁊ matricis ꝓfocationem sanare.
Canuchal. i. salmuria capparis
Coriçiola herba est de qua fit scamonea ⁊ genus volubilis habens lac.
Chilus. i. succositas facta in prima digestione in stomacho.
Chimis. i. massa humorū facta in ēpe ex succositate veniēte a stomacho.
Cesnu simile est ferule semen habens album lenticule simile
Cherci. i. flores siles floribᵒ violaruꝫ relucētes in nocte in die vō non.
Colb. i. gna solꝫ: ē herba in hyspania nascēs: ꝺ q̄ mltū gignit in obeda cuiᵒ semē canapi assimilat: lꝫ eo fit albius ⁊ ad frangendū lapidē multum valet.
Cachile herba ē noīe salobra silis vermicularis acetosum habens ⁊ salsuꝫ ⁊ fit in die alcali.
Colcodeia. i. deriuatio vite.
Cauguamach. i. ea que sunt simplicia ⁊ composita ⁊ comedūtur post cibuꝫ sicut cappari ⁊ oliue.
Cotila pondus est decem vnciarum.
Canesis. i. scarabei.
Caifesse. i. vespertiliones.
Canhabili. i. oiā q̄ aceto ⁊ sale condita sunt vt capparum ⁊ oliue ⁊ reliqua: ex quibus fiunt salse vt sinapi.
Carabitum. i. frenesis.
Caras. i. cū aliquid vult loqui ⁊ nō potest nisi multū mouēdo linguā ⁊ os.
Commatre. i. picus.
Caratin. i. lumbrici terrestris.
Carmesic vna species tamarisci.
Cuscute. i. podagra lini.
Cacule. i. cardamomum minus.
Carpobalsami. i. fructus balsami.
Caraps. i. apium.
Curcuma radix que de transmarinis partibus affertur: ⁊ etiā est quedam confectio que est in serapione.
Condi herba est que assimilatur spatulis: iuncturarū duriciei proficiunt: eius flores quidam sunt citri. s. glauci in nocte ⁊ nō in die relucentes.
Charta inda de papyro
Cheri. i. balitum.
Cordumeni. i. carui agreste
Colcotar. i. attramentum ru.
Celidonia: dicitur herba hyrundinū: vel vena citrina.
Calcauil. i. oçimum montanum.
Corbiçlugue. i. granum simile cardamo ⁊ affertur de sclauonia.
Cantauron. i. centaurea.
Cautim. i. celidonia.
Catharis. i. dereris
Cusus herba: cuius sunt tres species.
Calah almes indum.
Cici. idest ramus.
Curcassia. i. radix.
Coltaliutiscat.
Chel est herba in vere nascens q̄ ramos hꝫ longos: folia lōga: cruda comeditur et vocatur gambal.
Ceudaran est succus niger cuꝫ quo fricatur muscus ⁊ dicunt quidam q̄ sit gummi glandium: sed mentiuntur: quia non est nisi gummi in radicibᵒ xylocaracte inuentum.
Condisissa. idest simula.

D

Dra idest mellica vel mala bruca.
Dul vocatur sopheri aque nō est illa qua in hispania tinguntur pānī: immo est arbor super paruum stipitem eleuata: cuius folia solo caracte folijs similia sunt: eiusq; cortex vocatur a barbari emailelep: vt reubar barum riçide efficiens: hanc vō Diascorides lzal vocat: cuius apoçima bibitum genuum dolori confert.
Durameth. i. çedoar ⁊ est tribus modis vna decorascem. alia vero hierosolymitano ⁊ alia hispana.
Douidar spēs est de hebel que nascitur in india ⁊ similatur cypresso.
Desenen. i. adeps gibbi cameli.
Deotin. i. terbentina
Dasattagit. i. acetosi.
Dende species est que granis resini similatur et alia est ide et alia sem: dende quandoq; vocantur cataputie.
Denendem. i. oleum nardinum.
Dirisin. i. sustentatio
Dalach. i. fera: q̄ sunt similes vrsis.
Delbenioleum: hoc oleum fit de illo semine quod dicitur piper album
Denisen lapides virides quibus acuuntur flebotomi ⁊ sunt de mecha.
Dauic. i. pondus sex granorum ordei
Darfurfel. i. piper longum
Dahamarate diamarte
Dragig auis est.
Dabis. i. viscus
Darçesan herba q̄ in tyriaca ponitur
Daue: et est semen baucie siluestri mōtane cretensis.
Dubul. idest herba que nascitur ī mari ⁊ dicitur coga.
Dissuris. i. primitus
Diaconicō. i. electuariū de papauere.
Dic. idest minuta.
Darsesahan. i. pedetramen
Darsem. idest folium.

E

e **Gyptus** idest albarati.
Ebel.i.semen iuniperi.
Exies.idest pisces.
Endiuia.i.saratia vel seuum.
Eleuçeçia.i.quãdo aliquis caput impetuose vertit retro vel ante.vel cum loquitur mouet ipsum:aut facit cripi in ore:quãdo loquitur & profert idẽ verbum:neqȝ scit quid dicat: vl' cum aliquis loquitur.sonuȝ facit vt recordetur: vel aliquid facit quod extraneum videtur.
Embula quidem est quod est file harundini. et embola dicitur foramen longum in fistula:
Esterguar.idest aiudẽ: herba de qua fit asa fetida.
Elcheis locus qui dorso cũ vis iũgif.
Elem. idest tedium vel tristitia de futuro & facit vigilare.
Embroca.i.infusio cũ ab alto ꝓijcitur
Empinia.i.saniositas.
Eldi dunelic.i.corona regis.
Emfestides.i.ypoquistidos.
Embut est sperma alma florẽ faciens citrinum.
Elanlzid.i.racemus.
Eracruchic: vl' amerachu alacome alba.
Eilbangue cardamomum.
Eiufestidis.i.herba hircina.
Eçeleurge fit de farina & aqua & melle in oleo frixa.
Ebel.idest sauine.

F

f **Efiche** genus tuberum.
Firfir genus portulace.
Falsasa.i.grana impiguata.
idest fulla vel semen trifolij & melius citrinum.
Fereçemisch.i.oçimum gariofilatuȝ.
Fu.idest fistra.
Fesire.i.vitis alba agrestis nigra & vocatur bautaiam.
Felsese met.i.radix pipis & eius lignũ.
Feluçaaraçi.i.fel elephantis.
Fenich.idest lapis vel cam.& est lapis corij preparator.
Faudengi.i.bronȝ.s.semen nigrum.
Feudeñ.idest cor.
Fuccha.i.potus q fit de ordeo & aqua.
Fusiricon medicamen ad scabiem.
Fufel.idest piper vsuale.
Fucahilesus genus arthanite species botor marien.
Fetirat.i.interpretationes.
Fesires semen etheui messessidar.
Fulfulimon.i.oçimum montanum.
Foris squinantia.i.superioris.
Febana.i.peonia.
Felucearaci.i.arbor litij.
Fausel herba que assimilatur nuci muscate.
Felifelan.i.agnuscastus.
Faba egyptiaca.i.bapraulis.
Farmatia.i.catarticum.
Fasuricon.i.prassion.
Fiden.i.pannus quo opilaf os vasis: vt per ipsuȝ possit exire vinũ vel aq̃: & pcipue si fuerint sanguisuge ibi.
Faufel.i.auellanana inda.
Famaticon.i.almermur.
Fimicon.i.iusquiamum nigrum.
Fascemus.i.arbor mane & ẽ ticta a fia.
Fagus.i.centaurea minor.
Ferselen.i.dans digestionem
Feilueragi.i.lilium.
Forbion.i.euforbium.
Facahatra.i.squinantum.

G

g **Odisie** dicit abisce qȝ ẽ gen⁹ tuberis.
Gasdia.i.tyriacium.
Galmenech.i.vna spẽs elli:& fȝ quosdam est nux vomica.
Geuseir.i.opoponax.
Gausima basilicon demonis.
Gelbur spica alba florẽ faciẽs citrinũ
Gar.idest laurus.
Gasit.i.eupatorium.
Gesse quando oculi propter dormitionem aperiri nõ possunt.
Granaçelen.i.piper ethiopum.
Granuȝ viride.s.semen lentisci fruct⁹ quidam est.
Gedeguil.i.vias vel canaleos coa.
Gaçel.i.capreolus.
Garab.i.lachryme.
Guauansez genus columbarum.
Gesse.i.durities palpebraꝝ.
Galsama caro est pãniculosa annexa palata sub via pendens cooperiens caput carne.
Guasemabras.i.stellio.
Guasmeniȝ folium nil.
Gumorati ꝓfectiões liqde quas mulieres faciũt ex quib⁹ liniũt facieȝ.
Geusineti nuces sunt cuiusdam arboris equales facte in lõgitudine viqȝ ad mortem dolorem faciunt.
Guasac.i.galbanum.
Garumphal.idest gariofili.

H

h **Echoen** similis est calore:lȝ ea maior sit & vocatur magarga.
Horf.i.nasturtium.
Hasse ysopus hispanie est.
Hasec herba expãsa super terrã multos habens ramos que dicitur cicer ipatoris: qr semen eius spumosũ ẽ vt cicer.
Hara.i.iuniperus.
Habel.i.columbit.i.gummi fistici
Herua.i.resi.i.species dactyli.
Hebel sauina vel iuniperi.
Harmel herba est.
Hasce.i.santonicum.
Huscimati constrictio.
Humara.i.iohanitius.
Helcalborom.i.terbentina.
Heel cardamomum maius amomuȝ & acorus & asarum inde pro alio ponitur in medicinis.
Hellius idest viscus.
Hegereasen vitis alba: et fm quosdã raphanus.
Herbangue cardamomum.
Has semen anachabius.
Hod.i.lignum aloes.
Hasascrum rahan salarmonia.
Holus iudaicum succus plãte que dicitur planta hircina.
Hestden lignum indum notum humeuie amomi.
Habaras staphisagria.
Harmel fructus iuniperi.
Holcalibat.i.terbentina.
Hosmatum.i.quarta pars libre.
Humema.i.amomum.
Hortelesen xylobalsamum.
Habal atula.i.cubebe.
Hocorus.i.liquiritia.
Hosus iamenicus.i.bertus.
Hercalibar.i.momith.
Hedriamon.idest iulep.
Hymemati.i.virga longa quam deferunt sarraceni in capitibus suis.
Herelaten.i.hestiomenum.
Hellzalibat hae lalbatim.

I

i **Dromel** idest aqua mellis.
Jelese.idest durities palpebre quando vix eleuatur.
Juiueiȝ.i.siccomori fructus & sũt sicut ficus agrestes acetose & dure in qbus semen vt papauer sonat.
Judae.i.polium maius.
Jfidebati.i.taphea alba.
Jstigatus salsa que fit ex aniudem et aqua et sale.
Jtula lapidis.i.gipsum.
Jbelice.i.cardamomum minus.
Judebet.i.cibus qui vocatur riçi.
Judebigi.i.cib⁹ qui fit de micis parue placẽte super quas cadit pinguedo pulloꝝ collũbaꝝ cum assantur.
Jagueris.idest electuaria nihil amaritudinis habentia et boni saporis siue sint solutiua siue non.
Jstimbre.i.cum comedit homo nõ ledit ipsum.
Jafoc.idest sinciput.
Jpoquistidos herba hircina.
Jascas homo stans oculis apertis et non mouens eos.
Jschiros vel schirosis.i.apostema lapideum.s.melancolicum.
Jarterd.s.semen assatum.
Jati.idest falsafa.
Jouiar.i.radix palme siluestris.
Jliati.idest vatis.
Jostarigut.i.nux muscata.
Julmar.i.balaustia.

K

k **Aib.i.** lacacetosum.
Keisim.i.leuisticum.
Keisim hoc est simile ferule habẽs semen album lenticule simile.
Keneuiri dicit Diascorides qȝ est herba in vere nascens que ramos habȝ longos & folia lõga & comeditur cruda & vocatur caulus.

Kilus succositas.
Killzul grana nasen.i.tremle albaris.
Kilix.i.salix de corterex.
Keiri flores qdaz quoꝝ siles violis in colore, aliȷ̃ sũt glauci: in nocte tñ relucẽtes ⁊ nõ in die vt odor violaruz.
Karusis.idest semen tamarisci.
Kesile fustes sunt nigredini attine radicibus rubee simile.
Keste.i.herbus.
Kist.i.libra et dimidia.
Kildariȷ.i.filix.
Kerse.i.cinamomum.
Kiua.i.galbanũ ⁊ est gũmi pastinace.
Kalagie.i.cib⁹ q fit ex pulmone corde ⁊ epate icisis minutiz ⁊ cũ oleo frixis in quo post remotionẽ p̃dictoꝝ ponitur paꝝ aceti ⁊ oua ⁊ çapharanum.
Kebilzegi herba est portulace similis sed cum frangitur emittit lac.
Kise cibus qui fit de simula ordei.
Kelzingi species est solatri.
Karabitus apostema calidum in velamine cerebri.
Kirtubit est color sanguinis putrefacti in facie.
Kathemen.idest puluis.
Karlzt.idest tortelle.
Kiteran genus arboris que facit gummi quo corpora inunguntur ⁊ nõ putrefiunt.
Kismes.i.passelle parue.
Kerna.i.pentadactyli.
Karfati cinamomum maius.
Kaisur alhaset.
Keilzeric gumma est.
Kelzilil elit elinalit mellilotum.
Klut.idest gummi.
Kelzelengi.i.confectio inda.
Kosen.i.cortices glandium.
Kimolea.i.mation mittant in luto viridi quando ponitur in aceto.
Keisim campestris.i.siseleos.
Keslzenti.i.confectio persica.
Kerlzefebe.i.cubebe.
Kalus.i.permixtio.
Kindilzió.i.herba que similatur allze sesefren: ⁊ cũ ea abstergitur nitrum.
Kitran est quod emanat de cera cum comburitur vel instar olei fraxini extrahitur.
Kitran est illud quo liniuntur naues: et postq̃z sunt parate cum pice.
Kemonlzaymen.idest siler montanus vel siseleos.

L

l **Itium** hoc de aqua in q̃ coquuntur cortices berberis.
Laus.i.amigdale amare.
Legia genus titimalli est.i.laureola vel esula.
Leoiçene hoc fit cũ amigdale parum parui terere: aut in melle dispumato posite coquentur ex qbus parue pillule formantur ⁊ sic comeduntur.
Licri.idest bitri.
Lupuli.i.volubilis.
Luf.herba est serpentaria.
Librie.idest pure.
Lucutum.i.bolum armenum.
Lacurac.i.terra sigillata.
Lapis iudaicus agaput.
Lac papaueris opium.
Lupinus faba egyptiaca.
Lingua auis fructus fraxini.
Lutũ comedẽdũ liquiritia.i.lutum qȯ dr̃ ⁊ ad comedendũ sapidũ: semẽ album habens saporez magne mãmille canis persica lingua.
Litargia est ablutio ⁊.
Lubrieta.idest almea: aliȷ̃ dicunt q̄ sit currens ⁊ aliȷ̃ sicca.
Luben.idest thus.

M

m **Agahare** .i.cibarijs ȏ lacte et carne murahabatis et cõditis aut in sole fiunt sine igne vt çuccharum rosarum.
Mes.i.grana p̄ua faseolis minora habẽtia oculũ in medio sicut oculus faseoloꝝ ⁊ vocaṫ farrola.i.faseoli p̄ui.
Masal hoc fit de lacte acetoso et farina ordei: et est cibus qui post butyri extractionem remanet.
Malialeb fructus niger cuiusdam arboris.idest nere.
Mematie vocatur maiorana habens hastaz vt hasta aneti.i.mu. cuius corona sue assimilatur corone: semẽ vero eius vt cuminum est. sapor autem est vt sapor fisticis quod bonum habens odorem.
Mumia res est que ĩuenitur in terris vbi mortuoꝝ corpa aloe condiuntur a qb⁹ humor mortui cũ aloe mixtim resoluitur ⁊ similatur pici marine.
Meiçahara.idest sene.
Menederia.i.cataputie.
Mugath hoc dicitur esse radix granate agrestis. ⁊ dicitur esse radix nesez .i.tremule arboris.
Meçerion.i.leo terre qui a qbusdam dr̃ esse laureola ⁊ a qbusdã anabula.
Merdasengi.i.puluis de plũbo combusto: ⁊ ẜm quosdam litargirum.
Muraba.idest conditum.
Mescartarmesir.i.pulegiũ cum vino
Mellis storacis pure medulle.
Miua syrupus de succo citoniorum ⁊ pomoꝝ ⁊ granatorum dulciũ ⁊ acetosorum ⁊ vino factus.
Memirensiz.idest celidonia.
Musachnima illud de quo nitantur vasa ⁊ ẜm quosdã aqua viteraticoꝝ.
Mugat.i.radix vnde fit asa.
Musaguarat.i.salsa.idest cibariũ qui fit sine car.
Maradi.i.curuatura brachiȷ.
Mutagenat.i.cibus qui fit in caçola.
Mulachia.i.malua curta vel maior.
Mucha.i.pars que de oculo videtur.
Maroth.i.radix silis annidẽ: ⁊ tñ debilior.
Migradi.i.forfices.
Mirac.i.interior pellicula ventris.
Mixturum.i.mensura.
Morisia vel morisiatum.i.almuri.
Mutilago.i.banositas.
Musaguatiz.i.terra ĩ qua sunt colles parui.
Melachion.i.opium.
Meimeran.idest celidonia.
Mesus liquor acetosus.
Midoat similiter liquor.
Mest.i.lac acetosum coagulatum.
Mirac pellicule super sifac.
Magra.i.creta rubra.
Medum herba fetida.
Marinacur.i.marubium.
Masal fit ȯ lacte acetoso ⁊ farina ordei.
Madac bdellium.
Marcur.idest carmec.
Meçen.i.locus qui ẽ cinctura inferi⁹.
Maiorana grece dr̃ auricula muris.
Marsilia faba lupina.
Meta.idest storax.
Mersuleu lingua.i.asparagi.
Macam.i.emplastrum.
Molachia malua ortiua.
Malmeem.i.farina creticorum.
Marchas.i.citrini a loco.
Mulche allzase.i.bdellium.
Meçanella.i.camomilla.
Men.idest manna.
Melachion.i.opium.
Mastillze.idest mastix.
Mor.i.myrrha.
Merasmec.i.extenuatio cum fit vel eminentia vmbilici.
Meseraice.i.vene ğciles q̃ sũt in epe.
Miringua.i.rete cerebri.
Marosmos.i.species.v.hetice ⁊ dicitur congelatio.
Malleid.i. lac vaccinum concussum de quo extractum est butyrum.
Miua.i.syrupus de citoniȷs.
Mel alumen storax liquida.
Mudimon.i.bdellium.
Marlza de.idest opium.

N

n **Abac.i.** fructus sydre.i. uinbe siluestri vel vue siluestres.s.labrusca.
Naragil.i.nuces indice.
Nisabor.i.lutum comedende.
Nemen.idest sisimber.
Nesun.i.rosa se.i.sambucus siluestris
Neeresunci dicitur esse rosa asinina: ⁊ dr̃ q̄ est species indie.
Naphta.s.petroselleum album.
Nabati qȯ fit in septẽtrionali parte.
Nabacha istud est eius magnus: cui⁹ est granum vue.
Nuces menuthe.i.castaneole ad tempus dormire faciens ⁊ nasciṫ sibilie.
Napi siluestris.i.rapistus.
Nabit in potu qui fit ex dactilis vel ficubus vel ex aliȷ̃s vel ab vuis.
Nucla.i.ea quibus post cibuz vtimur vt citonia cauatiana ⁊ acetila.
Nucã.i.locus vbi collũ iugiṫ craneo.
Narcotica.i.stupefactiua.
Neisestengi.i.amilum.
Nerideri.i.spica romana.
Neregrana.i.cerasi siluestres.
Nenuca.i.ameos.
Nemebrest.i.sorbilla.

Nesesengi

Nesesengi.i.scolopendria.
Nardium.i.oleum.
Nithabā.i.coriū sup qḋ iacent hoīes.

O

o Rthi.i.artaria.
Orali stamenia de serico.
Ocimum citrinum basilicon maius.
Ocimū fluuiale balsamite aquatice
Oleū onfacinū viride: vel oleū qḋ fit de oliuis immaturis viridibus.
Olcium.i.acorus.
Olixatri.i.semen macedonici.
Oandachoca.i.nasturcium.
Oabelcara.i.cucurbita.
Osaragij virga pastoris.
Osathar.i.origanū.
Oampharicō herba que vocatur grameia.
Oaman malia marte.
Ocleruca.i.pendactyli.
Ofien.i.optimum.

P

p Peludes pheludz fit quādo mel tamdiu coquitur vt cum supra marmor oleo inunctum proijcitur vt induretur: qḋ postea incisum frustatim comeditur et sic sunt penidij de melle.
Pumex vocatur lapis corij preparatur et vocatur fenix ac lapis vulcani.
Phibis.i.rapax.
Ptisis.i.ariditas.
Petroselini aut semen apij montani macedonici.
Pipaque holus est.
Pupilla oculi dicitur aptum aque.

Q

Quent.i.sulfur.

R

r Orab doctyli sunt humidissimi qui nisi statim comedantur dissoluuntur et fiunt quasi mel et non habent ossa.
Robile gummi est et dicunt quidā qḋ sunt cicercule.
Rebite cicade marine.
Relzi id est aqua que super lac acetosum eleuatur.
Reib.i.lac acetosum vel mē.
Resius.i.pentadactili.
Rob.i.succus vsqz ad spissitudinē de coctus vel tertiā ptem.
Rauux.i.confectio de qua fit gallia.
Roonati egritudo ē in qua homo semper ridet.
Rusatigi.i.es vstum.
Ramex.i.locus sub anchis.
Raā sal armoniaca similis est aneto.
Rachaialhamen.i.fumus terre.
Rasas.i.stagnum.
Ret.i.iūcus de nilo de quo fit acatia.
Reburet herba portulace similis: sed cum frangitur emittit lac.
Ru ine.i.sapiētia abluta.
Rean.i.myrtis.
Ratmegi.i.colofonia.
Radix arboris marine.i.attanasia
Rasan.i.penna vel penem.

S

s Emericon species apij cāpestris.
Simar lactuca.
Sarthar.i.ferrum.
Siseleos.et est amuden romanū.
Suful: hoc fit qñ puluis iacitur in os. et postea vino vel aqua trāsglutitur.
Segem.i.sanguis draconis.
Senegi.i.amilum.
Sapa.i.de succis fructuū ad spissitudinē decoctis vel de herbis q̄ fiūt ex aq̄ aliq̄ buliens miscet bis vel ter: et multotiens ex zucharo vel melle.
Satiriō testiculi vulpis et dicit alebre.
Sticados arabicum.i.camphorata.
Secaniabin.i.oximi.
Sare.i.pustule.
Sirac.i.felix.
Sanguich.i.triticū fractum cum multa aqua coctum.
Sahara.i.insomnietas.
Sicla.i.blita: et est herba saporis euāscli.q.vilis.
Saal.i.demon.
Serai.i.pira porcina.
Saphati.i.pustule faciei et capitis vel rubor faciei.
Scea.i.sticados arabicus.
Siga.i.storax liquida.
Saien.i.sanguis draconis.
Salegea.i.capsia lignea.
Sel.i.sambucus.
Sumsar.i.brissus.
Sibag.i.salsa que fit ex aceto et carui.
Sclebrugigi.i.oppoponacis.
Saculi fuduron.i.scolopendria.
Sectaragi.i.capsia.
Senchar.i.pes columbinus cum quo tegitur oculus vel cera.
Seteregi.i.fumus terre.
Sief.i.trocissus paruus de quibuslibet rebus ad oculos.
Secaniabin.i.zucharū ro. vel mel ro.
Sunis.i.vizella.
Seifmemithe: istud hoc mō fit succus memithe in sole desiccat. et ex eis formāntur pillule vel magdaleones pui.
Sauic.i.ordeū vel triticum fractum i parua frusta.
Senes.i.lac acetosū coagtatū sine sale
Sisoniū oleū ē.vñ fit oleū sisaminum.
Sedenigi.i.emathites
Sicos.i.congelatio.
Suc.i.gallia muscata.
Sahaphata.i.rubor faciei cum pustulis et cutis duricie.
Sumachia.i.cibus q fit cū succo sumac.
Sercinus.i.thorax vel ossa pectoris.
Sebel.i.vene rubee que sunt in angulis oculorum.
Seiecht.i.mandragora.
Secubugi.i.acetosū et cnseus.
Sehaniz.i.panniculus q est inter grana granati.
Sebrau vocat latine laureola et arabice thanagat et est interficiens.
Siregi.i. oleum sisaminum.
Subes.i.tahea.
Sedengi.i.semen canapis.
Sadaf.i.colera marina.
Sceratarac.i.cassia vel fumus terre.
Sucutin.i. semperuiua.
Sucutie.i.testiculus muris.
Secacul sigillū sancte Marie.quidā dicunt consolida.
Sufe.i.ysopus.
Scedeb.i.ruta.
Sabor.i.formicarum.
Secaniabin qḋ fit ex zucca. et aq̄ ro.tm̄
Sansaran.i.abrotanū.
Secabinci.i.serapini.
Soloca.i.capsia lignea.
Scamonea.i.diagredium.
Serogen.i.hermodactili.
Setherig.i.fumus terre.
Satre.i.origanum.
Salsifamosa.i.spica.
Selzē sebubati.i.arbor croci hortulāi.
Semuni.i.butyrum coctum.
Singulosa.i.abrotanum.
Spica altib.i.spica inda.
Saraa.idest emplastra.
Sarati.i.pleuresis.
Satib.idest medicina.
Seberegi.idest lac ordei.
Scentis.idest sanguis draconis.
Sathar.idest pithima.

T

Tarchon idest saturegia.
Talea.idest caput palme
Taro.idest lentiscus.
Talisafar.idest macis.
Therid.i.mice panis quibus superfūditur ius aliquod.
Taxil cibus est qui fit de lētibus coctis cum aqua.
Tanagat.id est lactarola.
Torarit.i.ypogstidos ille spēs vini.
Tarasacon species cicoree.
Tuctameius.i.pulegium.
Tirasaton.idest endiuia.
Tagandes.i.piretrum.
Tesisien.idest ruta agrestis.
Tabasir.idest spodium.
Tulusius.i.vinum coctum.

V

v Varac indi.i.folium.
Varices.i. vene tortuose in cruribus vel alibi.
Venec citrine.i. radix celidonie.
Vsnee lanugo que in arboribus et etiam in lapidibus et in parietibus: et hec dicitur epatica.

Z

z Arur id est sorbe.
Zarambet.i.zedoaria.
Zarore.i.sorbe.
Zubd.i.butyrum coctum.
Zuseferade.i.radix mandragore
Zarainit vel masmacora.id est aristologia longa.
Zodie.idest ciperi.
Zondebeust.idest castoreum.
Zusefe.i.iuiube.

¶Tabula de herbis medicinis et elc̃arijs cõuenietib⁹ membris corporis.

h **Erbe** ꝯtra discrasiã capitis frigidam.

Peonia.
Betonica.
Rutha.
Pulicaria vtraq;.
Maiorana.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
Saluia domestica.
Lilissagum.
Eufragia.
Scelei montani.
Cucumer agreste.
Sansucus.
Primula veris.
Herba paralisis.
Herba muscata.
Saturegia.
¶Medicine ad idem.
Xilobalsamum.
Carpobalsamum.
Cubebe.
Ligni aloes.
Macis.
Mirrã.
¶Electuaria ad idem.
Dyarodon iulij.
Puluis duplicatũ cũ musco.
Dyantos cum musco.
Diacastoreũ.

Herbe ꝯtra discrasiã capitis calidã

Solatrum.
Barba iouis.
Jusquiamum.
pp.
Lactuca.
Folia myrte.
Folia salicis.
Herba nos.
Crassula minor.
Portulaca.
Folia mandragore.
Folia cucu.
Folia cucumer.
¶Medicine ad idem.
Semen lactuce.
Semen papaueris albi.
Semen iusquiami.
Semen mandragore.
Semen solatri.
Semen herbe iouis.
Semen rosa.
Semen violarum.
Aqua rosata.
Oleum violatum.
Oleum rosatum.
¶Electuaria ad idem.
Zuccarum violatum.
Triasandal.

Herbe ꝯtra discrasiã pector frigidã.

Radix lilij.
ysopi sicca ꝛ humida.
Cicorea.
yringorium.
yreos.
Barba vir.
Mellilotum.
Marrubium al.
Enula campana.
Camomilla.
Altee radix.
Malua.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
¶Medicie ad idez tã ad ca. ꝙ ad fridã discrasiã pectoris
Penidij.
Nuclei pinearum.
Pistacearum.
Jouis barbe.
Senestem.
Dragantum.
Gummi arabici.
Amidum.
Candi.
Semen.pp.albi.
Amigdale dulces.
Uua passa.
Fistici.
Liquiritie mundate.
¶Electuaria ad discrasiam pectoris frigidam.
Dyadragantum.
Dyayris.
Dyacalamentum.
Dyaprassium.
Dyapenidion.

Herbe ꝯtra discrasiã ca. pectoris.

Capilli veneris.
Cetarac.
Polliricum.
Addiantos.
Marrubium.
¶Electuaria ad idem.
Dyadragantum.
Dyapp.
Dyapenidion.
Elc̃aria ad restaurãdũ.

Herbe ꝯtra discrasiã fridam cordis

Melissa.
Buglosa.
Borago.
Enula campestris.
¶Medicine ad idem.
Gariofili.
xylobalsamum.
Carpobalsamum.
Hiacyntus.
Margarita.
Coralli albi ꝛ rubei.
Lignum aloes.
Os de corde cerui.
Blacta biçantia.
Smaragdi.
Rasura eboris.

Elc̃aria ꝯtra discrasiã cordis cal'am.

Zuccarum rosa.mixtum cuz corallis margaritis
Dyaboragmatũ mixtũ cum succo buglos. ꝛ margaritis.

Elc̃aria ꝯtra discrasiaz cordis frigidaz

Dyamargariton.
Dyamartes.
Electuarium xiloaloes.
Dyarodõ iulij ꝛ resũptiuum
Dyarodon abba.
Dyambra.

Herbe ꝯtra discrasiã calidam epis.

Cicorea.
Rostrum porci.
Epatica.
Ungula caballina
Endiuia.
Scariola.
Solatrum
Jouis barba.
lactuca.
Portulaca.
Herba violis.
Lenticula aque.
Plantago.
Scolopendria.
¶Medicine ad idem.
Omnes sandali.
Spodium.
Rose.
Semẽ portulace ꝛ lactuce.
Scariole.
Prune.
Uiole.
Flores ca.
Mellilotum.
Nenufar.
¶Electuaria ad idem.
Tria sandali.
Zuccarum rosatum.
Succarũ violatum.
Dyaboraginatum.

Herbe ꝯtra discrasiã epatis friam.

Saluia.
Costus.
Eupatorium.
Consolida ma. ꝛ mi.
Sansucus.
Pes columbinus.
Amomum.
Ameos.
yringi
yreos.
Enula campana.
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.
¶Medicine ad idem.
Semẽ brusci.
Semen sparagi.
Semen maratri.
Semen anisi.
Semen petroselini.
Semẽ macedõici domestici
Ameos.
Cinamomum.
¶Electuaria ad idem.
Dyarodon abbatis.
Dyacostum.
Rosara nouella.
Dyanisum.

Herbe ꝯtra discrasiã friam splenis

Radices.
Feniculi.
Petroselini.
Scolopendrie.
Cortex tamarisci.
Geneste.
Radix capparis.
Camedreos.
Lingua auis.
Scabiosa.
Camepitheos.
Centaurea.
Germadrea.
Gentiana.
Borago.
Pentafilon.
Gramen.
Calamentum
Utrumque lapatium.
Fumiterre.
Affodilli.
Lingua bouis.
¶Medicine ad idem.
Sene.
Thimi.
Epythimus.
Lapis laçuli.
Lapis armenus.
Flos boraginis.
Mellilotum.
Camomilla.
Utrumq; sticados.
Maratrum anisum.
¶Electuaria ad idem.
Diasene.
Diapapaueris.
Diaboraginanis.
Diacalamẽtum.
Diaciminum.

herbe ꝯtra discrasiam calidaz splenis.

Cortex geneste.
Folia salicis.
Scariole.
Cicera.
Scolopendrie.
Radix herbe violarum.
Endiuia.
Barba hircina.
¶Medicine ad idem.
Flos nenufaris
Borago.
Melilotum ꝛ alia ꝙ ponunt contra discrasiã epatis.
¶Electuaria ad idem.
Diaprunis.
Succarum rosatum.
Succarum violatum.
Triasandali.

Contra discrasiã frigidam renum.

Radix fenteculi,
Petroselini vtriusq̧
Saxifragi.
Milij solis.
Tribuli marini & campestres.
Filipendula.
Brusci.
Sparagus.
Pentaphilon.
Utrumq̧ nasturtium.
Squinantum.
Terra marina.
Radix apij.
Hipericon.
Leuistici.
Urtica ma. & mi.
¶ Medicine ad idem.
Spica nardi.
Squinantum
Spica celsi.
Semen malue.
Quattuor semina frigida.
Semen maratri.
Petroselini
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
¶ Electuaria ad idem.
Electuarium dulce.
Filoantropos.
Dianisum.
Diacalamentum.

Herbe contra discrasiam cali, dam renum.

Utraq̧ iasea.
Quinq̧ neruia.
Rostra bouis.
Cameleunta.
Memita.
Sanguinaria.
Uirga pastoris.
Barba yrcina.
Plantago.
Myrta.
Celidonia agrestis.

Electuaria que faciūt ad ca, lidam discrasiaȝ epatis siue stomachi: medicina sunt q̄ faciunt contra discrasiaȝ ca. epatis medicine contra discrasiam membrorum iuncturaruȝ et herbe communes cali, de et frigide discrasie.

Arthemita.
yreos.
Enulacam.
Radix lilij.
Lactuca.
Portulaca.
Paritaria.
Camomilla.
Mellilotum.
Radix feniculi.
Brasi.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.
¶ Medicine ad idem.
Sandali albi & rubei.
Semen rosarum.
Semen lactuce.
Calamum aromaticū.
Semen plantaginis.

Ad discrasiam calidam mēbrorum et iucturarum.

Barba iouis.
Mercurialis.
Solatrum.

Herbe ad prouocanduȝ emorroydas.

Herba thuris.
Menta.
Saluia.
Marrubium.
Sauina.
Ap ium.
Serpentaria.
Muria.
¶ Medicine ad idem.
Thus album.

Finis.

¶ Tabula antidotorum famosorum q̄ in hoc volumine continentur.

Liber Rasis phi filii zacharie de ꝓprietatibus mēbrorum ꝛ de vtilitatibus et nocumētis animalium aggregatus ex dictis antiquorū ſm ꝙ probauerūt antiqui:et continet sermones.56.

v **Erbum** Arist o.et diascoridis ē.in collo leonis non est aliquid coniuncture: sz vnum est continuum.

¶Caro eius est calidior canina cuz hic sicca: valet in cibo paraliticis:nisi quia tarde digeritur:et generatiua tortionum ventris.

¶Et carnes rapacium oīm declināt ad siccitatē generatiuam in corporibus colere nigre peiores earuz lupine et canine ꝛ corruptiōibus humorū ꝛ animarū eorum.

¶Uestes in corio eius inuolute secure sunt a tinea.

¶Corū eius cū corio lupi positū depilat ipm.ꝛ sil'r alia.

¶Suffumigatio ex sepo eius si fiat circa aquam aut ex eo aliquid ponatur circa eā nō accedēt lupi nec bibēt ex ea.

¶Si sepo eius cum alleis mixto ꝛ trito vt vincat odorem alleorū:ꝛ inungat corpus ad ipm nūꝗ accedent lupi.

¶Si cum sepo eius liquefacto distilletur circuitus ouiuz nō accedēt lupi ad gregem illū: nec animalia rapacia.

Dens eius caninus collo pueri suspensus anteꝗ ei dētes nascātur securꝫ reddit a dolore dētiū in natiuitate eoꝝ.

¶Si sepo eius liquefacto inungantur animal non accedent ad ipsum musce.

¶Stercus leonis desiccatum et pmixtum vngueuto:cuz quo aliquis vngatur delet maculas.

¶Sanguine leonis si confricet cancer tollit ipsum.

¶Fel leonis curat icteritiam datus in potu dauic eum affligit in prima vice.

¶Epar eius cum vino puro bibitū aufert dolorē epatis.

¶Cerebrū eius comestū inducit stupefactionē mentis.

¶Cerebrum eius cum oleo liquefactum in aurem surdā

distillatum auditum reuocat.

¶ Testiculus eius dexter desiccatus cum rosis tritus ⁊ in potu datus sterilitatem inducit.

¶ Si quis comederit assum aut crudum aufert filium ⁊ sterilitatem inducit.

¶ Si potetur aliquis stercore leonis aut ponaꝛ in vino mēsura vnius dauic abhorrebit vinum.

¶ Sepum eius calidius ⁊ siccius est sepo algebut. i. bouis amari exeuntis ⁊ prestat apostematibus duris.

¶ De alpheth. Sermo. ij.

Alfeth aliter alpheil generatur ex leone ⁊ leopardo sicut mulus ex equa ⁊ asino: ⁊ quādo errat in venatione retrograditur iratus.

¶ Et cū disciplinatur in errore venatiōis recipit scientiaꝫ ⁊ disciplinā sicut recipit canis.

¶ De tauro. Sermo. iij.

Taurus subtilioris vocis est q̄ꝫ femina donec castratur: ⁊ cornu vacce fortius est cornu tauri ⁊ non est in corde os nisi bouis vel equi. Si quis ceram liquefactā sup cornua vituli infuderit sequetur ipsuꝫ quocūqꝫ voluerit absqꝫ labore.

¶ Bobus accidit morbus podagricus ⁊ signuꝫ est qñ pedes eorum apostemanꝛ. Si cornua eorum inungantur. cera liquefacta aut oleo curanꝛ.

¶ Quedā spēs bouꝫ est magnoꝝ pascēs retrorsum p̄ timore cornuū. Alia spēs carnibus vtitur ad modū luporū.

¶ Boues precognoscūt hyemē fortem ⁊ signū faciūt dñis suis quia super latus dextruꝫ incumbunt.

¶ Et si semina que spargūtur cadunt sup cornua eoꝝ non proficiunt in fructu: ⁊ erunt paruorū granoꝝ.

¶ Si ligetur bos ī mansuetus fune lane remouetur illud.

¶ Si vngatur radix arboris cuꝫ felle vacce non accedent ad eam formice.

¶ Calcaneus vacce combustus calefactus cum oximelle bibitus splenem inflatuꝫ curat: dentes ⁊ gingiuas laxas confirmat dolorem dentium mitigat: si fit confricatio cuꝫ cinere illo.

¶ Unguis manus vacce combustus: bibitus a muliere cui lac defecerit lac restituit: ⁊ roborat corpus lactanti.

¶ Calcaneus bouis tritus cum vino ⁊ melle vermes necat ⁊ sunt vermes similes granis cucurbite in ventre.

¶ Cinis cornu vacce mixtus cuꝫ aceto: si inungatur ex eo morfea curatur soli contraposita: ⁊ si imittatur in nares fluxum restringit.

¶ Rasure cornu tauri cum aq̄ sūpte fluxū sang. restringūt

¶ Ossa coxarū boum combusta bibita curant fluxum sanguinis ⁊ menstra restr.ngunt.

¶ Fel tauri mixtum cum melle sanat vlcera pessima.

¶ Fel bouis mixtum cuꝫ vino ⁊ pulpa collogntide ⁊ melle: si ex eo inungaꝛ fundamentū inducit fluxū ventris.

¶ Si due gutte vel tres ex felle tauri imittanꝛ auri tinnitū patienti confert.

¶ Fel tauri mixtū cum aqua colloquintide recentis: datuꝫ mulieri in partu laboranti cito partum educit.

¶ Fel vacce nigre si ex eo collinianꝛ oculi debiles scripturam amilli nō pcipientes confert.

¶ Bdellium in felle boum dissolutum mixto aceto fistule super infusum confert.

¶ In felle boū iueniꝛ q̄ddā in modū lapidis in figura anuli qd̄ philosophi vocant alcheron tritum in naribus positū iuuat debilitatis visus: ⁊ dilatationi eius gbus timeꝛ ne aqua descendēs crescat in oculos eius aut si ex eo sumatur q̄ꝫtitas lenticule iuncta cum succo bletarum si imponatur naribus caduco confert ei.

¶ Dixit trades. si defecerit alcheron sumatur loco eius. ʒ. j. s. de felle tauri nigri.

¶ Sepum boum ⁊ medulla eoruꝫ iuuant neruos motos a statu suo ⁊ molles faciunt si inungantur.

¶ Et sanguis eius maturat apostemata: sic̄ ex eo calefacto cum sepo conficiatur emplastrū. lenificat āpata dura.

¶ Stercora boum curant fluxum sanguinis insufflata naribus: ⁊ bibita hydro. conferunt.

¶ Stercora boum recentia in modum emplastri superposita podagre conferūt. Et eis adiungatur acetum si imittantur in nares fluxum remouent.

¶ Stercus bouis bibitū vel clistericatū fluxui ventris prouenienti ex vlceribus intestinoꝝ prestat.

¶ Si stercus bouis follio inuoluaꝛ ⁊ calefiat ī cinere calido deinde ponatur super varicem: plurimū confert.

¶ Emplastrum ex stercore bouis calefactū desiccatū confert aque citrine: si in mortario ei admisceatur acetum vini optimi ⁊ aque terantur optime: ⁊ fiat emplastrum: ⁊ toti ventri superponatur.

¶ Uirga tauri rubei desiccata trita potui data ad pondus vnius aurei cum vino optimo a muliere remouet ab ea desiderium coitus.

¶ Medulla tauri liquefacta: si apponaꝛ quasi q̄rta pars eius ex mirra rubea: tantundē olei laurini: ⁊ ex eo inungantur manus ⁊ pedes mane ⁊ sero dissoluit contractiones ⁊ lenificat extremitates.

¶ Stercus boum virtutē habet attractiuam ⁊ curat morsum vesparum ⁊ apum.

¶ Et si inungaꝛ ad solē corpus ydropici cū stercore bouꝫ confert ei plurimū: si ex eo totū corpus confricaꝛ.

¶ De oue. Sermo. iiij.

Dixerunt q̄ ouis ipiguaꝛ ꝓpe ex potu ob hꝫ cibaiur ex sale singulis nouem diebus in estate ⁊ in autūno pasciꝛ ex cucurbitis salsis: qm̄ iducūt lac

¶ Que comederit lac post partum dilatanꝛ vbera: ⁊ si negetur ei esus tribus diebus post satieꝛ impinguaꝛ cito.

¶ Cerebrū ei⁹ qñ cū eo colluāꝛ oculi aquā patiētes ꝯfert.

¶ Stercus ouium si cū aceto fiat emplastrū verrucas ⁊ variolas q̄ noianꝛ assare sanat: pmixtū cere liquefacte cum oleo roseo curat combustionē ignis.

¶ Et si sanguis alicubi in loco pcussionis magne cōglobatus fuerit supponatur corū ouis hora qua excoriatur dū est calidū dissoluet sanguinē ꝯglobatū: ⁊ ꝯfert flagellatis iuuamēto magno: ⁊ fortassis curat p diem ⁊ noctem.

¶ Cōfert etiā āpati tardo eueniēti in radice auris vt si fiat empl̄m ex stercore ouis mixto cū sepo anseris aut galline

¶ Uria ouis rub. aut. ni. potata ꝯfert ml̄tū ydrop. carnose

¶ Stercus etiā bibitū cū melle ꝯfert ydro.

¶ Stercus ouis bibitū ad pondus. ʒ. cū decoctiōe siue cuꝫ oximelle curat ycteritiam.

¶ Splen exterius inūctum stercore combusto attenuatur eius magnitudo.

¶ Empl'ꝫ ex stercore ouis cū melle suppositū lētib⁹ verruc ⁊ carni supeminēti q̄ dr̄ actur d̄let eas: ⁊ remouet formicā.

¶ Et pmixtū cere ⁊ oleo ro. curat cōbustionē ignis.

¶ Medulla agni ad ignē liq̄facta cuꝫ oleo nucis admixto çucharo al. ⁊ distillaꝛ sup çambac purū ⁊ bibaꝛ totū dissoluit lapidē q est in vesica: ꝯfert mingēti sanguinē crematione virge: dolorē in renibus ⁊ vesicam patienti.

¶ Fel ouis si cum eo inungātur loca corporis in quibus incidit corrosio carnis confert manifeste.

¶ Si vis vt maturentur ficus in arbore sepiliatur ad radicem arboris cornu arietis ⁊ maturabunꝛ cito.

¶ Si vis remouē morbū ouiū iterficiētēꝫ eas. Accipe ventrē arietis: ⁊ coq̄ cū vino ⁊ aq̄ ⁊ misce cū aq̄ ⁊ da ouib⁹ in potu ⁊ remouebiꝛ morb⁹.

¶ De capra. Sermo. v.

Epar capre decoctū cū aq̄ ⁊ sale cōprimat se ocul' aptis sup vaporem huius aque cui visus deficit in nocte multum iuuat.

¶ Sepū capre magis est ꝯstrictū sepo boum.

¶ Sepū leonis est meli⁹ oī sepo ob hꝫ cū fit ex eo clisterę in aq̄ ordei tosti: aut cū aq̄ farine toste ⁊ sumac cocti ⁊ liq̄factum cū cera ꝯfert plurimū excoriationi intestinoꝝ.

pulmoni

ad generandum masculum

podagre & allopicia

Sepum montanarū caprarum confert pulmoni vlcera to coctum cum pultibus.
Cum volueris generare masculū comedas duos testiculos capri assos & coxas ea die & generabis: & si vnicū testiculū comederis nascitur puer cum teste vno.
Et qn̄ pficitur sepū cum stercore caprarū coctū: & croco & ponatur super podagrā dissoluit dolorē.
Stercus caprarū combustū mixtū cū aceto & oximelle: si fricetur allopicia curaꝛ. Collirio facto ex sepo caprarum siluestriū confert patiētibus telā oculoꝝ.
Fel caprarū domesticarū idem operatur.
Vngues caprarū combusti & tritici cum aceto facto emplastro curant alopiciam.

dentes

Cornu caprarum incineratum: si ex hoc omnes confricentur dentes confirmat & gingiuas laxatas corroborat.

DE EQVO.

De equo. Sermo. vj.

abortus

Sudor equi mixtus cum vino potatus a muliere pregnante proijcit fetum.
Postus colli equi incisus aufert desideriū coitus.
Sudor bestie inflat faciē: & inducit squinantiam.
Equa si fumuꝫ crucibuli extincti odoret abortit: & est illud qd̄ sīr euenit quibusdā pregnātibus. Aristo.
Machinatū fuit de quodā equo vt coiisset cū matre sua & cū pcepit se ita fecisse piecit se in flumīe intēdēs ad hoc.

fluxus sanguinis

Stercus equinū sumptum vt fiat inde emplastrū cū aceto & sit cōbustū aut icōbustū strigit fluxū sāguīs: & qn̄ odoratur iacens a patiente fluxum sanguinis: remonetur.
Sudor equ: cum eo texicantur cultelli & sagitte: & postq̄ calefiunt rubei & potantur de aqua illa: non poterit trahi per rem aliquam qn faciat fluxū qui interficiat rem illaꝫ.

ut mulier concipiat

Mulier q̄ nō concipit si sumat equinū lac ea ingnorante & statim coeat vir cum ea concipit.

culices

Pulus equi positus ad hostium domus non ingrediuntur eam culices q̄diu ligatus fuerit ad hostium.

ut mulier non concipiat

Accipe semina iusquiami trita cuꝫ lacte equino & liga in corio ceruino & non tangat terram: si suspendatur ad mulierē q̄diu fuerit suspensum sup ea dormierit nō ↄcipiet.
Dentes equi masc. non castrati positi sub capite illius qui in somnis opera gerit prohibent.

Dentes

Dentes pulli equini vnius anni super puerum suspensi cū ingrediunꝛ dentes eius facient egressum sine dolore.
Pregnās equa si incesserit supra vestigia lupi innasceꝛ.
Equus bonus sequēs vestigia lupi obdormient pedes equi ita q̄ non possint moueri.

De Mulo et mula

ad non concipiendum

De mulo vel mula. Sermo. vij.

Mulier si poteꝛ assa fetida ad q̄titatē fabe infusa in vrina mule non concipiet. Aristo.
Si mulier suscipiat in vulua sudorem mule cum bombace non concipiet penitus.

ad non concipiendum

Si sumatur coria mule: & in eo ponaꝛ stercus auris eiusdem & suspendaꝛ supra mulierē nō concipiet vnq̄.
Matrix mule decocta cuꝫ carne asini aut alia: si cibetur mulier ignorans nō concipiet vnq̄.
Vnguis mule tentus a muliere phibet conceptum.

ad [illegible]

ad fugandum mures

Si fumigeꝛ domꝰ cū vngue mule fugiunt mures ab ea.
Homo si sumat de medulla mule ad quantitateꝫ. ʒ. iij. aufert stupidus.

ad non concipiendum

Duo testiculi gatti suscepti constricti in parte corij muli: si suspendantur supra mulierem: non concipiet q̄diu fuerint supra eam.

DE ASINO

De asino. Sermo. viij.

Epar asini assum comestuꝫ in ieiunio omni die si durauerit in hoc confert caducis.
Silr opanꝛ vngues eoꝝ si cōburanꝛ: & bibaꝛ ex eis pondus. iij. aureoꝝ & dimidiū singulis diebus.
Et si medulla asini aut sepo eius inungatur in locis calidis erit iuuamentū manifestū.

ad scrofulas

Si fiet ex vnguibus combustis emplastrū cū oleo dissoluit scrofulas: curat etiam fissuram cutis prouenientem ex frigiditate: triti puluerizati iniecti sup apostemata aperti pedum vel corporis curat ea.
Stercus asini fit cum eo emplastrum combustū aut nō combustū restringit fluxum sanguinis.
Si fumigeꝛ domus cū pulmōe asini fugiūt ab ea vīmes.
Stercus asini calidum infusum in vino si imponatur licinia bombacis: & ibi pmittantur donec bene madefiant: si imittanꝛ: fluxum sanguinis patientis restringunt.
Emplastrum ex eo in fonte positū sanat fluxum.
Splen asini assum tritum in modum collirij si liq̄fiat cū sepo vrsino & oleo donec fiat in spissitudinē mellis: deinde ex eo supponaꝛ supcilio depilato: nascunꝛ pili.
Caro asini siluestris valet ↄtra dolorē spine & ancharū.
Medulla asini siluestris si inūgaꝛ ex ea curat podagraꝫ & aufert dolorem eius. podagra

Stercus asini siluestris tritum cum medulla oui: si liniatur ex eo frons patientis fluxum sang. vehemententē remouebitur ab eo.
Stercus asini siluestris tritum cum felle bouis: si ex eo inūgantur capilli sui incrispantur.
Stercus asini siluestris desiccatum cum vino bibitum valet cōtra morsum scorpionis iuuamēto magno.

De camelo. Sermo. ix.

Est in cōplexione sua ca. & siccus. G. Medulla cameli desiccata si potetur ex ea cum aceto valet cōtra morbū caducū cuius cā melācolia est pſertim singulis mensibus ex ea sumatur semel.
Spuma cameli mixta cum aqua & vino bibita ab ebrio reddit eum demoniacum.
Si quis potauerit de pulmone cameli exiccato trito ad pōdus vnius aurei incurrit cecitatē oculoꝝ ex eo. Aristo.
Machinatū fuit supra camelum donec ascendit matrem suā: & interficit camelus machinatorē post tempus.
Dentes cameli cōferunt cōtra excoriationē intestinorū qn̄ fricanꝛ fricanꝛ cum iuuamēto manifesto: & quādo ponitur ex eo supra emorroydas curat eas: pmisceꝛ etiā cuꝫ assagh. i. vnguento & liuole cum aqua porroꝝ nabati: si inunganꝛ cū eo emoroydas pdicte aufert dolorem.
Lac cameli subtiliꝰ est omni lacte: & laudabilioris & subtilioris diete: vnde extenuat supfluitates & soluit ventreꝫ & aperit opilati. pter vehementē calorē qui est in eo per naturā & roborat epar & aperit opil. eius & subtiliat grossitiem splenis: & confert contra ydrop. quādo in potu sumitur calidū: precipue quando ponitur cum eo zucharum alaçur qd̄ est species zuchari.
Vrina cameli pulli cū a lacte separatur dissoluit ventrē: Et si nō dissoluit oꝫ q̄ dissoluaꝛ p medicinā laxatiuā.

De elephante. Sermo. x.

Caro eius pōderosa frida pinguis abhoiabilis.
Qui gustat ex ea cū aqua & sale cocta cū seminibus asquefim: sanat tussim antiquam: quando coquitur & liquefit cum aceto & semine feni.
Si aūt pgnās potet ex iure illo pijcit qd̄ hꝫ in vtero.
Fel eius qn̄ imittiꝛ p nares ad pōdus vnius allzisat cuꝫ tantundē musci valet ↄtra caducū morbū.
Additamentū epatis sumptū & comestū cū aq̄ sumac et folijs citraguli valet plꝰ cōtra dolorē epatis.
Stercus eplephantis si inungaꝛ cū eo corīū in quo sint pediculi apparētes & dimittanꝛ donec deficcenꝛ supra ipꝫ nō remanebūt pediculi sed statim egredienꝛ.
Sepū elephāti si cum eo inūgaꝛ patiens dolorem capitis curatur. Arist.
Cū potaꝛ allzal. i. os elephātis ad pondus vnius. ʒ. tritū vel rasura bibitum ab eo quem primo tangit lepra cum ʒ. ʒ. aque mētastri mōtani confert ei.
Sterꝰ elephāti si fumigeꝛ cū eo domꝰ aut locꝰ in q̄ sunt culices necat eas.

De ceruo. Sermo. xj.

Caro eius calida est & leuis similiter sepū eius & medulla valet contra pulsationem & dolorem ancharum & spinarum. Et confert ad temperationem fra-

cture ꝛ lenificat ea m.
¶ Sepū cerui si cū eo fiat inūctio fugat vermes ꝛ hmōi.
¶ Sunguis cerui si fricat̃ cū oleo: si fiat ex eo elisteere valet ꝯtra vlcera intestinoꝝ ꝛ remouet fluxū antiquū.
¶ Si potet̃ cū vino valet ꝯtra sagittas venenatas.
¶ Cerebra eius lenificāt apostemata dura si sunt in muscu lis. ꝛ chordis que sunt in iuncturis.
¶ Cerebrū cerui meliꝰ est ad h̄ꝛ post ipm cerebꝝ vituloꝝ
¶ Ex cerebro cerui ꝛ vituloꝝ fit pessariū mollificās. apostemata matricis: ꝛ duritiem eius.
¶ Et serpentes fugiunt fumū cornu cerui.
¶ Et si suffumigatur locus culicū cū cornu ceruino ꝛ vnguibus capre: fugiūt ab illo loco.
¶ Cornu cerui decoctū cum aceto: si moneat̃ per os: remouet dolorē dentiū: ꝛ consolidat gingiuas.
¶ Si sumat̃ puluis eius: ꝛ fiat dētifriciū emūdat dentes.
¶ Si combustū abluatur ꝛ bibibatur ex eo ad pondus. iij aureoꝝ ꝛ dimidij stringit fluxū sanguis q̄ est sine putrefactione: ꝛ cōtra vlcera intestinoꝝ valet:
¶ Et fluxum ventris antiquum.
¶ Et cōtra dolorē vesice ꝛ abscindit humiditates prouenientes ex matrice: ꝛ valet contra ycteritiam.
¶ Cornu cerui combustum si potetur cum modico melle: expellit vermes.
¶ Uirga cerui desiccata data homini patienti morsum viperarum confert ei.
¶ Uirga cerui desiccata data homini patienti difficultatē mingendi aut colicam: hoc modo vt abluatur ꝛ potetur aqua ablutiōis remouet difficultatē: ꝛ valet cōtra colicā.

¶ De agaçelli. Sermo. xij.

Caro eius frigida ꝛ sicca. Aristo.
¶ Caro algaçel est generatiua emorroydarū nisi conficiant̃ cū melle felle pipe ꝛ galāga: ꝛ cinamō.
¶ Comedant̃ carnes algaçel cum sinapi ꝛ alleis.
¶ Stercus facit crescere capillos: ꝛ melioꝛat eos preparatum cum oleo mirtino.
¶ Si cū ea vngat homo virgā suā: deinde coeat cum vxore sua diliget eum semper.
¶ Lingua eius desiccata si cū ea suffumigat̃ locus vel mēbrum in quo est sanguisuga cadit.
¶ Calcaneus combustus ꝛ tritus si ex eo repleantur loca fistule confert.
¶ Fel ꝛ semen testiculoꝝ vulpis: ꝛ piper ꝛ semē eruce. aā ad pondus. j. aur̃. mell̃. ʒ. j. fiat ex hoc emplastrū: ꝛ ipsum teneat mulier in lana si cōcumbat cum viro cōcipit.
¶ Si fuerit fel ex masculo concipit masculū.
¶ Si ex femina: feminam.

¶ De vrso. Sermo. xiij.

Caro est in complexione frigida muccosa difficile digestibilis illaudabilis.
¶ Sepum eius confert contra ventositatem flegmatis crudi ꝛ dolorem dorsi.
¶ Sepū eius liquefactū si cū eo vngat̃ facies hōis: erit intelligēs discernēs q̄cquid instruit̃ ꝛ legitur.
¶ Sepum ꝛ fel si cum eo inungatur allopicia cum modico pipere inducit pilos.
¶ Cui potauerit de felle eius ad pondus. vj. grañ. dauic. cum melle ꝛ aqua calida valet contra asma: contra emorrydas: ꝛ remouet.
¶ Sanguis eius valet pilis nascētibus in oculis qñ depillantur: ꝛ inungitur cū eo locus eius.
¶ Et qui ligauerit fel vrsi super femur dextrū coibit quotiens voluerit ꝛ non nocebit ei.
¶ Oculus vrsi dexter siccatus suspensus super puerum: remouet ab eo timorem in somno.

¶ De cane Sermo. xiiij.

Caro eius frigida est ꝛ sicca. Dentes canini suspensi super ycteritiā conferunt.
¶ Et etiam non latrabitur a canibus si suspendatur dens caninus super ipsum.
¶ Dens canis nigri si teneatur in palma: non latrabūt ad eū canes: ob hoc tenent eos latrones ꝛ fures.
¶ Mulier cuius partus est diu difficilis: aut que in vtero fetū habet mortuū si de lacte catule cum modico melle: ꝛ modico vino eq̄liter sumpserit alleuiabit̃ partus eius.
¶ Stercus canis sumptum diebus quibus ascendit in mane canis bibitum constringit ventrem proprie stercus eorum qui comederunt ossa.
¶ Stercus canis desiccatum sumptum in. xxx. diebus Julij ꝛ in ortu solis ad pondus. j. aur̃. potatum cum decoctione gallarum aut cum aqua maloꝝ granatorū stringit naturā solutā: ꝛ est optimū ad squinantiā ꝛ apata gule que iam cocta sunt: qm̄ velociter ea constringit. Et tritum cū succo coriandri: si inungantur apostemata rub. curat ea.
¶ Stercus auris canis: si cum eo inungantur licinia bombacis noui ꝛ ponantur in crucibuto viridi: ꝛ extendantur cum çambac puro ꝛ accendantur: videbuntur capita presentium canina. B.
¶ Caput canis a frōte superius combustū tritū: si supfundatur oleū ro. ꝛ bene teratur: ꝛ fiat emplm̄ ex hoc sup vlcere capitis desiccat ea.
¶ Corium virge canis: si sumatur ꝛ in eo inuoluatur terra super quā aliquis minxerit: ꝛ ligetur: difficile deinceps emittet vrinam ꝛ q̄diu hoc seruatum fuerit ꝛ legatū nō poterit mingere.
¶ Si sumat̃ ex coagulo catuli parui ꝛ ꝯficiatur cum vino dissoluit laborantē colicam solutione leui: ꝛ alleuiatur ipsa hora qua potauerit ipsum.
¶ Alcardē q̄ fuerint in auribus canū si ex eis infundant̃ in vino: ꝛ det̃ ei quē inebriare volueris inebriabit̃.
¶ Lapis morsus a cane: si infundat̃ in vino ꝛ de vino illo sumpserit homo facit clamare ipsum.
¶ Si abluat̃ canis habens pruritū in aqua in qua decocti sunt lupini curatur.
¶ Si abluat̃ canis quē cōprehēdit alcarden cū aqua marina: aut aqua ꝛ sale: deinde inungat̃ cū aceto vini ꝛ cimino: extinguit alcarden.

¶ De vulpe. Sermo. xv.

Caro eius calida viscosa difficilis digestionis vitupe rabilis nutrimenti: sed in autūno melior est.
¶ Pulmo eius desiccatus tritus cribellatus si potetur ad pōdus. ʒ. cū aqua vuarū passarū aut cū aqua frigida confert ei qui difficilem habet spirationē.
¶ Sepum vulpis liquefactū mitigat dolorem aurium: si in eis instilletur recenter: ꝛ etiam si fuerit salsum est adhuc magni iuuamenti.
¶ Oleū in quo decoquitur vulpes confert podagricis ꝛ in neruis patientibus ex supflua humiditate.
¶ Uulpes decollata decocta in cacabo eris totaliter cū corio suo non fissa: ꝛ cocta donec dissoluatur: ꝛ ponatur in concha terrea: ꝛ statim patiens sedeat in ea: vel supponatur ei concha confert patientibus in neruis ꝛ extremitatibus ex flegmate qm̄ dissoluit illud ꝛ est magni iuuamēti
¶ Antiqui soliti sunt infundere vulpinū oleū in unā aqua plenā ꝛ ponebāt infirmū in ea ꝛ morabat̃ multū in aqua illa: ꝛ si morbus erat recēs: remouebit̃: ꝛ si antiquus leuiabitur ꝛ lenificabitur.
¶ Stercus vulpis tritum cum oleo ros. si vngatur virga alicuius cum eo augmentat coitum.
¶ Fel sumptum ad pondus. ʒ. vnius cōmisceatur ꝛ portet in vulua mulier continue in lana tribus diebus: deinde coeat vir cū ea in quarta concipiet masculum.
¶ Duo testiculi vulpis triti: mulier q̄ sumpserit ꝯcipiet.

¶ De lepore. Sermo. xvj.

Caro leporina generat sanguinem grossum generatiuum colere nigre: desiccat ꝛ non subtiliat ꝛ valet contra dolorem viscerum: ꝛ abscindit fluxum ventris ꝛ vlcera intestinorum.

¶Si comedatur caro eius assa in furno aut sub patella fere operatur idem.
¶Si inungantur macule nigre vmbrose cuz sanguine ei⁹ remouentur.
¶Caput leporis combustū tritum cum aceto: si vngat̄ ex eo allopicia confert.
¶Caput assum ꝛ cerebrum comedit̄ ꝛ iuuat cōtra tremorē prouenientem ex infirmitatibus.
¶Epar leporis desiccatum si ex eo sumat epaticus pōdus ʒ.vnius iuuat ipsum.
¶Stercus leporis liquefactū cuz aceto si ex eo inungatur inpetigo: curat eam.
¶Stercus leporis ligatum supra mulierē non concipiet vnq̄ʒ dum tenuerit.
¶Et si ex eo posuerit modicū in vulua remouet ab ea mēstrua: ꝛ desiccat matricē vehementer.
¶Qui habuerit dolorē dentiū: ꝛ posuerit ex dentibus leporis in parte vbi dolor fuerit: aufert dolorem.
¶Leporis combusti integre cinis eius confert patientib⁹ lapidem generatū in renibus.
¶Si potauerit mulier post purgationē suā coagulū leporis tribus diebus ꝯtinue: ꝓhibet cōceptionē.
¶Si imposuerit vulue post purgationē coagulum leporis: iuuat eam contra conceptionē.
¶Fel mixtū cū melle albo valet ꝯtra albuginē oculorum.
¶De alboçao vel taxone. Sermo. xvij.

Caro eius calida est ꝛ humida: cocta cum oleo iuuat podagricos ꝛ dolores iuncturarū ex frigiditate ꝛ est subtilis diaforetica. Cocta cum aqua posita in tina si intret eam podagricus vel patiens circa iūctran: iuuāt ipm iuuamento magno.
¶Qui voluerit transire per locū animaliū altiba: vt ab eo quiescant: vt ipsa fugiant ab eo: portet in manu sua radicē colloquintide.
¶Si sumat̄ pilus çabo de pil'g sūt circa collū masculi ꝛ cōburatur: terat̄ cū pice: deīde inūgat̄ cū eo anus sodomite patientis: remouet̄ ab eo vitium illud.
¶Fel si ex eo potetur ad pondus.ʒ.j.cuz decoctione spice nardi valet contra timpanitem.
¶Sanguis valet contra lepram: si inungantur ex eo calido loca patientia.
¶Dens suspensus super brachiū dextrū ab humero vsq̄ʒ ad cubitum valet contra obliuionem.
¶Pes sinister ꝛ vngues eius positi ꝛ ligati in panno lini in brachio dextro alicuius non tardet obliuioni quicquid audiuerit aut sciuerit.
¶Fel mas. ligatū super femur sinistrū no cessabit coire cū muliere q̄ʒdiu ipm tenuerit.
¶Manus eius dextra cum corio eius si abscindatur eo viuo: ꝛ suspendatur super aliquē si ille intrauerit ad regem aut alium pro aliqua necessitate: cōplebit necessitatē suaʒ.
¶Manus eius dextra cum sinistra hominis abscindatur: ꝛ suspendatur supra aliquem quicūq̄ʒ viderit eum diliget eum preter allzabo.
¶Medulla pedis sinistri trita valet in muliere que nō diligit virum suum.
¶Si iniĳcit̄ in nates eius diliget eū plusq̄ʒ alium ꝑter alio
¶De lupo. Sermo. xviij.

Caro eius frigida fetida sicca grossa Ari. Odiū q̄dez inter lupum ꝛ ouez est vehemeus: ꝛ illud est radicatum in omnibus omnibus mēbris lupi ita q̄ fiant de visceribus ouiū corde: ꝛ de visceribus lupi alie: ꝛ pulsent̄ he cum his insurdabunt̄ corde ouiū siue arietis.
¶Jam preparabatur corium eius vt fierent ex eo timpana ad delectandum: que pulsata insurdant alia timpana apud audientes.
Si mulier minxerit super vrinam lupi nō concipiet vnq̄ʒ
Si sumat̄ virga lupi ꝛ nodetur in noīe eius quē volueris ligare non poterit coire donec dissoluatur nodus ille Ari. Nulla ligatio vehementior ista. Qui induerit vestimentū ex lana ouis quā comederit lupus nō remouebit̄ ab eo pruritus q̄ʒdiu induerit eam.
¶Cauda lupi suspenda supra presepe: nō poterit comedere cenam suam q̄ʒdiu ibi fuerit.
¶Epar miscet̄ spēbus medicine el'arij q̄d dicit̄ oxisemia ꝛ valet contra dolorem epatis.S.
¶Epar lupi desiccatū ꝛ tritū nimis: si ex eo bibat̄ coclear vnū cū vino dul. valet dolori epatis cuiuscūq̄ fuerit male cōplexionis: q̄z in ipso est ꝓprietas epati cōueniēs infirmo. Dixit gugir. Epar ꝯfert oībus aialibus dolentibus epar si comedatur. Probatio eius est: q̄m vult̄ dolens in epate si venetur aues magnas ꝛ comederit ex epate earum curatur.
¶Pulmo lupi: siccatus tritus cū cape coctus cum lacte iumentino vel vaccino si ex eo sumat patiens defectū anhelitus confert plurimū.
¶Caput lupi suspensum in turri columbarū non accedēt ad eū furones murilegus nec aliud aial nociuū colūbis.
¶Calcaneus femine lupe suspensus in capite lancee: si cōgregant̄ ꝯtra ferentē lanceā hoīes ferētes lanceas nō accedēt ad ipm q̄ʒdiu calcaneus fuerit sup lanceam.
¶Fel lupinū sumptū ad pondus.j.dauic. si ponatur cū eo granū musci ꝛ ponat̄ i aures vl' in narib⁹ caduci sel' in initio mesis ꝛ semel in medio mensis: confert ei loco electuarij q̄d dicitur esse hylete.
¶Fel coctum cum oleo ro. si cum eo inungat̄ homo in supcilĳs: diligetur a mulieribus cum dcambulauerit in conspectu earum.
¶Testiculum lupi dextruz si quis sumpserit crementum ꝛ miscuerit oleum: ꝛ mulieri fornicarie ad imponenduz in vulua in lana dederit: si imponatur remouebitur ab ea desiderium coitus.
¶Sanguis lupi confert surditati per mixtus cum oleo nucum in aurem distillatus.
¶Dentes caninos ꝛ oculos ꝛ coituz lupi si quis ferat secū aduocatus eius in causa obtinebit: ꝛ erit diues apud omnes gentes.
¶Virga lupi assa in furno ꝛ incisa si masticetur ex ea pars excitat statim coitum.
¶Dens canin⁹ lupi suspēsus sup aliquē nō timebit lupū.
¶Timpanum magnum ex corio lupi factum percussum in ercitu crepant alia timpana.
¶Caro lupi trita cū modico piperis ꝯfecta cū melle despumato: si sumat̄ ab eo: q patit̄ colicā ꝯfert ei manifeste.
¶Coriū lupi si ex eo stringat̄ vēter patiētis colicā valet.
¶Et si assuescat patiēs sedere sup coriū ipm ꝯfert ei.
¶Stercus coctum cum vino albo subtili sumptum a patiente colicam confert ei nimium.
¶Et forte si stercus illud suspendatur supra coxam viri ligatū cū filo lane ouis quā momorderūt lupi valet ad idē
¶Oculus dexter siccus suspensus supra puerum remouet timorem.
¶Et silr̄ dens eius caninus ꝛ nerui ꝛ corium eius.
¶Cauda eius sepulta in domo nō itrabūt in eā musce.
¶De leopardo. Sermo. xix.

Caro eius calida est ꝛ sicca: pinguedo grassa est cum acuitate: eius subtilitas apparet in eis qui patiūtur intus pulsum timporū ꝛ reuolutionem capitis: si assetur ꝛ recipiat patiens odorem eius.
¶Sepum leopardi mistum cum oleo laurino: si cū eo inungatur scabiosus. cuius scabies scindit cutem que nominatur atrath: cōfert.
¶Sanguis leopardi confert tumori venarum crurium si confricentur cum eo calido.
¶Fel leopardi sumptum ad pondus dauic cum sciffo aq̄ decoctiōis gariofi. ꝓhibet gñationē ꝛ inducit sterilitatē.
¶Fel recens sumptum est letiferum venenum. nec habet acuitatem desiccatuz ꝛ necat si ex eo sumat̄ pōdus.j.aur.

in ipsa

in ipsa die iam potauit rex principem suum ex hoc felle recente ad pondus.j.ʒ.in vino pu. et incurrit princeps ille mortem die sequenti cum dormiuit. Ari.

¶ Testiculus leopardi dexter si mulier annosa comederit cuius menstrua sunt impedita restaurantur: et si assuescat eius esum menstrua fient crebra.

¶ Et si volueris curam eius potabis eam semine psilij recenti. Leopardus diligit vinum: et venatur ipsum cum eo: quia cum biberit inebriatur et capitur.

¶ Cerebrum leopardi mixtum cum aqua eruce et modico ꝁam bac: et potet ipsum valet contra dolorem vulue.

De furone. Sermo. xx.

Priapus furonis nagne est vtilitatis ei qui patitur dolorem in vesica: et ei qui guttatim cum difficultate mingit: et teratur ex eo.ʒ.j. et misceatur cum modico gariofilorum et potetur.

¶ De mustela. Sermo. xxj.

Si mordeat aliquem et locus morsus fit subnigri coloris et augeatur ei dolor. Cura eius est vt fiat emplastrum ex alleis et folijs ficus tritis cum cimino.

¶ Felle eius pereunt si potetur: nisi subueniatur eis per curam.

¶ Cerebrum siccum bibitum cum aceto: curat morbum caducum.

¶ Sanguis eius si cum eo inungatur apostema post aurem proueniens confert.

¶ Mustela combusta si sumatur cinis eius cum aceto et cera liquefacto cum oleo liliorum ad idem confert.

Mustela posita sup morsum scorpionis confert nimium.

Mustela si salsetur valet contra morbum caducum.

¶ Cinis eius aperturis pororum: valet contra podagram: si confricetur cum aceto.

¶ Caro eius desiccata si potetur cum rutha valet contra morsum animalium omnium repulium.

¶ Coria masculi confecta prius si inscribantur in eis suspendatur sup demoniacos et incantatos confert.

¶ Calcaneus eius extractus ea viua: suspensus ad mulierem non impregnabitur quamdiu ibi fuerit.

¶ De simia Sermo. xxij.

Caro eius frigida austera generatiua humoris pessimi nisi: quia cor eius assum desiccatum potatum ad pondus.ʒ.j. cum mellicrato antiquo corroborat cor et augmentat acuitatem et audaciam: et remouet pusillanimitatem et pulsum cordis et acuit intellectum et confert contra caducum morbum.

¶ Et si supponatur capiti dormientis cor simie videbit in somnijs res siluestres metum inferentes.

¶ De ericio. Sermo. xxiij.

Caro eius dissoluta nimis sicca similiter: et si siccetur caro eius et bibatur cum oximelle valet contra ydropisim carnosam et initium omnis ydropisis et contra contractionem neruorum et contra paralisim et dolorem renum et contra fluxum humorum ad viscera

¶ Epar eius desiccatum ad solem calidum supra testam nouam confert quasi caro. yricius coctus aut assus valet contra lepram ptisim et dolorem renum.

¶ Et si fiat ex eo emplastrum valet contra neruum contractum: et dolorem prouenientem in ventre ex ventositate grossa: et contra difficultatem digestionis.

¶ Yricius salsus bullitus cum aqua donec separetur ab eo pinguedo. si cum eius adipe inungatur baculus et ponatur in domo: congregabuntur ad ipsum pulices.

¶ Et si fiat ex felle eius collirium et immittatur oculis confert. contra lepram et expressionem ad ptisim ex vlcere pulmonis renes eius desiccati: si ex eo sumatur pondus.ʒ.j. a patiente difficultatem vrine cum aqua cicerum rubeorum dissoluit statim

¶ Assiduitas comestionis eius generat guttationem vrine. et optimum contra vitium puerorum et contra eos qui mingunt in lectis.

¶ Oculus eius dexter frixus ad pondus.ij.ʒ.i. ad pondus vj. granorum cum oleo alinule vel seminis lini: si ponatur in vase eneo ru. deinde colligetur ex eo qui videre voluerit de nocte nihil occultabitur ei in tenebris quin videat sicut de die.

¶ Sinister oculus frixus cum oleo et positus in vasculo: si volueris inferre somnum homi. Accipe in summitate stili ex ipso: et mitte in aurem et statim habebit somnum.

¶ Ericius montanus siue marinus: si comburatur cinis eius subtilis emundat et attenuat. Et phisici quidam vtuntur in vlceribus in quibus supeminent carnes pessime.

¶ Corium ericij siluestris combustum: mixtum cum pice liquida: si confricetur cum eo allopicia curat eam.

¶ Ericius combustus tritus si imponatur fistule iuuat.

¶ Sanguis eius mixtus cum melle: si ex eo fiat gargarismus cum aqua calida remouet grossitiem vocis: et raucedinem.

¶ Sanguis eius cum decolatur sumptus cum tantidem olei mixtus: si inungatur cum eo corpus viri ignorantis quid sit ligatur ab omnibus mulieribus vsque ad mensem.

¶ Et si abscindatur curo eius absque decollatione: deinde suspendatur sup bestiam aut hominem: cuius mictura difficilis est minget statim.

¶ Ericius montanus melior est domestico et habet spinas in modum acuum: et est consimilis in cura: melioris est comestionis: et magis iuuat stomachum: et fortior est super mollificationem ventris ad inducendam vrinam.

¶ Omnis ericius combustus positus sup plagam habentem carnem superfluam: remouet eam.

¶ Dixit alchitron quod allopicie est medicina: que fit ex cinere ericiorum marinorum: et gallis rubeis: et amigdalis amaris ex vnoquoque sumatur pars: teratur totum cum aceto multum si superponatur loco alopicie curat eam.

¶ Et tanti iuuamenti est: si sumatur de cinere eius: aut de cinere corei eius: aut capitis eius: aut interiorum eius cum sepo vrsi et iam currit aqua: absque sepo: in iuuamento post quam fricatur locus ille donec rubescit.

¶ Et ericius marinus permixtus: non combustus cum medicinis iuuatiuis scabie: confirmat eas in actu suo.

¶ De cancro. Sermo. xxiiij.

Cancer alius fluuialis et alius marinus.

¶ Cancri fluuiales proprie conferunt contra morsum canis rabidi: minus marinus. nam sumitur de cinere eorum pondus.ʒ.iij. cum pondere aur.j.ʒ.j.s. gentiane cum vino myrtino. et competentius tempus combustionis cancrorum est estiuum apud ortum canis dextri sole in leone et luna in ariete in.xiij. diebus mensis aprilis sumuntur viui et ponuntur vase rubeo eneo: et ponitur in furno donec redigantur in cinerem.

¶ Fluuiales cancri decocti erit aqua decoctionis solutiua ventris promouens vrinam: et confert ptisicis: et habentibus apostemata pulmonis.

¶ Fluuialis tritus aut marinus si potetur cum lacte asine confert contra morsum aranearum citrinarum pessimarum: et scorpionum: tritus cum albederogi quod est species basiliconis: cuius flos est rub. si appropinquat interficit scorpionem. viui triti super scissuras prouenientes in membris constringuntur: deinde mutentur singulis diebus: valent contra hoc plm.

¶ Fluuialis autem cancer tritus positus sup apostemata dura dispergit ea: et extrahit cuspides sagittarum infixas corporibus. cinis eius cum melle mixtus curat scissuras manuum vel pedum prouenientes ex frigore et scissuras natium.

¶ Pes cancri in carta conuersationis a collo eius qui habet scrophulas curatur quamdiu durat super eum.

¶ Et si suspendatur ad radicem arboris fructifere: cuius fructus decidunt absque vento: non decident fructus.

¶ Oculus cancri suspensus supra patientem dolorem oculi quiescere facit dolorem suspensus super pueros fit cito exitus dentium eorum: et valet contra tertianam: in alijs prohibet.

¶ De testudine. Sermo. xxv.

Memorauit Gal. ꝙ testudinis virt⁹ desiccatiua est nimis ⁊ ꝯsumptiua virtutis membrorum humidorum: ⁊ iuuat contra aquã citrinam quãdo terit̃ tritura vehemẽti ⁊ ponit̃ desup ꝯfert valde.

¶ Caro testudinis apud apata: ⁊ oportet vt cõmisceat̃ ei farina ord. et puluis molendini: et curat vlcera accidentia in testiculis.

¶ Si comburantur interiora testudinis: et eius cinis ponat̃ sup vlcus curat vlcera que accidunt in gutture.

¶ Si accipiatur concha eius ⁊ cõburat̃ sup tegula vel alicuius olle coopertoriũ: ⁊ teratur eius cinis: cum melle: et fiat ex eo vnctio cũ digito curat dolorẽ gutturi nec nocet.

¶ Sed humiditas quã quidã nominãt muccos testudinis si bibat̃ ab aliquo sola: aut cum myrra aut: cum aloe: confert opil. epatis.

¶ Et si ponatur cum ea thus donec incrassetur modicum erit me⁹ iuuatiua vlcerum: et desiccatiua apostemati aurium desiccatione vehementi et est medicina iuuatiua fluxum in oculis: si supponatur in fronti.

¶ Et rememorauit Gal. quoniã visus est carne testudinis semel in quibusdaȝ aldeis in plaga que ꝓuenerat ad neruũ: et fuit neru⁹ ꝯtrit⁹ vł ꝯtract⁹ dixit: et accepte sũt carnes testudinis et trite tritura vehemẽti: et posite sunt sup plagam: et medici qui fuerunt ante galienum ꝓuiderunt vt permisceretur cum eo vel oleo aloe ⁊ myrra: Et qui volunt colligere muccos testudinis purgant vnãquãq; testudinem cum stillo: quoniã exibit humiditas: ⁊ confert pilis ꝓuenientibus in palpebris oculoꝝ exeuntib⁹ a natura: quia adherere facit cum alijs ⁊ nõ nocet oculis.

¶ Et hec humiditas si misceatur cum thure aut aloe: ⁊ teratur donec fiat sicut mel: et ponat̃ sup frontem: ⁊ circa caput in modum ligature vel corone infantibus quando accidit ventus in capite qui caput magnuȝ efficiat. Et fit huius cura donec restringat caput oĩa ossa tumefacta: et redeat caput ad metam nature proprie.

¶ Et rememorauit. G. ꝙ testudo combusta: si eius cineris partes tres sumantur: et cum eo ꝑmisceantur due partes de galla et vna de pipere: et terat̃ illud nimis: deinde pulueriçetur supra cibum: aut sup vinũ albũ cõstrictiuuȝ cõfert fluxui sanguinis qñ nõ fuerit eius vlcera putrida.

¶ Et cinis omniũ specierum testudinis combustarum cõfert in cura eius qd̃ induratur ⁊ constringitur ex apostematibus prouenientibus in parte aurium: ⁊ maxime qñ sumitur cum aqua mellis.

¶ De tortuca. Sermo. xxvj.

Eius caro est tarde digestionis ⁊ generat coleraȝ nigram ⁊ si decoletur tortuca et collirietur aliquis cum eius sanguine cecatur. Et similiter si sternutationes fiant alicui cum sang. eius.

¶ Sanguis tortuce agrestis quando bibitur valet contra morbum caducum.

¶ Et qui colliriatur cum puluere tortuce incurrit cecitatẽ per albedinem que prouenit in oculis.

¶ Et quando proijcitur tortuca in cacabum balnei. q tũc in eo balneatur: oculi eius cecantur.

¶ Ex eo quod confert fissure ventris mulieris et vberum eius et femorum eius est. Si comburatur tortuca: deinde teratur cum albumine oui: aut lacte asine: ⁊ iungatur venter mulieris ex eo.

¶ Si misceatur fel agrestis cum tantundem mellis ⁊ collirietur quis cũ eo tribus diebus in mane ter ⁊ in nocte ter confert coadunationi aque in oculo.

¶ Et fel tortuce confert squinãticis et vlceribus malis ꝓuenientibus in ore puerorum:

¶ Et si fiũt ex eo sternutatões valet cõtra morbũ caducũ.

¶ Pes tortuce positus sup pedeȝ podagrici: dexter super dextrum ⁊ sinister sup sinistrum expellit podagram.

¶ Similiter manus eius: si hoc modo dextra sup dextrã.

¶ Sinistra super sinistraȝ ponatur expellit ciragrã. Qui posuerit dorsum eius euersum super ollam: non bulliet olla sed agrestis tortuce ꝑmixtum lacti mulieris: si distilletur in naribus vel auribus a quibus fluit sanguis ꝯfert.

¶ De pisce sagittali. Sermo. xxvij.

Eorum quidam afferuntur ab india. Alij ab egypto et ex eis generantur in mari alcuçon. i. mare qd̃ transeunt hebrei. Aris.

¶ In pisce sagitte: multa sunt iuuamẽta in carne ei⁹ ⁊ sanguine: et sepo: et felle: et testiculis ⁊ nodis caude eius.

¶ Caro ipsius impinguat corpus quando fit ex ea acafea. et si salsetur et bibatur ex eo pondus vnius aurei: cuȝ vase vini ⁊ corroborat renes ⁊ virgam prouocat libidinem.

¶ Sanguis eius: si calidus sumatur ⁊ inungatur cuȝ eo locus sordidatus cum belliricis ⁊ emblicis: reducit corpus ad colorem ꝓprium: et ꝑmisceatur ei baurac ⁊ inungant̃ cum eo macule faciei ⁊ lentigines ⁊ macule minutissime remouet eas ⁊ clarum colorem reddit.

¶ Sepum ei⁹ expellit dolorẽ renũ: ⁊ facit distillare spma.

¶ Nodi autem dorsi eius si suspendatur nodus medi⁹ qui operit renes super dorsum viri iuuat virgam ⁊ corroborat coitum.

¶ Et de testiculo eius dextro bibatur ad pondus vnius allzilat cum aqua rute facit distillare spma: ⁊ desiccat ipm.

¶ Et ei⁹ testiculus sinister si bibatur siccus ad pondus vnius allzilat cum aqua cicerũ rubeorum ⁊ cum vase vno vini purissimi: ⁊ duas extra. i. bis sex. ʒ. de butyro vaccino facit distillare sperma: ⁊ prouocat coitum: ⁊ calefacit renes et corroborat virgaȝ.

¶ Et si piscis iste momorderit aliquẽ: ⁊ febricitauerit ꝑus qȝ mingat aut febricitet homo interficiet virum.

¶ Et si febricitauerit vir priusqȝ mingat piscis ille aut febricitet morietur ille piscis ⁊ morsus euadet: ⁊ sumat̃ piscis ille: ⁊ coquatur: ⁊ ex eo procurentur duo homines q habent odium vnus aduersus alium reducentur ad concordiam ⁊ ad amorem.

¶ Piscis ille si suspendat̃ super pueros qui timent i somnijs curat eos.

¶ De lacerta. Sermo. xxviij.

Cor eius si suspendatur supra mulierẽ ꝓhibȝ ptũ.

¶ Et si comburatur eius corium: ⁊ ꝑmisceatur cum fece olei et inungatur membrum abscindendum cum ferro mortificat ita ꝙ nõ sentiat ipsum.

¶ Et qui inunctus fuerit cum sepo lacerte: et proiecerit se supra cocodrillos nõ timebit illos ⁊ ludent cum eo.

¶ In felle eius est iuuamẽtum magnum cõtra alopiciam qñ ex eo fit sternutatorium cũ radicibus bletarum.

¶ Si sumatur de stercore eius ad põdus. vj. aureorum. et sinapis ad pondus. iiij. aureorum. et terantur cũ forti aceto: et inungatur cuȝ hoc allopicia: simił'r stercus furonis.

¶ De cocodrillo. Sermo. xxix.

Corium eius si sumatur aut coriuȝ lupi claudi aut corium simie: ⁊ circumdetur ferẽdo ipsuȝ cuȝ choaldea ⁊ superficies eius nunqȝ cadet in ea grãdo.

¶ Si aliquem cocodrillus momorderit: si sumat sepũ ipi⁹. et ponat sup locum morsum: statim curabitur.

¶ Et equipollet sepum cocodrilli sepo canis marini: quãdo decoquitur cum aqua ⁊ aceto ⁊ fit motio p os ex eo sedat dolorem dentium.

¶ Eius decoctio iuuat contra morsum vermium ⁊ muscarum ⁊ aranearum et huiusmodi.

¶ De rana. Sermo. xxx.

Rane parue combuste: permixto puluere earum cũ pice rubefacta: si cum ea fricetur locus allopicie donec rubescat ⁊ postmodum desuper inungat̃ cum medicina confert.

¶ Si pulueriçetur cinis eius super locuȝ a quo sanguis egreditur stagnatur sanguis.

¶ Si influatur in nares restringit fluxum sanguinis.

¶ Caro eius sicca sumpta: et formice magne terantur ⁊ cõ

ficiantur cum aqua squille.
¶Si quis potauerit ex ea dauic: incurrit pruritum scabiē et maculas pessimas.
¶Si quis sumpserit ranam que decollata est: τ siccata: et potauerit ex ea ad pondus vnius aurei in pultibus aut in vino: cohibet eum ad accessum mulierum longo tempe.
¶Et si sumpserit ex ea mulier i cibo aut potu impediet ei⁹ conceptionem.
¶Qui absciendet pedem rane ambulantis in aqua: dein suspenderit illos duos pedes super podagricum ligatos in corio ceruι: curabit ipsum.
¶Si quis sanguinē ranarū viridiū sumpserit τ confecerit cū eo açarech: trita: τ potauerit ex eo aliqs pōdus vni⁹ aurei. retinebitur eius vrina.

¶De gatto siluestri. Sermo. xxxj.

Gatti agrestes propinqui sūt in complexione leporibus eius caro calida τ mollis.
¶Eius sepum sumptum simile est nature carnis ipsius.
¶Caro eius confert podagre cum inungitur ex ea.
¶Fel eius forte ad dissoluendum oris torturaȝ: et est vt accipiatur de felle gatti nigri medietas. ȝ. et misceatur ponderi. iiij. aureorum çambac: τ fiat ex ea sternutatorium.
¶Et extrahit fetum mortuum a matrice: τ fiat suffumigatio subtus mulierem sub stercore gatti coloris.
¶Idem operatur eius fel quando cōmiscetur cum aqua colloquintide humide si humectetur in lana: et teneat eā mulier penes se.

¶De mure. Sermo. xxxij.

Eius caro est calida mollis pinguis modicum in ea ē virtus expulsiua melie. τ si comedatur mus assus desiccat saliuam fluentem ab ore puerorum: et si findatur mus: et superponatur morsui scorpionis sedat dolorem eius.
¶Et quando ponitur super verucas eradicat eas.
¶Caput muris si suspendatur ab eo qui conqueritur de dolore capitis: τ suspendatur in panno lini sedat ipsum.
¶Et si suspendatur caput muris femine supra hominem caducum curatur.
¶Stercus eius positum cū sale τ oleo sup nates alicuius dissoluit ventrem. G. confert cōtra allopiciam: si stercus murū nimis teratur τ conficiatur cū succo eruce confert et succo nasturtij vel ceparū vel alleorū. Et fiat ex eo emplastrum super ipsum locum.
¶Si murū cōbustorum in olla puluis permisceatur cuȝ oleo laurino: et fiat ex eo emplastrum sup allopiciā: postꝗ fricatus fuerit locus cum alleis singulis diebus hoc faciendo nascentur pili.
¶Arsenicum citrinum impastatum cum farina: deinde cibetur cum eo mus morietur.
¶Litargirium: scoria ferri: electuarium quādo conficitur vnumqdqȝ eorum cum farina τ proijcitur muribus: si comederint: morientur.

¶De varoboath. Sermo. xxxiij.

Caro eius cibat τ lenificat ventrem.
Et quando submergitur iaroboath in aqua donec moriatur: et illa dispergatur in domo: timebu omnis qui fuerit in domo illa.

¶De formicis. Sermo. xxxiiij.

In die circa equatorem diei est terra in cuius arena est aurum in qua sunt formice siles canibus: et sunt velociores omni creatura dei: quarū sollicitudo ē extrahendi arenam illam aureā de mineris suis: τ sol est ibi vehemētissimi caloris a mane vsqȝ ad mediā diem vt non remaneat ibi aliqua ex vehemētia caloris τ fugiunt omnes a calore in meatus terre donec liuescat calor solis: et veniunt indi cum camelis tempore absconsionis illarum formicarum: et portant arenas: et appropinquāt cameli terni τ iterū duo masculi: τ in medio eorum femina habens filium in terra indorum vt desideret filium suum et portāt arenam: et equitāt camelos τ veniunt ad terraȝ suam festinanter ne cōsequātur eos formice. Et retulit mihi quidam qui vidit baldaci formicam in auiano que comedit oī die libram carnis baldacensis tpe almuçedie regis. et formice claudunt loca meatuum anteqȝ veniant nebule τ pluuie.
¶Et quando ponitur sup introitum vespertilio nō egrediuntur inde: sed foramina aliunde: deinde egrediuntur non ab illis hostijs.
¶Cor vespertilionis si sic ꝑparetur nō egrediuntur.
¶Quando inungitur meatus ille cū allzitran nō egrediūtur inde. Et que egrediunt̃ nō possunt regredi.
¶Et quando subinungatur cum radice colloquintide pibit omnis formica que suscepit odorē eius: si vngatur radix arboris cū felle bouino: nō accedent ad ipsā formice.
¶Et si circuerit mēstruata archā nō intrabūt formice.
¶Caules τ assa fetida qn̄ proijciūtur in meat⁹ earū peūt.
¶Et si inungatur cū istis circa eas nō exeunt.
¶Preparatur ex formicis vnguentū ad erectionem virge. fit ei ex formicis nigris q̄ habent alas τ ponūtur in vase vitreo viue: et infunditur sup eas çambac bonum: et suspenditur ad solem duobus dieb⁹: deinde colatur: τ pijcitur formice: et vngantur cum eo inguina inferius τ vgaτ et inferiora pedum τ est bonum ad corroborandum erectionem virge.

¶De aldea locustis. Sermo. xxxv.

Caro ei⁹ calida et sicca: dixit costus. Cum videris locustas venientes in modū nubiū: sume erucā malam que est lupini τ infunde in aqua: et aspergatur aqua illa sup locum de quo timet̃: ne destruatur ex segetibus τ alijs. τ cum senserit locuste odorem eius euadent ab eis illa semina.
¶Et si suffumigetur aldea cum stercore boum non accedent ad eam locuste.
¶Et dixerunt ex eo cum quo expellit deus locustas est: vt sumatur q̄titas locustarum τ comburatur in igne: deinde exeat fumus iuxta segetes τ alia victualia: non appropinquāt locuste pre odore combustarū: nec odor ille poterit ad eas peruenire quin eas extinguat aut obuiat τ inuenit eas sol τ extinguit eas. Et dixerunt attende hoc ideȝ in scorpionibus et formicis: quia nō inuenitet scorpiones et formicas odor eorū cōbustorum quin peant. Et forte reliqui vermes hoc modo se habēt: τ quādo cuȝ locustis fit suffumigiū soluit̃ difficultas vrine pueniens ex humiditatibus grossis: τ idem opatur in mulierib⁹ et eunuchis: sed fortius q̄ in moderatis. Cum sumit̃ aliquid ex eis cum vino: iuuat plῑn contra morsum vermiū: ꝑsertim locuste que vocantur hariol que nō habent alas. Et fm̄ ꝙ narrauit de eis diascorides: quando siccantur τ bibuntur trite cum vino non cocte: neqȝ salse: iuuant plurimum contra morsum vermium.

¶De vpupa. Sermo. xxxvj.

Caro eius est austera: τ in puluere eius est virtus iuuatiua contra morsum cancri: decollatur τ scinditur: et fit ex eis emplastrū super locum.
¶Lingua vpupe suspensa sup obliuiosum reducit ad memoriam ea que oblitus est.
¶Quando suffumigat̃ quis cum pēna eius expelluntur ab eo vermes.
¶Si suspendatur oculus ei⁹ supra leprosū: cessat lepra.
¶Corium vpupe positum super eum qui patitur doloreȝ capitis sedat dolorem.
¶Dixerunt si suspendatur dens hōis τ ala vpupe dextra et suspendatur capiti hominis dormientis non excitabit̃ donec auferatur.

¶De allzalzan. Sermo. xxxvij.

Caro eius frigida austera obturat meatus corpis.
¶Cibus eius inducit lepram.
¶Et si coxerit aliquis τ olfecerit odorem decoctionis in

ris eius timendum est ei de incursu lepre.

¶Et dixit quidam philosophus: q̄ cerebrum eius cū datum fuerit in cibo ad pondus .iij. aureorum. reddit hominem stupidum.

¶Cum volueris corrumpere vuluam mulieris. Accipe alkalkan: ꝛ melangi as que semē habēt. aā. ꝛ malaxetur et dentur in potu pondus .j. aur. in micis panis aut in iure calido corrumpetur.

¶Si sumatur corū fellis eius supra oculuꝫ sanabis eum.

¶Si suspendis corium citrinum iecoris eius: mouet partum: et proprietas stercoris eius: similiter est in stercore columbarum.

¶De columbis. Sermo. xxxviij.

Senex ex eis est calidus et siccus tarde digestionis cōburit sanguinem. Pulli eorum sunt calidi ꝛ humidi: et addūt in coitu: ꝛ calefaciunt renes et addunt in sanguine. Et si scindatur caput eius preter os ibi confractum ꝛ pꝛ̄iciatur de sanguine eorum supra telam cerebri magnam prestat. Et si nō inueniuntur columbe sed magne agrestes palumbe inueniant pꝛ̄iciatur ex sanguine earum super telam grossam. fit hec eadem operatio cum sanguine turturis.

¶Sterc° colūborū est calidum ꝛ siccum combustiuum: et spargit scrophulas gule: cum mixta fuerit farina ordei ꝛ semē lini ꝛ acetū. valet contra tumorem corij qui dicitur rosa: cum tritū fuerit: ꝛ valet contra combustionem ignis mixtum cum vngueto vel oleo. Mixtum cum melle: ꝛ semine lini euellit pellē superexcrescentem epati ꝛ conturbantem ipsum que nominatur ignis persicus.

¶Stercus expellit fetum facto ex eo suffumigio. G. operatur cum stercore palumborum agrestium: ꝛ nasturcio puro cōtra dolores antiquos velut vertigo: ꝛ emigranea et dolor ancharū ꝛ renū ꝛ colicus: ꝛ dolor podagricus.

¶Cum sepelieris caput vespertilionis in loco columbarum non fugient a nidis suis nec a filijs.

¶Et si teratur panis cum costo ꝛ vino odorifero et dētur in cibis columbinis: quas inuenient alias: sociabuntur eis ꝛ venient.

¶Et ad illud est vt coquantur ficus sicce in aqua: et cum remollite fuerit extrahantur terant ꝛ malaxentur cuꝫ farina ordei non cribellata: ꝛ detur eis in cibum.

¶De ancha. Sermo. xxxix.

Dicit Aristo. q̄ hec auis est maxima: ꝛ dicit̄ q̄ ex pēnis alaꝛ eius fiunt faretre: ad ferēdas sagittas.

¶Ex vnguibus eius vasa ad potandum.

¶Indigene vt eas capiant: ligāt duos boues in curru oneratos lapidibus ꝛ coram curru domū: priusq̄ȝ intret homo habeat aquā necessariā cum venerit auis ante boues cum vnguibus vt ferat ꝛ non potest ferre nec vngues extrahere ita sūt infixe: exit homo ꝛ facit ignem in alis eius et cōburit vt volare nō possit postea capit.

¶Omnia animalia creata post equatorem diei versus meridiem sunt maiorum corporum ꝛ mirabilium: sicut elephantes ꝛ alia cornua i narib° habētia ꝛ alia mōstruosa.

¶In felle autē anche est quedā substātia mirabilis ad conferendum caduco: cum fit ex eo sternutatoriū ad pondus vnius denarij. prestat enim plusq̄ȝ ocilece.

¶De grue. Sermo. xl.

Caro eius grossa nutrit meliam. In iecore eius ē vtilitas contra dolorem renum: ꝛ operationē vesice cum siccatum fuerit et tritum bibitum ad pondus. ℥.j. cum aqua cicerum.

¶Testiculi valde prosunt ad albuginē oculorum: si findātur: et apponatur salgēma ꝛ post molantur sicci: ꝛ apponatur spuma maris ꝛ stercus lacerte et çuccarum ꝛ imponatur oculis ꝛ contra percussionem ꝛ plangam oculi ablue hoc totum.

¶Fel eius valet ad torturam oris: ꝛ si pꝛ̄iciatur ex eo pondus vnius ℥. cum zambac in nares.

¶De nocticula. Sermo. xlj.

Caro eius frigida ꝛ sicca grossa cerebrū eius masculi si collirief cum ea aliquis aufert prauitatē videndi de nocte: dicit̄ q̄ quando decolatur eius oculus remanet apertus ꝛ alius clausus: si ponatur clausus sub capite nō dormientis dormiet. si vō aptus vigilabit.

¶Iecur eius siccum datum in potu inducit colicā ꝛ difficultatē solutiōis ꝛ frigiditatē stomachi. Arist.

¶In cōpositione ouorū eius sūt diuerse nature: quoniaꝫ ex medullo pꝛ̄mi qđ posuerit: si sumitur ꝛ inungitur loc° eradicantur pili ꝛ non renascentur.

¶Et ex scđo ouo: si ponat̄ i loco nudo a capil' idūē pilos.

¶Cor eius cum fuerit magnū positū supra sinistrā mamillam mulieris dormientis confitebitur que fecerit bonum vel malum.

¶De actore vel alkarauē. Sermo. xlij.

Auis ista multam habet carnē modicum habentem abhominatiōis est calida: ꝛ nō est cibus ei° potens: sed cōfortat coitū. Proprium sepi eius est calefacere renes: ꝛ mouere luxuriam. Et reges pcipiunt ipsaꝫ capi: quia volunt per ipsam addere in luxuriam.

¶Cerebrum eius cū tantudeꝫ carnis piscis sagitte misceatur malaxetur cum melle colato: ꝛ tantū q̄tū hoc totū de butyro vaccino laudabūt ex eo homiēs debiles in coitu.

¶Et fit additamentū in eleuatiōe ꝛ motu: aues oēs venatiles: sicut actor aquila ꝛ similia: carnes earū grosse dicūtur ꝛ neruose dure. Sepum earum calidū ꝛ siccū plusq̄ȝ aliarum auiū: vel etiā bestiarū: ꝛ similiter fella.

¶Et dixerūt q̄ caro actor valet contra dolorem capitis qui dicitur egritudo oui.

¶Fel eius contra dolorem emigraneum fortem pꝛ̄iectum in nares ad pondus vnius grani vel duorum cum lacte mulieris nutrientis masculum.

¶Cum acciderit actori tela in oculo ppa ei lac mulierum.

¶De carnibus auiū vel aliorū vel de gallo. Ser. xliij.

Absq̄ȝ dubio carnes auiuꝫ sunt leuiores ꝛ sicciores quadrupedum: qđ supat in eis est aer. In q̄drupedibus vero est terra: preter aues que morantur in stagnis vel locis aquosis: quia in illis est humiditas grossior ꝛ abhominabilis vis mutabilitatis cōfūdūt sanguinem plusq̄ȝ quadrupedia mali cibi.

¶Pulli gallinacei citius digerūtur ab his vsualib° ꝛ plurimi eorū generāt bonū sanguinē ꝛ cōfortāt appetitum.

¶Extimauit Arist. q̄ durauerit in comestione gallinaruꝫ pullarum pinguium inducit hereditatē emorroydarum et podagre. Gallina inuenitur humidior pullo gallinaceo et maioris cibi.

¶Extimauit. G. sepum gallinarum addit in sensu. Cerebrum earū valet contra tremorem cerebri multum.

¶Gallus vel gallina senex: si coquat̄ vnus eorū cū .iij. lib. aque posito sale trito donec dissoluatur ꝛ iacere in aqua illa pmittatur nocte vna ꝛ bibat̄ aqua illa calida facta soluit ventrē: ꝛ valet contra colicā. Et pꝛ̄prie cum decoquat̄ cum medulla semis cimini agrestis ꝛ aneto cimino positis nabat eis radicibus ꝛ folijs.

¶Cū volueris exaltari sup aduersariū tuum in causa accipe calcar galli pedis dextri: ꝛ fer tecum ꝛ vinces.

¶Audiui a quodam q̄ gallus debet esse niger.

¶Et si calcar sinistri pedis galli aliquis tenuerit: et sit galli comedentis triticum vel ordeum non aliud diligetur a mulieribus.

¶Sanguis galli vl' galline si ponatur super frontē tritus valet cōtra sanguinem fluentem a tela.

¶Cerebrum galline bibitum proprie valet cōntra hoc etiam contra morsum aranearum ꝛ hmōi.

¶Fel galline si quis posuerit sup virgā ꝛ statim coeat cuꝫ vxore sua nō diliget alium.

¶Si ponatur sup maculas factas in corpore aufert.

¶Si misceatur cepe tritum cum sepo galline si fiat empla

strum delet maculas rubeas.
¶Sepum galline recēs valet cōtra dolorem matricis sol/uitur apostema eius si supponatur in modum emplastri.
¶Cum acceperis cristā galline ꝛ siccaueris ꝛ triueris de/deris in cibo ei qui ꝯmingit lecto eo nesciēte curabitur.
¶Gallina alba cocta cum.x.cepe albis.et cum manu vna de aliuiule donec bene cocta sit ꝛ comedatur ꝛ bibat aq̄ addit in appetitu coitus.
¶Stercus gallinarum potatum cum oximelle vel aceto valet contra fungos qui occidunt.
¶Bibitum cum aqua calida ꝛ melle: valet cōtra colicaz.
¶Si fiat ex eo ad modum vnguenti cū melle. ꝛ vngatur ex eo mundat corticem: qui cōgregatur sup apostema qd̄ dicitur ignis persicus.
¶Et si fiat emplastrum sup omne apostema in quo fuerit pus cum stercore gallinarum citrino: ꝛ medullio oui et modico croci aperit ea.
¶Si vis vt nō cantet gallus vnge frontem eius cum oleo
¶Sepum galli mixtum cum sepo turturis: si detur quar/ta vnius.ʒ.in cibo alicui accidit ei tinea.
¶Stercus galli tritum cū aceto positum sup allopiciaz ꝑ/stat: si ꝑus fricetur locus cū pāno ꝛ cepe donec rubeat.
¶Sepum gallinarum ꝛ anserum valet cōtra dolorē ma/tricis ꝛ fissuris accidentibus in facie ꝛ ad dolorem auris et facit faciem lucidam.
¶Sanguis gallinarum nigrarū: aufert maculas fetidas et lentigies a facie ꝛ huiusmodi. Et maxime si misceat̄ ei lapis vaccinus tritus cum baurach rubeo.
¶Et reddit faciem formosam ꝛ mundat eā ꝛ facit bonum colorem ꝛ mumdum.
¶Si quis voluerit vt gallina ponat oua magna: terat gra na nasturcū ꝛ masset cuz cantabro ꝛ vino: ꝛ det̄ ei in cibo.

¶De pullis. Sermo. xliij.

Pulli sunt subtilioris omnium auiū carnibus: et me lius digeruntur: ꝛ leuiores sūt stercus infirmo ruz. Post pulli gallinacei.
¶Et dicit̄ etiā ꝙ coturnices confortat digestiuam.
¶Auis ille que dicit̄ asabyhuc cōfortat cōstricturam.
¶Alia que dicit̄ cumē caro eius humidiorē efficit sangui nem subtiliorem q̄ꝫ perdices.
¶Et perdix subtiliorem generat sanguinem meliorē post hanc galline nigre grossioris sunt sanguinis.
¶Caro genges restringit ventrem.

¶De laudis cristatis. Sermo. xlv.

Cibus harum omniū calidus cōstrictiuꝰ. qui aliqd ex eis comederit: opus est vt comedat cū ace to coriandro succo sinapi.

¶De sinoris. Sermo. xlvj.

Minoris sunt caliditatis ꝛ siccitatis q̄ꝫ passeres domorum. ¶Proprietas earum est cū decocte fuerint cū aqua soluūt ventrē ꝛ valēt ꝯtra colicā.

¶De assilzalzalz. Sermo. xlvij.

Multum sunt citrini comesti assi ꝛ frangunt lapi/dem in renibus. ¶Idem facit cinis eo/rum si cremetur ꝛ bibatur.

¶De alzemo Sermo. xlviij.

Caro eius austera male digestionis nisi ꝙ valet con/tra malas ventositates. ¶Si misceatur fel eius cum gallis ꝛ tegatur cum oleo facto ex oliuis viridibus et ponatur supra capillos efficit nigros: nigredine que tarde recedit.
¶Auis que dicitur alzeuiū vsus est comedere apes. Si de colata frixetur cū oleo: et vngatur manus alicuius: et po stea ponat ipe manum in apibus non ledetur.

¶De anseribus. Sermo. xlix.

Humidiores sunt natura omnibus auibus ꝛ duriores ad digerendum.
¶S. omnibus epibus melius est ansinū: quia humidius ꝛ teneriorꝭ carnis: et melioris saporis pꝰ hoc iecora gal linarum: ꝛ in epata. ¶S. cum acciderit in aure ꝑcusse et discoherentia: sumatur sepū anatis: coletur guttati ap/ponatur cum eo lac mulieris ꝛ sint tepida: ꝛ apponatur etiā succus basiliconis: cuius semen est rubeum.

¶De coruo. Sermo .l.

Sanguis eorum subtiles efficit capillos. Si su/spendatur pes eius ad collum tussien tis pueri: prestat multum.
¶Quando pilis rasis a capite tinxeris caput cuz ouis cor uorum efficit capillos nigros.
¶Si misceatur fel eius cū oleo facto ex aliuiule mixtum: si cū eo vngatur corpus totū soluit hoiez ligatū ne coeat
¶Quidam suffumigabat se vt redderet capillos suos al. et facti sunt capilli eius albi. Accipiat sepum corui nigri ꝛ rutam recentem ꝛ misceat cum oleo: ꝛ vngat capillos: et efficientur nigri.

¶De pica. Sermo. lj.

Caro eius calida abhominabilis multum: ꝛ est in ea subtilitas. ¶Fel eius valet positum in oculis incedentium per niues.

¶De passeribus domorum. Sermo. lij.

Caro eius cal̄a plus ceteris ꝑter langustas ē siccior. ¶Fel eius sumptum ad pondus dauic solutuz in gambac ad pondus vnius aurei.
¶Si inungatur ex eo virga testiculi ꝛ inguina addit vim coeundi et erigendi.

¶De vulture. Sermo. liij.

Caro eius neruosa tarde digestiōis generatiua mali huōꝛ: sepū eiꝰ dissoluit: sic sepū asini siluestris.
¶Si suspendatar crus eius ablata carne sup crus vbi est excoriatio: aufert̄ dolor ꝛ sanabitur.
¶Coriū cauille si ponatur sup podagricum dexter supra dextrum: sinister supra sinistrum iuuat manifeste. (Ser/ua quia magnū ē) dixerunt: ꝙ pellis calida multum si su per eā sedeant podagrici: ꝛ q̄ habēt hūiditates. valet eis.

¶De aranea. Sermo. liiij.

Si sumpseris araneam albam capiētem mu scas: ꝛ ligaueris in pāno lineo et suspēderis in brachio sinistro q̄tidianario laborāti ex flegmate valet.
¶Et si misceatur cū aliquo ceroto ꝛ supra pannum liniat̄ et imponatur fronti valet tertianario.
¶Si posueris araneā vnam viuam in canna ꝛ posueris supra musculū brachij prestat contra febrē flegmaticam.
¶Si sumpseris capientē muscas ꝛ triueris: ꝛ in panno li neo posueris: ꝛ acceperis cum manu sinistra: ꝛ posueris super collum retro: curabit ter tianā ꝛ quartanaz.
¶Si bibatur cum vino puro hora.j. ante accessionem feb. que dicit̄ egmarenes: aufert eam. i. quotidianā a flegma te incenso vel salso.
¶Tela aranearū a romanis dicitur anquia.

¶De homine. Sermo. lv.

Dens hominis mortui suspēsus ab illo qui patit̄ do/lorez dentium curat.
¶Os homis mortui cōbustum donec fiat cinis tritū si po/nat̄ cū aloe: si ipleat̄ ex eo fistula: vbicūq̄ fuerit ꝑstabit.
¶Lombrici in ventre inuenti siccati triti positi in collo al buginem patienti auferunt.
¶Stercus hominis tritū cū rutha sicca sup apostema cor/rodens carnē positum sanat. tritum cribratum amassatū cum melle positum intra gulam valet contra squinātiā.
¶Similiter si ex eo sicco sine melle insuffletur in gulam: valet contra squinantiam.
¶Dens hominis mortui et os brachij sinistri si posueris subtus caput homis dormientis dormiet donec auferat̄.
¶Capilli hoīs suspēsi a patiēte emigraneā aufert dolorē.
¶Capilli homis remolliti in aceto positi contra morsum canis rabidi prestant.
¶Urina hoīs posita sup morsuz canis rabidi ꝑstat statim.

¶Sanguis p ventosas subtractus vel nariū positus in cō cha dimissus. lxxx. dies fiet forma hominis: ponatur i fa rina ordei. ix. diebus. decoletur sanguis illius sumatur et cum vino modico misceatur: detur cui vis viro vel mu lieri diliget te.

¶Si ex illo sanguine posueris in oculo: ꝛ vnxeris faciem tuam: coram regibus valebis: recipieris qꝫ bene ab eis qꝺ quesieris impetrabis.

¶Sanguis brachij hominis amassatus cum farina fenu. et humefactus cum succo ruthe recentis ꝛ melle: ꝛ pona tur supra pustulas corporis: et ppꝛie femorum: et pustu lis humidis valet.

¶De muliere. Sermo. lvj.

Menstruum mulieris priusqꝫ cognoscatur a viro mixtum cum spermate viri positum in oculo patientis albuginē sanabitur.

¶Pannus menstruate suspensus in capite nauis nō itra bit ab illa parte vertigo venti.

¶Patienti dolorem ex partu super os vulue: sumatur pā nus menstruate ꝛ cōburatur: et pars cineris eius sumaꝛ et tantūdem semini cuscute sicce: et misceatur cum aqua calida: et ponatur super locum dolentem: auferet dolor.

¶Lac mulieris mixtum cum melle ꝛ vino frangit lapidē.

¶Cum aliqua peperit puerum oculorum variorum: et la ctauerit eum: statim mulier nigra per septē dies assumet oculi colorem accedentem ad nigredinem.

¶Cum statim aliqua peperit: stercus primum pueri exic catum tritum colirietur ex eo albugo oculi prestat.

¶Pellicula que abscinditur in circūcisione virge pueri exiccata trita mixta cum modico musto data in potu inci pienti laborare ex lepra stat ꝛ nō augetur.

¶Stercus hominis calidum distemperatum cum aceto infusum in os bestie: statim aufert dolorem.

¶Si dederit mulier sordes pedum in potu suo viro dili get eam semper.

¶Similiter si vir dederit mulieri dilegetur ab ea.

¶Si volueris diligi ab aliquo: vel ab aliqua abscinde vn gues et combure ꝛ da in potu.

¶Sputum hominis prestat contra morsum animalium paruorum ꝛ venenosorum: sicut aranea ꝛc̄.

¶Si vis vt mulier non habeat rem cum alio qꝫ tecum: ac cipe qꝺ cadit ex capillis eius ꝛ combure: ꝛ tere vehemē ter: et pone super virgam.

¶Macule albe que sunt signum lepre: pone sup eas sper ma calidum curantur.

¶Stercus puerorum siccum tritum mixtum cum salgem ma ꝛ musco insufflatum in oculo patientis bestie: albugi nem curat. Et idē etiam sine his opatur est pbatum.

¶Urina pueri anteqꝫ effundat sperma si calefiat et appo natur modicum bombacis: et positum super oculū i mo dum emplastri cuꝫ patitur quasi apostema aut rubedinē mitigabit.

¶Primum menstruum virginis si inungatur cum eo ma marum capita alicuius virginis: non crescet.

¶Et si ponatur menstruum sup oculum dolentem sedat dolorem.

¶Cum volueris ꝛ impinguetur mulier. Accipe sepum la certe ꝛ misce baurac. ꝛ ciminum: carmenicū: ꝛ farinaꝫ tri tici: et da in cibo galline aliquot diebus donec impingue tur ꝛ qui comederit de ea impinguabitur vt vix in pellē contineatur.

¶Fenugrecum amassatum cum aqua: si in modū empla stri ponatur supra mamillas: lac non coagulabitur.

¶Si fuerit lac mulieris modicum: et volueris vt fiat mul tum da ei in potu omni die semen psilij non tritum. ʒ. j. s. cum vino.

¶Et sic est finis Tractatus Rasis de animalibus.

¶Hieronymi Manfredi clarissimi philosophi: ac medici ⁊ astrologi: cētiloquiū de medicis ⁊ infirmis: Ad illustrē Johānē .ij. Bentiuolū: Hānibalis primi filiū Bononiēsi

Jeronymus Manfredus illustri Johanni Bentiuolo .S. Quāta sit illustrissime Johānes Medicie vel excellētia vel vtilitas ꝓpter operis breuitatem pretereo qḋ etiā ex eo patere debet: ꝙ vniuersa hoīs causa sūmus ille rerū opifex ꝑduxit. Medicinā diuinā .s. artem fere in primis honorandā colendāqꝫ ꝑcepit. Cuius ꝗ cōtra ꝑcepta vtitur sue temeritatis dat aliqñ penas. Et certe ⁊ si sciētiarū clarissima sit ac ꝑfecta: medicus tñ sine astrologia ꝑfectus esse nō pōt: qm̄ celesti motu hec inferiora gubernanł. idcirco hoc opusculū cōfeci: in quo q̄daꝫ que ab alijs tum obscure: tum inepte tum falso dicebanł: hic nō sine summo labore diligētiaqꝫ sūma adhibita patere cōcine feci: quedam etiā meo marte adiuēta inserui: singula oīa tñ prius expertus deum testor. Quo opusculo illustrē dignitatē tuā dono: illud at explanandū: qḋ ego ad te tam breui munere veniā: nō minus enimuero ⁊ ingenij ⁊ laboris multa paucis q̄ȝ pauca multis referre: si id cōmode fiat. Qḋ fecerim nec ne aliorꝫ sit iudiciū. Prestiti qdem q̄tum potui studiū in hoc opusculo: in quo qualē q̄tāqꝫ qōdqꝫ sidus infirmitatē inuehat hoībus est. Et oēs canones ⁊ oēs modos ⁊ multa alia q̄ medicus seruare ⁊ vitare debeat inscripsi: q̄ cūcta ducet medicū ad laudabilē et optatū honorē ac finē cū gaudio infirmi: scienł etiā egritudines icurabiles ⁊ cōnaturales ⁊ aduēticie earūqꝫ nature ⁊ qualitates. Et vtrū morbi sint ad salutē vel ad mortem: Quā ve fineł egritudo aut eger penitus hic discutieł Amplius ⁊ tpa qbus medicus suas circa corpus humanū exercere debeat opationes innotescēt. Et cum fortuna medici in sanandis infirmis nō nisi a sideribus ꝓferał: iō ⁊ qñ medicus fortunatus existat ostendeł: breuiterqꝫ ⁊ dilucide dixi qbusqꝫ rebus multa linire possimus. Et alia q̄plura hic sunt nō solū medico sed ⁊ vnicuiqꝫ hec legēti diligēterqꝫ obseruāti ꝑducibilia. Que oīa clara cōcina ac vera tuo noī dedicaui: nō tam munus facturus. Qui ꝑ tua excelsi animi altitudine: ⁊ lr̄as ⁊ litteratos plurimum amas: sed vt nō modo patrie maxio honori ⁊ ꝓsidio semp extitisti: at etiā plurimis exteris: ita breuissima hec: ⁊ pusilla aliorꝫ fortassis iudicio: sub imensa vmbra tui noīs tuto qescāt. Qua in re: nisi me amor fallit: breuitas rei magnitudine poterit cōpensari. Que etiā si parua forent: liceat mihi eundē minimis donare quē maioribus decorarim ante: quē ve maximis nisi fallor suꝫ cumulaturus: Ut quē admodū ab ineūte etate tuā dignitatē illustrē semp plurimi feci: moxqꝫ ꝑncipē nostrū clarissimū ⁊ ore colui: ⁊ aio foui ita iam si qḋ in hac ingrauescente etate mea ꝑteriti labores studijqꝫ vehemēs cōsequi possint: meā in te sūmā pietatē ⁊ fidem testari possim. Uale pater patrie eiusqꝫ columen teqꝫ felicem fata conseruent.

¶Hieronymi Manfredi clarissimi phi: ac medici: astrologi: cētiloquiū de medicis ⁊ infirmis: Ad illustrē Johānēꝫ .ij. Bentiuolū: Hānibalis primi filiū: Bononiensem ⁊c̄.

1 Quamuis medicina de se scientia sit perfecta: medicus tamē in ope suo sine astrologia nō est ꝑfectus

2 O quātus error est periti medici astrorꝫ cognitione penitus carentis: qm̄ nec medicinarū exhibitio: nec flebotomia: nec qḋcūqꝫ aliud opus eius recte fieri potest. Insuper neqꝫ egritudinis natura neqꝫ quem finem illa consequi debeat: sine astrorꝫ obseruatione ꝑfecte potest cognosci. Unde ⁊ egyptiorꝫ antiquiores sciētie medicinali astrologiam adiunxerunt: vt vtraqꝫ via ꝑcedētes in suo opere certiorē finē attingerent.

3 Bonus medicus erit ille in cuiꝰ natiuitate mars ⁊ venus fuerit corpalr̄: vel aliq̄ beniuolo aspectu cōiuncti Silr̄ venus ⁊ mercurius. Perfectus aūt medicus erit ille in cuius natiuitate mars ⁊ venus iuncti fuerit in sexta.

4 Magnus erit ꝑfecto error astrologi in iterrogatiōibꝰ de ifirmo: cū septimū ⁊ eiꝰ dñs fuerit ipediti. Differas igił interrogationē: aut nō loq̄ris sup illā timore erroris.

5 Cū in interrogatiōibus de infirmo: aut i principiū egritudinū fuerit septimū ⁊ eius dñs impediti: remoue medicum ab egroto.

6 Cū in natiuitate alicuiꝰ fuerit luna in ꝯiūctiōe: aut maliuolo solis: ⁊ in aliq̄ angulo mixta stellis nebulosis: significat morbos inseꝑabiles i oculis: Et si luna in eodē signo cū sole vel in signo opposito fuerit: ⁊ in aliq̄ angulo ⁊ infortune de maliuolo eis associenł: si qdē vespertinales a luna ⁊ matutinales a sole: āmittet natus vtrūqꝫ oculū: Et si solū vnū luminare ab infortunijs suo mō hoc patiał alterū oculū tm̄ āmittet. Et deterius ex angulis est ascendens ⁊ septimū: ⁊ oppositio de aspectibus.

7 Si ambo luminaria fuerint in sexta infortunata: natus sine aliqua dubitatione cecabitur: Et si vnū tm̄: in vno oculo solum patieł. Silr̄ erit si aliqḋ luminare fuerit dñs sexte ⁊ infortunatū. Et vlr̄ nō poterūt oculi eius euadere grāde nocumentū in cuius natiuitate fuerint luminaria impedita.

8 Qñ lūinare tp̄is iunctū fuerit corpalr̄ cuꝫ aliq̄ infortuna: vel post lūiare tp̄is ascēderit aliq̄ ifortuna cecabił natus: Et si hoc infortuniū fuerit in angulo vel cū eis fuerit dñs ascendētis: cecabił in pueritia: ⁊ si nō fuerit in angulo nec cū dño ascēdentis: cecabił in senectute.

9 Qñ signū sexte domus fuerit libra ⁊ mars: in eo dolores significat oculorum.

10 Cum fuerit malus orientalis: significat impedimenta de qbus nō sperał curatio: ⁊ cū fuerit occidētalis egritudines significat de qbꝰ sperał sanatio. Et maiꝰ ē infortunium saturni cum fuerit in signis masculinis. ⁊ martis in femininis.

11 Natus tūc erit surdus: qñ fuerit dñs sexti mercurius ⁊ de maliuolo infortunatus a saturno maxīe vō si fuerit in sexta. Silr̄ erit dānatus ille: in cuius natiuitate fuerint iupiter ⁊ saturnus damnati super terram .s. in locis malis retrogradi vel combusti.

12 Impedimētū mercurij a saturno est impedire linguā deterius aūt qñ corpaliter cōiungił maxime vero in ascēdente vel septimo ⁊ in eodē signo cū sole ⁊ mercurius fuerit occidētalis: aut cū fuerit mercurius sup terrā corporaliter ꝯiūctus saturno: aut de maliuolo ⁊ i signo muto fueritqꝫ infortunatus .s. in loco malo: retrogradus vel combustus ⁊ peregrinus erit similiter lingua damnatus aut mutus.

13 Damnabił in olphatu ille: aut morbus patieł i naribꝰ in cuiꝰ natiuitate mars ⁊ venꝰ sup terrā fuerit impediti.

14 Nō amittet sensuꝫ neqꝫ intellectū in cuius natiuitate luna fuerit ad mercuriū aut aspectū eius.

15 Epilentici sunt hi in quorꝫ natiuitatibꝰ luna ⁊ mercurius nō cōplectunł adiuicē: neqꝫ vllus eorꝫ cū ascēdente: ⁊ cū ♄ fuerit saturnꝰ diurnis significator i natiuitatibꝰ q̄litat aier i āgulo. Et i nocturnis mars ⁊ signa faciētia epilēsiam maxime sunt sagittarius ⁊ gemini. Amentes aūt sunt eodē modo: ꝑter ꝙ saturnus est in angulo in nocturna: ⁊ mars in diurna: Maxime vero si in cancro virgine vel piscibus fuerit. Demoniaci aūt sunt qñ cū hoc qḋ nuper dictū est saturnus fuerit dñs loci lune ⁊ luna sub radijs: aut mars dñs loci lune ⁊ luna in opposito solis: maxime autem in sagittario ⁊ piscibus.

16 Lunatici vel fatui aut hoīes leuis cerebri etiā erūt hi:

in quorum natiuitatibus fuerit mars in angulo terre in maliuolo solis: Aut mercurius cũ saturno in ascendente in opposito martis: aut luna cũ saturno ĩ ascẽdẽte ĩ opposito martis vel mercurij: aut luna cũ marte in ascendente in opposito saturni: aut luna est dñs ascẽdẽtis cũ mercurio infortunati a marte: aut luna in ascẽdente in q̃dratura saturni ⁊ medio celi ⁊ opposito mercurij: aut luna sepata a saturno ⁊ ꝯiũcta marti vel sepata a marte ⁊ cõiuncta soli: aut mars inter solẽ ⁊ lunã in eodẽ signo: aut luna addens lumine infortunata a marte in sagittario vel piscibus: aut sol in opposito ascẽdentis in termino infortune ab ambabus infortunis ĩpeditus ⁊ nõ inspectus a dño domus sue aut luna ⁊ sol infortunati in sexto vel in septimo in eodeꝫ gradu: aut ambe infortune in ascẽdẽte in opposito mercurij: ⁊ oĩbus his sint fortune absentes.

17 Quando iupiter ⁊ sol fuerint in natiuitate dãnati: sensus ⁊ intellectus dãnationẽ significant.

18 Sol est sicut calor naturalis virtutis corpis custodiẽs ⁊ luna est significatrix corpis. Cũ igif hec luminaria in natiuitatibus dãnata fuerint infortunis sup ea eleuatis dãnamẽtũ ⁊ debilitatẽ totius corpis faciũt.

19 Cum fuerint infortune in angulis ⁊ luminaria eis corporaliter applicuerit: aut in eaꝝ opposito: gibbositatẽ vel claudicationẽ: aut alicuius mẽbri destructionẽ significãt maxime si luna in altero nodoꝝ fuerit aut in signis infirmãtibus: q̃ sunt aries taurus cancer scorpio ⁊ capricornꝰ: ⁊ adhuc magis in initio vel fine signi.

20 Cancer capricornus ⁊ scorpius ⁊ piscis ĩfirmitates generant q̃ corrodẽdo incedũt vt ĩpetigines excoriationes scrophulas fistulas cãcros ⁊ lepras ⁊ silr̃a. Silr̃ morpheati leprosi ⁊ cãcrosi sunt in quoꝝ natiuitatibꝰ luna separaf a sole: ⁊ cõiũgitur saturno sine aspectu fortune: aut luna in ascẽdẽte cũ saturno ⁊ marte in aliq̃ signo aqueo aut iupiter vel venus fuerit dominus sexti ⁊ ab aliqua dampnatus infortuna. Silr̃ cũ luna fuerit infortunata in aliquo punctoꝝ eqnoctialtũ: aut solsticialiũ: accidet morphea vl̃ impetigo vel lentigo ⁊ similia.

21 Arthetici podagrici ⁊ dolorẽ iuncturarũ patiẽtes: sũt in quoꝝ natiuitatibus saturnus vel mars fuerit in sexto: vel duodecimo infortunãs dñm sexti: maxime si sextũ fuerit capricornus aq̃rius vel piscis. Et vniuersaliter qñ saturnus vel mars in aliquo p̃dictoꝝ signoꝝ fuerit: debilitatẽ vel aliquos morbos in ptibus inferioribus ab inguinibus significat.

22 Paralytici ⁊ q se mouere nõ possunt aut tremuli sunt in quoꝝ natiuitatibus luna fuerit in angulo cũ saturno: ⁊ saturnus sub radijs combustus. Silr̃ qñ sextũ ⁊ dñs eius infortunanf a saturno sine radio fortune.

23 Stomachi sunt in quoꝝ natiuitatibꝰ mars ⁊ saturnꝰ fuerint in sexto vel duodecimo infortunãtes lunã vel dñm ascẽdentis: maxime vero si signũ sextũ fuerit cancer Silr̃ qñ sol fuerit sub terra infortunatus: ⁊ luna de nocte maxime vero in sexta. Epatici vero sunt quoꝝ iupiter fuerit dñs sexti ab infortunijs de maliuolo inspectus: aut lũa dña sexti fuerit infortunata a marte. Silr̃ si dñs ascendentis ⁊ luna ambo infortunenf a marte: aut cũ mars sub terra fuerit ĩfortunatus. Et fellis dãnamẽtũ facit mercurius infortunatus sub terra.

24 Splenetici sunt: q habẽt lunã domiuã sexti ĩfortunatã a saturno: aut fuerit dñs ascẽdentis infortunatis in septimo: aut saturnus dñs ascẽdentis infortunatus a marte: aut quõcũqꝫ saturnus infortunatus sub terra. Pulmonaici pthisici ⁊ suffocationẽ anhelitus habẽtes: aut circa pulmonẽ dolores: lunã hñt in angulo terre ꝯiunctã marti: vel saturno aut ab eis infortunatã: Silr̃ si venus fuerit dña sexti infortunata in sino igneo. Cardiaci vero ⁊ debilis cordis sunt: in quoꝝ natiuitatibus sol fuerit dñs sexti: aut dñs partis infirmitatis ⁊ ip̃e infortunaf.

5 Venus infortunata a saturno dolorẽ testiculoꝝ facit maxime si fuerit in ascendẽte: similiter venus cũ marte in octauo: aut luna venus ⁊ mars iũcti ĩ maliuolo saturni. Impotẽs coitus erit ille q habuerit venerẽ iunctã saturno maxime in decimo vel octauo: aut lunã iunctã saturno in maliuolo veneri: aut saturnũ in sexto vel duocimo in signo humido infortunantẽ venerẽ. Sterilis vero ⁊ impotens impregnationis: si fuerit femina: est habẽs lunã ⁊ venerẽ in signo sterili infortunatas a marte ⁊ saturno: aut sit saturnus in septimo vel decimo infortunans iouem ⁊ lunam: aut venus fuerit cum saturno ⁊ luna in sexto vel duodecimo infortunata: Et si fuerit masculus saturnus in ascẽdente in opppsito veneris: aut venus in signo sterili infortunata a saturno: aut venus in domo saturni maxĩe infortunata ab eo. Et q habuerit venerẽ cõiunctã mercurio: ⁊ ambo sub radijs castrabif.

26 Emorroydes vl̃ morbos ani patiũf q saturnũ vl̃ martẽ habuerit ĩ septimo: aut dñm ascẽdẽtis ĩ septimo cũ marte vel de maliuolo ab eo: aut fuerit dñs ascẽdẽtis ĩfortuna ⁊ ip̃e in septĩo sine radio fortune: aut saturnꝰ in ascẽdẽte in opposito martis: aut mars ĩ scorpiõe sine aspectu fortũe: aut luna dña sexti ĩ septĩo maxĩe infortũata. Disinteriã v̉o ⁊ dolorẽ ĩtestinoꝝ ex vẽtositate sustinebũt hi: in quoꝝ natiuitatibꝰ mars fuerit ĩ ascẽdẽti ⁊ in scorpione sine aspectu fortune: aut mars de die cum cauda in quarto vel septimo: aut saturnus cũ cauda in septimo.

27 Maius infortuniũ lune a marte est: cũ fuerit aucta lumine: ⁊ a saturno cũ fuerit diminuta: time ergo sup infirmũ cũ in p̃ncipio egritudis fuerit luna sic infortunata. Maiusqꝫ infortuniũ mart̃ ad significatores potẽtiorqꝫ est infortunãdo: est cũ fuerit in signis masculinis oriẽtalis ⁊ de die ⁊ ecõtra in saturno. Et hoc modo erit augmentuꝫ ꝓsperitatis: iouis in septẽtrione: ⁊ veneris in meridie.

28 Ascendẽs ⁊ aries hñt caput. Scd̃a domus ⁊ thaurus collũ ⁊ guttur. Tertia ⁊ gemini manꝰ brachia ⁊ hũeros Quarta ⁊ cãcer pectꝰ pulmonẽ mãmillas ⁊ stõm. q̃nta ⁊ leo cor epar splenem ⁊ ilia. Sexta ⁊ virgo intestina gracilia ⁊ çirbũ. Septima ⁊ libra ⁊ ĩtestina grossa vmblicũ ⁊ cera q̃ in vẽtre inferiori ꝯtinenf. Octaua ⁊ scorpio renes vesicã genitalia anũ femora nates testiculos ⁊ vuluã Nona ⁊ sagittarius sup̃mã coxaꝝ medietatẽ cũ pte testiculoꝝ. Decima ⁊ capricornus inferiorẽ partẽ coxaꝝ ⁊ gẽua Undecia ⁊ aq̃rius crura. Duodecia ⁊ piscis pedes: ⁊ p̃ma ps signi p̃mã ptẽ mẽbri possidet: scd̃a v̉o scd̃aꝫ ⁊ tertia tertiã. In mẽbro igif illo erit egitudo in cuiꝰ signo vl̃ domo fuerit dñs ascẽdẽtis aut significator vel luna infortunati. Silr̃ ⁊ sextũ ⁊ dñs sexti: ⁊ si fuerit ĩfortunati supra terram erit egritudo in pte dextra. ⁊ si sub terra in pte sinistra.

29 Arietis morbi sũt epilepsia: auriũ nariũ oculoꝝ dẽtiũ ac oris dolores: ⁊ cetere eoꝝ egritudĩes scabies ĩpetigo ꝟpigo pustule ⁊ vestigia maculaꝝ ĩ facie. Tauri v̉o sũt oẽs egritudĩes colli ⁊ guttur̃ sic̃ scrofule sgnãtes ⁊ cetera apta ibi nascẽtia. Gemiui sũt egritudĩes ex sanguĩe maxĩe in manibꝰ brachijs ⁊ hũeris. Cãcri morbi sũt pruritꝰ scabies lepra pũcture faciei depillatio ⁊ paucitas barbe pustule ĩpetigo ⁊ ꝟpigo. Leonis morbi sũt hi q in corde ⁊ diafragmate fiũt ⁊ ĩ ceteris mẽbris q̃ possidet leo. Virgis morbi q ĩ çirbo ⁊ ĩtestinis g̃cilibꝰ fiũt. Libri morbi sũt vrine retẽtio fluxꝰ sãg. ĩferior ⁊ tenebrositas ocl̃oꝝ. Scorpiõis morbi sũt ocl̃oꝝ ĩpedimẽta tinea cãcer lepre scabies pũctura faciei pustule ĩpetigo ꝟpigo ⁊ depilatio ⁊ vl̃r oẽs morbi mẽbroꝝ vrine ⁊ genitaliũ q̃ possidet scorpio. Sagittarij morbi sunt cecitas febris casus ab alto ⁊ morbi ex bestijs aduenitẽtes mẽbroꝝ abcisio ⁊ morbi q fiũt ĩ coxis. Cap̃corni morbi sũt scabies pruritꝰ lepra pustule ĩpetigo serpigo muritas surditas febris melĩa caligo oculoꝝ ⁊ morbi q coxis ⁊ genubꝰ adueuiũt. Aq̃rij morbi sunt in tibijs ꝯtigẽte yctericia nigra melĩa ⁊ venarũ incisio. Piscis vero morbi sunt in pedibus aduenitẽtes scabies pruritꝰ lepra pustule impetigo ⁊ serpigo. Cuꝫ igif aliquod horum ceciderit in

sexta vel luna aut pars fortune aut dn̄s ascendentis vel significator in aliquo hoꝝ signoꝝ fuerit infortunatus: erit egritudo de manerie ⁊ natura illoꝝ. Distigue ergo inter ea ad sciendum egritudinis naturam.

30 Cum saturnus dederit egritudinē erit egritudo ex frigiditate. Cū vō mars vel sol erit ex caliditate ⁊ siccitate. Discurre igiť in oībus signis hoc mō ⁊ scias a q̄ infortuna significatores infortunēť ad sciendū mēbroꝝ egritudines egritudinūqꝫ naturas.

31 Non obliuiscaris etiaꝫ laboꝝ quos habēt planeta i signis fm egyptios: qꝛ in ariete saturnus habet pectꝰ iupiter cor. mars caput. sol testiculos ⁊ coxas. venus pedes. mercurius tibias. luna genua. In tauro saturnus cor. iupiter vētrē. mars collū. sol genua. venꝰ caput. mercuriꝰ pedes: luna tibias. in geminī saturnꝰ vētrē. iupiter inguina. mars spatulas ⁊ manꝰ. sol crura venꝰ collū. mercuriꝰ caput. luna pedes. In cācro saturnꝰ inguia. iupiter verēda. mars pectꝰ. sol pedes. venꝰ manus ⁊ hūeros. mercuriꝰ collū. luna caput. in leone saturnꝰ verēda. iupiť testiculos ⁊ coxas. mars cor. sol caput. venꝰ pectꝰ. mercuriꝰ manus ⁊ hūeros. luna collū. In v̇gine saturnꝰ testiculos ⁊ coxas iupiť genua. mars vētrē. sol collū. venꝰ cor. mercuriꝰ pectꝰ luna manꝰ ⁊ hūeros. In libra saturnꝰ genua. iupiť tibias mars iguina. sol manꝰ ⁊ hūeros. venꝰ vētrē. mercuriꝰ cor luna pectꝰ. In scorpiōe saturnꝰ tibias: iupiť pedes. mars verēda. sol pectꝰ. venꝰ iguia. mercuriꝰ vētrē. luna cor. In sagittario saturnꝰ pedes. iupiter caput. mars testiculos ⁊ coxas. sol cor. venꝰ verēda. mercuriꝰ inguia. luna ventrē. In capricorno saturnꝰ caput. iupiť collū. mars genua. sol vētrē. venꝰ testiculos ⁊ coxas. mercuriꝰ verēda. luna iguina. In aq̄rio saturnꝰ collū iupiter. manꝰ ⁊ hūeros: mars tibias. sol inguia. venꝰ genua. mercuriꝰ testiculos ⁊ coxas luna verēda. In piscibꝰ saturnꝰ manus ⁊ hūeros iupiter pectus. mars pedes. sol verēda. venus tibias. mercurius genua. luna testiculos ⁊ coxas.

32 Saturnꝰ de mēbris hoīs habet īteriora auris: splenē stōm ⁊ vesicā. De hūoribꝰ melīa cū fuerit ascēdens ad augē in excētrico: ⁊ flegma acre cū fuerit descēdēs de egritudinibꝰ hꝫ ptisim catarrū: palesiꝫ ydropisim q̄rtanā ethicā podagrā morpheā leprā cancrū solutionē vētris spleneticā passionē ceterosqꝫ morbos q̄ friditatis occasione ꝓueniūt. De virtutibꝰ hꝫ virtutē retētiuā.

33 Jupiter de mēbris hoīs hꝫ tactū pulmonē costas ⁊ cartilagines. de hūoribꝰ spma ⁊ sāguinē. De morbis ꝑiplemoniā sq̄nātiā pleuresim appoplexiā sāguineā ⁊ spasmū cephalargiā chardiacā cetera sqꝫ egritudines q̄ occasiōe vētositatis ⁊ sanguis maxie peccātis i quāto ꝓueniūt. De virtutibus hꝫ digestiuā ⁊ augmētatiuā ac nutritiuā.

34 Mars de mēbris hꝫ aurē cū ioue ꝑ̄ncipe fel renes venas testiculos ⁊ dorsum ꝑ qđ defluit spma ⁊ epar. De hūoribꝰ colerā. De morbis febrē tertianā causon epigma emigraneā erisipillā ⁊ pustulas cū rubore ⁊ aspitate acfeditate ignē sacrū pauorē ⁊ cogitatiōes horribiles ingetātes aborsū appetitūqꝫ carniū putridaꝝ ⁊ vniuersas egritudines ex calore ⁊ siccitate prouenietes. De virtutibus habet irascibilem ⁊ attractiuā.

35 Sol de mēbris hꝫ oculū dextrū maxime in viris: cor cerebrū ⁊ medullā femora ⁊ neruos. De morbis hꝫ lesionē oris fluxū reumatis ad oculos ⁊ infirmitates calidas ⁊ siccas. De virtutibus habet virtutē vitalē.

36 Venꝰ habet ď mēbris odoratū sperma cū ioue ꝑ̄ncipe spinā dorsi anchas nates lūbos matricē ⁊ vuluā cū luna ꝑ̄ncipe renes ventrē pectinē vmblicū ⁊ oīa genitalia carnē atqꝫ pinguedinē. De morbis hꝫ frigiditatē ⁊ humiditatē epatis stomachi ⁊ cordis apa hūida fistulas ⁊ hūorū supfluitates ⁊ ꝑ̄cipue morbos frigidos ⁊ hūidos circa genitalia. De virtutibus habet appetitiuā.

37 Mercurius de mēbris hꝫ linguā memoriā ⁊ ꝑtē cogitatiōis fel ⁊ nares. De morbis hꝫ ꝑturbationē mentis cogitatiōes horribiles ingētudinē aī maniā melīam epilepsiam tussim habūdantiā sputi ⁊ qn̄qꝫ hꝫ morbos q̄ ex supflua siccitate ꝓueniūt ⁊ dānamentū in felle. De virtutibus cogitatiuā habet

38 Luna hꝫ de mēbris gustū deglutionē stomachū ventrē pudēda mulierū ⁊ oculū sinistrū ⁊ fm aliq̄s cerebrū ⁊ pulmonē. De morbis hꝫ palisim obligatē vultus mēbroꝝ cōmotionē ⁊ ceteros morbos q̄ ex opilatiōe neruoꝝ ꝓueniūt ⁊ epilensiā appoplexiā ⁊ q̄cq̄d fuerit ex frigore ⁊ hūiditate. De v̇tutibꝰ hꝫ nālem ⁊ expulsiuā.

39 Significator occidētalis cronicas: oriētalis vō nouas egritudines demōstrat. Cōsidera ergo sepationē lune a planetis ⁊ hoc defer uit in interrogationibus.

40 In cuius natiuitate fuerit ascendēs taurus vel scorpio: ipe erit causa suaꝝ egritudinū: ⁊ frequenter infirmabitur ex inordinato regimine.

41 Quinta domus cū eiꝰ dn̄o epatis dispositionē ōn̄dit: a q̄ vrine sumūť significatiōes: nō obliuiscaris ergo.

42 Prima hora diei vsqꝫ ad tres horas tpales ē sāguis. scđe alie tres hore sūt colere rubee. tertie tres hore sūt colere nigre: ⁊ vltie tres hore sūt flātis: silr̄ ⁊ i nocte. eodē q̄ꝫ mō est in quartis mensis lunaris ⁊ in q̄rtis anni.

43 Cum fuerint ascendēs ⁊ luna dānati ⁊ eoꝝ dn̄i salui: erit egritudo in corpe ⁊ nō in spiritu: Et si fuerint ascendens ⁊ luna salui: ⁊ eoꝝ dn̄i dānati erit egritudo in spū ⁊ non in corpore: Et hi oēs si fuerint dānati erit egritudo in vtroqꝫ. Si silr̄ si in fortuna aspexerit ascendens ⁊ nō lunā erit infirmitas in spū ⁊ nō in corpe: ⁊ si ecōtra erit infirmitas in corpore ⁊ nō in spū: ⁊ si vtrūqꝫ aspexerit erit infirmitas in vtroqꝫ.

44 Sexti dn̄s in ascendēte vel decimo collocatus morbuꝫ manifestū denūciat: in septimo vō vel quarto occultum pariterqꝫ in nono vel vndecimo manifestum: in alijs vero locis occultum.

45 Planeta retrogradus lōgitudinē egritudinis ⁊ corporis ꝯsumptionē facit. Statio planetarum vomitū ⁊ emigraneā. planeta vero cōbustꝰ mortē. Casus aūt ⁊ detrimentū planetarū malū ⁊ ꝑiculū in egritudine adducit: cū igiť dn̄s ascendētis vel almuteç aut luna alicui applicant planete iudica i eis fm statū planetarū q̄bus applicāt

46 Signa mobilia mutationē infirmitatis faciunt eāqꝫ facile remouibilem reddunt. Signa fixa longā ⁊ durabilem tardeqꝫ mutabilem ⁊ remouibilē. Cōīa vero recidiuā ⁊ q̄ plus est vna. Considera igiť signū sexte domꝰ ⁊ signū in quo fuerit dn̄s eius ⁊ dn̄s vel almuteç ascēdentis ⁊ luna infortunati ⁊ iudica fm q̄ inuenies.

47 Luna ꝓpria est corpori ꝓpter ꝯsilitudinē in opatiōe. Cum igitur in inuasione egritudinis fuerit infortunata ꝑiculosum vnqꝫ ⁊ timendū. Cōmisce igitur significationes domini ascendētis cum significationibus lune de bono ⁊ malo.

48 In morboꝝ principijs si fuerit luna in loco alicuius infortune natiuitatis vel quadratura aut opposito: eiꝰ erit egritudo difficilis valde: ⁊ multo validius si luna etiam in initio egritudinis ab eadem infortuna fuerit damnata: ecōtra vero erit egritudo leuis si loco infortune fuerit fortuna nisi egritudinis complexio cuꝫ illa fortuna cōuenerit. Et hoc dic postq̄ꝫ noueris q̄ꝫtitatē egritudis.

49 Cum in initio egritudinis luna fuerit in sexta natiuitatis aut quarta septima octaua vel duodecima ⁊ in vtroqꝫ tempore ibi fuerit infortuna aut maliuoli ifortune alicuius radij mortem omnino denunciat: nisi fortuna vel fortune radius in eo loco in altero duorum temporum extiterit.

50 Cū luna in principio egritudinis in loco suo natiuitatis fuerit ⁊ a maliuolo infortunatā aut a dn̄o triplicitatis primo anguli terre natiuitatis grande vnqꝫ periculū ōn̄dit. Deterius vero si etiā in radice tale supra lunam ceciderit infortunium.

51 Cū fuerit ascēdēs infirmitatis ꝯtrariū: aut inimicū figure natiuitatis. s. septimū octauū quartū sextum aut duodecimū ꝛ nō puenerit ānus reuolutōis ad illā figurā pessimum erit.

Si luna in principio egritudinis ad locum applicuerit
52 solis natiuitatis: ꝛ antequā ad q̄dratū solis applicet: fuerit in signo suo natiuitatis facilitatē egritudinē ostendit.

53 Nō nocet fortunarū aspectus malus: sicut nō ꝓdest infortunarū aspectus bonus nisi fuerit cum receptione.

54 O quātus timor erit sup infirmū cū fuerit hora interrogatiōis vel inuasionis egritudis lūinaria sub terra vita eni omniū animātiū est ſm gradū solis ꝛ lune.

55 In interrogationibus de infirmis da ascendētis ꝛ dn̄m eius aut almuteꝫ in figura īfirmo. Septimū v̄o ꝛ ei⁹ dn̄ꝫ medico. decimū ꝛ eius dn̄m medicie. quartū ꝛ ei⁹ dn̄ꝫ finē quē hēbit infirmus ꝛ infirmitas ꝛ a sexto ꝛ eius domio sci es infirmitatē: ꝛ ab octauo ꝛ dn̄o eius mortem: Et iudica ſm statum vniuscuiusq; horū in significatione eius.

56 Si luna ꝛ sol ac almuteꝫ vel dn̄s ascendentis fuerint salui dn̄o octaui nō associati sine dubio liberabitur eger: similiter si duo ex iis tales fuerint. ꝛ si econtra morietur.

57 Cum almuteꝫ vel dn̄s ascendentis fuerit in suo casu infortunatus ꝛ cōbustus cū hec quidē tria testimōia simul iuncta fuerint aut duo ex his mortem designat: ꝛ deteri⁹ est vt sit ingrediens sub radiis.

58 Quādo significator fuerit debilis ꝛ dn̄s octaue fortis horrendū valde. Similiter qñ dn̄s octaue infortunat dn̄ꝫ ascendētis: aut qñ dn̄s ascēdentis fuerit in octaua. Et dn̄s octaue in ascēdente fortunis nō aspicientibus: Pars etiā fortune infortunata malum portendit.

59 Si dn̄s ascendētis fuerit in octaua receptus a dn̄o octaue nec ipse recipiat eū liberat post desperationē.

60 Timendū est valde sup infirmū cū dn̄s ascendētis ꝛ luna applicant planete existenti infra terrā: sperandū aūt si applicant planete existenti supra terram.

61 Octaui dn̄o cardinē medii celi pmeāte dn̄o quideꝫ ascendentis sub terra quocūq; timendum.

62 Uertendū ē valde si ī ascēdēte vl' octauo aut cū eoꝝ dn̄is fuerit maliuole stelle. ꝛ si beniuole oīno securū

63 Beniuolis recepit nō obest adustio neq; lune. Receptio. n. est magnū qd multa mitigās mala. ꝯsidera igitur in oībus receptiōeꝫ planetaꝝ si vis rectū dare iudiciū

64 Si luna velox cursu ꝛ crescens lumine de beniuolo dn̄o ascēdētis applicuerit sub terra existēti maxime cū receptione salutē accelerat. Quāto magis si dn̄o ascendētis applicuerit qui existat super terram.

65 Si dn̄s ascēdētis fuerit in sexto aut dn̄s sexti in ascēdente egritudinis longitudinē ꝛ laborem denunciat. Hoc idē facit applicatio dn̄i ascēdētis corpal'r aut de maliuolo cū dn̄o sexti aut ecōtra. Et si de beniuolo cito futurā salutē oñdit. ꝛ ifortuniū dn̄i. xii. ad ascēdēs ꝛ dn̄m ascēdētis est sicut infortuniū dn̄i. vi. licet nō tm̄: dn̄s eni sexti macerat ꝛ desiccat ꝛ quasi in defectū propellit.

66 Cum fortune fuerint potētes ꝛ victrices iudica banum: cum vero infortune malum.

67. Applicatio dn̄i quarti corporaliter vel ex maliuolo ad dn̄m octaui longitudinē egritudis: ꝛ tandē mortem significat si dn̄s quarti fuerit infortuna. Si vero fortuna aut de beniuolo adinuicē applicēt finis erit bonus

68 Cū dn̄s ascēdētis infortunat a dn̄o scdi nō nisi egrū cū magnis expēsis liberari aut mori designat. Et vniversaliter a cuiuscūq; domus dn̄o ifortunet infortuniū de natura illius domus egro superueniet.

69 Non debet medicus de infirmo cōfidere donec luna vel dn̄s ascēdētis nō transierit planetā combustū aut planetā igrediētē casū vel detrimētū suū. ꝛ si ābo significatores fuerint in hoc dānamento mors oīno expectāda

70 Cum fuerit sol in ascendēte salutē largit infirmo: ꝛ si fuerit in sexta remouet egritudinē. Et si combureret dn̄m octaue vincit infirmitatē ꝛ mortē ꝛ sanabit infirmū. Est eni sol candela celi ꝛ spūs clarificans ꝛ ornans signa in q̄bus est ꝛ comburens inimicos vite.

71 Non iudices mortem infirmo si iupiter iungit soli q̄uis dn̄s ascendētis applicuerit dn̄o octaui.

72 Si luna vel dn̄s ascēdētis applicuerit dn̄o octaui vel eius maliuolo radio: aut ecōtra fueritq; dn̄s octaui fortuna longitudinē egritudinis ꝛ laborē sed non mortem significat. Si vero infortuna omnino mortē: nisi iupiter soli vel lune fuerit coniunctus.

73 Non poterit euadere infirmus quando luminare temporis ꝛ almuteꝫ ascendentis fuerint dānati a domino octaui vel a dn̄o quarti.

74 Cum inexitu lune de cōbustione inceperit egritudo augebit q̄dē donec venerit ad oppositiōis gradū.

75 Cum dn̄s ascēdētis fuerit in octaua informatus se ipsum interficiet ex malo regimine ꝛ mala cura.

76 Indoꝝ regula talis est numera annos ab hora natiuitatis vsq; ad pncipiū egritudinis ꝛ in nato q̄ stetit in vtero nouē mēsibus multiplica ꝑdictos annos per nouē ꝛ diuide p nouē: Et si steterit in vtero p septē mēses accipe p quolibet anno vnū diē ꝛ diuide p septē: aut numera signa que sunt iter solē ꝛ lunā in natiuitate: ꝛ p hūc numerū diuide ꝑdictos ꝛ si aliqd remāserit post diuisionē euādet: ꝛ si nihil morietur.

77 In morbis q̄dā sunt dies ꝛ hore q̄b⁹ declarant mutationes eoꝝ ad bonū vel ad malū velociter: ꝛ sunt dies cretici seu pugne. Et hoc erit cū luna ad quadraturam vel oppositū sui loci initii egritudinis puenerit. Unde fit vt septimus decimusq̄rtus ꝛ vigesim⁹ vel vigesimus primus dies cretici a medicis appellent. Dies aūt indicatiui q̄bus iudicium sumit ad creticos dies de salute aut morte mortis ve ꝑiculo sunt medietates q̄dratoꝝ iō fit vt q̄rtus vndecimus ꝛ decimusseptimus dies idicatiui numerent Et hic accipit q̄dratura vl' aspect⁹ p circulū directū ꝛ nō p gradus eq̄les: Et si h' erit si pcesserit egritudo ſm q̄litatē naturalē ꝛ nō acciderit error q̄ disturbet infirmū. Cū igit in principio egritudinis inueneris in ꝑdictis locis fortunam tam de fixis q̄ʒ de erraticis alterationē ꝓsperā significabit: si vero infortunā alterationē aduersam nisi fuerit ipsa ifortuna egritudini ꝯtraria ꝛ fortuna ei similis. Et luna in his angulis sp̄ significat morbos acutos ꝛ sol ꝓlixos

78 Tempus mortis aut deterioratiōis infirmi erit cū significator aut luna puenerit ad corpus vel radios maliuolos infortune ꝯcordātis cū egritudine: aut si cū puenerit ad gradū octaue vel ad dn̄m eius: aut ad dn̄m sexte vel duodecime: aut numera gradus q̄ sunt inter significatorē ꝛ infortunantē planetā cui applicat ꝛ da dies mēses vel annos: cū. n. fuerit significator iter ascendēs ꝛ decimū erūt dies vel hore ꝛ cū inter decimū septimū erunt septimane vel mēses: cū vero inter septimū ꝛ quartū erunt anni ſm q̄ fuerint signa mobilia cōia vel fixa. Et saturn⁹ cuilibet gradui dat mensem vel annū: mars vero diē vel mensem. Et si significator tēdit ad cōbustionē tēpus mortis erit in gradu cōbustiōis. Et q̄libet die q̄ luna applicuerit infortune ꝯcordāti cū egritudine fortificabit infirmitas maxime si luna fuerit in termino infortune. Econtra vero die de applicatiōe significatoris ꝛ lune ad fortunam que nō est finis egritudini pro melioratione vel salute.

79 Cum in egritudinis pncipio luna fuerit infortunata: tūc morietur vel deteriorabit eger cū iterū luna ad illam infortunā vel eius radium applicuerit: ꝛ si fortuna in nullo duoꝝ tēpoꝝ lunā aspexerit ꝓculdubio nō euadet. Ecōtra vero de fortune radiis dicendū ad salutē vel meliorationem infirmi.

80 Si inter dn̄m ascēdentis ꝛ dn̄m octaui fuerit applicatio de beniuolo dn̄o quidē octaui existenti infortuna ꝑiculosum ꝛ timendum sed nō mortale: nisi alie aduerse concurrant constellationes.

81 Humiditates corpoꝝ in ꝑma ⁊ tertia ⁊ q̄rta accedūt: in
secūda vero ⁊ vltima q̄rta incedūt. Quo fit vt deteriora
sint vulnera ⁊ incisiones facte in prima ⁊ tertia quarta q̄z
in secunda ⁊ vltima.
82 Precaueat medicus in prima visitatiōe infirmi ab ho
ra saturni ⁊ martis: si eni accesserit in hora saturni morief
infirmus aut grādes anxietates ⁊ tarditates patief medi
cus i curādo infirmū: nec eū sanare poterit nisi forte vsq̄
ad desperationē. Et si in hora martis accesserit erūt lites
⁊ dedignatiōes inter eū ⁊ infirmū ⁊ modicū lucrū. Hora
vero iouis ⁊ veneris multum laudantur: alie vero hore
sunt mediocres.
83 Signa terrea in egritudinibus cronicis cōmendanf
maxime vero taurus. Pone igitur lunā in aliquo ex eis
⁊ in angulis ⁊ penitus nō applicet saturno nec ei⁹ radijs.
Et cū fuerit infirmitas a stomacho supra icipe curā luna
in ariete tauro gemini vl' cācro: ⁊ si a stomacho ad tibias
sit luna in leone virgine vel libra vel scorpione: ⁊ si in in-
feriori pte corpis sit luna in alijs signis. Et semper sit luna
fortunata ⁊ ab infortunijs salua.
Melior est extractio sanguis cū vētosis in scda medieta
84 te lune: ⁊ in flebotomia in prima medietate. Et nō est
bona flebotomia luna i gemini sicut nō ē bonū vti vēto
sis luna in tauro maxime his signis ascēdentibus. Et me
lius signū ꝑ ventosando est signū aerū vel igneū. s. vt sit
luna in eo ⁊ ascendens sit illius nature.
Caue cū flebotomas ne luna sit in signo cōmuni q̄m aut
85 flebotomator pentiet venā plus vna ꝑcussione: aut erit
necesse minui alia vice ad modicū tempus. Preterea
caue ne lūa applicet marti ꝑ corp⁹ l'ō maliuolo ne forte ve
na vltra modū vulneref ⁊ sanguis fluat multitudo. nō est
tñ malū vt ei applicet de beniuolo. Et silr caue ne quō li-
bet applicet saturno: q̄z aut sanguis nō exibit: aut conge-
labitur aut flebomator patief anxietates ⁊ labores in suo
ope: silr hec accidēt si hora saturni fiat flebotomia. Et si fi
at minutio luna applicāte ad martē post minutionē moue
bitur colera: ⁊ si saturno mouebitur melācolia: ⁊ si fuerit
cursu vacua mouebif flegma.
Bonū est i flebotomijs q̄ luna sit i ariete vel libra ⁊ sal-
86 ua: optimū aūt si tūc ad iouē vel venerē applicuerit q̄z
nō timebit de ea minutione flebotomatus: immo sentiat
se leuē eritq̄z ei proficua malusq̄z exibit sanguis ⁊ renoua
bitur bonus.
In flebotomijs ⁊ farmatijs cauēdū ne dñs octaui misce
87 atur cū luna: vel cū dño ascendentis. Silr ne luna: et
dñs ascēdētis sint in quarta vl' octaua: nec etiā dñs octaui
sit i aliq̄ anguloꝝ: nō laudaf etiā q̄ luna sit in ascēdente.
Melìora signa i accipiēdo purgatoria sūt aquatica: ⁊ se
88 cūda medietas libre. Sitq̄z dñs ascēdētis ꝯiūctus vl' de
beniuolo applicās planete sub terra exiñti: Et si farmacū
fuerit i forma electuarij cācer est melior: ⁊ si in forma pil-
lulaꝝ piscis: ⁊ si fuerit potio scorpio ⁊ scda medietas libre
Caue in laxatiōe vētris ne dñs ascēdētis applicet corpa
89 liter vel ꝑ aspectū dño medij celi planete exñti supra
terrā maxīe i medio celi ⁊ luna exñte in signo rumināti.
si eni hec oia affluerit mouebif medicia sursū ⁊ euōet eā.
In medicis purgātibus ꝑ iferius signa rumināntia sunt
60 valde mala sicut in vomitiuis sunt valde bona. Et ma
xime laudatur in vomitiuis aries ⁊ thaurus maxime cū
luna fuerit lumine diminuta ⁊ descendens in latitudine:
remoue infortunas ⁊ caueas a quarto aspectu solis maxi
me in ariete.
Cum aliq̄d membrū corporis euacuare volueris fortifi-
61 ca signū illius membri cū fortunis ⁊ remoue ab eo in
fortunas. Et cū humorē melācolicū euacuas bonū est
vt applicet ioui de beniuolo: ⁊ si flegmaticū soli: ⁊ si coleri
cum veneri: ⁊ caue ne planeta cui applicat luna vel 9 dñ
ascendentis sit retrogradus quia medicina vometur.
62 Si quis purgatoriū acceperit lune cōiūcta ioui allevi-
abitur ⁊ minuitur opus eius: confortabitur enim natu-
ra supra medicinā ⁊ eius destruet operationez. Nam in
purgatorijs melior est lune applicatio ad venerem q̄z ad
iouem.
In medicine ꝯstrictiue administratiōe sit luna in gradi
93 bus sue exaltationis applicans ioui: maxime si luna ⁊
iupiter ac dñs ascendētis fuerint declinantes ad arctos
Et caue in hoc a venere ⁊ marte.
94 Tangere membrum ferro ⁊ luna in signo illius mem-
bri est periculosum.
95 Non est bonus vomitus luna in leone: sicut non est bo-
na circūcisio nec partium circa vesicam incisio luna in
scorpione.
69 In oculorum curationibus multū cōmēdatur vt luna
sit aucta lumine ⁊ numero ⁊ libera ab infortunijs ⁊ ab oī
radio martis euasa. Et iterum caue ne mars sit in ascendē
te. est eni mars magnus dñator omniū mēbroꝝ capitis.
In enematis administratione meliora signa sunt libra
97 ⁊ scorpio. Et caue ne dñs ascendētis aspiciat dñm sexte
sed aplicet veneri.
Cum balneū exiccatiuum administrare volueris cōtra
98 egritudines frigidas ⁊ hūidas sit luna in signo calido
⁊ sicco ⁊ applicet soli aut marti bēiuolo. Et si balneū ma
defactiuū sit luna in signis aqueis q̄ si in cancro: de beni
uolo applicet ioui ⁊ si in piscibus: veneri: ⁊ si in scorpione
eorum alterutri.
Cum calefacere vel infrigidare humectare vel desicca-
99 re volueris fac ascendens signum illius nature ⁊ pone
lunam ⁊ dñm ascendentis in signo eiusdem nature. Et
caueas semp ab infortunijs.
In omni opere tuo q̄d circa corpus humanū exercere
100 incipis fuge horas saturni ⁊ martis: ⁊ elige horas io-
uis ⁊ veneris.

Impressa sunt p̄sentia opuscula Venetijs per. M. Johan
nem hertzog. de Landoia alemanū. Anno dñi. 1.500. die
vo februarij. 19.

a b c d e f g h i k l m n o p q r t oēs sunt terni.
s ꝯ quernus.

